

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1961-62 (1962)

OVERSIGT
OVER
SELKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1961 — MAJ 1962

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København
i kommission hos Ejnar Munksgaard
1962

Det KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB udgiver følgende publikationsrækker:

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS issues the following series of publications:

Bibliographical Abbreviation

Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°)
(Annual in Danish)

Overs. Dan. Vid. Selsk.

Historisk-filosofiske Meddelelser (8°)

Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk.

Historisk-filosofiske Skrifter (4°)

Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.

(History, Philology, Philosophy,
Archeology, Art History)

Matematisk-fysiske Meddelelser (8°)

Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.

Matematisk-fysiske Skrifter (4°)

Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.

(Mathematics, Physics, Chemistry,
Astronomy, Geology)

Biologiske Meddelelser (8°)

Biol. Medd. Dan. Vid. Selsk.

Biologiske Skrifter (4°)

Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

(Botany, Zoology, General
Biology)

Selskabets sekretariat og postadresse: Dantes Plads 5, København V.

The address of the secretariate of the Academy is:

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab,
Dantes Plads 5, København V, Denmark.*

Selskabets kommissionær: EJNAR MUNKSGAARD's Forlag, Nørregade 6,
København K.

The publications are sold by the agent of the Academy:

*EJNAR MUNKSGAARD, Publishers,
6 Nørregade, København K, Denmark.*

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1961–62 (1962)

OVERSIGT

OVER

SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1961 — MAJ 1962

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København

i kommission hos Ejnar Munksgaard

1962

Redaktionen sluttet den 31. maj 1962.
Færdig fra trykkeriet den 14. december 1962.

Printed in Denmark
Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S

INDHOLDSFORTEGNELSE

I

Fortegnelse over Selskabets medlemmer juni 1962	1- 29
Selskabets tillidshverv	30- 38
Beretning om møderne	39- 70
Mindeord:	
JULIUS ENGELBRETH-HOLM, ved Gunnar Teilum	71- 75
CARSTEN HØEG, ved Franz Blatt	77-102
EJNAR DYGGVE, ved H. P. L'Orange og Johs. Brøndsted	103-133
A. W. LANGSETH, ved J. A. Christiansen	135-146
Uddrag af regnskab for 1961	147-150
Budget for 1962	151-153
Beretninger og betænkninger:	
I. Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie. Beretning om virk- somheden i 1961	154-160
II. »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabs- mand.« Beretning for 1961	161-162
III. »Emil Herborgs Legat.« Beretning for 1961	163
IV. »Niels Bohr Legatet.« Uddrag af regnskab for 1961 ...	164
V. »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.« Beretning for 1961 -62 og regnskab for 1961	165-166
VI. Kommissionen for Ducange. Beretning for 1961	167
VII. Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graeco- rum«. Beretning for 1961	168
VIII. Kommissionen for »Monumenta Musicae Byzantinae«. Beretning for 1960-62	169-172
IX. Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«. Beretning for 1960-62	173-175
X. Union Académique Internationale. Beretning om mødet i Stockholm 1961	176-179
XI. International Union of Biological Sciences. Beretning om mødet i Amsterdam 1961	179-180
XII. International Union of Biochemistry. Beretning om mødet i Moskva 1961	181-183
XIII. International Council of Scientific Unions. Beretning om mødet i London 1961	184-192
XIV. Selskabets sekretariat. Beretning for 1961	193-200

Selskabets vedtægter 1962	201-209
Selskabets forretningsorden 1962	210-225
Fortegnelse over Selskabets publikationer 1957-62	226-242
Fortegnelse over publikationer udgivet af Selskabet fra juli 1961 til juni 1962.....	243-244
Résumé en français.....	245-253
Sag- og navnefortegnelse.....	254-264

II

Carlsbergfondet. Beretning for 1960-61.....	1-123
---	-------

HENVISNINGER

Selskabets vedtægter	Overs. 1961-62, side 201-209.
» forretningsorden.....	Overs. 1961-62, side 210-225.
Selskabets bytteforbindelser	Overs. 1957-58, side 153-176.
Selskabets publikationer 1742-1930	Overs. 1929-30, side 175-365.
» » 1930-1935	Overs. 1935-36, side 291-308.
» » 1936-1940	Overs. 1940-41, side 235-250.
» » 1941-1945	Overs. 1945-46, side 123-139.
» » 1946-1950	Overs. 1950-51, side 140-153.
» » 1917-1956	Særlig publ. side 1- 98.
» » 1957-1962	Overs. 1961-62, side 226-242.
Legat- og dotationsbestemmelser.....	Overs. 1939-40, side 121-153.
Fundats for »Niels Bohr Legatet«	Overs. 1945-46, side 39- 40.
Fundats for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat«	Overs. 1946-47, side 41- 43.
Tillæg 1955 til fundats for »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Viden- skabmand«	Overs. 1954-55, side 41- 42.
Tillæg 1955 til dotationsskrivelse for »J.P. Suhr & Søns Legat«	Overs. 1954-55, side 55.
Statutter for Conseil International des Unions Scientifiques.....	Overs. 1946-47, side 89- 93.
Statutter for Union Académique Interna- tionale	Overs. 1919-20, side 41- 48.

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

JUNI 1962

PROTEKTOR:

HANS MAJESTÆT KONG FREDERIK IX

Præsident: Professor, dr. jur., phil., scient. & techn. NIELS BOHR.
Formand for den historisk-filosofiske klasse: Professor, dr. theol.
& phil. JOHS. PEDERSEN.

Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse: Professor,
dr. med. & scient. EINAR LUNDSGAARD.

Sekretær: Professor, dr. phil. CHRISTIAN MØLLER.

Redaktør: Professor, dr. phil. & litt. L. L. HAMMERICH.

Kasserer: Professor, dr. med. & phil. HEINZ HOLTER.

INDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

PEDERSEN, JOHANNES PEDER EJLER, (f. $\frac{7}{11}$ 1883), dr. theol. & phil.,
fh. professor i semitisk-østerlandsk filologi ved Københavns
Universitet, Stk. af Dbg., Dbmd. — Formand for den histo-
risk-filosofiske klasse. — Bjerregårdsvej 13, Valby. ($\frac{11}{4}$ 24.)

JOHANSEN, KNUD FRIIS, (f. $\frac{1}{11}$ 1887), dr. phil., fh. professor i ar-
kæologi ved Københavns Universitet. Kmd. af Dbg., Dbmd.
Egernvej 27, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 28.)

BRØNDUM-NIELSEN, JOHANNES, (f. $\frac{2}{12}$ 1881), dr. phil., fh. professor
i nordiske sprog ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.,
Dbmd. Rungstedvej 9, Rungsted Kyst. ($\frac{5}{4}$ 29.)

- HAMMERICH, LOUIS LEONOR, (f. $^{31/7}$ 1892), dr. phil. & litt., fh. professor i germansk filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Selskabets redaktør. — Solbakkevej 66, Gentofte. ($^{3/4}$ 36.)
- BRØNDSTED, JOHANNES BALTHASAR, (f. $^{5/10}$ 1890), dr. phil., fh. rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Lundehave, Nordre Strandvej 26, Helsingør. ($^{14/4}$ 39.)
- FABRICIUS, KNUD FREDERIK KROG, (f. $^{13/8}$ 1875), dr. phil., fh. professor i historie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Østerbrogade 120, Kbh. Ø. ($^{4/4}$ 41.)
- RUBOW, PAUL VIKTOR, (f. $^{9/1}$ 1896), dr. phil., professor i alm. litteraturvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Store Kannikestræde 11, Kbh. K. ($^{10/4}$ 42.)
- JEPPESEN, KNUD CHRISTIAN, (f. $^{15/8}$ 1892), dr. phil., fh. professor i musikvidenskab ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Poppelhuset, Risskov. ($^{2/4}$ 43.)
- STENDER-PETERSEN, ADOLF FRANTZ EMIL, (f. $^{21/7}$ 1893), dr. phil., professor i slaviske sprog og litteraturer ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Bækgårdsparken, Vibyvej 22, Åbyhøj. ($^{2/4}$ 43.)
- BLINKENBERG, ANDREAS PETER DAMSGAARD, (f. $^{13/2}$ 1893), dr. phil. & litt., professor i romansk filologi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Strandvænget 7, Risskov. ($^{14/4}$ 44.)
- BARR, KAJ, (f. $^{26/6}$ 1896), professor extraord. i iransk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Dantes Plads 3, Kbh. V. ($^{20/4}$ 45.)
- HJELMSLEV, LOUIS TROLLE, (f. $^{3/10}$ 1899), dr. phil., professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns Universitet. Ordruphøjvej 40, Charlottenlund. ($^{12/4}$ 46.)
- BRANDT, FRITHIOF, (f. $^{23/5}$ 1892), dr. phil., fh. professor i filosofi ved Københavns Universitet. Sortedamsdossering 95 A, Kbh. Ø. ($^{2/4}$ 48.)
- BØGGILD-ANDERSEN, CARL OLAF, (f. $^{20/6}$ 1898), dr. phil., professor i historie ved Århus Universitet. R. af Dbg.¹. Knud Rasmussens Vej 5, Århus N. ($^{2/4}$ 48.)

- ELLING, CHRISTIAN THORVALD, (f. $14/11$ 1901), dr. phil., professor i kunsthistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kristianiagade 22, Kbh. Ø. ($2/4$ 48.)
- BLATT, FRANZ, (f. $31/8$ 1903), dr. jur. & phil., professor i klassisk filologi ved Århus Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kathrinebjergvej 7, Århus C. ($22/4$ 49.)
- BIRKET-SMITH, KAJ, (f. $20/1$ 1893), dr. phil. & scient., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor i etnografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Drosselvej 25, Kbh. F. ($13/4$ 51.)
- KROGH, TORBEN THORBERG, (f. $21/4$ 1895), dr. phil., professor i teatrets æstetik og historie ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Glahns Allé 33, Kbh. F. ($13/4$ 51.)
- HJELHOLT, HOLGER, (f. $12/11$ 1887), dr. phil., fh. overarkivar i Rigsarkivet, R. af Dbg., Dbmd. Markvej 15, Kbh. F. ($4/4$ 52.)
- RIIS, POUL JØRGEN, (f. $26/5$ 1910), dr. phil., professor i klassisk arkæologi ved Københavns Universitet. Roskildevej 102, Valby. ($10/4$ 53.)
- TØPSØE-JENSEN, HELGE GOTTLIEB, (f. $15/12$ 1896), dr. phil., overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. afd., R. af Dbg.¹. Søstien, Birkerød. ($10/4$ 53.)
- HELGASON, JÓN, (f. $30/6$ 1899), dr. phil., professor i islandsk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Kjørstrupvej 33, Valby. ($9/4$ 54.)
- IUUL, STIG ASGERSSØN, (f. $28/8$ 1907), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Tagensvej 16, Kbh. N. ($9/4$ 54.)
- JØRGENSEN, PETER, (f. $12/9$ 1899), professor i tysk filologi ved Københavns Universitet. Jydeholmen 42, Vanløse. ($9/4$ 54.)
- POULSEN, VAGN HÄGER, (f. $25/8$ 1909), dr. phil., direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Vagtelvej 10, Kbh. F. ($9/4$ 54.)
- STEENSBERG, AXEL, (f. $1/6$ 1906), dr. phil., professor i materiel folkekultur med særligt henblik på Norden, ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Cæciliavej 30, Valby. ($9/4$ 54.)

- ERICHSEN, WOLJA CHRISTIAN, (f. $^{21/11}$ 1890), dr. phil., lektor i koptisk ved Københavns Universitet. Peter Bangs Vej 161, Kbh. F. ($^{15/4}$ 55.)
- STEN, HOLGER KONRAD, (f. $^{19/6}$ 1907), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. St. Thomas Allé 3, Kbh. V. ($^{6/4}$ 56.)
- JANSEN, FREDERIK JULIUS BILLESKOV, (f. $^{30/9}$ 1907), dr. phil., professor i dansk litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Frydendalsvej 20, Kbh. V. ($^{12/4}$ 57.)
- MATHIASSEN, THERKEL, (f. $^{5/9}$ 1892), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Grønnemose Allé 101, Søborg. ($^{12/4}$ 57.)
- SKAUTRUP, JENS PETER ANDREAS, (f. $^{21/1}$ 1896), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Stationsgade 23, Risskov. ($^{12/4}$ 57.)
- DIDERICHSEN, PAUL HENRIK KRAG, (f. $^{16/8}$ 1905), dr. phil., professor i dansk sprog ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Engbakken 28, Virum. ($^{11/4}$ 58.)
- HANSEN, AAGE KRISTIAN, (f. $^{3/9}$ 1894), dr. phil., Slotsvej 16, Charlottenlund. ($^{11/4}$ 58.)
- KOCH, HANS HARALD, (f. $^{6/5}$ 1904), dr. theol., professor i teologi med kirke- og dogmehistorie, særlig Nordens kirkehistorie, som hovedfag ved Københavns Universitet. Vodroffsvej 8, Kbh. V. ($^{11/4}$ 58.)
- KRÜGER, PAUL, (f. $^{23/4}$ 1897), dr. phil., professor i almindelig litteraturvidenskab ved Århus Universitet. Fuglesangs Allé 71, Århus V. ($^{3/4}$ 59.)
- SANDER-HANSEN, CONSTANTIN EMIL, (f. $^{13/11}$ 1905), dr. phil., professor i ægyptologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Kirkevænget 11, Valby. ($^{3/4}$ 59.)
- LARSEN, JENS PETER, (f. $^{14/6}$ 1902), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Jægersborgvej 60, Lyngby. ($^{8/4}$ 60.)
- BECKER, CARL JOHAN, (f. $^{3/9}$ 1915), dr. phil., professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet. Egernvej 23, Kbh. F. ($^{7/4}$ 61.)

- GLOB, PETER VILHELM, (f. $^{20}/_2$ 1911), dr. phil., rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Århus Universitet. Frederiksholms Kanal 12, Kbh. K. ($^{7}/_4$ 61.)
- HALD, KRISTIAN, (f. $^9/_9$ 1904), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet. Grundtvigs Vej 8 A, Kbh. V. ($^{7}/_4$ 61.)
- TOGEBY, KNUD DAG NIELSEN, (f. $^{28}/_1$ 1918), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Agervang 3, Lyngby. ($^{7}/_4$ 61.)
- BAGGE, POVL, (f. $^{30}/_{11}$ 1902), dr. phil., professor i historie ved Københavns Universitet. Kastanievej 8, Holte. ($^6/_4$ 62.)
- BECH, GUNNAR, (f. $^{23}/_3$ 1920), dr. phil., professor i tysk sprog ved Københavns Universitet. Turistvej 134, Birkerød. ($^6/_4$ 62.)
- JENSEN, POVL JOHANNES, (f. $^3/_5$ 1911), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet. Rungsted Strandvej 67, Rungsted Kyst. ($^6/_4$ 62.)
- SCHIØRRING, NILS, (f. $^8/_4$ 1910), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet. Forchhammers Vej 2, Kbh. V. ($^6/_4$ 62.)

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den fysisk-matematiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $^{26}/_{10}$ 1885), dr. phil., scient., ing. & agro., fh. professor i matematik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Geodætisk Institut, Stk. af Dbg., Dbmd. — Selskabets præsident 1927—33. — Malmøgade 6, Kbh. Ø. ($^{28}/_4$ 16 — fys.)
- BOHR, NIELS HENRIK DAVID, (f. $^7/_10$ 1885), Excellence, dr. jur., phil., scient. & techn., fh. professor i teoretisk fysik ved Københavns Universitet, R. af E., Stk. af Dbg. i Diam., Dbmd., F. M. 1. m. Kr. — Selskabets nuværende præsident fra 1939. — Æresboligen, Gamle Carlsberg, Valby. ($^{27}/_4$ 17 — fys.)
- HERTZSPRUNG, EJNAR, (f. $^8/_10$ 1873), dr. phil., math. & phys., fh. professor i astronomi ved universitetet i Leiden, fh. direktør ved observatoriet sammesteds. Villavej 6, Tølløse. ($^{25}/_4$ 19 — fys.)

- SAND, KNUD AAGE BUCHTRUP, (f. $\frac{9}{2}$ 1887), dr. med., fh. professor i retsmedicin ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Kildeskøvsvej 81, Gentofte. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)
- WINGE, ØJVIND, (f. $\frac{19}{5}$ 1986), dr. phil. & scient., fh. professor ved Carlsberg Laboratoriet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Frederiksberg Bredegade 7, Kbh. F. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)
- JESSEN, KNUD, (f. $\frac{29}{11}$ 1884), dr. phil. & scient., fh. professor i botanik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Botanisk Have, Kmd. af Dbg., Dbmd. Åbrinken 56, Virum. ($\frac{5}{4}$ 29 — biol.)
- CHRISTIANSEN, JENS ANTON, (f. $\frac{6}{9}$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sundvænget 9, Hellerup. ($\frac{6}{4}$ 34 — fys.)
- KRISTENSEN, MARTIN KRISTIAN, (f. $\frac{6}{5}$ 1888), dr. med., fh. afdelingsforstander ved Statens Serum Institut, Kmd. af Dbg. Svinget 18, Kbh. S. ($\frac{3}{4}$ 36 — biol.)
- LUNDSGAARD, EINAR, (f. $\frac{12}{2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse. — Juliane Maries Vej 26, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 38 — biol.)
- JESSEN, BØRGE CHRISTIAN, (f. $\frac{19}{6}$ 1907), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. H. C. Andersens Boulevard 35, Kbh. V. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- THOMSEN, NIELS MATHIAS PETER, (f. $\frac{9}{10}$ 1896), dr. phil., professor i zoologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg., Dbmd. Sankt Kjelds Gade 14, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- ØRSKOV, JEPPE, (f. $\frac{2}{3}$ 1892), dr. jur. & med., fh. direktør for Statens Serum Institut, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Maglemosevej 1, Hellerup. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- CHRISTENSEN, ERIK HOHWÜ, (f. $\frac{25}{9}$ 1904), dr. med. & phil., professor i gymnastikteori med særligt henblik på legemsøvelsernes specielle teori ved Københavns Universitet, rektor for Danmarks Højskole for Legemsøvelser. Nørre Allé 51, Kbh. N. ($\frac{12}{4}$ 40 — biol.)
- JACOBSEN, JACOB CHRISTIAN GEORG, (f. $\frac{13}{1}$ 1895), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Kærvangen 41, Gentofte. ($\frac{2}{4}$ 43 — fys.)

- MØLLER, CHRISTIAN, (f. $\frac{22}{12}$ 1904), dr. phil., professor extraord. i matematisk fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. — Selskabets sekretær. — Frølichs Vej 42 A, Charlottenlund. ($\frac{2}{4}$ 43 — fys.)
- HOLTER, HEINZ, (f. $\frac{5}{6}$ 1904), dr. med. & phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske afdeling. — Selskabets kasserer. — Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{14}{4}$ 44 — fys.)
- NIELSEN, NIELS, (f. $\frac{3}{10}$ 1893), dr. phil. & litt., professor i geografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Strandboulevarden 32, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 44 — fys.)
- REHBERG, POUL KRISTIAN BRANDT, (f. $\frac{29}{3}$ 1895), dr. med., phil. & med.vet., professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Juliane Maries Vej 32, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 44 — biol.)
- BUCHTHAL, FRITZ, (f. $\frac{19}{8}$ 1907), dr. med., professor i neurofysiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Søbredden 24, Gentofte. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- FENCHEL, MORITZ WERNER, (f. $\frac{3}{5}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Sønderengen 110, Søborg. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- JENSEN, KAI ADOLF, (f. $\frac{16}{7}$ 1894), dr. med., professor i almindelig patologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Juliane Maries Vej 22, Kbh. Ø. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- BJERRUM, JANNIK, (f. $\frac{5}{4}$ 1909), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bjerregårdsvej 15, Valby. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- DAM, CARL PETER HENRIK, (f. $\frac{21}{2}$ 1895), dr. phil., professor i biologisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Jagtvej 229, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- DEGERBØL, MAGNUS ANTON, (f. $\frac{8}{7}$ 1895), dr. phil., professor extraord. i kvartærzoologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Fuglevadsvej 4, Lyngby. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- JENSEN, KAI ARNE, (f. $\frac{27}{3}$ 1908), dr. phil. & med. vet., professor extraord. i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bøgehøj 64, Hellerup. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)

- JØRGENSEN, CARL ADOLF, (f. $\frac{3}{10}$ 1899), dr. phil., professor i arvelighedslære ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. I. H. Mundts Vej 16, Virum. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- ROSENKRANTZ, ALFRED JOHANNES, (f. $\frac{11}{11}$ 1898), professor extraord. i geologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Amagerbrogade 66, Kbh. S. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- OLSEN, CARSTEN, (f. $\frac{1}{3}$ 1891), dr. phil., amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet. Søndre Fasanvej 61, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- PEDERSEN, KAI JULIUS, (f. $\frac{31}{3}$ 1899), dr. phil., docent i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Genforeningsplads 44, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- JENSEN, AKSEL TOVBORG, (f. $\frac{8}{2}$ 1911), dr. phil., professor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg. Ved Kanalen 5, Kbh. K. ($\frac{4}{4}$ 52 — fys.)
- POULSEN, CHRISTIAN HENRIK OTTO, (f. $\frac{8}{3}$ 1896), dr. phil., professor i historisk geologi og palæontologi ved Københavns Universitet. Egebjergvej 69, Ballerup. ($\frac{4}{4}$ 52 — biol.)
- FAURHOLT, THEODOR CARL, (f. $\frac{1}{2}$ 1890), dr. phil., fh. professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Sundvænget 3, Hellerup. ($\frac{10}{4}$ 53 — fys.)
- IVERSEN, JOHANNES, (f. $\frac{27}{12}$ 1904), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse, lektor i pollenanalyse og kvartær florahistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Rørskærsvej 10, Gentofte. ($\frac{10}{4}$ 53 — biol.)
- KEMP, TAGE, (f. $\frac{28}{8}$ 1896), dr. med., professor i human arvebiologi og eugenik ved Københavns Universitet. Solvænget 6, Kbh. Ø. ($\frac{10}{4}$ 53 — biol.)
- BERG, KAJ, (f. $\frac{13}{5}$ 1899), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Christian IV's Vej 8, Hillerød. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- BØGGILD, JØRGEN KRUSE, (f. $\frac{30}{7}$ 1903), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet og inspektør ved Universitetets Institut for teoretisk Fysik. Blegdamsvej 17, Kbh. Ø. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)

- EINARSON, LÁRUS, (f. $\frac{5}{6}$ 1902), dr., professor i anatomi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Universitetsparken, Århus C. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- NOE-NYGAARD, ARNE, (f. $\frac{30}{7}$ 1908), dr. phil., professor i mineralogi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Østervoldgade 7, Kbh. K. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- BANG, THØGER SOPHUS VILHELM, (f. $\frac{27}{6}$ 1917), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Moltkes Vej 61, Kbh. F. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- BOHR, AAGE NIELS, (f. $\frac{19}{6}$ 1922), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Kvædevej 77, Virum. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- THORSON, GUNNAR AXEL WRIGHT-, (f. $\frac{31}{12}$ 1906), dr. phil., professor i marinbiologi ved Københavns Universitet, F. M. 2. Nationernes Allé 28, Helsingør. ($\frac{15}{4}$ 55 — biol.)
- USSING, HANS HENRIKSEN, (f. $\frac{30}{12}$ 1911), dr. phil., professor i biokemi ved Københavns Universitet. R. af Dbg. Bredgade 71, Kbh. K. ($\frac{15}{4}$ 55 — biol.)
- VEIBEL, STIG ERIK, (f. $\frac{19}{4}$ 1898), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Enighedsvej 4, Charlottenlund. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- WESTERGAARD, MOGENS CHRISTIAN WANNING, (f. $\frac{12}{6}$ 1912), dr. phil., fh. professor extraord. i genetik ved Københavns Universitet. Abildgaards Vej 91, Virum. ($\frac{15}{4}$ 55 — biol.)
- ANDERSEN, EINAR ANTON, (f. $\frac{16}{9}$ 1905), dr. phil., professor i geodæsi ved Københavns Universitet, direktør for Geodætisk Institut, R. af Dbg.¹. Serridslevvej 8, Kbh. Ø. ($\frac{11}{4}$ 58 — fys.)
- BAK, BØRGE NIELSEN, (f. $\frac{31}{12}$ 1912), dr. phil., professor extraord. i molekylspektroskopi ved Københavns Universitet. Søager 18, Gentofte. ($\frac{11}{4}$ 58 — fys.)
- LASSEN, NIELS OVE, (f. $\frac{18}{5}$ 1914), dr. phil., professor i eksperimentalfysik ved Københavns Universitet. Søndervej 43, Virum. ($\frac{11}{4}$ 58 — fys.)
- NIELSEN, HALFDAN EINER STEEMANN, (f. $\frac{13}{6}$ 1907), dr. phil., professor i botanik ved Danmarks farmaceutiske Højskole. R. af Dbg.¹, F. M. 2. Engbakken 6, Virum. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)

- SØRENSEN, THORVALD JULIUS, (f. $4/7$ 1902), dr. phil., professor i botanik ved Københavns Universitet, direktør for Botanisk Have, R. af Dbg., F. M. 2. Gothersgade 140, Kbh. K. ($11/4$ 58 — biol.)
- TEILUM, GUNNAR, (f. $18/8$ 1902), dr. med., professor i patologisk anatomi ved Københavns Universitet. Vagtelvej 42, Kbh. F. ($11/4$ 58 — biol.)
- ZEUTHEN, ERIK, (f. $15/11$ 1914), dr. phil., professor ved Carlsbergfondets biologiske Institut. Vangeleddet 71, Virum. ($11/4$ 58 — biol.)
- LUND, HAKON, (f. $2/2$ 1898), dr. phil., professor i kemi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Kathrinebjergvej 1, Århus C. ($3/4$ 59 — fys.)
- REIZ, SVEN ANDERS TORSTEN, (f. $7/6$ 1915), fil. dr., professor i astronomi ved Københavns Universitet. Østervoldgade 3, Kbh. K. ($3/4$ 59 — fys.)
- WINGSTRAND, KARL GEORG, (f. $2/3$ 1919), fil. dr., professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved Københavns Universitet. Slettevej 16, Søborg. ($3/4$ 59 — biol.)
- MAALØE, OLE URBAN, (f. $15/8$ 1914), dr. med., professor i mikrobiologi ved Københavns Universitet. Ahlmanns Allé 38, Hellerup. ($8/4$ 60 — biol.)
- OTTESEN, MARTIN, (f. $14/12$ 1920), dr. phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($8/4$ 60 — fys.)
- SCHOU, AXEL VILLIAM, (f. $18/8$ 1902), dr. phil., professor i geografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Strandboulevarden 112, Kbh. Ø. ($8/4$ 60 — fys.)
- TORNEHAVE, HANS MARIUS NIELSEN, (f. $24/4$ 1915), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Tornebakken 45, Virum. ($8/4$ 60 — fys.)
- HALD, ANDERS HJORTH, (f. $3/6$ 1913), dr. phil., professor i matematisk statistik ved Københavns Universitet. Furesøvej 83, Virum. ($7/4$ 61 — fys.)
- HUUS, TORBEN, (f. $5/12$ 1919), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Vordingborggade 11, Kbh. Ø. ($7/4$ 61 — fys.)

- NIELSEN, CHRISTIAN OVERGAARD, (f. $16/1$ 1918), dr. phil., professor i jordbundsbiologi ved Århus Universitet. Mols-Laboratoriet, Femmøller. ($7/4$ 61 — biol.)
- RUDKJØBING, MOGENS HEGELUND, (f. $6/9$ 1915), dr. phil., professor i astronomi ved Århus Universitet. Ole Rømer-Observatoriet, Århus C. ($7/4$ 61 — fys.)
- TROELS-SMITH, JØRGEN ANDREAS, (f. $7/6$ 1916), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor i mosegeologi ved Københavns Universitet. Grønnemose Allé 103, Søborg. ($7/4$ 61 — biol.)
- WEIS-FOGH, TORREL, (f. $25/3$ 1922), dr. phil., professor extraord. i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Sløjfen 44, Gentofte. ($7/4$ 61 — biol.)
- ANDERSEN, ERIK SPARRE, (f. $29/12$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved Århus Universitet. Hestehavevej 2 C, Højbjerg. ($6/4$ 62 — fys.)
- ASMUSSEN, ERLING, (f. $6/8$ 1907), dr. phil., professor i gymnastikteori ved Københavns Universitet. Kollegievej 17, Charlottenlund. ($6/4$ 62 — biol.)
- ASMUSSEN, ROBERT WIRENFELDT, (f. $26/3$ 1903), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks tekniske Højskole, R. af Dbg.¹. Sølvgade 83, Kbh. K. ($6/4$ 62 — fys.)
- KAUFFMANN, FRITZ JOSUA, (f. $15/1$ 1899), dr. med., professor, overlæge ved Statens Seruminstitut, R. af Dbg. Amagerfælledvej 27, Kbh. S. ($6/4$ 62 — biol.)
- KJÆR, ANDERS CLAUSEN, (f. $10/8$ 1919), dr. phil. professor i organisk kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Hårdangergade 5, Kbh. Ø. ($6/4$ 62 — fys.)
- LARSEN, CARL SYRACH, (f. $6/7$ 1898), dr. phil. & agro., arboretforstander ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles arboret i Charlottenlund, R. af Dbg., Dbmd. Bregnegårdsvej 2, Charlottenlund. ($6/4$ 62 — biol.)
- LINDHARD, JENS, (f. $26/2$ 1922), professor i teoretisk fysik ved Århus Universitet. J. F. Willumsens Vej 4, Højbjerg. ($6/4$ 62 — fys.)
- MØLLER, KNUD OVE, (f. $21/6$ 1896), dr. med., professor i farmakologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Juliane Maries Vej 20, Kbh. Ø. ($6/4$ 62 — biol.)

UDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- NILSSON, NILS MARTIN PERSSON, (f. $^{12}/_7$ 1874), dr. phil., fh. professor i klassisk fornkunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. Kmd. af Dbg. ($^{28}/_4$ 16.)
- OLSEN, MAGNUS BERNHARD, (f. $^{28}/_{11}$ 1878), dr. phil., fh. professor i oldnorsk og islandsk sprog og litteratur ved universitetet i Oslo. ($^{28}/_4$ 16.)
- KOHT, HALVDAN, (f. $^7/_7$ 1873), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Oslo. ($^7/_4$ 22.)
- GARDINER, ALAN HENDERSON, (f. $^{29}/_3$ 1879), dr., ægyptolog. London. ($^{11}/_4$ 24.)
- MARSTRANDER, CARL JOHAN SVERDRUP, (f. $^{26}/_{11}$ 1883), dr., fh. professor i keltiske sprog ved universitetet i Oslo. ($^{13}/_4$ 28.)
- EITREM, SAMSON, (f. $^{28}/_{12}$ 1872), fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($^{10}/_4$ 31.)
- KARLGREN, KLAS BERNHARD JOHANNES, (f. $^5/_{10}$ 1889), dr. phil., fh. professor i østasiatisk sprogvidenskab og kultur, direktør for Östasiatiska samlingarne, Stockholm. ($^3/_4$ 36.)
- MASSIGNON, LOUIS-FERNAND-JULES, (f. $^{25}/_7$ 1883), dr., fh. professor i islamisk sociologi ved Collège de France, Paris. ($^2/_4$ 37.)
- EKWALL, BROR OSCAR EILERT, (f. $^8/_1$ 1877), dr. phil., fh. professor i engelsk sprog ved universitetet i Lund. ($^8/_4$ 38.)
- FRINGS, THEODOR, (f. $^{23}/_7$ 1886), dr. phil., fh. professor i tysk sprog og litteratur ved universitetet i Leipzig. ($^8/_4$ 38.)
- GÖTZE, ALBRECHT, (f. $^{11}/_1$ 1897), dr. phil., professor i assyriologi og babylonsk litteratur ved Yale University, New Haven, Conn. ($^8/_4$ 38.)
- SEIP, DIDRIK ARUP, (f. $^{31}/_8$ 1884), dr. phil., fh. professor i nordisk sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($^8/_4$ 38.)
- NORDAL, SIGURÐUR, (f. $^{14}/_9$ 1886), dr. jur., phil. & litt., fh. professor i islandsk filologi og kulturhistorie ved universitetet i Reykjavík. Stk. af Dbg. ($^{12}/_4$ 40.)

- NYBERG, HENRIK SAMUEL, (f. $^{28}/_{12}$ 1889), dr. phil., fh. professor i semitiske sprog ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_4$ 40.)
- ANGLÈS, HIGINI, (f. $^1/_1$ 1888), dr., professor, præsident for Pontificio Istituto di Musica Sacra, Rom. ($^{12}/_4$ 46.)
- BAILEY, HAROLD WALTER, (f. $^{16}/_{12}$ 1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England. ($^{12}/_4$ 46.)
- BEAZLEY, SIR JOHN DAVIDSON, (f. $^{13}/_9$ 1885), dr., fh. professor i klassisk arkæologi og kunst ved universitetet i Oxford. ($^{12}/_4$ 46.)
- BENVENISTE, ÉMILE, (f. $^{27}/_5$ 1902), professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Collège de France i Paris. ($^{12}/_4$ 46.)
- BOËTHIUS, CARL AXEL, (f. $^{18}/_7$ 1889), dr. phil., fh. professor i klassisk arkæologi (fornkunskap och antikens historia) ved Göteborgs Universitet. (Rom.) ($^{12}/_4$ 46.)
- GRÉGOIRE, HENRI-CLÉMENT-GUSTAVE, (f. 1881), dr., fh. professor i græsk ved universitetet i Bruxelles. ($^{12}/_4$ 46.)
- L'ORANGE, HANS PETER, (f. $^2/_3$ 1903), dr. phil., professor i klassisk arkæologi og kunsthistorie ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_4$ 46.)
- MAROUZEAU, JULES, (f. $^{20}/_3$ 1878), dr., fh. professor i latinsk sprog ved universitetet i Paris. ($^{12}/_4$ 46.)
- MORGENSTIERNE, GEORG VALENTIN VON MUNTHE AV, (f. $^3/_1$ 1892), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_4$ 46.)
- TILLYARD, HENRY JULIUS WESTENHALL, (f. $^{18}/_{11}$ 1881), dr., fh. professor i græsk ved University College i Cardiff. ($^{12}/_4$ 46.)
- WELLESZ, EGON JOSEPH, (f. $^{21}/_{10}$ 1888), dr., reader i byzantinsk musik ved universitetet i Oxford. ($^{12}/_4$ 46.)
- ALBRIGHT, WILLIAM FOXWELL, (f. $^{24}/_5$ 1891), dr. phil., professor i semitiske sprog ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md. ($^{11}/_4$ 47.)
- HOLMBERG, AXEL OLOF (OLLE), (f. $^{20}/_{10}$ 1893), dr. phil., professor i litteraturhistorie og poetik ved universitetet i Lund (Djursholm). ($^{11}/_4$ 47.)
- KURYŁOWICZ, JERZY, (f. $^{26}/_8$ 1895), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Kraków. ($^{11}/_4$ 47.)

- SOMMERFELT, ALF AXELSSØN, (f. $\frac{23}{11}$ 1892), dr. phil., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($\frac{11}{4}$ 47.)
- LATTE, KURT, (f. $\frac{9}{3}$ 1891), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Göttingen. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- ALFÖLDI, ANDRÁS, (f. $\frac{27}{8}$ 1895), dr. phil., professor i gl. historie ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- JAKOBSON, ROMAN OSIPOVIČ (f. $\frac{11}{10}$ 1896), dr. phil., professor i slavisk sprog og litteratur ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- SAHLGREN, GUSTAF FREDRIK JÖRAN, (f. $\frac{8}{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor i stednavneforskning ved universitetet i Uppsala. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- WESSÉN, ELIAS GUSTAF ADOLF, (f. $\frac{15}{4}$ 1889), dr. phil., professor i nordiske sprog ved universitetet i Stockholm. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- AUBERT, MARCEL, (f. $\frac{9}{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor ved École du Louvre, École des Beaux-Arts og École des Chartes, Paris. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- GIBB, SIR HAMILTON ALEXANDER ROSSKEEN, (f. $\frac{2}{1}$ 1895), dr., professor i arabisk ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- GRABAR, ANDRÉ, (f. $\frac{26}{7}$ 1896), dr. phil., professor i byzantisk arkæologi ved Collège de France, Paris. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HARTMANN, PAUL RICHARD, (f. $\frac{8}{6}$ 1881), dr. phil., fh. professor i arabisk ved universitetet i Berlin. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HASSELROT, CARL GUNNAR BENGT BERNDTSSON, (f. $\frac{12}{8}$ 1910), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Uppsala. R. af Dbg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JOSEPHSON, RAGNAR, (f. $\frac{8}{3}$ 1891), dr. phil., professor i kunsthistorie ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- KLOEKE, GESINUS GERHARDUS, (f. $\frac{10}{7}$ 1887), dr. phil., fh. professor i nederlandsk ved universitetet i Leiden. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LANDSBERGER, BENNO, (f. $\frac{21}{4}$ 1890), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{13}{4}$ 51.)

- LINDQVIST, SUNE, (f. $\frac{20}{3}$ 1887), dr. phil., fh. professor i forhistorisk arkæologi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LOMBARD, ALF, (f. $\frac{8}{7}$ 1902), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SNELL, BRUNO KARL JOHANNES RICHARD, (f. $\frac{18}{6}$ 1896), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamburg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SYME, Sir RONALD, (f. $\frac{11}{3}$ 1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JACOBSEN, THORKILD PETER RUDOLPH, (f. $\frac{7}{6}$ 1904), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- THOMPSON, STITH, (f. $\frac{7}{3}$ 1885), dr. phil. & litt., fh. professor i engelsk og folkløse ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- ANDERSSON, CARL INGVAR, (f. $\frac{19}{3}$ 1899), dr. phil., rigsarkivar, Stockholm. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- DEVOTO, GIACOMO, (f. $\frac{19}{7}$ 1897), dr. phil., professor i lingvistik ved universitetet i Firenze. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- ERNOUT, ALFRED GEORGES, (f. $\frac{30}{10}$ 1879), dr. phil., fh. professor i latinsk filologi ved Collège de France i Paris. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GILSON, ÉTIENNE, (f. $\frac{13}{6}$ 1884), dr. phil., fh. professor i den middelalderlige filosofis historie ved Collège de France i Paris, nu ved Institute of Mediaeval Studies, Toronto. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GJERSTAD, ERIK PAUL EINAR, (f. $\frac{30}{10}$ 1897), dr. phil., professor i klassisk fornknudskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MALONE, KEMP, (f. $\frac{14}{3}$ 1889), dr. phil., fh. professor i engelsk ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md., R. af Dbg. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- VASMER, MAX JULIUS FRIEDRICH, (f. $\frac{28}{2}$ 1886), dr. phil., fh. professor i slavisk filologi ved det frie universitet i Berlin. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MARTINET, ANDRÉ, (f. $\frac{12}{4}$ 1908), dr. phil., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Paris. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- RÄSÄNEN, ARVO MARTTI OKTAVIANUS, (f. $\frac{25}{6}$ 1893), dr. phil., professor i tyrkisk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- SELMER, ERNST WESTERLUND, (f. $\frac{23}{4}$ 1890), dr. phil., professor i tysk filologi og almen fonetik ved universitetet i Oslo. ($\frac{9}{4}$ 54.)

- † FETT, HARRY PER, (f. $\frac{8}{9}$ 1875), dr. phil., fh. riksantikvar, Oslo. ($\frac{15}{4}$ 55.)
- NYMAN, ALF TOR, (f. $\frac{12}{3}$ 1884), dr. phil., fh. professor i filosofi ved universitetet i Lund. ($\frac{15}{4}$ 55.)
- DÜRING, HANS INGEMAR, (f. $\frac{2}{9}$ 1903), dr. phil., professor i klassisk filologi (græsk sprog og litteratur) ved Göteborgs Universitet. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- HANELL, KRISTER, (f. $\frac{8}{8}$ 1904), dr. phil., professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- SCHEEL, HELMUTH FRIEDRICH AUGUST, (f. $\frac{19}{5}$ 1895), dr. phil., professor i Islamkunde ved universitetet i Mainz. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- SVEINSSON, EINAR ÓLAFUR, (f. $\frac{12}{12}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk litteratur ved universitetet i Reykjavik. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- CLARK, SIR GEORGE NORMAN, (f. $\frac{27}{2}$ 1890), dr., fh. professor i nyere historie ved universiteterne i Oxford og Cambridge, Provost of Oriel College, Oxford. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- HENNING, WALTER BRUNO, (f. $\frac{22}{5}$ 1909), dr. phil., professor i centralasiatiske studier ved School of Oriental and African Studies, London University. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- INGHOLT, KAI HARALD, (f. $\frac{11}{3}$ 1896), dr. phil., professor i arkæologi ved Yale University, New Haven. R. af Dbg. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- MAZON, ANDRÉ-AUGUSTE, (f. $\frac{7}{9}$ 1881), dr. phil., fh. professor i slaviske sprog og litteraturer ved Collège de France, præsident for Institut d'Études Slaves, Paris. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- RENOU, LOUIS-MARIE-JOSEPH, (f. $\frac{28}{10}$ 1896), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Paris. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- STRÖMBÄCK, DAG ALVAR, (f. $\frac{13}{8}$ 1900), dr. phil., professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Uppsala. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- VOGT, HANS KAMSTRUP, (f. $\frac{1}{6}$ 1903), dr. phil., professor i romansk filologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- WEIBULL, CURT HUGO JOHANNES, (f. $\frac{19}{8}$ 1886), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Göteborg. ($\frac{12}{4}$ 57.)

- ÖHMANN, EMIL, (f. $^{25}/_1$ 1894), dr. phil., professor i germansk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($^{12}/_4$ 57.)
- BULL, FRANCIS, (f. $^4/_{10}$ 1887), dr. phil., fh. professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo. Kmd. af Dbg. ($^{11}/_4$ 58.)
- SCHAEFFER, CLAUDE-FRÉDÉRIC-ARMAND, (f. $^6/3$ 1898), dr. jur. & phil., professor i arkæologi ved Collège de France og Directeur de recherches au Centre National de la Recherche scientifique, Paris. ($^3/4$ 59.)
- BENEDIKTSSON, SIGURÐUR JAKOB, (f. $^{20}/_7$ 1907), dr. phil., hovedredaktør af den islandske ordbog, Reykjavík. ($^7/4$ 61.)
- COLLINDER, ERIK ALFRED TORBJÖRN (BJÖRN), (f. $^{22}/_7$ 1894), dr. phil., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Uppsala. ($^7/4$ 61.)
- ERIXON, SIGURD EMANUEL, (f. $^{26}/_3$ 1888), dr. phil., fh. professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Stockholm. ($^7/4$ 61.)
- DE ROMILLY, JACQUELINE, née DAVID, (f. $^{26}/_3$ 1913), dr. phil., professor i græsk ved universitetet i Paris. ($^7/4$ 61.)
- VINOGRADOV, VICTOR VLADIMIROVICH, (f. $^{12}/_1$ 1895), dr., professor i russisk sprog ved Lomonossow-Universitetet i Moskva. ($^6/4$ 62.)

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den fysisk-matematiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- † BERTRAND, GABRIEL-ÉMILE, (f. $^{17}/_5$ 1867), dr., fh. professor i biologisk kemi ved universitetet og direktør for det biologiske laboratorium ved Institut Pasteur i Paris. ($^7/4$ 11 — fys.)
- HADAMARD, JACQUES-SALOMON, (f. $^8/_{12}$ 1865), dr. phil., fh. professor i rationel og kosmisk mekanik ved Collège de France i Paris. ($^{11}/_4$ 13 — fys.)

- HEVESY, GEORGE CHARLES DE, (f. $1/8$ 1885), dr. med., phil. & scient., fh. professor, Universitetets Institut for teoretisk Fysik i København, og Institutet för organisk kemisk Forskning, Stockholm. ($3/4$ 25 — fys.)
- DALE, SIR HENRY HALLETT, (f. $9/6$ 1875), dr., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($9/4$ 26 — biol.)
- DEBYE, PETER, (f. $24/3$ 1884), fh. professor i fysik ved Cornell University, Ithaca, N. Y. ($9/4$ 26 — fys.)
- WARBURG, OTTO HEINRICH, (f. $8/10$ 1883), dr., fh. professor, direktør for Max Planck Institut für Zellphysiologie, Berlin-Dahlem. ($8/4$ 27 — biol.)
- V. FRISCH, KARL Ritter, (f. $20/11$ 1886), dr., fh. professor i zoologi ved universitetet i München. ($10/4$ 31 — biol.)
- SIEGBAHN, KARL MANNE GEORG, (f. $3/12$ 1886), dr., fh. professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for experimentel Fysik, Stockholm. ($21/4$ 33 — fys.)
- FRANCK, JAMES, (f. $26/8$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Chicago, Ill. ($6/4$ 34 — fys.)
- NEUGEBAUER, OTTO EDUARD HERMANN, (f. $26/5$ 1899), dr. phil., professor i matematikens historie ved Brown University, Providence, R. I. ($6/4$ 34 — fys.)
- STENSIÖ, ERIK HELGE OSVALD, (f. $2/10$ 1891), dr. phil., fh. professor, Naturhistoriska Riksmuseum, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($6/4$ 34 — biol.)
- EKMAN, SVEN PETRUS, (f. $31/5$ 1876), dr. phil., fh. professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($12/4$ 35 — biol.)
- VON EULER-CHELPIN, HANS KARL AUGUST SIMON, (f. $15/2$ 1873), dr. phil., fh. professor i almindelig og organisk kemi ved universitetet i Stockholm. ($12/4$ 35 — fys.)
- LILJESTRAND, GÖRAN, (f. $16/4$ 1886), dr. med., fh. professor i farmakologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($12/4$ 35 — biol.)
- MOHR, OTTO LOUS, (f. $8/3$ 1886), dr. med., fh. professor i medicin ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 35 — biol.)

- STERN, OTTO, (f. $17/2$ 1888), fh. professor i fysik, Berkeley, Cal. ($3/4$ 36 — fys.)
- ROUS, FRANCIS PEYTON, (f. $5/10$ 1879), dr., Member of the Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($8/4$ 38 — biol.)
- LAURITSEN, CHARLES CHRISTIAN, (f. $4/4$ 1892), dr. phil., professor i fysik ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. Kmd. af Dbg. ($14/4$ 39 — fys.)
- STRÖMGREN, BENGT GEORG DANIEL, (f. $21/1$ 1908), dr. phil., fh. professor i astronomi ved Københavns Universitet, professor i astronomi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J., R. af Dbg. ($14/4$ 39 — fys.)
- AHLMANN, HANS JAKOB KONRAD WILHELMSSON, (f. $14/11$ 1889), dr. phil., fh. professor i geografi ved universitetet i Stockholm. ($12/4$ 46 — fys.)
- DE BROGLIE, LOUIS-VICTOR-PIERRE-RAYMOND, Prince, (f. $15/8$ 1892), dr., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Paris. ($12/4$ 46 — fys.)
- CHADWICK, Sir JAMES, (f. $20/10$ 1891), dr., fh. professor i fysik, Master of Gonville and Caius College, Cambridge, England. ($12/4$ 46 — fys.)
- DRINKER, CECIL K., (f. $17/3$ 1887), dr., fh. professor i fysiologi ved Harvard University, School of Public Health, Boston, Mass. ($12/4$ 46 — biol.)
- FLOREY, Sir HOWARD WALTER, (f. $24/9$ 1898), dr., professor i patologi ved universitetet i Oxford. ($12/4$ 46 — biol.)
- HAMMARSTEN, EINAR, (f. $4/1$ 1889), dr. phil., fh. professor i kemi og farmaci ved Karolinska medico-kirurgiska Institutet i Stockholm. ($12/4$ 46 — biol.)
- HANSTRÖM, BERTIL, (f. $20/11$ 1891), dr. phil., fh. professor i zoologi ved universitetet i Lund. R. af Dbg. ($12/4$ 46 — biol.)
- HILL, ARCHIBALD VIVIAN, (f. $26/9$ 1886), dr., fh. professor i fysiologi ved universitetet i London. ($12/4$ 46 — biol.)
- KAPITZA, PJOTR LEONIDOVICH, (f. $26/6/8/7$ 1894), dr., professor, direktør for det fysiske forskningsinstitut ved akademiet i Moskva. ($12/4$ 46 — fys.)

- KLEIN, OSKAR BENJAMIN, (f. $^{15}/_9$ 1894), dr. phil., professor i mekanik ved universitetet i Stockholm. ($^{12}/_4$ 46 — fys.)
- LINDBLAD, BERTIL, (f. $^{26}/_{11}$ 1895), dr. phil., direktør for Stockholms Observatorium. ($^{12}/_4$ 46 — fys.)
- MEITNER, LISE, (f. $^7/_{11}$ 1878), dr. phil., fh. professor ved Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for Fysik i Stockholm. ($^{12}/_4$ 46 — fys.)
- NORDHAGEN, ROLF, (f. $^{21}/_{10}$ 1894), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_4$ 46 — biol.)
- RICHARDS, ALFRED NEWTON, (f. $^{22}/_3$ 1876), dr., fh. professor i farmakologi ved universitetet i Philadelphia, Penn. ($^{12}/_4$ 46 — biol.)
- RIESZ, MARCEL, (f. $^{16}/_{11}$ 1886), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Lund. ($^{12}/_4$ 46 — fys.)
- STRUVE, OTTO, (f. $^{12}/_8$ 1897), dr. phil., professor i astrofysik ved universitetet i Berkeley, Cal. ($^{12}/_4$ 46 — fys.)
- BORN, MAX, (f. $^{11}/_{12}$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Edinburgh. (Bad Pyrmont.) ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- MARCUS, ERNEST GOTTHELF, (f. $^8/_6$ 1893), professor i zoologi ved universitetet i São Paulo. ($^{11}/_4$ 47 — biol.)
- OORT, JAN HENDRIK, (f. $^{28}/_4$ 1900), dr. phil., professor, direktør for observatoriet i Leiden. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- SIEGEL, CARL LUDWIG, (f. $^{31}/_{12}$ 1896), professor i matematik ved universitetet i Göttingen. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- SVEDBERG, THEODOR, (f. $^{30}/_8$ 1884), dr. phil., fh. professor i fysisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- VINOGRADOV, IVAN MATVEEVITCH, (f. $^{14}/_9$ 1891), professor, matematiker, Moskva. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- KALCKAR, HERMAN MORITZ, (f. $^{26}/_3$ 1908), dr. med., professor i biologi ved Johns Hopkins University, Baltimore, Maryland, U.S.A. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- KLING, CARL ALBIN, (f. $^{17}/_5$ 1879), dr. med., fh. professor og direktør for Statens bakteriologiske Laboratorium i Stockholm. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- LITTLEWOOD, JOHN EDENSOR, (f. $^9/_6$ 1885), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^2/_4$ 48 — fys.)

- MELIN, JOHANNES BOTVID ELIAS, (f. $^{28}/_7$ 1889), dr. phil., fh. professor i fysiologisk botanik og anatomi ved universitetet i Uppsala. ($^{2}/_4$ 48 — biol.)
- MULLER, HERMANN JOSEPH, (f. $^{21}/_{12}$ 1890), dr. phil., fh. professor i zoologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($^{2}/_4$ 48 — biol.)
- RUNNSTRÖM, JOHAN AXEL MAURITZ, (f. $^{17}/_6$ 1888), dr. phil., fh. professor i eksperimentel zoologi og cellefysiologi ved universitetet i Stockholm. ($^{2}/_4$ 48 — biol.)
- COURANT, RICHARD, (f. $^8/_1$ 1888), dr. phil., fh. professor i matematik ved New York University, N. Y. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- HOLTEDAHL, OLAF, (f. $^{24}/_6$ 1885), dr. phil., fh. professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- LIPMANN, FRITZ ALBERT, (f. $^{12}/_6$ 1899), dr. phil. & med., Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($^{22}/_4$ 49 — biol.)
- RAMON, GASTON LÉON, (f. $^{30}/_9$ 1886), fh. direktør for Institut Pasteurs serumafdeling i Garches, Seine et Oise. R. af Dbg. ($^{22}/_4$ 49 — biol.)
- SOLBERG, HALVOR SKAPPEL, (f. $^5/_2$ 1895), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- † FISHER, SIR RONALD AYLMER, (f. $^{17}/_2$ 1890), fh. professor i genetik ved universitetet i Cambridge, Engl. (Adelaide.) ($^{14}/_4$ 50 — biol.)
- OPPENHEIMER, J. ROBERT, (f. $^{22}/_4$ 1904), professor, direktør for Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{14}/_4$ 50 — fys.)
- ADRIAN OF CAMBRIDGE, EDGAR DOUGLAS, Baron, (f. $^{30}/_{11}$ 1889), dr. med. & scient., fh. professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- BEURLING, ARNE KARL-AUGUST, (f. $^3/_2$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- BROWN, SIR GEORGE LINDOR, (f. $^9/_2$ 1903), dr. med., professor i fysiologi ved University Laboratory of Physiology, Oxford. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)

- CLAUSEN, JENS CHRISTIAN, (f. $^{11}/_3$ 1891), dr. phil., afdelingsleder ved Carnegie Institution of Washington, Stanford, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- DARLINGTON, CYRIL DEAN, (f. $^{19}/_{12}$ 1903), dr. scient., professor i botanik ved universitetet i Oxford, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- DOBZHANSKY, THEODOSIUS, (f. $^{25}/_1$ 1900), dr. scient., professor i zoologi ved Columbia University i New York, N. Y. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- GAMOW, GEORGE ANTONY, (f. $^4/_3$ 1904), dr., professor i teoretisk fysik ved University of Colorado, Boulder, Col. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- GUGGENHEIM, EDWARD ARMAND, (f. $^{11}/_8$ 1901), dr. scient., professor i kemi ved universitetet i Reading, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HASTINGS, ALBERT BAIRD, (f. $^{20}/_{11}$ 1895), dr. phil. & scient., professor i biokemi ved Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- HEDVALL, JOHAN ARVID, (f. $^{18}/_1$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemisk teknologi ved Chalmers tekniska Högskola, Göteborg. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HEISENBERG, WERNER KARL, (f. $^5/_{12}$ 1901), dr. scient., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Göttingen. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HOLMBERG, BROR ALEXANDER LUDVIG, (f. $^{30}/_7$ 1881), dr. scient., fh. professor i organisk kemi ved Stockholms tekniska Högskola, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut for organisk Kemi, Stockholm. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HULTHÉN, ERIK VILHELM, (f. $^{19}/_9$ 1891), dr. scient., fh. professor i fysik ved universitetet i Stockholm. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HÖRSTADIUS, SVEN OTTO, (f. $^{18}/_2$ 1898), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- LANDAU, LEO, (f. $^{22}/_1$ 1908), professor i teoretisk fysik ved det russiske akademis fysiske institut i Moskva. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- MYRBERG, PEKKA JUHANA, (f. $^{30}/_{12}$ 1892), dr. phil., professor i matematik ved og kansler for universitetet i Helsingfors. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)

- ROSENFELD, LÉON HENRI CONSTANT, (f. $14/8$ 1904), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($13/4$ 51 — fys.)
- TISELIUS, ARNE VILHELM KAURIN, (f. $10/8$ 1902), dr. phil., professor i biokemi ved universitetet i Uppsala. ($13/4$ 51 — fys.)
- WIGGLESWORTH, VINCENT BRIAN, (f. $17/4$ 1899), dr. med., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($13/4$ 51 — biol.)
- ZECHMEISTER, LÁSZLÓ, (f. $14/5$ 1889), dr. ing., professor i kemi ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($13/4$ 51 — fys.)
- BEADLE, GEORGE WELLS, (f. $22/10$ 1903), dr. phil., professor, direktør for The Kerckhoff Laboratories of Biology, California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($4/4$ 52 — biol.)
- SKOTTSBERG, CARL JOHAN FREDRIK, (f. $1/12$ 1880), dr. phil., fh. professor i botanik ved Göteborgs Universitet. R. af Dbg. ($4/4$ 52 — biol.)
- MANTON, IRENE, (f. $17/4$ 1904), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Leeds. ($10/4$ 53 — biol.)
- THEORELL, AXEL HUGO TEODOR, (f. $9/7$ 1903), dr. med., professor, forstander for Karolinska medico-kirurgiska Institutets Nobelinstitut i Stockholm. ($10/4$ 53 — biol.)
- COLLANDER, PAUL RUNAR, (f. $1/5$ 1894), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Helsingfors. ($15/4$ 55 — biol.)
- KOPFERMANN, HANS CLAUDIUS MICHAEL, (f. $26/4$ 1895), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Heidelberg. ($15/4$ 55 — fys.)
- BARTH, THOMAS FREDRIK WEIBYE, (f. $18/5$ 1899), dr. phil., professor i krystallografi, mineralogi og petrografi ved universitetet i Oslo. ($6/4$ 56 — fys.)
- BEST, CHARLES HERBERT, (f. $27/2$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved universitetet i Toronto. ($6/4$ 56 — biol.)
- BRACHET, JEAN-LOUIS-AUGUSTE, (f. $19/3$ 1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université libre i Bruxelles. ($6/4$ 56 — biol.)

- BRONK, DETLEV WULF, (f. $^{13}/_8$ 1897), dr. phil., præsident for National Academy of Sciences, Washington, D. C. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- COCKCROFT, Sir JOHN DOUGLAS, (f. $^{27}/_5$ 1897), direktør for Atomic Energy Research Establishment i Harwell, England. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- CORI, CARL FERDINAND, (f. $^{5}/_{12}$ 1896), dr. med. & scient., professor i biokemi ved Washington University, St. Louis, Miss. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- DEMEREK, MILISLAV, (f. $^{11}/_1$ 1895), dr., direktør for Department of Genetics, Carnegie Institution of Washington, Cold Spring Harbor, Long Island, N. Y. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- EDLÉN, BENGT, (f. $^{2}/_{11}$ 1906), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Lund. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- EPHRUSSI, BORIS, (f. $^{9}/_5$ 1901), dr., professor i genetik ved universitetet i Paris. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- FLORIN, CARL RUDOLF, (f. $^{5}/_4$ 1894), dr. phil., professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Bergianska Stiftelse, Stockholm. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- GRANIT, RAGNAR ARTHUR, (f. $^{30}/_{10}$ 1900), dr. med. & scient., professor i neurofysiologi ved Kungl. Karolinska medico-kirurgiska Institutet, Medicinska Nobelinstitutets Avdelning för Neurofysiologi, Stockholm. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- GUSTAFSON, TORSTEN VALDEMAR, (f. $^{8}/_5$ 1904), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- † HADDING, ASSAR ROBERT, (f. $^{10}/_1$ 1886), dr. phil., fh. professor i geologi og mineralogi ved universitetet i Lund. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- HAHN, OTTO, (f. $^{8}/_3$ 1879), dr. phil., fh. professor i kemi ved universitetet i Berlin, præsident for Max Planck-Gesellschaft, Göttingen. ($^{6}/_4$ 56 — fys.)
- HALDANE, JOHN BURDON SANDERSON, (f. $^{5}/_{11}$ 1892), professor i biometri ved universitetet i London. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)
- HARINGTON, Sir CHARLES ROBERT, (f. $^{1}/_8$ 1897), dr. scient., direktør for National Institute for Medical Research, London. ($^{6}/_4$ 56 — biol.)

- HASSEL, ODD, (f. $17/5$ 1897), dr. phil., professor i fysisk kemi ved universitetet i Oslo. ($6/4$ 56 — fys.)
- HYLLERAAS, EGIL ANDERSEN, (f. $15/5$ 1898), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Oslo. ($6/4$ 56 — fys.)
- HÄGG, GUNNAR, (f. $14/12$ 1903), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($6/4$ 56 — fys.)
- KAHLSON, GEORG SIGFRID, (f. $23/9$ 1901), dr. med., professor i fysiologi ved universitetet i Lund. ($6/4$ 56 — biol.)
- KIHARA, HITOSHI, (f. $21/10$ 1893), dr., professor i genetik ved universitetet i Kyoto. ($6/4$ 56 — biol.)
- LA MER, VICTOR KUHN, (f. $15/6$ 1895), dr. phil., professor i kemi ved Columbia University i New York. ($6/4$ 56 — fys.)
- MAYR, ERNST, (f. $5/7$ 1904), dr. phil., professor i zoologi ved Harvard College, Cambridge, Mass. ($6/4$ 56 — biol.)
- NEVANLINNA, ROLF HERMAN, (f. $22/10$ 1895), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($6/4$ 56 — fys.)
- SCHWARZENBACH, GEROLD, (f. $15/3$ 1904), dr. phil., professor i uorganisk og analytisk kemi ved universitetet i Zürich. ($6/4$ 56 — fys.)
- SKOLEM, THORALF ALBERT, (f. $23/5$ 1887), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Oslo. ($6/4$ 56 — fys.)
- VAN SLYKE, DONALD DEXTER, (f. $29/3$ 1883), dr. med., phil. & scient., direktør for den biologiske og medicinske afdeling ved Brookhaven Laboratories, Upton, Long Island, N. Y. ($6/4$ 56 — biol.)
- YONGE, CHARLES MAURICE, (f. $9/12$ 1899), dr. scient., professor i zoologi ved universitetet i Glasgow. ($6/4$ 56 — biol.)
- HEIDELBERGER, MICHAEL, (f. $29/4$ 1888), dr. phil., fh. professor i biokemi ved Columbia University, New York. ($12/4$ 57 — biol.)
- THORARINSSON, SIGURDUR, (f. $8/1$ 1912), dr. phil., direktør for Islands naturhistoriske Museum, Reykjavík. ($12/4$ 57 — fys.)
- DELBRÜCK, MAX, (f. $4/9$ 1906), dr. phil., professor i biologi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($11/4$ 58 — biol.)

- MOTTELSON, BEN ROY, (f. $\frac{9}{7}$ 1926), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($\frac{11}{4}$ 58 — fys.)
- MÜNTZING, ARNE, (f. $\frac{2}{3}$ 1903), dr. phil., professor i genetik ved universitetet i Lund. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- STØRMER, LEIF, (f. $\frac{1}{7}$ 1905), dr. phil., professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- LARSEN, POUL, (f. $\frac{30}{10}$ 1909), dr. phil., professor i plantefysiologi ved universitetet i Bergen. ($\frac{3}{4}$ 59 — biol.)
- HARRIS, THOMAS MAXWELL, (f. $\frac{8}{1}$ 1903), dr. phil. & scient., professor i botanik ved universitetet i Reading. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- PETERS, BERNARD, (f. $\frac{22}{12}$ 1910), dr. phil., professor, Københavns Universitets Institut for teoretisk Fysik. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- RUSSELL, FREDERICK STRATTEN, (f. $\frac{3}{11}$ 1897), dr. scient., sekretær i Marine Biological Association of the United Kingdom og direktør ved Plymouth Laboratory, Plymouth. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- BELL, RONALD PERCY, (f. $\frac{24}{11}$ 1907), Reader in Physical Chemistry ved universitetet i Oxford. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- CARTAN, HENRI-PAUL, (f. $\frac{8}{7}$ 1904), professor i matematik ved universitetet i Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- DIRAC, PAUL ADRIEN MAURICE, (f. $\frac{8}{8}$ 1902), professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- VON EULER-CHELPIN, ULF SVANTE, (f. $\frac{7}{2}$ 1905), dr. med., professor i fysiologi ved Kungl. Karolinska Institutet i Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- GODWIN, HARRY, (f. $\frac{9}{5}$ 1901), dr., professor i botanik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- HEYROVSKÝ, JAROSLAV, (f. $\frac{20}{12}$ 1890), dr. phil. & scient., fh. professor i fysisk kemi ved Karls-Universitetet i Prag, direktør for det polarografiske institut ved det tjekkiske akademi, Prag. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- JACOB, FRANÇOIS, (f. $\frac{17}{6}$ 1920), dr., Institut Pasteur, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)

- LEVAN, JOHAN ALBERT, (f. $\frac{8}{3}$ 1905), dr., Genetiska Institutionen, universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- NANNFELDT, JOHAN AXEL FRITHIOF, (f. $\frac{18}{1}$ 1904), professor i botanik ved universitetet i Uppsala. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- ROGOSINSKI, WERNER WOLFGANG, (f. $\frac{24}{9}$ 1894), dr., gæsteprofessor i matematik ved Århus Universitet, fh. professor i matematik ved universitetet i Newcastle. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- ROSSELAND, SVEIN, (f. $\frac{31}{3}$ 1894), dr. phil., professor i astronomi ved universitetet i Oslo, direktør for universitetets institut for teoretisk astrofysik, Oslo. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- RUUD, JOHAN TIDEMAND, (f. $\frac{27}{6}$ 1903, dr. phil., professor i marin biologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- SUOMALAINEN, PAAVO, (f. $\frac{28}{10}$ 1907), dr. phil., professor i fysiologisk zoologi ved universitetet i Helsinki. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- TARDI, PIERRE, (f. $\frac{4}{6}$ 1897), dr., professor i astronomi ved Ecole Polytechnique i Paris, Directeur du Bureau Central de l'Association Internationale de Géodésie, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- WATSON, JAMES DEWEY, (f. $\frac{6}{4}$ 1928), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- WEISSKOPF, VICTOR FREDERICK, (f. $\frac{19}{9}$ 1908), dr., fh. professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
-

INDENLANDSKE MEDLEMMER (117)

Alfabetisk fortegnelse.

Andersen, E.	Einarson.	Jørgensen, Peter.	Riis.
Andersen, E.	Elling.	Kauffmann.	Reiz.
Sparre.	Erichsen, W.	Kemp.	Rosenkrantz.
Asmussen, E.	Fabricius.	Kjær.	Rubow.
Asmussen, R. W.	Faurholt.	Koch, H.	Rudkjøbing.
Bagge.	Fenchel.	Kristensen, M.	Sand.
Bak.	Glob.	Krogh.	Sander-Hansen.
Bang.	Hald, A.	Krüger.	Schiørring.
Barr.	Hald, Kr.	Larsen, C. Syrach.	Schou.
Bech.	Hammerich.	Larsen, J. P.	Skautrup.
Becker.	Hansen, Aage.	Lassen, N. O.	Steensberg.
Berg.	Helgason.	Lindhard.	Sten.
Birket-Smith.	Hertzsprung.	Lund.	Stender-Petersen.
Bjerrum.	Hjelholt.	Lundsgaard.	Sørensen, Th.
Blatt.	Hjelmslev.	Mathiassen.	Teilum.
Blinkenberg.	Holter.	Møller, C.	Thomsen, M.
Bohr, Niels.	Huus.	Møller, Knud O.	Thorson.
Bohr, Aage.	Iuul.	Maaløe.	Togeby.
Brandt.	Iversen, J.	Nielsen, Niels.	Topsøe-Jensen.
Brøndsted.	Jacobsen, J. C.	Nielsen, Over- gaard.	Tornehave.
Brøndum-Niel- sen.	Jansen, Bille- skov.	Nielsen, Stee- mann.	Troels-Smith.
Buchthal.	Jensen, Tov- borg.	Noe-Nygaard.	Ussing.
Bøggild.	Jensen, K. Ad.	Nørlund.	Veibel.
Bøggild-Ander- sen.	Jensen, K. Arne.	Olsen, C.	Weis-Fogh.
Christensen,	Jensen, P. Johs.	Ottesen.	Westergaard.
Hohwü.	Jeppesen, K.	Pedersen, Johs.	Wing.
Christiansen, J. A.	Jessen, B.	Pedersen, K. J.	Wingstrand.
Dam.	Jessen, K.	Poulsen, Chr.	Ørskov.
Degerbøl.	Johansen, Friis.	Poulsen, Vagn.	Zeuthen.
Diderichsen.	Jørgensen, C. A.	Rehberg, Brandt.	

UDENLANDSKE MEDLEMMER (214)

Alfabetisk fortegnelse.

Adrian.	Bailey.	† Bertrand.	Bronk.
Ahlmann.	Barth.	Best.	Brown.
Albright.	Beadle.	Beurling.	Bull.
Alföldi.	Beazley.	Boëthius.	Cartan.
Andersson.	Bell.	Born.	Chadwick.
Anglès.	Benediktsson.	Brachet.	Clark.
Aubert.	Benveniste.	de Broglie.	Clausen.

Cockcroft.	Hahn.	Levan.	Russell.
Collander.	Haldane.	Liljestrand.	Ruud.
Collinder.	Hammarsten.	Lindblad.	Räsänen.
Cori.	Hanell.	Lindqvist.	Sahlgren.
Courant.	Hanström.	Lipmann.	Schaeffer.
Dale.	Harington.	Littlewood.	Scheel.
Darlington.	Harris.	Lombard.	Schwarzenbach.
Debye.	Hartmann.	L'Orange.	Seip.
Delbrück.	Hassel.	Malone.	Selmer.
Demerec.	Hasselrot.	Manton.	Siegbahn.
Devoto.	Hastings.	Marcus.	Siegel.
Dirac.	Hedvall.	Marouzeau.	Skolem.
Dobzhansky.	Heidelberg.	Marstrander.	Skottsberg.
Drinker.	Heisenberg.	Martinet.	Snell.
Düring.	Henning.	Massignon.	Solberg.
Edlén.	Hevesy.	Mayr.	Sommerfeld.
Eitrem.	Heyrovský.	Mazon.	Stensiö.
Ekman.	Hill.	Meitner.	Stern.
Ekwall.	Holmberg, A. O.	Melin.	Struve.
Ephrussi.	Holmberg, B.	Mohr.	Strömbäck.
Erixon.	Holtedahl.	Morgenstierne.	Strömgren.
Ernout.	Hulthén.	Mottelson.	Størmer.
v. Euler-Chelpin,	Hylleraas.	Muller.	Suomalainen.
H.	Hägg.	Müntzing.	Svedberg.
v. Euler-Chelpin,	Hörstadius.	Myrberg.	Sveinsson.
U.	Ingholt.	Nannfeldt.	Syme.
† Fett.	Jacob.	Neugebauer.	Tardi.
† Fisher.	Jacobsen.	Nevanlinna.	Theorell.
Florey.	Jakobson.	Nilsson.	Thompson.
Florin.	Josephson.	Nordal.	Thorarinsson.
Franck.	Kahlson.	Nordhagen.	Tillyard.
Frings.	Kalckar.	Nyberg.	Tiselius.
v. Frisch.	Kapitza.	Nyman.	Van Slyke.
Gamow.	Karlgren.	Olsen.	Vasmer.
Gardiner.	Kihara.	Oort.	Vinogradov, I. M.
Gibb.	Klein.	Oppenheimer.	Vinogradov, V. V.
Gilson.	Kling.	Peters.	Vogt.
Gjerstad.	Kloeke.	Ramon.	Warburg.
Godwin.	Koht.	Renou.	Watson.
Grabar.	Kopfermann.	Richards.	Weibull, Curt.
Granit.	Kuryłowicz.	Riesz.	Weisskopf.
Grégoire.	La Mer.	Rogosinski.	Wellesz.
Guggenheim.	Landau.	de Romilly.	Wessén.
Gustafson.	Landsberger.	Rosenfeld.	Wigglesworth.
Götze.	Larsen, Poul.	Rosseland.	Yonge.
Hadamard.	Latte.	Rous.	Zechmeister.
† Hadding.	Lauritsen.	Runnström.	Öhmann.

SELSKABETS TILLIDSHVERV

Juni 1962

Præsident:

NIELS BOHR, valgt 31. marts 1939, genvalgt 1945, 1949,
1954 og 1959, valget gælder til april 1964

Klasseformænd:

JOHS. PEDERSEN, for den historisk-filosofiske klasse, valgt
27. marts 1942, genvalgt 1945, 1948, 1951,
1954, 1957 og 1960, valget gælder til april 1963
EINAR LUNDSGAARD, for den matematisk-naturvidenskabe-
lige klasse valgt 7. marts 1962, valget gælder
til april 1965

Sekretær:

CHRISTIAN MØLLER, valgt 27. november 1959, valget gælder
til april 1965

Redaktør:

L. L. HAMMERICH, valgt 18. april 1941, genvalgt 1946, 1951,
1956 og 1961, valget gælder til april 1966

Kasserer:

HEINZ HOLTER, valgt 13. marts 1953, genvalgt 1958, valget
gælder til april 1963

Kassekommissionen:

LOUIS HJELMSLEV (formand), valgt 19. oktober 1951, gen-
valgt 1954, 1958 og 1962, valget gælder til
april 1966
AKSEL TOVBORG JENSEN, valgt 31. oktober 1958, genvalgt 1961,
valget gælder til april 1965
EINAR ANDERSEN, valgt 3. april 1959, valget gælder til april 1963
AXEL STEENSBERG, valgt 8. april 1960, valget gælder til april 1964

Revisorer:

P. J. RIIS, valgt 8. april 1960, genvalgt 1962, valget gælder
til april 1966
WERNER FENCHEL, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960, valget
gælder til april 1964

Revisorsuppleanter:

- C. E. SANDER-HANSEN, valgt 22. april 1960, genvalgt 1962,
valget gælder til april 1966
- JOHS. IVERSEN, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960, valget
gælder til april 1964
-

*Medlemmer af Kommissionen
for registrering af litterære kilder til dansk historie,
valgt af Selskabet:*

- Valgt 25. november 1949: KNUD FABRICIUS.
16. oktober 1959: H. TOPSØE-JENSEN.

*Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje
bevarede kilder til dansk historie:*

- Valgt 16. april 1948: C. O. BØGGILD-ANDERSEN (formand).
19. oktober 1951: prof., dr. TROELS FINK.
21. januar 1955: HOLGER HJELHOLT.
18. oktober 1957: PETER SKAUTRUP.
-

Komiteen for Union Académique Internationale (UAI):

- Valgt 29. marts 1946: L. L. HAMMERICH.
6. marts 1959: FRANZ BLATT (formand).
15. december 1961: KAJ BARR.

Komiteen for Association Internationale des Etudes Byzantines:

- Valgt 15. december 1961: KAJ BARR, AD. STENDER-PETERSEN.
Suppleanter: aman., cand. mag. JØRGEN RAASTED,
univ.-adj., cand. theol. CHR. THODBERG.
-

Komiteen for Conseil International des Unions Scientifiques (ICSU):

- Valgt 21. januar 1955: NIELS BOHR, N. E. NØRLUND, P. BRANDT
REHBERG.
28. oktober 1955: EINAR LUNDSGAARD.
9. december 1955: EINAR ANDERSEN.
11. december 1959: C. MØLLER.
23. februar 1962: prof., dr. FRANK LUNDQUIST, ARNE NOE-
NYGAARD, FR. BUCHTHAL, E. STEEMANN NIELSEN.

Komiteer for de af Selskabet tiltrådte unioner under
Conseil International des Unions Scientifiques.

Union Astronomique Internationale (IAU).

- Valgt 9. maj 1924: EJNAR HERTZSPRUNG, N. E. NØRLUND (formand).
17. november 1939: BENGT STRÖMGREN.
18. oktober 1957: MOGENS RUDKJØBING.
17. oktober 1958: ANDERS REIZ (sekretær).

Union Internationale de Physique pure et appliquée (IUPAP).

- Valgt 13. december 1946: NIELS BOHR (formand), J. C. JACOBSEN,
C. MØLLER.
juni 1951: prof., dr. F. H. B. INGERSLEV.
1. februar 1957: AAGE BOHR, J. K. BØGGILD, prof. H. HØJ-
GAARD JENSEN, dr. S. ROZENTAL (sekretær).

Union Géodésique et Géophysique Internationale (IUGG).

- Valgt 11. april 1924: N. E. NØRLUND.
1. marts 1946: ARNE NOE-NYGAARD.
31. oktober 1947: EINAR ANDERSEN (formand), prof. A. E.
BRETTEING.
2. april 1948: NIELS NIELSEN.
28. oktober 1955: statsgeodæt, dr. OVE SIMONSEN.
18. oktober 1957: direktør for Meteorologisk Institut K. O.
ANDERSEN.
5. maj 1961: statsmeteorolog VIGGO LAURSEN.

Union Internationale des Sciences Biologiques (IUBS).

- Valgt 17. januar 1947: KNUD JESSEN, TAGE KEMP, P. BRANDT
REHBERG (formand), KNUD SAND, prof., dr. R.
SPÄRCK, MATHIAS THOMSEN, ØJVIND WINGE.
1. december 1950: inspektør, dr. H. LEMCHE.

Union Mathématique Internationale (IMU).

- Valgt 17. november 1951: prof., dr. A. F. ANDERSEN, prof., dr.
FR. FABRICIUS-BJERRE, WERNER FENCHEL (sekre-
tær), prof., dr. DAVID FOG, A. HALD, BØRGE JES-
SEN, N. E. NØRLUND (formand), prof., dr. RICH.
PETERSEN, prof. W. SIMONSEN.
2. maj 1952: prof., dr. SVEND LAURITZEN, prof. SVEND BUND-
GAARD, prof., KAJ RANDER BUCH.

20. marts 1959: amanuensis CHRISTIAN ANDERSEN, E. SPARRER ANDERSEN, THØGER BANG, prof., dr. ERLING FØLNER, prof. P. O. NEERUP, HANS TORNEHAVE.

International Union of Biochemistry (IUB).

Valgt 15. januar 1960: H. H. USSING, (formand i Biologisk Selskab), prof., dr. E. HOFF-JØRGENSEN, (formand i Biokemisk Forening), overlæge, lektor, dr. POUL ASTRUP, (formand i Dansk Selskab for klinisk Kemi og Fysiologi), HEINZ HOLTER, (repræs. for Vidensk. Selsk.), og professor dr. FRANK LUNDQUIST (perm. sekretær og formand).

9. december 1960: overlæge, dr. N. S. C. HELLSKOV, (formand i Jysk Biologisk Selskab).

International Union of Physiological Sciences (IUPS).

Valgt 28. oktober 1955: P. BRANDT REHBERG, F. BUCHTHAL, prof., dr. IB HOLM-JENSEN, EINAR LUNDSGAARD (formand), KNUD OVE MØLLER, prof., dr. SØREN L. ØRSKOV.

International Union of Geological Sciences (IUGS).

Valgt 24. februar 1961: fg. direktør K. ELLITSGAARD-RASMUSSEN (sekretær), JOHS. IVERSEN, ARNE NOE-NYGAARD (formand), CHR. POULSEN, A. ROSENKRANTZ, prof., dr. TH. SORGENFREI (kasserer), J. TROELS-SMITH, og direktør, dr. H. ØDUM.

20. oktober 1961: prof., dr. A. BERTHELTSEN.

Special Committee on Oceanographic Research (SCOR).

Dansk Nationalråd for Oceanologi.

Valgt 3. april 1959: direktør dr. ERIK BERTELSEN (sekretær), dr. POUL M. HANSEN, kommandør, direktør HENRIK MADSEN, prof., dr. R. SPÄRCK, E. STEEMANN NIELSEN (formand), statsmeteorolog HELGE THOMSEN, GUNNAR THORSON og viceadmiral, dr. A. H. VEDEL.

International Organization for Pure and Applied Biophysics.

Valgt 3. november 1961: prof., dr. JØRGEN BICHEL, FR. BUCHTHAL (formand), prof., dr. MOGENS FABER, prof.,

dr. JØRGEN KOCH, docent, dr. I. C. SCHOU, docent,
dr. O. STEN-KNUDSEN (sekretær), HANS H. USSING,
TORSEL WEIS-FOGH.

*Komiteen for Council for International Organizations
of Medical Sciences (CIOMS).*

Medlemmer valgt af Selskabet:

Valgt 5. maj 1961: LÁRUS EINARSON, K. AD. JENSEN, EINAR
LUNDGAARD og GUNNAR TEILUM.
(Komiteen består desuden af medlemmer valgt
af Dansk medicinsk Selskab.)

Medlem af den danske Unesco-nationalkommission:

L. L. HAMMERICH, valgt 16. oktober 1959, genvalgt 1961,
valget gælder til 28. februar 1964

Komiteen for naturvidenskabelig dokumentation:

Valgt 17. november 1950: J. A. CHRISTIANSEN, POUL BRANDT
REHBERG.
april 1951: EINAR LUNDGAARD.
19. oktober 1956: civiling. BJERRE LAVESSEN, civiling. R.
MØLGAARD HANSEN.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum«:

Valgt 4. november 1927: KURT LATTE, Göttingen.
28. februar 1947: KAJ BARR (formand).
19. maj 1961: FRANZ BLATT.

Kommissionen for den nye Ducange.

Valgt 17. november 1933: FRANZ BLATT (formand).
19. maj 1961: KAJ BARR, L. L. HAMMERICH.

Kommissionen for »Monumenta Musicae Byzantinae«:

Valgt 12. april 1946: KNUD JEPPESEN.
23. januar 1959: HAL KOCH.
19. maj 1961: FRANZ BLATT, JENS PETER LARSEN (formand).
11. maj 1962: KAJ BARR.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«:

Valgt 28. oktober 1955: KAJ BARR, L. L. HAMMERICH (formand),
LOUIS HJELMSLEV.

Kommissionen for den oldrussisk-nedertyske håndbog:

Valgt 21. april 1961: L. L. HAMMERICH, AD. STENDER-PETERSEN,
ROMAN JAKOBSON, Cambridge, Mass.

Carlsbergfondets Direktion:

BØRGE JESSEN (formand), valgt 28. april 1950, genvalgt 1960,
valget gælder til 30. september 1970
STIG IUUL, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958, valget gæl-
der til 30. september 1968
AKSEL TOVBORG JENSEN, valgt 20. april 1956, valget gælder
til 30. september 1966
FRANZ BLATT, valgt 1. marts 1957, genvalgt 1962, valget gæl-
der til 30. september 1972
POUL BRANDT REHBERG, valgt 27. november 1959, valget
gælder til 30. september 1964

Medlem af Frederiksborg-Museets Bestyrelse:

STIG IUUL, valgt 29. marts 1957, genvalgt 1958, valget gæl-
der til 30. september 1968

Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse:

A. C. ANDERSEN, cand. polyt., fh. forstander for Landøkono-
misk Forsøgslaboratoriums kemiske afde-
ling, valgt 6. februar 1925, genvalgt 1930,
1935, 1940, 1945, 1950, 1955 og 1960, valget
gælder til 30. september 1965
HANS B. FOGH, cand. polyt., direktør ved Carlsberg Brygge-
rierne, valgt 28. oktober 1955, genvalgt 1960,
valget gælder til 30. september 1965

*Medlemmer af Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse,
valgt af Selskabet:*

K. FRIIS JOHANSEN, valgt 19. oktober 1945, genvalgt 1947,
1951, 1955 og 1959, valget gælder til 31.
oktober 1963

C. MØLLER, valgt 1. december 1961, valget gælder til 31.
oktober 1963

*Medlemmer af kommissionerne
under »Statens almindelige Videnskabsfond«,
valgt af Selskabet:*

Kommissionen for de humanistiske Videnskaber:

F. J. BILLESKOV JANSEN, valgt den 17. oktober 1958, valget
gælder til 30. september 1963

Kommissionen for Naturvidenskaberne:

JOHS. IVERSEN, valgt 16. oktober 1959, genvalgt 1962, valget
gælder til 30. september 1967

*Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk
Videnskabsmand« (Lundehave):*

TH. KNUDTZON, højesteretssagfører, valgt 3. november 1939,
genvalgt 1943, 1949, 1955 og 1961, valget
gælder til april 1967

WERNER FENCHEL, valgt 9. april 1954, genvalgt 1955 og 1961,
valget gælder til april 1967

L. L. HAMMERICH (formand), valgt 12. april 1957, genvalgt
1961, valget gælder til april 1967

P. J. RIIS, valgt 20. oktober 1961, valget gælder til april .. 1967

*Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat til unge, danske,
mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd«:*

Valgene gælder til april i de nedenfor nævnte år.

N. E. NØRLUND, valgt 2. maj 1941, genvalgt 1948 og 1956 1964

NIELS BOHR (formand), valgt 2. november 1945, genvalgt
1947 og 1955 1963

MATHIAS THOMSEN, valgt 1. marts 1946, genvalgt 1949 og
1957 1965

P. BRANDT REHBERG, valgt 9. april 1954, genvalgt 1962... 1970

ARNE NOE-NYGAARD, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958.. 1966

FR. BUCHTHAL, valgt 23. februar 1962 1968

JANNIK BJERRUM, valgt 23. februar 1962 1969

THORVALD SØRENSEN, valgt 27. april 1962 1967

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat«:

J. BRØNDUM-NIELSEN, valgt 31. januar 1947, genvalgt 1950, 1953, 1956, 1959 og 1962, valget gælder til april.....	1965
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 3. april 1959, genvalgt 1962, valget gælder til april.....	1965
THORVALD SØRENSEN, valgt 6. april 1962, valget gælder til april.....	1965

Administrationsudvalget for »Niels Bohr Legatet«:

Valgt 18. januar 1946: NIELS BØHR, N. E. NØRLUND.
11. december 1959: C. MØLLER.

Den danske bestyrelse for de skandinaviske Naturforsker møder:

Valg foretages før hvert naturforsker møde.

Valgt maj 1955: J. A. CHRISTIANSEN, MAGNUS DEGERBØL (formand),
AKSEL TOVBORG JENSEN, prof. H. HØJGAARD JEN-
SEN, EINAR LUNDSGAARD, ARNE NØE-NYGAARD,
CHR. POULSEN, THORV. SØRENSEN, GUNNAR THOR-
SON, MOGENS WESTERGAARD, ERIK ZEUTHEN.

*Medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium«, Charlottenlund,
valgt af Selskabet:*

R. SPÄRCK, prof., dr., valgt 16. april 1948, genvalgt 1952
og 1959, valget gælder til 31. december... 1964

*Medlem af bestyrelsen for legatet »Ole Rømer Medaillen«,
valgt af Selskabet:*

N. E. NØRLUND, valgt 1. december 1944, genvalgt 1951 og
1957, valget gælder til 31. oktober..... 1962

*Medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom,
valgt af Selskabet:*

STIG IUUL, valgt 9. februar 1962, valget gælder til..... 1966

Selskabets sekretariat: Dantes Plads 5, København V.
Telf. Byen 3240.

Arkivar: ASGER LOMHOLT, (f. $\frac{2}{8}$ 1901), cand. theol., R. af Dbg.,
Normasvej 32, Valby. Telf. Valby 2163. — ($\frac{1}{9}$ 1925.)

Assistent: Fru ELLEN ERICHSEN, (f. $\frac{12}{7}$ 1897). — ($\frac{1}{1}$ 1932.)

Selskabets mødelokaler: H. C. Andersens Boulevard 35,
København V. Telf. Byen 8980.

BERETNING OM MØDERNE 1961-62

219.-220. selskabsår.

1. Mødet den 20. oktober 1961

Til stede var 45 medlemmer, nemlig: Øjvind Winge, *fung. præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Brandt Rehberg, Barr, Hjelmlev, Buchthal, Fenchel, Brandt, Blatt, Birket-Smith, K. J. Pedersen, Hjelholt, Topsøe-Jensen, Iuul, Vagn Poulsen, Steensberg, Bøggild, Berg, Bang, Aage Bohr, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Diderichsen, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Reiz, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Huus, Rudkjøbing, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medlem Francis Bull (Oslo).

Den fung. præsident bød medlemmerne velkommen.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig arkitekt, dr. phil. EJNAR AKSEL PETERSEN DYGGVE, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 3. april 1936, død den 6. august 1961.

Endvidere havde Selskabet mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. OSWALD VEBLEN, fh. professor i matematik ved Institute for Advanced Study, School of Mathematics, Princeton, N.J., optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1946, død den 10. august 1960.

FRANZ BLATT talte mindeord om CARSTEN HØEG. Trykt side 77—102.

HOLGER HJELHOLT forelagde: »*Sønderjylland under Treårskrigen*«, 2. del: *Fra foråret 1849 til freden med Preussen juli 1850*.

Fremstillingen, der væsentlig bygger på utrykt og hidtil unyttet stof, behandler navnlig den blandede bestyrelseskommissions regering

$\frac{25}{8}$ 1849 – $\frac{13}{7}$ 1850. Kommissionen udgjordes af danskeren TILLISCH, preusseren EULENBURG og englænderen HODGES.

Til medlem af bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand«, Lundehave, valgtes P. J. Riis i stedet for afd. Ejnar Dyggve.

L. L. Hammerich var bestyrelsens formand efter Ejnar Dyggve.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie havde sendt beretning om virksomheden i året 1960. Trykt i Oversigt 1960–61, side 93–99.

Kommissionen for den nye Ducange havde sendt beretning for året 1960. Trykt i Oversigt 1960–61, side 106.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum« havde sendt beretning for året 1960. Trykt i Oversigt 1960–61, side 106.

Rask-Ørsted Fondet havde sendt beretning for året 1958–59.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde sendt beretning for året 1960.

Danmarks Akvarium havde sendt beretning for regnskabsåret 1960–61.

Kommissionen for »Monumenta Musicae Byzantinae« havde valgt Jens Peter Larsen til formand.

Til medlem af den danske nationalkomité for »International Union of Geological Sciences« (IUGS) valgtes professor i geologi i Århus, dr. phil. Asger Berthelsen.

Komiteen havde valgt Arne Nøe-Nygaard til formand og professor Th. Sorgenfrei til sekretær.

Kontingent til unionen ville for Danmark (kategori 2) være 300 U.S.dollars fra januar 1962.

Komiteen havde sendt aftryk af unionens statutter.

Ved »The First International Biophysics Congress« i Stockholm den 31. juli–4. august 1961 havde Fr. Buchthal deltaget som observatør for Selskabet. Under kongressen vedtoges dannelsen af en »International Organization for Pure and Applied Biophysics«. Selskabet havde modtaget aftryk af organisationens statutter.

Fr. Buchthal og H. H. Ussing foreslog, at Selskabet tiltrådte den internationale organisation, og at der nedsattes en nationalkomité. Dette vedtoges af Selskabet.

Til nationalkomiteen for »Council for International Organization of Medical Sciences« (CIOMS), hvortil Selskabet havde valgt fire medlemmer, havde Dansk medicinsk Selskab valgt følgende fire medlemmer: professor, dr. med. N. Blixenkroner-Møller, Århus, overlæge, dr. med. E. Roelsen, Silkeborg, professor, dr. med. E. Strömberg, Risskov, og professor, dr. med. Mogens Fog, København.

Nationalkomiteen sorterer under den danske Unesco-nationalkommission.

Til oprettelsen af et dispositionsfond for »Union Académique Internationale« havde Rask-Ørsted Fondet efter Selskabets ansøgning bevilget et éngangsbidrag på 7 000 kr.

Ved et møde i Royal Society i London den 28. september 1961, hvortil Selskabets præsident var indbudt til en drøftelse mellem forskellige akademiers præsidenter, havde Einar Andersen, der på det tidspunkt opholdt sig i London, deltaget, idet præsidenten var forhindret.

Selskabet havde vedtaget at delegere Ejnar Dyggve til den 12. internationale byzantinistkongres i Ochrid i september 1961. Ejnar Dyggve afgik imidlertid ved døden før kongressen.

Til 150-års jubilæet ved Technische Hochschule, Graz, den 25. november 1961 vedtog Selskabet at sende en lykønskingskrivelse.

Til »The Second International Congress of Cybernetic Medicine« i Amsterdam den 16.–19. april 1962 sendtes ingen delegeret fra Selskabet.

F. J. Billeskov Jansen havde sendt beretning om sin deltagelse i »Le IIIe Congrès de l'Association Internationale de Littérature Comparée« i Utrecht den 21.–26. august 1961.

Selskabet havde indgået bytteforbindelse med følgende:

Universitetets kemiske Institut, Oulu (Uleåborg). Der sendes Oversigt samt de kemiske afhandlinger i Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Universitetets botaniske Institut, Oulu. Der sendes Oversigt samt Biol. Medd. og Skrifter.

Gosudarstvennaja Publičnaja Naučno-Techničeskaja Biblioteka, pri Sibirskom Otdelenii Akademii Nauk SSSR, Moskva. Der sendes 3 ekspl. af Mat. Fys. Medd. og Skrifter og 2 ekspl. af Biol. Medd. og Skrifter.

Hydrobiologische Anstalt der Max-Planck-Gesellschaft, Plön. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde meddelt, at den Selskabet tilkommende andel i stiftelsens overskud for året 1960 udgjorde 7 015 kr. 90 øre.

Selskabets kommissionær, Ejnar Munksgaards Forlag, havde sendt opgørelse over salget af Selskabets publikationer i året 1960. Den Selskabet tilkommende indtægt for salget havde udgjort 49 770 kr. 57 øre.

I tilslutning til den tidligere givne meddelelse om forhøjelse af Carlsbergfondets tilskud til Selskabet havde kassekommissionen besluttet, at der ydedes en rejsegodtgørelse på 150 kr. til medlemmerne i Århus for deltagelse i hvert møde, hvori medlemmerne var til stede.

I sommerens løb var følgende afhandlinger optaget i publikationerne:

C. Møller: »Conservation Laws and Absolute Parallelism in General Relativity«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **I**, 10.

L. L. Hammerich: »Zwei kleine Goethestudien. I. Der frühe West-östliche Divan. — II. Grossherzogin Louise von Sachsen-Weimar — eine politische, keine schöne Seele«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **39**, 6.

Amanuensis, mag. art. Sven-Aage Jørgensen: »Johan Georg Hamann's »Fünf Hirtenbriefe des Schuldrama betreffend«. Einführung und Kommentar«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **39**, 5.

Civilingeniør, dr. phil. Thor A. Bak og Knud Andersen: »Dissociation of Diatomic Molecules Considered as Diffusion in Phase Space«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **33**, 7.

Mag. scient. Lis Perch Nielsen: »Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **33**, 6.

Dr. V. G. Soloviev: »Effect of Pairing Correlation on Energies and β -Transition Probabilities in Deformed Nuclei«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **1**, 11.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Lise Bryde, N. O. Lassen og mag. scient. N. O. Roy Poulsen: »Ranges of Recoil Ions from α -Reactions«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **33**, 8.

Dr. Joseph Higgins: »Theory of Irreversible Processes. I. Parameters of Smallness«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **2**, 1.

I anledning af 150-års dagen for brygger J. C. Jacobsens fødsel havde Selskabets præsident og Carlsbergfondets Direktion indbudt Selskabets medlemmer o. a. til en sammenkomst på Gamle Carlsberg (Æresboligen) den 2. september 1961 (jfr. Carlsbergfondets beretning II side 5–25).

Den danske indsamlingskomité for Fleming Fondet havde holdt pressekonference i Selskabets lokaler den 16. september 1961.

Sekretæren fremlagde i redaktørens fraværelse følgende publikationer, udkommet i sommerens løb:

Hist. Filos. Medd. **39**, 1, O. Neugebauer; **39**, 2, Jes Peter Asmussen; **39**, 4, K. Friis Johansen.

Mat. Fys. Medd. **33**, 2, Daniel R. Bès; **33**, 3, Alfred Chi-Tai Wu; **33**, 4, Eva Bang; **33** 5, J. P. Dahl & C. J. Ballhausen.

Biol. Medd. **23**, 11, Erik Tetens Nielsen.

Biol. Skrifter **12**, 1, H. Wienberg Rasmussen.

Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607, Vol. I.

2. Mødet den 3. november 1961

Til stede var 42 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *fung. præsident*, Nørlund, Winge, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Stender-Petersen, J. C. Jacobsen, Niels Nielsen, Barr, Hjelmslev, Buchthal, Degerbøl, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Berg, Erichsen, Bang, Veibel, Diderichsen, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Sander-Hansen, Reiz, Schou, Tornehave, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Møller, *sekretær*, Blatt. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer H. Ingholt og B. Mottelson.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. phil. ALEX WILLY LANGSETH, professor i kemi ved Københavns Universitet, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 3. april 1936, død den 20. oktober 1961.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN gav en meddelelse: *De personlige pronominers kasusudvikling.*

Medens substantiverne i dansk nu har en fællesform, der har afløst de ældre nominativ-, accusativ- og dativ-former, har de personlige pronominer ved siden af en nominativform (*jeg, du, han, hun, de*) en oblik form: A. *mig, dig + sig* – B. *ham, hende, dem*, hvor formerne i gruppe A genspejler de oprindelige accusativ-former (*mik, thik, sik*), medens de tilsvarende i gruppe B svarer til de ældre dativ-former (*hanum, hænni, them*).

Denne forskellige udvikling har man tænkt sig forklaret ved en frekvens-forskel mellem acc.: dat. i de to grupper. Da sprogkildernes vidnesbyrd ikke bekræfter en sådan antagelse, søgtes i meddelelsen problemet løst ad anden vej.

N. O. LASSEN forelagde en afhandling af LISE BRYDE, N. O. LASSEN og N. O. ROY POULSEN: *Ranges of Recoil Ions from α -Reactions.*

Efter en indledning omtales en metode til at måle rækkevidden af atomer, som slynges ud fra et tyndt folie, der bestråles med 10–20 MeV's α -partikler fra cyklotronen. De atomare partikler bremses i en luftart og kan derefter samles op på en plade ved hjælp af et elektrisk felt.

Sammenligning af rækkevidden i forskellige luftarter viser, at nedbremsningen sker ved sammenstød med såvel elektronerne som atomkernerne i luften. For ikke for store energier findes omtrentlig proportionalitet mellem rækkevidde og energi, i overensstemmelse med en teoretisk formel, givet af LINDHARD og SCHARFF.

Trykt i Mat. Fys. Medd. bd. **33**, nr. 8.

Til medlemmer af den danske nationalkomité for »The International Organization for Pure and Applied Biophysics« valgtes følgende: Professor, dr. med. Jørgen Bichel, Århus, Fr. Buchthal, professor, dr. med. Mogens Faber, København, professor, dr. phil. J. Koch, København, docent, dr. med. I. C. Schou, Århus, docent, dr. med. O. Sten-Knudsen, København, H. H. Us-sing og Torkel Weis-Fogh.

Sekretæren i den danske nationalkomité for »The International Union of Biochemistry«, professor, dr. med. Frank Lundquist, havde sendt beretning om unionens møde i Moskva den 14. august 1961, hvori Heinz Holter havde deltaget som Selskabets repræsentant. Trykt side 181–83.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Dr. phil. Kristian Holt-Hansen: »Oscillation Experienced in the Perception of Figures«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **39**, 7.

Professor Povl Kristensen, Århus: »On the Formulation of the Dynamical Laws in the Quantum Theory of Fields«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **33**, 9.

3. Mødet den 17. november 1961

Til stede var 44 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Johs. Pedersen, Sand, Winge, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Holter, Hjelmlev, Fenchel, Brandt, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Iversen, Bøggild, Noe-Nygaard, Aage Bohr, Veibel, Einar Andersen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Teillum, Zeuthen, Hakon Lund, Reiz, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Anders Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, Møller, *sekretær*, K. Arne Jensen, Bak. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer T. Gustafson, H. Ingholt, O. Klein, B. Mottelson og B. Peters.

GUNNAR TEILUM talte mindeord om JULIUS ENGELBRETH-HOLM. Trykt side 71–75.

AAGE BOHR gav en meddelelse: *Permanente strømme i supra-ledere*.

Et af de markanteste fænomener, der knytter sig til den supralevende tilstand hos metallerne, er de permanente elektriske strømme,

der kan optræde i ringformede supraledere. En sådan kredsstrøm kan holde sig udæmpet over praktisk talt ubegrænsede tidsrum.

Meddelelsen omhandlede en analyse af elektronbevægelsen i sådanne strømtilstande. Kvantiseringen af elektronernes cirkulation giver en simpel forklaring på strømmenes stabilitet. Analogien til de kvantiserede hvirvelstrømninger i flydende He II blev kort berørt.

Undersøgelsen var udført i samarbejde med professor BEN R. MOTTELSON.

HAKON LUND gav en meddelelse: *Addition af klor til fenoxylforbindelser.*

Ved fremstillingen af ukrudtsmidlet 4-klor-2-metyl-fenoxyceddikesyre, som sker ved, at klor ledes i en opløsning af o-kresoxyceddikesyre, dannes i et udbytte på 3–5 % et produkt, der ikke umiddelbart er opløseligt i en sodaopløsning. Produktet er en blanding, hvoraf der let udvindes et velkrystalliserende stof, der har vist sig at være opstået ved addition (uden substitution) af 2 mol. klor til kresoxyceddikesyren under fraspaltning af et molekyle klorbrinte under dannelse af en laktonacetal.

En række særprægede reaktioner af dette stof blev beskrevet, lige som forsøg med analoge udgangsprodukter omtaltes.

Amanuensis, cand. mag. Jørgen Raasted havde sendt beretning om den 12. internationale byzantinistkongres i Ochrid i september 1961, hvortil Selskabet havde delegeret Ejnar Dyggve.

Sekretæren meddelte, at der ikke kunne udsættes prisopgaver for legaterne for det kommende år.

Overlæge, lektor, dr. med. A. Tybjerg Hansen, der i to år havde fået tildelt »The Sophie Fricke Fellowship of the Royal Danish Academy of Sciences and Letters in the Rockefeller Institute«, New York, havde indsendt en udførlig beretning med oplysninger, dels om hans videnskabelige arbejde, dels om det nævnte fellowships karakter og muligheder.

Sekretæren fremlagde som fung. redaktør:

Mat. Fys. Medd. **33**, 6, Lis Perch Nielsen.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forslag til valg af medlem i Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse i stedet for afd. A. Langseth.

2. Orientering om vedtægtsudvalgets forslag.
3. Eventuelt.

4. Mødet den 1. december 1961

Til stede var 43 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Johs. Pedersen, Winge, Friis Johansen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, J. C. Jacobsen, Holter, Brandt Rehberg, Buchthal, Fenchel, Degerbøl, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Bøggild, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Thorson, Ussing, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Zeuthen, Hakon Lund, Reiz, Wingstrand, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer G. S. Kahlson (Lund), H. Ingholt og B. Mottelson, samt som gæster mag. scient. F. Carlsen og overassistent G. G. Knappeis.

FRITZ BUCHTHAL gav en meddelelse: *Muskelfiberens ultrastruktur ved isometrisk kontraktion og tværstrukturens (Z-membranens) opbygning i fiberen.*

To opfattelser gør sig gældende ved forklaring af muskelens strukturændringer på det molekulære niveau ved passiv strækning og ved kontraktion: a) man antager, at molekylerne i myofilamenterne udrettes ved strækning og folder sig sammen ved forkortning, og b) to typer af myofilamenter glider ud af hinanden ved strækning og ind imellem hinanden ved forkortning. Vore elektronmikroskopiske undersøgelser af ultratynde snit har bekræftet, at længdeændringer ved strækning og ved forkortning i alt væsentligt kan forklares ved, at to typer af protein-filamenter glider forbi hinanden. Spændingsudviklingen har været forklaret som forårsaget ved en vekselvirkning mellem to filamenttyper i deres overlappingsmåder. Ved en elektronmikroskopisk analyse af muskelfibre, der aktiveres ved forskellige strækningsgrader, og ved en registrering af længde og spænding i den levende fiber har det kunnet vises, at muskelfibre kan udvikle spænding, selv når dele er strakt så meget, at de to filamenttyper ikke kan reagere med hinanden. For at forklare størrelsen af spændingsudviklingen må man antage, at der foruden en forkortning af fiberenderne sker en tilvækst i elasticitetsmodul i den del af fiberen, hvor der ikke er overlap.

Der gjordes endelig kort rede for en elektronmikroskopisk analyse af filamentarrangementet i de tværstrukturer, der afgrænser de enkelte fag i muskelfiberen (Z-membranen). De elektronmikroskopiske fund tyder på, at hvert myofilament på den ene side af Z-membranen er forbundet til fire filamenter på den anden side. (I samarbejde med F. CARLSEN og G. G. KNAPPEIS.)

C. J. BECKER fremlagde sin bog: »*Førromersk jernalder i Syd- og Midtjylland*« (Nationalmuseets Skrifter, Større Beretninger VI).

Førromersk jernalder (ca. 500 f.Kr. til ca. Kr. F.) er et fundfattigt og dunkelt afsnit inden for dansk forhistorie, men så meget livligere diskussion har der været om dets problemer. En væsentlig forudsætning for fortsat debat er en brugbar kronologisk inddeling af fundstoffet. Gennem de sidste tolv år har man her søgt nye veje, idet man har prøvet at opbygge en kronologi på det hjemlige materiale, især keramikken. Foreløbig er man blot i Syd- og Midtjylland i stand til at følge førromersk jernalder ved hjælp af sluttede fund med keramik, således at disse egne får særlig betydning for en kronologi med gyldighed i hele Danmark.

I det foreliggende arbejde fremlægges 51 bopladsfund med et betydeligt keramisk materiale, een stor gravplads med ca. 400 grave samt en række gravfund fra Syd- og Midtjylland. Der kan nu skelnes mellem fire kronologiske perioder, hvor man indtil 1948 kun regnede med to. Ud fra denne finere inddeling af materialet kan hele periodens store, kulturhistoriske problemer tages op til ny drøftelse. Især må den sædvanlige opfattelse af ældste jernalder som en udpræget krisetid revideres.

Til medlem af Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse valgte Selskabet C. Møller i stedet for afd. A. Langseth. Valget gælder til 31. oktober 1963.

Selskabet havde modtaget en trykt, foreløbig beretning om generalforsamlingen i »Union Astronomique Internationale« i Pasadena den 15.–24. august 1961, hvor Ejnar Hertzsprung havde repræsenteret Selskabet.

Det vedtoges at optage følgende to afhandlinger:

Dr. phil. Marie Hammer: »Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. III. Chile, and IV. Patagonia«. Trykt i Biol. Skrifter **13**, 2 og 3.

Præsidenten gav en orientering om forhandlingerne om ændring af Selskabets vedtægter.

5. Mødet den 15. december 1961

Til stede var 50 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Børge Jessen, Fabricius, Stender-Petersen, J. C. Jacobsen, Barr, Hjelmslev, Buchthal, Fenchel, Brandt, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten

Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Iversen, Helgason, Vagn Poulsen, Steensberg, Bøggild, Einarson, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Westergaard, Sten, Skautrup, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Hakon Lund, Reiz, J. P. Larsen, Maaløe, Schou, Tornehave, Huus, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, Møller, *sekretær*, Noe-Nygaard. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer B. Peters, B. Mottelson og H. Ingholt.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. phil. WERNER WILHELM JAEGER, fh. professor i klassisk filologi ved Harvard University, Cambridge, Mass., optaget i den historisk-filosofiske klasse den 11. april 1924, død den 19. oktober 1961.

BEN R. MOTTELSON gav en meddelelse: *Om atomkernernes rotationsspektre.*

Ethvert system, der i væsentlig grad afviger fra den sfæriske form, kan forventes at opvise en simpel rotationsbevægelse, som giver sig udslag i en rotations-båndstruktur i systemets spektrum. Siden trediveerne har man vidst, at visse atomkerner i højeste grad er ikke-sfæriske, men det er først inden for det sidste tiår, at kernernes rotationsbånd er blevet eksperimentelt klarlagt. Undersøgelser af disse bånd har vist, at inertimomentet kun er ca. halvt så stort som inertimomentet for et fast legeme af samme størrelse og sammensætning som atomkernen. Den kvantitative beskrivelse af kernens inertimoment står i nøje forbindelse med par-korrelationen i nukleonernes bevægelse.

De mest udførlige udregninger af kernens inertimoment er de af NILSSON og PRIOR foretagne, som for nylig blev trykt i Selskabets Matematisk-fysiske Meddelelser. Resultatet af disse udregninger blev diskuteret, og andre fysiske virkninger af samspillet mellem parkorrelation og kerne-rotation blev kort omtalt.

L. L. HAMMERICH gav en beretning om en orientrejse i efteråret 1961.

Hovedformålet med rejsen var at undersøge betingelser for en udvidelse af det øst-vestlige samarbejde om den af Selskabet udgivne *Critical Pāli Dictionary*. Det blev klart, at hovedinteressen knytter sig til Ceylon, dernæst Japan, men at der kan komme noget frugtbart ud af samarbejde med Thailand og Burma, på en anden måde også med Indien.

Rejsens anledning for foredragsholderen var, som repræsentant for Union Académique Internationale, at deltage i generalforsamlingen i Conseil International de la Philosophie et des Sciences humaines i Tokyo. I tilknytning hertil blev et andet formål for rejsen at under-

øge muligheder for en udvidelse af det internationale samarbejde på de humanistiske videnskabers område i lande som Thailand, Burma, Ceylon og Nepal. Forholdene er højst forskellige, men der viste sig interessante muligheder.

Det af kassekommissionens formand forelagte budget for året 1962 vedtoges. Trykt side 151–53. Herunder bevilgedes bl. a. 1 400 kr. til Kommissionen til undersøgelse af de i dansk private bevarede kilder til dansk Historie, 4 000 kr. til medhjælp i sekretariatet, samt regulering af lønninger til Selskabets sekretær og kasserer, til arkivaren, og af honoraret til assistenten i sekretariatet.

Endvidere bevilgedes kontingent til »Intern. Organization for Pure and Applied Biophysics« \$ 150,00 og til »Intern. Union of Geological Sciences« \$ 300,00, samt forhøjelse af kontingent til »Union Intern. de Physique Pure et Appliquée« fra \$ 200 til \$ 300 og til »Association Intern. des Etudes Byzantines« fra 10 til 50 fres. suis.

Efter indstilling fra udvalget for tildeling af »Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat« vedtog Selskabet at tildele dr. phil. Axel M. Hemmingsen den for regnskabsåret 1. oktober 1960–30. september 1961 ledige portion af legatet, 2 000 kr., til fortsat udarbejdelse af zoologiske arbejder.

Til medlem af komiteen for »Union Académique Internationale« valgtes Kaj Barr i stedet for afd. Ejnar Dyggve.

Siden 1951 havde Selskabet været medlem af »Association Internationale des Etudes Byzantines«, og nationalkomiteen havde bestået af Carsten Høeg og Ejnar Dyggve.

Det vedtoges at nedsætte en ny nationalkomité bestående af Kaj Barr og Ad. Stender-Petersen samt to suppleanter: amanuensis, cand. mag. Jørgen Raasted og universitetsadjunkt, cand. theol. Chr. Thodberg.

P. Brandt Rehberg havde sendt beretning om den 14. generalforsamling i »The International Union of Biological Sciences« i Amsterdam den 13.–15. juli 1961, hvori han havde repræsenteret Selskabet. Trykt side 179–80.

Det vedtoges at sende Oversigten til Museum of Comparative Zoology at Harvard College, Cambridge, Mass.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af C. J. Gallagher, Jr., og V. G. Soloviev: »Two-Quasi-Particle States in Even-Mass Nuclei with Deformed Equilibrium Shape«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **2**, 2.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Skrifter **1**, 10, C. Møller.

6. Mødet den 12. januar 1962

Til stede var 51 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Johs. Pedersen, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Stender-Petersen, Holter, Niels Nielsen, Barr, Hjelmlev, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Tovborg Jensen, Faurholt, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Bøggild, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Veibel, Sten, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Sander-Hansen, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Maaløe, Schou, Tørnehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Overgaard Nielsen, Møller, *sekretær*, Winge. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer H. Ingholt, B. Mottelson, L. Rosenfeld og S. Thorarinsson (Reykjavik), og som gæst professor Taylor Starck (Cambridge, Mass.).

AD. STENDER-PETERSEN fremlagde »*En nedertysk-russisk håndbog fra 1607*«.

Foredragsholderen agtede at fremlægge første bind af det af Selskabet udgivne værk »*Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607*« (København 1961). Dette første bind er en facsimile-udgave af et håndskrift *Thott 1104 4°*, som forvares på Det kongelige Bibliotek. Bindet indeholder en fortale til hele værket, skrevet af ROMAN JAKOBSON i fællesskab med ELISABETH VAN SCHOONEVELD.

Håndskriftets sprog- og kulturhistoriske betydning fremhævedes, og udgavens plan meddeltes.

TORBEN HUUS gav en meddelelse: *Risøafdelingen af Institutet for teoretisk Fysik*.

Københavns Universitet har i december 1961 indviet en ny afdeling af Institutet for teoretisk Fysik. Afdelingen skal ved hjælp af en i Amerika indkøbt elektrostatisk accelerator udføre eksperimentelle un-

dersøgelser af atomkernernes struktur. Acceleratoren er installeret i et laboratorium, der til dette formål er opført over for Atomenergikommissionens forsøgsanlæg ved Risø. Accelerationen sker efter det såkaldte Tandem-princip, hvorved partiklerne først accelereres som negative ioner og derefter som positive. På denne måde kan man med en spænding på 6 millioner volt f. eks. frembringe en proton- eller deutronstråle med en energi på 12 millioner elektronvolt og derved omgå de vanskeligheder, der er ved direkte at frembringe så høje jævnspændinger.

Den opnåede fordobling af energien er i mange tilfælde nødvendig, hvis man vil studere egentlige kernereaktioner i de tungere kerner. Et eksempel herpå er den såkaldte stripping-proces, hvor man ved deutronbeskydning opnår at få deutronens neutron optaget i kernen, mens den resterende proton fortsætter og ved detektion kan give oplysning om egenskaberne af den bane, hvori neutronen er blevet indfanget. Herved kan man få ret detaljerede oplysninger om kernernes enkelt-partikel-tilstande, og kendskabet til disse er en forudsætning for gennemførelsen af en nøjere beregning af kernernes egenskaber, herunder også de parametre, der indgår i beskrivelsen af de kollektive tilstande.

Der foretoges første behandling af vedtægtsudvalgets forslag til ændring af Selskabets vedtægter.

Præsidenten fremlagde forslaget, og sekretæren gennemgik de foreslåede ændringer.

Efter en uforbindende afstemning med overvejende majoritet for forslaget henvistes dette til anden behandling.

Nationalkomiteen for »Intern. Union of Geological Sciences« havde valgt Arne Noe-Nygaard til formand, direktør K. Ellitsgaard-Rasmussen til sekretær og professor Th. Sorgenfrei til kasserer.

Nationalkomiteen for »Intern. Organization for Pure and Applied Biophysics« havde valgt Fr. Buchthal til formand og docent O. Sten-Knudsen til sekretær.

»Union Académique Internationale« havde sendt trykt beretning om mødet i Stockholm den 12.–17. juni 1961.

Selskabets delegerede ved mødet i »Union Académique Internationale« i Stockholm den 12.–17. juni 1961, Franz Blatt og L. L. Hammerich, havde sendt beretning. Trykt side 176–79.

»International Council of Scientific Unions« havde sendt beretning om mødet i London den 25.–28. september 1961, hvori Einar Andersen havde deltaget som Selskabets delegerede.

»International Union of History and Philosophy of Science, Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science« havde sendt beretning om mødet i Stanford, Cal., den 24. august– 2. september 1960, hvori Louis Hjelmslev var Selskabets delegerede.

The Pacific Science Association havde sendt beretning om »The Tenth Pacific Science Congress« i Honolulu den 21. august– 6. september 1961, hvor Selskabet var repræsenteret ved Gunnar Thorson og E. Steemann Nielsen.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med følgende:

Akademija Nauk BSSR, Fundamentalnaja Biblioteka, Minsk. Der sendes samtlige publikationer.

Centre National de la Recherche Scientifique, Bibliothèque, Paris. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Zootomical Society of India, Varanasi, India. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse havde bevilget 35 000 kr. til opretholdelse af Selskabets internationale forbindelser i 1962.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **33**, 7, Thor A. Bak & Knud Andersen.

Mat. Fys. Skrifter **1**, 11, V. G. Soloviev.

7. Mødet den 26. januar 1962

Til stede var 62 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Fabricius, Stender-Petersen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Hjelmslev, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Brandt, Bjerrum, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Iversen, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Vagn Poulsen, Bøggild, Berg, Erichsen, Bang, Thorson, Veibel, Sten, Mathiassen, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Sander-Hansen, Reiz, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Schou, Kr. Hald, Togeby, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer Torsten Gustafson, B. Mottelson og L. Rosenfeld.

L. L. HAMMERICH fremlagde: *Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi. II. MARTINI DE DACIA opera nunc primum edidit HENRICUS ROOS. Hauniae MCMLXI . . . Editioni curandae consuluerunt LOUIS L. HAMMERICH et POVL JOHS. JENSEN.*

Første bind af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs udgave af de danske filosoffer fra middelalderen (*Johannes de Dacia*) fremlagdes i Selskabet 1955. Ligesom i dette kan Martinus' overleverede værker deles i et grammatisk-teoretisk arbejde *Modi significandi*, og nogle erkendelsesteoretiske afhandlinger. Ejendommelig ved Martinus er – som af dr. Roos påvist – hans grammatiske arbejdes store udbredelse i samtiden og lange eftervirkning, samt problemet om hans mulige identitet med ERIK MENVEDS kansler MORTEN MOGENSEN.

L. L. HAMMERICH fremlagde: *Zwei kleine Goestudien* (Hist. Filos. Medd. bd. **39**, nr. 6, 1962).

1. *Der frühe West-östliche Divan.* – GOETHEs digtsamling *West-östlicher Divan* udkom 1819 med omfattende »Noten und Abhandlungen«, men digtene er for største delen skrevet i tiden fra juni 1814 til oktober 1815. Den ejendommelige digtning beror på Goethes årelange beskæftigelse med Orienten og en særlig inspiration fra den persiske digter HAFIS, men blev afgørende ændret og højnet ved den dybe sympati, der opstod mellem den 66-årige Goethe og den 30-årige MARIANNE v. WILLEMER; hun har skrevet nogle af de ypperste digte. – Større forståelse søges opnået ved isoleret betragtning af den del af digtningen, der stammer fra før Marianne-tiden.

2. *Grossherzogin Louise von Sachsen-Weimar – eine politische, keine schöne Seele.* – LOUISE, der var gift med Goethes mæcen og ven, CARL AUGUST, står meget blegt i det almindelige billede af Weimar-kredsen. Ved en lidt mere indgående betragtning af de kendte kilder til hendes levned – navnlig hvad der foreligger om hendes ungdomsbekendtskab med storfyrsttronfølger (senere kejser) PAUL af Rusland, samt om hendes beskæftigelse med politik – synes der dog at fremtræde en højst særpræget kvindeskikkelse.

Der foretoges anden behandling af vedtægtsudvalgets forslag til ændring af Selskabets vedtægter.

Under drøftelsen heraf fremsattes et nyt forslag til vedtægternes § 21 (overgangsbestemmelse) omfattende valg af såvel inden- som udenlandske medlemmer.

Hele vedtægtsforslaget vedtoges endeligt med mere end $\frac{2}{3}$ majoritet for forslaget. De nye vedtægter træder straks i kraft.

Efter forslag fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til »Le Xe Congrès International de Linguistique et Philologie Romanes« i Strasbourg den 23.–28. april 1962 delegeredes Andreas Blinkenberg.

Til mødet i »Union Académique Internationale« i Bruxelles den 18.–22. juni 1962 delegeredes Franz Blatt og L. L. Hammerich.

Til »The XXXVth International Congress of Americanists« i Mexico City den 19.–25. august 1962 delegeredes K. Birket-Smith.

Til »The IXth International Congress of Linguists« i Cambridge, Mass., den 27.–31. august 1962 delegeredes Louis Hjelmslev.

Til »The VIth International Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences« i Rom den 29. august–3. september 1962 delegeredes Johs. Brøndsted.

Selskabet havde modtaget aftryk af statutter for »The International Organization for Pure and Applied Biophysics«.

Kassekommissionen havde tiltrådt, at der for året 1961 betales et tillægskontingent på \$ 100 til »Union Internationale de Physique«, samt at kontingentet til »Union Internationale des Sciences Biologiques« fra og med 1963 forhøjes fra 600 frs. suis. til \$ 300.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med Accademia Patavina di Scienze, Lettere ed Arti, Padova, og at sende samtlige publikationer.

Endvidere vedtoges udvidelse af den bestående bytteforbindelse med Scuola Normale Superiore, Pisa, med Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Redaktøren fremlagde:

Hist. Filos. Medd. **39**, 6, L. L. Hammerich.

Begge klasser holdt møde.

Den historisk-filosofiske klasse med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i Selskabet.

2. Forslag til indstilling om valg af et medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom.
3. Eventuelt.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i Selskabet.
2. Forslag til valg af klasseformand i stedet for Øjvind Winge, der ikke ønskede genvalg.
3. Eventuelt.

8. Mødet den 9. februar 1962

Til stede var 55 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Holter, Brandt Rehberg, Hjlemslev, Buchthal, Fenchel, Brandt, Bjerrum, Degerbøl, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Hjelholt, Faurholt, Iversen, Steensberg, Berg, Noe-Nygaard, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Thorson, Sten, Billeskov Jansen, Matthiassen, Diderichsen, Aage Hansen, Koch, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Hakon Lund, Reiz, Wingstrand, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, Weis-Fogh, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer H. Ingholt, B. Mottelson og B. Peters, og som gæst professor Lars Gårding (Lund).

KAJ BERG gav en meddelelse: *Om iltoptagelsen hos nogle profundale dyrearter.*

Dybe danske søer har om sommeren en lagdeling af vandlagene, således at der i de øvre vandlag findes iltrigt og forholdsvis varmt vand, medens der i de dybe vandlag under springlaget findes køligere og efterhånden mere og mere iltfattigt vand. Dette iltfattige vand erstattes ved efterårets totalcirkulation med iltrigt vand, der føres ned på de største dybder. Bunnedyrene er altså udsat for store svingninger i respirationsbetingelserne. Deres respiration må være påvirket af det varierende iltindhold, og formålet med den undersøgelse, der refereres, har været at studere den profundale søfaunas iltoptagelse under varierende iltkoncentrationer i vandet. Desuden er indflydelsen af sult og af varierende temperaturer på iltoptagelsen blevet undersøgt.

Undersøgelsen var gennemført med assistance af mag. scient. P. M. JÓNASSON og cand. mag. K. W. OCKELMANN.

AAGE HANSEN fremlagde bogen: »*Den lydlige udvikling i dansk fra ca. 1300 til nutiden. Bind I: Vokalismen*«.

Der gaves en kort oversigt over de vigtigste udviklinger og tendenser, der kan konstateres inden for det nævnte tidsrum, som regel set i forhold til det moderne rigssprogs standpunkt.

Til medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom i stedet for afd. Ejnar Dyggve valgtes Stig Iuul efter indstilling af den historisk-filosofiske klasse. Valget gælder for fire år.

Direktionen for Det Classenske Fideicommiss havde sendt beretning for regnskabsåret 1960–61.

Einar Andersen havde sendt beretning om sin deltagelse i mødet i »International Council of Scientific Unions« i London den 25.–28. september 1961. Trykt side 184–92.

Klassemøde.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Fremgangsmåden ved indvalg af nye medlemmer.
2. Eventuelt.

9. Mødet den 23. februar 1962

Til stede var 43 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Hertzprung, Johs. Pedersen, Friis Johansen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Brøndsted, J. C. Jacobsen, Hjelmlev, Fenchel, Brandt, Bjerum, Degerbøl, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Iuul, Steensberg, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Veibel, Mathiassen, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Sander-Hansen, Hakon Lund, Reiz, J. P. Larsen, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Holter, *fung. sekretær*, Brøndum-Nielsen. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer Torsten Gustafson, H. Ingholt og B. Mottelson.

C. J. BECKER gav en meddelelse: *Minedrift efter flint i Danmarks stenalder*.

Fra udenlandske fund har man længe vidst, at forskellige stenalderfolk gjorde sig store anstrengelser for at fremskaffe egnede råstoffer til redskaber og våben. For Danmarks vedkommende har man ment, at de rige overflade- og strandforekomster af flint var tilstrækkelige til at

dække stenalderfolkernes behov. To gange har dog – med mange års mellemrum – været fremsat den teori, at der i visse afsnit af neolitisk tid måtte have været minedrift efter flint også her i landet. 1950 fandtes ved Ålborg den første forekomst af den art, dog af beskedne dimensioner.

På grundlag af undersøgelser i 1957–59 kan der nu gives meddelelse om to nye forekomster af flintminer fra Thy. Den ene står fuldt på højde med de store udenlandske anlæg. Med de nye (og for største partens upublicerede) udgravninger har man fået kendskab til nye sider af yngre stenalders materielle kultur.

Einar Andersen aflagde mundtlig beretning om mødet i »International Council of Scientific Unions« i London den 25.–28. september 1961. Jfr. beretning side 184–92.

Det vedtoges at supplere komiteen for »International Council of Scientific Unions«, der består af formændene for de danske nationalkomiteer for unionerne, hvortil Selskabet er sluttet, samt af Selskabets sekretær.

Til medlemmer valgtes formændene for de sidst tilkomne nationalkomiteer, nemlig professor Frank Lundquist (den biokemiske union), Arne Noe-Nygaard (den geologiske union), Fritz Buchthal (den biofysiske organisation) og E. Steemann Nielsen (Dansk Nationalråd for Oceanologi).

Medlemmerne af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat«, Mogens Westergaard og J. A. Christiansen, havde ønsket at træde tilbage.

Efter indstilling af legatbestyrelsen vedtog Selskabet at vælge Fr. Buchthal i stedet for Mogens Westergaard for perioden indtil april 1968 og Jannik Bjerrum i stedet for J. A. Christiansen indtil april 1969.

Det vedtoges, at der ikke sendtes nogen delegeret fra Selskabet til »IVter Internationaler Kongress für griechische und lateinische Epigraphik« i Wien den 17.–22. september 1962.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med Musée des Beaux-Arts i Budapest og at sende Hist.Filos. Medd. og Skrifter.

10. Mødet den 9. marts 1962

Til stede var 72 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Sand, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen,

Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Math. Thomsen, Ørskov, Fabricius, Stender-Petersen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Bjerrum, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Chr. Poulsen, Faurholt, Kemp, Helgason, Peter Jørgensen, Vagn Poulsen, Steensberg, Bøggild, Einarson, Noe-Nygaard, Erichsen, Bang, Thorson, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Diderichsen, Aage Hansen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Teilum, Hakon Lund, Reiz, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, Weis-Fogh, Møller, *sekretær*, Hjelmlev, K. Arne Jensen, Tovborg Jensen, Berg, Zeuthen. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer H. Ingholt og B. Mottelson.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN gav en meddelelse om *Ingeborg og Viggo Stuckenberg's litterære samarbejde*.

Nogle nyfundne manuskripter til romanen »Fagre Ord« (1895), nu trykte i universitetets festskrift marts 1962, viser i tydelige træk denne romans tilblivelseshistorie; de lægger klart for dagen, at Ingeborg Stuckenberg har haft en meget betydelig andel i arbejdet, idet hendes udkast ofte er overførte til den endelige form, dels med talrige særprægende passager, dels i hele kapitler, som blot undergår mindre ændringer. Et par fra de andre afvigende kapitel-udkast synes endog at være en af hende på egen hånd påbegyndt fortælling, tænkt som et modstykke eller supplement til Viggo Stuckenberg's »Valravne« (»Tilskueren« juni-juli 1893), der er skreven under Ingeborg's lange fraværelse fra hjemmet, hvilket tidsrum hendes eget nævnte udkast ligeledes synes at tilhøre. Efter ægteskabets genoptagelse og ægteparrets flytning fra Frederiksborg til Lyngby april 1894 er planen om en i fællesskab udarbejdet roman da opstået, og Ingeborg har i væsentlig grad bidraget til at gøre »Fagre Ord« til den bedste og rigeste af Stuckenberg's prosabøger, idet hun bl. a. har tilført den betydningsfulde kvindepyskologiske analyser og en særlig replik-individualisering, desuden fine naturskildringer med spor af hendes beundring for Turgénjew og J. P. Jacobsen.

VAGN POULSEN gav en meddelelse: *Portrætter af Octavia og Nero*.

Claudius' og Messalinas datter, Octavia, var fra sin fødsel, antagelig år 40, til sin død i 62 i sin egenskab af kejserdatter og, ved sit ægteskab med Nero, kejserinde i første række blandt de personer, der var genstand for offentlig opmærksomhed, bl. a. ved opstilling af æresstatuer. Det synes muligt at rekonstruere hovedtræk af hendes portræthistorie i forhold til Neros ikonografi.

Aftryk af Selskabets nye vedtægter 1962 var udsendt til medlemmerne. Trykt side 201–09.

Selskabet havde den 24. februar 1962 overbragt Bianco Lunos Bogtrykkeri en lykønskning og tak i anledning af, at trykkeriet i 125 år uafbrudt havde trykt Selskabets publikationer.

Den fung. redaktør fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **33**, 8, Lise Bryde, N. O. Lassen & N. O. Roy Poulsen.

Hist. Filos. Skrifter **4**, 2, O. Neugebauer.

Klassemøder.

Den historisk-filosofiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling om og afstemning over forslag om optagelse af nye medlemmer.
2. Eventuelt.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Valg af klasseformand.
2. Forhandling om og afstemning over forslag om optagelse af nye medlemmer.
3. Eventuelt.

11. Mødet den 23. marts 1962

Til stede var 37 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Winge, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Math. Thomsen, J. C. Jacobsen, Buchthal, Fenchel, Brandt, C. A. Jørgensen, Blatt, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iuul, Steensberg, Bøggild, Einarson, Erichsen, Bang, Veibel, Mathiassen, N. O. Lassen, Zeuthen, Sander-Hansen, Reiz, Maaløe, Tornehave, Troels-Smith, Weis-Fogh, Møller, *sekretær*, Noe-Nygaard. – Desuden de udenl. medlemmer H. Ingholt og B. Peters.

J. A. CHRISTIANSEN talte mindeord om A. W. LANGSETH. Trykt side 135–46.

LÁRUS EINARSON forelagde en afhandling af afdøde læge J. C. L. HOLTET: *En cytokemisk og cytomorfologisk undersøgelse af de serose spytkirtler med henblik på de serose cellers indhold af cytoplasmatisk basofil substans.*

Det drejer sig om histologiske og cytokemisk-fotometriske undersøgelser til belysning af de serose spytkirtelcellers nucleinsyreapparat og

dets ændringer under forskellige forsøgsbetingelser. Såvel cellekernens som cytoplasmaets forhold tages med i betragtning. Formålet med arbejdet har været at studere den cytologisk-strukturelle side af nucleinsyrernes og nucleoproteinernes dannelse og funktionelle rolle i stærkt nucleinsyreholdige celler, hvortil netop kirtelceller ligesom nervecellerne hører. Herved har forfatteren nærmet sig de problemer, som knytter sig til nucleinsyrernes dannelse ind i cellens kerne, deres vandring ud til kernens periferi og passage gennem kernemembranen ud i cytoplasmaet, hvor deres strukturelle forhold og reaktioner specielt studeres efter forskellige eksperimentelle påvirkninger, nemlig faste, stimulation med metacholin og pilocarpin, anoxi og særskilt denervering af gl. submixillaris ved overskæring af chorda tympani. Som forsøgsdyr er anvendt 65 kaniner suppleret med 5 hunde. Undersøgelsens vigtigste resultater og konklusioner samt nogle hermed relevante teoretiske overvejelser blev meddelt.

Sekretæren meddelte, at den matematisk-naturvidenskabelige klasse havde valgt Einar Lundsgaard til formand i stedet for Øjvind Winge, der ikke havde ønsket genvalg. Valget gælder for tre år fra 1. april 1962.

Præsidenten takkede Øjvind Winge og lykønskede Einar Lundsgaard til valget.

Sekretæren gav meddelelse om begge klassers forslag til valg af nye medlemmer i Selskabet.

Til mødet i »Union Mathématique Internationale« i Stockholm i august 1962 delegeredes W. Fenchel i stedet for Børge Jessen.

Det vedtoges at optage følgende afhandling:

H. J. Mang og J. O. Rasmussen: »Shell Calculations of Alpha Decay Rates of Even-Even Spheroidal Nuclei«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter 2, 3.

12. Mødet den 6. april 1962

Til stede var 54 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Friis Johansen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Ørskov, Fabricius, Stender-Petersen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Niels Nielsen, Barr, Hjelmlev, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Bjerrum, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Topsøe-Jensen, Iversen, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Berg, Erichsen, Bang, Veibel, Sten, Aage Hansen,

Einar Andersen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Sander-Hansen, Hakon Lund, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Maaløe, Schou, Tornehave, Kr. Hald, Anders Hald, Rudkjøbing, Troels-Smith, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medlem L. Rosenfeld.

N. E. NØRLUND forelagde en afhandling: *Om den hypergeometriske differentiaalligning*.

De logaritmiske løsninger af denne differentiaalligning og deres analytiske fortsættelse undersøges nærmere.

Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter.

KR. HALD gav en meddelelse: *De nordjyske dialekters stilling i den ældre middelalder*.

Et par nordjyske runeindskrifter fra c. 1200 har bevaret henholdsvis substantivernes nom. sing. masc.-endelse *-r* og gen. sing.-endelsen *-ar*. Den sidste endelse forudsættes også i en række nordjyske stednavneformer, medens navne med bevaret *-ar* er meget sjældne i resten af landet.

Modsætningen mellem personnavneformen *Aucti* i sydjyske kilder og *Øyti*, der forudsætter et ældre *Ūkti*, i nordøstjyske forklares lettest ved at antage, at monoftongeringen er yngre i Nordjylland, således at et *Aukti* – med sekundær *au*-diftong – dér er kommet med i overgangen *au > ō*. Disse og enkelte andre træk viser, at dialekterne i Nordjylland i den ældre middelalder har stået på et betydeligt mere konservativt trin end i resten af det jyske område.

Kassekommissionen forelagde ved formanden Selskabets reviderede regnskab for året 1961. Uddrag heraf er trykt side 147–50.

Der foretoges afstemning over de fra klasserne indbragte forslag til optagelse af nye medlemmer. Valgt blev følgende:

I den historisk-filosofiske klasse som indenlandske medlemmer: dr. phil. PØVL BAGGE, professor i historie ved Københavns Universitet; dr. phil. GUNNAR BECH, professor i tysk sprog ved Københavns Universitet; dr. phil. PØVL JOHANNES JENSEN, professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet, og dr. phil. NILS SCHLØRRING, professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet. – Som udenlandsk medlem: dr. VICTOR VLADIMIROVICH VINOGRADOV, professor i russisk sprog ved Lomonossov-universitetet i Moskva.

I den matematisk-naturvidenskabelige klasse som indenlandske medlemmer: dr. phil. ERIK SPARRE ANDERSEN, professor i

matematik ved Århus Universitet; dr. phil. ERLING ASMUSSEN, professor i gymnastikteori ved Københavns Universitet; dr. phil. ROBERT WIRENFELDT ASMUSSEN, professor i kemi ved Danmarks tekniske Højskole; dr. med. FRITZ JOSUA KAUFFMANN, professor, overlæge ved Statens Seruminstitut; dr. phil. ANDERS CLAUSEN KJÆR, professor i organisk kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole; dr. phil. & agro. CARL SYRACH LARSEN, arboretforstander ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles arboret i Charlottenlund; JENS LINDHARD, professor i teoretisk fysik ved Århus Universitet, og dr. med. KNUD OVE MØLLER, professor i farmakologi ved Københavns Universitet. – Som udenlandske medlemmer: RONALD PERCY BELL, Reader in Physical Chemistry ved universitetet i Oxford; PAUL-HENRI CARTAN, professor i matematik ved universitetet i Paris; PAUL ADRIEN MAURICE DIRAC, professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl.; dr. med. ULF SVANTE VON EULER-CHELPIN, professor i fysiologi ved Kungl. Karolinska Institutet i Stockholm; dr. HARRY GODWIN, professor i botanik ved universitetet i Cambridge, Engl.; dr. phil. & scient. JAROSLAV HEYROVSKÝ, fh. professor i fysisk kemi ved Karlsuniversitetet i Prag, direktør for det polarografiske institut ved det tjekkiske akademi, Prag; dr. FRANÇOIS JACOB, Institut Pasteur, Paris; dr. JOHAN ALBERT LEVAN, Genetiska Institutionen, universitetet i Lund; JOHAN AXEL FRITHIOF NANNFELDT, professor i botanik ved universitetet i Uppsala; dr. WERNER WOLFGANG ROGOSINSKI, gæsteprofessor i matematik ved Århus Universitet, fh. professor ved universitetet i Newcastle; dr. phil. SVEIN ROSSELAND, professor i astronomi ved universitetet i Oslo, direktør for universitetets institut for teoretisk astrofysik, Oslo; dr. phil. JOHAN TIDEMAND RUUD, professor i marin biologi ved universitetet i Oslo; dr. phil. PAAVO SUOMALAINEN, professor i fysiologisk zoologi ved universitetet i Helsinki; dr. PIERRE TARDI, professor i astronomi ved Ecole Polytechnique i Paris, Directeur du Bureau Central de l'Association Internationale de Géodésie, Paris; dr. JAMES DEWEY WATSON, professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass., og dr. VICTOR FREDERICK WEISSKOPF, fh. professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève.

Til medlem af kassekommissionen for årene 1962–66 genvalgte Louis Hjelmlev.

Til revisor for årene 1962–66 genvalgte P. J. Riis.

Til revisorsuppleant for årene 1962–66 genvalgte C. E. Sander-Hansen.

Til medlem af Carlsbergfondets Direktion for årene 1. oktober 1962–72 genvalgte Franz Blatt.

Til medlem af kommissionen for naturvidenskaberne under Statens almindelige Videnskabsfond genvalgte Johs. Iversen for årene 1. oktober 1962–67.

Til medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« for årene 1962–70 genvalgte P. Brandt Rehberg.

Til medlemmer af bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« genvalgte Johs. Brøndum-Nielsen og L. L. Hammerich for årene 1962–65.

Til medlem i stedet for Knud Jessen, der ikke ønskede genvalg, valgte Thorvald Sørensen for samme tidsrum.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde tildelt cand. polyt. John Nagel den ledige portion af legatet for de kommende tre år.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med Brigham Young University, Provo, Utah, og at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Den fung. redaktør fremlagde:

Biol. Skrifter **13**, 2, Marie Hammer.

13. Mødet den 27. april 1962

Til stede var 68 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundgaard, Brøndsted, Børge Jessen, J. C. Jacobsen, Holter, Barr, Hjelmlev, Buchthal, Fenchel, Brandt, Bjerrum, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith,

Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Riis, Topsøe-Jensen, Faurholt, Iversen, Bøggild, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Mathiassen, Diderichsen, Aage Hansen, Koch, Einar Andersen, N. O. Lassen, Krüger, Sander-Hansen, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Glob, Kr. Hald, Togeby, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Bagge, Bech, Povl Johs. Jensen, Schiørring, R. W. Asmussen, Kjær, Lindhard, E. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Knud O. Møller, C. Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer: H. P. L'Orange (Oslo-Rom), G. S. Kahlson (Lund), Ingholt, B. Mottelson og L. Rosenfeld.

Præsidenten bød de nye medlemmer velkommen.

H. P. L'ORANGE og JOHS. BRØNSTED talte mindeord om EJNAR DYGGVE. Trykt side 103–33.

H. TOPSØE-JENSEN gav en meddelelse om *en studiebog af H. C. Andersen fra 1859–61*.

Blandt H. C. Andersens papirer på Det kgl. Bibliotek findes fem studie- og optegnelsehefter (Collinske Samling 41, 4to, II, 1–5), der stammer fra omkr. 1850–1864, en slags depoter, hvori digteren gemte indfald, iagttagelser og ideer til senere afbenyttelse, der ofte kunne ligge adskillige år ud i fremtiden, mest småstykker i aforismeform, men undertiden også fyldige udkast og kladder til hele eventyr eller til større partier af eventyr. Endnu et formål har hefterne tjent: han kunne her få luft for sine følelser og stemninger, betro til bordskuffen, hvad ikke egnede sig til offentliggørelse.

Meddelelsen beskæftigede sig navnlig med den studiebog, der er betegnet som nr. II, 2. Der forsøgte en nærmere datering og meddeltes prøver på indholdet og på H. C. Andersens senere anvendelse af det i sin digtning.

Til medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« i stedet for Knud Jessen, der havde ønsket at fratræde, valgtes Thorvald Sørensen for årene 1962–67.

Efter indstilling af bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« vedtog Selskabet at uddele følgende bevillinger:

Til studiet af dansk sprog: cand. mag. Niels Haastrup 1 000 kr. og universitetslektor, mag. art. Agnete Loth 2 000 kr.; – og til studiet af dansk flora: fh. viceskoleinspektør, kaptajn M. P. Christiansen 700 kr.; konsulent P. Grøntved, Næstved, 700 kr.; amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen 700 kr.; seminarielektor An-

fred Pedersen, Vordingborg, 700 kr. og fh. lærer S. M. Rasmussen, Roskilde, 700 kr., i alt 6 500 kr.

Administrationsudvalget for »Niels Bohr Legatet« havde sendt uddrag af regnskab for året 1961. Trykt side 164.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde sendt beretning og regnskabsoversigt for året 1961. Trykt side 163. Selskabet gav decharge for regnskabet.

Selskabets sekretariat havde sendt beretning om virksomheden i året 1961. Trykt side 193–200.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelser med følgende:

Archiwum Mineralogiczne, Revue du Comité de Géologie de l'Académie Polonaise, Warszawa. – Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

U.S. Geological Survey, Library, Denver, Colorado. – Mat. Fys. og Biol. Medd. og Skrifter.

U.S. Geological Survey, Library, Menlo Park, California. – Mat. Fys. og Biol. Medd. og Skrifter.

Estación de Hidrobiología Delta, Buenos Aires. – Biol. Medd. og Skrifter.

National Science Development Board, Manila, Philippines. – Alle publikationer.

Undervisningsministeriet havde meddelt, at der for finansåret 1962–63 var bevilget Selskabet det ansøgte beløb på 130 000 kr. til publikationsvirksomheden.

Kassekommissionen havde genvalgt Louis Hjelmslev til formand for året april 1962–63.

Københavns overborgmester havde anmodet om lån af Selskabets portræt af kong Christian VI (malet af Johan Salomon Wahl) til brug for den københavnske udstilling i Wien den 28. maj–9. juni 1962. Dette var bevilget.

Den fung. redaktør fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **33**, 9, Povl Kristensen.

Biol. Skrifter **13**, 3, Marie Hammer.

14. Mødet den 11. maj 1962

Til stede var 63 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christensen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Børge Jessen, Math. Thomsen, Holter, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, K. Ad. Jensen, Bjerrum, Degerbøl, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Topsøe-Jensen, Iversen, Steensberg, Bøggild, Berg, Noe-Nygaard, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Veibel, Westergaard, Aage Hansen, Bak, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Sander-Hansen, Reiz, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, Bech, Sparre Andersen, E. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Møller, *sekretær*, Knud Jessen, Niels Nielsen. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer Th. M. Harris (Reading), H. Ingholt, G. S. Kahlson (Lund), B. Mottelson og B. Peters.

MOGENS WESTERGAARD og OLE MAALØE gav to samhørende meddelelser om udviklingen henimod en »molekylær biologi«.

MOGENS WESTERGAARD indledte med en gennemgang af genetikens grundbegreber og tilpasningen af dens metoder til anvendelse på mikroorganismer. De særlige fordele, dette indebærer, fremhævedes, og det vistes, hvordan man – ved at inddrage meget store populationer i den genetiske analyse – opnår den høje opløsningsevne, der er nødvendig for at trænge ind i genets finstruktur.

OLE MAALØE gennemgik derefter nogle af det sidste 10-års vigtige fremskridt inden for biologien med hensyn til at lære sammenhængen at kende mellem struktur og funktion. Genets vigtigste element – deoxyribonucleinsyren (DNA) – omtaltes ud fra dets funktion som formidler af arveegenskaberne: dels fra generation til generation, dels fra cellekerne til cytoplasma. I den sidste af disse forbindelser diskuteredes den mekanisme, hvorigennem den genetiske kode oversættes til proteinstruktur, og til slut omtaltes, hvordan det for nylig, på helt uventet måde, var lykkedes at tyde den genetiske kode.

Carlsbergfondets Direktion forelagde ved formanden beretning om fondets virksomhed i året 1. oktober 1960–30. september 1961. Trykt II, side 1–123.

I tilslutning til denne forelæggelse udtalte direktionens formand sig om uddelingen af fondets midler. Efter omtale af forholdet mellem bevillinger fra Carlsbergfondet og Statens almindelige Videnskabsfond henstillede formanden til Selskabets medlemmer at tænke på opgaver inden for særlige områder for dansk indsats, som fondet kunne støtte med særligt held.

Præsidenten takkede fondets direktion for denne meget betydningsfulde henvendelse til Selskabets medlemmer, der nu kunne være rådgivende for fondets direktion.

Sekretæren fremlagde vedtægtsudvalgets forslag til ændring af Selskabets forretningsorden.

Forslaget vedtoges uden diskussion. Trykt side 210–25.

Hermed var vedtægtsudvalgets virksomhed afsluttet.

En kreds af naturforskere, hvoraf flere af Selskabets medlemmer, havde tilstillet Selskabet et forslag til yderligere udbygning af Skallingens fredning som forskningsområde. Forslag påtænkte fremsendt til Ministeriet for kulturelle Anliggender, men forslagsstillerne havde ønsket en støttende udtalelse fra Selskabet. En lignende anmodning var sendt til universiteterne i København og Århus.

Efter anbefaling af Johs. Iversen vedtog Selskabet at støtte fredningsforslaget.

Det vedtoges at vælge Kaj Barr til medlem af kommissionen for »Monumenta Musicae Byzantinae« i stedet for afd. Ejnar Dyggve.

Kommissionen for Ducange havde sendt beretning for året 1961. Trykt side 167.

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« havde sendt beretning for 1961–62 og revideret regnskab for året 1961. Trykt side 165–66.

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand«, Lundehave, havde sendt beretning og regnskab for året 1961. Trykt side 161–62.

Efter forslag fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til 250-års jubilæet i Académie Nationale des Sciences, Belles-Lettres et Arts i Bordeaux den 14.–15. maj 1962 sendtes en lykønskningsskrivelse.

Til 100-års jubilæet i Société Royale de Botanique i Bruxelles den 9. juni 1962 sendtes et lykønskningstelegram.

Til »The General Assembly of the Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science« i Helsinki i august 1962 sendtes ingen delegeret fra Selskabet.

Til »VI° Congresso Internazionale di Archeologia Cristiana« i Ravenna den 23.–30. september 1962 sendtes ingen delegeret fra Selskabet.

Til 100-års jubilæum i Internationale Assoziation für Geodäsie i München den 12.–13. oktober 1962 i forbindelse med et Symposium für Neuausgleichung der europäischen Triangulation sendtes Einar Andersen.

Til »L'Assemblée Générale de l'Union Géodésique et Géophysique Internationale« i Berkeley, Cal., den 19.–31. august 1963 delegeredes Einar Andersen.

Til »The XVth International Congress of Zoology« den 21.–27. august 1963 i Washington, D.C., sendtes een delegeret fra Selskabet.

Til »Le VIIe Congrès International de Sciences Onomastiques« den 27.–31. august 1963 i Amsterdam delegeredes Kristian Hald.

Til »Le VIIIe Congrès International d'Archéologie Classique« den 4.–10. september 1963 i Paris sendtes een delegeret fra Selskabet.

Til »The 22nd International Geological Congress« i New Delhi den 14.–22. december 1964 sendtes een delegeret.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i den forløbne sæson 1961–62 havde holdt 14 møder, i hvilke 12 medlemmer af den historisk-filosofiske klasse havde givet 16 meddelelser, nemlig: Becker (2), Blatt (mindeord), Brøndsted (mindeord), Brøndum-Nielsen (2), Kr. Hald, Hammerich (3), Aage Hansen, Hjelholt, L'Orange (mindeord), Vagn Poulsen, Stender-Petersen og Topsøe-Jensen; og 13 medlemmer af den matematisk-naturvidenskabelige klasse havde givet 13 meddelelser, nemlig: Berg, Aage Bohr, Buchthal, J. A. Christiansen (mindeord), Einarson, Huus, N. O. Lassen, Hakon Lund, Mottelson, Maaløe, Nørlund, Teilum (mindeord) og Westergaard.

Hermed sluttede mødesæsonen 1961–62.

Efter mødesæsonens afslutning har Selskabet mistet fire udenlandske medlemmer, nemlig dr. GABRIEL-ÉMILE BERTRAND, fh. professor i biologisk kemi ved universitetet og direktør for det biologiske laboratorium ved Institut Pasteur i Paris, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 7. april 1911, død den 20. juni 1962; dr. phil. ASSAR ROBERT HADDING, fh. professor i geologi og mineralogi ved universitetet i Lund, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1956, død den 20. juni 1962; Sir RONALD AYLMER FISHER, fh. professor i genetik ved universitetet i Cambridge, Engl., optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 14. april 1950, død den 29. juli 1962; og dr. phil. HARRY PER FETT, fh. riksantikvar i Oslo, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 15. april 1955, død den 13. september 1962.

Kyjevská Holky

MINDEORD

over afdøde medlemmer

I

JULIUS ENGELBRETH-HOLM

22. januar 1904—17. januar 1961.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 17. november 1961.

Af **Gunnar Teilum.**

Den 17. januar 1961 døde professor Julius Engelbreth-Holm i en alder af kun 56 år. Engelbreth-Holm kom, efter at han i 1941 udnævntes til professor i patologisk anatomi ved Københavns universitet, ved sit rige initiativ på mange måder til at præge den udvikling inden for den patologiske anatomi, der i de følgende år fandt sted i Danmark, ligesom hans videnskabelige indsats gjorde ham internationalt kendt som cancerforsker.

Engelbreth-Holm var født den 22. januar 1904 i København, hvor hans far var praktiserende læge. Han skal allerede tidligt have næret interesse for naturvidenskaben og, da han gik i skole, have syslet med fremstilling af anatomiske præparater, som han var kommet i besiddelse af. Som student virkede han som manu-
duktør i anatomi, og umiddelbart efter sin embedseksamen i 1929 begyndte han sin videnskabelige løbebane som frivillig videnskabelig assistent hos Oluf Thomsen på Universitetets institut for almindelig patologi, hvor han arbejdede i 9 år. For Engelbreth-Holm lå det sikkert klart lige fra studieårene, at han ville gå den rent videnskabelige vej. Det er svært at afgøre, i hvilken grad fædrene arv her kan have gjort sig gældende, men man kan i disse mindeord i Videnskabernes Selskab ikke undlade at nævne slægtskabet med historikeren Edvard Holm, der var broder til Engelbreth-Holms farfar, og hvis moder var født Engelbreth.

Hos Oluf Thomsen påbegyndte Engelbreth-Holm et eksperimentelt arbejde om hønseleukose, og en lang serie undersøgelser på dette område, hvoraf nogle er udført i samarbejde med Oluf Thomsen og A. Rothe Meyer, kan opfattes som en videreførelse af Ellermann & Bangs grundlæggende undersøgelser og repræsenterer den første hovedgruppe inden for Engelbreth-Holms

videnskabelige produktion fra årene 1930 til 1936. Arbejdet koncentreredes her om hønseleukæmi og dennes forhold til transplantable virus-betingede sarkomer hos høns, og det påvistes, at hønseleukæmierne må opfattes som svulster, der er intimt forbundet med andre svulster hos høns, samt at de formentlig kan betragtes som analoge med leukæmier hos pattedyr.

Problemerne vedrørende eksperimentel hønseleukose var komplicerede ved det faktum, at injektion af leukæmiske infiltrater på modtagelige kyllinger i visse tilfælde resulterede i udvikling af sarkomer. Oberling (1933-34) og andre studerede dette forhold ved hønseleukose og fandt, at indpødning på kyllinger af fragmenter af organer eller blod fra leukæmiske donorer kunne fremkalde forskellige typer af sarkom. Engelbreth-Holm videreførte og bekræftede disse iagttagelser. Hans interesse for hønseleukosen udvidedes efterhånden til også at omfatte så vel leukoserne som maligne tumorer hos pattedyr. En række arbejder om disse emner, der også optog ham i de første år, efter at han havde tiltrådt stillingen som professor i patologisk anatomi, udgør den anden hovedgruppe af hans videnskabelige produktion. Engelbreth-Holm fandt således (1941), at pensling med eller injektioner af carcinogene kulbrinter på mus, der var modtagelige for leukæmi-udvikling, øgede forekomsten og accelererede udviklingen af leukæmi hos dyrene. I en række arbejder undersøgte således accelerationen af den spontane lymfogene leukose eller lymfosarkomatose hos mus, ligesom spørgsmålet om denne accelerationsproces' natur blev belyst.

Særlig opmærksomhed vakte det, da Engelbreth-Holm og Frederiksen i 1938 publicerede nogle undersøgelser, som de tydede som en overførelse af museleukæmi til unge voksne mus ved anvendelse af formentlig cellefri, centrifugerede ekstrakter af leukæmiske organer fra donorer af samme stamme. Det viste sig senere, at disse forsøg ikke lod sig reproducere, og Engelbreth-Holm udtrykte i 1942 som sin opfattelse, at hans oprindelige forsøg kunne sættes i forbindelse med en acceleration af spontan leukæmi og ikke betød en overførelse af sygdommen. Senere (1948) fandt han, at hans oprindelige fund på den mest naturlige måde lod sig forklare ved, at de i 1938 anvendte centrifugerede ekstrakter, trods forsigtighedsregler indeholdt intakte leukæmiske celler, tilstrækkelige til at forårsage udvikling af leukæmi hos en

del af dyrene. Ingen af de anvendte ekstrakter var filtrerede, og det var klart, at kun overførelse af museleukæmi ved et filtrat under kontrollerede eksperimentelle betingelser på overbevisende måde var i stand til at påvise eksistensen af et transmissibelt cellefrit agens. Det er sandsynligt, at det ved en fortsættelse af disse undersøgelser ville være lykkedes Engelbreth-Holm at overføre museleukæmi med et sådant cellefrit agens. Medens det længe havde været antaget, at dette ville være muligt, lykkedes det først for Gross i 1951.

Foruden Engelbreth-Holms disputats fra 1933 om den overførbare hønseleukose foreligger fra hans hånd en større monografi: *Leukaemia in Animals*, som Engelbreth-Holm havde skrevet på opfordring af Lady Tata Memorial Trust og fik både oversat og trykt i England i 1942.

Engelbreth-Holm var internationalt kendt som cancerforsker. Allerede under sin prosektortid ved Finseninstitutet og Radiumstationen i København var han leder af Den danske kræftkomité's laboratorium for kræftforskning, og han kom snart til at indtage en fremskudt plads inden for den eksperimentelle cancerforskning. En lang række disputater og andre publikationer inden for dette felt er udgået fra hans laboratorium på Universitetets patologisk-anatomiske institut og Fibigerlaboratoriet, der fra 1949 var knyttet til institutet, og hvis leder han var.

Allerede i sine første år som professor var Engelbreth-Holm, bl. a. gennem rejser i U. S. A. og Europa, kommet i kontakt med udenlandske cancerforskere som Gardner, Bittner, Haddow og Lacassagne, og Engelbreth-Holms egen anseelse på dette felt bevirkede, at hans laboratorium i stor udstrækning opnåede andel i de legatmidler, der i U. S. A. og England var stillet til rådighed for den eksperimentelle cancerforskning. Engelbreth-Holm deltog siden 1952 regelmæssigt i uddelingen af Lady Tata Memorial Fund's legat.

Engelbreth-Holm var medlem af en række udenlandske videnskabelige sammenslutninger, bl. a. æresmedlem af American Association for Cancer Research. I 1957 blev han indvalgt i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, i hvilket han kun nåede at give en enkelt meddelelse omhandlende virus-betinget leukæmi hos mus.

Medens Engelbreth-Holm som hæmatolog sad inde med ganske

særlige forudsætninger, var hans kliniske uddannelse sparsom. Som patolog-anatom var han uddannet ved patologiske instituter ved kommunale hospitaler i København. Der foreligger fra hans hånd kun enkelte arbejder omhandlende emner inden for menneskets patologiske anatomi, hvoraf kan nævnes en studie over relationen mellem myelomatose og reticulosarkomatose samt et arbejde om bronchialadenomer. I det hele var han kun sjældent optaget af rent morfologisk studium. Hele hans indstilling til den patologiske anatomi var præget af en almen-biologisk betragtningsmåde, der var rodfæstet i hans egne eksperimentelle arbejder fra ungdomsårene. Med denne baggrund og ved sit rige initiativ stod han rustet til at gennemføre den ændring i undervisningen i patologisk anatomi, som blev aktuel her som i andre lande på det tidspunkt, han tiltrådte professoratet i patologisk anatomi. Med introduktionen af William Boyd's lærebog brød han med den forældede rene morfologi og anlagde nye retningslinier for undervisningen i dette fag. Engelbreth-Holm var klar over, at den patologiske anatomi ikke blot skal omhandle de patologiske forandringer i deres slutstadium, men også det, der foregår i den levende organisme, og kun ved en stadig medleven i lægevidenskabens øvrige fag får vi mulighed for at forstå de patologiske processer og organismens reaktioner på disse.

Engelbreth-Holm besad fremragende pædagogiske evner, og mange yngre læger i Danmark betragter stadig hans inciterende undervisning i 40-erne som noget væsentligt i den uddannelse, de modtog ved Københavns universitet. Med hovedvægten lagt på diskussionen af patogenese og histogenese fik problemerne dybere videnskabelig perspektiv. Trods sin ubestridelige videnskabelige begavelse har Engelbreth-Holm måske sat sig dybest spor i dansk patologi ved sin gerning som universitetslærer i dette basale fag.

Engelbreth-Holms fremtræden og dispositioner var præget af lynhurtig stillingtagen og en entusiasme, der måtte virke inciterende på andre. I diskussioner fandt han straks det centrale i en sag. Hans form var klar og koncis. Skete det ind imellem, at hans hurtighed førte ham på vildspor, var det ham ingen sag at indrømme, at andre havde ret. Engelbreth-Holm var i besiddelse af en egen form for humor, der altid bidrog til at sprede liv, hvor han færdedes. Som institutleder var Engelbreth-Holm afholdt som få. Hertil bidrog i særlig grad hans fordomsfri indstilling og åbenhed, der tillod, at man kunne drøfte alle forhold med ham.

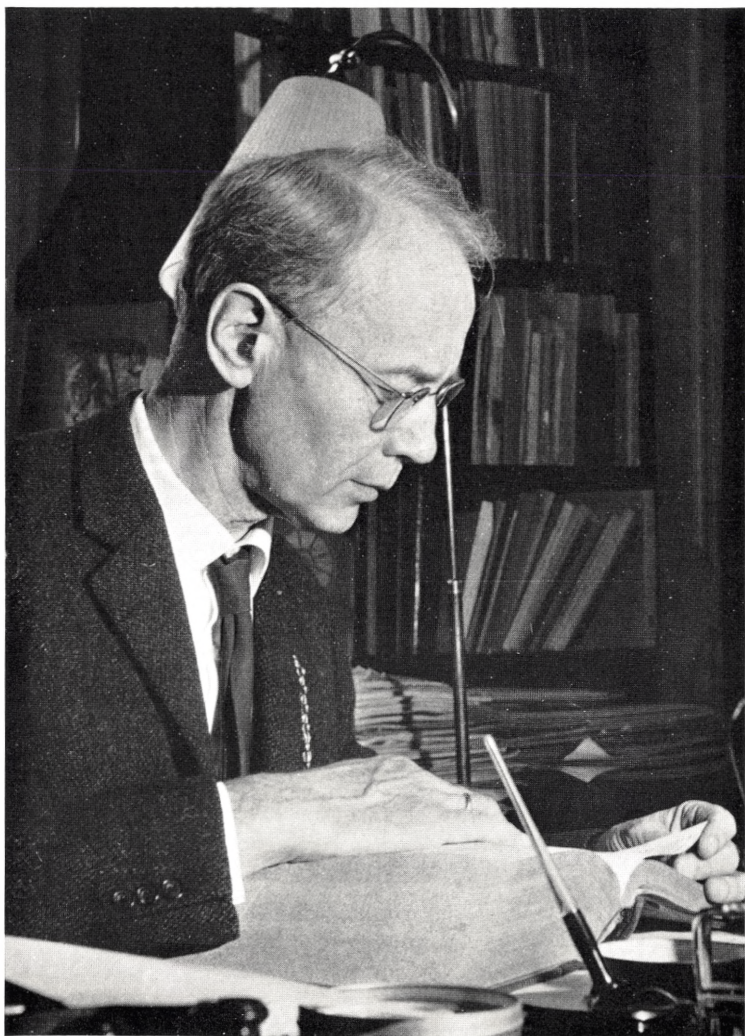
Mange yngre læger og videnskabsmænd vil stå i stor taknemmelighedsgæld til Engelbreth-Holm for den støtte, han i tidens løb har ydet dem inden for deres specielle arbejdsfelter.

I en række år var Engelbreth-Holms tidligere vitalitet og friske initiativ hæmmet af sygdom i længere perioder. Han var lige efter endt rekreation vendt tilbage til arbejdet, da han under et ophold i London blev ramt af en hjernehindeblødning.

Hans alt for tidlige død betyder et stort tab for videnskaben og for Københavns universitet.

Vi her i Videnskabernes Selskab vil bevare og ære hans minde.

En fortegnelse over J. Engelbreth-Holms videnskabelige arbejder fra årene 1930–1960 findes i L. Foulds' nekrolog i *The Journal of Pathology and Bacteriology* **83**, 308–312, 1962.

Kristian Høeg

II

CARSTEN HØEG

15. november 1896—4. april 1961.

Tale holdt i Videnskabernes Selskabs møde den 20. oktober 1961.

Af **Franz Blatt.**

Ved Carsten Høegs død mistede videnskaben en nidkær tjener, Københavns Universitet en inspirerende lærer og Danmark en markant skikkelse i sit kulturliv. Det er ikke let at give et retfærdigt billede af Carsten Høegs virke. Det er fremfor alt ikke gjort ved en gennemgang af de skrifter, der bærer hans navn. Hans åbenhed og mangesidige interesser førte ham ind på felter, der lå den klassiske filologi temmelig fjernt. Hans lidenskabelige temperament er ved siden af sjældne evner forklaringen på, at han gjorde sig gældende, hvor han end trådte frem: i videnskabelig diskussion, i administrativt virke eller offentlig debat. De samme egenskaber, åbenhed og temperament, gjorde ham til en strålende lærer for sine studenter, når de først havde vænnet sig til hans ofte lidt abrupte form. Høeg kunde lide at blive modsagt af de studerende, en egenskab, der ikke hører til de mest udbredte blandt universitetsprofessorer. Jeg har hørt folk påstå, at Høeg har lært dem at læse, selv bifagsfolk, der kun fulgte hans forelæsninger i latin. Af politisk observans konservativ var han mere tolerant end de fleste. En forkærlighed for de rene standpunkter, der ikke mindst vurderes højt af unge mennesker, gjorde ham lidet tilbøjelig til det lette kompromis. I mindre væsentlige forhold har han givetvis ofte som andre mennesker måttet acceptere det opnåelige. Men når det gjaldt, hvad han anså for vitalt, kunde han være endog særdeles stejl. Han havde en stærkt udviklet retfærdighedssans, hvad alumnerne på Frihedskollegiet ofte har givet udtryk for. Og han mistede aldrig evnen til at harmes. Samvittighedsfuld, som han var i sin videnskab, var han også i de vanskelige opgaver, der af modstandsbevægelsen blev betroet ham under den sidste krig. Det er ikke min sag at tale herom – blot så meget

skal siges, at krigen og hvad derpå fulgte betød et indsnit i hans liv. Det er som om videnskaben alene fyldte hans tilværelse ud før 1940 – mens han efter 1945 gang på gang lod sig kalde bort fra sine lærde sysler. Han vedblev at føle sig draget til de græske patriarker og eremitter, samtidig med at han følte pligt til at blande sig i døgnets strid. Det gav både spændvidde og spænding.

Personlige lederegenskaber og faglige kvalifikationer førte ham frem i første række blandt vor tids humanistiske forskere: Han blev formand for *Fédération internationale des études classiques* (1948–51), præsident for *Union académique internationale* (1953–56) og præsident for det internationale råd for humanistiske videnskaber (*Conseil international pour les sciences humaines*) 1955–58. En kort tid var han formand for det humanistiske udvalg under ministeriet for Grønland (1955–56). Han sad i den danske Unescokommission, i Videnskabskommissionen og Statens almindelige Videnskabsfond. Og han var muligvis blevet rektor for Københavns Universitet, hvis ikke sygdom havde ramt ham. I 1954 var han præsident for den internationale kongres for klassiske studier, Madvigkongressen, i København.

Carsten Høeg har visselig kastet glans over dette selskab. Selvom han gang på gang i offentlig debat talte åndsvidenskabernes sag, havde han en levende fornemmelse af videnskabens helhed. På en meget smuk og tillige særdeles personlig måde gav han udtryk herfor i nogle betragtninger, der fremkom umiddelbart efter den anden verdenskrigs afslutning: »Vi har eet sted her i landet, hvor tanken om de naturvidenskabelige og humanistiske videnskabers helhed bliver holdt i ære, nemlig Videnskabernes Selskab . . . i dette mærkværdige selskab påhøres foredragene af medlemmer af såvel den historisk-filosofiske som den matematisk-naturvidenskabelige klasse. Jeg har dér hørt foredrag om mange mærkelige ting, som jeg ikke forstår mig det mindste på – den vældige amøbe chaos chaos (i vild og tam tilstand), om safternes forunderlige veje i træernes grene og knopper, om nye matematiske problemer, om atomkerner og om stjernetaager – men skønt jeg så mange gange må indrømme for mig selv, at jeg ikke har forstået et muk af foredraget, har jeg dog lært noget om visse grundlinjer i videnskabeligt arbejde på de mest forskellige områder af kundskabens mark, og jeg har på en vanskeligt for-

klarlig måde fået et indtryk af det, der bevæger og opfylder de forskere, til hvis for mig så dunkle tale jeg har lyttet. Det har bestyret mig i min tro på, at det er væsentligt for den enkelte og for samfundet at fastholde – og søge at gribe – videnskabens helhed«.

Carsten Høeg blev født den 15. november 1896 i Aalborg som søn af havneingeniør Niels Johannes Molt Høeg og Bertha Schou, og han bevarede livet igennem en vis klokkerkærlighed til den friske Limfjordsby. Gennem påvirkning fra sin fader, der havde megen sproglig indsigt, begyndte han tidligt at interessere sig for sprog og sammen med ham læste han forskellige græske tekster. Det er imidlertid meget karakteristisk, at den unge gymnasiasat ikke lod sig nøje hermed, men når et græsk skib lå i havnen, søgte kontakt med de græske søfolk for at lære sig nygræsk. Efter faderens død i 1915 flyttede familien til København. Han havde da allerede eet år studeret klassisk filologi og fransk. Denne på det daværende tidspunkt ret usædvanlige fagkombination skulde få betydning for Høegs orientering i den videnskabelige verden. Både Heiberg og Drachmann, de to lærere Høeg skyldte mest i de klassiske fag, havde nærmere tilknytning til tysk filologi. Da Høeg rejste til udlandet, var det til Paris. Han fulgte her Antoine Meillets forelæsninger over den sammenlignende sprogvidenskab, i hvis metode han herhjemme var blevet indviet af Holger Pedersen. Desuden gik han til forelæsninger over nygræsk hos Hubert Pernot. Høeg havde nemlig på et meget tidligt tidspunkt, inden han blev kandidat, klart for sig, at et solidt kendskab til nygræsk er nødvendigt for at forstå oldgræskens historie i den efterklassiske tid. Herhjemme havde Sandfeld indført ham i balkanfilologiens problemer. Høeg nævner selv blandt sine lærere Gertz og Dines Andersen og Christian Blinkenberg, om hvis betydning for dansk antikforskning han har talt fra dette sted. Jeg tager næppe fejl, når jeg formoder, at Blinkenbergs folkløriske interesse efterlod et varigt indtryk hos den modtagelige elev, der om sin lærers undervisning meget træffende bemærker, at de unge filologer gennem beskæftigelsen med selve de arkæologiske objekter fik placeret forståelsen af de mere abstrakte kulturområder, der er filologiens egentlige domæne, på en solid basis og in concreto lærte at forstå, hvad iagttagelse er. Studieårene i Paris kom til at præge Høeg varigt, ikke mindst i hans indstilling over for tysk videnskab og åndsliv.

Allerede i 1917, som student, blev Carsten Høeg af Ada Adler anmodet om at katalogisere to sene byzantinske musikhåndskrifter i det kgl. Bibliotek. Som forudsætning for et sådant arbejde medbragte han en levende interesse for musik, såvel i teori som praksis, og mere end almindelige evner som filolog. Begge håndskrifter indeholdt den teoretiske lærebog, der går under navnet Papadike. Det er ejendommeligt at tænke på, at denne tidlige vakte interesse for byzantinsk musik skulde føre til storværket *Monumenta Musicae Byzantinae*. Under sit studieophold i Paris benyttede Høeg, der da endnu ikke var kandidat, lejligheden til at kopiere teoretiske byzantinske musikmanuskripter i Bibliothèque nationale, bl. a. den traktat, som kaldes Hagiopolites. Frugten af disse studier var en lille afhandling i *Revue des études grecques* (1922) *La théorie de la musique byzantine*, hvori den byzantinske musikteori sammenlignes med den antikke. Betegnende for Høegs ærlighed er, at han mange år senere erkender, at afhandlingen skæmmes af trykfejl, der gør den delvis uforståelig – han læste korrektoren i en hytte i Epirus, da han forberedte sin disputats om Sarakačanerne, en nomadestamme på Balkan. Under arbejdet på disputatsen opholdt han sig under primitive betingelser i forskellige egne af Balkan og pådrog sig herunder en alvorlig malaria. Han var aldrig bange for at tage risici. – Da han lå syg af malaria i Wien, overvejede han forøvrigt alvorligt at opgive sine filologiske studier til fordel for lægevidenskaben, hvis umiddelbare nytte for vore medmennesker jo er så indlysende. Han er ikke den første og bliver næppe den sidste, der har haft sine tvivl med hensyn til humanistiske studiers værdi. Heldigvis lod han sig ikke bringe ud af sin bane.

Afhandlingen om Sarakačanerne (*Les Saracatsans. Une tribu nomade grecque* I–II 1925–26) var inspireret af Pernot og gennemført efter de bedste franske traditioner. Først gives en etnografisk oversigt. Sarakačanerne, hvis navn formodes afledt af et oldslavisk adjektiv, der betyder fattig, elendig, er en græsktalende nomadestamme, der på det daværende tidspunkt levede spredt over et stort område, omfattende bl. a. Epirus, Thessalien, Makedonien, Thrakien, Serbien og Bulgarien. Navnet er et øgenavn ('de elendige'), som Aromunerne har givet deres naboer. Man har fremsat den påstand, at Sarakačanerne skulde være græciserede Aromuner. Høeg har påvist, at der hverken i deres sprog eller

levevis er nogetsomhelst, der berettiger en sådan hypotese, at de tværtimod er græske nomader, der efter al sandsynlighed altid har levet som nomader i de nordgræske bjerge. Deres dialekt er en nordgræsk dialekt med de for denne karakteristiske ejendommeligheder, som f.eks. de tonløse vokaler e og o's udvikling til i og u (*anastínazu* svarende til oldgræsk *ἀναστενάζω*, *ánθrupus* svarende til *ἄνθρωπος*) og bortfald af tonløst i og u (*γλικόρζα* svarende til *γλυκόριζα*, *trayðán* svarende til *τραγουνᾶν*), desuden afviger den på visse punkter fra samtlige kendte idiomer. Høeg drager deraf den slutning, at Sarakačanerne i hvert fald ikke har udskilt sig fra de fastboende grækere senere end omkring 15. århundrede, det tidspunkt, da differentiationen af de nordgræske dialekter satte ind. Han erkender, at man ikke kan afvise, at Sarakačanerne engang har været bosiddende, men det forekommer ham, at deres levevis, sæder og skikke afviger så stærkt fra de fastboende grækere og er så nøje afpasset til en nomadiserende tilværelse, at det ligger nær at antage, at de aldrig har været fastboende agerdyrkere, men har nomadiseret lige fra oldtiden.

Den unge sprogforskers interesse og forståelse for en primitiv stammes levevilkår, hans lidt romantiske bedrøvelse over disse naturmenneskers svage stilling over for den fremtrængende civilisation holdt sig gennem årene. I sine sidste leveår var Høeg som mange andre humanistiske forskere opfyldt af ønsket om gennem en international aktion at sikre vor viden om folk og stammer, hvis kultur trues af undergang. Han slog til lyd for et antropologisk år, hvis gennemførelse dog utvivlsomt vil strande på politiske vanskeligheder. I denne sammenhæng skal også hans beredvillighed nævnes til at sætte sig ind i grønlandske kulturproblemer. Han gik til dette arbejde med den sædvanlige ildhu og søgte at tilegne sig grønlandsk på et tidspunkt, da andre i samme situation måske vilde have foretrukket at samle kræfterne om mere nærliggende opgaver.

Anden del af disputatsen om Sarakačanerne kom i 1926 og indeholdt tekster, teknisk vokabular og index. Samme år blev Carsten Høeg Drachmanns efterfølger ved Københavns Universitet. Han havde på det daværende tidspunkt kun skrevet 3 meget korte afhandlinger, der faldt direkte indenfor den klassiske filologis område: foruden den om musikteori, een om Homer-

overleveringen (*Spor af æolisk Betonning hos Homer* NTF [1918] 141–158), der gendriver Wackernagels hypotese om æolisk accent hos Homer – de formodede spor af æolisk barytonese skyldes ifl. Høeg de aleksandrianske filologers indgriben – og een om en dialektbestemmelse af en oldgræsk tekst (MSL XXII [1922] 107–112). En lille meddelelse skrevet på nygræsk om *dialekten i Cheimarra* var fremkommet i tidsskriftet *Ἀθηνᾶ* 36 (1925) 289–296. Selvom Høegs hovedsagelige indsats således indtil da havde ligget inden for den nygræske dialektologi, var hans arbejde led i en helhedsplan – allerede i disputatsen gjorde han det til et hovedsynspunkt at fastslå sammenhængen mellem oldtid og nutid, ikke blot sprogligt, men også kulturelt. »Den klassiske filologi er også i de nygræske-dialektologiske arbejder for Høeg den moderlige jord, som han drager omsorg for at blive i berøring med«, hedder det i den sagkyndige indstilling, der førte til professoratet, og jeg tør næsten holde på, at den moderlige jord er Holger Pedersens opfindelse. Men rigtig er den jo. Høeg har selv senere i *Studier fra Sprog- og Oldtidforskning* skrevet om *Nutidens Grækenland og Antikken* (1936), en virkelig *introduzione* for hver den, der begiver sig til Hellas, skrevet ikke blot med kyndighed, men også med kærlighed. I det hele taget var man jo ikke i tvivl om, at den nye professor var grebet af sit fag, engageret, som det nu hedder. Man stillede store forventninger til ham, og de blev så sandelig ikke skuffede.

Disputatsen var tilegnet Johan Ludvig Heiberg, hvis personlighed og videnskabelige indsats Høeg har givet en fyldig vurdering af i *Bursians Jahresbericht* 233 (1931). Heiberg havde opdyrket et stort af tidligere filologer forsømt område inden for antikstudiet: den græske matematiks overlevering. At Høeg måtte betragte Heibergs indsats som et forbillede, da han gav sig i kast med den græske musik, er en nærliggende tanke. Ganske vist var der den meget væsentlige forskel, at Heiberg arbejdede med antikke forfattere, mens den musik, Høeg arbejdede med, var blevet til i den kristne middelalder. Heibergs syn på antikken, med dets sværmeri for det hellenske gik i arv til mange af hans elever. Høeg havde en lignende, men langt mere nuanceret opfattelse af de græske kulturværdier som det egentlige. Ligesom Heiberg kæmpede han en patetisk kamp for græskens stilling i den danske gymnasieskole. Ligesom Heiberg følte han det som en forpligtelse

at formidle græske kulturværdier, således at han efterlader sig en omfattende populærvidenskabelig produktion.

Høegs forfatterskab falder så vidt jeg kan se i tre grupper: studier i græsk sprogvidenskab, egentlige filologiske arbejder og endelig det stort anlagte værk om byzantinsk musik.

Blandt de sprogvidenskabelige arbejder vil jeg fremhæve en større afhandling i *Acta Linguistica* vol. II *A propos d'un livre récent sur les noms verbaux en grec ancien*. Af denne afhandling fremgår to ting: dels Høegs åbenhed over for moderne strømninger i sprogvidenskab, dels hans filologiske holdning over for det behandlede materiale. Han hævder med stor styrke og gode argumenter, at den, der med præcision vil bestemme et linguistisk element, af hvad art det end måtte være, først og fremmest bør granske de bedste forfatteres sprogbrug. Han fremhæver den uvurderlige fordel det er for græcisten at kunne støtte sig til værker, skrevet af filosoffer og matematikere som Platon, Aristoteles og Archimedes, der selv havde analyseret deres eget modersmål for at kunne skabe en klar og grundig videnskabelig terminologi. Et system, hvorefter bestemte suffixer, der bruges ved dannelsen af nomina actionis skulde udtrykke særlige aktionsarter, som dem, der kendes fra det græske verbalsystem, viser sig uholdbart ved nøjere interpretation af den sammenhæng, hvori de pågældende nominer bruges. Såvel Brøndals som Hjelmlevs tanker interesserede ham levende, og han følte sig forpligtet til at tage stilling til det nye, der skete i sprogvidenskab. I linguistkredsen i København fremlagde han sin mening om, hvordan man burde fremstille den græske og latinske syntaks. På solid grund befinder han sig med en mønstergyldig lille afhandling om *Stedbestemmelser uden præposition i Nygræsk* (Mindeskrift for Kr. Sandfeld 1943).

Som professor i klassisk filologi har Høeg ydet mange værdifulde bidrag til centrale emner indenfor sit fag, lige fra Aischylos til Cicero. *Nogle tanker om Aeschylus' stil* (Festskrift til Paul Rubow 1956) er en afhandling, som har til hovedformål at opstille en ramme for en del stilistiske fænomener, der kan fortolkes som udtryk for een og samme tendens, som Høeg kalder vis *pervasiva*: det sproglige udtryk formes således, at en dominerende tanke ikke udtrykkes analytisk og præcist, men så at sige spreder

sit væsen udover en hel ordforbindelse, periode eller endnu større passage. Det er betegnende for Høeg, at han som udgangspunkt for sine betragtninger af græsk tragediestil tager en ganske almindelig dansk sætning, leveret i familiens skød af husets datter, der engang i ophidselse sagde til sit fædrene ophav: »Gå dog din modbydelige vej«. En affektbetonet udtryksform som denne forekommer jo på alle sprog men i ganske særlig grad i arkaisk græsk. Den tragiske enallage eksemplificeres med et sted i Eumeniderne (v. 327) *μακρῶιον ἄγνισμα κύριον φόνου*. En beslægtet pervasiv brug af adjektivet findes i udtryk af typen *πολύανδροι κυναγοί* (Agamemnon 694): begrebet 'mænd' er analytisk set tilstrækkelig klart angivet ved ordet *κυναγοί*, men adjektivet *πολύανδροι* er anvendt i stedet for *πολλοί* for at forstærke udtrykkets helhed. Hvortil Høeg føjer den generelle betragtning: at der så i vore leksika kommer til at figurere 'mange' som en af *πολύανδρος*' betydninger er i og for sig absurd, men vel en uundgåelig følge af vor almindelige sprogbeskrivelses ufuldkomne fordeling på alfabetisk ordbog og systematisk grammatik. Andre aspekter af vis pervasiva anføres, tildels kendt som stilistiske figurer (polyptoton, figura etymologica), hvorfra man går videre til længere passager, hvor eet og samme hovedbegreb nævnes i forskellige former. Tilsidst anføres så en korsang i Prometheus (397–435), der begynder med ordet *στένω* 'jeg sukker', slutter med ordene *στένουσιν ἄλγος οἰκτιρόν*, i vers 407 står *στονόεν*, i 412 *μεγαλοστόνοισι*, i 431 *ὑποστενάζει*. Suk er grundmotivet og grundordet, og derved er man nået ud over det sproglig-stilistiske til erkendelse af, at denne vis pervasiva hænger sammen med noget fundamentalt i tragedien, nemlig samlingen om få stærke hovedmotiver. Således kastes der lys over en forfatter, der står ved begyndelsen af den europæiske stilhistorie.

Om *Sofokles' Antigone og eftertiden* handler eet af Høegs flittige bidrag til Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning (Kbhvn 1949), om *Herodot* en lodig indledning til Hudes oversættelse i Kildeskriftselskabets serie (1935). I en afhandling om *Xenofon* (Classica & Mediaevalia XI 1950) gøres der på overbevisende måde rede for ægtheden af den overleverede tekst. Kyros' Anabasis bærer med rette Xenofons navn, og når Xenofon i et andet skrift, *Hellenica*, henviser til en ellers ukendt syrakusansk historiker Themistogenes, ikke til sin egen fremstilling af de 10 000's tog, forklares

dette ud fra Xenofons forståelige ønske om at henviser til en skildring, der tillagde ham selv en fremtrædende rolle, uden at kunne mistænkes for at være tendentøs. At forfatterforfængelighed er en realitet, som overflødiggør usandsynlige filologiske hypoteser, er igen en generel betragtning, der rækker langt ud over det specielle tilfælde, som er behandlet her. Hvad Høeg skrev om en af sine egne professorer gjaldt i eminent grad ham selv: han besad den egenskab, der er så vigtig for en universitetslærer, nemlig evnen til at koncentrere opmærksomheden om en lille bitte ting og dog just derigennem skærpe sansen for sammenhængen og de store linier.

Under den beskedne titel *Notules sur l'histoire du livre grec* (Miscellanea Giovanni Mercati 1946, Studi e Testi 124) kommer Høeg ind på et spørgsmål, der allerede er strejft i Classica-afhandlingen, nemlig hvornår en organisk og fast inddeling i bøger, således som vi kender den ved større litteraturværker, har afløst den klassiske periodes mere vilkårlige inddeling. Matematikeren Apollonios fra Perga, der skrev sit værk om keglesnit ca. 100 år efter Euklid har ikke blot nummereret sine bøger og foretaget underinddelinger i paragraffer, men har også benyttet sig af disse inddelinger for at lette henvisninger indenfor værket. Af indre kriterier, såsom mangelen på de overgangspartikler, der ellers er nærmest obligatoriske i en sammenhængende græsk tekst, slutter Høeg, at allerede Xenofons Anabasis er inddelt i bøger. Xenofons teknik står således i klar modsætning til de gamle historieskriveres, Herodots og Thukydidts. Vi må altså regne med, at *bogen* fra Xenofons tid har fået en mere autonom status uafhængig af den mundtlige tradition. Nu ved man uheldigvis ikke det nøjagtige tidspunkt for affattelsen af Xenofons Anabasis, men selv når man regner med det 4. førkristne århundredes første halvdel som terminus ante quem for den moderne bogteknik, må allerede dette karakteriseres som en videnskabelig landvinding. – I en nydelig publikation om *Skrift og Bog i den klassiske Oldtid* (Kbhvn 1942) behandles i populær form den græsk-romerske skrift- og boghistorie. Vi har overtaget vort alfabet og vor bogform fra grækerne, og mange af de problemer, de arbejdede med, er endnu vore. Høeg fremhæver, at vi får bedre perspektiv i vort arbejde med dem, hvis vi ser dem i tidens dimension, og det er ham magtpåliggende at slå fast, at her i Europa gælder det på

dette som på mange andre områder, at vil vi vide noget om vore kulturelle forudsætninger, må vi gå tilbage til Grækenland, hvortil jeg vilde føje: og den nærmere orient.

I årene 1932–41 udkom Platons samlede skrifter (10 bind) på dansk, en kulturbedrift, forsåvidt som oldtidens største tænker og sprogkunstner ikke før havde foreligget komplet på Kierkegaards sprog. Tanken om en fuldstændig Platonoversættelse var undfanget af lektor Holten-Bechtolsheim i Sorø, men det blev Høeg og Ræder, der realiserede tanken med Carlsbergfondets hjælp. Udgaven er resultat af et samarbejde, hvori også William Norvin havde en ikke ringe part, men et samarbejde skal jo ledes, og Høeg gik op i dette arbejde med al den iver, der var ham egen. Han følte det virkelig som sin opgave at være kulturformidler. At gøre Platons tanker tilgængelige for sine landsmænd måtte give ham en særlig tilfredsstillende måde vanskeligt, for ikke at sige umuligt. Selvom også Høeg har kendt det græske ordsprog, der fraråder at barbære en løve, var han frygtløs, når det drejede sig om tilstrækkeligt store foretagender. Den uovervindelige vanskelighed ved at oversætte Platon ligger i det terminologiske. Platon står i begyndelsen af den videnskabelige tænknings historie i Europa, og hans filosofiske sprog er derfor i høj grad noget nyt. Dette at hans termini står i urokket og primitiv sammenhæng med dagliglivets levende tale, giver hans skrifter en særegen karakter. Det terminologiske er søgt klaret på den måde, at alle specielle filosofiske termini, der kunde lede tanken i en gal retning, er undgået, og de græske ord er gengivet enten ved dagligdags danske ord, hvis begrebslige indsnævring først fremgår af sammenhængen hvert enkelt sted eller ved fri omskrivning. Denne sobre programmerklæring stemmer ganske med Høegs filologiske holdning til stoffet. Men dermed være ikke sagt, at den filologisk-historiske interesse var den drivende kraft bag den store Platonoversættelse. Snarere var det ønsket om, at antikkens evigtgyldige tanker skulde være en nærværende kraft i vort eget samfund, sandheder som den, der lægges Sokrates i munden, at købet af kundskaber er farligere end købet af fødevarer. »Hvad man køber hos kræmmeren, kan man bære hjem i en kurv og prøve, om det er sundt eller usundt, men det, man køber hos sofisten, må man tage op i sig selv og gå hjem med i sin sjæl enten

beskadiget eller hjulpet«. Intet sted har Høeg vel egentlig klarere givet udtryk for sin opfattelse af antikstudiets almengyldige værdier, end da han som prorektor ved Københavns universitets årsfest i 1950 talte om *Græske Politikere* (1951): blot vi lader være med at tale græsk og latin, er næsten alt det, vi giver os af med, let tilgængeligt og af bred almen interesse. Han havde med sans for det aktuelle valgt at orientere tilhørerne om den politiske argumentationsform i det klassiske Athen. Eller jeg kan henvise til det lille skrift *Stat og Individ* (Kbhvn 1942) efter et foredrag på Studenterforeningens historiske Gerlevmøde – også dette bygger på tanker, der har fundet udtryk i fortiden, men som ikke har mistet deres gyldighed. Allerede i 1927, året efter professorudnævnelsen, udgav Høeg, der senere fik oprettet universitetets papyrussamling, en lille afhandling om *En græsk forretningsmand i III århundrede f. Chr.* på grundlag af det såkaldte Zenons arkiv. Det er dokumenter, der på en egen måde anskueliggør, at menneskene forandres meget lidt gennem århundrederne, deres lyster og lidenskaber forbliver de samme – eller også mildnes de langsommere, end man kunde forvente efter de ydre vilkår. Jeg erindrer, at han engang i et radioforedrag, hvor han kom ind på kriterierne for den historiske periodedannelse, chokerede lytterne ved at tillægge lommeurets opfindelse epokedannende betydning (trykt i *Perspektiv* 8, 1960–61: Atombomben og lommeuret).

Den klassikertradition, som Carsten Høeg følte sig forpligtet overfor, medførte, at han gav sig af ikke blot med den græske, men også med den latinske litteratur. En afhandling om *Plautus* (*Introduktion til Plautus*, Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning 1931) belyser den romerske komediedigters forhold til de græske forbilleder. Kort forinden havde Eduard Fraenkel udsendt sin betydelige bog *Plautinisches im Plautus*, hvor den umbriske digters indsats i komediens historie fremhæves. Ved en skarpsindig analyse af Plautus' værk var det lykkedes Fraenkel at skrælle det specifikt plautinske, deriblandt den barokke humor, der kommer folk til at le, ud fra de motiver, der er overtaget fra den nyere græske komedie. Høegs afhandling bygger i høj grad på Fraenkels undersøgelser, selvom den ifølge forfatterens hele indstilling accentuerer den romerske komedies afhængighed af den græske. Spørgsmålet om Plautus' forhold til sine forbilleder karakteriseres af Høeg som det på en vis måde betydningsfuldeste enkelttilfælde

af det store, hele den romerske litteratur omfattende problem om forholdet til det græske. Det er for ham et memento om, at den klassiske filologi er og må være en enhed. Problemet er et af den slags, hvor man ikke kan nå til en definitiv løsning. Høeg mener, at den tid vil komme, da man vil gøre omkring og beflitte sig på at vise, hvor slavisk Plautus har holdt sig til sine græske mønstre. Tredive år er gået siden da, og talløse papyrusfund har bragt nyere græske komedier og anden hellenistisk litteratur for dagen. Ikke desto mindre står det klarere end nogensinde, at den romerske litteratur har sit eget ansigt, hvad enten det drejer sig om komedie eller elegi, epos eller satire. Heibergs opfattelse, hvorefter Roms Akvædukter vidner mere om Roms storhed end den samlede romerske litteratur – en opfattelse, som Høeg nu tog afstand fra – er i længden uholdbar, men jeg vilde for mit vedkommende også være varsom med at påstå, at »den romerske litteratur er væsensbestemt derved, at den er uoriginal«. Originalitet er et moderne begreb, der ikke uden videre lader sig overføre på antik litteratur. Men hvordan man end ser på sagerne, vil Høegs introduktion til Plautus altid på en overordentlig kyndig og personlig måde orientere den, der giver sig ind på et af den latinske litteraturs allervanskeligste gebeter.

Endnu mere personlig er Høegs store bog om *Cicero, Kunstneren-Statsmanden-Mennesket*. Den kom under krigen (1942). Når man betænker den foragt, med hvilken den store tyske historiker Mommsen behandlede politikeren Cicero, når man erindrer det næsten hadefulde billede af Cicero som menneske og statsmand Georg Brandes havde tegnet i sit værk om Cæsar, når man endelig tænker på Vilhelm Grønbechs nådeløse dom over Cicero, forstår man, hvad der har bevæget Høeg til at søge at give en retfærdigere vurdering af en af de vigtigste skikkelser i europæisk åndsliv. Den omstændighed, at Cicero gennem sin privatkorrespondance har udleveret sig til efterverdenen, så vi kun kender ham alt for godt, har været medvirkende til at skabe det portræt af en selvoptaget person, der er gået over i historien, og som har nået klimaks i Carcopinos *La correspondance de Cicéron*. Som politiker stod Cicero i forreste række, da den romerske republik kæmpede for livet – det er denne situation, der har vakt Høegs interesse. Han siger selv: »Medens jeg har skrevet på denne bog, har jeg gang på gang konstateret, at ting hos Cicero, jeg ikke

havde forstået før, nu blev mig ganske klare i lyset af de store, grufulde begivenheder, der foregår omkring os.« Og det er jo så sandt, som det er sagt, at hver periode har sine særlige forudsætninger for at forstå fortidens hændelser. Nu havde den *res publica*, Cicero søgte at forsvare, meget lidt tilfælles med den samfundsform, der var truet, da Høeg skrev sin bog om Cicero, men alligevel var situationen i fyrreerne af en sådan beskaffenhed, at usikkerhed og vankelmod, beslutsomhed og mod i en delvis analog situation præsenterede sig anderledes for iagttageren end før. Det er det samme fænomen, der gør sig gældende, når den, der har levet under et diktatur, læser litterære produkter fra en anden diktatorisk periode – øret skærpes for ordenes valør, en panegyrisk svada tages ikke helt efter sit pålydende, en stille ytring af almindelig menneskelighed kan få en inderlig tone, som den ellers ikke vilde have. Ligesom det var Høeg magtpåliggende at få mere ud af de antikke kilder i lys af vor egen tid, på samme måde forfægtede han den anskuelse, at fordybelse i svundne tider kan give en klarere erkendelse af vort eget slægtleds problemer. Et enkelt eksempel kan belyse dette. Man kan ikke undgå at beskæftige sig med antik retorik, når man giver sig af med Roms største taler. Høeg fremhæver, at uddannelse i den antikke retorik er en god skole for den, der skal undersøge en argumentations holdbarhed. Han konkluderer, at hvis en større del af menneskeheden gennem en sund opdragelse i retorik havde lært talekunstens forholdsvis simple mekanik at kende, vilde den være bedre rustet mod propaganda og reklame af enhver art. Bogen om Cicero er Høegs største populære værk. Man kan mene, at han måske overvurderer Cicero som statsmand, hvis man ved politik forstår det muliges kunst, man kan stadig finde Cicero irriterende selvglad og hans filosofiske åre temmelig forkalket, men man kan ikke nægte hans enorme betydning for al eftertid som bærer af et bestemt humanitetsideal, og man kan navnlig ikke nægte, at den danske læseverden har Carsten Høeg at takke for bogen om Cicero.

Når hertil lægges, at han i Gyldendals Bibliotek har redigeret tre fortræffelige bind om Grækenland og Rom, og at han sammen med Paul Rubow har oversat Ovids *Fasti*, må man i sandhed sige, at han har gjort sin skyldighed som formidler af den klassiske kulturarv. Og mere end dette: i den mærkelige senantikke kristne livsform, som den udfoldede sig i den græske og nærøstlige verden,

har han indført danske læsere gennem sin vægtige indledning til »Den hl. Antonius' liv og andre skrifter om munke og helgener« (Kildeskriftselskabets publikation 1955).

Det område, på hvilket Carsten Høeg kom til at yde sin betydeligste videnskabelige indsats, lå imidlertid uden for den klassiske filologi i snævrere forstand, uden for antikken, nemlig i udforskningen af den byzantinske musik. Naturligvis har Høeg også interesseret sig for den antikke græske musik, men det kunde af gode grunde ikke blive til så meget. Nok findes der musikteoretiske tekster fra Oldtiden, og hvor velbevandret Høeg var i disse, får man indtryk af ved at læse hans grundige gennemgang af svenskeren Dürings arbejder: *Die Harmonielehre des Klaudios Ptolemaios (Gnomon 1930)* og *Porphyrios' Kommentar zur Harmonielehre des Ptolemaios (Gnomon 1934)*. Fra selve antikken er kun få melodier overleveret med noder, så det er ikke så let at danne sig en forestilling om, hvordan antik musik har lydt. Den antikke musikteori, der af Varro blev optaget mellem de romerske undervisningsfag, levede ganske vist videre igennem middelalderen. Vi har bevaret erindringen herom i vore betegnelser af musikintervallerne, en sekund, en tert, en kvart osv., der repræsenterer den antikke måde at tælle på. Harmoni, melodi, rytme, tone, orgel, diatonik og kromatik – viser det græske islæt i europæisk musikteori. Herom, såvel som om den rolle, musikken spillede som led i den græske kultur, kan man læse i den orientering om *Græsk Musik* (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning 1940), hvormed Høeg har beriget vor antiklitteratur. En fortrinlig belysning af forholdet mellem antik og kristen musik får man i en afhandling *Les rapports de la musique chrétienne et de la musique de l'antiquité classique* (Byzantion 1955–57) i det festskrift, der blev overrakt Ejnar Dyggve på hans 70-årsdag. I modsætning til Carl Schneider, hvis store værk *Geistesgeschichte des antiken Christentums* (1954) også behandler musikken, hævder Carsten Høeg med rette den orientalske musiks betydning for den, vi kender fra den kristne kirke. Syrisk indflydelse er uomtvistelig for de såkaldte Kontakia. Den velkendte måde, hvorpå den hellige skrift messes, ikke blot i østeuropæiske lande, men også i Vesten, er en direkte fortsættelse af den måde, hvorpå Toraen og Profeterne reciteres i den jødiske synagoge. De to vigtigste genrer i den byzantinske hymnologi,

nemlig Kanon og Sticheron, stammer fra bibelen. En kanon er bygget over de bibelske cantica, et sticheron er et lille digt, der nøje knytter sig til et vers i bibelen (stichos), fortrinsvis salmerne. Disse grundforhold ændres ikke derved, at den notation, som fikserer enkelthederne i den kristne recitation, rummer elementer, der hidrører fra den græske filologiske og retoriske tradition. Herom handler Høegs grundlæggende værk *La notation ekphonétique* (Monumenta Musicae Byzantinae Subsidia vol. I fasc. 2) 1935. Her granskes med udgangspunkt i en middelalderlig liste over de forskellige tegn, der har været anvendt ved de kirkelige teksters lectio sollemnis, ikke blot disse tegns navne, men også deres musikalske værdi. Studierne over den byzantinske lectio sollemnis fortsattes med et bidrag i festskriftet til Kirsopp Lake (*Remarks on the Prophetologion by C. Høeg and Günther Zuntz*, Quantulacumque 1937, p. 189–226). Bogen om den ekfonetiske notation er skrevet efter en studierejse, der førte Høeg til Athos, Saloniki, Athen, Jerusalem og Sinai. Alle disse steder rummer rige samlinger, netop af de håndskrifter, der er nødvendige for et studium af byzantinsk musik. Den ekfonetiske notations terminologi er ifølge Høegs undersøgelse fuldt udviklet på græsk grund i 4. efterkristne århundrede af grammatikere og rhetorer. Men en musikalsk recitation af religiøse tekster i de os bekendte traditionelle former var ukendt i oldtidens Grækenland. Man har i den periode, da den antikke verdens folk blev kristnede, overalt følt behovet for et grafisk middel til at udtrykke de forskellige nuancer i gudstjenestens lectio sollemnis. Navnlig havde man brug for at angive pauser og kadencer. Det var da naturligt at ty til de eksisterende græske tegn. Af denne sammenblanding opstod noget helt nyt. Studiet af de ekfonetiske tegn anskueliggør således den amalgameringsproces af antikke og orientalske elementer, der også kendes fra andre områder af kristendommens ældste historie.

La notation ekphonétique indgår i serien Subsidia, der igen er en del af *Monumenta Musicae Byzantinae*, ikke med urette karakteriseret som 'une des grandes entreprises scientifiques de ce siècle'. Høeg, der fra de helt unge år så, at her lå en opgave, foreslog på Byzantinistkongressen i Athen i 1930 at koordinere og stabilisere studiet af byzantinsk musik. Forslaget blev vedtaget eenstemmigt, og man lagde særlig vægt på at sikre sig en oversigt over de eksisterende byzantinske musikhåndskrifter og at gøre

nogle af de vigtigste manuskripter tilgængelige i facsimile. Redaktionskomitéen, der foruden Høeg omfattede H. J. W. Tillyard og Egon Wellesz mødtes i København i 1931. Resultatet blev, at Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab tilligemed The British Academy rejste sagen om de byzantinske håndskrifter i Union académique internationale, under hvis auspicer Monumenta Musicae Byzantinae udkommer.

Udgaven består af en 1) facsimileserie 2) en serie hjælpemidler (Subsidia) 3) en serie transkriptioner 4) en kritisk udgave af de byzantinske lektionarier. Endelig har der længe været planlagt en serie med byzantinske afhandlinger om musikteori, et Corpus Scriptorum de re musica. I facsimileserien har Høeg sammen med Tillyard og Wellesz udgivet 1. bind (*Sticherarium* Kbhvn 1935), han var eneudgiver af 2. bind indeholdende *Hirmologiet fra Athos* (1938) og af 4. bind (*Contacarium Ashburnhamense* 1956) – det videnskabelige arbejde ved disse facsimileudgaver ligger selve håndskriftbeskrivelsen og skildringen af deres historie. I subsidieserien, hvor Høeg skrev om den ekfonetiske notation, indgår den bulgarskfødte Mme Palikarova-Verdeils afhandling om den byzantinske musik i den slaviske verden. Denne bog inspirerede Høeg til en række afhandlinger om den byzantinske musiktradition på dette område, bl. a. *The Oldest Slavonic Tradition of Byzantine Music* (Proceedings of the British Academy, vol. 39, 1953) og *Ein Buch altrussischer Kirchengesänge* 1956. Forøvrigt lærte Høeg sig russisk, der var nødvendigt for byzantinske studier, og da han havde stort sprogkendskab, drev han det også praktisk ganske vidt. I subsidieserien er fremdeles publiceret Velimirović's Harvard-thesis *Studies on the Fragmenta Chiliandarica Palaeoslavica*. I Transcriptaserien, hvor navnlig Wellesz og Tillyard var virksomme, betegner 6. bind et vendepunkt i Høegs byzantinske musikstudier. Sammen med A. Ayoutanti og M. Stöhr udgav han nemlig her 1. del af *Hirmologiets hymner i transkription*, og fra da af gik han ikke af vejen for de vanskeligste transkriptionsproblemer. Endelig er der serien med udgaver af gammeltestamentlige og nyttestamentlige lectionaria: her er 4 fascikler af Profetologiet, det gammeltestamentlige lektionar, publiceret af Carsten Høeg i samarbejde med Günther Zuntz. I de 25 år Monumenta Musicae Byzantinae har bestået, er over 20 bind blevet gennemlæst og gennemdiskuteret af Høeg og hans

medarbejdere, og det vil sikkert ofte være svært at afgøre, hvor den enes arbejde begynder, og den andens holder op. Men givet turde det være, at Høegs betydning for udforskningen af byzantinsk musik rækker langt ud over de bøger, der bærer hans navn.

Til orientering for sine landsmænd udsendte Carsten Høeg i 1955 en lille bog *Musik og Digtning i byzantinsk Kristendom*. Her findes forklaring på, hvad et Sticheron er, hvad der skal forstås ved Kontakier og hvorledes kanondigtningen præsenterer sig. Det er en sælsom verden, der her gøres tilgængelig for den, der har øjne at se og øren at høre med. Den evne til indleven, som Carsten Høeg lagde for dagen, da han i sine unge år søgte at tilegne sig ikke blot en græsk nomadestammes sprog, men også dens livsform, bevarede han til det sidste. »For den byzantinske kristendom var 'verden' modsætning til ånden, og det verdslige var så skarpt adskilt fra religionen, at den skønhed i digtning og kunst og musik, der havde sin plads i religionen, ikke også kunde dække over det verdslige. Og det er vel til syvende og sidst grunden til, at mens det klassiske Grækenlands litteratur står åben for alle, er det vanskeligt for den, der står udenfor den byzantinske kirkedigtning og musiks grundlag, at komme inden for døren. Og hvis dette lykkes, kan man få en fornemmelse af, at man sniger sig ind i en mysteriehellighed, der egentlig bør være lukket for alle profane. Men sådan er jo vi moderne Europæere: hvor vi kan, sniger vi os ind, og selv i en for os lukket religiøs verden synes vi bestemt, vi kan se og opleve – ikke blot det, vi med et specifikt fælleseuropæisk (man bør vel sig fællesvestligt) følelses- og tankefattigt udtryk kalder 'interessant' – men også de forestillinger, der er så dybt og klart opfattede og udtrykte, at de kan lyse op i vor lille ny-europæiske verden, der lige så lidt som den byzantinske vil give slip på kristen moral, og som lige så fuldt som Byzantinernes er beklemt over livets paradoxer eller meningsløshed, som vi vilde sige«. Med disse nænsomme ord forekommer det mig, at Høeg har sammenfattet en væsentlig del af de erfaringer, han har gjort gennem et livslangt studium, ikke blot af byzantinsk musik, men overhovedet af menneskelig kultur.

At Høegs musikalske studier ikke var begrænset til det byzantinske, er der mangfoldige vidnesbyrd om. Som eksempel skal blot anføres, at han af sit fakultet blev udset til officiel opponnet ved Jens Peter Larsens Haydn-disputats (1939). Musik var for

Høeg ikke blot et studium, men en del af hans liv. Fra de unge år var han levende optaget af både klassisk og moderne musik.

I sit lille mindeskrift om Madvig (1954) skriver Høeg, at for Madvig var videnskabelighed og intellektuel redelighed næsten synonyme. Det samme kunde siges om Carsten Høeg. Han lignede ham også i sin trang til alsidigt virke i det danske samfunds tjeneste. Men ellers lignede han ikke det store forbillede. Følelser spillede en dominerende rolle i Høegs konstitution. De manifesterede sig i en sjælden evne og trang til at skabe kontakt med andre, i en varm og genuin interesse for sine medmennesker og i virksom indsats. For den, der dyrker kulturvidenskaben, er en sådan evne og interesse et stort aktiv. Forståelsen af kunst og litteratur forudsætter evne til at sætte sig ind i andre menneskers situation. Denne evne og viljen til at gøre brug heraf besad Carsten Høeg uformindsket livet igennem. Han kunde ægge til modsigelse, når han forfægtede et standpunkt, ikke mindst om andre emner end sin videnskab. Han fandt behag i at chokere. Men det er ikke de ringeste blandt os, der formår dette. Høeg følte meget stærkt, at han havde et ansvar, ikke blot over for sin videnskab, men også over for det samfund, han levede i. Ingensinde har han vel følt det stærkere end under krigen. Den arbejdsbyrde, han fra da af gik ind under, har utvivlsomt medvirket til at forkorte hans liv. Vi bøjer os i dag i ærbødighed for hans indsats som forsker, lærer og menneske.

Fortegnelse over Carsten Høegs trykte arbejder.

(Udarbejdet af overbibliotekar Ib Magnussen).

Ordningen er kronologisk efter trykkeår. Inden for de enkelte år er rækkefølgen: selvstændige publikationer, bidrag til selvstændige publikationer og artikler i tidsskrifter.

I fortegnelsen er udeladt følgende kategorier: artikler i dagspressen, beretninger fra internationale møder og forskellige kommissioner (bl. a. i Oversigt over Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs virksomhed), rapporter vedrørende Monumenta Musicae Byzantinae i den årlige Comptes rendu fra Union Académique Internationale, sagkyndige indstillinger og vota samt forskellige mindre meddelelser.

Carsten Høeg var medudgiver af alle de rækker, der indgår i Monumenta Musicae Byzantinae, men fortegnelsen medtager kun de bind og fascikler, han ifølge titelbladet direkte var forfatter eller udgiver af, selv om hans indsats ved udgivelsen også i andre tilfælde var ganske omfattende (f. eks. ved hovedseriens vol. V og Subsidia. Vol. IV).

I tilslutning til fortegnelsen må det nævnes, at Carsten Høeg var hovedredaktør for den antikke del af Gyldendals Bibliotek 1928—30 (kun bind, som han selv udgav, er medtaget i fortegnelsen), var medlem af redaktionskomiteen for tidsskriftet *Classica et Mediaevalia* fra 1942 og var medudgiver af monografiserien *Studies and Documents* 1946—60 (1939—45 medlem af seriens Advisory Committee). Hans virksomhed som redaktør ved den illegale presse i besættelsestiden er omtalt i *Frit Danmarks Hvidbog*. Bd. II, 1946, s. 292.

- 1918 *Spor af æolisk Betoning hos Homer*. Nordisk Tidsskrift for Filologi 4. Rk., 7. Bd., 1918, s. 141—158.
- 1922 *Le dialecte des Dialexeis*. Mémoires de la Société de linguistique de Paris 22, 1922, s. 107—112.
La théorie de la musique byzantine. Revue des études grecques 35, 1922, s. 321—334.
- 1925 *Les Saracatsans. Une tribu nomade grecque*. I. Étude linguistique précédée d'une notice ethnographique. Thèse présentée à la Faculté des Lettres de l'Université de Copenhague. Paris: Édouard Champion; Copenhague: V. Pio—Povl Branner 1925. XX, 312 s. Ill. *Προχτηρήσεις στὰ "Γλωσσικὰ Ἀνάλεκτα" τοῦ κ. Γ. Π. Ἀναγνωστοπούλου*. [Om dialekten i Cheimarra]. *Ἀθηρᾶ* 36, 1925, s. 289—296.
- 1926 *Les Saracatsans. Une tribu nomade grecque*. II. Textes (contes et chansons). Vocabulaire technique. Index verborum. Paris: Édouard Champion; Copenhague: V. Pio—Povl Branner 1926. 212 s.
Blodhævn og Gravskikke i Nutidens Grækenland. Fra en Rejse i Manien. Gry. Kultur og Natur 1, 1926—27, s. 65—72. Ill.
- 1927 *En græsk forretningsmand i III aarhundrede f. Chr. (Fra »Zenons arkiv«)*. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 147. København: V. Pio—Povl Branner 1927. 42 s.
- 1928 *Græske Papyri og hvad de fortæller os*. Gry. Kultur og Natur 2, 1927—28, s. 132—136, 138—140. Ill.
- 1929 *Grækenland I*. Digtning. Udg. af Jens A. Bundgaard og Carsten Høeg. Ordbog ved Valdemar Hansen. Gyldendals Bibliotek Bd. 2. København: Gyldendal 1928—30 [udkom 1929]. 394 s. 1 tavle.

- Grækenland* II. Historie og Hverdag. Udg. af Carsten Høeg, Victor Kuhr og Aksel Volten. Gyldendals Bibliotek Bd. 3. København: Gyldendal 1928–30 [udkom 1929]. 328 s. 1 tavle. 1 kort.
- Rom* II. Historie og Hverdag. Udg. af Carsten Høeg. Gyldendals Bibliotek Bd. 5. København: Gyldendal 1928–30 [udkom 1929]. 360 s. 1 tavle. 1 kort.
- J. L. Heiberg: Fra Hellas og Italien*. Udvalgte Afhandlinger I–II. (Udg. af A. B. Drachmann, Carsten Høeg, E. Spang-Hanssen). København: Jespersen og Pio 1929. XI, 496 s.; 420 s. Ill.
- 1930 [Anm. på tysk af] *Die Harmonielehre des Klaudios Ptolemaios*. Hrsg. von Ingemar Düring. Gnomon 6, 1930, s. 652–659.
- 1931 *Introduktion til Plautus*. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 160. København: Jespersen og Pio 1931. 80 s.
- Johan Ludvig Heiberg*. Bursians Jahresbericht Bd. 233, 1931, s. 38–77.
- 1932 *Platons Skrifter i Oversættelse*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 1. Bd. København: C. A. Reitzel 1932. 317 s.
- L'état actuel de l'étude de la musique byzantine*. IIIme Congrès International des Études Byzantines Athènes 1930. Comptendu par Anast. C. Orlandos. Athènes 1932, s. 263–265.
- 1933 *Platons Skrifter i Oversættelse*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 2. Bd. København: C. A. Reitzel 1933. 301 s.
- Ulrich von Wilamowitz-Moellendorff*. Historisk Tidsskrift 10. Rk., 2. Bd., 1932–34, s. 411–416.
- 1934 *Platons Skrifter i Oversættelse*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 3.–4. Bd. København: C. A. Reitzel 1934. 248 s.; 186 s.
- [Anm. på tysk af] *Porphyrios Kommentar zur Harmonielehre des Ptolemaios*. Hrsg. von Ingemar Düring. Gnomon 10, 1934, s. 318–326.
- En Bog om Sokrates* [William Norvin: Sokrates]. Tilskueren 51, 1934, 1. Halvbind, s. 121–128.
- 1935 *La notation ekphonétique*. Monumenta Musicae Byzantinae. Subsidia. Vol. I, fasc. 2. Copenhague: Levin & Munksgaard 1935. 162 s. Ill. 3 tavler.
- Platons Skrifter i Oversættelse*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 5. Bd. København: C. A. Reitzel 1935. 231 s.
- Sticherarium*. Ed. Carsten Høeg, H. J. W. Tillyard, Egon Wellesz. Monumenta Musicae Byzantinae I. Copenhague: Levin & Munksgaard 1935. 66 s. 325 tavler.
- Herodots Historie*. 1. Bind. I–II Bog. Overs. af Karl Hude. Med en Indledning af Carsten Høeg. København: Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse 1935. XXVIII, 227 s.
- Anders Bjørn Drachmann*. Festskrift udg. af Københavns Universitet November 1935, s. 122–132. Ill.
- Principper ved en Erstatning af de Madvigske Lærebøger i græsk og latinsk Syntaks*. [Resumé af foredrag]. Lingvistikredsen i København. Aarsberetning for 1934, København 1935, s. 8.

- 1936 *Nutidens Grækenland og Antikken*. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 173. København: Povl Branner 1936. 58 s.
Platons Skrifter i Oversættelse. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 6. Bd. København: C. A. Reitzel 1936. 275 s.
Karl Hude. Festskrift udg. af Københavns Universitet November 1936, s. 140–144. Ill.
Retsforhandlingen ved Verres-Processen. Forhandlinger paa det ottende nordiske Filologmøde i København den 12.–14. August 1935. København: J. H. Schultz 1936, s. 103–104.
 [Anm. på tysk af] *Ingemar Düring: Ptolemaios und Porphyrios über die Musik*. *Gnomon* 12, 1936, s. 152–157.
Fortegnelse over Arbejder af A. B. Drachmann. Oversigt over Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Virksomhed Juni 1935–Maj 1936, s. 135–139.
- 1937 *Prophetologium*. Ed. Carsten Høeg et Günther Zuntz. Specimen. Monumenta Musicae Byzantinae. Lectionaria. Hauniae: Levin & Munksgaard 1937. 12 s.
Les syllabes longues par position en grec. Mélanges linguistiques offerts à M. Holger Pedersen. *Acta Jutlandica* IX, 1, 1937, s. 183–196.
 Carsten Høeg and Günther Zuntz: *Remarks on the Prophetologion*. Quantulacumque. Studies presented to Kirsopp Lake. London: Christophers 1937, s. 189–226. 5 tavler.
- 1938 *Hirmologium Athoum*. Ed. Carsten Høeg. Monumenta Musicae Byzantinae II. Copenhagen: Levin & Munksgaard 1938. 28 s. 150 tavler.
 [Anm. på tysk af] *S. Baud-Bovy, La chanson populaire grecque du Dodécanèse I. Les textes*. *Byzantinische Zeitschrift* 38, 1938, s. 421–431.
Le Tétraévangile de Karahissar. [Anm. på fransk af] *The Four Gospels of Karahissar. Vol. 1. History and Text, by E. C. Colwell. Vol. 2. The Cycle of Text Illustrations, by H. R. Willoughby. With an Introduction by Mlle Sir. der Nersessian*. *Byzantion* 13, 1938, s. 701–710.
- 1939 *Platons Skrifter i Oversættelse*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 7. Bd. København: C. A. Reitzel 1939. 283 s.
Prophetologium. Ed. Carsten Høeg et Günther Zuntz. Fasc. 1. Monumenta Musicae Byzantinae. Lectionaria. Vol. I. Hauniae: Munksgaard 1939. S. 1–96.
The second Pleading of the Verres Trial. *Δράμα* Martino P. Nilsson A. D. IV Id. Iul. Anno MCMXXXIX dedicatum. *Acta Instituti Romani Regni Sueciæ*. Ser. altera I. Lund 1939, s. 264–279.
- 1940 *Græsk Musik. En kulturhistorisk Skizze*. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 183. København: Povl Branner 1940. 67 s.
Platons Skrifter i Oversættelse. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 8.–9. Bd. København: C. A. Reitzel 1940. 216 s.; 295 s.

- Prophetologium*. Ed. Carsten Høeg et Günther Zuntz. Fasc. 2. Monumenta Musicae Byzantinae. Lectionaria. Vol. I. Hauniae: Munksgaard 1940. S. 97–192.
- Sur le Prophetologium*. Atti del V Congresso Internazionale di Studi Bizantini Roma 20–26 settembre 1936. II. Roma 1940, s. 488–489.
- L'Ancien Testament dans l'Église grecque: quelques aspects de la question*. Sixième Congrès International d'Études Byzantines Alger, 2–7 Octobre 1939. Résumés des rapports et communications. Paris 1940, s. 107–109.
- Anders Björn Drachmann. Bursians Jahresbericht Bd. 271, 1940, s. 42–54.
- Karl Hude. Bursians Jahresbericht Bd. 271, 1940, s. 55–61.
- 1941 *Platons Skrifter i Oversættelse*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. 10. Bd. København: C. A. Reitzel 1941. 336 s.
- 1942 *Introduktion til Cicero*. Kunstneren – Statsmanden – Mennesket. København: Gyldendal 1942. 328 s. Ill.
- Stat og Individ*. København: Munksgaard 1942. 52 s.
- Papyri Graecae Haunienses Instituti papyrologiae Graecae universitatis Hauniensis cura Carsten Høeg editae*. Fasc. 1: Literarische Texte und ptolemäische Urkunden. Hrsg. von Tage Larsen. Hauniae: Munksgaard 1942. 96 s. 8 tavler. [S. 7–8 *Præfatio* af Carsten Høeg].
- A propos d'un livre récent sur les noms verbaux en grec ancien* [Jens Holt: Les noms d'action en -σις (-τις)]. *Acta linguistica* 2, 1940–41 [trykt 1942], s. 192–219.
- Skrift og Bog i den klassiske Oldtid*. Bogvennen 1942, s. 61–120. Ill. [Særtryk heraf også selvstændigt udgivet med samme titel].
- 1943 *Nationalitet og Kultur*. En Tale til Akademikere. København: Munksgaard 1943. 63 s.
- Individ og Stat*. De danske Folkerørelser. Red. af Ib Koch-Olsen. Studenterforeningens danske Bibliotek. 3. Serie II. København: Nyt nordisk Forlag. Arnold Buseck 1943, s. 115–131. [Sammentrængt gengivelse af *Stat og Individ* 1942].
- Stedbestemmelser uden Præposition i Nygræsk*. In memoriam Kr. Sandfeld. København: Gyldendal 1943, s. 85–93.
- Den antikke Procedures Oprindelse og Væsen*. *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 56, 1943, s. 247–285.
- 1945 *En Cicero-Antologi*. Danske Oversættelser med vedføjet latinsk Tekst og Noter. [Udg. af] Otto Foss, Hartvig Frisch, Carsten Høeg. København: Gyldendal 1945. 613 s. 6 tavler.
- Fasti, Ovids Almanak og romerske Mythologi*. Gendigtet af Carsten Høeg og Paul V. Rubow. København: Gyldendal 1945. 171 s.
- 1946 *Gestapo og dets danske Hjælpere*. Frit Danmarks Hvidbog. Bd. II. København: Thaning & Appel 1946, s. 48–95.
- Notules sur l'histoire du livre grec*. *Miscellanea Giovanni Mercati*. Vol. IV. (Studi e testi 124). Città del Vaticano: Biblioteca Apostolica Vaticana 1946, s. 1–12.

- Hvad jeg venter mig af den videnskabelige Kommission. I det lange Løb er ensidig, organiseret Forskning med præcist opgivet Mandat en farlig Trusel mod Forskningens Frihed og Spontanitet.* Samraadet 30, 1946, s. 79–80.
- 1947 *Om Ynde.* Rustale i Studenterforeningen Oktober 1946. København: Munksgaard 1947. 32 s. Ill.
- Carsten Høeg, H. J. W. Tillyard, E. J. Wellesz: *P. Kilian Kirchof in Memoriam.* Acta musicologica 18–19, 1946–47, s. 83.
- 1948 *Classical philology.* The humanities and the sciences in Denmark during the second world war. Copenhagen: Munksgaard 1948, s. 118–124.
- Tale til Udlands-Danskerne ved Kronborgmødet den 12. Juni 1948.* Danmarksposten 29, 1948, Nr. 7–8, s. 1–4.
- Christian Blinkenberg.* Oversigt over Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Virksomhed Juni 1947–Maj 1948, s. 105–124. 1 tavle.
- 1949 *Indtryk og tanker fra en Ruslandsrejse.* Fem kronikker. København: Munksgaard 1949. 66 s. Ill.
- Sofokles' Antigone og eftertiden.* Studier fra Sprog- og Oldtidforskning Nr. 211. København: Branner og Korch 1949. 56 s.
- Pays scandinaves.* Dix années d'études byzantines. Bibliographie internationale 1939–1948. Paris: Association Internationale des Études Byzantines 1949, s. 131–132.
- Classical studies and Unesco.* Courier (Unesco) 11, 1949, No. 8, s. 5. [Findes også i fransk version. – Genoptrykt i Bulletin de l'Association Guillaume Budé, nouv. sér., n° 8, décembre 1949, s. 32–34: *Les Études classiques et l'Unesco*].
- Den danske kulturdelegation om sine indtryk fra Sovjetunionen.* Sovjetunionen i dag 2, 1949, nr. 1, s. 4–7. Ill.
- 1950 *Monumenta Musicae Byzantinae.* Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab 1742–1942. Samlinger til Selskabets Historie udarbejdet af Asger Lomholt II. København 1950, s. 276–282. [En af Carsten Høeg i 1943 udarbejdet beretning til Selskabet, suppleret med oplysninger fra Selskabets arkiv].
- Ξενοφώντος Κύρου ἀνάβλασις. Oeuvre anonyme ou pseudonyme ou orthonyme?* Classica et Mediaevalia 11, 1950, s. 151–179.
- Hartwig Frisch.* Festskrift udg. af Københavns Universitet november 1950, s. 224–236. Ill.
- Viden og videnskab under F.N.s beskyttelse.* Frit Danmark 9, 1950, nr. 5, s. 4–7. Ill.
- Humanisme og videnskab. En Steno-forelæsning.* Medicinsk Forum 3, 1950, s. 167–185. Ill.
- 1951 *Græske politikere.* Tale holdt ved Universitetets årsfest i 1950 samt oversættelse af Demosthenes' Tredie filippiske tale. København: Rosenkilde og Bagger 1951. 46 s.
- Séance commune aux congrès des études classiques et des études historiques.* Discours. Actes du premier congrès de la Fédération

- Internationale des Associations d'Études Classiques à Paris
28 août–2 septembre 1950. Paris: Librairie C. Klincksieck
1951, s. 17–20.
- [Ann. af] *Knud Hannestad: De 30 tyranner. Studier i athensk forfatningshistorie i slutningen af 5. århundrede*. Nyt fra Historien 1–2, 1950–1951, s. 101–102.
- Om fordømmelse i flok*. Frederiksberg Teaters program ved opførelsen af Christopher Fry: *Damen vil nødigt brændes* (1951), s. 12–19.
- 1952 *The hymns of the Hirmologium*. Part I. Transcribed by Aglaia Ayoutanti and Maria Stöhr. Revised and annotated by Carsten Høeg with the assistance of Jørgen Raasted. Monumenta Musicae Byzantinae. Scripta. Vol. VI. Copenhagen: Munksgaard 1952. L, 334 s.
- Prophetologium*. Ed. Carsten Høeg et Günther Zuntz. Fasc. 3. Monumenta Musicae Byzantinae. Lectionaria. Vol. I. Hauniae: Munksgaard 1952. S. 193–264.
- Unesco*. Gads danske Magasin 46, 1952, s. 381–390.
- Lægestanden i den klassiske oldtid. En Søren Müller forelæsning*. Medicinsk Forum 5, 1952, s. 169–184. Ill.
- 1953 *Platons Skrifter*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. Bd. 1–2. 2. Oplag. København: C. A. Reitzel 1953. 313 s.; 289 s.
- The oldest Slavonic tradition of Byzantine music*. Proceedings of the British Academy 39, 1953, s. 37–66. Ill. 4 tavler.
- 1954 *Johan Nicolai Madvig*. 7. August 1804–12. December 1886. København: Munksgaard 1954. 35 s. Ill.
- Platons Skrifter*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. Bd. 3–6. 2. næsten uændrede Oplag. København: C. A. Reitzel 1954. 240 s.; 182 s.; 224 s.; 263 s.
- Unesco og dansk ungdom*. Lederbladet 13, 1954, s. 9–10.
- Aristofanes*. Den danske Studenterscenes program ved opførelsen af Aristofanes: *Acharnerne* (1954), s. 3–4.
- 1955 *Musik og digtning i byzantinsk kristendom*. København: Munksgaard 1955. 133 s. Ill.
- Platons Skrifter*. Udg. ved Carsten Høeg og Hans Ræder. Bd. 7–10. 2. næsten uændrede Oplag. København: C. A. Reitzel 1955. 283 s.; 211 s.; 280 s.; 328 s.
- Den hellige Antonius' liv og andre skrifter om munke og helgener i Ægypten, Palæstina og Syrien*. Oversat af Holger Friis Johansen. Med en indledning af Carsten Høeg. Udg. af Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse XIII, 4. København: Munksgaard 1955. 231 s. 8 tavler.
- Grønlands kulturudvikling i videnskabelig belysning*. Atuagagdluittit-Grønlandsposten 95, 1955, nr. 17, s. 7, 16, nr. 18, s. 5–6. Ill.
- 1956 *Contactarium Ashburnhamense*. Ed. Carsten Høeg. Monumenta Musicae Byzantinae IV. Copenhagen: Munksgaard 1956. 47 s. 265 tavler.

- Nogle tanker om Æschylus' stil.* Festschrift til Paul V. Rubow. København: Gyldendal 1956, s. 59–81.
- Quelques remarques sur les rapports entre la musique ecclésiastique de la Russie et la musique byzantine.* Πεπραγμένα τοῦ Θ' Διεθνoῦς Βυζαντιολογικοῦ Συνεδρίου. Τόμος Β'. Ἀθήναι 1956, s. 120–124.
- Ein Buch altrussischer Kirchengesänge.* Zeitschrift für slavische Philologie 25, 1956, s. 261–284.
- 1957 *Acta Congressus Madvigiani. Hafniae MDMLIV.* Proceedings of the Second International Congress of Classical Studies. Actes du Deuxième Congrès International des Études Classiques. Vol. III: The classical pattern of modern Western civilization: Portraiture. Ed. by Carsten Høeg, Per Krarup, P. J. Riis, Ib Magnussen. Copenhagen: Munksgaard 1957. 99 s. Ill.
- Acta Congressus Madvigiani. Hafniae MDMLIV.* Proceedings of the Second International Congress of Classical Studies. Actes du Deuxième Congrès International des Études Classiques. Vol. V: The classical pattern of modern Western civilization: Language. (Travaux du Cercle linguistique de Copenhague XI). Copenhagen: Nordisk Sprog- og Kulturforlag 1957. 235 s.
- [Tale ved opførelsen af Gluck's »Ifigenia i Tauris« i det gamle Kongelige Hoftheater lørdag d. 7. december 1957 udsendt som privat julehilsen 1957.] 10 s.
- Les rapports de la musique chrétienne et de la musique de l'antiquité classique.* Byzantion 25–27, 1955–57, s. 383–412.
- Dannelse og teknik.* Perspektiv 5, 1957–58, nr. 4, s. 15–20.
- 1958 *Vester Svendstrup Å.* Rustale holdt den 4. oktober 1958 i Studenterforeningen. København: Munksgaard 1958. 31 s.
- Acta Congressus Madvigiani. Hafniae MDMLIV.* Proceedings of the Second International Congress of Classical Studies. Actes du Deuxième Congrès International des Études Classiques. Vol. I: General part. – Vol. II: The classical pattern of modern Western civilization: Formation of the mind, forms of thought, moral ideas. – Vol. IV: The classical pattern of modern Western civilization: Urbanism and town-planning. Ed. by Carsten Høeg, Per Krarup, P. J. Riis, Ib Magnussen. Copenhagen: Munksgaard 1958. 445 s.; 225 s.; 129 s. Ill. [Taler af Carsten Høeg, kongressens præsident, er trykt vol. I, s. 34–38 (fransk) og s. 42–44 (engelsk)].
- Les »Monumenta Musicae Byzantinae«.* Carsten Høeg, Bartolomeo Di Salvo, H. J. W. Tillyard, Egon Wellesz: *Report on the meeting of the Board of Monumenta Musicae Byzantinae in Copenhagen, August 11–14, 1958, and on the connected colloquium.* Byzantion 28, 1958, s. 519–528.
- Grækenland.* [Introduktion til radio- og fjernsynsserie]. Danmarks radio 1958–59, s. 3–6.
- 1960 *Prophetologium.* Ed. Carsten Høeg et Günther Zuntz. Fasc. 4. Monumenta Musicae Byzantinae. Lectionaria. Vol. I. Hauniae: Munksgaard 1960. S. 265–410.

- Dansk dannelses græske baggrund.* Skriv- og rejsekalender for det år efter Kristi fødsel 1961, s. 180–188. [Artiklen, der også findes i færøsk version, indgår i flere almanakker for 1961].
- 1961 *Atombomben og lommeuret. Om angst og tryghed, alvor og letsind.* Perspektiv 8, 1960–61, nr. 8, s. 5–8.
-

Erna Dyggve.

III

EJNAR DYGGVE

17. oktober 1887–6. august 1961.

Taler i Videnskabernes Selskabs møde den 27. april 1962.

1.

Af **H. P. L'Orange**.

Det første skriftlige uttrykk Ejnar Dyggve har gitt for sin interesse for den klassiske middelhavsarkeologi er, såvidt jeg vet, en artikkel i *Nationaltidende* for 6.7.1924: *De danske undersøgelser i Salona*. Dyggve var dengang 36 år gammel og hadde bak sig et liv som praktiserende arkitekt og et betraktelig arkitekturhistorisk forfatterskap.

Første gang arkeolog-arkitekten taler, er det således fra den trakt av de klassiske middelhavsland som skulle bli hans blivende hjem i arkeologien. Ved den dalmatinske kyst reiste Dyggve billedlig talt sitt hus. Det oldkristne Salona og det keiserlige Spalato ble de faste strategiske punkter hvorfra Dyggves vitenskapelige erobringstog gikk ut og hvortil de stadig vendte tilbake. Hvor vidt han enn ekspanderte over Middelhavslandene, så trekkes han dog alltid igjen tilbake til de dalmatinske kyster der seiladsen var begynt. Et av de aller siste arbeider fra hans hånd som han såvidt rakk å avslutte før sin død, er en ennu ikke offentliggjort redegjørelse for resultatene av de siste utgravninger i Spalato-palasset. Det er som om denne avhandling roper tilbake over et langt og målbevisst forskerliv som svar til den unge arkitekt-arkeolog Ejnar Dyggves første ord.

Det neste ungdomsskrift på middelhavsarkeologiens område ligger på det klassisk greske felt: *Alea-Atena-templet i Tegea*, København 1926 (*Arkitekten* 1926 bd. 28). Allerede i disse første to ytringer av Dyggves arkeologiske interesse – fra Salona og Tegea – finner vi det store spenn *fra* det klassisk-greske *til* det senantik- oldkristne som hele hans senere vidtfavnende vitenskapelige forfatterskap bærer i sig – en vidde og bredde i forskning og arbeidsoppgaver som er sjelden blant de klassiske arkeologer i vår spesialiserte tid. Dyggve beveget sig med samme

sikkerhet over et arkaisk tempelfelt som mellom oldkristne og bysantinske graver og martyrier.

Det slår én når man nu overskuer Dyggves livsverk som et hele, i hvor høy grad denne radikale og i sitt hjemlige miljø på mange måter ensomme forskerpersonlighet, ble en organisk viderefører og fullender av en stor dansk tradisjon på middelhavsarkeologiens område. En rekke betydelige initiativ som var blitt tatt av den eldre generasjons danske forskere, ble av Dyggve fornyet og ført frem til sitt mål. Det gjelder Dyggves arbeider i Salona, Kalydon og Lindos.

Efter første verdenskrig gjenopptok danske forskere en gammel jugoslavisk kontakt som gikk tilbake til førkrigstiden og var skapt av Johan Ludvig Heiberg. I 1922 ankom en dansk ekspedisjon til Salona som foruten Ejnar Dyggve omfattet Johannes Brøndsted og Fredrik Weilbach. Under de store dansk-jugoslaviske utgravninger som fulgte i dette år og videre frem gjennom 20- og 30-årene utviklet Dyggve sin metodiske utgravningsteknikk, sin strenge, minutøse beskrivelse og den intuitive innlevelse i materialet som kanskje var hans største styrke, kort sagt, her utviklet han den eiendommelige forskerkarakter og forskermoral som siden skulle prege alt hva han skapte. Og allerede her, i Salona og Spalato, konfrontertes han, så å si ved sine første skritt som klassisk arkeolog, med de store arkitekturtyper som så meget av hans forskerenergi, så meget av hans utgraverflid og kombinerende evne skulle vies til i fremtiden: nemlig den oldkristne basilika, det senantikke keiserpalass, teatret og amfi-teatret, endelig Adria-områdetets middelalderske kirkebygning.

Arbeidsobjektene var i 1922 den oldkristne basilika nord for Salonas murer og teatret i byens sydligere del, men ble etterhvert utvidet til Salonas byplan og det var først og fremst denne siste del som ved arbeidets begynnelse lå i Dyggves hender. I *Recherches à Salone I*, Kbhvn. 1928, gir han byplanen i beskrivelse og tegninger. I de uendelig detaljrike planer over det komplekse byanlegg møter vi nu for første gang Dyggves mesterstrek, denne originale arkeologiske tegnekunst som i all sin nøkternhet og strenge objektivitet samtidig har sin utpreget personlige nerve der som en håndskrift åpenbarer hans karakter og adskiller hans planer, elevasjoner, rekonstruksjoner og typerekker fra alle andres.

I *Recherches à Salone II*, Kbhvn. 1933, utgitt av Dyggve i samarbeide med Brøndsted, stiller Dyggve i sin behandling av amfiteatret selve mønstret for en arkeologisk monumentpublikasjon frem for oss. Det ideal en slik publikasjon streber imot, nemlig at publikasjonen kan tre i steden for monumentet selv som altså blir tilgjengelig for alle gjennom bibliotekene, er her, så langt menneskelig evne kan make det, oppfylt. I en dokumentasjon av tekst, tegning og fotografi legges monumentet som helhet og i alle dets deler frem for os. Hvert fragment er undersøkt og gjennomlyst etter form og funksjon. Først når denne minutiøse beskrivelse har gjort delene levende og virksomme i forskerens bevissthet, kan disse finne tilbake til sin opprinnelige plass i byggesammenhengen og gi sin form og funksjon tilbake til helheten. Monumentet gjenreises for vårt indre blikk.

Helt avgjørende ble for Dyggve hans utgravninger i det oldkristne gravkompleks i Marusinac utenfor Salonas murer og hans møte med den eldste kristne gravkult, i mausolé- og martyriearkitekturen. Utgravningsmaterialet og Dyggves vidtgående slutninger på basis av dette materiale foreligger i *Forschungen in Salona III. Der altchristliche Friedhof Marusinac*, Wien, 1939, i samarbeide med Rudolf Egger, som danner 3. og siste bind i den monumentale publikasjonsserie fra Salona-utgravningene. Vi skal senere komme tilbake til den teoretiske del av dette arbeide, med Dyggves vidtrekkende slutninger om den oldkristne basilikas opprinnelse. Her bare noen ord om hans fremlegning av utgravningsmaterialet.

En dyp forskerentusiasme gir Dyggve en følelse av forpliktethet, ja hengivenhet overfor tingene, en sympati som omfatter også det aller beskjedneste fragment, hvert minste vidnesbyrd varmer hans hjerte, og han anstrenger sig til det ytterste for å oppfatte hver eneste stens tale. Hans lydhørhet blir alltid større. Der oppstår en egen fortrolighet mellom forskeren og tingene, det er som om de åpner sig for hverandre, en samtale er igang. I kapitlet »Zierarchitektur und Kleinfunde« er i hvert ornamentstykke form og funksjon ja også stenhuggerarbeidets teknikk beskrevet og hele arbeidsprosessen karakterisert slik den skrider frem i forskjellige varianter og med anvendelse av forskjellige slags verktøy. Atter blir det mulig å sette det inn i dets opprinnelige saklige og formale sammenheng, det får sin plass igjen i søyler og hjelkeverk, i piller

og buer, i dørrammer, vinduer, skranker – det kristne mausolé vokser frem for vårt indre øye og anskueliggjøres i Dyggves rekonstruksjonstegninger. I kapitlet »Rekonstruktion« gjenreiser Dyggve de hellige kultbygninger, både arkitekturen og den indre innredning og utsmykning, og utarbeider, basert på disse anlegg, sin teori om den kristne basilikas opprinnelse. I kapitlet »Die Mosaiken« har vi det beste eksempel på dette ærbødige, selvut-slettende arbeide i monumentets tjeneste. Dyggves hustru, arkitekt Ingrid Møller Dyggve som alltid fulgte og assisterte ham på hans ekspedisjoner, har i ekte Dyggvesk ånd utarbeidet tegninger av gulvmosaikken sten for sten, i den meget store målestokk 1:5. Dyggve gir tilsvarende minutiøse beskrivelser av tessera-materialet, farver og geometriske mønstre som klassifiseres på det omhygge-ligste. Hele arbeidsprosessen rekonstrueres.

Like viktig som Marusinac ble Kalydon for Dyggves teoretiske forfatterskap, til hvilket vi senere kommer tilbake. Ved de to danske utgravningskampanjer i Kalydon i Aitolia i 1926 og 1928, begge ledet av Frederik Poulsen og K. Rhomaios, hadde man konsentrert sig om Atene Laphrías tempelområde og om en stor grav-helligdom, et heroon, begge utenfor Kalydons murer. Det gjaldt også den tredje utgravning i 1932 da Dyggve tok del i ekspedisjonen. Det viktigste resultat av denne tredje kampanje var den endelige frilegning av gravhelligdommen, Leonteion. Publikas-jonen, *Das Heroon von Kalydon*, ved Dyggve, Poulsen og Rhomaios, kom ut i København i 1934. Alt hvad utgravningene har frilagt av helligdommens arkitektur, fremlegges i tekst og bilder med Dyggves vanlige forbilledlige akribi og over disse rester gjenreiser han hele dette høyviktige kultanlegg som siden den gang har spillet en så fremtredende rolle i diskusjonen om de kristne martyriers opprinnelse.

I 1935 og 1938 var Dyggve atter i Kalydon. Det var denne gang først og fremst Artemis Laphrías helligdom utenfor byens murer som undersøkelsen konsentrerte sig om og der ble foretatt nye gravninger, stadig i samarbeide med Rhomaios. Resultatet foreligger i Dyggves monumentale Laphrionverk, *Das Laphrion. Der Tempelbezirk von Kalydon*. Med et religionshistorisk bidrag av Frederik Poulsen, Kbhvn. 1948. Laphrionverket kan be-traktes som et toppunkt, et *non plus ultra* når det gjelder å gi materialet og å gjenreise monumentet over fragmenterne. På

grunnlag av en ytterst sparsom arkeologisk overlevering skjenker Dyggve her vitenskapen de kalydonske templer som var tapt og som har fulgt etter hverandre gjennom arkaisk og klassisk tid på Laphrionhøyden. Vi ser ham atter i dyp, forpliktende hengivenhet overfor monumentet og de arkeologiske levn. Av de mest ydmyke fragmenter gjenvinner han søyler, kapiteller, triglyfer, sima med vannspyere, taktegl, antefikser, akroter-sfinkser og friser. På grunnlag av geisonblokker og terrakottafragmenter kan han således gjenreise hele det arkaiske tempels takbygning med polykrom ornament- og figurutsmykning, og vise at gavlen har hatt den høyst spesielle arkaiske form av »knekkgavl« og at geison ikke har båret mutuli, men var utformet med kassetter, også dette en arkaisk unntagelsesform. I sammenheng med disse iagttagelser offentliggjør Dyggve i Laphrionverket en rekke studier til de doriske bygningsformers eldste utviklingshistorie.

Fra enkeltdelen går blikket inn i de arkitektoniske organismer. Dyggve gjennomgår templene i plan, snitt og elevasjon og stiller dem til slutt frem for oss i mesterverk av tegninger som gir dem i deres landskap. Med en egen ren og nøktern kunst karakteriserer disse tegninger med sin skarpe, distinkte strek den antikke arkitekturs forhold til landskapet. Antikken hadde en forestilling om »skjønnhetens nøyaktighet«, *καλλους ακριβεια* – Plutarch benyttet uttrykket – og overfor disse tegninger melder Plutarchs ord sig for tanken.

I arbeidet med det rhodiske Lindos var en linje i dansk arkeologi truet med å brytes, da Dyggve trådte til og fullførte også dette betydelige forskningstiltak. Utgravningene var blitt påbegyndt på Lindos' akropol i 1902 og foreløbig avsluttet etter 3 store kampanjer i 1905. Utgravningsledere var Chr. Blinkenberg og K. F. Kinch. Etter at Lindos I og II var utgitt av Blinkenberg, overtok Dyggve hele materialet fra de 2 Lindos-ekspedisjoner. Det viste sig å være nødvendig å revidere og kontrollere det på stedet. I 1952 reiste så Dyggve til Lindos. Store vanskeligheter møtte her de fornyede undersøkelser fordi hele utgravningsfeltet på akropolen var forandret ved en gjennomgripende restaurering etter at de danske utgravninger hadde funnet sted. Arbeidsmaterialet fra disse utgravninger fikk derfor desto høyere dokumentarisk verdi og Dyggve publiserer det omhyggelig. Overalt etterprøves forjengernes arbeidsresultater og utgravningsmaterialet utnyttet

videre etter de strenge prinsipper for den arkeologiske undersøkelse vi nå er blitt fortrolige med i Dyggves arbeider. Sluttresultatet av samtlige 3 danske ekspedisjoners arbeide foreligger nu i Dyggves store verk *Lindos III 1 og 2*, Kbhvn.–Berlin 1961, som den utrettelige forsker så vidt rakk å få ut før sin død – hans siste storverk.

Takket være de 3 danske ekspedisjoners arbeide er idag Lindos' berømte Atenatemplel og hele det mektige arkitektur-anlegg det tilhører, i sine hovedlinjer klarlagt. Dyggve tegner hele det høyinteressante anlegg i plan og elevasjon og gir det dessuten i en omhyggelig plastisk modell. Atenatemplet, opprinnelig fra det 6. årh. f. Kr. og fornyet i annen halvdel av det 4. årh., men ennå, ifølge Dyggve, med den opprinnelige arkaiske tempelbygning bevart i stylobatet, er en dorisk amfiprostylos. Foran det ligger et veldig propyléanlegg fra tidlig-hellenistisk tid, altså yngre enn templet selv men dirigert av dettes akse. Utviklingshistorisk danner dette anlegg et overmåte viktig bindeledd mellom det hellenistiske og det romerske arkitekturbilde. Mens i det klassiske arkitektur-prospekt som vi f. eks. ser det på Atens akropol, de enkelte bygningsorganismer står frie og uavhengige, likesom gjenstridige ved siden av hverandre, så er i Lindosakropolens hellenistiske arkitekturkomposisjon alle bygningsindivider ensrettede, regulert inn under én overordnet plan bestemt ved parallellitet, aksialitet og symmetri. Dyggve trekker linjen fra denne komposisjon og frem til det mektige sullanske arkitektur-anlegg i Praeneste i Latium og videre frem til romersk keisertid. Lindosakropolens viser ifølge Dyggve at inspirasjonskilden til hele denne »romerske« arkitektur lå i den østlige hellenisme.

Ved sin bortgang stod Dyggve midt oppe i store arbeider i Tessaloniki og i Cividale som han gjennomførte i samarbeide med to norske fagfeller, nemlig Hjalmar Torp og den som her taler. De norske fagfeller var som Dyggve selv spesialisert på senantikkk og tidlig middelalder, men med tyngden i studiet av billedkunsten således at de naturlig supplerte Dyggve som bygningshistoriker.

I Tessaloniki, det bysantinske keiserrikets første by etter Konstantinopel, hadde Dyggve gjort en utgravning i 1939 i det keiserlige palasskvarter og gitt viktige bidrag til forståelsen av hele palassanlegget. I erkjennelsen av hans innsats ble fra gresk

side publikasjonsretten til den mektige kuppelrotunde innen pallasområdet, et av de store hovedmonumenter fra senantikken kunsthistorie, overdradd til Dyggve. Denne bygning som antas å være oppført som keiser Galerius' mausoleum ca. 300 e. Kr., ble på et senere tidspunkt overtatt av Kirken og utsmykket med praktfulle, ennå idag velbevarte mosaikker for den kristne kult. Dyggve har på grunnlag av sine bygningsundersøkelser kunnet vise at hele den kristelige nyinnredning fant sted under Teodosius den Store ved slutten av det 4. årh., en datering som bekreftes av hans medarbeideres studium av mosaikkene. Det dansk-norske samarbeide i Tessaloniki siktet frem på en fullstendig publikasjon av hele dette enestående monument og denne plan vil ikke falle hvor tungt den enn rammes ved Dyggves død. Alt hvad der foreligger fra Dyggves hånd i forbindelse med Hagios Georgios er omhyggelig forvaret hos hans norske medarbeidere og vil bli publisert i den endelige monumentpublikasjon. Da initiativet til hele denne undersøkelse er tatt av Dyggve, følger det naturlig at verket gis ut i Danmark.

(Dyggves skrifter til hans arbeide i Tessaloniki: *Kurzer, vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen im Palastviertel von Thessaloniki, Frühjahr 1939*. Budapest 1939. *La rotonde de Saint Georges*, Aten 1939 (Bulletin de Correspondance Héliénique 63, 1939, 313 f). *Compte rendu succinct des fouilles de Thessalonique*, 1939, Roma 1940 (Rivista di archeologia christiana 17, 1940, 149 ff.). *Recherches sur le Palais Impérial de Thessalonique*, Kbhvn. 1953. *Le Palais impérial de Thessalonique*, Aten 1954 (Actes du 9. congrès intern. des études byzantins, 1954). *Fouilles et recherches faites en 1939 et en 1952-53 à Thessalonique: Architecture et mosaïques*, Ravenna 1957. *La region palatiale de Thessalonique*, Kbhvn. 1958. Acta congressus Madvigiana).

I Cividale i Friuli i Norditalia, hadde helt fra 1947 Dyggve og hans to norske medarbeidere foretatt undersøkelser i »Det langobardiske tempel« med sikte på en fullstendig publikasjon av dette monument som Dyggve betegnet som en hjørnesten i Europas tidlig-middelalderske kunsthistorie. En italiensk historiker C. G. Mor deltar som innskriftsforsker i dette samarbeide. Det dreier seg om et av de allerbest bevarte langobardiske monumenter i Italia som Dyggve på grunnlag av arkitekturen og hans medarbeidere på grunnlag av billedutsmykning og innskrifter da-

terer til midten av det 8. årh., Langobarderrikets storhetstid umiddelbart før sammenbruddet. Som for Thessaloniki-arbeidet gjelder det også her at alt hvad der stammer fra Dyggves hånd i forbindelse med Cividale-arbeidet er omhyggelig forvaret hos hans norske medarbeidere og vil bli offentliggjort i den endelige monumentpublikasjon. Da initiativet til denne undersøkelse er norsk, følger det naturlig at dette verk blir utgitt i Norge.

(Dyggves skrifter til hans arbeide i Cividale: *Oratoriet (Tempiettoen) ved klostret Sa. Maria in Valle i Cividale*, Kbhvn. 1949. *Il tempio di Cividale*. Spoleto 1953. Atti del 2. congresso internaz. di studi sull'alto medioevo 1952.)

Som klassisk arkeolog vant Dyggve sitt navn ikke bare ved de store og grunnleggende monumentpublikasjoner vi har gjennomgått – Salona, Kalydon, Lindos –, men også ved et meget betydelig teoretisk forfatterskap. Hans oppdagelser og idéer på den oldkristne arkeologiske område har på mange måter vært epoke-skapende og har i høy grad preget vår forskergenerasjons debatt. Det gjelder først og fremst Dyggves teori om den oldkristne basilikas opprinnelse. To mektige religiøse tradisjonsstrømmer har ifølge Dyggve munnet ut i og formet kirkebygningen: nemlig døde-kulten og keiserkulten. La oss først se hvordan døde-kulten ifølge Dyggve har formet kirkerommet og dets innretninger.

Fra den hedenske antikk og inn i den kristelige middelalder har de etterlevendes kultus av de døde hatt et usedvanlig dypt grep på menneskene. For 70 år siden viste Erwin Rohde i sin grunnleggende bok »Psyche« hvor dype røtter denne døde-kult hadde i de gamle folks liv og i hvilken grad den har kunnet hevde seg under de vekslende tider og religioner. Under kristnede former lever døde-kulten videre inn i middelalderen, heroskulten forvandler seg til martyrkult. Heroskulten har hatt sitt eget rituale og sine egne liturgiske former som har trengt seg frem i kultens ytre innretninger og har formet de hellige rom. Dyggve har søkt å vise at også denne sakrale arkitektur har levet inn i middelalderen: den er »kristnet« i de oldkristelige kult-bygninger på samme måte som heroskulten ble »kristnet« i martyrkulten. Fra døde-kult og heroshelligdom, »heroon«, trekker Dyggve linjen direkte til den oldkristelige basilika. I Marusinac kunne han følge utviklingen gjennom 4. og 5. århundrede fra martyрмаusolé med krypt og kultsal til gravbasilika med krypt og kultsal: de eldste

kristne forsamlingsrom, de såkalte salkirker, var uten apsis og uten grav. I løpet av det 4. og 5. årh. spiller martyrgraven en stadig mer krevende rolle i kirkebygningen og dette medfører ifølge Dyggve en radikal endring i planlegningen av den nye kristne kultbygning. De gamle salkirker forsvinner. Det er de nye liturgiske krav som springer frem av gravkulten som er virksomme i den nye romdannelse som krever en apsis i kultrommets lengdeakse.

Avgjørende for Dyggve ble hans oppdagelse av en kristelig kultbygning i Marusinac som han fortolket som »hypæthral« eller »åpen« basilika og kaldte *basilica discoperta*. Selve kultrommets disposisjon med apsis, tverrskip, forhøyet alterplass, clerusbenk langs apsisveggen med midtre biskopsete var nøyaktig som i en fullt utviklet normalbasilika. Foran tverrskipet lå, stadig som i normalbasilikaen, et treskibet forsamlingsrom. Det oppsiktsvekkende ved dette treskibede forsamlingsrom var at midtskibet var uten tak; rommet har form av et åpent søyleatrium. Det dreiet seg om en martyrkirke: midt under alteret befant seg en grav. Bygningen stammet fra begynnelsen av det 5. årh. e. Kr.

Denne bygningstype dannet for Dyggve et slags »missing link« i den store utviklingsprocess som fører fra antikke til kristelige kultbygninger. Den antikke heroskult hadde allerede under hellenismen preget en bygningstype av helt tilsvarende form. I Kalydon hadde Dyggve frilagt og offentliggjort et hellenistisk heroon av nøyaktig samme form som det kristne anlegg i Marusinac, og med tilsluttet palestra i form av en »åpen basilica«. Som i Marusinac bestod selve kultrommet også i det hedenske heroon av apsis med alterbord og alterskranker – det hele hevet et par trin og overdekket av et hvelv –, videre befandt seg som i Marusinac en gravkrypt under alteret og lå som der et tverrskip foran apsis, og foran tverrskibet altså en »åpen basilica«, som i Marusinac. Den kristelige »basilika« uten tak, slutter Dyggve, er det hellenistiske heroons efterfølger og typologisk en forløper for den konstantinske normalbasilika. Efter Konstantin trenges typen mer og mer tilbake av den toneangivende normalbasilika. Den historiske bakgrunn mot hvilken hele denne utvikling avspeiler seg, er ifølge Dyggve Kirkens krav om kultgraven som en liturgisk bestanddel av alterplassen. Det er imidlertid et spørsmål om dette krav har gjort seg så sterkt gjeldende dengang den nye ba-

silikabygning med apsis og transept tidlig på 300-tallet ble til. Etter et utbredt syn er det først betraktelig senere martyrgraven blir obligatorisk i kirkebygningen. Her kommer inn et tvilsmoment som går imot Dyggves teori i den livlige debatt han har reist omkring den oldkristne basilikas opprinnelse.

(Dyggves skrifter til dødekkult og basilika: *Das Mausoleum in Pécs. Ein christliches Heroon aus Pannonia inferior*. Pécs 1935. *Pannonia Könivlar*, Pecs 1935. 62 ff. *Der Apsissaal des Leonteion von Kalydon*, Basel 1936, XIV. Congrès intern. d'histoire de l'art 1936, Actes du Congrès vol. 1, p. 198 ff. *Das Mausoleum von Marusinac und sein Fortleben*, 1936 Actes du IV Congrès intern. des études byzantines, Bulletin de l'Institut archéol. bulgare, 10, 1936, 328 ff. *L'influence formelle du tombeau cultuel sur la basilique et l'édifice chrétien à abside*, Actes du XVe congrès international d'histoire de l'art, London 1939. *Ein Mausoleum des frühen IV Jh.s in Salona*, 1940 Zagreb, Serta Hoffilleriana. *Basilica Discoperta. Un nouveau type d'édifice cultuel paléochrétien*, Roma, 1940, Atti del IV congresso intern. di archeologia christiana 1938. Studi di Antichità Christiana, 1940, 16, 391 ff. *Probleme des altchristlichen Kultbaus. Einige archäologisch begründete Gesichtspunkte zu Grabkult- und Kirchenbau*, Berlin 1940, Zeitschr. für Kirchengeschichte 59, 103 ff. *Dødekkult, keiserkult og basilika. Bidrag til sporgsmålet om den oldkristne kultbygningens genesis*, Kbhvn. 1943. *Archäologie und Statik*, Jahreshefte des Österreich. archäol. Instituts 43, 1957, sp. 77 ff.)

Ved å innføre »den åpne basilika« i kretsen av oldkristne kultbygninger har Dyggve overbevisende forklart et hovedmonument i vår kristne tradisjon: det store bygningskompleks omkring Kristi grav i Jerusalem. Konstantinsopp standelseskirke: Basilica Anastasis, lot sig vanskelig sette i direkte arkitektonisk forbindelse med Kristi mausoleum og ble derfor en anstøtssten for arkitekturhistorikerne. Dyggve forklarer nu Basilica Anastasis som en »åpen basilika« som løper i en mektig bue omkring Kristi grav. Den store hellenistiske tradisjon som er virksom i denne monumentalisering av Kristi gravområde, lever videre ut over antikken og inn i arabisk tid. Dyggve finner en i store trekk analog ordning i de to store, muhammedanske kultsteder av tilsvarende hellighet, Medina og Mekka.

(Dyggves skrifter til Basilica Anastasis: *Die Frage der »Ba-*

silica Anastasis«, Berlin 1939, 6. intern. Kongr. f. Archaeologie 585 ff. *Aquileia e la Pasqua*, Aquileia 1953. *Bidrag til spørgsmålet om Kristusgravens udseende og indredning*, Kbhvn. 1954. *La question du Saint-Sépulcre à l'époque constantinienne*, Paris 1954, Actes du congrès intern. des études byzantines, 1949. *Sepulcrum Domini*, Baden-Baden 1962.

La oss dernest se hvordan keiserkult og keiserarkitektur ifølge Dyggve har virket inn på den eldste kirkebygning.

Dyggve har gitt et overmåte viktig bidrag til klarleggelsen av det senantikke keiserpalass eller rettere sagt den del av det som var forbeholdt keiserceremoniene og som antikken kaldte *palatium sacrum*. Dette Aller-Helligste i keiserpalasset bestod av en suite ceremonisaler der keiserguden åbenbarte sig for de audienssøkende i all sin herlighet. I Diokletianpalasset i Spalato stod dette palatium sacrum ennu velbevart for Dyggves blick og herfra faldt lys over de mer fragmentariske eller bare gjennom litterære kilder overleverte palass, som den store ceremonibasilika Magnaura i keiserpalasset i Konstantinopel. Ved fantasifull kombinasjon trekker Dyggve hele tidens billedkunst inn som støtte for sin rekonstruksjon, særlig viktig er for ham bildet av en tempelaktig palassfront på det såkalte Teodosiusmissorium i Madrid, videre fremstillingen av Teodoriks palass i en berømt mosaikk i S. Apollinare Nuovo i Ravenna. I sine hovedtrekk består palatium sacrum av en inngangshall eller vestibyle, dernest et *atrium* som er en åpen søylegård i form av Dyggves »åpne basilika«, gjerne med galleri for kvinnene i en øvre etasje, og så til slutt, stadig i samme akse, den kulminerende del av hele anlegget, selve tronbasilikaen, *triclinium*, der keiseren troner i fonden som et gudebilde under sin baldakin, ciboriet. En søylebåret gavlbygning legger sig som en tempelfasade foran tronsalen ut mot søylegården og under denne glorifiserende gavl kan keiseren tre frem og vise sig for de forsamlede. Inn i selve tronbasilikaen kommer kun de høye audienssøkende.

Hele denne sakralarkitektur som springer frem omkring keiserguden, virker ifølge Dyggve bestemmende inn på Konstantins store kirkebygninger som opphøyer og glorifiserer himmelens Gud i keiserkultens tradisjonelle arkitekturformer. Ved siden av den antikke gravarkitektur danner altså *palatium sacrum* den annen komponent i den store strøm av tradisjonelle former som

fører fra den hedenske antikk til den oldkristne basilika. Kirkens *atrium* dvs. den åpne søylegård i fronten og dernest kirkens basilikale hovedrom gjentar keiserpalassets tilsvarende former. Glorifikasjonsgavlen som spilte en så viktig rolle i keiserpalasset gjenfinnes av Dyggve i triumfbuen foran alterplassen: her forherliges den det kristne alter. Bak triumfbuen, i det Aller-Helligste, hvor keiseren troner under sin baldakin, der troner i kirken den himmelske imperator, atter under sin baldakin, ciboriet – så og si i alteret selv hvor han er nærværende i sakramentene.

(Dyggves skrifter til keiserkult og basilika: *En ny tydning af Palatium-Mosaiken i S. Appolinare Nuovo i Ravenna*, Kbhvn. 1941. *Ravennatum Palatium Sacrum. La basilica ipetrale per ceremonie. Studi sull'architettura dei palazzi della tarda antichità*, Kbhvn. 1941. *Dødekult, keiserkult og basilika. Bidrag til spørgsmålet om den oldkristne kultbyggnings genesis*, Kbhvn. 1943. Dyggves bidrag til L'Orange's *È un palazzo di Massimiano Erceulo che gli scavi di Piazza Armerina portano alla luce?*, Oslo 1952. *Basilica Herculis*, Graz 1956. *Excursus sulla »Basilica Herculis« ricordata da Cassiodoro*, Ravenna 1957. *Cathedra Sancti Petri og dens oprindelige historiske milieu*, Kbhvn. 1957. *Et senatikt palads på øen Mljet*, Kbhvn. 1958. *Fra evangeliekirke til magtkirke. Studier til sanctuariets utviklingshistorie. To forelæsninger 1956*. Uppsala 1959. *Intorno al palazzo sull'isola di Meleda*, Roma 1959. *Aula sacra, Aula sancta*, Kbhvn. 1959. *Catedra di S. Pietro ed il suo ambiente primordiale storico*, Kbhvn. 1960. *Contributo alla discussione sul Palatium-Ecclesia*, Roma 1960, Atti del VII congresso intern. di archeologia classica 1958.)

Dyggves utgravninger og monumentpublikasjoner bragte ham også i et særlig forhold til amfiteatret og det senantikke teater. Hans første store monumentpublikasjon var, som vi har sett, amfiteatret i Salona og fra dette skrider han videre til en alminnelig betraktning av amfiteatrets arkitektur. Dyggve beskriver den almindelige standardisering av denne bygningstype under påvirkningen av det forbilledlige monument, det flaviske amfiteater i Roma. Sentralstyret i Roma må ifølge Dyggve ha sørget for at spesialiserte byggmestre og teknikere stod til rådighet for provinsene, både for de lokale byråd og for de militære autoriteter når det gjaldt oppførelsen av amfiteatre. I tekst og tegning gjennomgås det fullkomne funksjonelle bygningssystem i denne standardtype av amfiteatret.

Belgrads Nasjonalmuseum hadde i 1924 satt i gang utgravninger under B. Saria's ledelse i teatret i Stobi og i 1932 og 1934 deltok Dyggve i undersøkelsen. Teatret som skriver sig fra begynnelsen av det 3. århundre e. Kr., viser den radikale endring av den klassiske scene, som finner sted i løpet av romersk keiser-tid. Med utgangspunkt i Stobi-teatret beskriver Dyggve dette nye senantikke teater, fellesteatret eller »halvamfiteatret«. De to scener – teatrets og amfiteatrets – var gått opp i en ny enhet. Amfiteatrets kampeleker trenger inn på teatrets område og teatrets shows på amfiteatrets. Overalt ombygges det gamle teater med henblikk på et kombinert teater-amfiteater-repertoar. Og ved siden av de ombyggede teatre reiser sig nye, disponert etter dette fellesprogram.

(Dyggves skrifter til teatret og amfiteatret: *Amfiteatret i Salona, Recherches à Salone II*, Kbhvn. 1933. *Funktionalismen i amfiteatret*, Kbhvn. 1950. *Den senantikke fællesscene, belyst ved teatret i Stobi og ved Diptychonfremstillinger*, Kbhvn. 1938. *Le théâtre mixte du bas-empire d'après le théâtre de Stobi et les diptyques consulaires*, Paris 1958.)

En rekke avhandlinger og artikler med emner fra den dalmatinsk-adriatiske arkitekturhistorie, og for en stor del skrevet på kroatisk, flyter i en jevn strøm fra Dyggves hånd under hele hans forskerliv. I Anastasius-mausoleet analyserer han en lokal salonitansk bygningstype fra oldkristen tid, karakteriseret ved stumpet avsluttet korparti, strebepiller, tønnehvelvede indre rom med liseners langs veggene og til lisenene svarende gurtbuer i takhvelvet. Denne type danner ifølge Dyggve forbildet og forutsetningen for en egen avgrenset gruppe av dalmatinske kirker fra tidligmiddelalderens tid.

(Dyggves skrifter til den dalmatinsk-adriatiske arkitekturhistorie: *Dalmatinske centralbygninger i plan og oppbygning. Et bidrag til deres typologi, med særlig henblik på de tidligmiddelalderlige Mindesmærker*, Tidsskrift för konstvitenskap 17, 1933. *Eigentümlichkeiten und Ursprung der früh-mittelalterlichen Architektur in Dalmatien*, Stockholm 1933, XIII Congrès Intern. d'histoire de l'art. *Das Anastasius-Mausoleum und der altkroatische Kirchenbau. Die altchristlichen Kultbauten an der Westküste der Balkanhalbinsel*, Roma 1940, Atti del IV congresso di archeologia christiana, 1938. *Le Baptistère de la basilica urbana à Salone*, Roma-Paris 1957, Actes du V Congrès intern.

d'archéologie chrétienne. *Drei Paläste vom gleichen Fassadentypus aus dem jugoslavischen Küstenland*, Wien 1959.)

Fra slike spesialarbeider i den dalmatinske arkitekturhistorie gikk Dyggve videre til en alminnelig fordypelse i Jugoslavias, særlig Salonas historie, det land og den by som så generøst hadde mottatt ham med store arbeidsoppgaver og der han hadde høstet de rike erfaringer som ble grunnleggende for hele hans forskerliv. Både Ejnar og Ingrid Dyggve elsket dette land som de atter og atter vendte tilbake til.

(Dyggves skrifter til Jugoslavias, særlig Salonas historie: *Jugoslaviens historie. Et overblik – 1000 år*, Kbhvn. 1938. *History of Salonitan Christianity*, Oslo 1951.)

Dyggve deltok ivrig i de faglige internasjonale kongresser for klassisk arkeologi, for oldkristen arkeologi, for tidligmiddelalderstudier, for byzantinologi og for kunsthistorie. Han hadde et sterkt behov for faglig kontakt og for å kontrollere, revidere og konkretisere sine egne forskningsresultater i et miljø der alt på hans arbeidsfelt og ikke minst de siste utgravninger og oppdagelser var levende bevissthet og der således hans egne arbeider fikk den høyeste aktualitet. Hans innflytelse på de internasjonale fagfeller, spesielt innen den oldkristne og tidligmiddelalderse leir, var meget sterk, og om enn enkelte av hans teser møtte motstand, ble de overalt møtt med levende interesse og alltid fremkaldte de debatt. Han ga i sine mangfoldige kongressforedrag alltid de siste resultater av sine arbeider og ble en sentral skikkelse ved disse faglige stevner. Som et uttrykk for den internasjonale anerkjennelse han nød, plasertes han høyt i kongressenes presidier, likesom han innvalgtes som medlem av alverdens lærde selskaper.

Det var alltid en eiendommelig opplevelse å høre Dyggves foredrag ikke minst kongressforedragene. Hans form var beskjedenheten og nøkternheten selv og hvor betydelige resultater han enn hadde å fremlegge, så hevet han nødig stemmen ved pointene. Han manglet enhver veltalerisk artikulasjon av sitt tema. Hans foredrag var, kunne man si, emnets egen logiske selvtutfoldelse, uten subjektiv aksentuering fra talerens side. Det var objektet mer enn Ejnar Dyggve som talte.

Som Dyggve stadig vendte tilbake til de samme Middelhavs-trakter og som han likesom ble mer og mer bofast i bestemte områder for det arkeologiske studium og som han også tilegnet sig

og dyrket disse områder i rent menneskelig forstand, landskapet og menneskene, kunsten og historien, således vendte han stadig tilbake til visse ledende temaer i sin forskning, stadig tok han dem opp på nytt, betraktet dem fra de forskjelligste sider og i lys av hvad de siste forskninger hadde bragt, differensierte og penetrerte dem dypere og dypere. Både som forsker og som menneske hadde han en egen trofasthet der kanskje det insistente og hårdnakkede drag ble et alt mer fremtredende karaktertrekk.

Fra vårt samarbeide i marken, på arkeologiske ekspedisjoner, men også på kongresser erindrer jeg Dyggve alltid som det vanligste og omgjengeligste menneske, alltid rede til faglig debatt, men også til spøk og muntert kameratskap. Og dog var der et strengt, jeg kunne gjerne si asketisk drag i hans karakter. Han var helt fylt av sine oppgaver. Han så dem som noe stort og de ga ham et eiendommelig arbeidets pathos. Han sto helt i sine forsknings tjeneste og beveget sig nødigg utenfor den faste ramme forskningsarbeidet ga. Han var fylt av en dyp pliktbevissthet overfor de oppgaver han hadde tatt på sig. Og denne pliktbevissthet var full av stolthet og glede. Han var streng mot sig selv, alvorlig, nøktern til det ytterste. Jeg erindrer fra vårt samarbeide i Cividale da han dog var en mann i 60-ene, at arbeidsdagen varte fra kl. 7 til sent på kveld og at han aldri undte sig en siesta, men gikk direkte fra lunsjen til arbeidsstedet. Slik var hans karakter. Men hele denne innstilling til arbeidet ble så meget mer markert som han følte at han var kommet til sitt egentlige studium – fra praktiserende arkitekt til arbeidet som arkeolog – med 15 års forsinkelse.

Blandt oss nordmenn står arkeologer i to generasjoner, de eldres og de unges i teknemlighetsgjeld til Ejnar Dyggve. Vi ble ført sammen med ham gjennom felles interesser som etterhvert ble til et inderlig samarbeide, der først og fremst Dyggve var den givende part. Alle har vi lært av ham, de unge ble også tuktet av hans strenge utgravningsteknikk og av hans like strenge metode for arkeologisk monumentpublikasjon. Hans idérikdom og kombinerende fantasi har vært en sterk stimulans i vår krets. Hans forskerentusiasme og forskermoral gjorde ham til et forbilde for oss alle. Vi vil alltid i taknemlighet mindes den store forsker og kjære venn.

Af Johannes Brøndsted.

Omtrent midt i Ejnar Dyggves ejendommelige videnskabelige løbebane som arkitekt-arkæolog faldt udbrudet af 2. verdenskrig med al dens pres og afspærring. Dyggve nærrede levende interesse for vor hjemlige arkæologi og dens problemer, saavel den forhistoriske som den middelalderlige, og han havde paa sidstnævnte omraade haft adskillig kontakt med Nationalmuseet. Jeg havde længe haft ønske om at faa Dyggve spændt for dansk arkæologis vogn, og nu var tiden inde. En stor opgave laa og ventede, et omfattende problemkompleks, nemlig *Jelling*.

Her var det efterhaanden klart, at uden nye gravninger kom forskningen ikke videre. Hvad skjulte sig virkelig i eller under den sydlige kongehøj? hvad dækkede Jelling kirkes kor over? For blot at stille et par hovedspørgsmaal. Her var brug for en arkæolog med teknisk evne, med sans for stor sammenhæng, med øje for detalillen. Saa overdrog da Nationalmuseets direktør Poul Nørlund til Dyggve at paabegynde i 1941 og videreføre frem til fyrrernes slutning arkæologiske undersøgelser i Jelling, med vidtgaaende støtte fra Staten og fra Carlsbergfondet. Der skal her peges paa visse hovedpunkter i Jellingforskningen hvor Dyggves virksomhed har bragt os videre, dels gennem konkret paavisning af nyt stof dels ved tolkning af samme.

Den sydlige kongehøj. Udgravet 1861 af Worsaae uden resultat; men den tids graveteknik kan ikke tilfredsstille nutidsarkæologiens krav; tvivl var stadig tilstede. Dyggves udgravning i 1941-42 af denne største af de to Jellinghøje kunde gøre nøje rede for bygge maaden, der var denne: først en kerne af store græs- eller lyngtørv, bragt ind paa bærebørg og omhyggelig lagt, tørv efter tørv, med vegetationssiden nedad, »næsten som en

murer lægger mursten« skriver Dyggve; derover som dække et metertykt udjævningslag af sand og lerblandet tørv; derover igen et afsluttende ligeledes metertykt lag agermuld. Den færdige højs vandrette topflade var ca. 25 m i tværmaal. En ganske lignende byggemaade lod sig senere konstatere for nordhøjens vedkommende.

Der var ingen grav hverken i eller under sydhøjen. Et resultat, omend et negativt. Som før at bøde herpaa afdækkede de Dyggve'ske gravninger i sydhøjen følgende tre positiviteter af mærkelig slags: – 1. Paa højbunden stod eller laa *et antal bauta-sten*, som Dyggves skarpe øje kunde tolke som rester af rammen omkring en stor trekantet kultplads (oprindelig med over 200 bautaer), et helligt ví med spids i syd og med aaben nordende udfyldt af nordhøjen; et ví, ødelagt og sløjftet ved sydhøjens opførelse. – 2. I højmidten, dvs halvvejs oppe, fremkom en besynderlig spidsvinklet *trækonstruktion*, indbygget i selve højkernen og støttet af denne, saaledes at den aldrig har kunnet staa frit; en symbolsk »bygning« aabenbart, hvis betydning imidlertid hverken Dyggve eller hidtil nogen anden forsker har kunnet udfinde. – 3. Øverst i højen blottedes *underdelen af en bygning* (fodenderne af ti bærestolper i rektangel), rejst ovenpaa den færdige høj; af Dyggve tydet som et vagttaarn.

Vigtigst af de tre nyheder fra sydhøjen er jo bautaviet, hvortil Dyggve med sandsynlighed har villet erkende to sidestykker: et i Tibirke, Nordsjælland, et andet i Tingsted paa Falster. Ikke alle nordiske arkæologer – dog langt de fleste, heriblandt undertegnede – slutter sig til Dyggves tolkning af dette storslaaede Jelling-anlæg.

Den nordlige kongehøj. Udgravet 1820 og 1861. Her stod jo og staar endnu, jorddækket, den store træbygte kammergrav med dobbeltbegravelsen. Her kunde nu Dyggve paavise, at denne nordhøj er opført over en bronzealderhøj, hvis i vikingetid 2000-aarige faste jordfyld har afgivet fornøden støtte omkring kammergraven, som fandtes nedsænket deri. Dyggve begrundet, hvorfor hullet i kamrets bjælketag bedst lader sig opfatte som hidrørende ikke fra tilfældig rovplyndring men fra en officiel fjernelse af de to gravlagte (Gorm og Tyre) og deres overførelse, ved kong Haralds forsorg, til dennes nye kirke i Roskilde.

De to runestene. Dyggve slutter sig til Hans Brix's i sin tid

fremsatte opsigtvækkende og skarpsindige teori om den »rammeopbyggede« indskrift paa den lille runesten, hvorved udtrykket »Danmarks bod« kommer til at gælde Gorm, som altsaa har overlevet Tyre; hun har da været foreløbig gravsat etsteds indtil Gorms død, hvorefter de sammen af Harald gravlagdes paa hedensk vis i nordhøjens kammergrav, der kun udviser tegn til én gravlægning, ikke to eller flere. Saa antager Harald kristendommen; han bygger sydhøjen, hvorved Gorms hedenske ví sløjfes, og han rejser midt mellem de to storhøje sin prægtige billedprydede runesten til minde om forældrene og, navnlig, til egen forherligelse. Dyggve tilslutter sig Rafns og Sune Lindqvists tanke om, at den store runestens indskrift er affattet paa to tidspunkter, dens første del straks efter Gorms død, anden del efter Haralds antagelse af kristendommen.

Under Jelling kirkes kor. Her fandt Dyggve levninger af to bygninger; en nederst og ældst, som han anser for Gorms hedenske gudehov, rejst paa det store ví; og en herover, der tydeligvis har været en stavkirke, altsaa Jellings første kirke, opført af Harald. En ejendommelig stor flad sten, fundet her, opfattes af Dyggve som pladen til stavkirkens alterbord. Foran stavkirken paaviste Dyggve en aaben stenomhegnet forplads, antydende at kirken her var kongsgaardens gudshus, ikke sognets almindelige kirke. – Hvad det ikke lykkedes Dyggve at finde var denne samme kongsgaard (efter sagnene Vermunds og Frode Fredegods gamle sæde); mulig har den, som allerede i 1922 foreslaet af Heltoft, ligget øst for nordhøjen paa det areal, hvor i sin tid den nu nedrevne store gamle fogedgaard, Jellings største gaard, stod.

Paa et vist tidspunkt, vi ved ikke naar, opstaar saa den brand, hvorved stavkirken gaar til grunde, og hvorefter den nu staaende tidligromanske fraadstenskirke opføres, med prægtige (i 1874 fundne men nu forsvundne) byzantinsk-paavirkede vægmalerier i koret, af Poul Nørlund dateret til tiden omkring 1100. –

Det vil efter alt dette forstaas, at Dyggves Jellinggravning staar som en milepæl i denne danske forskningslinie. En af Nationalmuseets snarligt udkommende »blaa bøger« vil indeholde et posthumt skrift af Dyggve, færdiggjort kort før hans død. Til den store publikation af Dyggves Jellingforskninger foreligger alle hans tegninger fuldført, af teksten derimod kun en mindre del. At bringe dette værk frem maa være en pligt for dansk arkæologi.

Jeg har kendt Ejnar Dyggve gennem et langt liv, helt fra ungdommen, og jeg synes ikke jeg kan slutte disse L'Orange's og mine mindeord uden at tilføje træk af mere personlig karakter.

Dyggve var præget af finsk og svensk kultur, før han slog rod i Danmark. Hans fader (født i København) blev telegrafbestyrer for Store Nordiske med virkefelt i Baltikum og Østskandinavien. Dyggve kom til verden i Letland og levede sine drenge- og første ungdomsaar i Finland; i den lille vestfinske by Nystad, nordvest for Åbo, og i Helsingfors, hvor han i fire aar kom til at bo hos en af sine kammeraters fader, maleren Albert Edelfelt; et parisisk præget europæisk farvet milieu mødte ham dér. Saaledes krydsedes mange paavirkninger. Faderen var mod sønnen trofast overfor alt dansk, overfor Danmarks historie og kultur; moderen, som var fra Åbo, ejede kunstneriske anlæg og stor naturkærlighed.

Da Dyggve i 1906 som student kom til det forjættede land Danmark, var han udviklet nok til samtidig med at føle sig skuffet over adskilligt – bl. a., som han har skrevet, at forefinde et levedygtigt system af lussinger i de danske skoler – saa alligevel klart at have øje for værdierne. Foruden kendskab til danske kulturforhold fik han indblik i vestsvenske, idet faderen nu blev ansat i Göteborg.

Dyggve var flittig; dyrkede tegning, kunsthistorie samt boligbyggeriets sociale og byplanmæssige sider (senere kom hertil en levende interesse for og deltagelse i naturfredningen). I moden alsidighed og selvstændigt skøn gik denne unge mand forud for de fleste. Paa Akademiet i København tog han i en kreds af udvalgte kammerater føringen indenfor hvad unge arkitekter dengang kaldte »modernismen«, den der ønskede at holde de historiske stilarter – som naturligvis i og for sig burde dyrkes og kendes – *udenfor* nutidsbygningskunsten. I virkeligheden var disse principer i slægt med den følgende tids funktionalisme.

Det var blandt disse arkitekt-kammerater Dyggve traf sin senere hustru Ingrid Møller, der skulde blive ham en enestaaende støtte gennem hans hele lange arkæologtilværelse.

I disse aar traf jeg Dyggve ved de af brygger Carl Jacobsen organiserede publikums-vejledninger i Glyptoteket; her husker jeg ham, rank slank og sorthaaret, belærende de besøgende om værdierne i museets danske og franske malerier.

Saa gik nogen tid hvor vi ikke saas. Omkring 1920 skulde jeg sammen med Frederik Weilbach paa en udgravningsekspedition til Dalmatien for dér, under Rask-Ørsted Fondets auspicer, at samarbejde med jugoslaviske arkæologer. Jeg maatte have en arkitekt med. Men hvem? Under mine overvejelser løb jeg, ved Vandkunsten i København, paa Dyggve. Jeg foreslog; han slog til og drog med. Dette blev for ham indledning til en tilværelse som forsker i Sydøsteuropa i græsk i romersk og i oldkristelig arkitektur.

Dyggve levede som arbejdende arkitekt-arkæolog paa tallose smaa sedler med allehaande bemærkninger indfald og kombinationer vedrørende sine fund og sin forskning. Allerede som dreng i Nystad havde han, efter eget sigende, udfundet trækkene i sit senere udviklede tredelte arbejdsskema: *iagttagelse*, *notat*, *systematik*. Man skulde være med Dyggve i marken, opleve hans mageløse blik for detaillén, hans lysende kombinationsevne, hans jernflid. Og dertil maa jeg erindrende føje: hans milde sind, hans glæde ved natur og primitivitet.

Dyggve var medlem af Ny Carlsbergfondets direktion i elleve aar, 1946–57. Anset blev han i ind- og udland i stigende grad. Og han kendte sit værd. Som H. C. Andersen tragtede han efter »erkendelse«, han fik den; som Worsaae glædedes han ved udmærkelser, han fik dem. Alt i rigt maal og efter fuld fortjeneste.

Ejnar Dyggve var af fint stof, han søgte altid den menneskelige kerne; han holdt af børn og unge. En følsom glad sjæl var han. Som forsker usædvanlig, ja fremragende. Vi vil ære hans minde.

Bibliografi over Ejnar Dyggves arbejder.

- DYGGVE, EJNAR, A. RAFN og K. FISKE: Fra Vognmagergadekvarteret. Kbh. 1914. (Opmaalinger, udg. af Foreningen af 3. December 1892. 1911-6, Bd. 4, 3f. + 5 plancher). (Teksten af E. D.).
- Sophie af Meklenborgs Kiste i Roskilde Domkirke. Kbh. 1914. (Foreningen af 3. Dec. 1892. Opmaalinger 1911-5. Bd. 4. 5 ff. + 1 planche).
- Haveanlægget ved Emdrupholm. Kbh. 1918. (Architekten 1918. Bd. 20, 205 ff.).
- Store Mariendal i Hellerup. Kbh. 1918. (Opmaalinger, udg. af Foreningen af 3. Dec. 1892. 1916-20. Bd. 1,6 + 3 plancher).
- Christiansminde. Kbh. 1919. (Architekten 1919. Bd. 21. 399 f.).
- Om Store Mariendal og Metodik. Kbh. 1919. (Architekten 1919. Bd. 21. 245 ff.).
- Akademiet og Arkitekturskolens Læreplan. Kbh. 1920. (Architekten 1920. Bd. 22. 31 ff.).
- Ad Quadratum. Kbh. 1921. (Architekten. 1921. Bd. 23 u.p. 3 s.).
- Akademiets Elevarbejder. Kbh. 1921. (Architekten 1921. Bd. 23. 194 ff.).
- Børsen i Petrograd. Kbh. 1921. (Architekten 1921. Bd. 23. 129 ff.).
- Kastellet. Kbh. 1921. (Architekten 1921. Bd. 23. 241 ff.).
- Anmeldelse af: Vilh. Lorenzen, Studier i dansk Herregaardsarkitektur i 16de og 17de Aarhundrede. Kbh. 1921, og Det danske Hus. Bygningshistorie I. Kbh. 1920. Kbh. 1921. (Architekten 1921. Bd. 23. 359 ff.).
- Mindeord om Martin Nyrop. Kbh. 1921. (Architekten 1921. Bd. 23. u.p. 2 s.).
- Omkring Byplanmødet. Kbh. 1921. (Ingeniøren 1921. Bd. 30. 395 ff.).
- Vævestuen. 1921. (Architekten 1921. Bd. 23. 135 ff.).
- Det danske hus, arkitektonisk belyst. Kbh. 1922. (Æresbogen til Evald Tang Kristensen. Manuskript).
- Østadriatisk Arkitektur. Kbh. 1922. (Architekten 1922. Bd. 24. 222 ff.).
- Finsk arkitektur. Kbh. 1923. (Nordisk Bygningskunst, udg. af Akademisk Arkitektforening. S. 39 ff.).
- Finsk Arkitektur. Kbh. 1923. (Architekten 1923. Bd. 25. 211 ff.).

- DYGGVE, EJNAR: Anmeldelse af: Oscar Gehrig, Das Schloss zu Güstrow. Ein Hauptwerk der Renaissance in Deutschland. Berlin, 1923. (Kunstchronik und Kunstmarkt 1922-23. 763 ff.).
- Glücksborgernes Kapel. Kbh. 1923. (Architekten 1923. Bd. 25. 305 ff.).
- Akademisk Arkitektforenings sommertur til Skaane. Kbh. 1924. (Architekten 1924. Bd. 26. 175 f.).
- Torvet i Lyngby. Kbh. 1923. (Architekten 1923. Bd. 25. 289 ff.).
- Foraarsol og Orientering. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 6/4. 6.).
- Boligformer. I. Etagehuset. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 13/4. 6.).
- Boligformer. II. Villaen. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 27/4. 6.).
- Sommerhusets Beliggenhed. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 4/5. 6.).
- Havens Inventar. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 9/6. 6.).
- Dansk Kunst til U.S.A. Direktør Fox fra Brooklyn-Museet er kommet hertil og arbejder for Sagen. Kbh. 1924. (Nationaltidende 13/6. 1924).
- En Privathave à la Chinoise. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 29/6. 6.).
- Hans Ahlmanns Sommerhus ved Hornbæk. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 13/7. 7.).
- De danske Undersøgelser i Salona. Det danske Nationalmuseums Metode har givet frugtbare Resultater. Basilikaen, et Tempel og en stor Scenebygning udgravede. Kbh. 1924. (Nationaltidende 6/7. 3f.).
- Frederiksberg Alderdomshjem. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 20/7. 6.).
- Nye Herregaardsinteriører. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 17/8. 6.).
- To Feriehuse under det Classenske Fideikommis. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 31/8. 6.).
- Det aabne Ildsted, Kaminen. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 2/10. 6.).
- Ny Arkitektur i Provinsbyerne. — Hillerød. Kbh. 1924. (Nationaltidende. Søndagstillæg. 19/10. 6.).
- Upperslev Mose. Kbh. 1924. (Nationaltidende. 15/11. 2.).
- En Forening for Byggeinteresser. Den endelige Stiftelse finder Sted i Aften paa Paladshotellet. Kbh. 1924. (Nationaltidende 18/11).
- Anmeldelse af: Oscar Gehrig, Das Schloss zu Güstrow. Ein Hauptwerk der Renaissance in Deutschland. Kbh. 1924. (Architekten 1924. Bd. 26. 144 ff.).
- Istriernes Sprogkamp. Kbh. 1924. (Nationaltidende 8/8).
- Anmeldelse af: Gustaf Strengell, Staden som kunstverk. En inblik i historisk stadsbygningskunst. Kbh. 1924. (Architekten 1924. Bd. 26. 219 f.).

- DYGGVE, EJNAR: Udstillingen Kbh. 1924. (Architekten 1924. Bd. 26. 13 ff.).
- Een Wereldtentoonstelling te Kopenhagen. Haarlem 1924. (Bouwen. 1924. Nr. 3. 33 ff.).
- Forslag til en Ordning af Rosenborg Have. Kbh. 1925. (Architekten 1925. Bd. 27. 66 ff.).
- Landskab og bebyggelse. Kbh. 1925. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1924–25. 67 ff.).
- Naturfredning. Kbh. 1925. (Architekten 1925. Bd. 27. 57 ff.).
- Ordrup Krats Ødelæggelse. Kbh. 1925. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1924–25. 79 ff.).
- Tibirke Kirkegaard. Kbh. 1925. (Architekten 1925. Bd. 27. 59 ff.).
- Tibirke Kirkegaards Udvidelse og Indgreb i Tisvilde Hegn. Kbh. 1925. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1924–25. — 103 ff.).
- Vor Kunstindustri til Paris. Kbh. 1925. (Nationaltidende 12/2).
- Alea-Athena Templet i Tegea. Kbh. 1926. (Architekten 1926. Bd. 28. 133 ff.).
- Boligen som Nutidsspørgsmaal. Kbh. 1926. (Dansk Bygge- og Boligudstilling afh. af Akademisk Arkitektforening 1926. 11 ff.).
- Danmarks Bavnehøje. Kbh. 1926. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1925–26. 26 ff.).
- Storby og Indsønatur. Kbh. 1926. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1925–26. 64 ff.).
- Taarbæk Kirkegaards Indgreb i Dyrehaven. Kbh. 1926. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1925–26. 59 ff.).
- Udstykningen i Ordrup Krat. Kbh. 1926. (Architekten 1926. Bd. 28. 441 ff. og 456 ff.).
- , FR. VINDING KRUSE og ERICK STRUCKMANN: Vore Fredningsforslag til Gentofte Kommune. Kbh. 1926. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1925–26. 47 ff.).
- Hvordan rejses en Fredningssag? Kbh. 1927. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1926–27. 47 ff.).
- Anton Rosen. 13. sept. 1859—2. juli 1928. Kbh. 1928. (Architekten Bd. 30. 165 ff.).
- og J. BRØNSTED: Recherches à Salona I. Publié aux frais de la Fondation Rask-Ørsted. Kbh. 1928.
- Neue Untersuchungen bezüglich des Überganges über den Jaderfluss bei Salona. Zagreb 1929. (Šišićev Zbornik, Mélanges Šišić, 561 ff.).
- Appendice k članku O. Skoka, Les Origines de Raguse. Prag 1930. (Slavia, 499 f.).
- Porta Suburbia I. НОВА ГРА ДСКА ВРАТА У СО ДИНУ. Beograd 1931. (СТАРИНАР 1931. 14 ff.).
- Die ersten Holzsäрге in Salona. Split 1928–29. (Vjesnik za arheol. i histor. dalmatinsku. 1932. 50. 37 ff.).
- Dalmatinske centralbygninger i plan og opbygning. Et bidrag til deres typologi, med særligt henblik paa de tidlig-middelalderlige min-

- desmærker. Lund 1933. (Tidsskrift för Konstvetenskap. 17. Årg. hft. 1–2 1 ff.).
- DYGGVE, EJNAR: Eigentümlichkeiten und Ursprung der früh-mittelalterlichen Architektur in Dalmatien. Stockholm 1933. (XIII Congrès International d'histoire de l'art. p. 5 ff.).
- og FR. WEILBACH: Recherches à Salone, II. Kbh. 1933.
- Le forum de Salone. Paris 1933. (Revue Archéologique 1933. 41 ff.).
- Das Heroon von Kalydon. Berlin 1934. (Archäologischer Anzeiger. 1934. 1/2. 313 f.).
- , FREDERIK POULSEN und KONSTANTINOS RHOMAIOS: Das Heroon von Kalydon. Kbh. 1934. (Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, Historisk og Filosofisk Afd. 7. Række, IV. 291 ff.).
- O crkvi Svetog Petra u Prikui. Stilska i konstruktivna istraživanja. Split 1934. (Vjesnik za arheol. i histor. dalmatinsku, 1930/34. Bd. 51. 52 ff.).
- Salona christiana. Aperçu historique du développement de la ville et de ses constructions sous l'époque paléochrétienne. Ravenna 1934. (Int. Congr. Arch. Christ. 1932. 237 ff.).
- Die Arbeiten auf dem Laphrion. Berlin 1935. (Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Institutes. Bd. 50. Archäologischer Anzeiger. 208 ff.).
- Das Mausoleum in Pécs. (Ein christliches Heroon aus Pannonia inferior). Pécs 1935. (Pannonia Könyvtar. 1935. 1–3. 62 ff.).
- Der Apsissaal des Leonteion von Kalydon. Basel 1936. (XIV. Congrès international d'histoire de l'art 1936. Annexe au volume des résumés. Actes du Congrès vol. I. p. 198 ff.).
- Das Mausoleum von Marusinac und sein Fortleben. Sofia 1936. (Actes du IV Congrès international des études byzantines. (Bulletin de l'Institut archéologique bulgare, tome X. 1936. 328 ff.).
- Posorište u Stobima. Skopje, 1937. (Godišnjak Muzeja Južne Srbije. Knjiga I. 1 ff.) (cyrillisk).
- Jugoslaviens Historie. Et Overblik — 1000 Aar. Kbh. 1938. (Udg. af Dansk-Jugoslavisk Forening i Anledning af Jugoslaviens 20 Aars Nationaldag 1. December 1938. 4).
- Et arkaisk, dorisk Tempel med Kasette-Geison. Kbh. 1938. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1937–38. 47).
- En ny oldkristelig Kultbygningstype. Kbh. 1938. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1937–38. 48).
- A Lectern in the Ny Carlsberg Glyptotek. A Romanesque Style-Copy. Kbh. 1938. (From the Collections of the Ny Carlsberg Glyptotek (II) 183 ff.).
- Den ny Naturfredningslov. Kbh. 1938. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarskrift 1937–38. 90 f.).
- Den senantike fællesscene, belyst ved teatret i Stobi og ved Diptychonfremstillinger. Kbh. 1938. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning. Udg. af Det filologisk-historiske Samfund. Nr. 179.).

- DYGGVE, EJNAR, und R. EGGER: Forschungen in Salona. III. (Marusinac). Wien 1939.
- Die Frage der "Basilica Anastasis". Berlin 1940. (6. Int. Kongr. f. Archaeologie 585 ff.).
 - L'influence formelle du tombeau cultuel sur la basilique et l'édifice chrétien à abside. (Actes du XVe congrès international d'histoire de l'art. London 1939).
 - Konstantinsbuen. Kbh. 1939. (Historisk Tidsskrift, udg. af den danske historiske forening 10. Rk. 5. Bd. 715 ff.).
 - Kurzer, vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen im Palastviertel von Thessaloniki, Frühjahr 1939. Budapest 1939. (Laureae Aquincenses memoriae Valentini Kuszinsky dicatae. Institutum numismaticum et archaeologicum Petro Pázmany. 1939. 63 ff. Dissertationes Pannonicae 2).
 - La rotonde de Saint-Georges. Athen 1939. (Bulletin de Correspondance Héliénique. 63. 1939. 313 f.).
 - Die Altchristlichen Kultbauten an der Westküste der Balkanhalbinsel. Roma 1940. (Atti del IV congresso di archeologia Christiana, 1938. Studi di Antichità Christiana, 1940. Bd. 16. 391 ff.).
 - Basilica Discoperta. Un nouveau type d'édifice cultuel paléochrétien. Rom 1940. (Atti del IV congresso internazionale di archeologia christiana, 1938. Studi di Antichità Christiana, 1940. Bd. 16. 391 ff.).
 - Compte rendu succinct des fouilles de Thessalonique 1939. Roma 1940. (Rivista archeologia Christiana XVII 1940. 149 ff.).
 - Ein Mausoleum des frühen IV. Jahrhunderts in Salona. Zagreb 1940. (Serta Hoffilleriana, 1940. 258 ff.).
 - Probleme des altchristlichen Kultbaus. Einige archäologisch begründete Gesichtspunkte zu Grabkult und Kirchenbau. Berlin 1940. (Zeitschrift für Kirchengeschichte. Bd. 59. 103 ff.).
 - Thessaloniki. (Archäologische Funde von Griechenland von Frühjahr 1939 bis Frühjahr 1940. Archäologischer Anzeiger 55. 1940. 245 ff.).
 - Ausgrabungen in Thessaloniki Berlin 1941. (Gnomon. Kritische Zeitschrift für die gesamte klassische Altertumswissenschaft. 17. Bd. Hft. 5/6, 228 ff.).
 - Dodonæiske problemer. Kbh. 1941. (Arkæologiske og kunsthistoriske Afhandlinger tilegnet Frederik Poulsen 7.3. 1941. 95 ff.).
 - Gravkirken i Jerusalem. Konstantinske problemer i ny belysning. Kbh. 1941. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning, udg. af Det filologisk-historiske Samfund, Nr. 186).
 - En ny Tydning af Palatium-Mosaiken i S. Appolinare Nuovo i Ravenna. Kbh. 1941. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1940–41. 35.).
 - Ravennatum Palatium Sacrum. La basilica ipetrale per cerimonie. Studi sull'architettura dei palazzi della tarda antichità. Kbh. 1941. (Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Archæologisk-kunsthistoriske Meddelelser III, 2).

- DYGGVE, EJNAR: Foreløbig Beretning om Nationalmuseets Udgravning af den Søndre Kongehøj i Jelling 1941. Kbh. 1941. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1940–41. 41).
- La fouille par le Musée National Danois du tertre royal sud à Jelling en 1941. Rapport préliminaire succinct. Kbh. 1942 (Acta Archeologica. Vol. XIII, Fasc. 1–3. 5 ff.).
 - A Sarcophagus Lid with a Tricliniarch. Remarks on a Perforated Cup in *Usum Liturgicum*. Kbh. 1942. (From the Collections of the Ny Carlsberg Glyptotek III. 225 ff.).
 - Udgravningen af Jelling Nordhøj er nu begyndt. Kbh. 1942. (Politiken. 1/8, 1942).
 - Dødekult, kejserkult og basilika. Bidrag til spørgsmålet om den oldkristne kultbygnings genesis. Kbh. 1943. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning, udg. af Det filologisk-historiske Samfund, Nr. 192).
 - Jelling kongehøje. Resultatet af nationalmuseets udgravninger 1941. Kbh. 1943. (Danmarksposten Nr. 7. Juli 1943).
 - Jelling Kongehøje. Udgravningen 1941. Kbh. (Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1943. 1 ff.).
 - Jelling og den ældste Arkitekturopfattelse. Tale ved Aarsfesten i Marts 1943. Kbh. 1946. (Det kgl. Akademi for de skønne Kunster. Beretning 1. April 1940—31. Marts 1946. 39 ff.).
 - Recherches et explorations archéologiques danoises dans la Péninsule des Balkans, en Égypte et dans le Proche Orient. Kbh. 1943. (Le Nord. Revue internationale des pays du Nord. Vol. VI 1943. 133 ff.).
 - Macody Lund og hans arkitekturteoretiske idéer. Kbh. 1944. (Salmonsens Leksikon Tidsskrift IV, nr. 4–5. 1941, 1022 f.).
 - Om nordisk Arkitekturopfattelse i Vikingetiden med Udgangspunkt i Jelling. Kolding 1944. (Vejle Amts Aarbog 1943. 2. Halvbd. 1 ff.).
 - Jelling. Udgravninger og resultater 1941–42. Kbh. 1945. (Danmark. Årg. 5. Nr. 3–4. 1945. 49 ff.).
 - Den kristne basilika. Tale ved Aarsfesten i Marts 1941. Kbh. 1946. (Det kgl. Akademi for de skønne Kunster, Beretning 1. April 1940—31. Marts 1946. 1946. 29 ff.).
 - Druga basilika urbana s baptisterijem u Salonu. Beograd 1948. (Zbornik filozofskog fakulteta univerziteta Beograd. 1948. 42 ff.).
 - Das Laphrion. Der Tempelbezirk von Kalydon. Mit einem religionsgeschichtlichen Beitrag von Frederik Poulsen. Kbh. 1948. (Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Arkæologisk-Kunsthistoriske Skrifter, Bd. 1, Nr. 2. 387 s.).
 - Mols Bjerge er en Helhed. Kbh. 1948. (Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1947—48. 29 ff.).
 - Oriental and Classic Archaeology. Kbh. 1948. (The Humanities and the Sciences in Denmark during the Second World War. 55 ff.).
 - The Royal Barrows at Jelling. Excavations made in 1941, 1942 and 1947, and finds and findings resulting therefrom. Newbury 1948. (Antiquity. 1948. XXII).

- DYGGVE, EJNAR: Udgravningen under Koret af Jelling romanske Kirke i April 1948. Kbh. 1948. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1947-48. 57).
- Les traditions culturelles de Delphes et l'église chrétienne. Quelques notes sur Δελφοὶ Χριστιανικοί. Paris 1948. (Cahiers Archéologiques. 1948. III. 9 ff.).
- "Via Quintana" og Diokletians palads. Kbh. 1948. (Museum. Kunst-historiske studier I 1948. 21 ff.).
- Crkva Sv. Luke na otoku Lastovu. Split. 1949. (Vjesnik za Arheol. i Hist. Dalmatinsku. Sv. III. 1 ff.).
- L'influence des Goths à Salone. Bruxelles 1949. (Byzantion, Tome 19, 74 ff.).
- Jelling-Roskilde. Hvorfor gravkamret i den nordlige Jellinghøj var tomt. Jelling 1949. (Aarsskrift for Jellingsamfundet 1948. 6 ff.).
- Oratoriet (Tempiettoen) ved klostret Sa Maria in Valle i Cividale. Kbh. 1949. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1948-49. 50).
- Kirken på Haralds Vi i Jelling. Kbh. 1949. (Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1949. 56 ff.).
- Arkitekturens afhængighed. Et eksempel. Kbh. 1950. (Fra katalog: Forårsudstillingen 1950. Charlottenborg).
- Funktionalismen i amfiteatret. Kbh. 1950. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 213).
- Blidme. Kbh. 1951. (Vort nordiske Modersmål. 2. årg. nr. 5-6. 1951. 49).
- Bykirkegårdens oprindelse. Kbh. 1951. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1950-51. 4).
- Om udgravningerne i Jelling Kirke. Nyt om Jellings historie. Jelling 1951. (Jelling Avis, Bd. 8, 1951, nr. 36).
- Frederiksstaden. Eigtved og Frederik V. Kbh. 1951. (Architekten 1951. Bd. 53. 159 ff.).
- History of Salonitan Christianity. Oslo 1951. 164 p. (Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Serie A: Forelesninger. XXI).
- Den jugoslaviske folkekunst. Udstillingen i Kunstindustrimuseet. Kbh. 1951. (Politiken 22/4).
- Frederik Poulsen. 7. marts 1876-8. november 1951. Tale holdt i Videnskabernes Selskabs møde den 11. maj 1951. Kbh. 1951. (Særtryk af Oversigt over Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs virksomhed 1950-51, 1 ff.).
- A second Heroon at Calydon. Saint Louis, Missouri, 1951. (Studies presented to David Moore Robinson. 1951. Vol. 1. 360 ff.).
- L'Origine del cimitero entro la cinta della città. Palermo 1952. (Atti dell'VIII congresso internazionale di studi Bizantini. 1951. 137 ff.).
- Arkæologiske undersøgelser i Jelling. (Jellinghøjenes frilæggelse. Forslag udarbejdet af det af statsministeriets komité til frilæggelse af Jelling-højene nedsatte arbejdsudvalg. Kbh. 1952. 5 ff.).
- Finsk arkitektur. Kbh. 1952. (Architekten 1952. Bd. 54. 271 ff.).
- Kristelig arkæologi. Kbh. 1952. (Nordisk Teologisk Leksikon 1952-56. 183 ff.).

- DYGGVE, EJNAR: L'Orange, H. P.: É un paliazzo di Massimiano Erculeo che gli scavi di Piazza Armerina portano alla luce? Con un contributo di E. DYGGVE. Oslo 1952. (*Symbolae Osloenses* 1952, fasc. XXIX. 122-26).
- The Origin of the Urban Churchyard. Kbh. 1952. (*Societas Danica Indagationis Antiquitatis et Mediaevi. Classica et Mediaevalia. Revue danoise de philologie et d'histoire* 1952. Vol. XIII. Fasc. 2. 147 ff.).
- Den "tredje runesten" i Jelling. Kbh. 1952. (*Runer og Rids. Festskrift til Lis Jacobsen* 29. Januar 1952. 1 ff.).
- Le type architectural de la Cámara Santa d'Oviedo et l'architecture asturienne. Paris, 1952. (*Cahiers Archéologiques* VI 125 ff.).
- Über die freistehende Klerusbank. Beiträge zur Geschichte des Bema. (Beiträge zur älteren europäischen Kulturgeschichte, bd. 1. Festschrift für R. Egger. Klagenfurt 1952. 41 ff.).
- Il tempietto di Cividale. Spoleto 1953. (Centro italiano di studi sull'alto medioevo. Atti del 2. congresso internazionale di studi sull'alto medioevo. 1952. 75 ff.).
- Aquileia e la Pasqua. Aquileia 1953. (*Studi Aquileiesi offerti a Giovanni Brusin*. 385 ff.).
- Et liv i videnskab og kunst. Kbh. 1953. (Saadan blev jeg det. 40 danske Mænd og Kvinder fortæller, red. af Aage Heinberg. 1953. 102 ff.).
- Povl Stegmann blandt kanonarkitekterne. Ringkjøbing 1953. (*Povl Stegmann 1888-1944 (Mindeskrift)*. 45 ff.).
- Recherches sur le Palais Impérial de Thessalonique. Kbh. 1953. (Extrait de *Studia Orientalia Ioanni Pedersen dedicata*. 59 ff.).
- Bidrag til spørgsmålet om Kristusgravens udseende og indretning. Kbh. 1954. (*Overs. Dan. Vid. Selsk.* 1953-54. 51).
- Gorm's Temple and Harald's Slave-Church at Jelling. Kbh. 1954. (*Acta Archaeologica*, 1954, vol. XXV. 221 ff.).
- Le Palais impérial de Thessalonique. Athen 1954. (*Actes du 9. congrès intern. des études byzantines*. 1954. vol. 1. 179 ff.).
- Tre tidlige kultbygninger i Jelling. Kbh. 1954. (*Overs. Dan. Vid. Selsk.* 1953-54. 51.).
- La question du Saint-Sépulcre à l'époque constantinienne. Paris 1954. (*Actes du Congrès intern. des études byzantines*, 1949. 111 ff.).
- Hvorhen førte oldtidsvejen i Tibirke. Et Vi af Jellingtype i Tibirke. Kbh. 1955. (*Fra Nationalmuseets Arbejdsmark* 1955. 61 ff.).
- Et nordsjællandsk Vi. Kbh. 1955. (*Overs. Dan. Vid. Selsk.* 1954-55. 46 f.).
- Jellingkongernes mindesmærker. Kbh. 1955. (Jelling. Det gamle Kongesæde. Vejle Amts historiske Samfunds festskrift 1955. 127 ff.).
- Oldtids-Viet ved Tibirke Kirke. Kbh. 1955. (*Politikens Kronik* 22/1).
- Theoderik mausoleets kuppel. Kbh. 1955. (*Overs. Dan. Vid. Selsk.* 1954-55. 64).
- Über Technik und Darstellung von Grabungen. Nürnberg 1955. (*Kunstchronik*. 1955. 8. Jahrg. 144 ff.).
- Arkona. Saksens Svantevitstempel og Schuchardts ruinfund. Oslo

1956. (Foreningen til norske fortidsminnesmerkers bevaring. Årbok 1956. 25 ff.).
- DYGGVE, EJNAR: "Basilica Herculis". Graz 1956. (Festschrift W. Sas-Zaloziacky zum 60. Geburtstag. 1956. 34 ff.).
- Jellingkongernes mindesmærker. Af et festskrift i anledning af Vejle Amts historiske Samfunds 50-års jubilæum 6. jan. 1955. Kolding 1956. 72 s.).
- Jellingkongernes mindesmærker. (Dansk Udsyn, 36, 1956, 235 ff.).
- Falstringernes Bygde-Vi og Landsting. Nykøbing F. 1956. (Lolland-Falsters historiske Samfunds Aarbog 1956. Rk. 8. Bd. 2. 289 ff.).
- Il frontone ad arco e trilobato veneziano. Alcune osservazioni sulla sua origine. Venezia 1956. (Venezia e l'Europa. Atti del congresso internazionale di storia dell'arte, Venezia 1955. 224 ff.).
- Visione (?) del re dei Goti. Milano 1956. (Studi in onore di Aristide Calderini e Roberto Paribeni, Studi di Archeologia e di Storia dell'Arte antica. Vol. 3. 1956. 765 ff.).
- Archäologie und Statik. Wien 1957. (Jahresheft des Österreichischen archäologischen Instituts Bd. 43. Beiblatt, 1957. 6 ff.).
- Le baptistère de la *basilica urbana* à Salone d'après les fouilles de 1949. Rome & Paris 1957. (Actes du V Congrès international d'archéologie chrétienne, Aix-en-Provence, 1954. 189 ff.).
- Excursus sulla "Basilica Herculis", ricordata da Cassiodoro. Ravenna 1957. (Corsi di cultura sull'arte ravennate e bizantina. Nr. 2. 75 ff.).
- Fouilles et recherches faites en 1939 et en 1952-53 à Thessaloniki. Recherches sur le palais impérial de Thessalonique: Architecture et mosaïques. Ravenna 1957. (Corsi di cultura sull'arte ravennate e bizantina. 1957. Nr. 2. 79 ff.).
- Cathedra Sancti Petri og dens oprindelige historiske milieu. Kbh. 1957. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1956-57. 48).
- Jelling kongehøje. Resultatet af nationalmuseets udgravninger 1941. Kbh. 1957. (Architekten 1957. Bd. 59. A 4 ff.).
- Kong Theoderik og den nordiske runddysse. En kunsthistorisk studie over Theoderikmausoleets kuppel. Kbh. 1957. — (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning. Udg. af Det filologisk-historiske Samfund. Nr. 233).
- Mausoleo di Teodorico: Le origini della cupola. Ravenna 1957. (Corsi di cultura sull'arte ravennate e bizantina. 1957. Nr. 2. 67 ff.).
- Le origini della cupola del Mausoleo di Teodorico. Ravenna 1957. (Bollettino Economico. 1957. No. 6. 3 ff.).
- Oltarna pregrada u krunidbenoj crkvi kralja Zvonimira. (Chancel presbytéral dans l'église du couronnement du roi Zvonimir). Split 1957. (Antidoron Mihovil Abramić. I: Vjesnik za Arheol. i Hist. Dalmatinsku 1954-57. 238 ff.).
- Tradition und Christentum in der dänischen Kunst zur Zeit der Missionierung. Wiesbaden 1957. (Karolingische und Ottonische Kunst. Werden, Wesen, Wirkung. 1957. 221 ff.).
- Le théâtre mixte du bas-empire d'après le théâtre de Stobi et les

- diptyques consulaires. Paris 1958. (Revue Archéologique, 1958 I. partie pp. 139 ff; II. partie pp. 20 ff.).
- DYGGVE, EJNAR: Grčka kolonizacija u Dalmaciji. Split 1958. (Urbs. 1958. 12. 99 ff.).
- Heidnisch oder christlich? Stammen die bekannten, in Arkona ausgegrabenen Mauerreste aus einem romanischen Baudenkmal? Frauenfeld 1958. — (Festschrift Joseph Gantner. Formositas romanica. 1958. 109 ff.).
- Et senantikt palads på øen Mljet. Kbh. 1958. — (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1957–58. 53).
- La region palatiale de Thessalonique. Kbh. 1958. (Acta Congressus Madvigiana. Proceedings of the Second International Congress of Classical Studies, vol. I. General Part. 1954. 353 ff.).
- Drei Paläste vom gleichen Fassadentypus aus dem jugoslavischen Küstenland. Wien 1959. (Festschrift Karl M. Swoboda, 83 ff.).
- Fra evangeliekirke til magtkirke. Studier til sanctuariets udviklingshistorie. To forelæsninger 1956. Uppsala 1959. (Kyrkohistorisk årskrift 1958. Bd. 58. 1 ff.).
- La grandeur du style Empire et certaines problèmes qui se rattachent. Paris 1959. (Actes du 19. congrès d'histoire de l'art. 1958).
- Intorno al palazzo sull'isola di Meleda. Rom 1959. (Palladio 1959, 19 ff.).
- Palace na otoku Mljetu sa novog gledišta. Ljubljana 1959. (Zbornik France Stéle. 1959).
- *Aula sacra Aula sancta*. Kbh. 1959. (Studier fra Sprog- og Oldtidforskning. Udg. af Det filologisk-historiske Samfund, nr. 239).
- Nova basilica discoperta u Solinu. Zagreb 1959. (Zbornik Karaman 1959).
- Der slawische Viermastenbau auf Rügen. Gedanken zu dem Svantevittempel des Saxo Grammaticus. Berlin 1959. (Germania. 37. 193 ff.).
- Om vore ældste kongsgårde. Stockholm 1959. (Septentrionalia et Orientalia, Kgl. Vitt. Historie och Antikvitets Akademiens Handlingar. Del 91).
- Mogorilo, Kastell oder Palast, I.stes oder IV.tes Jahrhundert. München 1960. (Akten des XI. internationalen Byzantinistenkongresses 1958).
- Three Sanctuaries of Jelling Type. Lund 1960. (Scripta Minora, Kungl. Human. Vetenskapssamf. 1959–60: 1,1–28).
- Lindos III. Le sanctuaire d'Athana Lindia et l'architecture lindienne. Avec un catalogue des sculptures trouvées sur l'Acropole par Vagn Poulsen. Kbh. 1960. (Fondation Carlsberg, Copenhagen, Lindos. Fouilles et recherches 1912–14 par CHR. BLINKENBERG et K. F. KINCH, et 1952 par E. DYGGVE. 1960. 3 en 2 vol.).
- En marmorikonostasis i Sv. PETAR i Solin med et relief af kong Zvonimir. Kbh. 1961. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1960–61).
- Quelques remarques sur la couronne médiévale en forme de casque. Kbh. 1960. (Acta Archaeologica 31. 175 ff.).

- DYGGVE, EJNAR: La SS. cattedra di S. Pietro ed il suo ambiente storico primordiale. Kbh. 1960. (Analecta Romana Instituti Danici. I. 13 ff.).
- Contributo alla discussione sul *Palatium-Ecclesia*. Roma 1961. (Atti del VII Congr. internazionale di archeol. classica 1958).
- Arkitekturskolens jugoslaviske studier. Kbh. 1961. (Arkitekten 1961. Bd. 63. 137).
- Le Sanctuaire d'Athana Lindia et l'architecture lindienne. Kbh. 1961. (Overs. Dan. Vid. Selsk. 1960-61).
- Der Holztempel Svantevits und der Schuchhardtsche Baubefund zu Arkona. Berlin 1961. (Bericht über den V. internationalen Kongress für Vor- und Frühgeschichte, Hamburg 1958).
- Intorno ad alcuni mosaici di Ravenna. Roma 1961. (Scritti di Storia dell'Arte in onore di Mario Salmi I. 125 ff.).
- Nouvelles recherches au péristyle du palais de Dioclétien à Split. Roma 1961. (Acta ad arch. et art. hist. pertinentia, Institutum Romanum Norvegicae. 1 ff.).
- *Palatium-Ecclesia*. Roma 1961. (Atti del settimo congresso intern. di archeologica classica).
- L'origine del cimitero entro la cinta della città. 1961. (Atti dell'VIII Congresso Internazionale di Studi Bizantini. Vol. VIII).
- Mindesmærkerne i Jelling. Form og Tydning. Kbh. 1962. (Nationalmus. blå bøger).
- Izvorni izgled Peristila Dioklecijanove Palače. Split 1962. (Urbs 1961-62).
- Sui mosaici pavimentali. Milano 1962. (Atti dell'VIII Congresso Internazionale di Studi sull'arte dell'Alto Medioevo 1. 219 ff.).
- *Sepulcrum Domini*. Form und Einrichtung. Baden-Baden 1962. (Festschrift Friedrich Gerke 11 ff.).
- Neue Gedanken über die Kaiserpfalz in Ingelheim. Mainz (Festschrift für Fritz Volbach. Mainz und der Mittelrhein in der europäischen Kunst. 1 ff.). I trykken.
- et MARASOVIĆ, TOMISLAV: Starokršćanski gradski kultni centar u Solinu. Vil blive trykt i Zagreb.
- Les plaques de cancel du baptistère de Split et leur placement premier. Vil blive trykt i Hist. Filos. Skrifter. Dan. Vid. Selsk., Kbh.
- Funkcionalizam u amfiteatru. Vil blive trykt i Split.
- Antička i starokršćanska Salona. Vil blive trykt i Split.

Festskrifter til Ejnar Dyggve.

60 år: Museum, Kunsthistoriske Studier I 1948 (Kbh.).

70 år: Byzantion, Tome XXV-XXVI-XXVIII (1955-56-57). Mélange EJNAR DYGGVE. Bruxelles 1957.

Arkitekten, Særnummer. 1957.

A. Leupold.

IV

A. W. LANGSETH

7. februar 1895–20. oktober 1961.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 23. marts 1962.

Af **J. A. Christiansen.**

Langseth afgik ved døden sidste efterår efter et ret kortvarigt sygeleje. Hans død var et smerteligt tab for hans hustru, for Københavns Universitet og for hans kolleger og venner.

Universitetet havde han tjent trofast fra sin ansættelse (1922) som assistent ved dets kemiske laboratorium under E. Biilmann og til sin død. I 1938 blev han ekstraordinær professor og efterfulgte 1943 Biilmann som bestyrer af laboratoriet.

Langseth blev født i København som søn af malermester A. P. Jensen og hans norskfødte hustru Karen, f. Langseth. Forældrene flyttede tidligt til Roskilde, hvis omegn han kendte ud og ind og blev ved med at vende tilbage til.

Han var af ydre stilfærdig og havde et stille lune, der kunde give sig udslag i humørfyldte, undertiden også barokke og højt uventede bemærkninger. Han rekreerede sig ofte ved klaveret, indtil hans tiltagende arbejde tvang ham bort fra denne adspredelse.

Måske var Langseth lidt af en enspændernatur, og det kan se ud til, at det kun var hans hustru, Harriet f. Jacobsen, og hans venner, der kom ham nærmere ind på livet. Som bestyrer af laboratoriet kunde der lejlighedsvis indtræde uoverensstemmelser mellem ham og medarbejderne der. Den slags vanskeligheder klarede Biilmann med sin velpolstrede gemytlighed og en god portion sarkasme, men trods sit rolige ydre var Langseth nok mere sårbar og mindre forsvarsberedt end Biilmann var, og sådanne episoder kunde gå ham nær til hjerte.

Langseth blev student fra Roskilde Katedralskole 1913. Det fortælles at han i skolen var en begavet og selvstændigt arbejdende

elev, efter lærernes smag måske lidt for selvstændig, hvad der kunde volde vanskeligheder ved karaktergivningen.

Langseth's studier ved universitetet foregik på hans egen højst ukonventionelle måde, ved arbejde i et kemisk laboratorium, som han havde indrettet sig i hjemmet og ved læsning af originallitteratur, af monografier og af lærebøger, der var større end dem, der brugtes ved universitetets forberedende undervisning. Dette medførte den ulempe, at flere af universitetslærerne slet ikke kendte den unge mand, når han kom for at tale om eksamen, og det kan have været en medvirkende årsag til, at Langseth var i usædvanlig grad eksamenssky. Faktisk tog han ved universitetet kun filosofikum og doktorgraden. Derimod erhvervede han sig to gange Universitetets Guldmedaille, i 1917 og 1922.

Universitetets Prisspørgsmål for 1916 i Fysik og Kemi lød således: »Der ønskes en Række eksperimentelle bestemmelser af Jodets Damptryk ved Temperaturer under 20° . Resultaterne sammenlignes med tidligere Iagttagelser og med Damptryk-formler«.

Til sin besvarelse krævede dette spørgsmål forsøg, og disse udførte Langseth i sit hjemmelaboratorium, hvis udstyr var tilstrækkeligt dertil. Besvarelsen belønnedes med guldmedaillen efter indstilling af J. N. Brønsted og Martin Knudsen.

Prisspørgsmålet i Fysik og Kemi for 1921 lød:

»Der ønskes en Redegørelse for Udviklingen af Anskuelserne om Substitutionsprocessernes Væsen, navnlig i den organiske Kemi«.

Dette kunde besvares uden forsøg, men besvarelsen krævede til gengæld et betydeligt forhåndskendskab til emnet, et omfattende studium af litteraturen og navnlig en moden forfatter.

Bedømmerne, E. Biilmann og Julius Petersen indstillede to forfattere nemlig A. Langseth og Stig Veibel til Guldmedaillen.

Imens var Langseth begyndt at deltage i den videregående undervisning på laboratoriet, hvorved Biilmann var bleven opmærksom på den unge lovende kemiker. Da han nu fik guldmedaille nummer to ansatte Biilmann den eksamensløse unge mand som assistent med en forudseenhed, som han senere med rette var stolt af. Vi andre assistenter fik derved en kærkommen kollega, der straks sluttede sig til vor kreds. Vi mødtes ofte udenfor murene og hver dag til frokost på laboratoriet. Efterhånden

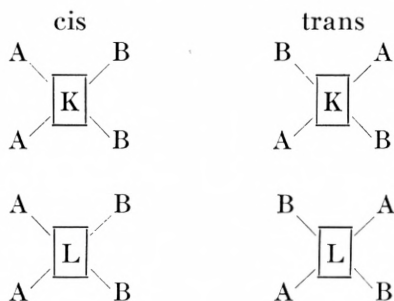
tiltrak disse frokostmøder også Biilmann, der næsten dagligt oplivede dem ved munter snak isprængt bidende sarkasmer.

Langseth blev straks medarbejder på Biilmann's daværende yndlingsområde, Kinhydronelektroden og hvad dertil hørte. Desuden måtte han naturligvis som alle vi andre tage del i laboratoriets store undervisningsarbejde.

Det varede imidlertid ikke længe inden han, med Biilmann's bifald, begyndte at gå sine egne veje, stadig indenfor den organiske kemi's både af professor og assistent højtelskede og vidtstrakte område.

Allerede Langseth's første selvstændige arbejde viser retningslinien for hans følgende. Dets program kan siges at være, gennem foreliggende eksperimentelle kendsgerninger at søge oplysning om molekulernes bygning. Ideen i denne afhandling er så smuk, at jeg gerne vilde omtale den med nogle få ord:

Man kender plane molekyler, i hvilke fire atomer er ordnede om en atomgruppe i midten, en kerne, som Langseth siger. Vi

betegner den med K. Som det ses af figuren, kan de fire atomer ordnes på to måder omkring kernen, den ene kaldet cis, den anden trans.

Sådanne tilfælde af isomeri er velbekendte og man kender mange deraf. Det gælder nu om at få at vide, hvilket af de to stoffer der er cis og hvilket der er trans. Hertil anviser Langseth følgende metode: Man skaffer sig et andet stofpar, hvor de samme fire atomer er ordnede på samme måde som i det første, omkring en anden kerne L, og således, at man for L-parrets vedkommende kender arrangementet. Hertil vælges substituerede benzener. Da der nu er samme forskel på arrangementet i de to par, slutter Langseth, at så må også forskellen på samme egenskab hos de to

stofpar om ikke være den samme så dog have samme fortegn. Ved man f. eks. at trans-L har højere smeltepunkt end cis-L, så må den af de to K-forbindelser, der har det højeste smeltepunkt være trans og den anden altså cis.

En belæst kollega har fortalt mig, at denne Langseth's første afhandling er den hyppigst citerede blandt alle hans mange.

Den indeholder et meget stort materiale med litteraturhenvi-ninger ikke alene om smeltepunkter men også om flere andre egenskaber ved stofparrene.

Langseth indså imidlertid, at det til arbejder af denne type nødvendige store indsamlingsarbejde ikke er tilstrækkeligt løn- nende i forhold til de forholdsvis grove oplysninger om mole- kulernes bygning som derved kan vindes. Som et mere velegnet middel dertil vendte han sin opmærksomhed mod spektroskopien, der på Bohr's institut havde givet så vigtige oplysninger om ato- mernes elektronsvømme. Nu drejede det sig jo imidlertid om de endnu mere indviklede elektronsvømme af fleratomige molekul- er. Kendskabet til molekulspektra var også begyndt at udvikle sig, bl. a. på det grundlag, som blev lagt af Niels Bjerrum i 1912. Både Bohr og Bjerrum havde imidlertid fået andre interesser, så Lang- seth begyndte så at sige for egen regning de forberedende øvelser til sit livsværk ved hjælp af en lille kvartsspektrograf, som labora- toriet havde anskaffet. Det ligger i sagens natur, at en kemiker må begynde med at interessere sig mere for atomernes bevægelser, deres svingninger indenfor molekulet, end for elektronerne. Atomsvingningerne afspejler sig mest direkte i den langbølgede del af spektret, i det såkaldte infrarøde. Denne slags spektre var imidlertid den gang eksperimentelt vanskeligt tilgængelige og man måtte derfor stort set nøjes med at studere de mere kortbølgede spektra i det synlige og i ultraviolet. Også her giver atomsving- ningerne sig til kende, men mere indirekte. Dette medfører, at man til studier deraf må råde over spektrografer med stor opløs- ningsevne. Det var derfor naturligt, at Langseth gennem vennen S. Å. Schou kom i forbindelse med Victor Henri i Zürich, som både var glødende interesseret i molekulspektroskopi og havde det nødvendige apparatur til at dyrke denne interesse. Ægteparret Langseth rejste da til Zürich, hvor han studerede og arbejdede eksperimentelt i Henri's laboratorium fra september 1928 til august 1929. Dette studieophold blev et vendepunkt i Langseth's

videnskabelige løbebane. Netop da havde den indiske fysiker Raman eksperimentelt påvist den efter ham opkaldte effekt, Raman-effekten. Herved var der åbnet en ny og temmelig fremkommelig vej til studium af svingningsspektre i det allerlettest tilgængelige spektralområde, i det synlige spektrum, og Langseth var ikke sen til at benytte sig deraf. Han vendte hjem med mer end rigeligt materiale til sin doktordisputats, som han straks udarbejdede og forsvarede d. 8. september 1930 med Niels Bohr og Einar Biilmann som opponenter, som begge gav ham megen ros. Disputatsen handlede langt fra alene om Raman effekten. Bl. a. fandt Langseth i klorbenzolets spektrum nogle dobbelte absorptionslinier, som måtte skyldes de to isotoper af klor ^{35}Cl og ^{37}Cl . Sådanne isotopeffekter kom senere til at spille en stor rolle ved hans undersøgelser.

For at kunne fortsætte sine arbejder hjemme måtte han skaffe sig en spektrograf med stor opløsningsevne. Dette foregik uden større udgifter for laboratoriet efter de forhåndenværende søms princip. På laboratoriet fandtes et gammeldags spektroskop, formentlig fra Julius Thomsens tid. Man kan se typen afbildet i ældre lærebøger i fysik. Det havde fire prismer og anden nødvendig optik, heldigvis af fremragende kvalitet. Ved hjælp af sin medfødte fingerfærdighed og lidt ekstra hjælp omskabte Langseth dette apparat til en spektrograf med stor opløsningsevne, større end de apparaters, som hans fagfæller rundt om i verden arbejdede med. Derimod kneb det med lysstyrken. Ofte måtte han eksponere sine plader i 14 dage for at få de svageste linier med.

Med sin sans for præcision og sin færdighed i fotografisk arbejde kunde Langseth aflokke sit apparat resultater, der var nøjagtigere end hans samtidiges og som hurtigt gav lovende oplysninger om molekulernes struktur og om de mellem dets atomer virkende kræfter. Han fik hurtigt medarbejdere, ikke alene udenlandske, men til stort held for dansk videnskabs fremtid også indenlandske. Problemer var der ingen mangel på, de måtte tværtimod udvælges med stor skønsomhed for ikke at blive skudt i tågen, men også det forstod Langseth. Måtte jeg som eksempler strejfe et par af de simpleste resultater.

Kemikerne har nu i 100 år tænkt sig, at atomerne i et molekule holdes sammen af et vist antal bindinger. F.eks. kan to kulstofatomer være bundne til hinanden med een, to eller tre bindinger.

Disse bindinger har en vis stivhed, således at forstå at jo stivere en binding er, des hurtigere svinger de to atomer i forhold til hinanden. Opfatter man nu dette bogstaveligt, vil man vente, at en dobbeltbinding er dobbelt så stiv som en enkeltbinding og en trefoldig binding tre gange så stiv. Det mærkelige er nu, at målinger på toatomige molekuler havde vist, at sådanne håndfaste betragtninger fører til meget nær rigtige konklusioner. I en af sine afhandlinger viser nu Langseth, at regelen på forskellig måde kan udvides, og at den også gælder for fleratomige molekuler.

Et andet eksempel: Molekulet dicyan, C_2N_2 er åbenbart fireatomigt og er efter den klassiske kemi's opfattelse lineært. Langseth viste, at denne opfattelse er rigtig. Derimod vidste man ikke, om molekulet var CNNC eller NCCN. Langseth viste, at den sidste opfattelse var den rigtige.

Det siger sig selv, at Langseth stadig forbedrede sin teknik. Han byggede stærkere lyskilder og fik spektrografer med stor opløsningsevne, der udnyttede lyset langt bedre end hans hjemmelavede, der dog var i brug til omkring 1938.

Allerede tidligt tænkte han sig, at en fuldstændig beskrivelse af det 12-atomige benzenmolekule, C_6H_6 , med atomafstande, vinkler og kraftkonstanter skulde danne slutstenen på hans arbejde. Dette molekule har i ca. 100 år været organikernes yndlingsoffer og var i mange år den organiske kemi's Mona Lisa. Til spektroskopisk studium af dette molekule viste det sig nødvendigt at fremstille alle de 12 mulige deutererede benzener, benzen hvori let brint er erstattet med tung brint, deuterium. Deuterium dertil leveredes af Norsk Hydro, der fremstillede det kostbare deuteriumoxid, tungt vand, i stor målestok. Den samlede beretning om dette rent kemiske arbejde er publiceret af Langseth og Klit i dette selskabs matematisk-fysiske meddelelser. Fremstillingen skete ad for så vidt kendte veje, men metoderne måtte udvælges og udformes således, at de gav det mindst mulige tab af deuterium. Afhandlingen gør på en kemisk orienteret læser et dybt indtryk ved de valgte metoders elegance og det anvendte apparaturs hensigtsmæssighed.

Som et biprodukt bevirkede arbejdet dermed, at medforfatteren A. Klit fordybte sig i destillationens teori, hvilket senere skaffede ham doktorgraden.

Der vedblev at strømme afhandlinger fra Langseth og hans

medarbejdere indtil 1940, da besættelsen satte en kraftig bremse på hans videnskabelige virksomhed. Hertil kom, at Langseth som nævnt i 1943 efterfulgte Biilmann som bestyrer af laboratoriet, hvilket naturnødvendigt betød en væsentlig forøgelse af hans administrative og undervisningsmæssige arbejde. Men efter krigen kom der igen fart i publikationerne. Midlet var stadig Raman spektre, men disse er ofte ikke tilstrækkelige til at nå målet, opklaring af molekulers struktur. De måtte suppleres med data fra den eksponentielt voksende litteratur om infrarøde spektre og sammenlignes med resultater fra undersøgelser af elektron-diffraktion. Sidstnævnte foregik i stor stil navnlig på Odd Hassel's laboratorium i Oslo. De giver direkte oplysninger om atomafstande i molekulerne, og Langseth kom derved i samarbejde med Hassel, et samarbejde, der kunde forme sig som livlige og meget frugtbare diskussioner mellem de to.

Raman-spektrene er, trods det mægtige stød fremad, som de gav molekulspektroskopien, dog nærmest at betragte som et supplement til og en slags surrogat for de infrarøde spektre. Da der nu efter krigen fremkom registrerende spektrografer til infrarødt og der samtidig kunde fås midler fra Marshall-hjælpen til indkøb af sådanne meget kostbare instrumenter, blev der anskaffet, i 1950 et mindre og i 1953 et meget stort og kompliceret apparat. Den slags apparater skal helst være fumlesikre for at kunne sælges i større udstrækning. Det er bleven mig fortalt, at det store kun blev solgt i ialt fem eksemplarer, så helt fumlesikkert har det nok ikke været; men i Langseth's kyndige hænder gav det fortrinlige resultater. Absorptionsrøret for luftarter var fra fabrikens side kun 10 cm langt, men det var alt for lidt til hans formål, undersøgelse af benzendamp. På laboratoriets værksted lod han da bygge et absorptionskammer, i hvilket lyset passerede en vejlængde på op til 20 m ved mange gange gentagen refleksion fra to spejle. Dette tillige med andre forbedringer gjorde apparatet velegnet til formålet. Beretningen herom og om de med dette apparat opnåede resultater findes i Selskabets Mat. Fys. Skrifter, bind 1, nr. 1 (1956). Værket handler om det infrarøde spektrum af den symmetriske trideuterobenzon og af hexadeuterobenzon. Forfattere er Sv. Brodersen og A. Langseth. Det virker imponerende ved den omhu, hvormed alle dets enkelte trin er gennemarbejdede, renfremstillingen af stofferne, optagelsernes teknik,

gengivelsen af forsøgsresultaterne og sidst, men ikke mindst, ved fortolkningen af disse. Måske navnlig ved det sidstnævnte trin var samarbejdet med Brodersen overordentlig frugtbart, idet Brodersen som den yngre havde lettere ved at tilegne sig den for den ældre noget vanskeligere matrixregnings teknik, hvis indførelse betød en stor lettelse i det meget store regnearbejde. Jeg husker endnu Langseth's begejstring over dette hjælpemiddel, som han jo nok kendte, men ikke før havde anvendt. Det sidste arbejde i denne serie blev en afhandling i Mat. Fys. Skrifter, bind 1, nr. 7 (1959) af de samme to forfattere.

Til kort før sin død arbejdede han energisk videre med den numeriske bearbejdelse af forsøgsresultaterne, det der skulde sætte slutstenen på værket. Helt nåede han ikke til vejs ende, men der er håb om, at andre vil tage tråden op.

Til slut vil det være naturligt at nævne, at Sv. Brodersen, nu professor ved Århus Universitet har gjort metoderne til behandling af frekvensdata fra infrarøde og Ramanspektre til genstand for sin doktordisputats, den der nylig blev antaget uden forsvar. Desuden skal det nævnes, at en anden af Langseth's tidligere medarbejdere, professor Børge Bak allerede i en årrække har arbejdet med molekulspektroskopi og særligt med rotationspektre.

Til et indgående studium af disse må de infrarøde spektre suppleres med undersøgelser efter en helt anden teknik, hvor »lys«kilden er en emitter af ganske korte radiobølger, centimeterbølger. Denne teknik indførte Børge Bak på laboratoriet allerede i 1947, hvilket naturligvis havde Langseth's store interesse.

Til alle disse arbejder fik både Langseth og hans daværende og tidligere medarbejdere beredvillig støtte fra vore forskellige fonds, ikke mindst Carlsbergfondet, og som før nævnt fra Marshall-fondet. Som sagt, man har god grund til at vente, at Langseth's arbejde vil blive fortsat og dets område udvidet, eller rettere sagt, fortsættelsen og udvidelsen deraf er allerede i god gænge herhjemme.

Danske kemikere og fysikere og Langseth's kolleger i udlandet, ved vort universitet, i dette Selskab og i andre forsamlinger vil længe bevare mindet om ham.

Arbejder af A. Langseth

Nedenstående litteraturfortegnelse er udarbejdet af Prof. Dr. Sv. Brodersen, Århus og stillet til disposition for nærværende forfatter, som takker prof. Brodersen derfor.

1. A. LANGSETH: Zeitschrift für physikalische Chemie, **118**, 49—64 (1925): »Ein Beitrag zur Konfigurationsbestimmung geometrisch isomerer Kohlenstoffverbindungen«.
2. E. BILMANN, A. LANGSETH JENSEN, K. O. PEDERSEN: Journal of the Chemical Society, **127**, 199—208 (1925): »Method of Measuring the Reduction Potentials of Quinhydrones«.
3. E. BILMANN, A. LANGSETH JENSEN: Bulletin de la Société chimique de France [4], **41**, 147—151 (1927): »Sur la préparation de l'hydrogène pure pour les électrodes à hydrogène«.
4. E. BILMANN, A. LANGSETH JENSEN: Bulletin de la Société chimique de France [4], **41**, 151—166 (1927): »Sur le potential de l'électrodes à quinhydrone par rapport à l'électrode à hydrogène«.
5. A. LANGSETH: Nature, **124**, 92 (1929): »A Relation Between Raman Spectra and Ultra-Violet Absorption«.
6. A. LANGSETH: Det 18. skandinaviske Naturforskersmøde 1929, 26.—31. august 1929: »En Sammenhæng mellem Raman-spektre og ultraviolet absorption«.
7. A. LANGSETH: Doktordisputats, 1930: »Spektroskopiske Studier«.
8. A. LANGSETH: Nature, **128**, 225—226 (1931): »Fine Structure of Raman Lines in Liquids«.
9. A. LANGSETH: Zeitschrift für Physik, **72**, 350—367 (1931): »Feinstruktur von Raman-banden. I. Die Struktur der Raman-Banden des Tetrachlorkohlenstoffs und die Symmetrie des tetravalenten Kohlenstoffatoms«.
10. A. LANGSETH: Zeitschrift für Physik, **77**, 60—71 (1932): »Feinstruktur von Raman-Banden. II. Das Raman-spektrum von Ammoniak in wässriger Lösung«.
11. A. LANGSETH, J. RUD. NIELSEN: Nature, **130**, 92—93 (1932): »Raman Spectrum of Nitrous Oxide«.
12. A. LANGSETH: Det 4. Nordiske Kjemikersmøde, Oslo, 27.—30. juni, p. 94—103 (1932): »Raman-effekt og Molekylstruktur«.
13. A. LANGSETH, J. RUD NIELSEN: Zeitschrift für physikalische Che-

- mie, **B 19**, 35—46 (1932): »Über die Raman- und Ultrarotspektren des Kohlendioxyds«.
14. A. LANGSETH, J. RUD NIELSEN: Zeitschrift für physikalische Chemie, **B 19**, 427—433 (1932): »Über das Raman-Spektrum des Kohlendioxyds«.
 15. A. LANGSETH, Bergliot QVILLER: Zeitschrift für physikalische Chemie, **B 27**, 79—99 (1934): »Das ultraviolette Absorptionsspektrum von Osmiumtetroxyd«.
 16. A. LANGSETH, J. RUD NIELSEN, J. UTOFT SØRENSEN: Zeitschrift für physikalische Chemie, **B 27**, 100—110 (1934): »Raman-Effekt von dreiatomigen Molekülen. V. Über die Konstitution der Ionen N_3^- und NCS^- «.
 17. A. LANGSETH, E. WALLE: Zeitschrift für physikalische Chemie, **É 27**, 209—218 (1934): »Raman-Effekt von dreiatomigen Molekülen. VI. Über die Konstitution des Nitritions«.
 18. A. LANGSETH, E. WALLE: Nature, **133**, 210 (1934): »A Source of Error in Photometry«.
 19. A. LANGSETH, J. UTOFT, J. RUD NIELSEN: Journal of Chemical Physics, **2**, 402—409 (1934): »Raman Spectrum of Carbon Disulphide«.
 20. A. LANGSETH: Physical Reviews, **46**, 1057—1058 (1934): »Polarization and Intensity Measurements in the Raman Spectrum of Carbon Dioxide«.
 21. A. LANGSETH: Fysisk Tidsskrift, **33**, 166—172 (1935): »Isotopeeffekten i Molekylspektrene«.
 22. A. KLIT, A. LANGSETH: Nature, **135**, 956 (1935): »Raman Spectrum of Deuterobenzene«.
 23. A. KLIT, A. LANGSETH: Zeitschrift für physikalische Chemie (A), **176**, 65—80 (1936): »Über die Darstellung von Deuteriobenzol«.
 24. A. KLIT, A. LANGSETH: Journal of Chemical Physics, **5**, 925—926 (1937): »The Raman Spectra of Deuterated Benzenes and the Symmetry of the Benzene Molecule«.
 25. A. LANGSETH, A. Klit: Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk. **15**, no. 13 (1937): »A General Chemical Method for the Preparation of the Deuterated Benzenes«.
 26. A. LANGSETH, R. C. Lord, Jr.: Journal of Chemical Physics, **6**, 203—204 (1938): »The Fine Structure of the Totally Symmetrical Raman Lines in Benzene and Benzene- d_6 «.
 27. A. LANGSETH, R. C. Lord, Jr.: Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk. **16**, no. 6 (1938): »The Raman Spectra of the Deuterated Benzenes«.
 28. A. LANGSETH: Det 5. Nordiske Kemikermøde, 3.—7. juli 1939, p. 175—177 (1939): »Undersøgelser over Drejeligheden om C-C-Enkeltbindingen«.
 29. A. LANGSETH, B. Bak: Journal of Chemical Physics, **8**, 403—409 (1940): »Hindered Rotation. I. The Configuration of the Cyclohexane Molecule«.
 30. A. LANGSETH, H. J. BERNSTEIN: Journal of Chemical Physics, **8**,

- 410—415 (1940): »Hindered Rotation. II. The Hindered Rotation About the C-C Single Bond in Tetrachloroethane«.
31. A. LANGSETH, H. J. BERNSTEIN, B. Bak: *Journal of Chemical Physics*, **8**, 415—418 (1940): »Hindered Rotation. II. The Qualitative Nature of the Interactions Hindering Internal Rotation«.
 32. A. LANGSETH, H. J. BERNSTEIN, B. Bak: *Journal of Chemical Physics*, **8**, 430—431 (1940): »The Hindered Rotation in $\text{CH}_2\text{D}\cdot\text{CH}_2\text{Br}$ «.
 33. A. LANGSETH, B. Bak: *Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.* **24**, no. 3 (1947): »Hindered Rotation IV. The Raman Spectrum of Deuterated Ethyl Bromides«.
 34. O. BASTIANSEN, O. HASSEL, A. LANGSETH: *Nature*, **160**, 128 (1947): »The 'Octa-Benzene', Cyclo-octatetraene (C_8H_8)«.
 35. A. LANGSETH: *Inst. intern. chim. Solway. 7th Conference, Brussels*, p. 242—266 (1948): »Preparation of Organic Compounds«.
 36. A. LANGSETH, S. BRODERSEN: *Acta Chemica Scandinavica*, **3**, 778—779 (1949): »Temperature Effect on the Absorption Spectrum of Cycloöctatetraene«.
 37. A. LANGSETH, S. BRODERSEN: *Nature*, **165**, 931—933 (1950): »A General Method for the Localization of Electronic Transition Frequencies in Continuous Absorption Spectra«.
 38. A. LANGSETH, CHR. KNAKKERGAARD MØLLER: *Nature*, **166**, 147—148 (1950): »A Correlation of Restoring Coefficients in Molecular Potential Functions and Bond Orders Between the Different Atoms in Polyatomic Molecules«.
 39. A. LANGSETH, CHR. KNAKKERGAARD MØLLER: *Acta Chemica Scandinavica*, **4**, 937—941 (1950): »Note on the Nature of Valence Forces«.
 40. A. LANGSETH, CHR. KNAKKERGAARD MØLLER: *Acta Chemica Scandinavica*, **4**, 725—737 (1950): »The Raman Spectrum and the Potential Function of Cyanogen«.
 41. S. BRODERSEN, A. LANGSETH: *Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.* **26**, no. 3 (1951): »Localization of the Electronic Lines in Continuous Absorption Spectra by the Temperature-Effect«.
 42. A. LANGSETH: *Det 8. Nordiske Kjemikermøte, Oslo, 14.—17. juni*, p. 174—175 (1953): »Raman- og Infrarødspektroskopiens Anvendelse til Bestemmelse af Molekylstruktur«.
 43. A. LANGSETH: *Le Journal de Physique et le Radium*, **15**, 614 (1954): *Resumé af foredrag holdt på molekylspektroskopikerkongressen, Paris 1953: »Spectres Infrarouges et Raman de Molécules Linéaires Simples«.*
 44. A. LANGSETH, B. P. STOICHEFF: *Canadian Journal of Physics*, **34**, 350—353 (1956): »High Resolution Raman Spectroscopy of Gases. VI. Rotational Spectrum of Symmetric Benzene- d_3 «.
 45. S. BRODERSEN, A. Langseth: *Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.* **1**, no. 1 (1956): »The Infrared Spectra of Benzene, sym-Benzene- d_3 , and Benzene- d_6 «.
 46. S. BRODERSEN, A. LANGSETH: *Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.* **1**,

- no. 5 (1958): »A Complete Rule for the Vibrational Frequencies of Certain Isotopic Molecules«.
47. S. BRODERSEN, A. LANGSETH: *Acta Chemica Scandinavica*, **12**, 1111—1116 (1958): »A Frequency Rule for Non-Isotopic Molecules«.
48. S. BRODERSEN, A. LANGSETH: *Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.* **1**, no. 7 (1959): »The Fundamental Frequencies of All the Deuterated Benzenes«.
49. S. BRODERSEN, A. Langseth: *Journal of Molecular Spectroscopy*, **3**, 114—122 (1959): »The Application of the Complete Isotopic Rule to Certain Plane Molecules«.

**UDDRAG AF REGNSKABET
FOR ÅRET 1961**

Indtægt.	kr.	øre	kr.	øre
1. <i>Beholdning fra forrige års regnskab:</i>				
Kassebeholdning	10 586	94
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. Rente af obligationer	32 641	38		
b. Rente af indskud i bank	1 026	79	33 668	17
3. <i>Statstilskud i kalenderåret 1961</i>	130 000	00
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	00		
fra Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	00		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for				
året 1960 (udbet. juni 1961)	7 015	90		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	00		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring				
om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen:				
rente af 120200 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 366	68		
e. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	00	33 882	58
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>	64 558	26
6a. <i>Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets</i>				
<i>internationale forbindelser</i>	30 000	00		
6b. <i>Bidrag fra Carlsbergfondet</i>	27 500	00	57 500	00
7. <i>Tilfældige indtægter:</i>				
Udtrukne obligationer	14 000	00
Samlet indtægt	344 195	95

	kr.	ø.	kr.	ø.
Udgift.				
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger m. m.	63 291	00		
b. Selskabets møder	8 066	96		
c. Rengøring	7 154	47		
d. Kontor og oplag	11 548	69		
e. Porto	7 291	91		
f. Forsikring	406	90		
			97 759	93
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	10 156	68		
b. Meddelelserne og Skrifterne m. m.:				
α. Af Selskabets midler	144 953	62		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag...	4 000	00		
			159 110	30
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>	4 300	00
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie..	1 400	00		
			1 400	00
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger.....	23 180	79		
b. Rejser	5 861	38		
			29 042	17
Overføres	291 612	40

Udgift.		kr.	øre	kr.	øre
	Overført	291 612	40
6. Pengepræmier og medailler :					
a. Præmier af legaterne:					
	Af Thotts Legat	»	»		
	Af Classens Legat	»	»		
	Af Schous Legat	»	»		
b. Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse					
		1 000	00		
c. F. J. Ørnborgs Legat for 1961					
		2 000	00		
				3 000	00
7. Udgifter til istandsættelser og anskaffelser					
		4 888	56
8. Indkøb af obligationer					
		13 914	34
9. Beholdning ved årets slutning :					
	Kassebeholdning	30 780	65
	Samlet udgift	344 195	95

Regnskab for bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse:

Beholdning ultimo 1960	kr. 6 032,60	Udgifter 1961	kr. 5 400,00
Bidrag indgået 1961 . . .	- 7 015,90	Beholdning ultimo 1961	- 7 648,50
	<u>kr. 13 048,50</u>		<u>kr. 13 048,50</u>

Regnskab for bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets internationale forbindelser:

Beholdning ultimo 1960 ÷	kr. 3 664,25	Kontingentudgifter til	
Bidrag indgået 1961	- 30 000,00	unioner for 1961	kr. 23 180,79
		Rejseudgifter 1961 til	
		Selskabets delegerede -	5 861,38
		Beholdning ultimo 1961 - ÷	2 706,42
	<u>kr. 26 335,75</u>		<u>kr. 26 335,75</u>

Opsamlet af legaterne:

	Thotts Legat	Classens Legat	Schous Legat	Ørnborgs Legat
Beholdning ultimo 1960	800 kr.	1000 kr.	1000 kr.	» kr.
Bidrag for 1961	200 -	400 -	100 -	2 000 -
Pengepræmier udbetalt 1961	» -	» -	» -	2 000 -
Beholdning ultimo 1961	1 000 kr.	1 400 kr.	1 100 kr.	» kr.

Formueopgørelse pr. 31. december 1961.

I. Værdipapirer lydende på Selskabets navn (herunder Thotts Legat på 5 000 kr.):

8 000 kr.	danske statsobl. 1894	à 3 ⁰ / ₁₀₀	kursværdi kr.	3 820,00
5 000	- danske statsobl. 1941/66	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 4 750,00
75 000	- - - 1944/84	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 58 500,00
28 000	- konv. danske statsobl. 1919	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 21 420,00
74 500	- danske statsobl. S. 1997	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 55 316,25
125 700	- Husejer Kreditk. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 73 534,50
159 000	- Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 98 275,00
165 000	- - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 124 077,50
32 200	- - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 22 221,00
25 000	- - - -	à 5 ⁰ / ₁₀₀	—	- 18 375,00
41 000	- Jydske Land. Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 31 075,00
4 000	- - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 3 070,00
5 000	- - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 4 225,00
43 000	- Købhvns. Kreditf. obl.	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 31 175,00
16 000	- Ny jydske Købstads Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 9 720,00
18 000	- Østift. Landkreditkasse obl.	à 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	..	—	- 14 130,00
15 300	- - - -	à 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	..	—	- 12 966,75

Ialt 834 700 kr. nominelt, til kursværdi kr. 586 651,00

II. J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om professor, dr. med. & phil. Julius Thomsen:

90 200 kr.	Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	kursværdi kr.	56 575,00
23 000	- - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀	—	- 16 875,00
6 000	- - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 4 080,00
1 100	- - - -	à 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	—	- 926,75

120 300 kr. nominelt, til kursværdi kr. 78 456,75

III. Kassebeholdning kr. 30 780,65

I ovenstående formueopgørelse er inkluderet beholdning af bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse kr. 7 648,50, beholdning af bidrag fra Rask-Ørsted Fondet ÷ kr. 2 706,42 samt opsamlede bidrag til prisopgaver for legaterne kr. 1 000 + kr. 1 400 + kr. 1 100.

April 1962.

Louis Hjelmlev

Kassekommissionens formand.

BUDGET

FOR ÅRET 1962

	kr.	ø.	kr.	ø.
Indtægt.				
1. Beholdning:				
a. Kassebeholdning				
b. Guldmedailler				
2. Renteindtægt m. m.:				
a. 8 000 kr. danske stats oblig. à 3 $\frac{0}{100}$	240	»		
81 000 - do. do. à 4 -	3 240	»		
107 500 - do. do. à 4 $\frac{1}{2}$ -	4 837	50		
125 700 - Husejer Kreditk. oblig. à 3 $\frac{1}{2}$ -	4 399	50		
161 000 - Østifternes Krdf. oblig. à 3 $\frac{1}{2}$ -	5 635	»		
176 000 - do. do. à 4 -	7 040	»		
18 600 - do. do. à 4 $\frac{1}{2}$ -	837	»		
25 000 - do. do. à 5 -	1 250	»		
43 000 - Jydske Land. Krdf. oblig. à 3 $\frac{1}{2}$ -	1 505	»		
4 000 - do. do. à 4 -	160	»		
5 000 - do. do. à 4 $\frac{1}{2}$ -	225	»		
43 000 - Københavns Krdf. oblig. à 4 -	1 720	»		
16 000 - Ny jyske Købst. Krdf. oblig. à 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$	560	»		
b. Rente af indskud i bankerne	100	»		
			31 749	»
3. Forventet statsliskud			130 000	»
4. Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	»		
Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	»		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for året 1961	7 000	»		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen: rente 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ af 91 200 kr., 4 $\frac{0}{100}$ af 23 000 kr. og 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ af 6 000 kr. Østif. Krdf. oblig.	4 382	»		
e. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	»		
			33 882	»
5. Salg af Selskabets publikationer			50 000	»
6. a. Forventet bidrag fra Rask-Ørsted Fondet			35 000	»
b. Bidrag fra Carlsbergfondet			50 000	»
Samlet indtægt			330 631	»

Udgift.	kr.	øre	kr.	øre
<i>1. Selskabets bestyrelse:</i>				
a. Lønninger m. m.	74 986	»		
b. Selskabets møder.....	12 000	»		
c. Rengøring	7 000	»		
d. Kontor og oplag	14 000	»		
e. Porto	8 000	»		
f. Forsikring	450	»	116 436	»
<i>2. Selskabets publikationer:</i>				
a. Oversigten	14 000	»		
b. Meddelelserne og Skrifterne:				
α. Af Selskabets midler	149 000	»		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag	4 000	»	167 000	»
<i>3. Til rådighed for Selskabets præsident fra</i>				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>	4 382	»
<i>4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:</i>				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie.....	1 400	»	1 400	»
<i>5. Selskabets internationale forbindelser:</i>				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	26 200	»		
b. Rejser.....	8 800	»	35 000	»
Overføres...	324 218	»

Udgift.		kr.	ø.	kr.	ø.
	Overført	324 218	»
6.	<i>Pengepræmier og medailler:</i>				
	a. Præmier af legaterne:				
	Af Thotts Legat	»	»		
	Af Classens Legat	»	»		
	Af Schous Legat	»	»		
	b. Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse	»	»		
	c. Ørnborgs Legat	2 000	»	2 000	»
7.	<i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser</i>	4 413	»
8.	<i>Indkøb af obligationer</i>	»	»
	Samlet udgift	330 631	»

Af disse udgifter er 1 a fast, 1 b—f, 2 a—b samt 5 a og b kalkulatoriske (5 a dog fast i udenlandsk valuta). De øvrige bevillinger kan kun overskrides ifølge særlig bevilling af Selskabet.

Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag.

	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1962 ca.	7 600	»
Bidraget for 1961 ca.	7 000	»
	14 600	»
Budgetteret udgift	5 400	»
Beholdning ved årets udgang ca.	9 200	»

Bidrag fra legaterne til præmier.

	Thotts Legat		Classens Legat		Schous Legat	
	kr.	ø.	kr.	ø.	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1962	1 000	»	1 400	»	1 100	»
Bidraget for 1962	200	»	400	»	100	»
	1 200	»	1 800	»	1 200	»
Budgetteret udgift	»	»	»	»	»	»
Beholdning ved årets udgang	1 200	»	1 800	»	1 200	»

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Beretning om virksomheden 1961

Kommissionens arbejde har haft samme omfang som i de nærmest foregående år. Tilskuddene har været uændrede siden 1959; de seneste års lønforhøjelser har derfor i nogen grad hæmmet virksomheden, hvilket især er gået ud over de undersøgelsesrejser, der er en del af kommissionens arbejde. Som det vil fremgå af regnskabsbemærkningerne i beretningens slutning, overstiger driftsudgifterne de faste tilskud med ca. 2.000 kr. Når dette sidste beløb ikke er blevet større, skyldes det især, at kommissionen både med hensyn til lokaler, materialer og arbejdskraft fremdeles har kunnet nyde godt af kontorfællesskabet med Erhvervsarkivet.

Som i de foregående år har kommissionen i 1961 bistået danske og udenlandske videnskabsmænd med oplysninger om arkivalier bevarede i privateje, ligesom registraturer over sådanne har været stillet til disposition.

Undersøgelser vedrørende privatpersoners arkiver

Maskinmester CHRISTIAN BERTELSEN, New York.

Gennem generalkonsul Troels Fink er til Erhvervsarkivet modtaget 2 dagbøger, der skildrer Bertelsens oplevelser som skibsmaskinmester under såvel 1. som 2. verdenskrig.

Overbibliotekar, dr. phil. SOPHUS BIRKET-SMITH (1838–1919).

De gennem kommissionen i 1940 afleverede arkivalier (beretning 1940, side 6) er nu af Rigsarkivet ordnet i 2 pakker. Af den

udarbejdede registratur fremgår det, at arkivet rummer korrespondance med en række bibliotekskolleger såvel i Danmark og Norden som det øvrige Europa; også arkivfolk og historikere er repræsenteret i stort tal. Arkivet er tilgængeligt med rigsarkivarens tilladelse; til offentliggørelse af breve kræves dog yderligere tilladelse fra overinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. & scient. Kaj Birket-Smith, så længe han lever.

Industrimanden og politikeren ALEXANDER FOSS (1858–1925).

Kommissionen foretog i 1950 en henvendelse til familien vedrørende en eventuel aflevering. En sådan har nu fundet sted til Rigsarkivet.

Direktør GUNNAR GREGERSEN (1875–1950).

Fra Teknologisk Institut, København, er til Erhvervsarkivet modtaget en samling bestående af korrespondance, beretninger o. a. fra Gunnar Gregersens arbejde som medlem af forskellige udvalg under Industrirådet i restriktionsperioden under og efter 1. verdenskrig.

Historikeren, fhv. postmester CARL KLITGAARD (1868–1957).

Fra Historisk Samfund for Hjørring Amt er efter Klitgaards enkes død modtaget 3 pakker breve til Klitgaard over årene 1954–56. Brevene er videregivet til Rigsarkivet til indlemmelse i den derværende Klitgaardsamling (beretning 1957, side 2–3).

Redaktør LARS LARSEN-LEDDER (1881–1958).

Af det meget store arkiv er nu i hovedsagen de indkomne breve såvel fra private som dem, der vedrører »Afholdsdagbladet« og organisationsarbejdet i afholdsbevægelsen foreløbigt ordnede.

Slægten MARSTRAND.

Se Vilhelm Marstrand.

Bagermester, borgmester i København JACOB NICOLAJ MARSTRAND (1848–1945).

De gennem kommissionen i 1943 og 1944 afleverede arkivalier (beretning 1941, side 4, 1943, side 5 og 1944, side 5) er nu af Rigsarkivet ordnet i 6 pakker. Af den udarbejdede registratur fremgår det, at arkivet rummer korrespondance med en lang

række af Marstrands samtids kendte politikere og embedsmænd samt mere eller mindre fremtrædende personligheder fra den grundtvigske bevægelse. Foruden til Jacob Marstrand indeholder samlingen breve til begge hans hustruer, Marie Elisabeth, f. Neergaard, (død 1914), og Margrethe Lønborg, f. Jensen, (død 1948). Fra Morten Pontoppidans højskole i København findes en protokol for årene 1891–93. Arkivet er tilgængeligt.

Ingeniørarkitekt VILHELM MARSTRAND (1884–1955).

Arkivet er nu af kommissionen færdigordnet i 159 pakker. Det afspejler, som nævnt i beretningen 1955, Marstrands talrige interesser og gøremål inden for historie, filologi, byplanlægning og personalhistorie. Om slægten Marstrand indeholder arkivet en stor samling, der for en dels vedkommende hidrører fra fhv. bagermester Olav Marstrand, Lejre. Fremhæves kan en lille regnskabsbog med småskitser af maleren Vilhelm Marstrand.

Litteraturhistorikeren og kritikeren HARALD NIELSEN (1879–1957).

Det i kommissionens beretning for 1958 omtalte arkiv er i årets løb blevet afleveret til Det kongelige Bibliotek.

Direktør CHRISTIAN H. OLESEN (1885–1960).

Til Erhvervsarkivet er modtaget et omfattende arkiv efterladt af direktør i De danske Spritfabrikker Chr. H. Olesen. Det rummer en lang række sager vedrørende Chr. H. Olesens talrige tillidshverv.

Præsten MORTEN PONTOPPIDAN (1851–1931).

Se Jacob Nicolaj Marstrand.

Skuespilleren, teaterdirektør ADAM POULSEN (f. 1879).

Adam Poulsen har nu overdraget hele sit privatarkiv til Det kongelige Bibliotek (beretning 1950, side 3 og 1953, side 3).

Præsten OLFERT RICARD (1872–1929).

Til Det kongelige Bibliotek er afleveret en stor samling breve, dagbøger, manuskripter og avisudklip (beretning 1936, side 6).

Amtmand, lensgreve OTTO DIDRIK SCHACK (1882–1949).

På Schackenborg ved Tønder opbevares foruden et omfattende godsarkiv også et betydeligt privatarkiv, efterladt af amtmand Otto Didrik Schack. Privatarkivet er under ordning. Det omfatter foruden korrespondance en større samling manuskripter til taler og til ufuldendte memoirer.

Redaktør NIELS OVE TIMMERMANN (død 1920) og hustru KIRSTINE, f. BRANSAGER (død 1959).

Fra fru Lou Bransager, Sorø, har kommissionen modtaget en ny aflevering, der foruden de i beretning 1959 side 3 nævnte korrespondenter indeholder sager vedrørende rejsningen af mindesmærket i Ringsted for C. Th. Zahle.

Undersøgelser vedrørende forretnings-, gods- og institutionsarkiver

Dansk Fiskeriforening.

Foreningen er oprettet i 1887 ved en sammenslutning af »Dansk Fiskeriselskab« og »Foreningen til Fiskeriernes Fremme i Danmark og Bilande«. 80 bind og 1 pakke for tidsrummet 1884–1947 er overladt Erhvervsarkivet. Foruden almindelige regnskabsbøger indeholder arkivet brevjournaler, der til en vis grad bøder på mangelen af indkomne breve, samt 30 kopibøger, hvis indhold genspejler det pionerarbejde, som den tidligere skolemand Arthur Feddersen (1835–1906) udførte for organisationen og for dansk fiskeri.

Den danske Sagførerforening.

Fra landsretssagfører, dr. jur. Axel H. Pedersen er til Erhvervsarkivet afleveret forhandlingsprotokoller og korrespondance vedrørende Den københavnske, senere danske Sagførerforening samt forskelligt fra Sagførernes Hjelpe- og Understøttelseskomité (nu Advokatsamfundets Understøttelsesfond) – alt for årene 1869–1929.

Fadderskabsforeningen for Tønder, Århus.

Fra direktør, konsul G. A. K. Nielsen, Århus, er modtaget foreningens arkiv bestående af korrespondance, regnskaber og tryksager for årene 1945–61.

Højskolebladet.

De gennem kommissionen i 1939 og 1959 afleverede arkivalier (beretning 1936, side 3, 1937, side 4 og 1959 side 4) er nu af Rigsarkivet ordnet i 79 pakker. Bladet blev oprettet i 1876 af bogtrykker Konrad Jørgensen, der officielt var dets redaktør til 1908; fra 1908–58 redigeredes det af Helge Skovmand. Størsteparten af arkivet består af breve til redaktionen ca. 1900–58, dog med enkelte breve fra 1890'erne. Arkivets næststørste afdeling består af koncepter til eller kopier af svarbreve fra redaktionen (hovedsagelig fra Helge Skovmand). Resten – 4 pakker – dækker spredte emner. Fra hovedstammen kan nævnes breve og tryksager fra Skovmands arbejde i »Komiteen for Grundtvigs Mindekirke«.

Arkivet kan benyttes med tilladelse, der er specificeret i den udførlige registratur. Det er frit tilgængeligt fra 1988.

Kolonialfirmaet Hans Jensen A/S., Ålborg.

Fra det i 1883 grundlagte firma er til Erhvervsarkivet indgået 140 bd. handelsbøger for årene 1884–1952. Af korrespondance og andre papirsager er intet bevaret.

Kraks Legat, København.

For tidsrummet 1912, 1915–46 har legatet til Erhvervsarkivet afleveret sit korrespondancearkiv i 100 pakker. Det dækker emnemæssigt kun optagelse i og afgang fra legatets forskellige publikationer samt salget af disse.

Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere, Viborg.

Foreningen, der er grundlagt i 1851, har overladt Erhvervsarkivet 334 bind og 309 pakker vurderings- og statistikprotokoller med tilhørende bilag for årene 1920–50. Materialet bliver på længere sigt af ikke ringe bygningshistorisk og -økonomisk interesse.

Den københavnske Sagførerforening.

Se Den danske Sagførerforening.

Manufaktur-Union ved Hans Holm og Wenø, Ålborg.

Firmaet er grundlagt i 1865, men har ikke bevaret arkivalier længere tilbage end til 1892, fra hvilket år og til 1953 17 bd. og

1 pk. er overgivet til Erhvervsarkivet. Det drejer sig om almindelige regnskabsbøger samt en smule korrespondance og aviser med personalia.

H. C. Møllers Sæbefabrik og Oliemølle A/S., Århus.

Den nu ophørte virksomheds sidste direktør, konsul G. A. K. Nielsen, har til Erhvervsarkivet afleveret en mindre samling, der dækker årene 1822–1949. Af samlingen kan fremhæves aktieselskabets forhandlingsprotokol 1895–1940, en interessant industrihistorisk brevveksling fra 1860'erne og forskellige oplysninger om fabrikkens historie, dens bygninger og familien Møller.

Sagførerfirmaet M. L. Nielsen og J. H. Møller, Århus.

Fra firmaet er til Erhvervsarkivet modtaget 44 bind og 59 pakker. Hovedparten af sagerne, der spænder over årene 1905–53, vedrører incassoforhold – et værdifuldt socialhistorisk stof – en mindre del er fremgået af diverse bobehandlinger.

Reck's Opvarmnings Comp. A/S., København.

Selskabet, der er grundlagt i 1878, arbejder specielt med fabrication af apparatur for alle sider af opvarmningsområdet. Det repræsenterer for Erhvervsarkivet, som det har overgivet sit velbevarede arkiv for tidsrummet 1893–1945, en ny branche, der tidligere kun er forekommet spredt i mindre samlinger. Arkivet, der omfatter 663 bind og 347 pakker, giver i det hele et fyldigt indblik i den tidlige maskinindustriis forhold.

Schackenborg, Tønder amt.

Se foran under Otto Didrik Schack.

A/S Schlichtkrull og Uttental, København.

Firmaet, der drev en gros handel med klæde, har efter sit ophør til Erhvervsarkivet afgivet 215 bind og 135 pakker. Arkivet dækker hele firmaets levetid 1900–60.

A/S Århus Hallen, Århus.

Erhvervsarkivet har efter standsningen af hallens drift fået overladt 41 bind og 125 pakker samt fotografier, plakater og

tegninger for tidsrummet 1938–60. Arkivet, der er det hidtil eneste afleverede på dansk grund fra showbranchen, giver med sine mange »navne« fra alle sider af kunst-, forlystelses- og sportslivet i Danmark og hele verden et fortræffeligt og spændende indblik i denne side af »erhvervslivet«.

Kommissionen har i 1961 til driften modtaget 10.900 kr. Fra Carlsbergfondet, Undervisningsministeriet og Videnskabernes Selskab er ydet henholdsvis 2.500 kr., 7.000 kr. og 1.400 kr. i tilskud. Renter udgjorde 51,14 kr.

Udgifterne har beløbet sig til i alt 13.128,08 kr. De fordeler sig på følgende konti: almindelige driftsudgifter med kontorassistance, materialer, porto, telefon og sekretærhonorar androg 2.977,06 kr., undersøgelser med rejser, fragt, ordningsarbejder og registraturskrivning androg 10.065,02 kr., diverse udgifter udgjorde 86,00 kr. – Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på i alt 5.758,27 kr. – Regnskabet revideres af Carlsbergfondet.

Århus, Flensborg og København i juni 1962.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN

TROELS FINK

HOLGER HJELHOLT

PETER SKAUTRUP

VAGN DYBDAHL

II.

**„Grosserer A. Collstrops
hjem for en dansk Videnskabsmand.“**

Beretning for 1961.

„Lundehave“ har i det forløbne år været beboet af rigsantikvar, professor, dr. phil. Johs. Brøndsted.

Regnskabsoversigt for 1961.

Indtægt.

Kassebeholdning pr. 1. januar 1961 på giro- og bankkonto	kr.	8 937,86
Renter af obligationer	»	36 716,19
Rente på postgirokonto	»	27,85
Rente på bankkonto	»	138,63
Andre indtægter	»	1 300,00
Salg af obligationer	»	559 519,13
		<hr/>
		Ialt kr. 606 639,66

Udgift.

Tilskud til beboeren	kr.	9 600,00
Løn og pension til gartner	»	11 316,66
Skatter og afgifter til Helsingør Kommune	»	1 151,37
Forsikringspræmier	»	1 405,68
Bygninger med inventar og haven	»	28 885,86
Administration, arkitekttilsyn, revision o. l.	»	844,37
Køb af obligationer	»	534 951,26
Beholdning på bankkonto ult. 1961	»	6 568,39
Beholdning på postgirokonto ult. 1961	»	11 916,07
		<hr/>
		Ialt kr. 606 639,66

Status pr. 31. december 1961.

Aktiver.

Ejendommen vurderet til ejendomsskyld	kr.	400 000,00
Indbo	»	12 109,60
Obligationer, nominelt:		
3 ⁰ / _o danske statsoblig. 1894	»	241 500,00
6 ⁰ / _o Østift. Kreditf.	»	118 000,00
6 ⁰ / _o Jydsk Grundejer Kreditf.	»	118 000,00
6 ⁰ / _o Jydsk Husm. Kreditf.	»	90 000,00
6 ⁰ / _o Jydsk Landejend. Kreditf.	»	118 000,00
Beholdning på bankkonto	»	6 568,39
Beholdning på postgirokonto	»	11 916,07
	Ialt kr.	<u>1 116 094,06</u>

Passiver.

Ejendom og indbo	kr.	412 109,60
Grundfond	»	600 000,00
Reservefond	»	103 984,46
	Ialt kr.	<u>1 116 094,06</u>

Regnskabet er revideret på Undervisningsministeriets foranstaltning.

III.

„Emil Herborgs Legat.“

Beretning for 1961.

I året 1961 er udbetalt fire legatportioner, hver på 150 kr. månedlig, til:

mag. scient. Ove Frydenberg	i	3 måneder
mag. scient. & cand. mag. Erik Høg	i	3 —
mag. scient. Jørgen Sodemann	i	3 —
mag. scient. Bent Christensen	i	12 —
mag. scient. Bo Werner Christensen	i	9 —
mag. scient. Ole Hansen	i	9 —
cand. mag. Jens Thorup	i	9 —

Regnskabsoversigt for 1961.

Indtægt.		Udgift.	
Kassebeholdning	kr. 1 988,88	Udbetaling af 4 legat-	
Renter af obligationer	- 8 300,50	portioner	kr. 7 200,00
Renter af bankkonto	- 26,26	Udbetaling i henhold til	
Udtrækning af obliga-		fundatsens § 8	- 600,00
tioner	- 2 000,00	Administration	- 298,95
		Køb af obligationer	- 2 411,11
		Kassebeholdning	- 1 805,58
	<hr/>		<hr/>
	kr. 12 315,64		kr. 12 315,64

Formue pr. 31. december 1961.

3 ¹ / ₂ % obligationer, nom.	kr. 36 000,00
4 ⁰ / ₀ » »	- 27 000,00
4 ¹ / ₂ % » »	- 131 000,00
6 ⁰ / ₀ » »	- 3 000,00
Anden formue	- 100,00
Kassebeholdning	- 1 805,58
	<hr/>
	kr. 198 905,58

Marts 1962.

På bestyrelsens vegne

NIELS BOHR.

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det kgl. danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er eftersat, og regnskabet og beholdningerne er fundet i orden.

København, den 3. april 1962.

W. FENCHEL

C. E. SANDER-HANSEN

IV.

„Niels Bohr Legatet.“

Uddrag af regnskab for 1961.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1960	kr.	13 866,18
Renter af obligationer og bankkonto	-	45 100,86
Udtrukne obligationer.....	-	13 000,00
Andre indtægter.....	-	25,20
		<hr/>
Samlet indtægt....	kr.	71 992,24

Udgift.

Udbetalinger ved professor Niels Bohr.....	kr.	58 500,00
Kassebeholdning ult. 1961	-	13 492,24
		<hr/>
Samlet udgift....	kr.	71 992,24

Formue pr. 31. december 1961.

414 000 kr. danske statsobligationer à $4\frac{1}{2}\%$	kursværdi	kr.	307 395,00
275 000 » kreditforeningsobl. à $3\frac{1}{2}\%$	—	-	176 197,50
68 000 » » à 4%	—	-	46 465,00
298 000 » » à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	204 058,00
		<hr/>	
1 055 000 kr. nominelt	til kursværdi	kr.	734 115,50
Kassebeholdning ultimo 1961	-	13 492,24	
			<hr/>
		kr.	747 607,74

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 3. april 1962.

W. FENCHEL

C. E. SANDER-HANSEN

„Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.“

Beretning for 1961—62.

Legatet blev opslået ledigt i februar 1962. Efter legatbestyrelsens indstilling vedtog Selskabet i april 1962 følgende bevillinger af de disponible legatmidler:

Til studiet af dansk sprog:

Cand. mag. Niels Haastrup	kr. 1 000
Lektor, mag. art. Agnete Loth	- 2 000

Til studiet af dansk flora:

Fh. viceskoleinspektør, kaptajn M. P. Christiansen	- 700
Konsulent P. Grøntved, Næstved	- 700
Amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen	- 700
Seminarielektor S. M. Rasmussen, Vordingborg	- 700
Fh. lærer S. M. Rasmussen, Roskilde	- 700

I alt . . . kr. 6 500

Regnskab for 1961.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1960	kr. 4 466,00
Renter af obligationer, aktier og bankkonto	- 7 598,52
Udtrukne obligationer m. m.	- 3 236,00
Samlet indtægt . . .	<u>kr. 15 300,52</u>

Udgift.

Udbetalte legater	kr. 6 300,00
Indkøb af obligationer	- 2 291,68
Annoncering	- 33,60
Kassebeholdning ult. 1961	- 6 675,24
Samlet udgift . . .	<u>kr. 15 300,52</u>

Rådighedssum til uddeling.

Overført fra tidligere år.....	kr.	7 102,78
Renteindtægt 1961.....	-	7 598,52
	kr.	14 701,30
5 0/0 af renteindtægt afsat til formueforøgelse.....	kr.	379,93
Annoncering.....	-	33,60
Uddeling i 1961.....	-	6 300,00
	kr.	7 987,77
Overført til fordeling i senere år.....	kr.	7 987,77

Formue pr. 31. december 1961.

18 500 kr. danske statsobl. à 4 ¹ / ₂ 0/0.....	kursværdi	kr.	13 736,25
1 000 - » » à 4 0/0.....	—	-	780,00
14 400 - » » à 2 0/0.....	—	-	7 308,00
2 700 - kreditforeningsobl. à 6 ¹ / ₂ 0/0.....	—	-	2 173,50
3 600 - » » à 5 ¹ / ₂ 0/0.....	—	-	2 835,00
2 000 - » » à 5 0/0.....	—	-	1 470,00
25 400 - » » à 4 ¹ / ₂ 0/0.....	—	-	18 828,50
11 900 - » » à 4 0/0.....	—	-	8 594,75
4 000 - » » à 3 ¹ / ₂ 0/0.....	—	-	2 910,00
47 700 - hypotekforeningsobl. à 4 ¹ / ₂ 0/0.....	—	-	34 344,00
11 184 - bankhæftelsesobl. à 4 0/0.....	—	-	5 592,00
16 200 - aktier i Kbhvns. Handelsbank.....	—	-	40 095,00
158 584 kr. nominelt.....	til kursværdi	kr.	138 667,00
	Kassebeholdning.....	-	6 675,24
		kr.	145 342,24

April 1962.

På bestyrelsens vegne
C. MØLLER

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 3. april 1962.

W. FENCHEL

C. E. SANDER-HANSEN

VI.

Kommissionen for Ducange.**Beretning for 1961.**

Redaktør: Prof., dr. Franz Blatt.

Det er lykkedes at fremskaffe en (deltids)medarbejder, der vil være i stand til at færdigredigere den danske Ducange på grundlag af det à jourførte materiale. Der vil til færdigredigeringen medgå 4 år og det årlige honorar til medarbejderen må formentlig fastsættes til 9240 kr., ialt 36960 kr. fordelt på 4 år. Manuskriptet omfatter ca. 1400 sider. De enkelte bogstaver fylder i renskrift:

A	138	G	15	N	28	T	49
B	27	H	26	O	43	U	14
C	169	I	94	P	176	V	38
D	85	K	4	Q	27	W	3
E	81	L	44	R	59	X	1
F	47	M	68	S	131	Y-Z	2
	547		251		464		107
							= 1369 sider.

Den danske komité har som hidtil ydet sit bidrag til Union Académique Internationales nye ordbog over middelalderlatin; efter udsendelsen af hæftet MEABILIS – MILES (1961) er man for tiden i færd med at redigere det internationale materiale af MO.

København og Århus i maj 1962.

KAJ BARR

FRANZ BLATT

L. L. HAMMERICH

VII.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum.**Beretning for året 1961.**

HESYCH

Udgiver: K. Latte

I løbet af beretningsåret er manuskriptet til afsnittet ι - σ redigeret, og desuden begyndelsen af ε . Til færdiggørelsen af bd. II mangler endnu blot resten af ε og jævnførelsen med de nye dele af Photios.

Göttingen og København, d. 30. juli 1962.

FRANZ BLATT

K. BARR

K. LATTE

VIII.

**Kommissionen for Monumenta Musicae Byzantinae.
Beretning for årene 1960-62.**

Siden maj 1960 da den forrige beretning blev afgivet (se Oversigt juni 1959—maj 1960, s. 162ff) er Carsten Høeg og Einar Dyggve afgået ved døden. Carsten Høegs død måtte nødvendigvis stille udgivelsen af Monumenta Musicae Byzantinae over for tungtvejende problemer. Høeg havde fra udgivelsens begyndelse i høj grad stået som udgivelsens organisator (og også siden juni 1959 formelt som udgivelsens leder). Samtidig var han kommissionens formand og repræsenterede i enhver henseende udgaven over for Selskabet. I overensstemmelse med Carsten Høegs ønsker valgtes efter hans død Oliver Strunk (Princeton) til leder af foretaget, hvilket godkendtes af Selskabet og siden af Union Académique Internationale ved mødet i juni 1961. I kommissionen indvalgtes efter Carsten Høegs død Franz Blatt og Jens Peter Larsen og efter Einar Dyggves død Kaj Barr. Med hensyn til redaktionens sammensætning er der overvejelser igang angående visse ændringer, men disse overvejelser er endnu ikke afsluttet.

Publikationer 1960-61.

Af de i forrige beretning omtalte publikationer som endnu var i trykken i 1960 er udgivet:

Hovedserien. Vol. VI: *Contacarium Palaeoslavicum Mosquense*, ed. Arne Bugge, København 1960.

Serien *Scripta*. Vol. VII: *The Hymns of the Pentecostarium*, by H. J. W. Tillyard, København 1960.

Serien *Subsidia*. Vol. IV: *Studies on the Fragmenta Chiliandarica Palaeoslavica I* (M. Velimirović: *Byzantine Elements in Early Slavic Chant: The Hirmologium*), København 1960.

Publikationer der forberedes.

Følgende publikationer kan forventes udgivet i 1962-63:
Serien *Lectionaria*. Vol. I., *Prophetologium*, ed. Carsten Høeg et Guenther Zuntz, fasc. 5.

Siden beretningen i maj 1960 er så mange nye kilder til Prophetologiet blevet tilgængelige, at det har været nødvendigt at indskrænke denne fascikel til kun at omfatte lektionerne for Påskelørdag. Fasc. 6, som følger, vil da indeholde lektionerne for resten af det bevægelige kirkeår; med denne fasc. 6. skal Pars I af Volumen I sluttes, så at en ny paginering kan begynde med lektionerne for det faste kirkeår. Siden Carsten Høegs død har professor Zuntz måttet lede arbejdet på fasc. 5 alene; denne fascikel befordres for tiden i trykken af Gudrun Engberg og Jørgen Raasted.

Hovedserien, Vol. VII: *Specimina Notationis Antiquioris* ed. Oliver Strunk.

Denne samling, som vil omfatte ca. 185 plancher, kommer til at indeholde repræsentative sider af omkring 45 af de vigtigste musikhåndskrifter skrevet før 1200. Disse plancher vil blive ledsaget af en kort indledning og professor Strunk vil senere, i overensstemmelse med Carsten Høegs planer, forberede til serien *Subsidia* en mere detaljeret undersøgelse af de tidlige notationer og af de metoder hvorefter disse notationer kan transkriberes.

Serien *Subsidia*, Vol. V: *Canti ecclesiastici della tradizione italo-albanese*, ed. P. Bartolomeo di Salvo (Grottaferrata).

Dette bind vil omhandle den sicilianske del af den italo-albanske tradition; Fader Bartolomeo har derefter i sinde at forberede et mindre supplementbind om melodierne i den kalabriske del af traditionen.

Følgende publikationer er under aktiv forberedelse, men kan sandsynligvis ikke ventes udgivet før tidligst 1964:

I *Subsidia* vil det bind om Chiliandar-fragmenterne som blev omtalt i sidste beretning (*Studies on the Fragmenta Chiliandarica Palaeoslavica, II*) sandsynligvis gå i trykken før udgangen af 1963; Djordje Radojčić (Novi Sad) har sluttet sig til bidragsyderne, og der vil givetvis komme endnu flere til.

Den facsimileudgave af Athos Triodiet (Vatopedi 1488) som Oliver Strunk har arbejdet på, vil sandsynligvis ikke udkomme før efter facsimileudgaven af Hirmologiet Saba 83 (i farver), et foretagende som beskæftigede Carsten Høeg meget i det sidste år før hans død. Denne udgave forberedes af Jørgen Raasted og er blevet understøttet af Carlsbergfondet.

Det kan iøvrigt nævnes, at Dmitrije Stefanović (Belgrad) har lovet at forberede for serien *Subsidia* en undersøgelse af Stichera-riets overlevering.

I 1958 påtog redaktionen sig at forberede som en del af Répertoire International des Sources Musicales et katalog over byzantinske musikhåndskrifter. I juli 1961 blev aftalerne herom fornyet og adskillige medarbejdere har siden sluttet sig til, bl.a. Kenneth Levy (Brandeis) og Constantin Floros (Hamburg). De første to fascikler, med beskrivelse af håndskrifterne i St. Katherinas kloster på Sinai og af håndskrifterne i Grottaferrata og Messina vil sandsynligvis gå i trykken inden udgangen af 1962.

I det nyeste bind af *Classica et Mediaevalia* er der blevet trykt korte artikler af Levy, Raasted og Strunk.

Med visse mindre modifikationer er alle de hidtil nævnte projekter blevet startet af Carsten Høeg. Endnu eet projekt, som Professor Høeg ikke har haft med at gøre, er i øjeblikket til forhandling – udgivelsen, i *Subsidia*, af en monografi af Constantin Floros fra Hamborgs Universitet med titlen *Das mittelbyzantinische Kontakienrepertoire*. Beregninger og prøvetryk er blevet sendt til Hamborgs Universitet og derfra til Deutsche Forschungsgemeinschaft, det fond som i påkommende tilfælde vil dække udgivelsesudgifterne.

Det har vist sig ønskeligt midlertidigt at udsætte arbejdet på to projekter, som er blevet omtalt gentagne gange i tidligere beretninger. *Indices canonum, hirmorum, sticherorum, contaciorum* må, efter hvad vi nu ved, synes at være et mindre praktisk foretagende end først antaget, og hele planen må påny overvejes, bl.a. under hensyntagen til at adskillige konkurrerende indices i mellemtiden er udkommet. *Corpus Scriptorum*, hvortil meget forberedende arbejde allerede er gjort af Jørgen Raasted og Christian Thodberg under Høegs ledelse, må udsættes indtil mere presse-ende projekter er af vejen.

Oliver Strunk, der har boet i København siden juni 1961, vil i slutningen af september vende tilbage til De Forenede Stater. Det forventes at han vil være i København igen fra begyndelsen af juni til slutningen af september 1963.

September 1962.

K. BARR FRANZ BLATT KNUD JEPPESEN HAL KOCH
JENS PETER LARSEN

**Uddrag af regnskab for Monumenta Musicae Byzantinae
for tiden fra 22. april 1960 til 15. juni 1962.**

Indtægt:

Overført fra forrige regnskab ¹⁾	kr. 28 346,17
Indtægt ved salg af publikationer.....	» 9 881,64
Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet.....	» 20 000,00
» » British Academy.....	» 7 740,37
» » UNESCO.....	» 17 572,65
» » Union Académique Internationale.....	» 17 013,15
» » Slavic Department, Harvard.....	» 14 847,07
» » Dumbarton Oaks.....	» 5 167,02
» » American Council of Learned Societies.....	» 10 350,00
» » Ass. Internat. de Bibliographie Musicale....	» 6 880,61
Renter.....	» 1 696,60
	Ialt kr. 139 495,28

Udgift:

Fremstilling af publikationer ²⁾	kr. 67 955,99
Medhjælp.....	» 3 130,00
Fotografier ³⁾	» 4 822,77
Rejser.....	» 1 636,31
Diverse.....	» 1 888,57
Kassebeholdning.....	» 60 061,64
	Ialt kr. 139 495,28

¹⁾ Se *Oversigt 1959-60*, s. 166.

²⁾ Det bemærkes, at fremstillingen af *Prophetologium* betales direkte af Carlsbergfondet.

³⁾ Udgifterne til farvefilmsoptagelser i Jerusalem af håndskriftet Saba 83 – kr. 30 620,16 – er ligeledes betalt af Carlsbergfondet.

IX.

**Kommissionen for "A Critical Pāli Dictionary".
Beretning for årene 1960-62.**

Kommissionens sammensætning er uændret: BARR, HAMMERICH (formand), HJELMSLEV. De danske medarbejdere er ligeledes uændret F. MØLLER-KRISTENSEN (nu mag. art.), ELSE PAULY, N. WARMDAHL. Dr. H. KOPP (Heidelberg) har fortsat som hidtil, dog således, at han arbejder 6 måneder i København, 6 måneder i Heidelberg. Om den nytilkomne Dr. W. BOLLÉE (Utrecht) se nedenfor.

I Kommissionens beretning i »Oversigten« 1959-60 er der gjort rede for genoptagelsen af CPD arbejdet på international basis. Da beretningen blev skrevet, var det første hæfte af CPD Vol. II endnu i arbejde; hæftet blev udsendt i sommeren 1960 og forelagt den 25. orientalistkongres i Moskva af professor HANS HENDRIKSEN; kongressen vedtog 16. august en resolution, der anbefalede arbejdet til støtte fra akademier og andre institutioner i overensstemmelse med Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs forslag, samt opfordrede regeringerne i en række lande i Asien til at yde bidrag til ordbogens fortsættelse. Kommissionens formand forelagde hæftet i Selskabets møde 14.10.1960. Siden da er der blevet udarbejdet et nyt hæfte (II 2) omfattende ākappika – āpatti, samt mindeord af Dr. H. BECHERT om W. Geiger; hæftet offentliggøres i sommeren 1962.

Samtidig med udarbejdelsen af dette hæfte er der sket en betydelig udvidelse af det internationale samarbejde, og arbejdet i København har for en stor del bestået i at indføre nye medarbejdere i ordbogsarbejdet og i det hele at organisere det på en sådan måde, at forskere i flere lande kan deltage i selve udarbejdelsen af ordbogen uden at skulle opholde sig i København. Prof. N. A. JAYAWICKRAMA, Peradeniya, arbejdede i ordbogens bibliotek i 3 måneder i begyndelsen af 1961, og det kan påregnes, at han sammen med Dr. GODAKUMBURA vil virke for oprettelsen af et arbejdssted for CPD på Ceylon, evt. med tilknytning til universitetet i Peradeniya. Dr. IVO FIŠER, Prag, besøgte igen ordbogen i maj 1961 og hjembragte materiale til udarbejdelse i Prag. Fra august 1961

virker Dr. W. B. BOLLÉE, Utrecht, som medarbejder ved CPD, udpeget af det holl. akademi; han har foreløbig opholdt sig et år ved ordbogens bibliotek i København og vil nu søge at skabe muligheder for at fortsætte arbejdet i Utrecht. Kredsen af medarbejdere er således blevet udvidet, og for nylig har også Dr. HEINZ BECHERT, Mainz, påtaget sig at udarbejde en del artikler for ordbogen.

Tilsynskomiteen er udvidet med Prof. H. HUMBACH (nu Mainz) og Prof. K. DE VREESE (Amsterdam).

For nylig har det japanske akademi givet tilsagn om deltagelse i arbejdet, idet det har dannet en komité (9 lærde inden for indologi og buddhologi med Prof. TSUJI, Tokyo, som formand) til at forestå arbejdet og har udset foreløbig 3 pāli-forskere til medarbejdere, af hvilke Dr. E. MAYEDA (Tokyo) og Prof. H. SASAKI (Kyoto) allerede har tilbragt nogen tid i København for at blive gjort bekendt med materialet og arbejdets gang, Mayeda i december 1960, Sasaki sommeren 1961. Det japanske undervisningsministerium giver økonomisk støtte til den japanske deltagelse i ordbogsarbejdet.

En væsentlig vanskelighed ved genoptagelsen af arbejdet på pāliordbogen var mangelen på de nødvendige bøger, både tekstudgaver, oversættelser, håndbøger og tidsskrifter. Det er i den forløbne tid lykkedes i nogen grad at råde bod herpå; det har været muligt at købe en hel del takket være især Carlsbergfondets tilskud; biblioteket har modtaget en del gaver, blandt hvilke især må nævnes den del af HELMER SMITHS efterladte bogsamling, der blev givet til CPD af fru SMITH; ordbogen har til stadighed stående en række bøger udlånt fra Kgl. Bibliotek, Universitetsbibl. i Uppsala og Universitetsbibl. i Lund; endvidere er der givet løfte om, at ordbogen vil modtage en række pālitekster med singhalesisk oversættelse som gave fra Ceylon; en del af de institutioner, som pāliordbogens hæfter sendes til som gave, har sendt forskellige publikationer. Alligevel mangler ordbogens bibliotek stadigvæk selv absolut nødvendige tekstudgaver, som det nu er vanskeligt at skaffe; og der er langt tilbage, inden medarbejderne i Danmark kan råde over et håndbibliotek, der kan give vejledning i de mange vanskeligheder, der opstår under det leksikalske arbejde; på det punkt er medarbejderne i andre lande undertiden betydeligt bedre stillet.

Formanden har som repræsentant for Selskabet deltaget i

UAI's møder i Bruxelles i juni 1960 og i Stockholm juni 1961, som delegeret fra UAI i generalforsamlingen i CIPSH i Tokyo 1961, og var ved disse lejligheder i stand til at tale CPD's sag. Efter generalforsamlingen i Tokyo foretog formanden en rejse til en række lande i Østen, der med rette mentes at kunne støtte fortsættelsen af ordbogen. En beretning om denne rejse blev afgivet i Selskabets møde den 15. dec. 1961 og er i udvidet form tilstillet UAI på fransk og engelsk (med kopier til Selskabet). Et vigtigt resultat af rejsen var, at der blev truffet aftale om samarbejde med Burma og Thailand, i forbindelse med hvilket Mr. TIN LWIN fra Burma besøgte ordbogen nogen tid i foråret 1962. I formandens fravær i Amerika febr. til maj 1962 ledede Prof. KAI BARR kommissionen.

For tiden foregår en fotografisk kopiering af de danske samlinger, således at det vil blive muligt at forsyne hvert af de arbejdscentre, der tænkes oprettet for ordbogen rundt i verden, med en fuldstændig materialesamling. Den danske samling er i øvrigt blevet suppleret med W. Geigers efterladte samlinger til et pāli-leksikon (ca. 100 000 sedler), og fra akademiet i Berlin er det blevet stillet i udsigt, at CPD kan få sendt R. O. FRANKES samling på 70 000 sedler, omfattende metriske pāli-texter, som lån.

Udarbejdelsen af artikler til fuldendelse af bogstavet ā og endvidere til begyndelsen af de øvrige vokaler foregår nu, idet materialet er blevet fordelt mellem medarbejderne; en del manuskripter foreligger. Denne del af ordbogen udarbejdes i Europa og på Ceylon, medens den japanske medvirken foregår inden for de følgende dele.

Gennemførelsen af det internationale samarbejde søges gjort økonomisk mulig ved, at forskerne fra de forskellige lande får godtgørelse for deres arbejde gennem en institution i deres eget land. Foruden at betale lønningerne til de danske medarbejdere har Carlsbergfondet betalt udgifter til biblioteksanskaffelser, forskellige kontorudgifter, afskrivningsarbejde m. m.; kommissionen har endvidere modtaget betydelige tilskud fra Rask-Ørsted-Fondet og UNESCO, foruden et bidrag fra den internationale Orientalistorganisation.

Juli 1962.

KAI BARR

L. L. HAMMERICH

L. HJELMSLEV

X.

**Beretning om mødet i
Union Académique Internationale i Stockholm
den 12.-17. juni 1961.**

Unionens 35. møde fandt sted i Stockholm i dagene 12.-17. juni 1961 efter indbydelse af Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitets-Akademien. Følgende lande var repræsenterede: Belgien, Canada, Danmark, De Forenede Stater (American Council of Learned Societies), Finland, Frankrig, Grækenland, Indien (Sahitya Academy), Italien, Japan, Jugoslavien, Nederlandene, Norge, Polen, Rumænien, Schweiz (Société Suisse des Sciences morales), Spanien (Institut d'Estudis Catalans), Storbritannien, Sverige, Tjekkoslaviet, Tyskland (både Vest og Øst), Ungarn, Østrig og som særlig indbudt Prof. Kurt Latte, fhv. vicepræsident for U.A.I. Desuden deltog to delegerede for Conseil international de la Philosophie et des Sciences Humaines (CIPSH), en repræsentant for UNESCO og den mexicanske ambassadør i Oslo M. Maples Arce som observatør for Consejo Mexicano de Instituciones Humanísticas. De danske delegerede var Franz Blatt og L. L. Hammerich. Samtlige delegerede blev den 16. juni modtaget på Drottningholm af Hs. Majestæt Kongen af Sverige.

Som nye medlemmer af UAI optoges Consejo Mexicano de Instituciones Humanísticas og Australian Humanities Research Council. UAI's formand C. C. Berg (Nederlandene) har bl.a. under orientalistkongressen i Moskva 1960 drøftet muligheden af det sovjetiske akademis tilslutning til UAI. Drøftelserne er endnu ikke ført til afslutning.

Det økonomiske grundlag for UAI er i det afvigte år forbedret ved en forhøjelse af de enkelte akademiers årlige bidrag (fra 10 000 til 15 000 belgiske frcs) og ved tilvejebringelsen af en rådighedssum for UAI's bestyrelse (501 092 belgiske frcs), hvortil Det kgl. danske Videnskabernes Selskab har bidraget med 50 000 belgiske frcs. Af denne rådighedssum vedtoges det at yde

Prof. L. L. Hammerich et tilskud på 400 dollars til en rejse i Østen for at aktivere samarbejdet mellem europæiske og asiatiske lærde i almindelighed og i særdeleshed med henblik på *Påli-ordbogen*, hvortil UNESCO i årene 1961–1962 bidrog med 3000 dollars årligt. Man vedtog at søge dette bidrag forhøjet for årene 1963 og 1964.

Unionens arbejde foregik som sædvanligt i atten kommissioner, hvortil i år føjedes en nittende (*Corpus des Troubadours*). Ledelsen af *Monumenta Musicae Byzantinae*, der fortsat vil blive udgivet i København, overdroges i overensstemmelse med Carsten Høegs ønsker til Oliver Strunk, professor ved Princeton University (tolvte kommission). Den ellefte kommission (Concordance et Indices de la Tradition musulmane) fortsætter udgivelsen af *Encyclopédie de l'Islam*, hvorom Nyberg afgav beretning, og man vedtog at offentliggøre et supplement til Brockelmanns *Geschichte der arabischen Literatur*. Under henvisning til kommissionens forøgede aktivitet (bl.a. udarbejdelsen af et atlas over den muhamedanske verden, evt. støtte til et arbejde om de muhamedanske og kristne slavers befrielse i 18. århundrede) søger man en årlig bevilling på 5800 dollars af CIPSH (for årene 1963–1964). Kommissionen for *Corpus Vasorum Antiquorum* søger forhøjet årligt tilskud af CIPSH (5000 dollars årligt i årene 1963 og 1964) under henvisning til at stadig flere lande deltager i kommissionens arbejde, der ledes af M. Devambez. Der er udkommet 5 fascikler i det forløbne år (2 fra Tyskland, 2 fra Italien, 1 fra Polen). Kommissionen for *den internationale ordbog over middelalderlig latin* holdt møde under forsæde af Franz Blatt, der på redaktionens vegne fremlagde 3. hæfte af *Novum Glossarium Mediae Latinitatis*. Nationalkomiteerne for den nye Ducange afgav rapport; af regionale middelalderordbøger fremlagdes 3. hæfte af det tyske *Mittellateinisches Wörterbuch* og 1. hæfte af et *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*. Kommissionen for *Tabula Imperii Romani* har udsendt bladet *Tergeste* (Triest), der er fremgået ved samarbejde mellem forskellige lande. Bladet *Mediolanum* (Italien og Schweiz) er under forberedelse, Rumæneren Graur gav meddelelse om, at bladet *Dacia inferior* er klar til udgivelse, mens *Condurachi* arbejder på bladet *Scitia minor*. I kommissionen for publikation af *uudgivne dokumenter vedrørende Japan* redegjorde Takagi på det japanske akademis vegne for arbejds-

forløb; reproduktionen af dokumenter i det spanske akademi er nu i god gænge takket være UAI's intervention. Derimod har Indonesiens nationalarkiv i Djakarta endnu ikke givet de japanske videnskabsmænd tilladelse til reproduktion af de der beroende dokumenter. Kommissionen *Corpus Philosophorum Medii Aevi* påhørte en rapport fra H. A. Wolfson (Medieval Academy of America), der forestår udgivelsen af Averroes' kommentar til Aristoteles, en rapport fra Aramon i Serra vedrørende Arnau de Vilanovas værker, en rapport fra R. Klibansky vedrørende *Corpus Platonicum Medii Aevi*, hvorunder den af Waszink og Povl Johs. Jensen forberedte udgave af Chalcidius' Timaiosoversættelse med kommentar henhører; den forventes udsendt i 1962. Fra Minio-Paluello, der forestår udgivelsen af Aristoteles latinus forelå en redegørelse med hensyn til de forskellige middelalderlige Aristoteles-oversættelser, hvoraf fremgik at I 1-5 *Categoriae* vel *Praedicamenta* (1. *Translatio Boethii* 2. *Editio Composita* 3. *Translatio Guillelmi* 4. *Lemmata Simplicii* og *Paraphrasis Pseudo-Augustiniana*) og XXIX 1: *Politica*, *Translatio Imperfecta* er i trykken. I det hele taget har aktiviteten med hensyn til Aristoteles latinus været stærkt stigende i det forløbne år. I kommissionen for tilvejebringelse af et *katalog over oversættelser og kommentarer fra Middelalder og Renæssance* (udgiver: P. O. Kristeller) foreslog C. Bühler udgivelsen af en Checklist of XVIth Century Editors of Works of XVIth Century Latin Authors. Den kommission, der forestår udgivelsen af *de assyriske ordbøger*, oplyser, at I. J. Gelb i 1961 har kunnet publicere et hæfte omfattende bogstavet Z. To hæfter omfattende bogstaverne S og Ş ventes udsendt i 1962 og 1963.

Corpus Vitrearum Medii Aevi, der udgives under ledelse af Hahnloser (Bern) har fortsat sit arbejde i Tyskland, Østrig, Belgien, Spanien, Frankrig, Storbritannien, Italien, Polen og Schweiz. Bidrag er desuden ydet af De Forenede Stater, Tjekkoslovakiet og Sverige. Det er hensigten, at Aron Andersson skal forestå udgivelsen af glasmalerier i hele Skandinavien; det danske materiale har overinspektør Aage Roussell (Nationalmusæet) påtaget sig at fremlægge. Den meget aktive kommission påtænker at iværksætte forskellige foretagender af kunsthistorisk interesse (vægmalier, persiske fajancer). Kommissionen for *Påli-ordbogen* holdt møde under forsæde af L. L. Hammerich. Efter at

rapporten var blevet fremlagt, kommenteret og godkendt, blev der fra flere sider fremsat ønsker om udvidet internationalt samarbejde, med særlig vægt af den indiske delegerede.

I fortsættelse af Carsten Høegs forslag om afholdelse af et anthropologisk år afgav Heine-Geldern (Wien), sekretær i den internationale komité for Urgent Anthropological Research, en meddelelse. Heine-Geldern har opnået støtte af UNESCO til mere begrænsede opgaver, bl. a. på grundlag af UAI's anbefaling. På forslag af den tjekkiske delegerede drøftedes muligheden af at udgive *Fontes Historiae Africae* (originale tekster med engelsk og fransk oversættelse). I det hele sporedes under mødet i Stockholm en tendens til udvidelse af UAI's arbejdsområde ud over den antik-kristne kultursfære, en tendens, der kan forventes yderligere accentueret i de kommende år.

En delegation fra UAI deltog i CIPSH's generalforsamling i Tokio fra 5.-9. oktober 1961. Om denne generalforsamling, hvori L. L. Hammerich deltog, er beretning givet andetsteds.

UAI's 36. session vil finde sted i Bruxelles i dagene 18.-22. juni 1962.

FRANZ BLATT

L. L. HAMMERICH

XI.

Beretning om mødet i International Union of Biological Sciences i Amsterdam den 13.-15. juli 1961.

International Union of Biological Sciences afholdt sin 14. „General Assembly“ i Amsterdam i dagene 13.-15. juli 1961.

19 lande var repræsenterede. Unionen blev for nogle år siden omorganiseret og blev delt i 3 divisioner (almindelig biologi, botanik og zoologi), hver med en række sektioner.

Organisationen har kun til en vis grad fungeret tilfredsstillende, idet det navnlig har været vanskeligt at finde et passende arbejdsområde for den zoologiske divisions vedkommende, da denne divisions arbejdsområde i det store og hele er sammen-

faldende med det, der varetages af den internationale zoologikongres' permanente komité. Området synes at være overorganiseret.

Af vigtigere vedtagelser skal nævnes, at der blev optaget 3 nye sektioner: under zoologi-divisionen ornithologi og parasitologi, samt under almindelig biologi en sektion for økologi.

Megen tid blev anvendt på en diskussion om afholdelse af et „internationalt biologisk år“, men der viste sig store vanskeligheder ved at formulere et program for et sådant projekt, samt ved at fastslå nytten deraf.

Den zoologiske division blev omorganiseret, så dens ledelse blev identisk med ledelsen af den internationale kongres.

Selv om man – på grund af den almindelige overorganisering – må se med nogen skepsis på unionens arbejde, må man dog ønske dens arbejde støttet, idet det er det eneste sted, hvor samtlige biologiske fag er samlede i et fælles forum.

Unionens økonomiske status er meget dårlig; væsentlig fordi de nationale bidrag er urimelig små. Man vil dog nu søge at opnå en forbedring ad følgende veje: 1) gennem tilslutning af flere lande, 2) gennem bidrag fra privat side (industrielle og kommercielle selskaber), samt 3) ved forøgelse af de nationale bidragsandele fra de nuværende 200 schw. frcs. til 100 dollar. Dette vedtoges.

For Danmarks vedkommende betyder dette, at bidraget forøges fra 600 schw. frcs. til 300 dollar, idet Danmark betaler 3 andele.

Det næste assembly møde agtes afholdt i Prag i 1964.

P. BRANDT REHBERG

XII.

**Beretning om mødet i
International Union of Biochemistry i Moskva
den 14. august 1961.**

Undertegnede skal herved som sekretær for den af Videnskaberne Selskab nedsatte nationalkomité for den internationale biokemiske union redegøre for forløbet af den 4. generalforsamling i I.U.B. (The International Union of Biochemistry), som afholdtes i Moskva den 14. august 1961 i tilslutning til den 5. internationale biokemikongres.

I generalforsamlingen, der fandt sted under forsæde af unionens præsident, professor M. Florkin, deltog ca. 35 repræsentanter for de til unionen knyttede lande.

En dagsorden, der omfattede 21 punkter, var i forvejen tilstillet de enkelte nationalkomiteer. Kun enkelte af de behandlede punkter skal refereres her.

Det vedtoges at foretage en ændring i unionens statutter (VII (10)) saaledes at: »The immediate Past-President shall be ex officio a member of council«. Syv nye medlemmer indvalgte i unionens 'council', der bestaar af 20 medlemmer, heri indbefattet præsidenten, vice-præsidenten, kassereren og generalsekretæren. De nye medlemmer er: Desnuelle (Frankrig), Theorell (Sverige), Young (U.K.), Wang Ying-Lai (Kina), Heller (Polen), Egami (Japan) og Martius (Schweiz). Theorell afløser Nicolaysen (Norge) som repræsentant for de skandinaviske lande. (Der er dog intet fastsat i statutterne om, at de skandinaviske lande skal være repræsenteret i raadet, eller at de ikke maa have mere end een repræsentant).

Til præsident for unionen i den næste 6-aars periode valgtes S. Ochoa (USA) til afløsning af Florkin, medens Oparin (USSR) valgtes til vice-præsident.

En drøftelse af Taiwans ønske om optagelse i unionen var tidligere annonceret, men var taget af dagsordenen efter en

brevveksling mellem præsidenten og det Taiwan'ske Academia Sinica i Taipei, hvoraf det fremgik, at Taiwan kun ønsker medlemskab, saafremt det kan repræsentere hele Kina. Da den Kinesiske Folkerepublik i forvejen er medlem af unionen, er ansøgningen fra Taiwan afvist med henvisning hertil.

En af unionen i 1955 nedsat 'Commission on Enzymes' aflagde beretning ved formanden, M. Dixon (U.K.). Arbejdet er nu fuldført og nedfældet i en trykt rapport (udkommet som vol. 20 i I.U.B.s Symposium Series, Pergamon Press). Betænkningen tager væsentlig sigte paa at indføre en rationel klassifikation og nomenklatur for enzymer. Detailler skal ikke refereres her, men det skal nævnes, at rapporten, der er usædvanlig klart og rationelt udformet, i flere henseender betyder en radikal fornyelse af enzymnomenklaturen.

I tilslutning til enzymkommissionen er der etableret et samarbejde mellem redaktørerne for de vigtigste biokemiske tidsskrifter under I.U.B.s auspicer, hvorved man haaber hurtigt at faa gennemført fuldstændig overgang til ensartet, rationel nomenklatur paa enzymomraadet.

Generalforsamlingen besluttede at modtage en invitation fra USA til at afholde den 6. internationale biokemi-kongres (og den 5. generalforsamling) i New York fra den 24. Juli 1964. Endvidere besluttedes det at modtage en fra Japan fremsat invitation til at afholde den 7. kongres i Tokio i 1967.

Om selve kongressen i Moskva skal kun fremsættes nogle faa bemærkninger.

Antallet af deltagere var over 5000 – heraf ca. 90 fra Danmark, – saaledes at dette er den hidtil største kongres, der er afholdt indenfor det biokemiske fagomraade. Trods det store antal deltagere maa man sige, at arrangementet fungerede godt, baade hvad angaar indkvarteringen og selve møderne og de dertil knyttede udstillinger. Alle møder undtagen det indledende plenarmøde kunne foregaa paa eet sted, Moskvas ny statsuniversitet.

Det videnskabelige program var imidlertid af tilsvarende størrelse som deltagerantallet, idet det omfattede 8 symposier med ca. 250 anmeldte foredrag, og desuden 28 sektioner (hvoraf nogle var yderligere opdelt i to eller tre samtidigt forløbende

møder) med 2206 kortere meddelelser. Hele dette program var sammentrængt til fire arbejdsdage, saa det vil forstaas, at der ikke har været megen tid til diskussion eller fordybelse i emnerne. Det store antal simultane foredrag var i sig selv en ulempe, da man til stadighed maatte give afkald paa betydningsfulde foredrag, ogsaa selv om man holdt sig indenfor et meget afgrænset felt.

Det spørgsmaal melder sig uvægerligt, om man ikke med videnskabelige kongresser af denne størrelse har overskredet grænsen for, hvad der maa anses for formaalstjenligt.

Desværre synes det forbundet med store vanskeligheder at finde en tidssvarende ramme om den internationale kongressaktivitet indenfor saa intenst dyrkede felter som biokemien.

20. sept. 1961

FRANK LUNDQUIST

XIII.

**Beretning om Mødet i
International Council of Scientific Unions
den 25.–28. September 1961 i London.**

Mødet, der – efter Indbydelse af The Royal Society – blev afholdt i Auditoriet i School of Pharmacy, Brunswick Square, London, W. C. 1, var Raadets 9. Generalforsamling. Der var mødt 72 Deltagere fra 32 forskellige Lande foruden Styrelsen, Unionernes Repræsentanter, Raadgivere og Observatorer, i alt 116 Mødedeltagere. Som delegeret fra Det kgl. Danske Videnskabernes Selskab deltog EINAR ANDERSEN, desuden fra dansk Side Professor, dr. phil. TH. SORGENFREI som Sekretær for den nydannede Internationale Union for de Geologiske Videnskaber (IUGS).

Efter at Præsident, Sir HOWARD FLOREY havde budt velkommen paa The Royal Society's Vegne i en Tale, hvori han kraftigt fremhævede det internationale videnskabelige Samarbejdes Betydning, takkede Raadets Præsident, Sir RUDOLF PETERS (UK), hvorefter denne oplæste Nekrologer over Reverend Père P. LEJAY (France), Professor F. J. M. STRATTON (UK), Sir HAROLD SPENCER JONES (UK), Sir K. S. KRISHNAN (India) og Professor H. P. ROBERTSON (USA). Endvidere oplæste Raadets Skatmester, Oberst E. HERBAYS (Belgium) en Nekrolog over Professor H. R. KRUYT (Netherlands).

Herefter holdt Præsidenten den egentlige Aabningstale, hvori han berørte Naturvidenskabernes rivende Udvikling, der nødvendiggjorde Overvejelser af Raadets fremtidige Struktur, idet dets 30-Aar gamle Organisation næppe mere svarede til Tidens Krav.

Generalsekretæren, Professor N. HERLOFSON (Sweden) forelagde derpaa Dagsordenen, der blev vedtaget eenstemmigt. Forsamlingen besluttede endvidere, at man ved Afstemninger kun skulde tage Hensyn til Stemmer »for« eller »imod«, idet dog Antallet af »stemmer ikke« skulde noteres i Rapporten.

Generalforsamlingen vedtog eenstemmigt at optage den Internationale Union for de Geologiske Videnskaber (IUGS) som Medlem af Raadet, hvorefter det ligeledes eenstemmigt vedtoges at henhøre Unionen under Kategorien »General Unions«. Det vedtoges ligeledes at overflytte den Internationale Geografiske Union (IGU) fra »Specialised Unions« til »General Unions«.

Videnskabelige Selskaber fra følgende ny Medlemslande blev optaget: Ceylon, Ungarn, Nord-Korea, Syd-Korea, Ghana og Øst-Tyskland. Ingen af disse blev indvalgt eenstemmigt. Flest »imod«-Stemmer fremkom ved Afstemningerne om Nord-Korea og Øst-Tyskland. Sidstnævnte optoges først efter, at et Udvalg havde drøftet en eventuel Udskydelse af Optagelsen. Under Forhandlingerne henvistes der til den ved Raadets 8. Generalforsamling vedtagne Udtalelse om politisk ikke-diskriminering (se Overs. Dan. Vid. Selsk. 1958–59 (1959) Side 140, Linie 1–8).

Generalsekretæren og Skatmesteren aflagde derefter Beretning. Generalsekretærens var delt i to Dele, hvoraf den første Del omhandlede den egentlige Beretning, medens den sidste Del omhandlede Synspunkter og Forslag for Raadets fremtidige Struktur. Efter at der var blevet fremsat forskellige Bemærkninger til Forslagene, udarbejdedes der følgende Resolution, der blev vedtaget med overvældende Majoritet (ingen »imod« men 3 »stemmer ikke«): »The General Assembly

noting that international scientific activity is rapidly expanding in scope and complexity and placing ever greater demands on ICSU and its Unions;

noting further that the present structure and financing of the ICSU organisation are no longer sufficient to cope with these demands; and

desiring to meet its responsibility to serve the growing needs of international co-operation in science, to provide leadership, and to furnish an adequate framework for international collaborative undertakings of scientists;

resolves to establish a Committee to examine the organisation of ICSU, to design a new structure and prepare draft statutes for consideration by the total membership.

In carrying out this assignment the Committee shall be guided by the views expressed at the Ninth General Assembly when the matter of future structure was discussed, and shall give attention

to the expressed need for substantially greater financial supports, for increased participation of national members in the executive bodies of ICSU, and for a strengthened secretariat.

The Committee shall have regard for promoting the interests of science as a whole, preventing its organisational fragmentation and encouraging interdisciplinary activities, and avoiding structural arrangements, such as bicameral governing bodies, that tend to inhibit close working relations between National and Scientific Members.

The Committee shall distribute its report to all National and Scientific Members at the earliest possible date, but not later than 30 June 1962, together with an analysis of the financial requirements to implement the proposed new structure.

The Committee shall consist of nine members. Six of these members shall be

Dr. E. W. R. STEACIE	Canada	Chemistry
General G. R. LACLAVÈRE	France	Geophysics
Professor J. van MIEGHEM	Belgium	Geophysics
Acad. E. K. FEDEROV	USSR	Geography
Dr. D. W. BRONK	USA	Biology
Dr. H. W. THOMPSON	UK	Chemistry

The three remaining members shall be co-opted by the Committee with due regard to geographical and scientific distribution.

The Committee in its conclusions may recommend to the Bureau that it convene an Extraordinary General Assembly to be held not earlier than *one year* after the distribution of the Committee's report.«

Der nedsattes en Finanskomité bestaaende af 6 Medlemmer til at gennemgaa Regnskabet og til at stille Forslag om eventuel Kontingentforhøjelse, der er nødvendiggjort af Planerne for Fremtiden. Der nedsattes en Underkomité paa 3 Medlemmer, hvoraf EINAR ANDERSEN var den ene, til Revision af Medlemslandenes Kategorier.

Regnskabet godkendtes, og Forsamlingen vedtog at fordoble Kontingentportionerne fra 1. januar 1963. Den fremtidige Skala for Kontingentenhed for Medlemskab i Kategorierne I–VI er derfor henholdsvis 40, 80, 160, 300, 600 og 1200 US Dollars.

Der betales saa mange Enheder, som det paagældende Land har Medlemsskaber af internationale Unioner under Raadet.

For Aaret 1962 opfordredes Medlemslandene til at yde Bidrag til Raadets Fonds – om muligt med Beløb svarende til Forskellen mellem det ny og det gamle Kontingent.

Selv om Planerne for Raadets fremtidige Struktur antagelig vil medføre væsentlige Lovændringer, behandlede Generalforsamlingen alligevel de stillede Ændringsforslag til Lovene, idet disse Forslag i Hovedsagen havde til Hensigt at fjerne Uoverensstemmelser mellem den franske og den engelske Tekst samt enkelte Tvetydigheder. Forslagene blev vedtaget med følgende Ændringer:

»Statute No. 8 – replace by present Statute No. 20 ‘On the proposal of the Executive Board the General Assembly shall classify the Scientific Members’.

Statute No. 34 – replace the final paragraph ‘Funds received from donations ... of the Council’ by the present Statute No. 28: ‘Funds derived from donations accepted by the Council shall be used in accordance with the wishes expressed by the donors’.

Der forelagdes Rapporter fra de forskellige Unioner for 3-Aaret siden sidste Generalforsamling. I Overensstemmelse med en Beslutning paa sidste Generalforsamling var disse Rapporter fordelt til Medlemslandene 3 Maaneder (skulde have været 4 Maaneder) før Generalforsamlingen. Af Enkeltheder skal alene fremhæves, at den Internationale Astronomiske Union (IAU) gjorde Raadet opmærksom paa en Resolution, som var blevet vedtaget paa Unionens sidste Generalforsamling, om Faren overfor den astronomiske Forskning, der kan foraarsages af »scattering dipoles in space around the earth«. Den Internationale Union for Radio-Videnskab (IURS) tilsluttede sig denne Resolution. Den Internationale Geodætiske og Geofysiske Union (IUGG) henviste til den store Betydning af dets »Upper Mantle Project«, der forventes at give nøjagtig Viden om Jordens yderste Lag indtil en Dybde af ca. 1000 km. Den Internationale Union for de Geologiske Videnskaber (IUGS) henledte Opmærksomheden paa canadiske Geologers Deltagelse i dette Program. Den Internationale Union for Ren og Anvendt Kemi (IUPAC) omtalte, at C 12 nu havde erstattet O som officiel Standard for Atomvægt. Alle Rapporter blev eenstemmigt vedtaget.

Der forelagdes Rapporter fra Raadets »Special Committees«. Den Internationale Komité for Geofysik (CIG) opnaede Vedtagelse af en Resolution, der gaar ud paa Fortsættelse af Arbejdet under det Internationale Geofysiske Aar (IGY) i Form af et Internationalt Aar for »the Quiet Sun« (IQSY). Alle Medlemslande og interesserede Unioner opfordres til at deltage. Den specielle Komité for Havforskning (SCOR) fremhævede Betydningen af Studiet af de dybe Oceaner, idet man f. Eks. ved mindre om Havbundene end man ved om Maanens Overflade. Den specielle Komité for Antarktisk Forskning (SCAR) fremhævede den heldige Ratifikation af den antarktiske Traktat, der tillader fri videnskabelig Forskning i Antarktik de første 34 Aar. Den internationale Komité for Rumforskning (COSPAR) opnaede eenstemmigt Vedtagelse af følgende Resolution, der blev anbefalet af IAU og Council of Scientific and Industrial Research, Pretoria: »The General Assembly

considering that certain experiments conducted by means of space vehicles and contributing in an important way of to the advancement of science, may also effect present or future scientific activities in other fields,

invites the Committee on Space Research to examine any proposed experiments or other space activities that may have potentially undesirable effects on scientific activities and observations, to arrange for careful, objective, quantitative studies and to make available to Scientific Unions and National Members adhering to ICSU, and to Governments, the facts and analyses needed by them for making wise and proper decisions concerning the proposed experiments; and

appeals to all Governments planning to launch space experiments which could possibly affect other scientific research adversely to make available to ICSU in timely fashion the information and data about the proposed experiments necessary to make the desired studies.« Den Internationale Union for de Biologiske Videnskaber (IUBS) opnaede Vedtagelse af følgende Resolution om »International Biological Project« (IBP): »The General Assembly

resolved that among the many biological problems which should be studied, two specific problems need immediate attention:

1) The effect on living communities of changes in the natural environment. This shall include

the study of somatic and genetic variations induced by the environmental factors on man and other organisms, at the individual and population levels;

the study of the best means for the preservation of biotic communities that are in danger of destruction or transformation.

2) The augmentation through basic research of natural resources and the reduction of losses and waste, to the ultimate benefit of mankind.

b) that planning for an International Biological Programme (IBP) shall begin at once by authorising the ICSU Bureau to appoint a Planning Committee which shall be guided by the following general principles:

1) The Planning Committee shall initially at least restrict its activity, within the main fields mentioned above, to a small number of projects of limited scope.

2) The investigations shall be restricted to basic scientific work only. This does not preclude collaboration with other bodies who may be studying applied problems, provided that such collaboration does not effect the basic character of the work done for the IBP.

3) The IBP shall be restricted to work that can only be done by international co-operation.

c) that the Planning Committee for IBP be assisted by a paid scientific secretary, who will arrange for co-operation of its activities with the interested Unions, with the ICSU National Members, with UNESCO, WHO, FAO, IAEA, the Council for International Organisations of Medical Sciences (CIOMS), the International Brain Research Organisation (IBRO), the International Union for the Conservation of Nature (IUCN), and other organisations which may be interested in the programme or in parts of it.« Alle Rappporter blev vedtaget.

Der forelagdes Rappporter fra Raadets »Permanent Services«. ICSU Abstracting Board (IAB) opnaaede Vedtagelse af følgende Resolution: »The General Assembly

being conscious of the magnitude of the problems of scientific documentation, and

being aware of the necessity of association with government agencies concerned with this problem,

instructs the ICSU Abstracting Board to draw up for the use of ICSU an informative report in this field.

This report should enable ICSU to determine precisely the part it may play in the future, and help ICSU to determine its own policies towards this end.« Der forelagdes ligeledes Rapport fra Federation of Astronomical and Geophysical Services (FAGS), begge Rapporter blev vedtaget.

Der forelagdes endvidere Rapporter fra forskellige ICSU Commissions: Joint Commission on Applied Radioactivity (JCAR) og Intern-Union Committee on Frequency Allocations (IUCAF), begge Rapporter blev vedtaget. Committee on Science Teaching opnaede Vedtagelse af følgende Forslag:

»1) L'ICSU constitue une Commission Inter-Unions pour l'Enseignement des Sciences, à laquelle participent, sous réserve d'approbation par leur Bureau, les Unions suivantes:

Biologie, Chimie, Géographie, Géologie, Histoire et Philosophie des Sciences, Mathématiques, Physique

et toute autre Union qui en ferait la demande par la suite.

Cette Commission a comme tâche l'étude de toute question relative à l'Enseignement, spécialement au niveau des Universités, intéressant simultanément les Unions adhérentes.

2) La Commission comporte un membre et un suppléant par Union; elle pourra s'adjoindre par co-optation 4 membres au maximum. Les membres sont désignés pour une période de 3 ans à partir de la première réunion, et renouvelables pour 3 ans au plus.

La Commission désignera son Président et son Secrétaire et établira son propre règlement.

3) L'ICSU charge le professeur FLEURY de réunir les noms des représentants des Unions, de préparer par correspondance le travail de la Commission, et d'en organiser en 1962 la première réunion. La Commission établira lors de cette réunion son projet de budget, qui sera soumis à l'ICSU.« Endelig vedrørende General Bathymetric Chart of the Oceans (GEBCO) vedtoges følgende Resolution: »The General Assembly

taking into account the report of the GEBCO Tripartite Committee of ICSU, the International Association of Physical Oceanography, the International Hydrographic Bureau,

recognising the importance of the General Bathymetric Chart of the Oceans for scientific and other purposes,

expresses its strong and continuing interest in the promotion of GEBCO, and invites the Secretary of ICSU to approach the UNESCO Inter-governmental Oceanographic Commission and the International Hydrographic Bureau for assistance in the production of a new edition of GEBCO, the International Association of Physical Oceanography and SCOR acting as advisory bodies.« Begge Rapporter vedtoges.

Betydningen af ICSU Review blev fremhævet, specielt rettedes der en Tak til General G. LAFLAVÈRE (France) i hans Egenskab af Formand for Redaktionsudvalget for hans Anstrengelser for at holde Tidsskriftet paa et højt videnskabeligt Niveau og for at dække samtlige ICSU's Discipliner.

ICSU's Hovedkvarter har i mange Aar været i Paleis Noordeinde, Haag, men da Bygningen nu skal tjene andet Formaal, var der Forslag om at flytte til enten et andet sted i Haag, til Edinburgh eller til Rom. Sidstnævnte Forslag fik almindelig Tilslutning og blev vedtaget ved Afstemningen (ingen »imod« men 4 »stemmer ikke«). Der rettedes en Tak til Koninklijke Akademie van Wetenschappen for dets mangeaarige Gæstfrihed overfor ICSU.

ICSU's ny Hovedkvarter har følgende Adresse: Corso Trieste, Roma.

Dr. H. RODERICK, der repræsenterede UNESCO, fremkom med følgende Beretning: »UNESCO Advisory Committee should in future include representatives of ICSU Unions in addition to its present membership;

ICSU had an important part to play in the ten-year science programme of UNESCO, and UNESCO planned to increase the ICSU subvention by 25⁰/₀ in 1963-64, and to support the International Biological Programme;

the co-ordination of the scientific exploration of the earth that UNESCO would achieve in this ten-year programme would include co-operation with IUGS, IUGG, FAGS, IUBS, and IUG;

As part of UNESCO's programme of direct aid to Member States, the question of science teaching would be dealt with, with the help of ICSU Committee on Science Teaching;

UNESCO would like collaboration with ICSU at national level. This could perhaps be achieved by members of Unions meeting local UNESCO national committees and becoming members of local UNESCO national commissions.« Præsidenten for IUGG,

Professor V. V. BELOUSSOV (USSR), fremhævede det nære og frugtbare Samarbejde mellem ICSU og UNESCO, og han foreslog en Tilkendegivelse af Taknemmelighed overfor Department of Natural Sciences. Dette forslag anbefaledes af Professor P. FLEURY (France), Generalsekretær for IUPAP, og af ICSU's Generalsekretær, og det blev vedtaget eenstemmigt og med Akklamation.

Samarbejdet med International Atomic Energy Agency (IAEA) og World Meteorological Organisation (WMO) fremhævedes videre, og Generalforsamlingen udtrykte henholdsvis sin Paaskønnelse og sin Taknemmelighed.

Der valgtes følgende ny Styrelse (Bureau) for det næste 3-Aar:

Dr. E. W. R. STEACIE (Canada)	Præsident
Professor S. HÖRSTADIUS (Sweden)	Vice-Præsident
General G. R. LACLAVÈRE (France)	Skatmester
Professor J. van MIEGHEM (Belgium)	Generalsekretær,

idet

Sir RUDOLPH PETERS (UK)	afgaaende Præsident
Professor W. A. ENGELHARDT (USSR)	Vice-Præsident
Professor S. KAYA (Japan)	Medlem

fortsætter som Medlemmer af ICSU's Bureau.

Professor H. P. ROBERTSON (USA) havde været opstillet til Valg som Medlem af den ny Styrelse, men da han var afgaaet ved Døden, og da Raadets Love ikke havde forudset en saadan Situation, foresloges det at rette Forespørgsler til Medlemslandene og til Unionerne.

Raadets næste Generalforsamling vil finde Sted enten i 1963 eller i 1964, og efter Indbydelse fra Société Helvétique des Sciences Naturelles ved Professor A. STOLL bliver Mødestedet Zürich. Præsidenten takkede Schweiz's Repræsentant, og Indbydelsen blev modtaget med Akklamation.

Den 4. Februar 1962.

EINAR ANDERSEN

XIV.

Beretning for 1961 fra Selskabets sekretariat.

Ved arkivar ASGER LOMHOLT.

Selskabets sekretariat har i året 1961, det 219.—220. selskabsår, forestået tilrettelæggelsen af de af Selskabet holdte møder, 9 i anden halvdel af sæsonen 1960—61 fra 27. januar til 19. maj, og 5 møder i første halvdel af sæsonen 1961—62 fra 20. oktober til 15. december. Om sekretariatets øvrige rutinemæssige arbejde henvises til beretningen for året 1959.

Arkivaren har redigeret »Oversigt over Selskabets Virksomhed« juni 1960—maj 1961, omfattende 142 sider, hvori ikke er medregnet Carlsbergfondets beretning for året 1. oktober 1959 til 30. september 1960 på 104 sider. Fortegnelserne over inden- og udenlandske medlemmer er ført à jour, og der er udarbejdet en beretning om møderne, indeholdende de vigtigere sager, der er behandlet. Oversigten udkom i oktober 1961.

Ved udgivelsen af Selskabets videnskabelige publikationer i »Meddelelser« og »Skrifter« har arkivaren assisteret Selskabets redaktør, og han har bistået Selskabets kasserer ved ind- og udbetalinger, renskrivning af regnskaber o. l.

Arkivaren har varetaget administrationen af alle sager vedrørende »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave) og har ført regnskaberne for dette legat såvel som for »Emil Herborgs Legat«.

I årets løb er det af arkivaren udarbejdede jubilæumsskrift »Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 1742—1942. Samlinger til Selskabets Historie« bind IV færdigtrykt og udgivet. Med dette bind er jubilæumsskriftet afsluttet. Det forelagdes af arkivaren i Selskabets møde den 19. maj, ved hvilken lejlighed han af præsidenten fik tildelt Selskabets guldmedaille som anerkendelse for udarbejdelsen af det samlede værk. Bind IV omfatter Selskabets landmåling og fremstilling af kort, og det udkom i anledning af 200-året for overdragelsen til Selskabet af landmålingen og fremstillingen af kort ved kongeligt reskript af 26. juni 1761. Arbejdet er desuden fremlagt af arkivaren i mødet i Det kongelige danske geografiske Selskab den 10. oktober 1961.

Til »Libri; International Library Review« har arkivaren udarbejdet en artikel »Captain F. L. Norden's Journey to Egypt and Nubia 1737–38. Some Facts about the History of a Remarkable Work«, udkommet i »Libri« 1961, Vol. 11, no. 4, pp. 364–376.

Den almindelige ordning af arkivmateriale, ind- og udgåede breve o. l. er foretaget, og arkivaren har ved flere lejligheder bistået ved andres undersøgelser i arkivet. En revision og videreførelse af det tidligere påbegyndte generalregister til Selskabets forhandlingsprotokoller er fortsat.

Assistenten i sekretariatet, fru Ellen Erichsen, har à jour ført fortegningerne over restoplagerne af samtlige publikationer og har forestået udleveringen fra oplaget til kommissionæren. Fortegningerne over klicheer er videreført, og udlån har fundet sted. En væsentlig del af fru Erichsens arbejde har været udsendelsen af samtlige nyudgivne publikationer til danske og udenlandske medlemmer og bytteforbindelser (jvfr. nedenfor). Foruden løbende forretninger i sekretariatet har fru Erichsen varetaget bespisningen efter Selskabets møder og flere komitemøder, samt forestået rengøringen af Selskabets møde- og kontorlokaler.

I 1961 har Selskabet indgået 11 nye bytteforbindelser med følgende:

Jyväskylä. Pedagogiska Högskolan (OH).¹

Oulu. Universitetets botaniske Institut (OB).

Oulu. Universitetets kemiske Institut (OM).

Moskva. Vsesojuznaja Gosudarstvennaja Biblioteka Inostrannoj Literatury (OHMB).

Moskva. Gosudarstvennaja Publičnaja Istoričeskaja Biblioteka RSFSR (H).

Moskva. Gosudarstvennaja Publičnaja Naučno-Techničeskaja Biblioteka pri Sibirskom Otdelenii Akademii Nauk SSSR (M³B²).

Plön. Hydrobiologische Anstalt der Max-Planck-Gesellschaft (B).

Sarajevo. Zemaljski Muzej (H).

Bahía Blanca (Argent.). Bibliothèque de l'Institut de Mathématiques de l'Université Nacional del Sur (M).

¹ Forkortelser, se side 195.

Tunis. Université Tunisienne (MB).

Perth. Royal Society of Western Australia (B).

Oversigten sendes til Universitetet i København og til Erhvervsarkivet i Århus.

To bytteforbindelser er udvidet:

Leningrad. Biblioteka Akademii Nauk SSSR (+ M⁵).

Cambridge, Mass. Museum of Comparative Zoology at Harvard College (+ O).

Een bytteforbindelse er ophørt:

's *Gravenhage.* Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde (÷ H).

Ved årets udgang var antallet af modtagere af Selskabets publikationer 785 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l.

De udsendte publikationer fordeler sig på modtagerne i de enkelte lande som vist i nedenstående oversigt, idet følgende forkortelser er anvendt:

O = Oversigt over Selskabets Virksomhed.	}	Meddelelser og Skrifter.
H = Historisk-filosofiske		
M = Matematisk-fysiske		
B = Biologiske		

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
Danmark	74	74	42	55	49
Island	3	3	2	3	3
Norge	12	12	7	7	11
Sverige	26	26	13	14	15
Finland	20	20	10	10	12
Sovjetunionen	27	10	15	36	31
Estland	2	1	2	1	2
Letland	2	1	2	1	2
at overføre...	166	147	93	127	125

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
overført...	166	147	93	127	125
Litauen.....	3	2	3	2	3
Polen.....	26	9	14	14	15
England.....	40	12	14	26	24
Skotland.....	9	5	4	9	6
Eire.....	4	4	3	4	4
Holland.....	20	6	9	12	11
Belgien.....	21	6	10	10	12
Frankrig.....	49	16	26	29	32
Monaco.....	1	0	0	1	1
Schweiz.....	13	6	6	9	6
Tyskland.....	84	34	34	57	53
Østrig.....	15	4	5	8	7
Czekoslovakiet.....	15	6	9	11	9
Ungarn.....	9	2	4	6	5
Jugoslavien.....	15	4	9	6	6
Bulgarien.....	1	1	1	1	1
Grækenland.....	6	1	4	1	3
Rumænien.....	5	1	1	5	1
Tyrkiet.....	5	1	2	3	2
Italien.....	47	14	29	25	25
Spanien.....	15	4	11	6	5
Portugal.....	4	1	1	3	4
Canada.....	8	3	4	5	8
De Forenede Stater.....	88	42	39	62	67
Mexico.....	4	0	0	2	4
Rep. Dominicana.....	1	0	1	0	0
Argentina.....	13	1	1	9	8
Brasilien.....	8	1	1	6	3
Chile.....	2	0	0	1	1
Colombia.....	1	0	0	1	1
Perú.....	1	0	0	1	1
Uruguay.....	2	0	0	0	2
Venezuela.....	2	0	0	1	1
Libanon.....	1	0	1	0	0
Israel.....	1	1	1	1	1
Armenien.....	1	1	1	1	1
Indien.....	14	1	3	11	11
Ceylon.....	2	0	2	0	0
at overføre...	722	336	346	476	469

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
Overført...	722	336	346	476	469
Pakistan	1	0	0	1	1
Kina	4	3	3	3	4
Philippinerne	2	1	1	1	1
Indonesien	3	1	1	2	3
Japan	23	3	4	20	9
Ægypten	4	1	3	1	2
Tunis	3	0	2	1	1
Algier	2	0	0	0	2
Marokko	1	0	0	0	1
Ghana	1	1	0	1	1
Kenya	1	0	0	1	1
Moçambique	1	0	0	0	1
Congo	1	0	0	0	1
Sydafrikanske Union	5	1	0	5	5
South Australia	2	1	1	2	2
New South Wales	4	1	1	3	3
Victoria	2	0	0	2	2
Western Australia	1	0	0	0	1
New Zealand	2	0	0	2	2
I alt pr. $^{31/12}$ 1961...	785	349	362	521	512

Til Selskabets inden- og udenlandske medlemmer udsendes følgende antal:

	Antal medlemmer	O	H	M	B
Danske	105	105	95	76	83
Udenlandske	197	194	80	54	63
I alt pr. $^{31/12}$ 1961...	302	299	175	130	146
Oplagets norm. størrelse (excl. forf. ekspl.)...	800	800	1 300	900	
Ialt udsendes pr. $^{31/12}$ 1961...	648	537	651	658	
Rest...	152	263	649	242	

Udsendelse af Selskabets publikationer er for indenlandske og udenlandske medlemmers og nordiske institutioners vedkommende, samt en del reklamationer, foretaget direkte med posten; for alle andre institutioners vedkommende dels direkte med posten, dels gennem »Danmarks institut for international udveksling af videnskabelige Publikationer« (I. D. É.).

I året 1961 er følgende nyudgivne publikationer udsendt: Overs. 1960/61; Hist. Filos. Medd. **39**, 2—4; Mat. Fys. Medd. **32**, 16; **33**, 1—6; Biol. Medd. **23**, 11; Mat. Fys. Skrifter **1**, 10; Biol. Skrifter **12**, 1, **13**, 1.

Af disse, samt af en del reklamerede publikationer, er udsendt direkte med posten:

Indenlandske medlemmer	862 pk.	514 kg	kr. 366,20
Udenlandske medlemmer	662 -	297 -	- 566,34
Indenlandske institutioner	420 -	271 -	- 196,50
Udenlandske institutioner	1 571 -	860 -	- 1 809,72
Reklamationer	134 -	132 -	- 281,78
<hr/>			
Ialt udsendt direkte i 1961	3 649 pk.	2 074 kg	kr. 3 220,54

Udsendelsen af en del af Selskabets publikationer til ikke-nordiske institutioner er foretaget portofrit gennem udvekslingsinstituttet (I. D. É.). Der er i 1961 ad denne vej udsendt 2 504 pakker, vægt 2 101 kg til videreforsendelse.

I bytte for de udsendte publikationer har Selskabet fra 600 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l., dels forbindelser, dels enkelte andre — de indenlandske dog undtaget — modtaget 1 508 forskellige tidsskrifter, beretninger, årbøger, dissertationsrækker m. m. i et omtrentligt antal af 7 515 bind og hefter, mod 8 250 i 1960, 7 815 i 1959, 7 350 i 1958, 6 770 i 1957, 6 030 i 1956 og 6 075 i 1955.

Efter registrering i sekretariatet og fremlæggelse i Selskabets møder er det modtagne byttemateriale overgivet til de biblioteker, hvor de forskellige publikationer ifølge den mellem bibliotekerne og Selskabet truffne overenskomst hører hjemme. Reklamationer af mangler i det fra bytteforbindelserne modtagne materiale er fortsat.

De modtagne publikationer fordeler sig på de forskellige lande som vist i nedenstående tabel.

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
Island	1	1	1
Norge	11	31	75
Sverige	27	69	250
Finland	23	53	235
Sovjetunionen	19	105	740
Estland	2	3	53
Letland	3	6	53
Litauen	1	6	20
Polen	24	106	406
England	38	79	415
Skotland	9	14	27
Eire	3	7	28
Holland	20	37	187
Belgien	20	55	245
Frankrig	37	48	219
Monaco	1	1	34
Schweiz	15	23	131
Tyskland	67	145	1 124
Østrig	11	24	104
Czekoslovakiet	12	64	464
Ungarn	7	38	161
Jugoslavien	12	47	128
Bulgarien	1	11	23
Grækenland	2	3	5
Rumænien	5	34	120
Tyrkiet	4	4	17
Italien	38	79	255
Spanien	10	22	71
Portugal	3	8	11
Canada	5	8	42
De Forenede Stater	74	179	1 166
Mexico	5	7	22
Rep. Dominicana	1	1	1
Argentina	9	13	45
Brasilien	5	9	26
Chile	1	1	2
Colombia	1	1	1
Perú	1	1	2
Uruguay	0	0	0
Venezuela	2	2	8
Libanon	1	1	1
at overføre	531	1 346	6 918

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
overført...	531	1 346	6 918
Israel	1	9	24
Armenien	1	8	38
Indien	10	14	82
Ceylon	1	1	1
Pakistan	0	0	0
Kina	3	8	36
Philippinerne	0	0	0
Indonesien	1	2	2
Japan	28	58	201
Ægypten	2	2	6
Tunis	1	1	2
Algier	2	4	5
Marokko	1	6	12
Ghana	0	0	0
Kenya	0	0	0
Moçambique	1	1	2
Congo	1	2	2
Sydafrikanske Union	5	6	23
South Australia	2	3	9
New South Wales	4	4	15
Victoria	2	27	117
Western Australia	1	1	2
New Zealand	2	5	19
I alt i 1961...	600	1 508	7 516

Selskabets vedtægter 1962.

INDHOLD

	Side
I. <i>Selskabets formål</i> (§ 1)	202
II. <i>Selskabets medlemmer</i> (§§ 2—8)	
§ 2. Selskabets medlemmer	202
*§ 3. Inddeling i klasser, klasseformænd	202
§ 4. Antal af indenlandske medlemmer	202
§ 5. Antal af udenlandske medlemmer	203
*§ 6. Valg af medlemmer i klasserne	203
*§ 7. Valg af medlemmer i Selskabet	203
§ 8. Medlemmernes stemmeret	203
III. <i>Selskabets præsident, embedsmænd og regnskabsvæsen</i> (§§ 9—13)	
§ 9. Valg af præsident, embedsmænd og andre	204
§ 10. Valgmåde	204
§ 11. Præsidentens hverv	204
*§ 12. Embedsmændenes hverv	205
*§ 13. Kassekommissionen, revisorer og revisorsuppleanter	205
IV. <i>Selskabets virksomhed</i> (§§ 14—18)	
*§ 14. Møder, videnskabelige meddelelser, gæster m.m.	206
§ 15. Afstemninger	207
*§ 16. Prisopgaver, medailler	207
*§ 17. Udvalg, betænkninger	208
§ 18. Valg af Carlsbergfondets Direktion	208
V. <i>Forandring i vedtægterne</i> (§ 19)	209
VI. <i>Forretningsorden</i> (§ 20)	209
VII. <i>Overgangsbestemmelse</i> (§ 21)	209

For de med * betegnede paragraffer henvises til nærmere enkeltheder i forretningsordenen.

I. Selskabets formål.

§ 1.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, stiftet den 13. november 1742, har til formål »at fremme de historiske, fysiske, matematiske og filosofiske Videnskaber« (Vedtægter 1839 § 1), især ved meddelelser i Selskabets møder, ved udgivelsen af skrifter samt ved deltagelse i internationalt videnskabeligt samarbejde.

II. Selskabets medlemmer.

§ 2.

Selskabet optager som medlemmer forskere, hvis kundskaber og videnskabelige ånd giver grundet forventning om, at de vil virke for Selskabets øjemed.

§ 3.

Selskabets medlemmer er dels indenlandske, dels udenlandske. De inddeles i to klasser, en historisk-filosofisk og en matematisk-naturvidenskabelig. Hver klasse vælger en formand, som fungerer i tre år.

§ 4.

Antallet af indenlandske medlemmer er begrænset ved følgende bestemmelser. I løbet af hvert treår, begyndende med nærværende vedtægters ikrafttræden, kan der vælges indtil 4 nye medlemmer af den historisk-filosofiske klasse og indtil 8 nye medlemmer af den matematisk-naturvidenskabelige klasse.

Hvis medlemstallet efter indvalg af de i den foregående bestemmelse fastsatte antal er mindre end 40 i den historisk-filosofiske klasse eller mindre end 80 i den matematisk-naturviden-

skabelige klasse, kan medlemstallet suppleres op til de nævnte tal ved indvalg af nye medlemmer (jvfr. dog overgangsbestemmelse i vedt. § 21).

§ 5.

Antallet af udenlandske medlemmer må ikke overstige 240, nemlig 80 i den historisk-filosofiske klasse og 160 i den matematisk-naturvidenskabelige klasse (jvfr. dog overgangsbestemmelse i vedt. § 21).

§ 6.

Ethvert indenlandsk medlem kan stille forslag om valg af nye indenlandske og udenlandske medlemmer i den klasse, hvortil han hører.

Skriftlig motiverede forslag herom indgives gennem sekretæren til klassen til behandling i et klassemøde, i hvilket der foretages skriftlig afstemning om de enkelte forslag. Klassen kan kun vedtage forslag, for hvilke mindst to trediedele af de ved afstemningen tilstedeværende medlemmer stemmer, og kun uden derved at overskride antallet af ledige pladser i klassen.

§ 7.

Valg af medlemmer, såvel indenlandske som udenlandske, foretages een gang om året i april måned.

De af klasserne vedtagne forslag oversendes til Selskabet med angivelse af de i klasserne opnåede stemmetal og antallet af medlemmer, der var til stede ved afstemningen om hvert forslag. Selskabet behandler klassernes forslag i et møde, i hvilket der foretages skriftlig afstemning om de enkelte forslag. De forslag, for hvilke over halvdelen af de ved afstemningen tilstedeværende medlemmer stemmer, er vedtaget af Selskabet.

§ 8.

De indenlandske medlemmer har stemmeret i Selskabets og klassens møder. Medlemmerne af den ene klasse kan også deltage i den anden classes specielle arbejder efter dennes anmodning.

De udenlandske medlemmer har adgang til Selskabets møder, men er ikke stemmeberettigede og kan ikke overvære forhandlinger om valg.

III. Selskabets præsident, embedsmænd og regnskabsvæsen.

§ 9.

I spidsen for Selskabet står en præsident; dets embedsmænd er en sekretær, en redaktør og en kasserer. Såvel præsidenten som embedsmændene vælges blandt Selskabets indenlandske medlemmer, ordentligvis i april måned. Valget gælder for fem år, dog således, at dersom nogens afgang inden udløbet af fem år skulle gøre et tidligere valg fornødent, regnes for den således valgte de fem år som begyndende med næstfølgende april måned.

I april måned foretages endvidere de ordinære valg af revisorer, revisorsuppleanter (§ 13), medlemmer af kassekommissionen (§ 13), medlemmer af Carlsbergfondets Direktion (§ 18) og andre ordinære valg.

De fratrædende kan vælges påny.

§ 10.

Valg af Selskabets præsident og embedsmænd undergives ordentligvis to behandlinger, der foregår med mindst 14 dages mellemrum. Genvalg kan dog ske ved første behandling. Valg og genvalg sker ved hemmelig og skriftlig afstemning. Den, på hvem over halvdelen af de ved afstemningen tilstedeværende medlemmer afgiver gyldig stemme, er valgt. Opnår ingen den fornødne stemmeflerhed, foretages omvalg efter samme regler. Er ny valghandling herefter nødvendig, sker denne i form af bundet omvalg mellem de kandidater, som ved den nærmest forudgående afstemning har opnået de to højeste stemmetal. Opnår ingen af kandidaterne ved dette valg flere stemmer end nogen anden kandidat, træffes afgørelsen ved lodtrækning mellem dem, som ved det bundne omvalg har opnået det højeste stemmetal.

§ 11.

Præsidenten leder Selskabets anliggender, har forsædet i dets møder og styrer forhandlingerne i disse; ved afstemninger gør hans stemme udslaget, når stemmerne står lige. Dette gælder dog ikke ved valg, tildeling af legater, prisbelønninger og andre sager af tilsvarende art, idet stemmelighed her medfører, at afgørelsen sker ved lodtrækning, medmindre andet er foreskrevet i disse vedtægter eller følger af særlige beslutninger i forbindelse med

fundatsbestemmelser. Præsidenten repræsenterer Selskabet alle-vegne, hvor det måtte træde offentlig frem. Han underskriver medlemsdiplomerne. I påtrængende tilfælde, når en sags afgørelse ikke kan opsættes til det næste møde i Selskabet, kan han i for-ening med sekretæren tage bestemmelse på Selskabets vegne. I præsidentens forfald overtages hans hverv af en af klassefor-mændene. Når hverken præsidenten eller nogen af klassefor-mændene er til stede i et møde, ledes det ordentligvis af den af de tilstedeværende, som længst har været medlem af Selskabet.

§ 12.

Sekretæren fører protokollen over Selskabets møder, besørger Selskabets korrespondance og giver præsidenten og rette ved-kommende fornøden underretning om, hvad der indsendes, fore-tages eller besluttet. Han affatter den årlige Oversigt over Sel-skabets virksomhed, fører tilsyn med Selskabets arkiv, dets lokaler, inventar og øvrige ejendele og besørger omsendelsen af de ved Selskabet udgivne publikationer.

I sekretærens midlertidige forfald overtager redaktøren hans forretninger. Om udførelsen af hans forretninger under længere forfald tager Selskabet beslutning.

Redaktøren besørger udgivelsen af Selskabets publikationer. Enkeltheder desangående fastsættes i forretningsordenen.

Kassereren fører Selskabets regnskab og foretager alle ind- og udbetalinger. Hans regnskabsbøger autoriseres af kassekommis-sionen. Han stiller en kaution, der fastsættes af Selskabet efter kassekommissionens indstilling.

Selskabets embedsmænd udfører de ovennævnte forretninger ved hjælp af et sekretariat.

§ 13.

Til at forestå Selskabets pengevæsen udnævner Selskabet en kassekommission, bestående af fire indenlandske medlemmer, to fra hver klasse. Præsidenten, embedsmændene, revisorerne og revisorsuppleanterne kan ikke forbinde deres hverv med at være medlem af kassekommissionen. Hvert år foretages ordinært valg af et medlem af kassekommissionen for et tidsrum af fire år. Rækkefølgen, hvori de enkelte pladser i kassekommissionen vil

være at besætte ved ordinært valg, angives ved de nuværende indehaveres valgperioder. Afgår et medlem af kassekommissionen i sin funktionstid, foretages snarest muligt valg af et nyt medlem for resten af det afgåede medlems valgperiode. Når ordinært valg af et medlem til kassekommissionen har fundet sted, vælger denne straks sin formand for tidsrummet, indtil næste ordinære valg skal ske, og giver Selskabet meddelelse om valgets udfald.

Kassekommissionens betænkning skal indhentes, førend Selskabet vedtager nogen ny bevilling. Den påser, at Selskabets midler gøres frugtbare ved anbringelse i solide værdipapirer, der noteres på Selskabets navn, såfremt dette kan ske.

Inden regnskabsårets udgang forelægger den forslag til budget for det følgende år. Forslaget udsendes til de indenlandske medlemmer og forelægges Selskabet til approbation. Foretager Selskabet ændringer i forslaget, skal det definitive budget meddeles medlemmerne til efterretning.

Når Selskabets regnskab er revideret, decideres det af kassekommissionen, der ligeledes meddeler decharge. Regnskabet forelægges derefter af kassekommissionen i et møde i Selskabet. Revisionen foretages af to blandt Selskabets indenlandske medlemmer for fire år valgte revisorer. Om valget gælder tilsvarende regler som om valg til kassekommissionen, idet dog ordinært valg af en revisor kun sker hvert andet år, og der samtidig hermed foretages valg af en suppleant for den pågældende revisor. Afgår en revisor i sin funktionstid, indtræder suppleanten i hans sted for resten af valgperioden, og en ny suppleant vælges for dette tidsrum. Afgår en revisorsuppleant i sin funktionstid, vælges en ny for resten af valgperioden.

IV. Selskabets virksomhed.

§ 14.

Selskabet holder ordentligvis møde hveranden fredag fra midten af oktober måned til midten af maj, og ellers når omstændighederne måtte gøre det fornødent. Ved disse møder kan Selskabets medlemmer medbringe gæster efter regler, som fastsættes i forretningsordenen.

I møderne giver medlemmerne Selskabet videnskabelige meddelelser eller forelægger afhandlinger, hvilke derefter, når

forfatteren ønsker det, kan optages i Selskabets publikationer. Endvidere kan medlemmerne fremlægge allerede offentliggjorte arbejder.

I møderne forhandles desuden sådanne forretningssager, som kræver Selskabets beslutning, ligesom underretning gives om anliggender, der vedrører Selskabets indre eller ydre forhold.

§ 15.

Når der i møderne skal foretages valg eller træffes andre beslutninger, stemmes der ved håndsoprækning med undtagelse af de tilfælde, hvor andet er foreskrevet i vedtægterne eller forretningsordenen. Skriftlig afstemning skal dog finde sted, når enten mødets leder bestemmer det, eller tre tilstedeværende indenlandske medlemmer forlanger det.

Har en afstemning givet simpelt flertal for et forslag, betragtes dette som vedtaget af Selskabet, medmindre andet er foreskrevet i vedtægter eller forretningsorden, og medmindre mødets leder før afstemningen udtrykkelig betegner denne som en prøveafstemning.

Fordrer mødets leder eller tre tilstedeværende indenlandske medlemmer en sag udsat til næste møde, skal dette ske; dog kan den derefter ikke yderligere forlanges udsat.

Fraværende medlemmer kan ikke deltage i Selskabets afstemninger.

Ved valg, for hvilke der er foreskrevet to behandlinger, skal forslag normalt fremsættes ved første behandling, og afgørelsen træffes da ved anden behandling. Hvis Selskabet tillader, at nye forslag undtagelsesvis fremsættes ved anden behandling, må der foretages endnu een behandling, ved hvilken afgørelsen træffes.

Tilsvarende bestemmelser finder også anvendelse ved afstemninger i klasserne.

§ 16.

Efter indstilling fra en af klasserne stiller Selskabet prisopgaver for de til dets bestyrelse og uddeling overdragne pengepræmier, og desuden kan Selskabet efter indstilling fra en af klasserne og med tilslutning fra kassekommissionen stille prisopgaver for Selskabets guldmedaille eller en pengepræmie eller for både guldmedaille og pengepræmie. Intet af Selskabets medlemmer kan konkurrere til nogen af de her omtalte belønninger.

I særlige tilfælde kan Selskabet tildele sin guldmedaille eller sin sølvmedaille for fortjenstfuld videnskabelig virksomhed.

§ 17.

På ethvert trin af en sags behandling kan et udvalg nedsættes eller sagen henvises til prøvelse af et tidligere nedsat udvalg. Sker dette under en allerede begyndt behandling, stilles dens fortsættelse i bero under udvalgsbehandlingen. Et udvalg er beslutningsdygtigt, når over halvdelen af medlemmerne er til stede; det kan af sin midte vælge en formand. Udvalgene afgiver betænkning om de sager, som henvises til deres behandling.

Enhver betænkning, som forelægges Selskabet, må indeholde en bestemt indstilling til den beslutning, hvortil betænkningen leder, eller flere forslag, som Selskabet kan vælge imellem.

Når ikke alle medlemmer af en klasse eller et udvalg bliver enige om sagen, må de dog søge at komme overens om en fælles betænkning, hvori de ulige meninger og derpå byggede forslag fremsættes. Skulle et sådant fælles arbejde ikke lade sig opnå, fremsættes de ulige meninger af vedkommende i særskilte betænkninger. Ingen af dem, der skal deltage i at afgive betænkningen, er berettiget til blot mundtligt at meddele sin afvigende mening.

Til at varetage og bestyre særlige hverv kan Selskabet nedsætte stående udvalg, kommissioner, komiteer eller bestyrelser.

Selskabet kan også på given foranledning udpege medlemmer af udvalg o.l., der ikke er nedsat af Selskabet, samt vælge delegerede til møder uden for Selskabet.

§ 18.

Selskabet udøver de funktioner, som er tillagt det i Carlsbergfondets statutter.

Fondets direktion vælges blandt Selskabets indenlandske medlemmer, idet ordentligvis eet medlem vælges hvert andet år for en tiårig funktionstid. Den valgte tiltræder den påfølgende 1. oktober, medmindre der foretages erstatningsvalg for resten af den fratrædendes funktionstid.

Ved valget anvendes den i § 10 foreskrevne fremgangsmåde.

V. Forandring i vedtægterne.

§ 19.

Selskabets vedtægter kan kun forandres, når et dertil sigtende forslag ved den endelige afstemning opnår mindst dobbelt så mange Ja- som Nej-stemmer. Ethvert sådant forslag undergives mindst to behandlinger. Sekretæren giver Selskabet skriftlig meddelelse om de foreslåede ændringer af vedtægterne, og den første behandling kan da finde sted efter to ugers forløb.

Ændringer i Selskabets vedtægter offentliggøres i Oversigten.

VI. Forretningsorden.

§ 20.

Til supplerung af vedtægterne og nøjere udformning af Selskabets virksomhed udarbejdes en Forretningsorden, hvis paragraffer kan ændres ved simpel beslutning af Selskabet, for så vidt ændringen ikke strider mod vedtægterne. De af forretningsordens paragraffer, som alene angår klassernes indre forhold, kan ændres af klasserne selv, for så vidt ændringen ikke strider mod vedtægterne eller en selskabsbeslutning. Meddelelse om skete forandringer skal dog gives Selskabet.

Ændringer i Selskabets forretningsorden offentliggøres i Oversigten.

VII. Overgangsbestemmelse.

§ 21 (jvfr. vedtægternes §§ 4 og 5).

I den matematisk-naturvidenskabelige klasse kan antallet af indenlandske medlemmer i treåret 1962—64 kun suppleres op til 70, i treåret 1965—67 kun til 75. I treårene 1962—64 og 1965—67 må antallet af udenlandske medlemmer i klassen ikke overstige henholdsvis 135 og 150.

Nærværende vedtægter træder i kraft den 26. januar 1962.

Selskabets forretningsorden 1962.

INDHOLD

	Side
I. <i>Valg af klasseformænd</i> (§ 1)	211
II. <i>Valg af nye medlemmer</i> (§§ 2—3)	211
§ 2. Forslag og deres behandling i klasserne	211
§ 3. Valg i Selskabet	212
III. <i>Møder</i> (§ 4)	
§ 4. Protokol, gæster	212
IV. <i>Publikationer</i> (§§ 5—12)	
§ 5. Oversigt, Meddelelser, Skrifter; udsendelse	213
§ 6. Benyttelse af fremmede sprog, sammendrag	214
§ 7. Sproglig revision, oversættelse af resumé	214
§ 8. Oplags størrelse, bogladepris	215
§ 9. Overslag over udgifter, korrektur	215
§ 10. Salg af publikationer	215
§ 11. Særtryk	216
§ 12. Afhandlingers optagelse, bedømmelser	216
V. <i>Regnskabsvæsen</i> (§§ 13—17)	
§ 13. Opstilling af budget	217
§ 14. Affattelse af regnskab, revision og decision	218
§ 15. Kaution	218
§ 16. Anbringelse af værdipapirer o. l.	219
§ 17. Værdipapirfortegnelse, protokol	219
VI. <i>Prisopgaver</i> (§ 18)	
§ 18. Prisopgavers besvarelse og bedømmelse	219
VII. <i>Kommissioner m. m.</i> (§ 19)	220
VIII. <i>Ang. udøvelsen af de til Selskabet ved særlige fundatsbestem-</i> <i>melser henlagte beføjelser</i> (§ 20)	221
A. Grosserer A. Collstrops Hjem	221
B. Emil Herborgs Legat	221
C. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat	222
D. Mag. art. Marcus Lorenzens Legat	222
IX. <i>Tillæg. Vedtagelse af den mat.-naturv. klasse</i> (§ 21)	223
Erindringsliste	224

I. Valg af klasseformænd.

§ 1 (jfr. vedtægternes §§ 3 og 10).

Valg af klasseformænd finder ordentligvis sted i de klasse-møder i marts måned, i hvilke der foretages afstemning om forslag til nye medlemmer. Valget gælder for tre år fra 1. april at regne med adgang til genvalg. Skulle nyvalg blive nødvendigt inden udløbet af valgperioden, forlænges den nyvalgte klasseformands valgperiode med tidsrummet indtil den følgende 1. april.

Valget kræver kun een behandling. I øvrigt anvendes ved valget samme regler som de ifølge vedtægternes § 10 for præsidentvalget gældende.

Resultatet af valget meddeles snarest til Selskabet.

Klasseformanden leder klassens møder. I hans forfald vælger klassen mødets leder.

II. Valg af nye medlemmer.

§ 2 (jfr. vedtægternes § 6).

I tilfælde af at der kan foretages indvalg af nye medlemmer i Selskabet, indvarsler klasseformændene til klassemøder i januar med dagsorden: »Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i Selskabet«. På mødesedlen anføres desuden antallet af ledige medlemspladser.

For at et forslag om nye medlemmer kan nyde fremme, må det være anmeldt i det således sammenkaldte klassemøde, og forslagsstilleren må senest 20 dage efter dette møde have indgivet til sekretæren et skriftlig affattet og motiveret forslag. Tidligere indbragte, men ikke vedtagne forslag må anmeldes påny og fornyes for at komme i betragtning.

Sekretæren meddeler klasseformændene, hvilke forslag der er rettidig indsendt, og lader afskrifter af disse sende til medlemmerne af vedkommende klasse. Klasseformændene indvarsler

til klassemøder, der holdes i begyndelsen af marts måned. På disse møder sættes forslagene under behandling.

Forslag om optagelse bør af medlemmerne behandles med fuldstændig diskretion.

Nærmere enkeltheder vedrørende valg af nye medlemmer i klasserne kan fastsættes ved disses beslutning (jfr. IX § 21).

§ 3 (jfr. vedtægternes § 7).

I det første møde i Selskabet efter klassemøderne giver sekretæren mundtlig meddelelse om de af klasserne vedtagne forslag til valg af nye medlemmer.

Forinden afstemningen i Selskabet skal foregå, lader sekretæren samtlige forslag, der er vedtagne i en af de to klasser, sende i afskrift til medlemmerne af den anden klasse med tilhørende skriftlige motiveringer og med angivelse af de opnåede stemmetal og antallet af medlemmer, der var til stede ved afstemningen om hvert forslag. Den endelige afstemning foregår ordentligvis på det første møde i april efter den fremgangsmåde, der er fastsat i vedtægternes § 7.

III. Møder.

§ 4 (jfr. vedtægternes § 14).

I Selskabets mødeprotokol skal optegnes navnene på de i hvert møde tilstedeværende medlemmer og gæster, samt hvad der er oplæst, foredraget, forhandlet og besluttet. Protokollen for hvert møde underskrives af præsidenten og sekretæren og i deres forfald af deres stedfortrædere. Ethvert indenlandsk medlem har ret til at gøre sig bekendt med protokoltilførslerne.

Til møderne indkalder sekretæren de indenlandske medlemmer ved trykte sedler, på hvilke der angives de for mødet bestemte videnskabelige meddelelser eller forelæggelser samt de vigtigste af de forretningssager, der agtes forhandlet.

Ønsker et medlem af særlige grunde at medbringe gæster til et møde, må han derom henvende sig til sekretariatet senest dagen før mødet. Som gæster kan ordentligvis kun medtages en eller nogle få udenlandske videnskabsmænd, dog kan hver foredrags-

holder efter aftale med sekretariatet medbringe højst to danske gæster den aften, da foredraget holdes. Gæster kan ikke overvære Selskabets behandling af forretningsager.

I løbet af september måned forespørger sekretæren de indenlandske medlemmer, om de inden nytår agter at give videnskabelige meddelelser eller forelægge afhandlinger, og da til hvilket tidspunkt, samt hvor lang tid der ønskes til hver meddelelse eller forelæggelse.

En tilsvarende forespørgsel angående mødesæsonens resterende del udsendes i december måned.

IV. Publikationer (jfr. vedtægternes § 12).

§ 5.

Selskabet udgiver følgende publikationer:

- 1) Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 19...–maj 19...
Denne omfatter medlemsfortegnelser, mødeberetninger, beslutninger, korte referater af de videnskabelige meddelelser, samt mindetaler og beretninger, herunder den årlige beretning fra Carlsbergfondets Direktion. Desuden offentliggøres resumé på fransk af sådanne partier af indholdet, som det måtte være af betydning at gøre tilgængelige også i udlandet. Omkring hvert femte år optages en fortegnelse over Selskabets publikationer i det sidst forløbne tidsrum. Oversigten udgives hvert år snarest muligt efter mødernes afslutning i maj måned.
- 2) Historisk-filosofiske Meddelelser.
- 3) Historisk-filosofiske Skrifter.
- 4) Matematisk-fysiske Meddelelser.
- 5) Matematisk-fysiske Skrifter.
- 6) Biologiske Meddelelser.
- 7) Biologiske Skrifter.

Meddelelserne udgives in 8vo, Skrifterne in 4to.

De enkelte afhandlinger i Meddelelserne og Skrifterne forsynes med særligt titelblad og omslag med fortløbende nummer inden for det enkelte bind, hvortil de hører. Fællestitlen anbringes som overtitel. Afhandlingerne bringes straks enkeltvis i handelen. De samles i bind for Meddelelsernes vedkommende på ca. 35 ark, for Skrifternes vedkommende på ca. 70 ark.

Selskabets indenlandske medlemmer har ret til at få alle de foran nævnte publikationer.

Udenlandske medlemmer modtager som regel Oversigten og de Meddelelser og Skrifter, som henhører under vedkommende medlems videnskabsgruppe, eventuelt klasse.

Hvis nogen ønsker kun at modtage de inden for enkelte faggrupper udgivne publikationer, kan der vælges et eller flere af følgende emner: historie og filosofi; arkæologi og kunsthistorie; matematik; fysik; kemi; astronomi; geologi; botanik; zoologi; alm. biologi.

Oversigten sendes, foruden til alle medlemmer, til samtlige nordiske institutioner, der modtager andre af Selskabets publikationer, samt til de øvrige udenlandske institutioner, som i forvejen får alle Selskabets andre publikationer.

Selskabet træffer i hvert enkelt tilfælde beslutning om, hvem der skal have ret til at modtage særlige publikationer, som Selskabet måtte udgive, og som ikke hører under de foran nævnte.

§ 6.

Selskabet kan i sine publikationer optage afhandlinger på dansk, engelsk, fransk og tysk. Til optagelse af afhandlinger på andre sprog kræves Selskabets beslutning.

Afhandlinger, der tidligere har været offentliggjort, samt afhandlinger, der er eller agtes indgivet som doktordisputats, kan ikke optages.

Enhver afhandling, som optages, bør så vidt muligt være ledsaget af et til bibliografisk brug egnet kort sammendrag (synopsis) på engelsk, fransk eller tysk.

§ 7.

Sproglig revision af de på fremmede sprog i Selskabets publikationer udgivne arbejder bekostes af Selskabet. Ligeledes bekoster det oversættelsen til fremmede sprog (resp. sproglig revision) af resumé, når det ved afhandlingens optagelse er vedtaget, at et sådant resumé skal ledsage den. Et resumés omfang samt vederlag for sproglig revision og oversættelse aftales med redaktøren.

§ 8.

Størrelsen af det for Selskabet trykte oplag af publikationerne fastsættes til enhver tid af redaktøren efter mulighederne for salg, dog således, at de til Selskabet leverede restoplag, efter at forfatterens frieksemplarer er afgivet, og udsendelser og leveringen til kommissionæren til salg har fundet sted, ikke bliver mindre end 200 eksemplarer. Kommissionæren kan få et antal eksemplarer til anmeldelse, dog højst 30 eksemplarer.

Bogladeprisen pr. eksemplar af Selskabets publikationer sættes, når ikke særlige hensyn gør sig gældende, til omtrentlig det dobbelte af fremstillingsprisen pr. eksemplar af det for Selskabet trykte oplag.

§ 9.

Redaktøren holder sekretæren og kassekommissionens formand underrettet om publikationskontoens status, tilvejebringer de fornødne overslag over omkostningerne ved udgivelsen af Selskabets publikationer og påser, at de givne tilbud så vidt muligt overholdes.

Efter redaktørens indstilling overdrager Selskabet trykningen af publikationerne til et trykkeri for en periode af fem år ad gangen. Dog kan redaktøren med kassekommissionens tilslutning i særlige tilfælde overdrage trykningen til et andet trykkeri.

Redaktøren påser, at de givne regler for manuskripter, trykning, korrektur o. l. overholdes. Manuskripter og de dertil hørende figurer, tabeller o. l. skal være i trykfærdig stand; forfatteren er pligtig at læse de fornødne korrekturer, og han tilbagesender dem snarest til redaktøren, der påtegner sidste korrektur til rentryk; for korrekturændringer mod manuskriptet betaler Selskabet ikke ud over 15 % af sætningsudgiften, restudgiften må afholdes af forfatteren; på enhver afhandling trykkes dato for manuskriptets indlevering til Selskabet og dato for færdigtrykning; manuskriptet er forfatterens ejendom, når rentrykning har fundet sted; kli-cheer, hvis udførelse er bekostet af Selskabet, forbliver selskabets ejendom, men kan udlånes.

§ 10.

Redaktøren aftaler det fornødne angående salget af publikationerne med den boghandler, som har dette i kommission. Kommissionæren antages af Selskabet for en periode af fem år ad gangen.

§ 11.

Af enhver afhandling, der optages i Selskabets publikationer, er forfatteren eller forfatterne berettiget til uden betaling at få i alt 100 frieksemplarer.

Er forfatteren (eller en af forfatterne) medlem af Selskabet, kan han ved henvendelse til redaktøren få et yderligere antal eksemplarer efter ønske, mod betaling pr. eksemplar af 20 % af den for vedkommende publikation fastsatte bogladepris. Medlemmer af Selskabet kan under særlige forhold og på grundlag af en til Selskabet indgivet skriftlig begrundelse have adgang til eventuelle lempelser med hensyn til denne betaling.

Er forfatteren ikke medlem af Selskabet, kan han ved henvendelse til redaktøren, foruden de 100 frieksemplarer få tilstået endnu indtil 100 eksemplarer mod betaling efter ovenstående pristarif, hvorimod et endnu større antal ikke vil kunne opnås uden ved særlig beslutning af Selskabet.

De foran omtalte yderligere eksemplarer såvel som frieksemplarerne må ikke sælges og må – med undtagelse af omslag – på ingen måde afvige fra det normale oplag. Dersom forfatteren ønsker, at hans afhandling foruden i Selskabets publikationer også fremkommer som led i en publikationsserie fra en fagvidenskabelig institution, hvortil forfatteren er knyttet, må herom indgives særskilt andragende til Selskabet. Der kan da, på forfatterens bekostning, fremstilles særlige omslag. Dog skal det altid på fremtrædende måde fremgå af de særlige omslags forside, at den pågældende afhandling er udgivet af Selskabet, og de må før offentliggørelse forelægges Selskabets redaktør til godkendelse.

§ 12.

Når et indenlandsk medlem af Selskabet ønsker en afhandling optaget i dets publikationer, forelægges denne ordentligvis af forfatteren i et møde.

Såfremt et udenlandsk medlem ønsker en afhandling optaget i Selskabets publikationer, må en sådan afhandling forelægges i et møde af forfatteren selv eller et andet medlem.

Indenlandske forskere, der ikke er medlemmer af Selskabet, kan kun få afhandlinger optaget i publikationerne efter forslag af et af Selskabet nedsat bedømmelsesudvalg ordentligvis bestående af to indenlandske medlemmer. Dette udvalg må ved be-

dømmelsen tage behørigt hensyn ikke blot til den videnskabelige værdi af afhandlingens enkelte dele, men også til fremstillingsomkostningerne. Udvalget afgiver til Selskabet en skriftlig betænkning, der så vidt muligt i afskrift udsendes til medlemmerne før Selskabets behandling af sagen i et møde.

For udlændinge, der ikke er medlemmer af Selskabet, gælder de samme regler som for indenlandske ikke-medlemmer, og desuden kræves, at afhandlingen indsendes gennem et medlem, og at udvalget, når det foreslår optagelse, tillige begrundet denne med særlig tilknytning til dansk videnskab.

Forud for enhver optagelse af afhandlinger i publikationerne må der være indhentet udtalelser derom fra redaktøren og kassekommissionen.

Om optagelse af afhandlinger af ikke-medlemmer tager Selskabet beslutning i møderne.

Uden for Selskabets mødesæson kan nedsættelse af bedømmelsesudvalg og optagelse af afhandlinger ske ved præsidenten og sekretæren.

Selskabets beslutning om en indsendt afhandling meddeles forfatteren, og hvis denne ønsker det, skal hele den afgivne udvalgsbetænkning meddeles ham. Går beslutningen ud på optagelse, overgives manuskriptet til redaktøren til videre foranstaltning, og i modsat fald tilbagesendes afhandlingen til forfatteren. I Oversigten offentliggøres Selskabets beslutning, når denne går ud på optagelse. I modsat fald sker offentliggørelse kun efter særlig derom taget beslutning, der også kræves til offentliggørelse af udvalgsbetænkningen eller afsnit deraf.

I manuskripter, der efter bedømmelse skal optages i Selskabets publikationer, må væsentlige ændringer under trykningen kun foretages efter bedømmelsesudvalgets og redaktørens godkendelse.

Selskabet modtager ikke arbejder til bedømmelse, som er offentliggjort eller agtes udgivet uden Selskabets direkte medvirken.

V. Regnskabsvæsen (jfr. vedtægternes §§ 12 og 13).

§ 13.

Regnskabsåret er kalenderåret.

Andragender om bevillinger i et regnskabsår må være Selskabet i hænde inden 1. november det foregående år.

Ved opstilling af budgettet deles udgifterne i faste og kalkulatoriske. Et aftryk af det i Selskabet vedtagne budget danner generalanvisning for kassereren på de faste indtægter og udgifter. De kalkulatoriske udgifter anvises af den, under hvis område de henhører.

Aftryk af budgettet meddeles i Selskabets Oversigt.

§ 14.

Kassereren affatter det årlige regnskab i overensstemmelse med de på budgettet optagne konti og underkonti og aflægger det inden den 1. marts i det følgende år til kassekommissionens formand. Udgifterne bilægges med kvitteringer, og en fortegnelse over Selskabets værdipapirer vedlægges regnskabet.

Når kassekommissionens formand har modtaget regnskabet fra kassereren, sender han det tilligemed de hos ham beroende bevisligheder til revisorerne, der tilendebringer revisionen inden en måned efter, at de har modtaget regnskabet. Kassekommissionens formand sammenkalder revisorer og kasserer til et møde, der afholdes umiddelbart efter at kassekommissionens formand har modtaget det reviderede regnskab. Ved dette møde efterses Selskabets beholdninger. Kassekommissionen indhenter kassererens erklæring over revisorerens eventuelle antegnelser og derpå revisorerens vedtegnelser. Den afgiver decision og udfærdiger eventuel decharge for kassereren.

Dersom kassekommissionens formand er forhindret, overtages hans hverv af det medlem af kommissionen, som længst har været medlem af den.

Når regnskabet er decideret, forelægger kassekommissionen det for Selskabet, hvorefter regnskabet med dets bilag afgives til arkivet.

Er kasserer eller revisorer ikke tilfredse med decisionen, forelægges sagen for Selskabet til endelig afgørelse.

Et uddrag af regnskabet meddeles i Selskabets Oversigt.

§ 15.

Den kaution, som kassereren skal stille, andrager 4000 kr., indtil kassekommissionen ved indtrædende kassererskifte måtte

finde anledning til at foreslå, at selskabet træffer anden bestemmelse.

§ 16.

I selskabets pengeskab opbevares indskrivningsbeviser for obligationer, Selskabets øvrige værdipapirer, andre vigtige dokumenter samt sådanne deposita, som Selskabet måtte have modtaget.

Efter kassekommissionens bestemmelse kan en særlig afdeling af pengeskabet, til hvilken alene kassekommissionens formand har nøglen, i det omfang det skønnes hensigtsmæssigt, anvendes til opbevaring af sådanne effekter.

Kassereren indsætter kassebeholdningen på hensigtsmæssig måde i solide pengeinstitutter.

§ 17.

En fortegnelse over Selskabets værdipapirer opbevares i pengeskabet, og en genpart af denne fortegnelse opbevares af kassekommissionens formand.

I den særlige afdeling opbevares en protokol, i hvilken indføres, hvad der af kassereren og kassekommissionens formand foretages og forhandles i ethvert møde, ved hvilket afdelingens åbning har været nødvendig. Protokollen underskrives af de tilstedeværende.

VI. Prisopgaver (jfr. vedtægternes § 16).

§ 18.

I tilfælde af at der kan stilles prisopgaver for nogle af de legatmæssige pengepræmier, meddeler sekretæren dette til medlemmerne i november måned. Forslag til prisopgaver indsendes til klasseformændene inden 1. januar og behandles i klassemøder i løbet af januar måned.

Klassernes forslag til prisopgaver forelægges Selskabet i det første møde i februar, og når de er vedtagne, offentliggøres de snarest og optages i Selskabets Oversigt.

Besvarelserne kan være affattet på dansk, engelsk, fransk eller tysk. Dog kan præsidenten efter redaktørens indstilling tillade, at et andet sprog benyttes. Besvarelserne betegnes ikke med

forfatterens navn, men med et motto, og ledsages af en forseglet seddel, der indeholder forfatterens navn, stilling og bopæl, og som bærer samme motto. Besvarelsene indleveres i sekretariatet senest 31. oktober i det følgende år, for så vidt som ingen længere frist er blevet fastsat, og overgives straks til vedkommende klasse, der nedsætter udvalg til at bedømme dem. Udvalgets bedømmelser forelægges for klassen, ordentligvis inden udgangen af januar måned. Klassen kan da, om det gores fornødent, inden den endelige forelæggelse for Selskabet lade sagen prøve ved flere medlemmer. Klassernes domme over besvarelsene forelægges Selskabet, sædvanligvis i sidste møde i februar. Den endelig vedtagne bedømmelse optages i Oversigten og kan, når der er anledning dertil, ledsages af en oversættelse.

Af enhver prisbesvarelse opbevarer Selskabet eet eksemplar. Hvis en prisbelønnet besvarelse offentliggøres i andre publikationer end Selskabets med angivelse af, at afhandlingen er prisbelønnet af Selskabet, har forfatteren pligt til at henvise til det bind af Oversigten, hvori bedømmelsen findes.

De foranstående bestemmelser om besvarelser kommer også til anvendelse for prisopgaver udsat for Selskabets guldmedaille eller for en pengepræmie af Selskabets egne midler eller for både guldmedaille og pengepræmie.

VII. Kommissioner m. m. (jfr. vedtægternes § 17).

§ 19.

De af Selskabet nedsatte kommissioner, komiteer og bestyrelser aflægger behørig skriftlig beretning til Selskabet om deres virksomhed. Beretningen eller uddrag deraf kan optages i selskabets Oversigt. Har Selskabet ydet bidrag til virksomheden, skal beretningen være ledsaget af regnskabsuddrag. For så vidt der ikke ved nedsættelsen af vedkommende kommission m. m. træffes anden bestemmelse om revision af dens regnskabsførelse, foretages denne een gang om året af Selskabets revisorer.

Det påhviler enhver delegeret, som repræsenterer Selskabet ved møder eller forhandlinger, at indgive skriftlig beretning til Selskabet.

**VIII. Ang. udøvelsen af de til Selskabet
ved særlige fundatsbestemmelser henlagte beføjelser.**

§ 20.

**A. Grosserer A. Collstrops hjem for en
dansk Videnskabsmand.**

Når friboligen bliver ledig, gives der meddelelse herom på Selskabets førstkommende møde. For så vidt her ikke træffes anden bestemmelse, udsendes der en skrivelse til samtlige indenlandske medlemmer af Selskabet med angivelse af vilkårene for beboelsen og med anmodning om at meddele sekretariatet, om de ønsker at komme i betragtning ved besættelse af boligen. Såfremt intet af Selskabets medlemmer kommer i betragtning, tager Selskabet bestemmelse om, hvad der videre bliver at foretage.

Når der fra medlemmer af Selskabet er indkommet anmeldelser, meddeler sekretariatet hvert af disse medlemmer, hvilke andre medlemmer der har indgivet anmeldelse.

De anmeldelser, der efter sådan meddelelse fastholdes, behandles i et udvalg bestående af præsidenten, klasseformændene, sekretæren, redaktøren samt de medlemmer af Selskabet, der har sæde i bestyrelsen for det Collstropske legat. For så vidt nogen af de her nævnte medlemmer af udvalget ønsker at komme i betragtning ved besættelsen af boligen, deltager han ikke i udvalgets forhandlinger. Udvalget videresender anmeldelserne til Selskabet, eventuelt med vejledende bemærkninger, eller med anbefaling af en eller flere af dem.

De fra udvalget oversendte anmeldelser forelægges Selskabet i et møde. Valget af beboer sker derefter i et følgende møde efter de regler, der er fastsat i Selskabets vedtægter § 10 (valg af præsident og embedsmænd).

B. Emil Herborgs Legat.

Medlemmer af legatets bestyrelse afgår efter tur, eet hvert år i april måned, til hvilken tid erstatningsvalg finder sted i Selskabets møde. Den fratrædende kan genvælges. Afgår et medlem før hans funktionstid er udløbet, foretages erstatningsvalg for resten af funktionstiden. Bestyrelsens årlige beretning aflægges til Selskabet og trykkes i Oversigten.

C. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat.

»2000 kr. årlig, som udelt tildeles en videnskabsmand til hjælp ved udarbejdelsen af et videnskabeligt arbejde.«

Hvert år i september måned udsender sekretæren til alle Selskabets indenlandske medlemmer meddelelse om, at Ørnborgs Legat er ledigt. Medlemmer, som enten selv ønsker at komme i betragtning, eller som vil foreslå en videnskabsmand uden for Selskabet som legatnyder, indsender derefter ansøgning til sekretariatet inden udgangen af oktober måned.

Legatet tildeles af Selskabet efter behandling i et udvalg bestående af præsidenten, klasseformændene, sekretæren, redaktøren og kassekommissionens formand.

D. Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.

Til at behandle ansøgninger om dette legat nedsætter Selskabet et udvalg på tre medlemmer, hvoriblandt mindst een repræsentant for hvert af legatets fagområder, dansk sprog og dansk flora. Valget, der gælder for tre år, finder ordentligvis sted i april med gyldighed fra den påfølgende 1. maj. Genvalg kan finde sted. Afgår et medlem inden valgperiodens udløb, vælges et nyt medlem for resten af hans funktionstid. Udvalget vælger selv sin formand og fastsætter de nærmere regler for sin virksomhed.

Ansøgninger om legatet indkaldes af sekretariatet med mindst 14 dages varsel til 1. marts. De indkomne ansøgninger tilstilles udvalget, der afgiver indstilling til Selskabet. Selskabets uddeling af legatet finder sted i april måned.

Hvis der ikke ved uddelingen er disponeret over hele det ledige beløb, overføres resten til uddeling i det følgende år.

Beretning for legatet og regnskab for kalenderåret afgives til Selskabet og trykkes i Oversigten.

IX. TILLÆG.

§ 21.

Vedtagelse af den matematisk-naturvidenskabelige klasse.

(jfr. vedtægternes § 20).

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse har vedrørende fordelingen af de under klassen hørende videnskabsfag besluttet følgende:

Der dannes to grupper inden for klassen. Den ene benævnes den biologiske gruppe og består af de medlemmer, der fortrinsvis dyrker biologiske videnskaber. Den anden gruppe benævnes den matematisk-fysiske gruppe og består af klassens øvrige medlemmer.

Ved drøftelsen af forslag til nye medlemmer afgør klassen, til hvilken af de to grupper hver enkelt forslag skal henføres.

Ved klassens forslag til indvalg tilstræbes, at de to grupper får samme stemmetal.

Erindringsliste.

Selskabets faste sammenkomster finder sted hveranden fredag fra midten af oktober til midten af maj (vedt. § 14).

- September, *i løbet af måneden*. Sekretæren spørger medlemmerne om videnskabelige meddelelser (forretn. § 4). Sekretæren udsender meddelelse om Ørnborgs Legat (forretn. § 20 C).
- Oktober, *den 31.* udløber fristen for prisbesvarelsers indlevering til sekretæren (forretn. § 18). Klasserne nedsætter bedømmelsesudvalg.
- , *den 31.* udløber fristen for ansøgning om Ørnborgs Legat (forretn. § 20 C).
- November, *den 1.* udløber fristen for indsendelse af andragender om bevillinger fra Selskabet (forretn. § 13).
- , *i løbet af måneden*. I tilfælde af at der kan stilles prisopgaver for legaterne, meddeler sekretæren dette til medlemmerne (forretn. § 18).
- December, *sidste møde* (inden regnskabsårets udgang). Budgetforslag forelægges af kassekommissionen (vedt. § 13). Omsendes inden mødet.
- , *i løbet af måneden*. Sekretæren spørger medlemmerne om videnskabelige meddelelser (forretn. § 4).
- Januar, *den 1.* udløber fristen for indlevering til klasseformændene af forslag til prisopgaver (forretn. § 18).
- , *i løbet af måneden*. Klassemøder til anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer (vedt. § 6 og forretn. § 2) samt forhandling om ev. nye prisopgaver (forretn. § 18). Udvalg til prisbesvarelsers bedømmelse forelægger klasserne deres domme (forretn. § 18).
- , *20 dage efter klassemøderne* udløber fristen for indsendelse til sekretæren af skriftlige forslag om nye medlemmer. Afskrifter af samtlige forslag udsendes til de respektive klasser (forretn. § 2).
- Februar, *første møde*. Klassernes forslag til prisopgaver forelægges Selskabet og offentliggøres efter vedtagelsen (forretn. § 18). Omsendes inden mødet.
- , *andet møde*. Klassernes domme over prisbesvarelser forelægges Selskabet (forretn. § 18). Omsendes inden mødet.

- Februar, *inden udgangen af måneden*. Kassereren afgiver regnskabet til kassekommissionens formand (forretn. § 14).
- Marts, *den 1.* udløber fristen for ansøgning om Emil Herborgs Legat (forretn. § 20 B) og om Marcus Lorenzens Legat (forretn. § 20 D).
- , *første halvdel*. Klassemøder til afstemning om nye medlemmer og ev. valg af klasseformænd. Afskrifter af de i den ene klasse vedtagne forslag sendes til den anden klasse (forretn. §§ 2 & 1).
 - , *andet møde*. Sekretæren meddeler Selskabet klassernes forslag til valg af nye medlemmer (forretn. § 2). Valg af klasseformænd (efter 3 års funktion) meddeles Selskabet (forretn. § 1).
- April, *første møde*. Valg af nye medlemmer (vedt. § 7 og forretn. § 3). Første behandling af valg af præsident og embedsmænd (efter 5 års funktion), samt medlemmer af Carlsbergfondets Direktion (hvert andet år, afgang efter tur) (vedt. §§ 9, 10 & 18). Valg af et kassekommissionsmedlem (årlig), en revisor og en revisorsuppleant (hvert andet år) (vedt. §§ 9 & 13). Andre ordinære valg (vedt. § 9).
- , *i løbet af måneden*. Eventuel anden behandling af valg af præsident, embedsmænd og medlemmer af Carlsbergfondets Direktion (vedt. §§ 9 & 10).
 - , *i løbet af måneden*. Kassekommissionen forelægger forrige års regnskab (forretn. § 14). Aftryk omsendes inden mødet.
 - , *i løbet af måneden*. Marcus Lorenzens Legat uddeles (forretn. § 20 D).
 - , *i løbet af måneden*. Valg af kassekommissionens formand meddeles Selskabet (vedt. § 13).
-

Fortegnelse over Selskabets publikationer 1957–62.

Tillæg A til fortegnelse 1917–56.

Udarbejdet af ASGER LOMHOLT.

Indledning.

Fortegnelsen over Det kongelige danske Videnskabernes Selskabs publikationer 1957—1962, der supplerer den i 1957 udgivne fortegnelse for årene 1917—1956*), er udarbejdet efter de af Selskabet i det nævnte tidsrum—til ult. 1962—udgivne videnskabelige afhandlinger og andre bidrag.

Fortegnelsen omfatter først en prisliste for alle publikationer 1957—1962.

Derefter følger titlerne på samtlige afhandlinger. Disse er trykt i *Meddelelser* in 8vo og i de nyere rækker af *Skrifter* in 4to og desuden i særlige publikationer. I *Oversigten* findes især mindetaler over afdøde medlemmer. Uddrag af meddelelser i *Oversigten* er ikke medtaget. Hvor en afhandling er efterfulgt af et resumé på et andet sprog, er det angivet efter afhandlingens titel.

Fortegnelsen omfatter ikke beretninger fra de af Selskabet til enhver tid nedsatte kommissioner, beretninger fra Carlsbergfondet o.l. Nekrologer over afdøde medlemmer er optaget under forfatternes navne, men med henvisninger under de afdødes navne.

Hvor der er to eller flere forfattere til samme afhandling, er dennes titel kun anført eet sted, medens der ellers er benyttet henvisninger.

Ordningen af afhandlingerne i 1957—1962 er sket i følgende tre grupper:

- I. Oversigter.
- II. Meddelelser og Skrifter.
Historisk-(filologiske) filosofiske, Matematisk-fysiske, Biologiske.
- III. Særlige publikationer.

Ordningen inden for ovennævnte grupper er alfabetisk efter forfatternavne (event. titlers hovedord ell. lign., hvor intet forfatternavn findes) og i kronologisk orden inden for hvert forfatternavn. Hvis et forfatter-

*) Fortegnelse i Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Historie i dets første Aarhundrede 1742–1842, Kbh. 1843, af *C. Molbech*, side 535–58. Fortegnelse over de af D. k. d. V. S. i Tidsrummet 1742–1891 udgivne videnskabelige Arbejder, Kbh. 1892, med 2 tillæg 1901 og 1914, udarbejdet af *Dines Andersen*. Fortegnelse over D. k. d. V. S.'s Publikationer 1742–1930, Kbh. 1930, med 4 tillæg: I 1930–1935, II 1936–1940, III 1941–1945, IV 1946–1950, udarbejdet af *Asger Lomholt*. D. k. d. V. S.'s Publikationer 1917–1956 med prisliste 1742–1956, Kbh. 1957, udarbejdet af *Asger Lomholt*.

navn findes i flere af de nævnte grupper, er der krydshenvisninger fra den ene gruppe til den anden.

Ved angivelsen af en afhandlings plads er følgende orden anvendt: ved *Oversigten* angives årgang og sidetal; ved *Skriverne* angives faggruppe, bindnummer (fed type), heftenummer, sidetal og udgivelsesår. For *Meddelelser* findes samme betegnelse som for *Skriver*. Endvidere er for alle afhandlinger anført antal af tavler og tekstfigurer, hvor sådanne findes, samt priser.

I *Oversigten* er pagineringen fortløbende i hvert bind, i *Meddelelser* og *Skriver* har hvert hefte særskilt paginering.

Den tidligere række af *Filosofiske Meddelelser* er ophørt at udkomme med bd. 2, no. 6, 1956.

Arkæologisk-kunsthistoriske Meddelelser er ophørt med bd. 4, no. 4, 1959, og *Arkæologisk-kunsthistoriske Skrifter* med bd. 2, no. 2, 1957.

Betegnelsen *Historisk-filologiske Meddelelser* og *Historisk-filologiske Skrifter* er ændret til *Historisk-filosofiske Meddelelser* og *Historisk-filosofiske Skrifter* fra og med henholdsvis bd. 37 og bd. 4. Bindtællingen fortsætter uanset navneskiftet. Disse publikationer omfatter foruden de tidligere emner tillige filosofiske og arkæologisk-kunsthistoriske afhandlinger.

Skrifter og de tilsvarende *Meddelelser* adskiller sig kun ved formatet, men ikke ved de behandlede emner. Subskription på *Meddelelser* omfatter tillige de tilsvarende *Skrifter* og vice versa.

Introduction.

The list of the publications 1957—1962 of Det kongelige danske Videnskabernes Selskab (The Royal Danish Academy of Sciences and Letters), which supplements the previous list from 1957 for the years 1917—1956*), has been prepared on the basis of all the scientific papers and other contributions published by the Academy during the period mentioned up to ultimo 1962.

The list includes, first, a price-list of all publications issued by the Academy during the years 1957—1962.

Next follows the titles of all papers published 1957—1962. These papers are found in *Meddelelser* in 8vo and in *Skrifter* in 4to and further-

*) List in Det kongelige danske Videnskabernes Selskabs Historie i dets første Aarhundrede 1742—1842, Kbh. 1843, by C. Molbech, pp. 535—558. Fortegnelse over de af D. k. d. V. S. i Tidsrummet 1742—1891 udgivne videnskabelige Arbejder, Kbh. 1892, with two supplements 1901 and 1914 prepared by Dines Andersen. Fortegnelse over D. k. d. V. S.'s Publikationer 1742—1930, Kbh. 1930, with four supplements: I 1930—1935, II 1936—1940, III 1941—1945, IV 1946—1950, prepared by Asger Lomholt. D. k. d. V. S.'s Publikationer 1917—1956 with a list of prices 1742—1956, Kbh. 1957, prepared by Asger Lomholt.

more in special publications. The *Oversigt* especially includes commemorative speeches on deceased members. Extracts of communications in the *Oversigt* are not included. If a paper is followed by a summary in a foreign language, this is stated after the title of the paper.

The list does not include reports from the commissions appointed at any time by the Academy, reports from the Carlsberg Foundation, etc. Obituary notices on deceased members are entered under the names of the authors, but with reference under the names of the deceased members.

Papers with two or more authors are only entered in one place, but with references elsewhere.

The arrangement of the papers 1957—1962 is in the following three groups:

- I. Oversigter.
- II. Meddelelser and Skrifter.
Historisk-(filologiske) filosofiske, Matematisk-fysiske,
Biologiske.
- III. Special publications.

The arrangement within the above-mentioned groups is alphabetical according to names of authors (or main words of titles or the like, if no author is mentioned) and in a chronological order under each author. If an author's name is found in several of the groups mentioned, there are cross-references from one group to another.

For indication of the place of a paper the following order has been used: for the *Oversigt* year and page are indicated; for the *Skrifter* the subject group is indicated, number of volume (bold-faced type), number of part, page, and year of publication. For *Meddelelser* the same denotation as for the *Skrifter* is used. Furthermore the number of plates and figures in the text is indicated for all papers, where such are included.

In the *Oversigt* the pages are numbered in succession in each volume, in the *Meddelelser* and the *Skrifter* each part has its own pagination.

The series of *Filosofiske Meddelelser* was discontinued by Vol. 2, No. 6, 1956.

The series of *Arkæologisk-kunsthistoriske Meddelelser* was discontinued by Vol. 4, No. 4, 1959, and *Arkæologisk-kunsthistoriske Skrifter* by Vol. 2, No. 2, 1957.

The designations *Historisk-filologiske Meddelelser* and *Historisk-filologiske Skrifter* from the new volumes of the two series, Vol. 37 and Vol. 4, respectively, have been changed into *Historisk-filosofiske Meddelelser* and *Historisk-filosofiske Skrifter*. The numbering of the volumes continues regardless of the change of names. These publications now include papers on Philosophy, Archaeology, and Art History.

The *Skrifter* and the corresponding *Meddelelser* only differ in size, not in the subjects treated. A subscription taken out for the *Meddelelser* automatically includes the corresponding *Skrifter* and vice versa.

Publikationsrækker 1957–1962.

Series of publications 1957–1962.

Oversigter.

Meddelelser og Skrifter, historisk-(filologiske) filosofiske, matematisk-fysiske, biologiske.

I den efterfølgende fortegnelse over publikationsrækkerne er angivet hvert binds udgivelsesår og pris samt antal af hefter og disses priser. Ny udgave af et hefte er betegnet ved et potental, f. eks. no. 5².

In the following list of the series of publications the year of publication and the price of each volume, besides the number of parts and their prices are indicated. A new edition of a part is denoted by an index figure, e. g. No. 5².

Oversigter 1957–1962.

Oversigterne 1957—1962 omfatter kun Selskabets forretningsmæssige meddelelser, beretninger fra de til enhver tid nedsatte kommissioner o.l., Carlsbergfondets beretning, nekrologer over afdøde medlemmer. Disse *Oversigter* indeholder i reglen ikke videnskabelige meddelelser. — The *Oversigter* 1957—1962 only include business communications, reports from the commissions appointed at any time, etc., the report from the Carlsberg Foundation, obituary notices on deceased members. The *Oversigter* generally do not include scientific communications.

Oversigt over Selskabets Virksomhed. Avec un résumé en français. 8vo.

	Kr.		Kr.
Juni 1956 til maj 1957 . .	16,00	Juni 1959 til maj 1960 . .	16,00
- 1957 - - 1958 . .	16,00	- 1960 - - 1961 . .	16,00
- 1958 - - 1959 . .	16,00	- 1961 - - 1962 . .	20,00

Meddelelser og Skrifter 1957–1962.

	Kr.
HISTORISK-FILOLOGISKE MEDDELELSER. 8vo.	
Bd. 36. 1957	81,00.
. . . no. 6: kr. 20,00.	

HISTORISK-FILOSOFISKE MEDDELELSER. 8vo.	
Bd. 37. 1960	80,00.
No. 1: kr. 6,00; no. 2: kr. 10,00; no. 3: kr. 5,00; no. 4: kr. 22,00; no. 5: kr. 10,00; no. 6: kr. 6,00; no. 7: kr. 14,00; no. 8: kr. 4,00; no. 9: kr. 3,00.	
Bd. 38. 1960	70,00.
No. 1: kr. 40,00; no. 2: kr. 30,00.	
Bd. 39. 1962	95,00.
No. 1: kr. 3,00; no. 2: kr. 18,00; no. 3: kr. 3,00; no. 4: kr. 11,00; no. 5: kr. 26,00; no. 6: kr. 9,00; no. 7: kr. 9,00; no. 8: kr. 16,00.	
Bd. 40 uafsluttet – unfinished.	
No. 1: kr. 18,00.	

HISTORISK-FILOLOGISKE SKRIFTER. 4to.	
Bd. 3. 1958	45,00.
. . . no. 2: kr. 10,00.	

HISTORISK-FILOSOFISKE SKRIFTER. 4to.	
Bd. 4 uafsluttet — unfinished.	
No. 1: kr. 15,00; no. 2: kr. 80,00.	

ARKÆOLOGISK-KUNSTHISTORISKE MEDDELELSER. 8vo.	
Bd. 4. 1959	64,00.
. . . no. 2: kr. 7,00; no. 3: kr. 18,00; no. 4: kr. 35,00.	

Hermed er denne serie afsluttet. — The series has been discontinued.

ARKÆOLOGISK-KUNSTHISTORISKE SKRIFTER. 4to.

	Kr.
Bd. 2. 1957	160,00.
. . . no. 2: kr. 120,00.	

Hermed er denne serie afsluttet. — The series has been discontinued.

MATEMATISK-FYSISKE MEDDELELSER. 8vo.

Bd. 31. 1959	87,00.
. . . no. 2: kr. 3,00; no. 3: kr. 4,00; no. 4: kr. 4,00; no. 5: kr. 8,00; no. 6: kr. 2,00; no. 7: kr. 10,00; no. 8: kr. 3,50; no. 9: kr. 6,00; no. 10: kr. 8,00; no. 11 ² : kr. 10,00; no. 12: kr. 5,00; no. 13: kr. 8,00; no. 14: kr. 7,50.	
Bd. 32. 1961	102,00.
No. 1: kr. 3,00; no. 2: kr. 5,00; no. 3: kr. 3,00; no. 4: kr. 5,00; no. 5: kr. 4,00; no. 6: kr. 5,00; no. 7: kr. 4,00; no. 8: kr. 14,00; no. 9: kr. 15,00; no. 10: kr. 4,00; no. 11: kr. 7,00; no. 12: kr. 7,00; no. 13: kr. 7,00; no. 14: kr. 3,00; no. 15: kr. 4,00; no. 16: kr. 12,00.	
Bd. 33 uafsluttet — unfinished.	
No. 1: kr. 4,00; no. 2: kr. 9,00; no. 3: kr. 20,00; no. 4: kr. 5,00; no. 5: kr. 6,00; no. 6: kr. 4,00; no. 7: kr. 6,00; no. 8: kr. 5,00; no. 9: kr. 6,00.	

MATEMATISK-FYSISKE SKRIFTER. 4to.

Bd. 1. 1961	141,00.
. . . no. 3: kr. 20,00; no. 4: kr. 10,00; no. 5: kr. 6,00; nr. 6: kr. 15,00; no. 7: kr. 10,00; no. 8: kr. 22,00; no. 9: kr. 6,00; no. 10: kr. 15,00; no. 11: kr. 8,00.	
Bd. 2 uafsluttet — unfinished.	
No. 1: kr. 17,00; no. 2: kr. 18,00; no. 3: kr. 12,00.	

BIOLOGISKE MEDDELELSER. 8vo.

Bd. 23 uafsluttet — unfinished.	
. . . no. 4: kr. 5,00; no. 5: kr. 6,00; no. 6: kr. 4,00; no. 7: kr. 3,50; no. 8: kr. 7,00; no. 9: kr. 5,00; no. 10: kr. 5,00; no. 11: kr. 12,00.	

BIOLOGISKE SKRIFTER. 4to.

	Kr.
Bd. 8. 1957.....	100,00.
...no. 5: kr. 31,00.	
Bd. 9. 1958.....	101,00.
No. 1: kr. 15,00; no. 2: kr. 19,00; no. 3: kr. 40,00; no. 4: kr. 27,00.	
Bd. 10. 1959.....	105,00.
No. 1: kr. 30,00; no. 2: kr. 5,00; no. 3: kr. 35,00; no. 4: kr. 35,00.	
Bd. 11 uafsluttet — unfinished.	
No. 1: kr. 20,00; no. 2: kr. 25,00; no. 3: kr. 16,00; no. 4: kr. 22,00; no. 5: kr. 9,00.	
Bd. 12. 1961.....	115,00.
No. 1: kr. 115,00.	
Bd. 13 uafsluttet — unfinished.	
No. 1: kr. 42,00; no. 2: kr. 30,00; no. 3: kr. 13,00.	

Følgende publikationer, udgivet efter 1917, er **udsolgt**:
The following publications after 1917 are **out of print**:

Historisk-filologiske Meddelelser

16, no. 1; **22**; **27**, no. 1; **30**, no. 2; **31**, no. 3; **32**, no. 4.

Arkæologisk-kunsthistoriske Meddelelser

1, no. 3; **2**, no. 1, 5; **3**, no. 1, 2, 3.

Matematisk-fysiske Meddelelser

12, no. 8; **16**, no. 2; **17**, no. 5; **18**, no. 7; **20**, no. 17; **21**, no. 10; **22**,
no. 3, 6, 9, 10, 11, 12; **24**, no. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14,
15, 16, 17, 18, 19; **25**, no. 4, 5; **26**, no. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; **27**, no.
6; **28**, no. 3, 4, 9, 10, 11; **29**, no. 1, 2, 4, 5, 8, 12, 14.

Biologiske Skrifter

1, no. 4; **4**, no. 5, 7.

Publikationer 1957–1962.

Publications 1957–1962.

I nedenstående fortegnelse er følgende forkortelser anvendt:
In the list below, the following abbreviations are used:

- Overs.** Oversigt.
H. Historisk-filosofiske Meddelelser.
Sh. Historisk-filosofiske Skrifter.
A. Arkæologisk-kunsthistoriske Meddelelser.
Sa. Arkæologisk-kunsthistoriske Skrifter.
M. Matematisk-fysiske Meddelelser.
Sm. Matematisk-fysiske Skrifter.
B. Biologiske Meddelelser.
Sb. Biologiske Skrifter.
SP. Særlig publikation. — Special publication.
[00] Sidehenvisning inden for fortegnelsen. — Reference to page within the list.

Oversigter 1957–1962.

- Barr, Kaj.* Mindeord om Kaare Grønbech. Med portræt. **Overs.** 1957-58. 81-98.
Birket-Smith, Kaj. Mindeord om Gudm. Hatt. Med portræt. **Overs.** 1960-61. 71-80.
Bjerrum, Niels [237]. Mindeord, se: *Jensen, A. Tovborg.*
Blatt, Franz. Mindeord om Hans Ræder. Med portræt. **Overs.** 1959-60. 89-108.
 — Mindeord om Carsten Høeg. Med portræt. **Overs.** 1961-62. 77-102.
Brøndsted, Johs. Mindeord om Ejnar Dyggve. Med portræt. **Overs.** 1961-62. 118-122.
Bøggild, J. K. Mindeord om Ebbe Rasmussen. Med portræt. **Overs.** 1959-60. 117-123.
Bøggild, O. B. Mindeord, se: *Noe-Nygaard, Arne.*
Christiansen, J. A. Mindeord om A. W. Langseth. Med portræt. **Overs.** 1961-62. 135-146.
Dyggve, Ejnar. Mindeord, se: *L'Orange, H. P., og Brøndsted, Johs.*
Elling, C. Mindeord om Hugo Matthiessen. Med portræt. **Overs.** 1958-59. 71-80.
Engelbreth-Holm, J. Mindeord, se: *Teilum, Gunnar.*
Fabricius, Knud. Mindeord om Bjørn Kornerup. Med portræt. **Overs.** 1957-58. 109-117.
Fischer, Albert. Mindeord, se: *Linderstrøm-Lang, K.*
Grønbech, Kaare. Mindeord, se: *Barr, Kaj.*
Hammerich, L. L. [235, 242]. Mindeord om William Thalbitzer. Med portræt. **Overs.** 1958-59. 81-98.

- Hansen, H. M.* Mindeord. Med portræt. **Overs.** 1956-57. 69.
- Hatt, Gudm.* [236]. Mindeord, se: *Birket-Smith, Kaj*, og *Mathiassen, Therkel*.
- Holter, Heinz.* Mindeord om K. Linderstrøm-Lang. Med portræt. **Overs.** 1959-60. 65-88.
- Høeg, Carsten.* Mindeord, se: *Blatt, Franz*.
- Jensen, A. Tovborg.* Mindeord om Niels Bjerrum. Med portræt. **Overs.** 1958-59. 99-113.
- Jensen, K. Ad.* Mindeord om Th. Madsen. Med portræt. **Overs.** 1957-58. 99-107.
- Jensen, P. Boysen.* [240]. Mindeord, se: *Olsen, Carsten*.
- Jessen, Børge.* Mindeord om Jakob Nielsen. Med portræt. **Overs.** 1959-60. 109-116.
- Kornerup, Bjørn.* [235]. Mindeord, se: *Fabricius, Knud*.
- Langseth, A. W.* [238]. Mindeord, se: *Christiansen, J. A.*
- Linderstrøm-Lang, K.* Mindeord om Albert Fischer. Med portræt. **Overs.** 1956-57. 71-78.
- Mindeord, se: *Holter, Heinz*.
- Lomholt, Asger* [242]. Se: *Publikationer*.
- L'Orange, H. P.* Mindeord om Ejnar Dyggve. Med portræt. **Overs.** 1961-62. 103-117.
- Madsen, Th.* Mindeord, se: *Jensen, K. Ad.*
- Mathiassen, Therkel.* Mindeord om Gudm. Hatt. Med portræt. **Overs.** 1960-61. 81-85.
- Matthiessen, Hugo.* Mindeord, se: *Elling, C.*
- Nielsen, Jakob.* Mindeord, se: *Jessen, Børge*.
- Noe-Nygaard, Arne.* Mindeord om O. B. Bøggild. Med portræt. **Overs.** 1957-58. 65-80.
- Olsen, Carsten.* Mindeord om P. Boysen Jensen. Med portræt. **Overs.** 1959-60. 125-139.
- Publikationer 1957-1962*, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs [242], udarbejdet af *Asger Lomholt*. **Overs.** 1961-62. 226-242.
- Rasmussen, Ebbe* [239]. Mindeord, se: *Bøggild, J. K.*
- Ræder, Hans.* Mindeord, se: *Blatt, Franz*.
- Teilum, Gunnar.* Mindeord om J. Engelbreth-Holm. Med portræt. **Overs.** 1961-62. 71-77.
- Thalbitzer, William.* Mindeord, se: *Hammerich, L. L.*

Meddelelser og Skrifter 1957-1962.

HISTORISK-FILOSOFISKE MEDDELELSER.

HISTORISK-FILOSOFISKE SKRIFTER.

Kr.

- Asmussen, Jes Peter.* The Khotanese Bhadracaryādeśanā. Text, Translation, and Glossary, together with the Buddhist Sanskrit Original. With 15 Plates. **H.** 39. 2. 1-97. 1961. . . . 18,00.

- Bech, Gunnar.* Studien über das deutsche verbum infinitum. 2. band. **H. 36.** 6. 1-188. 1957..... 20,00.
- Blinkenberg, Andreas.* Le problème de la transitivité en français moderne. Essai syntactico-sémantique. Avec 2 figures. **H. 38.** 1. 1-365. 1960..... 40,00.
- Diderichsen, Paul.* Rasmus Rask og den grammatiske tradition. Studier over vendepunktet i sprogvidenskabens historie. Med tillæg fra Rasks og N.M. Petersens papirer. Mit einer deutschen Zusammenfassung. Med 1 figur og 1 tavle. **H. 38.** 2. 1-251. 1960..... 30,00.
- Erichsen, W.* Die Satzungen einer ägyptischen Kultgenossenschaft aus der Ptolemäerzeit. Nach einem demotischen Papyrus in Prag. With 1 Plate. **Sh. 4.** 1. 1-62. 1959..... 15,00.
- Ferdinand, Klaus.* Preliminary Notes on Hazāra Culture. (The Danish Scientific Mission in Afghanistan 1953-55). With 13 Figures. **H. 37.** 5. 1-51. 1959..... 10,00.
- Hammerich, L. L.* [233, 242]. Zwei kleine Goethestudien. I. Der frühe West-östliche Divan. — II. Grossherzogin Louise von Sachsen-Weimar — eine politische, keine schöne Seele. **H. 39.** 6. 1-64. 1962..... 9,00.
- Hannestad, Knud.* L'évolution des ressources agricoles de l'Italie du 4ème au 6ème siècle de notre ère. **H. 40.** 1. 1-117. 1962 18,00.
- Hjelholt, Holger.* On the Authenticity of F. F. Tillisch' Report of November 24th, 1849, Concerning Conditions in Slesvig under the Administrative Commission. **H. 39.** 3. 1-15. 1961 3,00.
- Holt-Hansen, Kristian.* Oscillation Experienced in the Perception of Figures. With 12 Figures. **H. 39.** 7. 1-48. 1962..... 9,00.
- Iversen, Erik.* Papyrus Carlsberg Nr. VII. Fragments of a Hieroglyphic Dictionary. With 1 Plate. **Sh. 3.** 2. 1-31. 1958.... 10,00.
- Johansen, J. Prytz.* Studies in Maori Rites and Myths. **H. 37.** 4. 1-201. 1958..... 22,00.
- Johansen, K. Friis* [236]. Ajas und Hektor. Ein vorhomerisches Heldenlied? Mit 13 Figuren und 8 Tafeln. **H. 39.** 4. 1-47. 1961..... 11,00.
- Jørgensen, Sven-Aage.* Johann Georg Hamann „Fünf Hirtenbriefe das Schuldrama betreffend“. Einführung und Kommentar. **H. 39.** 5. 1-191. 1962..... 26,00.
- Kornerup, Bjørn* [234]. Lector Theologiæ Jens Poulsen Windings Vita. Et Bidrag til Belysning af de lærde Udenlandsrejser i det 17. Aarhundrede. With an English Summary. **H. 37.** 2. 1-74. 1957..... 10,00.
- Neugebauer, O.* [239]. A New Greek Astronomical Table (P. Heid. Inv. 4144 + P. Mich 151). With 4 Figures and 1 Table. **H. 39.** 1. 1-8. 1960..... 3,00.
- The Astronomical Tables of Al-Khwārizmī. Translation with Commentaries of the Latin Version edited by *H. Suter* supplemented by Corpus Christi College MS 283. With 45 Figures and 2 Plates. **Sh. 4.** 2. 1-247. 1962..... 80,00.

	Kr.
<i>Rubow, Paul V.</i> Trolde kan tæmmes (The Taming of a Shrew). Med 3 tavler. H. 37. 1. 1-38. 1957	6,00.
— Kong Henrik den Sjette. Med 5 tavler. H. 37. 6. 1-42. 1959	6,00.
— King John. Med 6 tavler. H. 37. 9. 1-21. 1960	3,00.
<i>Szövérfly, Josef.</i> Volkskundliches in Mittelalterlichen Gebetbüchern. Randbemerkungen zu <i>K. M. Nielsens</i> Textausgabe. H. 37. 3. 1-35. 1958	5,00.
<i>Sørensen, Hans Christian.</i> Ein russisches handschriftliches Gesprächsbuch aus dem 17. Jahrhundert. Mit Kommentar. Mit 3 Figuren. H. 39. 8. 1-127. 1962	16,00.
<i>Thodberg, Christian.</i> The Tonal System of the Kontakarium. Studies in Byzantine Psalticon Style. With several Figures. H. 37. 7. 1-50. 1960	14,00.
<i>Aaboe, Asger.</i> On the Tables of Planetary Visibility in the Almagest and the Handy Tables. With 6 Figures and 4 Tables. H. 37. 8. 1-20. 1960	4,00.

ARKÆOLOGISK-KUNSTHISTORISKE MEDDELELSER.

ARKÆOLOGISK-KUNSTHISTORISKE SKRIFTER.

<i>Hatt, Gudm.</i> [234]. Nørre Fjand. An Early Iron-Age Village Site in West Jutland. With a Contribution by <i>Holger Rasmussen</i> . With 345 Figures and 21 Plates. Sa. 2. 2. 1-382. 1957	120,00.
<i>Johansen, K. Friis</i> [235]. Eine Dithyrambos-Aufführung. Mit 11 Figuren und 8 Tafeln. A. 4. 2. 1-42. 1959	7,00.
<i>Læssøe, Jørgen.</i> The Shemshāra Tablets. A Preliminary Report. With 20 Figures and 1 Table. A. 4. 3. 1-103. 1959	18,00.
<i>Mamboury, Ernest.</i> Se: <i>Mango, Cyril</i> .	
<i>Mango, Cyril.</i> The Brazen House. A Study of the Vestibule of the Imperial Palace of Constantinople. With an Appendix by <i>Ernest Mamboury</i> . With 38 Figures. A. 4. 4. 1-197. 1959	35,00.
<i>Rasmussen, Holger.</i> Se: <i>Hatt, Gudm.</i>	

MATEMATISK-FYSISKE MEDDELELSER.

MATEMATISK-FYSISKE SKRIFTER.

<i>Alder, Kurt,</i> and <i>Winther, Aage.</i> On the Theory of Multiple Coulomb Excitation with Heavy Ions. With 18 Figures. M. 32. 8. 1-72. 1960	14,00.
<i>Andmon, E. M.</i> Se: <i>Ballhausen, C. J.</i>	
<i>Andersen, Knud.</i> Se: <i>Bak, Thor A.</i>	
<i>Bak, Thor A.,</i> and <i>Andersen, Knud.</i> Dissociation of Diatomic Molecules Considered as Diffusion in Phase Space. With 1 Figure. M. 33. 7. 1-22. 1961	6,00.

- Ballhausen, C. J., and Ancmon, E. M.* Table of Ligand Field Integrals. **M. 31.** 9. 1-38. 1958..... 6,00.
— *Se: Dahl, J. P.*
- Bang, Eva.* The Structure of Barium Bromide Dihydrate. With 12 Figures. **M. 33.** 4. 1-23. 1961..... 5,00.
- Bang, Jens, and Hansteen, Johannes M.* Coulomb Deflection Effects on Ionization and Pair-Production Phenomena. With 10 Figures. **M. 31.** 13. 1-43. 1959..... 8,00.
— On the Angular Distribution of the Scattered Particles in Coulomb Excitation. With 1 Figure. **M. 32.** 5. 1-16. 1960 4,00.
- Bell, R. E., Bjørnholm, S., and Severiens, J. C.* Half Lives of First Excited States of Even Nuclei of Em, Ra, Th, U, and Pu. With 27 Figures. **M. 32.** 12. 1-48. 1960..... 7,00.
- Belyaev, S. T.* Effect of Pairing Correlations on Nuclear Properties. With 3 Figures. **M. 31.** 11. 1-55. 1959. Second Edition 1962..... 10,00.
- Bès, Daniel R.* A Study of Nuclear Potential Energy Surfaces and Gamma Vibrations. With 3 Figures. **M. 33.** 2. 1-39. 1961.. 9,00.
- Bjerrum, Niels [233].* Calciumorthophosphate. I. Die festen Calciumorthophosphate. II. Komplexbildung in Lösungen von Calcium- und Phosphat-Ionen. Mit 4 Figuren. **M. 31.** 7. 1-79. 1958..... 10,00.
- Bjørnholm, S.* *Se: Bell, R. E.*
- Brodersen, Svend.* A Simplified Procedure for Calculating Harmonic Potential Function of a Molecule from the Vibrational Frequencies. With 8 Figures. **Sm. 1.** 4. 1-34. 1957..... 10,00.
— and *Langseth, A.* A Complete Rule for the Vibrational Frequencies of Certain Isotopic Molecules. With 1 Figure. **Sm. 1.** 5. 1-21. 1958..... 6,00.
— — The Fundamental Frequencies of all the Deuterated Benzenes. Application of the Complete Isotopic Rule to New Experimental Data. With 12 Figures. **Sm. 1.** 7. 1-36. 1959 10,00.
- Bryde, Lise, Lassen, N. O., and Poulsen, N. O. Roy.* Ranges of Recoil Ions from α -Reactions. With 12 Figures. **M. 33.** 8. 1-28. 1962..... 5,00.
- Dahl, J. P., and Ballhausen, C. J.* The Electronic Structure of Ferrocene. With 7 Figures. **M. 33.** 5. 1-23. 1961..... 6,00.
- Fröman, Per Olof.* Alpha Decay of Deformed Nuclei. With 9 Figures. **Sm. 1.** 3. 1-76. 1957..... 20,00.
- Fuglede, Bent.* The Logarithmic Potential in Higher Dimensions. **M. 33.** 1. 1-14. 1960..... 4,00.
- Fulbright, H. W., Lassen, N. O., and Poulsen, N. O. Roy.* Scattering of 20 MeV α -Particles. With 16 Figures. **M. 31.** 10. 1-41. 1959..... 8,00.
- Gallagher, C. G., and Soloviev, V. G.* Two-Quasi-Particle States in Even-Mass Nuclei with Deformed Equilibrium Shape. With 20 Figures. **Sm. 2.** 2. 1-68. 1962..... 18,00.

- Gottfried, K., and Pičman, L.* Sound Propagation in a Dilute Fermi Gas at Zero Temperature. With 6 Figures. **M. 32.** 13. 1-30. 1960 7,00.
- Hall, D., and Wightman A. S.* A Theorem on Invariant Analytic Functions with Applications to Relativistic Quantum Field Theory. **M. 31.** 5. 1-41. 1957 8,00.
- Hansteen, Johannes M.* Se: *Bang, Jens.*
- Hellman, Olavi.* On the Schrödinger Eigenvalue Problem. **M. 32.** 4. 1-24. 1960 5,00.
— On the Schrödinger Eigenvalue Problem. II. **M. 32.** 10. 1-15. 1960 4,00.
- Higgins, Joseph.* Theory of Irreversible Processes. I. Parameters of Smallness. With 2 Figures. **Sm. 2.** 1. 1-51. 1962 17,00.
- Jamnik, Darko, and Zupančič, Črtomir.* Excitation of Characteristic K X-Rays by the Impact of Heavy Charged Particles. With 1 Figure. **M. 31.** 2. 1-15. 1957 3,00.
- Kamefuchi, Susumu.* A Comment on Landau's Method of Integration in Quantum Electrodynamics. **M. 31.** 6. 1-12. 1957 2,00.
- Kisslinger, L. S., and Sorensen, R. A.* Pairing Plus Long Range Force for Single Closed Shell Nuclei. With 29 Figures. **M. 32.** 9. 1-82. 1960 15,00.
- Kristensen, P.* On the Formulation of the Dynamical Laws in the Quantum Theory of Fields. **M. 33.** 9. 1-32. 1962 6,00.
- Källén, G., and Wightman, A.* The Analytic Properties of the Vacuum Expectation Value of a Product of three Scalar Local Fields. With 31 Figures. **Sm. 1.** 6. 1-58. 1958 15,00.
— and *Wilhelmsson, H.* Generalized Singular Functions. With 3 Figures. **Sm. 1.** 9. 1-27. 1959 6,00.
- Langseth, A.* [234]. Se: *Brodersen, Svend.*
- Lassen, N. O.* Se: *Bryde, Lise.*
— Se: *Fulbright, H. W.*
- Magnusson, M.* Further Properties of the Energy-Momentum Complex in General Relativity. **M. 32.** 6. 1-22. 1960 5,00.
- Mang, H. J., and Rasmussen, J. O.* Shell Model Calculations of Alpha Decay Rates of Even-Even Spheroidal Nuclei. With 4 Figures. **Sm. 2.** 3. 1-39. 1962 12,00.
- Middelboe, V.* Se: *Rasmussen, Ebbe.*
- Mottelsen, Ben R., and Nilsson, Sven Gösta.* The Intrinsic States of Odd-A Nuclei having Ellipsoidal Equilibrium Shape. With 41 Figures. **Sm. 1.** 8. 1-105. 1959 22,00.
- Møller, C.* The Energy-Momentum Complex in the General Theory of Relativity. **M. 31.** 14. 1-39. 1959 7,50.
— Conservation Laws and Absolute Parallelism in General Relativity. **Sm. 1.** 10. 1-50. 1961 15,00.
- Møller, Christian Kn.* The Structure of Cæsium Plumbo Iodide CsPbI₃. With 3 Figures. **M. 32.** 1. 1-18. 1959 3,00.
— The Structure of Perovskite-like Cæsium Plumbo Trihalides. With 9 Figures. **M. 32.** 2. 1-27. 1959 5,00.

- Møller, Christian Kn.* On the Structure of Cæsium Hexahalogeno-Plumbates (II). With 3 Figures. **M. 32.** 3. 1-13. 1960 3,00.
— Electrochemical Investigation of the Transition from Tetragonal to Cubic Cæsium Plumbo Chloride. With 6 Figures. **M. 32.** 15. 1-21. 1960 4,00.
- Neugebauer, O.* [235]. "Saros" and Lunar Velocity in Babylonian Astronomy. With 2 Figures and 2 Plates. **M. 31.** 4. 1-21. 1957 4,00.
- Nielsen, Lis Perch.* Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons. With 7 Figures. **M. 33.** 6. 1-20. 1961 4,00.
- Nilsson, S. G., and Prior, O.* The Effect of Pair Correlation on the Moment of Inertia and the Collective Gyromagnetic Ratio of Deformed Nuclei. With 29 Figures. **M. 32.** 16. 1-61. 1961 12,00.
— Se: *Mottelson, Ben R.*
- Pičman, L.* Se: *Gottfried, K.*
- Poulsen, Chr.* Notes on some Lower Cambrian Fossils from French West Africa. With 1 Figure and 3 Plates. **M. 32.** 7. 1-12. 1960 4,00.
— Fossils from the Late Middle Cambrian Bolaspidella Zone of Mendoza, Argentina. With 3 Plates. **M. 32.** 11. 1-42. 1960 7,00.
- Poulsen, N. O. Roy.* Se: *Bryde, Lise.*
— Se: *Fulbright, H. W.*
- Poulsen, Valdemar.* Contributions to the Middle Cambrian Paleontology and Stratigraphy of Argentina. With 1 Figure and 1 Plate. **M. 31.** 8. 1-22. 1958. 3,50.
- Prior, O.* Se: *Nilsson, S. G.*
- Rasmussen, Ebbe* [234], and *Middelboe, V.* Optical Hyperfine Structure of Neon-21. With 9 Figures. **M. 32.** 14. 1-15. 1960 3,00.
- Rasmussen, J. O.* Se: *Mang, H. J.*
- Segal, I. E.* Foundations of the Theory of Dynamical Systems of Infinitely many Degrees of Freedom. I. **M. 31.** 12. 1-39. 1959 5,00.
- Severiens, J. C.* Se: *Bell, R. E.*
- Soloviev, V. G.* Effect of Pairing Correlation on Energies and β -Transition Probabilities in Deformed Nuclei. With 8 Figures. **Sm. 1.** 11. 1-32. 1961 8,00.
— Se: *Gallagher, C. G.*
- Sorensen, R. A.* Se: *Kisslinger, L. S.*
- Steffensen, J. F.* On the Problem of Three Bodies in the Plane. **M. 31.** 3. 1-18. 1957. 4,00.
- Wightman, A. S.* Se: *Hall, D.*
— Se: *Källén, G.*
- Wilhelmsson, H.* Se: *Källén, G.*
- Winther, Aage.* Se: *Alder, Kurt.*
- Wu, Alfred Chi-Tai.* On the Analytic Properties of the 4-Point Function in Perturbation Theory. With 36 Figures. **M. 33.** 3. 1-88. 1961 20,00.
- Zupančič, Črtomir.* Se: *Jamnik, Darko.*

BIOLOGISKE MEDDELELSER.

BIOLOGISKE SKRIFTER.

	Kr.
<i>Birkelund, Tove</i> . Upper Cretaceous Belemnites from Denmark. With 9 Figures and 6 Plates. Sb. 9. 1. 1-69. 1957	15,00.
<i>Böcher, Tyge W.</i> , and <i>Larsen, Kai</i> . Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IV. Further Studies in Short-Lived Herbs. With 7 Figures. Sb. 10. 2. 1-24. 1958	5,00.
— Experimental and Cytological Studies on Plant Species. V. The <i>Campanula rotundifolia</i> Complex. With 236 Figures and 14 Plates. Sb. 11. 4. 1-69. 1960	22,00.
— and <i>Lewis, Martin C.</i> Experimental and Cytological Studies on Plant Species. VII. <i>Geranium Sanguineum</i> . With 13 Figures and 2 Plates. Sb. 11. 5. 1-25. 1962	9,00.
<i>Børgesen, F.</i> Some Marine Algae from Mauritius. Final Part. Edited by <i>Tyge Christensen</i> . With 4 Figures. B. 23. 4. 1-35. 1957..	5,00.
<i>Christensen, Tyge</i> . Se: <i>Børgesen, F.</i>	
<i>Degerbøl, Magnus</i> , and <i>Krog, Harald</i> . The Reindeer (<i>Rangifer tarandus</i> L.) in Denmark. Zoological and Geological Investigations of Discoveries in Danish Pleistocene Deposits. With 36 Figures, 4 Plates and 7 Diagrams. Sb. 10. 4. 1-165. 1959..	35,00.
<i>Delbrück, M.</i> Se: <i>Golomb, S. W.</i>	
<i>Einarson, Lárus</i> , and <i>Telford, Ira R.</i> Effect of Vitamin-E Deficiency on the Central Nervous System in Various Laboratory Animals. With 22 Plates. Sb. 11. 2. 1-81. 1960	25,00.
<i>Foged, Niels</i> . Diatoms from Afghanistan. With 1 Figure and 13 Plates. Sb. 11. 1. 1-95. 1959	20,00.
<i>Golomb, S. W.</i> , <i>Welch, L. R.</i> , and <i>Delbrück, M.</i> Construction and Properties of Comma-Free Codes. With 1 Figure. B. 23. 9. 1-34. 1958	5,00.
<i>Hammer, Marie</i> . Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. I. The Argentina and Bolivia. With 8 Figures and 34 Plates. Sb. 10. 1. 1-129. 1958	30,00.
— Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. II. Peru. With 9 Figures and 43 Plates. Sb. 13. 1. 1-157. 1961	42,00.
— Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. III. Chile. With 7 Figures and 30 Plates. Sb. 13. 2. 1-96. 1962	30,00.
— Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. IV. Patagonia. With 5 Figures and 11 Plates. Sb. 13. 3. 1-37. 1962	13,00.
<i>Hansen, J. Benth</i> . Se: <i>Petersen, Johs. Boye</i> .	
<i>Jensen, P. Boysen</i> [234]. Untersuchungen über Determination und Differenzierung. 4. Über den Aufbau des Zellwandgerüsts der Pflanzen und die Determination desselben. With an English Summary. Mit 9 Figures. B. 23. 5. 1-47. 1957....	6,00.
— Untersuchungen über Determination und Differenzierung.	

5. Über die Wirkungsweise des Wuchsstoffes in dem Epikotyl von *Phaseolus* (Die Brückentheorie der Wuchsstoffwirkung). With an English Summary. Mit 10 Figuren. **B. 23.** 8. 1-51. 1958. 7,00.
- Untersuchungen über Determination und Differenzierung.
6. Über den Aufbau des Zellwandmusters des Blattes von *Helodea densa*. With an English Summary. Mit 8 Figuren. **B. 23.** 10. 1-33. 1959. 5,00.
- Jørgensen, C. A., Sørensen, Th., and Westergaard, M.* The Flowering Plants of Greenland. A Taxonomical and Cytological Survey. With 143 Figures. **Sb. 9.** 4. 1-172. 1958 . . . 27,00.
- Krog, Harald.* Se: *Degerbøl, Magnus.*
- Køie, M., and Rechinger, K. H.* Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by *L. Edelberg* and *M. Køie* on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by *G. Kerstan, W. Koelz, H. F. Neubauer, O. H. Volk,* and others in Afghanistan. — Vol. III. *K. H. Rechinger:* Leguminosae. With 244 Figures and 1 Map. **Sb. 9.** 3. 1-208. 1957. 40,00.
- — Symbolae Afghanicae. Enumeration and Description of the Plants Collected by *L. Edelberg* and *M. Køie* on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by *G. Kerstan, W. Koelz, H. F. Neubauer, O. H. Volk,* and others in Afghanistan. — Vol. IV. With 74 Figures and 1 Map. **Sb. 10.** 3. 1-194. 1958. 35,00.
- Larsen, Kai.* Cytological and Experimental Studies on the Genus *Erodium* with Special References to the Collective Species *E. Cicutarium* (L.) L'Her. With 17 Figures. **B. 23.** 6. 1-25. 1958 4,00.
- Cytological and Experimental Studies on the Flowering Plants of the Canary Islands. With 16 Figures and 6 Plates. **Sb. 11.** 3. 1-60. 1960 16,00.
- Se: *Böcher, Tyge W.*
- Lewis, Martin C.* Se: *Böcher, Tyge W.*
- Nielsen, Anker.* A Comparative Study of the Genital Segments and their Appendages in Male Trichoptera. With 82 Figures. **Sb. 8.** 5. 1-159. 1957. 31,00.
- Nielsen, Erik Tetens.* On the Habits of the Migratory Butterfly *Ascia monuste* L. With 31 Figures. **B. 23.** 11. 1-81. 1961 . . . 12,00.
- Petersen, Johs. Boye,* and *Hansen, J. Benth.* On the Scales of some *Synura* Species. II. With 6 Plates. **B. 23.** 7. 1-14. 1958. . . . 3,50.
- Rasmussen, H. Wienberg.* A Monograph on the Cretaceous Crinoidea. With 60 Plates. **Sb. 12.** 1. 1-428. 1961 115,00
- Rechinger, K. H.* Se: *Køie, M.*
- Roen, Ulrik.* Contributions to the Biology of some Danish Free Living Freshwater Copepods. With 23 Figures. **Sb. 9.** 2. 1-101. 1957. 19,00.
- Sørensen, Th.* Se: *Jørgensen, C. A.*

Telford, Ira R. Se: *Einarson, Lárus.*

Welch, L. R. Se: *Golomb, S. W.*

Westergaard, M. Se: *Jørgensen, C. A.*

Særlige publikationer 1957–1962.

Special Publications 1957–1962.

Kr.

- Andersen, Dines.* Se: *Pāli Dictionary.*
- Fenne, Tönnies.* Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607. Edited by *L. L. Hammerich, Roman Jakobson, Elizabeth van Schooneveld, T. Starck* and *Ad. Stender-Petersen*. Vol. I. Facsimile Copy. Prefaced by *Roman Jakobson* and *Elizabeth van Schooneveld*. SP. 1-31 and 1-502 in Facsimile. 4to. 1961. Bound 75,00.
- Hammerich, L. L.* [233, 235]. Se: *Fenne, Tönnies.*
- Jakobson, Roman.* Se: *Fenne, Tönnies.*
- Lomholt, Asger* [234]. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 1742—1942. Samlinger til Selskabets Historie. Paa Selskabets Foranledning udarbejdet af *Asger Lomholt*. Bekostet af Carlsbergfondet. Bind III. Med Portræt af Kong Christian VI samt 38 Illustrationer i Teksten, 22 Tavler og 1 Kort. SP. 1-585. 1960. 4to. Indb. 70,00.
- Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 1742—1942. Bind IV. Landmaaling og Fremstilling af Kort under Bestyrelse af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 1761—1843. Med 19 Illustrationer i Teksten og 12 Kort-tavler. SP. 1-201. 1961. 4to. Indb. 30,00.
- Se: *Publikationer.*
- Pāli Dictionary.* A Critical Pāli Dictionary, begun by *V. Trenckner*. Vol. II. Continuing the Work of *Dines Andersen* and *Helmer Smith*. Fasc. 1 (a-ādikappika). With 1 Portrait. SP. I-XII, 1-56. 1960. 4to 20,00.
- Fasc. 2 (ādikappika-āpattikusalatā). With 1 Portrait. SP. IX-XIV. 57-96. 1962. 4to. 20,00.
- Publikationer 1917–1956*, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs. Med samlet prisliste 1742—1956. Udarbejdet af *Asger Lomholt*. SP. 1-98. 1957. 8vo. 12,00.
- Tillæg A 1957—1962 [234]. SP. 1-17. 1962 2,00.
- van Schooneveld, Elizabeth.* Se: *Fenne, Tönnies.*
- Smith, Helmer.* Se: *Pāli Dictionary.*
- Starck, T.* Se: *Fenne, Tönnies.*
- Stender-Petersen, Ad.* Se: *Fenne, Tönnies.*
- Trenckner, V.* Se: *Pāli Dictionary.*
- Videnskabernes Selskab, Det Kongelige Danske, 1742—1942.* Samlinger til Selskabets Historie. Se: *Lomholt, Asger.*

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1961–JUNI 1962

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1960–maj 1961. Med 1 portræt. Résumé en français. 1961	16,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 39:

5. JØRGENSEN, SVEN-AAGE: Johann Georg Hamann »Fünf Hirtenbriefe das Schuldrama betreffend«. Einführung und Kommentar. 1962	26,00
6. HAMMERICH, L. L.: Zwei kleine Goethestudien. I. Der frühe West-östliche Divan. – II. Grossherzogin Louise von Sachsen-Weimar – eine politische, keine schöne Seele. 1962	9,00
7. HOLT-HANSEN, KRISTIAN: Oscillation Experienced in the Perception of Figures. 1962	9,00

Historisk-filosofiske Skrifter.

BIND 4:

2. NEUGEBAUER, O.: The Astronomical Tables of Al-Khwārizmī. Translation with Commentaries of the Latin Version edited by H. SUTER supplemented by Corpus Christi College MS 283. 1962.....	80,00

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 33:

4. BANG, EVA: The Structure of Barium Bromide Dihydrate. 1961	5,00
5. DAHL, J. P., and BALLHAUSEN, C. J.: The Electronic Structure of Ferrocene. 1961	6,00
6. NIELSEN, LIS PERCH: Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons. 1961	4,00
7. BAK, THOR A., and ANDERSEN, KNUD: Dissociation of Diatomic Molecules Considered as Diffusion in Phase Space. 1961	6,00

	kr. ø.
8. BRYDE, LISE, LASSEN, N. O., and POULSEN, N. O. ROY: Ranges of Recoil Ions from α -Reactions. 1962	5,00
9. KRISTENSEN, P.: On the Formulation of the Dynamical Laws in the Quantum Theory of Fields. 1962	6,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 1:

10. MØLLER, C.: Conservation Laws and Absolute Parallelism in General Relativity. 1961	15,00
11. SOLOVIEV, V. G.: Effect of Pairing Correlation on Energies and β -Transition Probabilities in Deformed Nuclei. 1961 ...	8,00

BIND 2:

1. HIGGINS, JOSEPH: Theory of Irreversible Processes. I. Parameters of Smallness. 1962	17,00
2. GALLAGHER, C. J., JR., and SOLOVIEV, V. G.: Two-Quasi-Particle States in Even-Mass Nuclei with Deformed Equilibrium Shape. 1962	18,00

Biologiske Skrifter.

BIND 12:

1. RASMUSSEN, H. WIENBERG: A Monograph on the Cretaceous Crinoidea. 1961	115,00
--	--------

BIND 13:

2. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. III. Chile. 1962	30,00
3. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. IV. Patagonia. 1962	13,00

Særskilt udgivne arbejder:

FENNE, TÖNNIES: Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607. Edited by L. L. HAMMERICH, ROMAN JAKOBSON, ELIZABETH VAN SCHOONEVELD, T. STARCK and AD. STENDER-PETERSEN. Vol. I. Facsimile Copy. Prefaced by ROMAN JAKOBSON and ELIZABETH VAN SCHOONEVELD. 1961. Bound	75,00
--	-------

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK

Résumé

Au cours de l'année juin 1961—mai 1962 l'Académie a perdu deux de ses membres danois : M. EJNAR AKSEL PETERSEN DYGGVE, architecte, docteur ès lettres, décédé le 6 août 1961; et M. ALEX WILLY LANGSETH, professeur de chimie à l'université de Copenhague, décédé le 20 octobre 1961.

L'Académie a perdu en plus deux de ses membres étrangers : M. OSWALD VEBLÉN, professeur honoraire de mathématiques à l'Institute for Advanced Study, Princeton, N. J., décédé le 10 août 1960; et M. WERNER WILHELM JAEGER, professeur honoraire de philologie classique à la Harvard University, Cambridge, Mass., décédé le 19 octobre 1961.

(Après la clôture de la saison, l'Académie a perdu en plus quatre de ses membres étrangers : M. GABRIEL-ÉMILE BERTRAND, professeur honoraire de chimie biologique à l'université de Paris et directeur du laboratoire de biologie de l'Institut Pasteur, Paris, décédé le 20 juin 1962; M. ASSAR ROBERT HADDING, professeur honoraire de géologie et de minéralogie à l'université de Lund, décédé le 20 juin 1962; sir RONALD AYLMEY FISHER, professeur honoraire de génétique à l'université de Cambridge, Angl., décédé le 29 juillet 1962; et M. HARRY PER FETT, administrateur général honoraire du Service des antiquités et monuments historiques, Oslo, décédé le 13 septembre 1962.)

Dans sa séance du 6 avril 1962 l'Académie a élu les nouveaux membres suivants :

Dans la Section des Lettres quatre membres danois : M. POVL BAGGE, professeur d'histoire à l'université de Copenhague; M. GUNNAR BECH, professeur de langue allemande à l'université de Copenhague; M. POVL JOHANNES JENSEN, professeur de philologie classique à l'université de Copenhague; et M. NILS SCHIØRRING, professeur de musicologie à l'université de Copenhague; et un membre étranger : M. VICTOR VLADIMIROVICH VINOGRADOV, professeur de langue russe à l'université Lomonossov à Moscou.

Dans la Section des Sciences huit membres danois: M. ERIK SPARRE ANDERSEN, professeur de mathématiques à l'université d'Århus; M. ERLING ASMUSSEN, professeur de théorie de la gymnastique à l'université de Copenhague; M. ROBERT WIRENFELDT ASMUSSEN, professeur de chimie à l'université technique de Danemark; M. FRITZ JOSUA KAUFFMANN, professeur, médecin en chef de l'Institut sérothérapique de l'État; M. ANDERS CLAUSEN KJÆR, professeur de chimie organique à l'Institut royal vétérinaire et agronomique; M. CARL SYRACH LARSEN, directeur de l'arboretum de l'Institut royal vétérinaire et agronomique à Charlottenlund; M. JENS LINDHARD, professeur de physique théorique à l'université d'Århus; et M. KNUD OVE MØLLER, professeur de pharmacologie à l'université de Copenhague; et seize membres étrangers: M. RONALD PERCY BELL, maître de conférences de chimie physique à l'université d'Oxford; M. PAUL-HENRI CARTAN, professeur de mathématiques à l'université de Paris; M. PAUL ADRIEN MAURICE DIRAC, professeur de mathématiques à l'université de Cambridge, Angleterre; M. ULF SVANTE VON EULER-CHELPIN, professeur de physiologie à la Kungl. Karolinska Institutet à Stockholm; M. HARRY GODWIN, professeur de botanique à l'université de Cambridge, Angleterre; M. JAROSLAV HEYROVSKÝ, professeur honoraire de chimie physique à l'université Charles à Prague, directeur de l'Institut de polarographie de l'Académie tchèque, Prague; M. FRANÇOIS JACOB, Institut Pasteur, Paris; M. JOHAN ALBERT LEVAN, Institution génétique, université de Lund; M. JOHAN AXEL FRITHIOF NANNFELDT, professeur de botanique à l'université d'Upsal; M. WERNER WOLFGANG ROGOSINSKI, professeur étranger de mathématiques à l'université d'Århus, professeur honoraire à l'université de Newcastle; M. SVEIN ROSSELAND, professeur d'astronomie à l'université d'Oslo, directeur de l'Institut d'astrophysique théorique de l'université, Oslo; M. JOHAN TIDEMAND RUUD, professeur de biologie marine à l'université d'Oslo; M. PAAVO SUOMALAINEN, professeur de zoologie physiologique à l'université d'Helsinki; M. PIERRE TARDI, professeur d'astronomie à l'École Polytechnique, Paris, Directeur du Bureau Central de l'Association Internationale de Géodésie, Paris; M. JAMES DEWEY WATSON, professeur de biologie à la Harvard University, Cambridge, Mass.; et M. VICTOR FREDERICK WEISSKOPF, professeur honoraire de physique à l'Institut de Technologie, Cambridge,

Mass., directeur général du CERN (Centre Européen de Recherche Nucléaire), Genève.

A la fin de l'année (mai 1962) l'Académie comptait 117 membres danois et 214 membres étrangers, dont 45 membres danois et 80 membres étrangers dans la Section des Lettres et 72 membres danois et 134 membres étrangers dans la Section des Sciences.

M. Einar Lundsgaard a été élu président de la Section des Sciences pour les années 1962-65.

M. Louis Hjelmslev a été réélu membre de la commission des fonds pour les années 1962-66 et président de la commission pour les années 1962-63.

M. Franz Blatt a été réélu membre du conseil d'administration de la Fondation Carlsberg pour les années 1962-72.

M. Johs. Iversen a été réélu membre de la commission des sciences naturelles du «Fonds national pour les recherches scientifiques générales» pour les années 1962-67.

M. Stig Iuul a été élu membre du conseil d'administration de l'Institut danois à Rome en remplacement de M. Ejnar Dyggve, décédé.

Le comité pour l'Union Académique Internationale a été augmenté de M. Kaj Barr.

La commission pour les Monumenta Musicae Byzantinae a été augmentée de M. Kaj Barr.

Le comité pour le Conseil International des Unions Scientifiques a été augmenté de MM. Frank Lundquist, Arne Noe-Nygaard, Fritz Buchthal et E. Steemann Nielsen.

Le comité pour l'Union Internationale des Sciences Géologiques a été augmenté de M. Asger Berthelsen.

Ont été élus membres de l'Organisation Internationale de Biophysique Pure et Appliquée: MM. Jørgen Bichel, Fritz Buchthal, Mogens Faber, Jørgen Koch, I. C. Schou, O. Sten-Knudsen, H. H. Ussing et Torkel Weis-Fogh.

Le comité pour le Conseil de l'Organisation Internationale des Sciences Médicales a été augmenté de MM. N. Blixencrone-Møller, E. Roelsen, E. Strömgren et Mogens Fog.

Ont été élus membres du comité pour l'Association Internationale des Études Byzantines MM. Kaj Barr et Ad. Stender-

Petersen, et membres suppléants: MM. Jørgen Raasted et Chr. Thodberg.

Pour les membres des comités pour les Unions scientifiques internationales, l'Union Académique Internationale etc., dont l'Académie fait partie, voir pp. 31–35.

L'Académie a voté les cotisations internationales suivantes:

L'Union Internationale des Sciences Géologiques \$ 300.

L'Organisation Internationale de Biophysique Pure et Appliquée \$ 150.

L'Union Internationale de Physique Pure et Appliquée \$ 300.

L'Union Internationale des Sciences Biologiques \$ 300 (à partir de 1963).

L'Association Internationale des Études Byzantines 50 frs suisses.

Ont été votés en plus:

Pour l'Union Internationale de Physique Pure et Appliquée, un supplément pour 1961 de \$ 100.

Un fonds de prévoyance pour l'Union Académique Internationale de 7000 couronnes danoises.

L'Académie s'est fait représenter, au cours de l'année juin 1961–mai 1962 aux réunions et congrès suivants:

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Stockholm du 12 au 17 juin 1961, par MM. Franz Blatt et L. L. Hammerich.

La session de l'Union Internationale des Sciences Biologiques, tenue à Amsterdam du 13 au 15 juillet 1961, par M. P. Brandt Rehberg.

Le 1er congrès international de Biophysique, tenu à Stockholm du 31 juillet au 4 août 1961, par M. Fritz Buchthal.

La session de l'Union Internationale de Biochimie, tenue à Moscou le 14 août 1961, par M. Heinz Holter.

La session de l'Union Astronomique Internationale, tenue à Pasadena, Cal., du 15 au 24 août 1961, par M. Ejnar Hertzsprung.

Le 10e congrès scientifique du Pacifique, tenu à Honolulu du 21 août au 6 septembre 1961, par MM. E. Steemann Nielsen et Gunnar Thorson.

Le 3e congrès de l'Association Internationale de Littérature

Comparée, tenu à Utrecht du 21 au 26 août 1961, par M. F. J. Billeskov Jansen.

La session du Conseil International des Unions Scientifiques, tenue à Londres du 25 au 28 septembre 1961, et la séance de la Royal Society, Londres, le 28 septembre 1961, par M. Einar Andersen.

Le 10e congrès international de Linguistique et Philologie Romanes, tenu à Strasbourg du 23 au 28 avril 1962, par M. Andreas Blinkenberg.

L'Académie a adressé des messages à :

La Technische Hochschule, Graz, à l'occasion de son 150e anniversaire le 25 novembre 1961.

L'Académie Nationale des Sciences, Belles-Lettres et Arts, Bordeaux, à l'occasion de son 250e anniversaire les 14 et 15 mai 1962.

L'Académie a reçu des rapports de ses délégués aux réunions et congrès suivants :

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Stockholm du 12 au 17 juin 1961. Voir pp. 176-79.

La session de l'Union Internationale des Sciences Biologiques, tenue à Amsterdam du 13 au 15 juillet 1961. Voir pp. 179-80.

Le 1er congrès international de Biophysique, tenu à Stockholm du 31 juillet au 4 août 1961.

La session de l'Union Internationale de Biochimie, tenue à Moscou le 14 août 1961. Voir pp. 181-83.

Le 3e congrès de l'Association Internationale de Littérature Comparée, tenu à Utrecht du 21 au 26 août 1961.

La session du Conseil International des Unions Scientifiques, tenue à Londres du 25 au 28 septembre 1961. Voir pp. 184-92.

Le 12e congrès international des Byzantinistes, tenu à Ochrida en septembre 1961.

La commission pour la rédaction du nouveau «Ducange» a déposé un rapport sur l'année 1961. Voir p. 167.

La commission pour le Corpus Lexicographorum Graecorum a déposé un rapport sur l'année 1961. Voir p. 168.

La commission pour les Monumenta Musicae Byzantinae a déposé un rapport sur les années 1960-62. Voir pp. 169-72.

La commission pour A Critical Pāli Dictionary a déposé un rapport sur les années 1960–62. Voir pp. 173–75.

Le comité de la Fondation Rask-Ørsted a accordé une subvention de 35 000 couronnes pour les relations internationales de l'Académie pendant l'année 1962.

L'Académie a établi des échanges de publications avec les institutions suivantes :

- Institut de chimie de l'Université, Oulu (Uleåborg).
- Institut de botanique de l'Université, Oulu.
- Akademija Nauk BSSR, Fundamentalnaja Biblioteka, Minsk.
- Gosudarstvennaja Publičnaja Naučno-Tekničeskaja Biblioteka, pri Sibirskom Otdelenii Akademii Nauk SSSR, Moscou.
- Archiwum Mineralogiczne, Revue du Comité de Géologie de l'Académie Polonaise, Varsovie.
- Centre National de la Recherche Scientifique, Paris.
- Hydrobiologische Anstalt der Max-Planck-Gesellschaft, Plön.
- Musée des Beaux-Arts, Budapest.
- Accademia Patavina di Scienze, Lettere ed Arti, Padoue.
- U. S. Geological Survey, Library, Denver, Col.
- U. S. Geological Survey, Library, Menlo Park, Cal.
- Brigham Young University, Provo, Utah.
- Estación de Hidrobiología Delta, Buenos Aires.
- Zootomical Society of India, Varanasi.
- National Science Development Board, Manila, Phil.

Les échanges ont été élargis avec :

- Scuola Normale Superiore, Pise.
- Museum of Comparative Zoology at Harvard College, Cambridge, Mass.

Le conseil d'administration de la Fondation Carlsberg a déposé un rapport sur l'exercice 1960–61. Voir Partie II, pp. 1–123.

La commission pour les recherches sur les sources de l'histoire du Danemark conservées dans les archives et bibliothèques privées a déposé un rapport sur l'année 1961. Voir pp. 154–60.

Le secrétariat de l'Académie a déposé un rapport sur l'année 1961. Voir pp. 193–200.

L'Académie a tenu 14 séances, au cours desquelles ont été faites les communications suivantes :

- 20/10 61. M. Holger Hjelholt présente : « Sønderjylland under Tre-årskrigen » (Le Slesvig pendant la guerre de 1848-50), 2e partie.
- 3/11 61. M. Johs. Brøndum-Nielsen : Le développement des cas des pronoms personnels.
- M. N. O. Lassen présente : « Ranges of Recoil Ions from α -Reactions » par Lise Bryde, N. O. Lassen et N. O. Roy Poulsen (M*)¹.
- 17/11 61. M. Aage Bohr : Les courants permanents dans les supraconducteurs.
- M. Hakon Lund : L'addition de chlore aux composés phénoxiqnes.
- 1/12 61. M. Fritz Buchthal : L'ultrastructure de la fibre musculaire pendant la contraction isométrique et du disque Z de la fibre.
- M. C. J. Becker présente : « Førrømersk jernalder i Syd-og Midtjylland » (L'âge du fer préromain dans le Jutland méridional et central).
- 15/12 61. M. Ben R. Mottelson : Des spectres de rotation des noyaux atomiques.
- M. L. L. Hammerich : Sur un voyage en Orient en automne 1961.
- 12/1 62. M. Ad. Stender-Petersen présente : Un manuel bas-allemand-russe de 1607.
- M. Torben Huus : La section de Risø de l'Institut de physique théorique.
- 26/1 62. M. L. L. Hammerich présente : « Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi. II. Martini de Dacia opera nunc primum edidit Henricus Roos. Hauniae MCMLXI. . . . Editioni curandae consuluerunt Louis L. Hammerich et Povl Johs. Jensen ».
- M. L. L. Hammerich présente : « Zwei kleine Goethe-studien » (M*).
- 9/2 62. M. Kaj Berg : De l'absorption d'oxygène chez quelques espèces animales profondales.

¹ L'apposition d'un (M) ou d'un (S) au titre indique que le travail sera publié dans les *Meddelelser* ou dans les *Skrifter* de l'Académie. Un astérisque (M* ou S*) désigne que l'ouvrage a paru dans l'année courante.

- 9/2 62. M. Aage Hansen présente: «Den lydligge udvikling i dansk fra ca. 1300 til nutiden. Bind I: Vokalismen» (Le développement phonétique du danois des environs de 1300 à nos jours. Tome I: Les voyelles).
- 23/2 62. M. C. J. Becker: Des mines de silex à l'âge de la pierre au Danemark.
- 9/3 62. M. Johs. Brøndum-Nielsen: La collaboration littéraire de Ingeborg et Viggo Stuckenberg.
- M. Vagn Poulsen: Portraits d'Octavie et de Néron.
- 23/3 62. M. Lárus Einarson présente: J. C. L. Holtet: «En cyto-kemisk og cytomorfologisk undersøgelse af de serøse spytkirtler med henblik på de serøse cellers indhold af cytoplasmatisk basofil substans» (Étude cytochimique et cytomorphologique des glandes salivaires séreuses en vue de déterminer la teneur en substance basophile cytoplasmatique des cellules séreuses).
- 6/4 62. M. N. E. Nørlund présente: «Om den hypergeometriske differentiallygning» (De l'équation différentielle hypergéométrique) (S).
- M. Kr. Hald: De la situation des dialectes du Jutland septentrional au haut moyen âge.
- 27/4 62. M. H. Topsøe-Jensen: Un cahier d'Andersen de 1859–61.
- 11/5 62. MM. Mogens Westergaard et Ole Maaløe: De l'évolution vers une biologie moléculaire.

Au cours de l'année ont été prononcés cinq éloges funèbres de membres danois décédés:

- 20/10 61. Éloge de M. Carsten Høeg par M. Franz Blatt. Voir pp. 77–102.
- 17/11 61. Éloge de M. Julius Engelbreth-Holm par M. Gunnar Teilum. Voir pp. 71–75.
- 23/3 62. Éloge de M. A.W. Langseth par M. J. A. Christiansen. Voir pp. 135–46.
- 27/4 62. Éloges de M. Ejnar Dyggve par M. H. P. L'Orange et M. Johs. Brøndsted. Voir pp. 103–33.

Les travaux suivants de membres de l'Académie ont paru dans les séries de publications de l'Académie:

- C. Møller: «Conservation Laws and Absolute Parallelism in General Relativity» (S*).

- L. L. Hammerich: «Zwei kleine Goethestudien. I. Der frühe West-östliche Divan. – II. Grossherzogin Louise von Sachsen-Weimar – eine politische, keine schöne Seele.» (M*).
- Lise Bryde, N. O. Lassen and N. O. Roy Poulsen: «Ranges of Recoil Ions from α -Reactions» (M*).

L'Académie a décidé la publication des travaux suivants, dont les auteurs ne sont pas membres de l'Académie:

- Sven-Aage Jørgensen: «Johan Georg Hamann's 'Fünf Hirtenbriefe das Schuldrama betreffend'. Einführung und Kommentar» (M*).
- Thor A. Bak and Knud Andersen: «Dissociation of Diatomic Molecules Considered as Diffusion in Phase Space» (M*).
- Lis Perch Nielsen: «Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons» (M*).
- V. G. Soloviev: «Effect of Pairing Correlation on Energies and β -Transition Probabilities in Deformed Nuclei» (S*).
- Joseph Higgins: «Theory of Irreversible Processes. I. Parameters of Smallness» (S*).
- Kristian Holt-Hansen: «Oscillation Experienced in the Perception of Figures» (M*).
- Povl Kristensen: «On the Formulation of the Dynamical Laws in the Quantum Theory of Fields» (M*).
- Marie Hammer: «Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. III. Chile» (S*).
- Marie Hammer: «Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. IV. Patagonia» (S*).
- C. J. Gallagher, Jr., & V. G. Soloviev: «Two-Quasi-Particle States in Even-Mass Nuclei with Deformed Equilibrium Shape» (S*).
- H. J. Mang & J. O. Rasmussen: «Shell Calculations of Alpha Decay Rates of Even-Even Spheroidal Nuclei» (S).

L'Académie a adopté de nouveaux statuts et un nouveau règlement intérieur. Voir pp. 201–25.

Voir pp. 243–44 la liste des publications issues de l'Académie au cours de l'année.

Voir pp. 254–64 l'Index analytique.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- ABSTRACTING, komité. Se: Naturv. dokumentation.
- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER antages til offentliggørelse 43, 45, 48, 51, 61.
- ANDERSEN, EINAR, deltager i drøftelse i Royal Society, London 41: sender beretn. om møde i Intern. Council of Scient. Unions 1961 57, trykt 184–92, mundtl. beretn. om samme 58: deleg. til Intern. Assoz. für Geodäsie 1962 69; deleg. til møde i Union Géod. et Géophys. Intern. 1963 69.
- ANDERSEN, ERIK SPARRE, prof., dr., Århus, vælges til indenl. medl. 62.
- ANDERSEN, KNUD. Se: Bak, Thor A.
- ARKIV, SELSKABETS, beretn. fra sekretariatet 193–94.
- ASMUSSEN, ERLING, prof., dr., vælges til indenl. medl. 63.
- ASMUSSEN, R. W., prof., dr., vælges til indenl. medl. 63.
- ASSOCIATION INTERN. DES ETUDES BYZANTINES, komité 31; forhøj. konting. bevilges 50; ny komité vælges 50.
- ASSOCIATION FÜR GEODÄSIE, INTERN., 100-års jubilæum 1962 i München, Einar Andersen deleg. 69.
- BAGGE, POVL, prof., dr., vælges til indenl. medl. 62.
- BAK, THOR A., civiling., dr., afh. i samarb. med K. Andersen »Dissociation of Diatomic Molecules Considered as Diffusion in Phase Space« opt. 43, udk. 243.
- BARR, KAJ, medl. af komité for Union Acad. Intern. 50; medl. af komité for Assoc. Intern. des Etudes Byzant. 50; medl. af kommis. for Monumenta Musicae Byzantinae 68.
- BECH, GUNNAR, prof., dr., vælges til indenl. medl. 62.
- BECKER, C. J., fremlægger »Førromersk jernalder i Syd- og Midtjylland« 48; giver medd. »Minedrift efter flint i Danmarks stenalder« 57.
- BELL, RONALD PERCY, Reader, Oxford, vælges til udenl. medl. 63.
- BERG, KAJ, giver medd. »Om iltoptagelsen hos nogle profundale dyrearter« 56.
- BERTHELSEN, ASGER, prof., dr., medl. af komité for den intern. geol. union 40.
- BERTRAND, G.-E., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Paris, død 70.
- BICHEL, JØRGEN, prof., dr., Århus, medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophysics 45.

- BIRKET-SMITH, K., deleg. til amerikanistkongres 1962 55.
- BJERRUM, JANNIK, medl. af bestyr. for Herborgs Legat 58.
- BLATT, FRANZ, taler mindeord om Carsten Høeg 39, trykt 77-102; sender beretn. om møde i Union Acad. Intern. 1961 52, trykt 176-79; deleg. til møde i Union Acad. Intern. 1962 55; genvælges til medl. af Carlsbergfondets Direktion 64.
- BLINKENBERG, A., deleg. til Congrès Intern. de Linguistique et Philologie Romanes 1962 55.
- BLIXENKRONE-MØLLER, N., prof., dr., Århus, medl. af komité for Council for Intern. Organiz. of Medical Sciences 41.
- BOHR, NIELS, Selsk. præsident 30. Se også: Præsident.
- BOHR, AAGE, giver medd. »Permanente strømme i supraleedere« 45.
- BOHR LEGATET, NIELS, administrationsudv. 37; uddrag af regnskab for 1961 66, trykt 164.
- BORDEAUX, Acad. Nat. des Sciences, 250-års jubilæum 1962, lykønskn. sendes 68.
- BRUXELLES, Société Royale de Botanique, 100-års jubilæum 1962, teleg. sendes 68.
- BRYDE, LISE, afh. i samarb. med N. O. Lassen og N. O. Roy Poulsen »Ranges of Recoil Ions from α -Reactions« opt. 43, udk. 244. Se: Lassen, N. O.
- BRØNDSTED, JOHS., deleg. til Intern. Congress of Prehist. and Protohist. Sciences 1962 55; taler mindeord om E. Dyggve 65, trykt 118-22.
- BRØNDUM-NIELSEN, JOHS., giver medd. »De personlige pronominers kasusudvikling« 44; giver medd. om »Ingeborg og Viggo Stuckenbergers litterære samarbejde« 59; genvælges til bestyr. for Marcus Lorenzens Legat 64.
- BUCHTHAL, Fr., observatør ved the First Intern. Biophysics Congress 1961 41; foreslår Selsk. tiltrædelse af Intern. Organiz. for Pure and Appl. Biophysics 41; medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophysics 45; giver medd. »Muskelfiberens ultrastruktur ved isometrisk kontraktion . . .« 47; form. i komité for Intern. Organiz. for Biophysics 52; medl. af komité for Conseil Intern. des Unions Scient. 58; medl. af bestyr. for Herborgs Legat 58.
- BUDAPEST, Musée des Beaux-Arts, bytteforb. indgås 58.
- BUDGET for 1962, vedtages 50, trykt 151-53.
- BUENOS AIRES, Estación de Hidrobiología Delta, bytteforb. indgås 66.
- BULL, FRANCIS, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, overværer møde 39.
- BYTTEFORBINDELSER, indgås 42, 53, 55, 58, 64, 66; udvides 51, 55; beretn. fra sekretariatet 194-200.
- BYZANTINISTKONGRES, DEN 12. INTERN., i Ochrid 1961, E. Dyggve delegeres 41; J. Raasted sender beretn. 46.
- CAMBRIDGE, Mass., Museum of Comp. Zoology, bytteforb. udvides 51.
- CARLSBERGFONDETS DIREKTION 35; Franz Blatt genvælges til medl. 64; forelægger beretn. for 1960-61 67, trykt II, 1-123; formanden udtaler sig om uddel. af fondets midler 67.

- CARLSBERG LABORATORIETS BESTYRELSE, tilforordnede 35.
- CARLSEN, F., mag. scient., er til stede som gæst 47.
- CARTAN, PAUL-HENRI, prof., Paris, vælges til udenl. medl. 63.
- CHRISTIAN VI, portræt udstilles i Wien 1962 66.
- CHRISTIANSEN, J. A., fratræder bestyr. for Herborgs Legat 58; taler mindeord om A. W. Langseth 60, trykt 135-46.
- CHRISTIANSEN, M. P., fh. viceskoleinsp., kaptajn, får Marcus Lorenzens Legat 65.
- CLASSENSKE FIDEICOMMIS, direktionen sender beretn. for 1960-61 57.
- COLLSTROP, A., GROSSERER, HJEM FOR EN DANSK VIDENSKABSMAND, bestyrelse 36; P. J. Riis medl. af bestyr., L. L. Hammerich formand 40; beretn. for 1961 68, trykt 161-62.
- CONGRÈS INTERN. d'ARCHÉOLOGIE CLASSIQUE, LE VIIIe, Paris 1963, en deleg. vælges 69.
- CONGRÈS INTERN. DE LINGUISTIQUE ET PHILOGIE ROMANES, LE Xe, Strasbourg 1962, A. Blinkenberg deleg. 55.
- CONGRÈS DE L'ASSOCIATION INTERN. DE LITTÉRATURE COMPARÉE, LE IIIe, Utrecht 1961, F. J. Billeskov Jansen sender beretn. 42.
- CONGRÈS INTERN. DE SCIENCES ONOMASTIQUES, LE VIIe, Amsterdam 1963, Kr. Hald deleg. 69.
- CONGRESS OF AMERICANISTS, THE XXXVTH INTERN., Mexico City 1962, K. Birket-Smith deleg. 55.
- CONGRESS OF BIOPHYSICS, THE FIRST INTERN., i Stockholm 1961, Fr. Buchthal observatør 41. Se: Organization for Pure and Applied Biophysics, Intern.
- CONGRESS OF CYBERNETIC MEDICINE, THE SECOND INTERN., Amsterdam 1962, ingen deleg. fra Selsk. 41.
- CONGRESS, THE 22ND INTERN. GEOLOGICAL, New Delhi 1964, en deleg. vælges 69.
- CONGRESS OF LINGUISTS, THE IXTH INTERN., Cambridge, Mass., 1962, L. Hjelmslev deleg. 55.
- CONGRESS OF PREHISTORIC AND PROTOHISTORIC SCIENCES, THE V^{ITH} INTERN., Rom 1962, Johs. Brøndsted deleg. 55.
- CONGRESS OF ZOOLOGY, The XVTH INTERN., Washington D. C. 1963, en deleg. vælges 69.
- CONGRESSO INTERN. DI ARCHEOLOGIA CRISTIANA, VI°, Ravenna 1962, ingen deleg. 69.
- CONSEIL INTERN. DES UNIONS SCIENTIFIQUES, komité 31; beretn. om møde 1961 52; deleg. sender beretn. 57, trykt 184-92; Einar Andersen giver mundtl. beretn. om møde 58; komité suppl. 58.
- CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM, kommission 34; sender beretn. for 1960 40; beretn. for 1961 trykt 168.
- COUNCIL FOR INTERN. ORGANIZATIONS OF MEDICAL SCIENCES, komité 34; Dansk medicinsk Selskab vælger medl. til komité 41.
- DANMARKS AKVARIUM, medl. af bestyr. 37; beretn. for 1960-61 40.
- DANMARKS INSTITUT FOR INTERNATIONAL UDVEKSLING AF VIDENSKABELIGE PUBLIKATIONER (I. D. É.) 198.

- DANSKE INSTITUT, DET, i Rom, medl. af bestyr. 37; forslag til valg af medl. 56; Stig Iuul vælges 57.
- DENVER, Col., U. S. Geological Survey, Library, bytteforb. indgås 66.
- DIRAC, P. A. M., prof., Cambridge, Engl., vælges til udenl. medl. 63.
- DUCANGE, kommission 34; sender beretn. for 1960 40; sender beretn. for 1961 68, trykt 167.
- DYGGVE, EJNAR, afgår ved døden 39; delegeres før sin død til byzantinistkongres i Ochrid 1961 41; mindeord ved H. P. L'Orange og Johs. Brøndsted 65, trykt 103-33.
- EINARSON, LÁRUS, forelægger afh. af læge J. C. L. Holtet 60.
- ELLITSGAARD-RASMUSSEN, K., dir., sekr. i komité for Intern. Union of Geol. Sciences 52.
- ENGLBRETH-HOLM, JULIUS, mindeord ved Gunnar Teilum 45, trykt 71-75.
- VON EULER-CHELPIN, U. S., prof., dr., Stockholm, vælges til udenl. medl. 63.
- FABER, MOGENS, prof., dr., medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophysics 45.
- FENCHEL, W., deleg. til møde i Union Mathématique Intern. 1962 61.
- FENNE. »Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607« fremlægges 51, udk. 244.
- FETT, HARRY PER, fh. riksantikvar, dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, død 70.
- FISHER, Sir RONALD A., fh. prof., Selsk. udenl. medl., Adelaide, død 70.
- FLEMING FONDET, komité holder pressekonference 43.
- FØG, MOGENS, prof., dr., medl., af komité for Council for Intern. Organiz. of Medical Sciences 41.
- FORRETNINGSORDEN, SELSKABETS, ændringsforslag vedtages 68, trykt 210-25.
- FREDERIKSBORG-MUSEETS BESTYRELSE, medlem 35.
- GALLAGHER JR., C. J., afh. i samarb. med V. G. Soloviev »Two-Quasi-Particle States in Even-Mass Nuclei with Deformed Equilibrium Shape« opt. 51, udk. 244.
- GODWIN, HARRY, prof., dr., Cambridge, Engl., vælges til udenl. medl. 63.
- GRAZ, Technische Hochschule, lykønskes til 150-års jubilæum 1961 41.
- GRØNTVED, P., konsulent, Næstved, får Marcus Lorenzens Legat 65.
- GUSTAFSON, TORSTEN, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, overværer møde 45, 53, 57.
- GÆSTER og udenl. medl. til stede ved Selsk. møder 39, 44, 45, 46, 49, 51, 53, 56, 57, 59, 60, 62, 65, 67.
- GÅRDING, LARS, prof., Lund, overværer møde 56.
- HADDING, A. R., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, død 70.
- HALD, Kr., giver medd. »De nordjyske dialekters stilling i den ældre middelalder« 62; deleg. til Congrès Intern. de Sciences Onomastiques 1963 69.

- HAMMER, MARIE, dr. phil., afh. »Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. III. Chile, and IV. Patagonia« opt. 48, udk. 244.
- HAMMERICH, L. L., formand i bestyr. for Lundehave 40; afh. »Zwei kleine Goethestudien« opt. 42, udk. 243; giver beretn. om orientrejse 1961 49; sender beretn. om møde i Union Acad. Intern. 1961 52, trykt 176–79; fremlægger »Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi. II« 54; fremlægger »Zwei kleine Goethestudien« 54; deleg. til møde i Union Acad. Intern. 1962 55; genvælges til bestyr. for Marcus Lorenzens Legat 64. Se også: Redaktør.
- HANSEN, ALFRED, aman., cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 65.
- HANSEN, A. TYBJÆRG, overlæge, dr., sender beretn. om »Sophie Fricke Fellowship« 46.
- HANSEN, AAGE, fremlægger »Den lydlige udvikling i dansk fra ca. 1300 til nutiden. I« 57.
- HARRIS, TH. M., prof., dr., Reading, Selsk. udenl. medl., overværer møde 67.
- HEMMINGSSEN, AXEL M., dr. phil., får tildelt Ørnborgs Legat 50.
- HERBORG, EMIL, LEGAT, bestyrelse 36; M. Westergaard og J. A. Christiansen fratræder, Fr. Buchthal og J. Bjerrum vælges 58; P. Brandt Rehberg genvælges 64; legat tildeles cand. polyt. John Nagel 64; Knud Jessen fratræder, Thorv. Sørensen vælges 65; beretn. for 1961 66, trykt 163.
- HEYROVSKÝ, J., fh. prof., dr., Prag, vælges til udenl. medl. 63.
- HJELMSTIERNE-ROSENCRONESKE STIFTELSE, DEN GREVELIGE, sender beretn. for 1960 40, og medd. om tilskud 42.
- HIGGINS, JOSEPH, dr., afh. »Theory of Irreversible Processes. I« opt. 43, udk. 244.
- HJELHOLT, HOLGER, forelægger »Sønderjylland under Treårskrigen«, 2. del 39.
- HJELMSLEV, LOUIS, deleg. til linguistkongres 1962 55, genvælges til medl. af kassekomm. 64 og til form. 66.
- HOLT-HANSEN, KR., dr., afh. »Oscillation Experienced in the Perception of Figures« opt. 45, udk. 243.
- HOLTET, J. C. L., afd. læge, Århus, afh. »En cytokemisk og cytomorfologisk undersøgelse af de serøse spytkirtler« forelægges af Lårus Einarson 60.
- HUUS, TORBEN, giver medd. »Risøafdelingen af Institutet for teoretisk Fysik« 51.
- HØEG, CARSTEN, mindeord ved Franz Blatt 39, trykt 77–102.
- HAASTRUP, NIELS, cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 65.
- INGHOLT, H., prof., dr., Selsk. udenl. medl., New Haven, overværer møde 44, 45, 47, 49, 51, 56, 57, 59, 60, 65, 67.
- IUUL, STIG, medl. af bestyr. for det danske institut i Rom 57.
- IVERSEN, JOHS., genvælges til medl. af kommis. under Statens alm. Videnskabsfond 64; anbefaler fredningsforslag vedr. Skallingen 68.
- JACOB, FRANÇOIS, dr., Paris, vælges til udenl. medl. 63.

- JACOBSEN, J. C., 150-års fødselsdag, sammenkomst i Æresboligen 43.
- JAEGER, W. W., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Cambridge, Mass. død 49.
- JANSEN, F. J. BILLESKOV, sender beretn. om Le IIIe Congrès de l'Assoc. Intern. de Littérature Comparée i Utrecht 1961 42.
- JENSEN, POVL JOHS., prof., dr., vælges til indenl. medl. 62.
- JESSEN, BØRGE, deltager ikke i mødet i Union Mathématique Intern. 1962 61.
- JESSEN, KNUD, fratræder bestyr. for Marcus Lorenzens Legat 64; fratræder bestyr. for Emil Herborgs Legat 65.
- JØRGENSEN, SVEN-AAGE, aman., mag. art., afh. »Johan Georg Hamann's Fünf Hiertenbriefe des Schuldrama betreffend« opt. 43, udk. 243.
- KAHLSON, G. S., prof., dr., Selsk. udenl. medl., overværer møde 47, 65, 67.
- KASSEKOMMISSION, SELSKABETS, 30; forelægger budget for 1962 50, trykt 151-53; forelægger regnskab for 1961-62, trykt 147-50; Louis Hjelmlev genvælges til medl. 64, og til form. 66.
- KASSERER, SELSKABETS, 30.
- KAUFFMANN, FR. J., prof., overlæge, dr., vælges til indenl. medl. 63.
- KJÆR, ANDERS C., prof., dr., vælges til indenl. medl. 63.
- KLASSEFORMÆND, SELSKABETS, 30; forslag til valg 56; valg 60; Einar Lundsgaard valgt 61.
- KLASSER, SELSKABETS, holder møde 46, 55, 56, 57, 60.
- KLEIN, OSKAR, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, overværer møde 45.
- KNAPPEIS, G. G., overassistent., er til stede som gæst 47.
- KOCH, JØRGEN, prof., dr., medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophysics 45.
- KONGRESS FÜR GRIECHISCHE UND LATEINISCHE EPIGRAPHIK, IVTER INTERN., Wien 1962, ingen deleg. 58.
- KRISTENSEN, POVL, prof., Århus, afh. »On the Formulation of the Dynamical Laws in the Quantum Theory of Fields« opt. 45, udk. 244.
- LANGSETH, A. W., afgår ved døden 44; mindeord ved J. A. Christiansen 60, trykt 135-46.
- LARSEN, C. SYRACH, arboretforst., dr., vælges til indenl. medl. 63.
- LARSEN, JENS PETER, formand i komm. for Monumenta Musicae Byzantinae 40.
- LASSEN, N. O., forelægger afh. i samarb. med Lise Bryde og N. O. Roy Poulsen »Ranges of Recoil Ions from α -Reactions« 44, udk. 244. Se: Bryde, Lise.
- LEGATER. Se: Bohr, Herborg, Lorenzen og Ørnborg.
- LEVAN, J. A., dr., Lund, vælges til udenl. medl. 63.
- LINDHARD, JENS, prof., Århus, vælges til indenl. medl. 63.
- LOMHOLT, ASGER, arkivar 38; beretn. fra sekretariatet 1961 trykt 193-200.
- LONDON, Royal Society, Einar Andersen deltager i drøftelse 41.

- L'ORANGE, H. P., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo-Rom, overværer møde, taler mindeord om E. Dyggve 65, trykt 103-17.
- LORENZENS LEGAT, MAG. ART. MARCUS, bestyrelse 37; J. Brøndum-Nielsen og L. L. Hammerich genvælges, Knud Jessen fratræder, Thorv. Sørensen vælges 64; legat uddeles 65; beretn. og regnskab for 1961-62 68, trykt 165-66.
- LOTH, AGNETE, univ. lektor, mag. art., får Marcus Lorenzens Legat 65.
- LUND, HAKON, giver medd. »Addition af klor til fenoxifyorbindelser« 46.
- LUNDEHAVE. Se: Collstrop, A.
- LUNDQUIST, FRANK, prof., dr., sender beretn. om møde i Intern. Union of Biochemistry 1961 45, trykt 181-83; medl. af komité for Conseil Intern. des Unions Scient. 58.
- LUNDGAARD, EINAR, vælges til klasseformand 61.
- LUNOS BOGTRYKKERI, BIANCO, lykønskes ved 125-års jubilæum 60.
- MANG, H. J., afh. i samarb. med J. O. Rasmussen »Shell Calculations of Alpha Decay Rates of Even-Even Spheroidal Nuclei« opt. 61.
- MANILA, Phil., National Science Development Board, bytteforb. indgås 66.
- MEDLEMMER, SELSKABETS, 1-29; afgår ved døden 39, 44, 49, 70; nye medl. optages 62-63.
- MENLO PARK, Cal., U. S. Geological Survey, Library, bytteforb. indgås 66.
- MINDEORD, Carsten Høeg ved Franz Blatt, 39, trykt 77-102; J. Engelbreth-Holm ved Gunnar Teilum 45, trykt 71-75; A. W. Langseth ved J. A. Christiansen 60, trykt 135-46; Ejnar Dyggve ved H. P. L'Orange og Johs. Brøndsted 65, trykt 103-33.
- MINSK, Akad. Nauk, Fund. Bibl., bytteforb. indgås 53.
- MONUMENTA MUSICAE BYZANTINAE, kommission 34; Jens Peter Larsen formand 40; Kaj Barr medl. 68; beretn. 1960-62 trykt 169-72.
- MOSKVA, Gos. Publ. Naučno-Techn. Bibl. pri Sibirsk. Otd. Akad. Nauk, bytteforb. indgås 42.
- MOTTELSON, BEN R. giver medd. »Om atomkernernes rotationsspektre« 49.
- MUNKSGAARD, EJNAR, forlag, medd. om salg af Selsk. publ. i 1960 42.
- MØDER, SELSKABETS, beretn. 39-70.
- MØLLER, C., afh. »Conservation Laws and Absolute Parallelism in General Relativity« opt. 42, udk. 244; medl. af Rask-Ørsted Fondets Bestyr. 48. Se også: Sekretær.
- MØLLER, KNUD OVE, prof., dr., vælges til indenl. medl. 63.
- MAALØE, OLE, giver medd. sm. med M. Westergaard, om udviklingen henimod en »molekylær biologi« 67.
- NAGEL, JOHN, cand. polyt., får Herborgs Legat 64.
- NANNFELDT, J. A. F., prof., Uppsala, vælges til udenl. medl. 63.
- NATURFORSKERMØDER, DE SKANDINAVISKE, den danske bestyrelse 37.
- NATURVIDENSKABELIG DOKUMENTATION, komité 34.
- NIELSEN, E. STEEMANN, medl. af komité for Conseil Intern. des Unions Scient. 58.

- NIELSEN, LIS PERCH, mag. scient., afh. »Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons« opt. 43, udk. 243.
- NOE-NYGAARD, ARNE, formand for komité for den intern. geol. union 40; medl. af komité for Conseil Intern. des Unions Scient. 58.
- NØRLUND, N. E., forelægger afh. »Om den hypergeometriske differentiaalligning« 62.
- OCEANOGRAPHIC RESEARCH, SPECIAL COMMITTEE ON, 33.
- OCEANOLOGI, DANSK NATIONALRÅD FOR, 33.
- OLDRUSSISK-NEDERTYSKE HÅNDBOG, kommission, 35. Se også: Fenne.
- ORGANIZATION FOR PURE AND APPLIED BIOPHYSICS, INTERN., komité 33; Selsk. tiltræder organis. 41; komité nedsættes 45; konting. bevilges 50; Fr. Buchthal form., doc. O. Sten-Knudsen sekretær 52; statutter modtages 55.
- OULU, Univ. kemiske inst., bytteforb. indgås 42; Univ. botaniske inst., bytteforb. indgås 42.
- OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 1960-61 udk. 243.
- PACIFIC SCIENCE CONGRESS, THE TENTH, 1961, beretn. 53.
- PADOVA, Accad. Patavina di Scienze, Lettere ed Arti, bytteforb. indgås 55.
- PĀLI DICTIONARY, A CRITICAL, kommission 35; beretn. 1960-62 trykt 173-75.
- PARIS, Centre Nat. de la Recherche Scient., bytteforb. indgås 53.
- PEDERSEN, ANFRED, seminarielæktor, Vordingborg, får Marcus Lorenzens Legat 65.
- PEDERSEN, JOHS., fung. som præsident 44.
- PISA, Scuola Normale Superiore, Bytteforb. udvides 55.
- PLÖN, Hydrobiol. Anstalt, bytteforb. indgås 42.
- POULSEN, N. O. ROY, mag. scient. Se: Bryde, Lise.
- POULSEN, VAGN, giver medd. »Portrætter af Octavia og Nero« 59.
- PRISOPGAVER, udsættes ikke 46.
- PROVO, Utah, Brigham Young University, bytteforb. indgås 64.
- PRÆSIDENT, SELSKABETS, 30; giver orientering om ændr. af vedtægter 48; byder nye medl. velkommen 65.
- PUBLIKATIONER, SELSKABETS, fremlægges af redaktøren 43, 46, 51, 53, 55, 60, 64, 66; opgør. fra kommissionær om salg i 1960 42; for-tegnelse 1957-62 trykt 226-42.
- RASK-ØRSTED FONDETS BESTYRELSE, medlemmer 35-36; sender beretn. for 1958-59 40; bevill. til Union Acad. Intern. dispositionsfond 41; valg af nyt medl. 46, 48; bevilger 35000 kr. til intern. forbindelser 53.
- RASMUSSEN, J. O. Se: Mang, H. J.
- RASMUSSEN, S. M., fh. lærer, Roskilde, får Marcus Lorenzens Legat 66.
- REDAKTØR, SELSKABETS, 30; fremlægger Selsk. publ. 43, 46, 51, 53, 55, 60, 64, 66. Se også: Hammerich, L. L.
- REGISTRERING AF LITTERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE, medl. af kommission 31.
- REGNSKAB for 1961 forelægges 62, trykt 147-50.

- REHBERG, P. BRANDT, sender beretn. om møde i Intern. Union of Biol. Sciences 1961 50, trykt 179–80; genvælges til bestyr. for Herborgs Legat 64.
- REVISORER, SELSKABETS, 30; P. J. Riis genvælges 64.
- REVISORSUPPLEANTER, SELSKABETS, 31; C. E. Sander-Hansen genvælges 64.
- RIIS, P. J., medl. af bestyr. for Lundehave 40; genvælges til revisor 64.
- ROELSEN, E., overlæge, dr., Silkeborg, medl. af komité for Council for Intern. Organiz. of Medical Sciences 41.
- ROGOSINSKI, W. W., prof., dr., Århus, vælges til udenl. medl. 63.
- ROSSELAND, SVEIN, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 63.
- RUUD, JOHAN T., prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 63.
- RØMER, OLE, MEDAILLE, medl. af bestyrelsen 37.
- RAASTED, JØRGEN, aman., cand. mag., sender beretn. om byzantinistkongres i Ochrid 1961 46; suppleant i komité for Assoc. Intern. des Etudes Byzant. 50.
- SANDER-HANSEN, C. E., genvælges til revisorsuppleant 64.
- SCHIØRRING, NILS, prof., dr., vælges til indennl. medl. 62.
- SCHOU, I. C., doc., dr., Århus, medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophysics 45.
- SEKRETARIAT, SELSKABETS, 38; bevill. til medhjælp 50; lønninger til personale reguleres 50; beretn. for 1961 66, trykt 193–200.
- SEKRETÆR, SELSKABETS, 30; giver medd. om dødsfald 39, 44, 49; giver medd. om prisopgaver 46; giver medd. om valg af klasseformand og om forslag til nye medlemmer 61; giver oversigt over sæsonens møder 69. Se også: Møller, C.
- SKALLINGEN, Selskabet støtter fredningsforslag 68.
- SOLOVIEV, V. G., dr., afh. »Effect of Pairing Correlation on Energies and β -Transition Probabilities in Deformed Nuclei« opt. 43, udk. 244. Se: Gallagher Jr., C. J.
- »SOPHIE FRICKE FELLOWSHIP«, A. Tybjerg Hansen sender beretn. 46.
- SORGENFREI, TH., prof., dr., sekretær i komité for den intern. geol. union 40; kasserer i samme 52.
- STARCK, TAYLOR, prof., dr., Cambridge, Mass., er til stede som gæst 51.
- STATENS ALM. VIDENSKABSFOND, medlemmer af kommissionerne 36; Johs. Iversen genvælges til medl. 64.
- STATSTILSKUD for 1962–63, medd. herom 66.
- STENDER-PETERSEN, AD., medl. af komité for Assoc. Intern. des Etudes Byzant. 50; fremlægger »En nedertysk-russisk håndbog fra 1607« 51. Se også: Fenne.
- STEN-KNUDSEN, O., doc., dr., medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophysics 45; sekretær i komité 52.
- STRÖMGRÉN, E., prof., dr., Risskov, medl. af komité for Council for Intern. Organiz. of Medical Sciences 41.
- SUOMALAINEN, PAAVO, prof., dr., Helsinki, vælges til udenl. medl. 63.

- SØRENSEN, THORV., medl. af bestyr. for Marcus Lorenzens Legat 64;
medl. af bestyr. for Emil Herborgs Legat 65.
- TARDI, PIERRE, prof., dr., Paris, vælges til udenl. medl. 63.
- TEILUM, GUNNAR, taler mindeord om J. Engelbreth-Holm 45, trykt
71-75.
- THODBERG, CHR., univ. adj., cand. theol., suppleant i komité for Assoc.
Intern. des Etudes Byzant. 50.
- THORARINSSON, SIG., dir., dr., Selsk. udenl. medl., Reykjavík, over-
værer møde 51.
- TILLIDSHVERV, SELSKABETS, 30-38.
- TOPSØE-JENSEN, H., giver medd. om en studiebog af H. C. Andersen
fra 1859-61 65.
- UDVALG, KOMMISSIONER, KOMITEER, BESTYRELSER 30-37.
- UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK
HISTORIE, kommission 31; sender beretn. for 1960 40; får bevilling
50; beretn. for 1961 trykt 154-60.
- UNDERVISNINGSMINISTERIET, sender medd. om statstilskud for 1962-63
66.
- UNESCO, den danske nationalkommission, medlem 34.
- UNION ACADÉMIQUE INTERN, komité 31; får bevill. til dispositionsfond
41; Kaj Barr medl. af komité 50; sender trykt beretn. om møde
1961 52; deleg. sender beretn. 52, trykt 176-79; valg af deleg. til
møde i Bruxelles 1962 55.
- UNION ASTRONOMIQUE INTERN., komité 32; trykt beretn. om møde
1961 48.
- UNION GÉODÉSIQUE ET GÉOPHYSIQUE INTERN., komité 32; Møde i
Berkeley 1963, Einar Andersen deleg. 69.
- UNION MATHÉMATIQUE INTERN., komité 32-33; W. Fenchel deleg. i
st. f. Børge Jessen til møde 1962 61.
- UNION INTERN. DE PHYSIQUE PURE ET APPLIQUÉE, komité 32; forhøj.
af konting. bevilges 50; tillægskonting. for 1962 bevilges 55.
- UNION INTERN. DES SCIENCES BIOLOGIQUES, komité 32; beretn. om
møde 50, trykt 179-80; konting. forhøjes 55.
- UNION OF BIOCHEMISTRY, INTERN., komité 33; beretn. om møde i
Moskva 1961 45, trykt 181-83.
- UNION OF GEOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 33; prof. Asger
Berthelsen medl., Arne Noe-Nygaard formand, prof. Th. Sorgen-
frei sekretær 40; konting. fastsættes, statutter sendes 40; konting.
bevilges 50; dir. K. Ellitsgaard-Rasmussen sekretær, prof. Th.
Sorgenfrei kasserer 52.
- UNION OF HISTORY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, INTERN., DIV. OF
LOGIC, METHODOLOGY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, sender beretn.
om møde 1960 53; møde i Helsinki 1962, ingen deleg. fra Selsk. 69.
- UNION OF PHYSIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 33.
- USSING, H. H., foreslår Selsk. tiltrædelse af Intern. Organiz. for Pure
and Appl. Biophysics 41; medl. af komité for Intern. Organiz.
for Biophysics 45.

VALG AF EMBEDSMÆND O. L. 61, 64.

VARANASI, India, Zootomical Society, bytteforb. indgås 53.

VEBLEN, OSWALD, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Princeton, død 39.

VEDTÆGTER, SELSKABETS, præsidenten giver orientering om ændr. 48;
første behandl. af ændringsforslag 52; anden behandl. og vedtag.
54; aftryk udsendes 59, trykt 201-09.

VIDENSKABSFOND. Se: Statens alm. Videnskabsfond.

VINOGRADOV, V. V. prof., dr., Moskva, vælges til udenl. medl. 62.

WARSZAWA, Archiwum Mineralogiczne, bytteforb. indgås 66.

WATSON, JAMES D., prof., dr., Cambridge, Mass., vælges til udenl.
medl. 63.

WEIS-FOGH, TORSEL, medl. af komité for Intern. Organiz. for Biophy-
sics 45.

WEISSKOPF, V. F., fh. prof., dir., dr., Genève, vælges til udenl. medl. 63.

WESTERGAARD, MOGENS, fratræder bestyr. for Herborgs Legat 58;
giver medd. sm. med Ole Maaløe, om udviklingen henimod en
»molekylær biologi« 67.

WINGE, ØJVIND, fung. som præsident 39; træder tilbage som klasse-
formand 61.

ØRNBERG, PASTOR EMER. F. J., LEGAT, uddeles 50.

ÅRHUS, medl. får forhøj. af rejsegodtgørelse 42.

BERETNING

FRA

CARLSBERGFONDET

FOR ÅRET

1. OKTOBER 1960 TIL 30. SEPTEMBER 1961

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1962

Denne beretning er af Carlsbergfondets direktion indgivet til Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i henhold til § XVIII i fondets statuter.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
150-års dagen for brygger J. C. Jacobsens fødsel..	5
Afdeling A: Carlsberg Laboratoriet.....	26
Afdeling B: Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser	39
Carlsbergfondets biologiske Institut.....	65
Skrifter indsendt til Carlsbergfondet.....	72
Afdeling C: Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg ...	85
Ny Carlsbergfondet.....	93
Regnskab og status for Carlsbergfondet samt afdelingerne A, B og C og Ny Carlsbergfondet	114
Almindelige meddelelser	122

150-års dagen for brygger J. C. Jacobsens fødsel.

Lørdag den 2. september 1961, 150-års dagen for Carlsbergfondets stifter brygger J. C. Jacobsens fødsel, nedlagde fondets direktion og Carlsberg Bryggeriernes direktion om morgenen kranse ved brygger J. C. Jacobsens sarkofag i Jesuskirken og derefter ved hans statue foran Carlsberg Laboratorium under overværelse af dettes forstandere og medarbejdere. Endvidere nedlagde repræsentanter for de forskellige medarbejdergrupper kranse i Jesuskirken.

Derefter samledes fondets direktion og bryggeridirektionen samt repræsentanter for bryggeriernes arbejdere, formænd, funktionærer og forhandlere ved brygger J. C. Jacobsens buste i hovedkontorets forhal på Carlsberg Bryggerierne, hvor der blev holdt korte taler af formanden for fondets direktion og repræsentanter for medarbejderne.

På Københavns rådhus nedlagde overborgmester SIGVARD J. MUNK en buket røde og hvide nelliker ved busten af brygger J. C. Jacobsen.

Efter indbydelse fra professor, dr. NIELS BOHR som præsident for Det kgl. danske Videnskabernes Selskab og fra Carlsbergfondets direktion fandt der kl. 10³⁰ en sammenkomst sted i Pompejsalen i hovedbygningen på Gamle Carlsberg. I sammenkomsten deltog Deres Majestæter kong FREDERIK IX og dronning INGRID, folketingets formand hr. GUSTAV PEDERSEN, statsminister VIGGO KAMPMANN, departementschef frk. AGNETE VØHTZ, undervisningsministeriet, repræsentanter for Københavns og Frederiksberg kommuner, for universiteterne og for pressen, de fleste medlemmer af Videnskabernes Selskab, medlemmer af Ny Carlsbergfondets direktion, de forretningskyndige medlemmer af Carlsbergfondets bryggeriråd, Carlsberg Bryggeriernes direktion samt

repræsentanter for medarbejdergrupperne ved bryggerierne og lederne af Carlsbergfondets institutioner. Om forløbet af sammenkomsten henvises til gengivelsen nedenfor af talerne ved sammenkomsten

I anledning af mindedagen havde Carlsbergfondet udgivet en bog af forfatteren PALLE LAURING »J. C. Jacobsen. Hans liv og gerning« med illustrationer af tegneren DES ASMUSSEN. Eksemplarer af denne bog var blevet udsendt til alle landets skoler og børnebiblioteker som en gave fra Carlsbergfondet.

Bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg havde udsendt bogen »Billeder fra Frederiksborg« med historisk indledning af museumsdirektør JØRGEN PAULSEN. Der henvises i øvrigt for museets vedkommende til den nærmere omtale i beretningen fra dettes bestyrelse.

Carlsberg Bryggerierne havde i Carlsberg Museum arrangeret en mindeudstilling.

I det følgende gengives talerne ved sammenkomsten i Gamle Carlsbergs hovedbygning.

Præsidenten for Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, professor, dr. NIELS BOHR:

Deres Majestæter, højtærede gæster.

Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab og Carlsbergfondets direktion ønsker at give udtryk for dyb taknemmelighed for Kongens og Dronningens nærværelse ved denne højtidelige sammenkomst i anledning af 150-års dagen for Jacob Christian Jacobsens fødsel.

Det er også en stor glæde for os, at statsministeren, folketingets formand, chefen for undervisningsministeriets 2. departement, rektor for Københavns universitet, prorektor for Aarhus universitet, stadens overborgmester og borgmestre fra København og Frederiksborg samt repræsentanter for pressen har villet komme til stede for sammen med medlemmerne af Videnskabernes Selskab og lederne af Carlsberg Bryggerierne og Carlsbergfondets institutioner og repræsentanter for bryggeriernes talrige medarbejderstab at hædre mindet om en stor dansk personlighed, der ikke alene lagde så overordentlig dygtighed og sjældent fremsyn for dagen i al sit virke, men tillige gennem sin dybe

samfundsfølelse på enestående måde har bidraget til at skabe gunstige betingelser for kulturlivet i vort land.

Rammen om denne sammenkomst er jo det hjem, som J. C. Jacobsen med så megen forståelse af den inspiration, som billedkunst og naturskønhed byder, indrettede midt i den store, af ham selv grundede virksomhed. I denne sal, hvor vi er samlet, og hvor J. C. Jacobsen i sine sidste år tilbragte mange timer, både ved sit daglige arbejde og i festligt samvær med slægt og venner, mindes vi, hvorhen vi ser, såvel om hans begejstring for antikens bygningskunst, hvorom så mange vidnesbyrd afdækkedes i begyndelsen af forrige århundrede ved udgravningerne i Grækenland og Italien, som om hans levende interesse for de glas- og stålkonstruktioner, der omkring århundredets midte skulle indlede en ny udvikling inden for bygningstekniken.

For Deres øjne har De også nogle af de personligheder, som J. C. Jacobsen særligt beundrede, både fra den græsk-romerske storhedstid og fra det danske samfund på hans egen tid. Således ser De til venstre de klassiske gengivelser af Homer, Perikles og Scipio, og til højre, mellem fremstillingerne af Bertel Thorvaldsen og L. N. Hvidt, busten af den mand som J. C. Jacobsen ærede så højt, at han i forbindelse med sin henvendelse den 25. september 1876 til Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab om at tage den af ham oprettede stiftelse til videnskabelige formåls fremme under sin varetægt, i en følgeskrivelse til selskabets præsident udtaler:

»I levende Erkjendelse af, hvormeget jeg skylder H. C. Ørsteds Lære og vækkende Indflydelse, og som et Vidnesbyrd om taknemlig Paaskjønnelse af hans Virksomhed for at udbrede Kundskabens Lys i videre Kredse, har jeg knyttet Oprettelsen af ovennævnte Stiftelse til denne Dag, som ved Afsløringen af Ørsteds Monument er viet til hans Ihukommelse. Det vil ogsaa være mig kjært, dersom mit Andragende til Videnskabernes Selskab kan blive tilstillet dets Medlemmer endnu idag.«

Førend formanden for Carlsbergfondets direktion og den administrerende direktør for Carlsberg Bryggerierne samt repræsentanter for ledelsen af Carlsberg Laboratoriet og Frederiksborgmuseet tager ordet for nærmere at omtale J. C. Jacobsens

liv og arbejde og minde om det for vort land så lykkelige eventyr, som oprettelsen af Carlsbergfondet skulle blive, vil jeg gerne endnu engang takke Deres Majestæter og byde alle, der har fulgt vor indbydelse, hjerteligt velkommen.

Formanden for Carlsbergfondets direktion, professor, dr. BØRGE JESSEN:

Deres Majestæter, højtærede gæster.

Når vi i dag vil mindes J. C. Jacobsen, vil det være naturligt fremfor at forsøge en indgående skildring af hans liv og virke, i stedet så vidt muligt at lade ham selv føre ordet ved at fremdrage nogle af de udtalelser, hvori han gør rede for sine tanker og for det, som for ham var værdifuldest i livet. Når man læser dokumenter og breve fra hans hånd glemmer man snart den undertiden lidt gammeldags udtryksform. Det er som om tidsforskellen forsvinder, og hans personlighed træder én mærkeligt nær. De tanker, der lå bag hans virksomhed, har i dag den samme bærekraft som dengang.

J. C. Jacobsens fader var bondefødt og var kommet til København fra Vendsyssel med tomme hænder. I den for landet så trange tid under og efter Napoleonskrigene arbejdede han sig frem til en anset position som brygger. Han har utvivlsomt været en højt begavet mand, interesseret i de strømninger, der dengang prægede det danske åndsliv. Da sønnen var 14 år erhvervede faderen en bryggergård i Brolæggerstræde. I det gæstfri hjem kom mange unge studerende, en del var slægtninge til en ung købmandsdatter fra Thisted, Laura Holst, der kom til at bo i huset, og som blev J. C. Jacobsens hustru. Til denne kreds, som blev J. C. Jacobsens nærmeste vennekreds, hørte bl. a. zoologen Japetus Steenstrup og filosofen Rasmus Nielsen. J. C. Jacobsen arvede bryggergården, og her havde han sit hjem til han i 50'erne opførte boligen her på Carlsberg. Den smukke bryggergård står endnu. Der fødtes i 1842 hans søn Carl, som Carlsberg er opkaldt efter. Ejendommen tilhører nu Ny Carlsbergfondet, som ved nænsom restaurering har vist, hvor smukt det er muligt at bevare byens gamle ejendomme.

I den kortfattede selvbiografi, som J. C. Jacobsen har skrevet i anledning af sin udnævnelse til æresdoktor ved Københavns universitet ved dettes 400-års fest, og hvori man som altid i så-

danne dokumenter fra hans hånd føler at hvert ord er vejet, skriver han om sine tidlige år:

»Efter endt Skoleunderviisning i det Bisserupske Institut fortsatte jeg i længere Tid paa egen Haand en Deel af mine Yndlingsstudier, navnlig Mathematik, Oldtidens Historie og den tydske Literatur, medens jeg samtidig med Lyst og Iver øvede mig i de daglige Arbejder i min Faders Bryggeri. Efter hans Tilskyndelse begyndte jeg i mit 17de Aar at høre H. C. Ørsteds populære Forelæsninger over Chemi, hvilke bleve af afgjørende Betydning for hele min senere Udvikling, og da den polytechniske Læreanstalt kort efter blev oprettet, indhentedede jeg dér ved Ørsteds, Zeises og Forchhammers Forelæsninger gode Forkundskaber i Physik og Chemi; men dette Studium blev uheldigvis snart afbrudt, da min Faders Sygelighed nødte mig til at offere det meste af min Tid til den praktiske Virksomhed i Bryggeriet, saa at jeg maatte nøies med ved Selvstudium i mine Fritimer at befæste og udvide de i Læreanstalten erhvervede Kundskaber. Disse ansprede mig, efter min Faders Død i 1835, til at stille mig den Opgave at reformere Ølfabricationen herhjemme, men det var først efter mange Aars Famlen og efter at have foretaget et Par korte Reiser i Tydskland, at jeg i 1845 kunde skride til et afgjørende Forsøg paa her i Landet at indføre den baierske Brygnings- og Undergjæringsmethode, hvilket lykkedes saa godt, at jeg allerede i 1847 kunde anlægge et nyt, baiersk Bryggeri, Carlsberg, som begyndte med en aarlig Production af 3.000 Tønder, der i Aarenes Løb lidt efter lidt er stegen til 130.000 Tønder.«

Den stadige forøgelse i omsætningen gjorde det nødvendigt, at der så at sige altid blev bygget på Carlsberg. Men J. C. Jacobsen ønskede ikke en større virksomhed, end at han selv kunne være med i alt, og det var efterhånden kun modstræbende at han gik til udvidelser. Hans mål var at skabe det fuldendte produkt, og han foretog stadig forandringer i anlæggene, der kunne tjene til forbedring af produktionen. En betydelig aflastning af sin egen virksomhed opnåede han, da han i slutningen af 60'erne opførte et anneksbryggeri, som sønnen skulle drive. Senere sammenfattedes dette og det oprindelige bryggeri under navnet Gamle

Carlsberg, samtidig med, at Carl Jacobsen opførte sit eget bryggeri Ny Carlsberg.

J. C. Jacobsen havde sørget for, at hans søn fik den mest omhyggelige uddannelse som tænkes kunne. I hans breve til sønnen fra hans egne rejser og i brevene skrevet hjemmefra under den 4-årige studierejse, der afsluttede Carls uddannelse, og under hvilken anneksbryggeriet blev opført, finder vi meget til belysning af J. C. Jacobsens tanker om hans virksomhed.

Stadig kommer han tilbage til nødvendigheden af at nå til fuld forståelse af, hvad det er der sker under brygningen. Han skriver: »Metamorphoserne ved Maltningen, Mæskningen, Gjæringen ere beviseligt ikke saa simple, som man forhen antog; der optræde forskellige Stoffer og Stofforandringer, som man tidligere ikke har drømt om, men som man maa kende, naar man skal forklare sig de Fænomener, man ser, og naar man med klar Bevidsthed skal styre Operationernes Gang, og ikke som de raa Empirikere famle sig frem i Blinde, indtil man slumper til at træffe det rette.« Og han ansporer Carl: »Den, der besidder de grundigste Kundskaber i Chemi og Hjælpevidenskaber i Forbindelse med den fornødne practiske Færdighed og Indsigt, han vil være Europas førende Brygger i den kommende Generation. Dette maa være dit Maal, ellers synker du snart ned i de med Rette ringeagtede Empirikeres Klasse.« I et senere brev skriver han i forbindelse med omtale af gæringens problemer: »Det er en Skam for Europas Bryggere, dersom de ikke levere væsentlige Bidrag til disse Spørgsmaals Løsning.« Og kort efter: »Det er kun ved en omhyggelig Opmærksomhed og en nøjagtig Undersøgelse af Bryggere med grundig chemisk Dannelse, at der kan bringes Lys i dette Mørke. Jeg kunde fristes til at ønske, at jeg var 20 Aar yngre for at gøre disse Undersøgelser til mit Livs Opgave. Nu er det for sent.«

Det er disse tanker som førte til oprettelsen af Carlsberg-fondet. I sin før nævnte selvbiografi skriver han:

»At dette Foretagende (Carlsberg) havde saa heldig en Fremgang, maatte nærmest tilskrives den theoretiske Indsigt, som jeg, tidligere end de fleste Bryggere herhjemme og i Udlandet, havde erhvervet og som, hvor tarvelig den end var, dog i mange Tilfælde hjalp mig til at søge og finde den rette

Vei. Dette Resultat opfordrede til at stræbe efter en langt grundigere Indsigt, men under en travl, practisk Virksomhed og med en ufuldstændig Fordannelse kunde disse Bestræbelser ikke føre til det attraaede Maal, og da samtidig flere dygtige Naturforskere rundt om i Europa med Iver kastede sig over Studiet af de ved Ølbrygningen virksomme Naturlove, fremkom derved, navnlig ved Pasteur's epohegørende Arbejder, en saadan Rigdom af rigtige Oplysninger og af Materiale til nye Studier, at det blev klart, at en frugtbringende Deeltagelse i Udviklingen af denne Green af Naturvidenskaberne var betinget af, at dygtige Videnskabsmænd gjorde denne Virksomhed til deres Livsopgave. For at tilskynde hertil og for at fremme den ønskelige Deeltagelse fra dansk Side i den videnskabelige Virksomhed i Europa, stiftede jeg i 1876 Carlsberg Fondet med det derunder hørende chemisk-physiologiske Laboratorium.«

I det brev til Videnskabernes Selskab, hvormed J. C. Jacobsen fremsendte fondets fundats og udkast til dets statuter og bad selskabet om at tage stiftelsen under sin varetægt ved at vælge dens styrelse, udvikler han først nærmere formålet med laboratoriets oprettelse og derefter følger de bevægende ord:

»Da et saadant for Specialstudier beregnet Institut imidlertid kun kan trives, naar det bæres af den Aand og gennemtrænges af det Lys, som udgaar fra Videnskaberne i det Hele, og da dette Lys for mig har været en Kilde til Lykke og Velvære, ligger det mig paa Hjærte, som et Afdrag paa min Gjæld, ogsaa at yde et Bidrag til Videnskabernes Fremme i Almindelighed, navnlig i de Retninger, hvori det forekommer mig, at Staten ikke hidtil har anvendt, og til hvilke den vel heller ikke i Fremtiden vil kunne afse alle de fornødne Midler.«

Overensstemmende hermed fik fondet to formål, nemlig at drive Carlsberg Laboratoriet og at støtte videnskaberne i almindelighed. Gennem de fremragende arbejder, der allerede i de første år efter dets oprettelse udgik fra laboratoriet, opnåede J. C. Jacobsen at se, i hvor høj grad han havde haft ret i sine tanker.

Da J. C. Jacobsen i 1878 som sin sidste store gave til det

danske samfund stiftede Frederiksborgmuseet som et hjemsted for det danske folks historiske minder, samtidig med at han påtog sig udgiften ved, hvad der manglede til den indre udstyrelse af det efter branden genopførte slot, fik Carlsbergfondet det yderligere formål at bekoste driften af museet. Også her drejede det sig om virkeliggørelsen af en tanke, der længe havde beskæftiget ham:

I et brev til sin hustru, skrevet på hans sidste fødselsdag, i dag for 75 år siden, som han tilbragte borte fra hjemmet, i Sverige, med et besøg på Gripsholm, mindes han deres første besøg på det herlige slot for mange år siden, kort efter Frederiksborgs brand, hvor den tanke først var opstået hos ham, at et sådant national-historisk museum som dette kunne Frederiksborg måske engang i tiden blive, og han glæder sig over, at det er blevet ham forundt at virkeliggøre denne tanke. Og han skriver: »I det korte Spand af Tid, som jeg kan have tilbage, tør jeg ikke gøre Regning paa at udrette synderligt mere, men jeg kan trøste mig med, at der er gjort Alt, hvad min egen og mine udmærkede Raadgiveres Forstand og Indsigt har formaaet, for i kommende Tider at sikre Bevarelsen og Udviklingen af det, jeg har grundlagt, saa at dette ikke vil dø med mig, men med Guds Hjælp ogsaa vil bære Frugt i Fremtiden.«

For at opnå denne betryggelse for fortsættelsen af sit livsværk havde han testamenteret sin virksomhed Gamle Carlsberg til Carlsbergfondet. Det er i testamentet vi finder de »gyldne ord«:

»Ved Bryggeriernes Drift skal det være det stadige Formaal uden Hensyn til øieblikkelig Fordeel at udvikle Fabricationen til den størst mulige Fuldkommenhed, saaledes at disse Bryggerier og deres Product altid kunne staa som et Mønster, og ved deres Exempel virke til at Ølbrygningen heri Landet holdes paa et høit og hæderligt Standpunct.«

J. C. Jacobsen står som en af de ædleste repræsentanter for liberalismens tidsalder. Han var den frie, selvstændige borger. Men han opfattede sin virksomhed som en virksomhed til samfundets, ikke til sin egen gavn. I mange år gav han en væsentlig del af sin arbejdskraft til sin deltagelse i byens styre som medlem af borgerrepræsentationen. Han var også i en årrække medlem

af landets lovgivende forsamlinger. Som ganske ung var han indtrådt i Københavns borgervæbning, og han var kaptajn i denne ved dens ophævelse. Han kaldte sig altid brygger og kaptajn. Han var tidligt en rundhåndet giver til talrige nationale, almennyttige og filantropiske formål. Hans filantropiske virksomhed fortsattes af hans hustru efter hans død.

J. C. Jacobsen modtog i sit liv mange æresbevisninger. Æresdoktorgraden ved Københavns universitet ville han først ikke modtage, men det lykkedes universitetet at overtale ham. Vi må være taknemmelige for, at dansk videnskab fik lejlighed til på den måde at hædre ham. Han ville ikke betragtes som videnskabsmand, men vi tør i hvert fald sige, at ingen i Danmark har udrettet mere for videnskaben end han.

Der foreligger fra ældre tid udførlige værker om J. C. Jacobsen. Fondets direktion har imidlertid fundet, at hans livsgerning rummer en sådan inspiration for alle danske, at der burde findes en let tilgængelig skildring af hans liv. Efter dens opfordring har forfatteren Palle Lauring skrevet en sådan skildring, beregnet for ungdommen, som fondet i disse dage har udsendt til landets skoler.

I Carlsberg Museum, som er indrettet i det første Glyptotek ved Carl Jacobsens bolig for at huse minder om familien Jacobsen og om bryggeriernes og fondets udvikling, er indrettet en særudstilling om J. C. Jacobsen, som vil være åben i dag for deltagerne i denne sammenkomst.

Carl Jacobsen gik i sin faders fodspor som mæcen. Da han overdrog sin virksomhed Ny Carlsberg til Carlsbergfondet samtidig med at han oprettede Ny Carlsbergfondet til fremme af kunsten som en ny afdeling af fondet, valgte han med sønlig pietet 25-års dagen for Carlsbergfondets oprettelse til at meddele fondet sin beslutning om denne disposition. Herved var vejen banet for sammenslutningen af Gamle og Ny Carlsberg til én stor virksomhed.

Det vil være naturligt i dag at kaste et blik på den senere udvikling af J. C. Jacobsens storslåede stiftelse. Om bryggerierne, laboratoriet og Frederiksborgmuseet vil der blive talt af bryggeriernes administrerende direktør, direktør A. W. Nielsen, laboratoriebestyrelsens formand, professor Tovborg Jensen, og af det af Hans Majestæt Kongen på Kongehusets vegne valgte med-

lem af museumsbestyrelsen, professor Brøndsted. Her vil jeg blot sige nogle ord om den afdeling af fondet, der sorterer direkte under dets direktion, afdelingen for støtte til videnskaberne i almindelighed. Oprindeligt modtog de tre afdelinger omtrent samme årlige beløb, men da laboratoriets og museets behov i følge sagens natur er mere begrænset, er stigningen i fondets indtægter især kommet afdelingen for støtte til videnskaberne til gode, og denne modtager nu årlig henvend 3 gange så meget som laboratoriet og museet tilsammen. Denne udvikling gjorde det muligt for Carlsbergfondet i mange år at stå som den altovervejende kilde til støtte til særlige videnskabelige opgaver. Herved har fondet på en lykkelig måde suppleret statens støtte til videnskaben, idet retningslinien for fondets virksomhed i det store og hele har været, at det måtte være statens opgave at opretholde det egentlige grundlag for forskningen i form af biblioteker, laboratorier m. v., og at fondets midler skulle sættes ind på de bestemte opgaver, som krævede særskilt støtte. I en række tilfælde har fondet dog virket direkte sammen med staten, især med undervisningsministeriet, om store videnskabelige opgaver, og for den tillid, ministeriet herunder stedse har vist os, skylder vi ministeriet stor tak. Efterhånden blev det dog klart, at om vi herhjemme skulle følge med i videnskabens stærke udvikling, måtte staten i langt højere grad end tidligere yde støtte til særlige opgaver. Jeg røber ingen hemmelighed ved at fortælle, at den henvendelse, som Videnskabernes Selskabs præsident rettede til undervisningsministeren om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond, forud havde været drøftet med Carlsbergfondets direktion. Det årlige beløb, hvortil statens bevilling til videnskabsfondet blev ansat, svarede nøje til det skøn, som man i direktionen anlagde om det daværende behov. Det følte som en anerkendelse af den måde, hvorpå Carlsbergfondet virker, at man for videnskabsfondet valgte en lignende organisationsform, med små kommissioner til behandling af bevillingsansøgningerne, og vi glæder os over det samarbejde vi har haft med videnskabsfondet i de forløbne år. Med den udvikling vi nu er inde i, vil behovet for støtte være stærkt stigende. Carlsbergfondet har i de senere år kunnet øge sine bevillinger, men dette vil ikke slå til, og vi håber, at også videnskabsfondet vil blive sat i stand til fortsat at øge sin virksomhed.

Selv om staten nu i en helt anden grad end tidligere er beredt til at støtte videnskaben, er det direktionens opfattelse, at der stedse vil være rig anvendelse for Carlsbergfondets støtte. Og jeg tror, at Ny Carlsbergfondets direktion vil være enig med os, hvor det drejer sig om støtten til kunsten.

Må jeg til slut blot sige, at når vi i dag tænker tilbage på J. C. Jacobsens enestående livsværk, og på, hvad hans stiftelse har betydet, går vor tak også til hans søn, som udvidede hans værk. Men Carlsbergfondets tak går i dag videre til alle dem, der gennem årene har virket ved og for Carlsberg, og derved har fortsat stifterens livsværk. Ved stedse at fastholde de høje idealer, der var grundlaget for al hans virksomhed, hædrer vi bedst hans minde.

Administrerende direktør for Carlsberg Bryggerierne, direktør
A. W. NIELSEN:

Deres Majestæter, højtærede tilhørere.

Den 16. oktober 1884 holdt brygger J. C. Jacobsen et foredrag i Den tekniske Forening i København om »Bryggeri-Industriens Udvikling i de sidste halvtredsindstyve Aar«.

Eftertiden skylder Den tekniske Forening tak for, at man formåede J. C. Jacobsen til, i foredragsform, at give et samlet udtryk for sin rige erfaring og omfattende viden. Vi er taknemmelige for, at dette interessante bidrag til forståelse af hele udviklingen i forrige århundrede og til Jacobsens personlige andel i denne udvikling er bevaret. Her træder bryggeren og industrimanden lyslevende frem for os, sådan som vi endnu i dag møder ham i vort daglige arbejde.

Jacobsens fader, der selv havde søgt at dygtiggøre sig til bryggerinæringen, havde tilskyndet sønnen til at erhverve sig den størst mulige viden, og man må sige, at tilskyndelsen blev fulgt. På et tidspunkt, hvor ølbrygningen i Kongens København var empirisk, traditionstynget håndværk, foranledigede J. C. Jacobsens store iagttagelsesevne og grundighed ham til gang på gang, når han betragtede brygningsprocessernes forløb, at stille sig selv spørgsmålet »hvorfor«.

Hos videnskabsmænd — både inden og uden for landets grænser — hentede han svar på mangt et »hvorfor«.

Han blev — i ordets smukkeste betydning — en foregangsmand i erhvervslivets nyttiggørelse af videnskabens landvindinger. J. C. Jacobsen ejede en lykkelig evne til at omsætte forskerens opdagelser til praktisk handling i sin virksomhed. Netop derved muliggjordes det for ham at fremstille et produkt af den højest tænkelige kvalitet, og vi ved jo, hvor uforbeholdent og kompromisløst han krævede kvalitetshensynet sat i højsædet.

I 1847 anlagde han sit bryggeri til en årsproduktion på ca. 6.600 hl og hurtigt steg efterspørgslen, men han gik aldrig på akkord. Først når bygninger og anlæg på betryggende måde var udbyggede, blev produktionen forøget.

På Carlsberg værner vi om en gammel grundplan over Gl. Carlsberg. Vi ved, at J. C. Jacobsen i 1885 sad med denne plan foran sig og med egen hånd påførte grundridset hver enkelt bygnings opførelsesår. I 22 af de 38 år, der da var hengået siden Carlsbergs grundlæggelse, blev der fuldført en ny bygning, og kapaciteten steg da også fra de oprindelige ca. 6.600 hl til over 200.000 hl. Et imponerende værk under datidens vilkår.

Det før nævnte foredrags titel omspænder hele den periode på de henved 50 år, J. C. Jacobsen da havde virket som selvstændig brygger i København. Han gør rede for, hvorledes ølbrygningen i det foregående århundrede stedse synker til et lavere stade. Man fornemmer, at han bygger på den viden og indsigt, han har taget i arv fra sin far.

I dag — lidt mere end 75 år efter J. C. Jacobsens tale om sin fars og sin egen tid — har vi derfor lejlighed til at betragte to perioder af nogenlunde samme åremål og mulighed for at bedømme, hvorledes de retningslinier, J. C. Jacobsen angav på grundlag af sine erfaringer, kom til at virke.

Historien må vurdere, hvorledes de mænd, Carlsbergfondet valgte til at videreføre hans arbejde, har røgtet deres hverv, men for dem, som for den kreds, der i dag står med ansvaret, var og er J. C. Jacobsens ord lige forpligtende og inspirerende.

J. C. Jacobsen levede og arbejdede i en periode, hvor betydelige strukturændringer fandt sted indenfor dansk erhvervsliv. Store dele af det laugsbundne håndværk skulle omstilles til fabriksdrift. En industri skulle grundlægges og blev grundlagt trods fattigdom og krige.

Nu, hvor det danske samfund — og måske i særlig grad den

danske industri — står overfor et tidehverv, hvor kravene til såvel helheden som til hver enkelt, der føler et ansvar, bliver betydelige, ligger det så nær at gentage J. C. Jacobsens manende ord om at dygtiggøre ungdommen og føle ansvar for sine medarbejderes vel og trivsel, at skabe vilkår for videnskaberens fremme og udnytte deres resultater, at udveksle erfaringer med åbenhed, at være pligtopfyldende og flittig. Trofast mod sit fædreland.

Han stillede de største krav til sig selv og opfyldte dem. Hans ord har stadig deres fulde gyldighed.

Formanden for bestyrelsen for Carlsberg Laboratorium, professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN:

Deres Majestæter, højtærede gæster.

Carlsberg Laboratorium er oprindelsen til Carlsbergfondet. Det bærer med stolthed betegnelsen fondets afdeling A, og glæder sig over, at bryggeriernes arbejdere og funktionærer rejste J. C. Jacobsens statue netop foran laboratoriet.

Allerede i 50'erne gør J. C. Jacobsen selv videnskabelige forsøg i sit bryggeri, og 1871 ansætter han sin første kemiker. Fire år senere grundlægger han Carlsberg Laboratoriet med dets endnu eksisterende to afdelinger, den kemiske og den fysiologiske. Året efter, da han stifter Carlsbergfondet, statuerer han som dets første opgave »at fortsætte og udvide virksomheden i det af mig grundede Carlsberg Laboratorium« under ledelse af de to afdelingers forstandere og en bestyrelse, der skal bestå af de tre naturkyndige medlemmer af Carlsbergfondets direktion. Det løner sig at læse J. C. Jacobsens ord atter og atter. Alene udfra de statutter han gav for Laboratoriet og de breve, hvormed han ledsagede dem, ville man i dag kunne tegne et livagtigt billede af hans stærke og fremsynede personlighed. Rammerne for hans laboratorium skal være meget vide; hans videnskabsmænd skal ikke bindes til alene at studere maltnings-, brygnings- og gæringsprocesserne, de »skal gøre undersøgelser og studier i de retninger af naturvidenskaben, som har særlig betydning for disse processer«. Deres studiers formål skal ikke alene være »at skaffe bryggeriteknikken det daglige brød«, de skal tillige »have anledning og midler til at uddanne sig og virke som specialister i de retninger, hvortil bryggerioperationerne og de fænomener,

som disse frembyde, give særlig anledning og opfordring«. Laboratoriet skal — som han selv siger det — være frit for »et hyppigt påhæng af ren industriel virksomhed med analyser efter bestilling, attesters udstedelse o. desl.« Til rent industrielle opgaver opretter han 1886 et særligt driftslaboratorium, uafhængigt af Carlsberg Laboratorium. Men »bryggerierne skal ved ivrig samvirke med laboratoriet bidrage til, at dette på bedste måde kan løse sin opgave«.

I to sætninger lyder J. C. Jacobsens egen stemme umiskendeligt til os:

I § 8 i statutterne: »Intet resultat af instituttets virksomhed må hemmeligholdes«. Her taler den *store* mand.

I § 12: »Forstanderne må ikke modtage valg til Rigsdagen«. Her taler den *erfarne* mand.

Hvordan har nu Carlsberg Laboratoriets mænd forvaltet J. C. Jacobsens rige gaver? Hvordan har laboratoriets liv og vækst svaret til J. C. Jacobsens ord?

Vi tror, vi tør sige, at arven er blevet vel forvaltet, og J. C. Jacobsens ord er blevet til virkelighed. Carlsberg Laboratoriet har givet store bidrag til »det daglige brød« for bryggeriteknikken, ja, for *al* bioteknik. Og hvad angår de retninger i naturvidenskaben, som har særlig betydning, da har Carlsberg Laboratoriet bidraget stort og afgørende til dem.

Det er naturligt i dag at mindes de to mænd, J. C. Jacobsen selv valgte til forstandere for sit laboratorium: Kemikeren Johan Kjeldahl og fysiologen Emil Chr. Hansen.

Emil Chr. Hansen lærte os at opformere enkelte mikroskopiske gærceller til store gærmasser, der kunne påsættes ølurten. Hans tanker om, at denne »rene« gær, een celled efterkommere, ville give bryggeriet en næsten suveræn beherskelse af øllets kvalitet og ensartethed viste sig at holde stik. De er nu en selvfølge. Hansens teknik og apparater til renlig opformering af enkelte mikroorganismer til store kulturer ligger til grund for al nutidig bioteknisk industri. Da Alexander Fleming og hans medarbejdere ville finde de stoffer, hvormed visse skimmelsvampe dræber bakterier, var det en selvfølge, at de gik ud fra enkelt-individer af skimmelsvampe og opformerede dem som anvist af Hansen. Carlsberg Laboratoriet har *sin* andel i penicillinet.

Meget af Kjeldahls arbejde med æggehvidestofferne er nu forældet, men hans metode til kvælstofbestemmelse lever. Han er den eneste dansker, hvis navn og metode kendes af enhver kemiker i verden.

Hansens og Kjeldahls efterfølgere, Johs. Schmidt, S. P. L. Sørensen, Kaj Linderstrøm-Lang og Øjvind Winge står som deres videnskabers førstemænd i Danmark og i den vide verden som de størstes ligemænd. De har gjort deres land og J. C. Jacobsen, Danmarks store søn, ære.

Carlsberg Laboratoriets virksomhed, som den er nedfældet i dets eget internationale tidsskrift, har gjort det kendt over verden og har trukket skarer af danske og fremmede forskere hertil som laboratoriets gæster.

J. C. Jacobsen er for Carlsberg Laboratoriet ikke bare den længst afdøde, hædrede stifter. Gennem sine statutter og sine breve taler han selv til os alle i dag.

Bag hans statue vidner oplyste ruder om virksomt liv i hans laboratorium til sene nattetimer. Vi ser op til hans mandige, strenge træk og sporer en sømmelig behersket tilfredshed med tiden, der gik, men vi mener også at fornemme et umærkeligt, opmuntrende nik som tegn på, at hans ånd vil være med os i fremtiden og i de fremtidshåb, som det ville være dårskab at tale højt om.

Medlem af bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, fhv. rigsantikvar, professor, dr. JOHS. BRØNDSTED:

Deres Majestæter, mine tilhørere.

Hvad *Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg* efter sin stifters, brygger J. C. Jacobsens ønske og plan skulle være, er udviklet i dennes henvendelse af 19. april 1877 til Komiteen for Gjenopførelsen af Frederiksborg Slot. I skrivelsen nytårsdag 1878 til Carlsbergfondets direktion sammenfatter Jacobsen sin tanke om museet i de ord, som nu står under hans marmorbuste i Frederiksborgs forhal: *Et Hjemsted for det danske Folks historiske Minder*. En ædel mand var stifteren, der således så for sig Frederiksborgmuseet som et instrument til — som han siger det selv — at vække og danne folkets historiske sans, styrke dets selvfølelse og moralske kraft. Som et bredt stort folkeligt anlæg

er da dette museum tænkt, med næring givet fra mange kilder.

Ikke et kunstmuseum eller kunstindustrimuseum *alene* er Frederiksborg, ikke *blot* et stilarternes museum, ikke et portræt-galleri *alene* til ihukommelse af betydende mænd og kvinder i landets historie, ikke *bare* en billedbog afspejlende modens spil med bohæve, dragt, våben og smykker, ikke *alene* en samling kildesteder for fagspecialister — men *noget af alt dette*, samlet til en helhed, til bred strømmende bølgegang gennem landets liv i et årtusind. Ingen må i Frederiksborgmuseet savne mindelserne om, sporene og glimtene efter de store personligheder i vort nationale liv, kræfternes bærere inden for digtning tænkning og religion, inden for den politiske udvikling og erhvervslivets gang.

Opgaven er sandelig stor; ret beset vil vel dens løsning aldrig blive færdig. Tre almene fordringer stræber nutidens ledelse at imødekomme, at indfri. Den første: *ro i tidsfølgen*; kronologi må fastholdes som almindeligt grundlag. Den anden: *kvalitet i samlingerne*. Med taknemlighed tænkes her på Otto Andrups indsats og gerninger. Og værd at nævne er den forædling af museets maleribestand som muliggøres ved den efter moderne principer nyskabte, fortrinlige konserveringsanstalt, et stort fremskridt. Den tredje fordring, endelig, er: *bred forklaring og tolkning* af det mægtige indhold. En sådan har længe været i god gang, og intet er vel vigtigere for et museum som Frederiksborg end oplysning i ord og skrifter. Den vågne interesse ude i folket afspejler sig i museets besøgstal, der hører til landets største. Med glæde nævner vi her den ny, snart færdiggjorte foredragssal, indrettet på første slotsholm i samme længe som konserveringsanstalten.

Hvor nær op mod vor egen tid skal nu et sådant museum føre sine samlinger? Utvivlsomt helt op til og ind i! Et eksempel: selvom det af Frederiksborgmuseet overholdes som princip, at portræter — maleri eller skulptur — af fortjente nulevende ikke udstilles i disses levetid, så går det jo ikke an at forsømme udførelsen; den må foretages efter levende model, mens tid er.

I et museum som Frederiksborg er mange hensyn at tage. Ikke alene de nu rådende museale synsmåder bør komme til orde, også en ældre tids. Der tænkes her på et fænomen som historiemaleriet. Denne art dyrkes og skabes ikke mere, men det har alligevel på Frederiksborg sin berettigelse at beholde visse

historiemalerier; de tegner også den tid, i hvilken de blev til. — Ofte må Frederiksborgmuseet ændres, nyopstilles, omordnes; erhvervelser indpasses, adskilligt udskiftes.

Jeg nærer tillid til, at stifteren, brygger J. C. Jacobsen, om han kunne se og bedømme Frederiksborg nationalhistoriske Museum nu, ville erkende vore dages bestræbelser for at virkeliggøre hans hensigters hovedlinie, og holde den.

Formanden for Carlsbergfondets direktion, professor, dr. BØRGE JESSEN:

Deres Majestæter, højtærede gæster.

I anledning af dagen har Carlsbergfondets direktion ønsket at yde visse særlige dotationer.

Den gæld, hvori al europæisk kultur står til antiken, og Roms rolle gennem tiderne som et centrum for europæisk åndsliv har medført, at en række lande opretholder institutter i Rom. I en række år omkring 1930 kunne Carlsbergfondet og Ny Carlsbergfondet afhjælpe savnet af et dansk institut i Rom gennem et samarbejde med det svenske institut, der gjorde det muligt at sende danske stipendiater til dette institut. For fem år siden oprettedes endelig på grundlag af tilskud fra mange sider et dansk institut i Rom som en selvstyrende institution i lejede lokaler, og i de få år, der er forløbet, har dette institut opnået en meget smuk position. Deres Majestæter Kongen og Dronningen er ærespræsidenter for instituttet. Af stigende betydning for instituttets trivsel har været det arbejde for øget økonomisk støtte til instituttet, der er udført af en komité med Hendes Majestæt Dronningen som æresformand. Som bekendt arbejder instituttets bestyrelse nu med planer om opførelse af en selvstændig bygning for instituttet på en grund ved siden af det svenske institut, stillet til rådighed af den italienske stat. I en skrivelse til bestyrelsen for Det danske institut i Rom, som Carlsbergfondets direktion i dag har sendt til bestyrelsens formand, departementschef frk. Vøhtz, har direktionen tilbudt bestyrelsen at bekoste opførelsen og indretningen af instituttets bygning. Det er direktionens håb, at dette tilbud vil blive modtaget, og at bygningen vil blive et smukt udtryk for dansk kultur og danne rammen om en fortsat rig udvikling af instituttets virksomhed.

Det er naturligt, at direktionen har ønsket at knytte denne gave til J. C. Jacobsens 150-års dag. Oldtidens historie hørte fra hans tidlige ungdom til hans yndlingsstudier. Sit hus byggede han som en italiensk villa omplantet på dansk grund. I dette hjem vakte Carl Jacobsens kærlighed til kunsten, som førte til grundlæggelsen af Ny Carlsberg Glyptoteks samlinger, der i så høj grad har fremmet interessen for og studiet af antiken i Danmark.

Det var gennem H. C. Ørsteds populære foredrag at den unge J. C. Jacobsen modtog sin første indførelse i naturvidenskaberne og dermed en inspiration, der blev bestemmende for hele hans livsværk. I vore dage har naturvidenskaberne deres store plads i skolernes undervisning, men med den afgørende rolle, disse videnskaber spiller for samfundsudviklingen, er det vedblivende af stor betydning, at befolkningen orienteres om nye fremskridt og specielt at ungdommens interesser på dette område støttes på en god måde.

Direktionen ønsker derfor i anledning af J. C. Jacobsens 150-års dag som en gave til København, hvis virksomme borger han var, at bekoste opførelsen og indretningen af et planetarium. Dette tænkes oprettet som en selvstyrende institution under navnet CARLSBERG PLANETARIUM med det formål at fremme kendskabet til og forståelsen for naturvidenskaberne. I en skrivelse til Københavns kommunalbestyrelse har direktionen i dag meddelt kommunalbestyrelsen sit ønske om at bekoste planetariets oprettelse og har samtidig udtrykt håbet om, at spørgsmålet om placering og drift af den nye institution må finde en god løsning. Vi håber, at planetariet må blive til berigelse for byens befolkning og for dens mange gæster fra alle egne af landet som et værdifuldt led i bestræbelserne for naturvidenskabernes fremme.

På 50-års dagen for fondets overtagelse af Gamle Carlsberg i 1938 oprettede fondets direktion Carlsbergs mindelegat for brygger J. C. Jacobsen med en kapital på 1 mill. kr. Legatets formål er at virke til støtte for samfundsgavnige formål på det praktiske livs område, særlig sådanne som har tilknytning til videnskabens arbejde. På 100-års dagen for Carlsbergs grundlæggelse i 1947 øgedes kapitalen til 2 $\frac{1}{2}$ mill. kr., og den er senere flere gange blevet forøget, så at den nu andrager 8 mill. kr. I dagens an-

ledning har direktionen besluttet at øge legatets kapital med yderligere 2 mill. kr. til i alt 10 mill. kr.

Endvidere skal jeg nævne, at der i dagens anledning bliver ydet et gratiale til bryggeriernes medarbejdere og til medarbejderne ved fondets forskellige institutioner. For bryggeriernes vedkommende ydes endvidere særlige dotationer til arbejdnernes feriefond, til feriehjemmet for deres børn og til funktionærernes, formændenes og forhandlernes foreninger.

Formanden for bestyrelsen for Det danske Institut i Rom, departementschef frk. AGNETE VØHTZ, undervisningsministeriet:

Deres Majestæter, højtærede direktion.

Som formand for bestyrelsen for Det danske Institut i Rom vil jeg gerne takke varmt for det storstilede og ærefulde tilbud, Carlsbergfondets direktion har givet instituttet.

Jeg tør med sikkerhed sige, at instituttets bestyrelse med dyb taknemmelighed vil modtage dette tilbud.

Instituttet er en ung institution, hvis oprettelse har været forbundet med mange vanskeligheder.

Uden den støtte fra overordentlig mange sider, både fra fonds og fra andre, instituttet har modtaget såvel til oprettelsen som til virksomhedens gennemførelse, kunne instituttet ikke i de forløbne år være ført frem til den position, det har i dag.

Af helt uvurderlig betydning har den støtte været, som er tilflydt instituttet gennem den komité, professor Jessen nævnte, som har Hendes Majestæt Dronningen til æresformand.

Også fra Carlsbergfondet og fra Carlsbergs mindelegat for brygger J. C. Jacobsen er instituttet blevet hjulpet både ved etableringen og i de senere år.

Selv om der kan siges meget godt om de lokaler, instituttet i dag har til huse i, er de dog behæftet med sådanne mangler, at bestyrelsen gennem længere tid har arbejdet med planer om at få eget hus, indrettet helt med instituttets formål for øje.

Da spørgsmålet blev taget op, så det i og for sig ret håbløst ud, og nu har vi på forunderlig vis både den bedst egnede grund, vi kunne få, og penge til såvel bygning som indretning.

Da muligheden for grundens erhvervelse tog fastere form, gik bestyrelsen optimistisk i forhandling med professor Kay Fisker

om forberedelse af et projekt for en bygning, skønt finansieringen stod som et foreløbig uløst problem.

Ikke alene har Carlsbergfondets direktion løst dette store problem for instituttet, men det er en ære for instituttet at have fået dette tilbud.

Den tillid, direktionen herved viser instituttet, vil stimulere og inspirere ikke blot til at søge at tilvejebringe en smuk og hensigtsmæssig ramme om instituttets arbejde, men også til at søge i så høj grad som muligt at leve op til de forventninger til instituttet, gaven er et udtryk for.

At bevare og videreudvikle de kulturelle bånd, som består og knyttes mellem Danmark og Italien fortrinsvis ved at fremme dansk forskning i Italien, er instituttets mål.

Gennemførelsen af dette mål er kun langsomt bygget op, men mulighederne for en hurtig videreudvikling er i dag rykket mange skridt frem.

Overborgmester SIGVARD J. MUNK, Københavns kommune:

Med den allerstørste glæde har jeg modtaget formandens meddelelse om, at Carlsbergfondet som en gave til København vil bekoste opførelsen og indretningen af et planetarium. Jeg synes, det er en overordentlig smuk måde, man har valgt at mindes brygger J. C. Jacobsen på. Han var byen en god borger på mange måder — fremsynet både med hensyn til videnskaben og på det politiske område. — I en lang årrække var han medlem af Københavns borgerrepræsentation og samtidig medlem af rigsdagen, og hans navn er ikke mindst knyttet til de lange og trange forhandlinger om Københavns kommunes »forfatningslov« af 1857, hvor han var en utrættelig talsmand for en demokratisk kommunalforfatning.

Det planetarium, som Carlsbergfondet nu vil skænke København, har længe været savnet. Mange storbyer verden over har jo planetarier, og det er en storslået oplevelse at besøge dem. Ved flere lejligheder har man været inde på, at også København burde have sit planetarium, men det er hidtil ikke lykkedes at realisere tanken. Nu sker det altså, og oven i købet på et tidspunkt, hvor offentligheden interesserer sig for verdensrummet på en ganske anden måde end for bare 10 år siden. Jeg er over-

bevist om, at dette planetarium vil blive en stor attraktion og vil blive flittigt besøgt ikke alene af københavnernes men også af gæster fra hele landet og af de mange turister, der kommer hertil, og de besøgende vil her kunne få den bedst tænkelige oplysning om de nyeste videnskabelige resultater på rumforskningens område.

Carlsbergfondets smukke gavetilbud vil snarest blive forelagt Københavns magistrat og borgerrepræsentation, men jeg tror, at jeg allerede nu kan sige, at man med stor glæde og taknemmelighed vil modtage gaven, og vi skal også nok se at finde en grund til planetariet, selvom vi jo ikke har mange tomme arealer tilbage i København.

Med disse ord bringer jeg Carlsbergfondet staden Københavns hjerteligste tak.

Formanden for Carlsbergfondets direktion, professor, dr. BØRGE JESSEN:

Må jeg på direktionens vegne sige departementschefen og overborgmesteren en hjertelig tak for de ord, De har udtalt.

Inden for Carlsberg institutionen tænker vi altid med dyb taknemmelighed på den bevågenhed, der fra Kongefamiliens side stedse er vist institutionen. I dag, hvor vi mindes dens stifter, er der særlig grund for os til at tænke på det besøg, som Kong Christian den Niende aflagde hos J. C. Jacobsen kort efter Carlsbergfondets oprettelse, da fundatsen var forelagt til allerhøjeste stadfæstelse, idet Kongen ønskede som Protektor for Videnskabernes Selskab på denne måde at give udtryk for sin påskønnelse. Det var ved dette besøg, at Kongen gav tilladelse til, at Carlsberg fremtidig måtte føre splitflag. I dag bringer vi Deres Majestæter vor ærbødige og hjertelige tak, fordi De ved Deres nærværelse har gjort denne mindedag særligt festlig for os alle.

Afdeling A

Carlsberg Laboratoriet

Fra laboratoriets bestyrelse er modtaget følgende beretning:

Den kemiske afdeling.

Leder: professor, dr. M. OTTESEN.

I det forløbne år har professor M. OTTESEN i samarbejde med afdelingens assistenter og gæster fortsat studierne over proteiner og proteolytiske enzymer og forestået en delvis modernisering af laboratoriets udstyr. Således blev der i maj måned anskaffet en automatisk aminosyreanalysator fra Beckman-Spinco Corp., U.S.A., forøvrigt det første apparat af denne type her i landet.

Professor M. OTTESEN har fortsat undersøgelserne over proteinaser hidrørende fra *Bacillus subtilis* med henblik på en sammenligning af disse enzymeres fysisk-kemiske egenskaber. Under arbejdet viste det sig, at autolysehastigheden omkring pH 4 var større end forventet, idet tidligere undersøgelser kun havde vist, at disse enzymer var aktive i det alkaliske pH-område. Da de prelimære bestemmelser af disse enzymeres viskositet og optiske drejningsevne var foretaget i det kritiske pH-område, blev det nødvendigt at efterprøve og udvide de tidligere målinger under forsøgsbetingelser, hvor autolysehastigheden var under kontrol. Resultaterne viste, at proteinaserne subtilopeptidase A (tidligere betegnet som subtilisin) og Novo proteinase begge var usædvanlig modstandsdygtige over for urinstofdenaturering i det alkaliske område, hvorimod de meget let blev denatureret i svagt sure opløsninger. Det ser derfor ud til, at disse enzymer trods de tidligere påviste forskelle i aminosyresekvens udviser snævert

slægtskab med hensyn til de egenskaber, der må tilskrives den sekundære og den tertiære struktur.

Det i den forrige beretning omtalte arbejde over isolering af proteiner fra bagerigær bekræftede, at det var muligt at isolere krystallinske proteinfraktioner, men disse fraktioner var desværre ikke homogene. Undersøgelserne blev derfor indstillet indtil videre og arbejdet videreført som de i det følgende under dr. KÄGI nævnte studier over gærens alkoholdehydrogenase.

I oktober 1960 holdt professor OTTESEN et foredrag om »Proteinstoffernes opbygning« for »Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde«. I august 1961 deltog han i den femte internationale biokemikerkongres i Moskva og forelagde i samarbejde med J. A. HUNT og I. GESCHWIND et arbejde med titlen: »Studies on *B. subtilis* proteinases«.

Civilingeniør GORDON JOHANSEN har fortsat været beskæftiget med undersøgelser over reaktionen mellem tørt hydrogenchlorid og nylon. En foreløbig beretning om disse undersøgelser er publiceret (se litteraturlisten). Under arbejdet blev der gjort en iagttagelse, der gav anledning til, at den anvendte analysemetodik blev forbedret betydeligt, og en del af de eksperimentelle undersøgelser blev derfor gentaget. I øvrigt har han hjulpet afdelingens gæster og medarbejdere med forskellige problemer, især af teoretisk natur. Civilingeniør GORDON JOHANSEN deltog i august i den femte internationale biokemikerkongres i Moskva.

Cand. pharm. BENT FOLTMANN har fortsat sine chromatografiske undersøgelser over rennin og prorennin. Med en forbedret teknik lykkedes det at påvise, at prorennin består af mindst to forskellige komponenter, der efter aktivering fører til dannelsen af renninpræparater, der efter chromatografisk analyse viste forskellig sammensætning. En kinetisk undersøgelse over aktiveringsforløbet er påbegyndt. En del af de opnåede resultater er publiceret (se litteraturlisten), og andre blev forelagt ved biokemikerkongressen i Moskva i form af en meddelelse: »Studies on prorennin and its activation«. Endvidere har BENT FOLTMANN i oktober 1960 holdt et foredrag i Biokemisk Forening med titlen: »Om det mælkekoagulerende enzym rennin og dets inaktive forstadium prorennin« og deltaget som gruppesekretær i »OEEC Seminar on Management of Research« i Hornbæk ^{24-30/9} 1961.

Magister AASE HVIDT har videreført forsøgene på at udarbejde

en infrarød spektrofotometrisk teknik til bestemmelse af deuteriumudvekslingen mellem proteiner og vand. Metoden er forsøgt anvendt på korte peptider, på et poly-glutaminsyre-præparat samt på proteinerne insulin, ribonuclease og oxideret ribonuclease, idet hovedvægten har været lagt på en sammenligning mellem denne teknik og den tidligere indførte gradientmetodik. Desuden har hun bistået dr. L. KANAREK med de nedenfor omtalte forsøg.

Civilingeniør BODIL MEEDOM har i samarbejde med professor OTTESEN videreført forsøgene med koncentreret af β -amylase fra malt. Til rensningen blev benyttet fældninger med ammoniumsulfat og selektiv adsorption til forskellige cellulosepræparater med ionbytteregenskaber. De fremstillede koncentratvarer fri for α -amylase, men de var endnu ikke homogene, selv om enzymaktiviteten synes at være på højde med de i litteraturen beskrevne krystallinske præparater af β -amylase.

Stud. mag. BIRTE ØSTERGAARD har som stipendiat ved laboratoriet assisteret professor OTTESEN med at sammenligne virkningen af enzymerne subtilopeptidase A og Novo proteinase på ovalbumin. Medens subtilopeptidase A's omdannelse af ovalbumin til plakalbumin er grundigt undersøgt, har den tilsvarende reaktion med Novo proteinasen indtil nu været omtrent udforsket. Der er allerede påvist tydelige forskelle på de to processer, og det forsøges nu at karakterisere reaktionsforløbet nærmere.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. L. KANAREK, Bruxelles, Belgien, har undersøgt lysozymbeskyttelse af deuteriumudveksling under forskellige eksperimentelle betingelser, især med hensyn til variation af pH og temperatur. Resultaterne viste, at antallet af udvekslelige hydrogenatomer steg stærkt med pH uden nogen tilsvarende ændring i proteinets viskositet eller optiske rotation. Undersøgelserne blev udstrakt til at omfatte forskellige modifikationer af lysozym frembragt gennem langvarig behandling med stærke urinstofopløsninger eller ved varmebehandling, men tydingen af resultaterne kompliceredes derved, at ikke-modificeret lysozym tilsyneladende også kan findes i forskellige former. Undersøgelserne er udført i samarbejde med magister HVIDT, professor OTTESEN og professor J. LÉONIS, Université Libre de Bruxelles, Belgien. De foreløbige

resultater har været fremlagt dels ved »2nd Symposium on lysozyme« i Milano i april 1961, dels på den femte internationale biokemikerkongres i Moskva i august 1961.

Dr. J. H. R. KÄGLI, Zürich, Schweiz, har i et tidligere arbejde sammen med dr. B. L. VALLEE, Boston, vist, at alkoholdehydrogenase fra bagerigær er et globulært protein bygget op af 4 underenheder. Under sit ophold her i laboratoriet har han først været beskæftiget med at fremstille tilstrækkelige mængder af det nævnte enzym i så vidt mulig homogen form, og dernæst har han studeret betingelserne for dets dissociation til underenheder med det formål at finde en metodik til at isolere disse underenheder i den monomere form. Arbejdet er forbundet med store tekniske vanskeligheder, og det er endnu ikke lykkedes at løse problemet.

Dr. A. WITTER, Utrecht, Holland, har i samarbejde med professor OTTESEN efterprøvet metoder til chromatografisk adskillelse af peptider under anvendelse af flygtige buffersystemer og forsøgt en fraktionering af den peptidblanding, der dannes ved spaltningen af insulinets B-kæde med subtilopeptidase A.

Magister INGER RUBIN, København, har under et kortere ophold ved afdelingen fortsat sine forsøg på isolering af enzymet renin fra nyrer.

Desuden har følgende i kortere eller længere tid besøgt afdelingen:

Dr. W. P. BRYAN, Californien, U.S.A. Dr. F. HIRD, Melbourne, Australien. Dr. F. STEVEN, St. Andrews, Skotland. Dr. MARIA SZEKELY, Budapest, Ungarn. Dr. T. VISWANATHA, Bethesda, U.S.A., samt dr. phil. CARSTEN OLSEN, hvis arbejde er omtalt i en særskilt beretning.

Følgende afhandlinger er publiceret i årets løb:

BIGELOW, CHARLES C. og IRVING I. GESCHWIND:

A reinvestigation of the effects of LiBr on proteins.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 89–106 (1961).

FOLTMANN, BENT:

Studies on rennin. IV. Chromatographic fractionation of rennin.

Acta Chem. Scand. **14**, 2059–61 (1960).

Studies on rennin. V. Chromatographic purification of prorennin.

Acta Chem. Scand. **14**, 2247–49 (1960).

- HVIDT, AASE, GORDON JOHANSEN og K. LINDERSTRØM-Lang (†):
Deuterium and ^{18}O Exchange.
Alexander & Block (editors): A Laboratory Manual of Analytical
Methods of Protein Chemistry. Vol. II p. 101–130 (1960).
- HUNT, J. A. og M. OTTESEN:
A comparison of three proteinases from various strains of *Bacillus subtilis*.
Biochim. Biophys. Acta **48**, 411–412 (1961).
- JOHANSEN, GORDON og RUFUS LUMRY:
Statistical analysis of enzymic steady-state rate data.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 185–214 (1961).
- JOHANSEN, GORDON og L. H. REYERSON:
Sorption of gaseous hydrogen chloride by nylon and proteins.
Journ. Phys. Chem. **64**, 1959–60 (1960).
- KANAREK, L., A. HVIDT, J. LÉONIS og M. OTTESEN:
Effet du pH et de la température sur l'échange deutérium-hydrogène
entre le lysozyme et l'eau.
Arch. Intern. de Phys. et de Biochim. **69**, 387 (1961).
- KUPKE, D. W.:
Osmometry on insulin and ribonuclease in dissociating media.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 107–124 (1960).
- OTTESEN, M. og W. A. SCHROEDER:
Action of the bacterial proteinase, subtilisin B, on "native" hemo-
globin A.
Acta Chem. Scand. **15**, 926–928 (1961).
- OTTESEN, M. og A. SPECTOR:
A comparison of two proteinases from *Bacillus subtilis*.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 63–74 (1960).
- ROBBINS, JACOB:
A chromatographic study of beef thyroglobulin on diethylaminoethyl-
cellulose.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 215–232 (1961).
An indicator paper and a spray for the microdetection of iodine.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 233–239 (1961).
- WETLAUFER, D. B.:
Osmometry and general characterization of α -lactalbumin.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg **32**, 125–138 (1961).
-

Den fysiologiske afdeling.

Leder: professor, dr. HEINZ HOLTER.

Professor H. HOLTER har sammen med afdelingens assistenter og gæster fortsat studiet af cellefysiologiske og cytokemiske problemer. Undersøgelsen af pinocytose i amøber har kunnet udvides til også at omfatte elektronmikroskopiske studier på en bredere basis ved hjælp af et Akashi-elektronmikroskop, der blev anskaffet til brug for afdelingen og Carlsbergfondets biologiske Institut i forening. Også gærundersøgelserne er blevet fortsat og tænkes udvidet med elektronmikroskopiske studier af protoplastdannelsen. — De enkelte led i undersøgelserne vil blive omtalt under beretningerne om de pågældende medarbejders arbejder.

I marts 1961 deltog professor HOLTER i et symposium »Enzymes and drug action« i London, foranstaltet af British Pharmacological Society og CIBA-Foundation. Han holdt et foredrag om »Pinocytosis«, der vil blive offentliggjort i »Ciba Foundation Symposia«.

I april 1961 afholdtes der i Napoli et af International Union of Biological Sciences sammenkaldt møde, der havde til formål at diskutere den Zoologiske Stations forhold og udarbejde forslag til stationens fremtidige drift. Mødets deltagere var repræsentanter for de i stationen interesserede lande og institutioner, for professor HOLTERS vedkommende undervisningsministeriet.

Efter indbydelse af British Council foretog professor HOLTER i maj 1961 en foredragsrejse til de skotske universiteter (Glasgow, Edinburgh, Dundee, St. Andrews og Aberdeen), hvor han holdt forelæsninger om pinocytose.

Endelig deltog professor HOLTER i august 1961 i V. International Congress of Biochemistry, Moskva, hvor han var formand for Section 9: »Cyto- and Histochemistry«, og efter indbydelse holdt et foredrag om pinocytose i symposiet »Functional biochemistry of cell structures«.

Mag. scient. K. MAX MØLLER har fortsat de i sidste beretning omtalte studier af amøbe-krystallerne i samarbejde med dr. D. CARLSTRÖM, Stockholm. De krystal-optiske egenskaber af omkrystalliserede amøbekrystaller er blevet bestemt og deres identitet med triuret fastslået; desuden er dimensionerne på enhedscellen af de genuine amøbekrystaller endelig fastlagt. Resultaterne

er blevet publiceret og er desuden i juli 1961 af dr. CARLSTRÖM blevet forelagt for International Biophysics Congress, Stockholm, i et foredrag: D. CARLSTRÖM & K. MAX MØLLER, »Some observations on native and recrystallized crystals of *Amoeba proteus*«. — En del problemer vedrørende den ganske lave dobbeltbrydning af de genuine amøbekrystaller i modsætning til den høje dobbeltbrydning af den monokline syntetiske triuret er endnu uopklarede, men søges fortsat løst.

I sammenhæng med disse undersøgelser har magister K. MAX MØLLER bestemt en række hidtil ukendte fysisk-kemiske konstanter for triuret, nemlig UV-spektrer i sammenligning med biuret og cyanursyre, opløseligheden i blandinger af vand og ethanol og dissociationskonstanter i vand.

Bearbejdelsen af den af magister MAX MØLLER og dr. JAN MICHEJDA (Poznan, Polen) i 1958–59 udførte undersøgelse af de respiratoriske enzymer i amøben *Chaos chaos* er nu ved at være afsluttet, og resultaterne blev i august 1961 af dr. MICHEJDA forelagt for V. International Congress of Biochemistry, Moskva, i et foredrag: J. MICHEJDA & K. MAX MØLLER, »Respiratory enzymes in the amoeba *Chaos chaos*«.

Cand. mag. V. HARTELIUS og cand. mag. E. DITLEVSEN har fortsat de i sidste beretning omtalte undersøgelser over røntgenbestrålings indvirkning på spiringen af gærsvampen *Schizosaccharomyces pombe*. To afhandlinger herom foreligger trykfærdige: E. DITLEVSEN & V. HARTELIUS, »The sensitivity of germinating spores of *Schizosaccharomyces pombe* to X-rays« og »Abnormal germination of spores of *Schizosaccharomyces pombe* as a result of X-ray irradiation«.

Dr. C. ROBERTS har den 1. juni 1961 fratrukket sin stilling som ekstraordinær assistent ved afdelingen. Indtil denne dato har hun videreført de i sidste beretning omtalte undersøgelser over det genetiske grundlag for maltoseudnyttelsen i *Saccharomyces*. En afhandling om dette emne er offentliggjort (se litteraturlisten), og desuden er følgende publikationer i trykken: C. ROBERTS & J. WYNANTS, »Investigations on maltose utilization in *Saccharomyces*. II. A genetic study of the maltose-fermenting strain of *S. oviformis*« og C. ROBERTS, Ø. WINGE & J. WYNANTS, »Investigations on maltose utilization in *Saccharomyces*. III. The genetics of assimilation in *S. oviformis*«.

Fru C. CHAPMAN-ANDRESEN, B. Sc., assistent ved afdelingen med støtte fra Rockefeller Foundation, har fortsat de i tidligere årsberetninger omtalte undersøgelser over pinocytose hos amøber. Pinocytosens intensitet bestemtes ved tælling af pinocytosekanaler, og den optagne stofmængde bestemtes dels ved hjælp af radioaktive indikatorer, dels ved hjælp af farvestoffer, af hvilke mucinfarven Alcian blue har vist en særlig udtalt evne til at adsorberes til amøbens overflade. Ved samtidig anvendelse af et pinocytoseinducerende (^{131}I -albumin) og et ikke-inducerende stof (^{14}C -glukose) bestemtes pinocytosens selektionseffekt, og det viste sig, at det inducerende og til overfladen adsorberede stof optages i relativ betydeligt større mængder end den ledsagende opløsning. — Ved et studium af induktionseffektens varighed og grænseværdien for dens intensitet samt de betingelser, under hvilke amøben genvinder evnen til pinocytose, viste det sig, at den begrænsende faktor sandsynligvis er arealet af den overflademembran, der under pinocytosen flyttes til amøbens indre. Ved disse forsøg konstateredes desuden et på samme årsag beroende samspil mellem pinocytose og phagocytose. Endelig er visse af amøbemembranens egenskaber blevet undersøgt ved hjælp af farvestoffer og plastik-partikler. En sammenfattende afhandling om disse emner og de i tidligere årsberetninger omtalte undersøgelser er under udarbejdelse. — Den i sidste årsberetning nævnte undersøgelse om triurets og diætskiftes indflydelse på krystaldannelsen i *Amoeba dubia* er fortsat i samarbejde med mag. scient. K. MAX MØLLER.

I april 1961 deltog fru CHAPMAN-ANDRESEN i et fællesmøde af britiske, hollandske og skandinaviske biologer, foranstaltet af Society for Experimental Biology i Amsterdam, hvor hun holdt et foredrag »Pinocytosis in *Amoeba proteus*«. Endvidere deltog hun i juni i I. European Symposium on Autoradiographic Techniques i Rom og endelig i august i I. International Conference on Protozoology i Prag, hvor hun holdt et foredrag »Pinocytosis in *Amoeba proteus*. Factors affecting the duration and utilization of membrane during pinocytosis«.

Frk. A. HJØRT har vedligeholdt laboratoriets samlinger af gær- og skimmelsvampe og har fortsat sine studier over gærsvampeslægten *Hanseniaspora*'s systematik i samarbejde med cand. mag. E. DITLEVSEN.

Dyrlæge P. ZEUTHEN har som stipendiat ved laboratoriet fra den 1. marts til 15. august bistået dr. B. AXELROD ved de senere i denne beretning omtalte gærundersøgelser.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. N. ANDRESEN, København, har fortsat nogle i samarbejde med dr. J. S. HOLT, London, England, og dr. CH. W. MUSHETT, Rahway, U.S.A., påbegyndte undersøgelser over histokemisk påvisning af visse enzymer i amøber og over udbyttebestemmelse ved isolering af cytoplasmapartikler.

Dr. B. AXELROD, Lafayette, U.S.A., har været beskæftiget med undersøgelser over det biokemiske grundlag for forskellen mellem »maltoseforgærende« og »maltose-assimilerende« racer af gærsvampen *Saccharomyces oviformis*. Begge racer er i stand til at danne maltase under passende kulturbetingelser, og forskellen synes hovedsagelig at bero på evnen til at induceres til auto-katalytisk maltasedannelse og dannelsen af permeabilitetsbefordrende faktorer (»permease«). — Under disse undersøgelser blev man opmærksom på en række andre, hidtil ukendte træk ved enzymdannelsen i voksende gærkulturer. Særlig interessant er »overskydnings«-fænomenet, der består i en forbigående induktiv dannelse af overordentlig store enzymmængder i en svagt voksende gærkultur. Publikationer over de vigtigste af dr. AXELRODS resultater er under udarbejdelse.

Dr. C. TH. FRIZ, Minneapolis, U.S.A., har fortsat de i sidste årsberetning nævnte forsøg til isolering og rensning af desoxyribonucleinsyre fra amøber til brug ved transformationsforsøg. Ved centrifugering af desoxyribonucleinsyre-råpræparaterne i en vægtfyldegradient af caesiumchloridopløsning synes vanskelighederne ved fremstillingen nu ved at være overvundne. Centrifugeringsforsøgene har foreløbig vist, at desoxyribonucleinsyre i amøber synes at optræde i én homogen form, hvorimod ribonucleinsyre findes i to modifikationer.

Stud. mag. scient. K. K. HJELM, København, har afsluttet konstruktionen og afprøvningen af det i sidste årsberetning omtalte apparat til hurtig dialyse af forgængelige substanser i små volumina. Apparatet blev i april 1961 demonstreret på et fællesmøde mellem britiske, hollandske og skandinaviske biologer, foranstaltet af Society for Experimental Biology i Amsterdam, og

en publikation om emnet er under udarbejdelse. Den i sidste årsberetning omtalte i fællesskab med mag. scient K. MAX MØLLER forfattede afhandling om cytologisk præservering af amøber og andre protozoer ved frysetørring er ved at være afsluttet.

Mag. scient. J. REICHSTEIN NILSSON, København, har i samarbejde med fru C. CHAPMAN-ANDRESEN fortsat de i sidste årsberetning omtalte elektronmikroskopiske studier over de under pinocytose optrædende strukturer i amøber.

Dr. P. OTTOLENGHI, Ottawa, Canada, har påbegyndt en undersøgelsesrække over mekanismen ved dannelsen af invertase, induceret af sukrose i forskellige gærracer. Lokalisationen af det ved adaptationen dannede enzym søges opklaret ligesom sammenhængen mellem enzymdannelsen og den eventuelle dannelse af permeabilitetsbefordrende faktorer. Det af dr. AXELROD ved maltosedannelsen fundne overskydningsfænomen optræder også ved invertasedannelsen og vil blive nærmere undersøgt.

Dr. A. THOMSON, London, England, er af fru K. HOLTER blevet sat ind i de ved afdelingen anvendte enzymatiske mikrometoder og har derefter påbegyndt en undersøgelse af esteraselokaliseringen i amøbecytoplasma. Ved denne undersøgelse anvendes en ny esterasebestemmelsesmetode, idet indoxylacetat bruges som substrat, og den til oxydation af det ved spaltningen frigjorte indoxyl forbrugte iltmængde måles i den Cartesianske dykker.

Under et kortere ophold på afdelingen er Mr. JOHN STEWART, Aberdeen, Skotland, af fru K. HOLTER blevet sat ind i dykkermetodikken til brug ved respirationsmålinger i protozoer.

Foruden de nævnte har følgende gæster været ved afdelingen i kortere tid:

Dr. A. HAYWARD, Glasgow, Skotland, dr. D. JACKSON, Dublin, Irland, dr. J. LEVINHAL, Boston, U.S.A., dr. R. S. THOMAS, Albany, U.S.A., og dr. D. WITTEKIND, Heidelberg, Vesttyskland.

I lighed med tidligere år har afdelingen afgivet gær- og amøbekulturer til en række danske og udenlandske laboratorier.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

CARLSTRÖM, D. og K. MAX MØLLER:

Further observations on the native and recrystallized crystals of the amoeba, *Amoeba proteus*.

Exp. Cell Res., **24**, 393 (1961).

CHAPMAN-ANDRESEN, C.:

Optimal conditions for pinocytosis in *Amoeba proteus*.

Lunds Universitets Aarsskrift, N.F. Avd. 2, bd. 56, nr. 15 (1960).

CHAPMAN-ANDRESEN, C. og H. HOLTZER:

The uptake of fluorescent albumin by pinocytosis in *Amoeba proteus*.
Jl. Biochem. Cytol. 8, 288 (1960).

GRUNBAUM, B. W.:

Cytoplasmic crystals of the amoebae, *Amoeba proteus* and *Chaos chaos*. 2. Preparation of amoeba crystals in milligram quantities.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg, 32, 179 (1961).

HOLTER, H.:

The induction of pinocytosis.

Symposium on Biological Approaches to Cancer Chemotherapy,
Louvain 1960.

Pinocytosis.

IUB/IUBS Symposium, Biological Structure and Functions, Vol. I,
157 (1961).

ROBERTS, C.:

On the occurrence of yeasts in the mountainous soils of Jotunheimen,
Norway.

Atti Ist. Bot. Lab. Critt. Univ. Pavia Serie 5, Vol. XVII, 336 (1960).

On the occurrence of yeasts in the mountainous soils of Jotunheimen,
Norway.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, 32, 75 (1960).

ROBERTS, C. og R. S. W. THORNE:

Biochemical classification of yeast.

Nature 188, 872 (1960).

ROBERTS, C. og J. VAN DER WALT:

Investigations on maltose utilization in *Saccharomyces*. I. The
acquisition of maltose fermentative ability by *S. capensis*.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, 32, 19 (1960).

THOMAS, R. S.:

Cytoplasmic crystals in the amoebae, *Amoeba proteus* and *Chaos chaos*. I. Isolation and purification of the crystals and determination
of their density.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, 32, 155 (1961).

WHITELEY, A. H.:

Interactions of nucleus and cytoplasm in controlling respiratory pat-
terns in regenerating *Stentor coeruleus*.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, 32, 49 (1960).

Beretning fra dr. phil. CARSTEN OLSEN.

Dr. CARSTEN OLSEN har fortsat sine undersøgelser over planternes ionoptagelse. Forholdet, hvori ionerne calcium, strontium og magnesium optages hos forskellige plantearter, er undersøgt, og en afhandling herom er under udarbejdelse. Tilsvarende undersøgelser over forholdet, hvori ionerne kalium og natrium optages hos forskellige arter, navnlig hos »halofyter« og »ikke-halofyter«, er i gang, idet dr. CARSTEN OLSEN efter sin afsked 1. april 1961 fortsat arbejder som gæst på laboratoriet.

Et foredrag med titlen »Competition between trees and herbs for nutrient elements in calcareous soil«, som dr. CARSTEN OLSEN holdt ved et symposium på universitetet i Southampton i september 1960, foreligger nu trykt i: Symposia of the Society for Experimental Biology, Number XV, Mechanisms in Biological Competition. pag. 145–155, 1961. Endvidere har dr. OLSEN i Videnskabernes Selskab og i Dansk Botanisk Forening holdt et foredrag om jordbundsforhold, som sætter grænse for skovens udbredelse på kalkbund.

Af »Comptes rendus des Travaux du Laboratoire Carlsberg« udkom i regnskabsåret 1960–61 vol. 32 no. 1–2 og 4–15, i alt $13\frac{3}{8}$ ark.

Laboratoriets personale består ved slutningen af året 1960–61 af følgende:

For den kemiske afdeling er professor, dr. phil. M. OTTESEN (ansat 1. oktober 1947 som ekstraordinær, 1. marts 1950 som ordinær assistent, i den nuværende stilling 15. juni 1959) forstander. Ekstraordinære assistenter er cand. polyt. GORDON JOHANSEN (ansat 1. november 1944), cand. pharm. B. FOLTMANN (ansat 1. september 1959) og mag. scient. fru AASE HVIDT (ansat 1. februar 1960).

For den fysiologiske afdeling er professor, dr. phil. HEINZ HOLTER (ansat 1. oktober 1937 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, fra 1. januar 1943 som afdelingsleder for den cytokemiske underafdeling, i den nuværende stilling fra

1. juni 1956) forstander og mag. scient. K. MAX MØLLER (ansat 1. april 1950 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, overgået 1. april 1954 til den cytokemiske afdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) ordinær assistent. Ekstraordinære assistenter er cand. mag. ESSEN DITLEVSEN (ansat 1. oktober 1941) og cand. mag. VAGN HARTELIUS (ansat 1. maj 1931 som ekstraordinær assistent ved den gæringsfysiologiske underafdeling, overgået 1. juni 1946 til den fysiologiske afdeling).

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. 117.

Bestyrelsen for Carlsberg Laboratoriet, den 17. november 1961.

A. C. ANDERSEN.

P. BRANDT REHBERG.

H. B. FOGH.

BØRGE JESSEN.

AKSEL TOVBORG JENSEN.

Afdeling B

Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser

I 1960–61 indkom der 252 ansøgninger om et samlet beløb af ca. 3.375.000 kr. Der bevilgedes i alt 3.194.809 kr. 20 øre. Af det beløb, som afdelingen havde bevilget, men endnu ikke udbetalt d. 30. september 1961, var bortfaldet 112.237 kr. 49 øre.

I 1960–61 blev der til videnskabelige formål udbetalt 2.511.240 kr. 86 øre. Beløbet fordeler sig således:

1. **ADELSAARBOGSFORENINGEN** til udgivelse af stamtavler i Danmarks Adels Aarbog, årgang 1960, 2.000 kr.
2. Professor, dr. **GUSTAV ALBECK** til medhjælp til forberedelsen af en bog om – eller en kommenteret udgave af – N. F. S. Grundtvigs dag- og udtogsbøger 4.830 kr. Andet bidrag af en bevilling på 6.450 kr.
3. Museumsinspektør, cand. mag. **ERLING ALBRECHTSEN** til fremstilling af klicheer til 3. del af publikationen »Fynske jernaldergrave« samt fotografering af nyudgravet arkæologisk materiale, der skal optages i samme bind af publikationen, 567 kr. 28 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
4. Museumsinspektør **ELLEN ANDERSEN** som tilskud til udgivelse af »Danske Bønders Klædedragt« 30.000 kr.
5. Professor, dr. **BØRGE BAK** til indkøb af materialer til bygning af en mikrobølgespektrograf, der virker i bølgeområdet 1–3 cm. 1.695 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 21.879 kr.
6. Laboratorieleder, dr. **JØRGEN BALSLEV JØRGENSEN** til dækning af udgifter ved bearbejdelse af et fysisk antropologisk materiale fra Afghanistan, Indien og Nepal, hjembragt af

- den III Danske Expedition til Centralasien og Henning Haslund-Christensens Mindeexpedition 755 kr. 72 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.500 kr.
7. Direktør NIELS IVAR BECH, professor, dr. E. SPARRE ANDERSEN og professor, dr. H. TORNEHAVE til undersøgelse og udarbejdelse af en monografi over afsnit af den numeriske analyse med henblik på benyttelse af elektroniske cifferregnemaskiner 28.000 kr. Tredie bidrag af en treårig bevilling på i alt 84.000 kr.
 8. Professor, dr. KAJ BERG til assistance og dækning af udgifter ved ferskvandsbiologiske undersøgelser 1.500 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling på 3.000 kr. årlig.
 9. Direktør, dr. ERIK BERTELSEN og professor, dr. MOGENS WESTERGAARD til løn for cand. mag. Knud Sick i tiden 1.10.1960 til 31.3.1961 for undersøgelse af rasedannelse hos fisk, baseret på serologisk-genetiske metoder 7.848 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 19.620 kr.
 10. Samme til dækning af udgifter i 2 år ved samme undersøgelse 7.000 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 27.696 kr.
 11. Professor, dr. F. J. BILLESKOV JANSEN til videnskabelig medhjælp ved litteraturhistoriske arbejder 3.600 kr.
 12. Overinspektør, dr. KAJ BIRKET-SMITH til undersøgelser vedrørende mulige kulturforbindelser mellem Nordvest-Amerika og Melanesien 2.400 kr. Tredie bidrag af en toårig bevilling på 2.400 kr. årlig og første bidrag af en ny toårig bevilling.
 13. Samme til bearbejdelse af etnografisk materiale fra Bahrain ved mag. scient. fru Henny Harald Hansen 2.700 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 3.600 kr. årlig.
 14. Samme som yderligere tilskud til etnografiske undersøgelser på Suluøerne (Philippinerne) ved mag. scient. Inger Wulff 814 kr.
 15. Professor, dr. FRANZ BLATT til en dansk medarbejders ophold ved Thesaurus Linguae Latinae 1.396 kr. 48 øre, jfr. nedenfor nr. 127.
 16. Professor, dr. ANDREAS BLINKENBERG til videnskabelig medhjælp ved syntaktiske studier og ved redaktion af den under udarbejdelse værende større fransk-danske ordbog 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.

17. Professor, dr. NIELS BOHR som årlig lønning efter statutternes § IX c 12.000 kr.
18. Samme til assistance og hjælpemidler til videnskabelige undersøgelser og arbejder 60.000 kr.
19. Lektor MORTEN BORUP til udarbejdelse af manuskript til en udgave af breve fra og til Meir Goldschmidt 2.000 kr.
20. Professor, dr. JOHS. BOYE PETERSEN (†) til studium af små ferskvandsorganismer, specielt henhørende til Neuston 2.000 kr.
21. Museumsinspektør, dr. MARTHA BOYER til studier over kinesisk kunstopfattelse 3.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 15.000 kr.
22. Professor emer., dr. FRITHIOF BRANDT til fortsatte studier over synæstesi og formkolorisme 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
23. Museumsinspektør, dr. H. C. BROHOLM til studier over nordisk og klassisk arkæologi 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
24. Samme til trykning af »Danmarks Kulturforbindelser med Syden i Ældre Jernalder« 19.350 kr.
25. Samme til illustrationer til afdøde museumsinspektør Victor Hermansens afhandling: »Johan Roselius og Holbergs portræt« 400 kr.
26. Museumsinspektør, dr. ADA BRUHN HOFFMEYER til bearbejdelse af indsamlet studiemateriale og til forarbejder til en håndbog over middelalderens våbenhistorie 1.700 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 5.000 kr.
27. Lektor, dr. JENS BRÆNDEGÅRD til bearbejdelse af boreale og arktiske spindlere, især danske og grønlandske 1.250 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
28. Professor, dr. H. V. BRØNDSTED til teknisk assistance ved undersøgelser over planariernes regenerationsmekanismer 1.800 kr. Andet bidrag af en bevilling på 3.600 kr.
29. Fhv. højskoleforstander, dr. HOLGER BRØNDSTED til en fremstilling af visse hovedlinier i spansk åndsliv i storhedstiden med særligt henblik på samtidens statsopfattelse 2.500 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
30. Samme til et studieophold i Peru og Mexico 5.000 kr.
31. Fhv. rigsantikvar, dr. JOHANNES BRØNDSTED til studier i

- nordisk arkæologi 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
32. Samme til udgivelse af afdøde professor, dr. O. E. Ravns efterladte manuskript til et katalog over Nationalmuseets samling af orientalske seglcylindre 15.106 kr. 10 øre.
 33. Samme og statsgeolog, dr. JOHS. IVERSEN til rentegning af profiltegninger og pollendiagrammer fra Borremose og Borremosefæstningens voldgrave 2.300 kr. Første bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
 34. Professor, dr. JOHS. BRØNDUM-NIELSEN til studier inden for dansk sproghistorie 4.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
 35. Samme til videnskabelig medhjælp, fortrinsvis til bibliotekar Karl Martin Nielsen ved »Gammeldansk Grammatik«'s fortsættelse 5.500 kr.
 36. Professor, dr. FRITZ BUCHTHAL til undersøgelser inden for nerve- og muskelfysiologien 2.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
 37. Samme som tilskud til køb af et elektronmikroskop til undersøgelser af muskelvæv ved forskellige kontraktionstilstande med hensyn til de strukturelle forandringer, der ledsager spændingsudvikling og forkortning af muskelen, 69.295 kr.
 38. Professor, dr. T. W. BÖCHER til assistance ved cytologiske undersøgelser 1.406 kr. 13 øre.
 39. Samme til medhjælp ved cytotaksonomiske undersøgelser med særligt henblik på bearbejdelsen af arter til »Flora Europaea« 200 kr. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
 40. Samme, afdelingsleder, dr. M. KØIE, professor, dr. M. LANGE og professor, dr. TH. SØRENSEN til en botanisk undersøgelse af Færøerne i 1960 og 1961 16.150 kr. Andet bidrag af en bevilling på 32.300 kr.
 41. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF INSTRUMENTER OG APPARATER
 - a) Til dækning af mindre udgifter til eftersyn, reparation og mærkning af tidligere indkøbte apparater 794 kr. 75 øre.
 - b) Til anskaffelse af udstyr med fasekontrast og mørkefeltbelysning til et zetopanmikroskop 3.307 kr. (For

tiden stillet til rådighed for dr. Hans Bohr til brug ved undersøgelser af knoglevæv).

- c) Til anskaffelse af en Leitz mikromanipulator med tilbehør og af et nåleudtrækningsapparat af Leitz-model til brug i mikromanipulatoren 492 kr. Første bidrag af en bevilling på 8.245 kr. (For tiden stillet til rådighed for afdelingsleder, dr. Poul Bondesen til anvendelse ved mikrooperative indgreb under forsøg med ydre og indre faktorerers indflydelse på udviklingen hos *Ancylus fluviatilis*).
- d) Til udskiftning af måleblokken i et diaferometer 2.995 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. E. K. Gabrielsen).
- e) Til en titrator TTT 1 med automatisk tællværk og kontaktur 121 kr. 51 øre. Andet bidrag af en bevilling på 4.460 kr. (Oprindeligt stillet til rådighed for mag. scient. John Graae, senere for reservelæge B. O. Hansen til brug ved enzymkinetiske undersøgelser).
- f) Til køb af et polarisationsmikroskop 12.188 kr. 75 øre. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Heinz Holter til brug ved undersøgelser af de i amøbers cytoplasma indesluttede krystaller).
- g) Til køb af forskelligt tilbehør til et Rolleiflex kamera samt 2 prismekikkerter og 2 stålmålebånd 885 kr. 95 øre. Første bidrag af en bevilling på 1.390 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Jørgen Læssøe og professor, dr. C. E. Sander-Hansen).
- h) Til indkøb af en Leitz binokulær lup med belysningsanordning 1.445 kr. (For tiden stillet til rådighed for lærer Bent Lauge Madsen til anvendelse ved bestemmelse af et vandbillemateriale).
- i) Til køb af et nivellerapparat med stadie 1.599 kr. (For tiden stillet til rådighed for fuldmægtig Sigurd Olsen).
- j) Til køb af en fraktionskollektor 6.400 kr. (For tiden stillet til rådighed for videnskabelig assistent, lic. agro. Erik Poulsen til hjælp ved undersøgelser over kaliums bindingsforhold i forskellige jordtyper).
- k) Til anskaffelse af en »digitizer« og en elektrisk skrivemaskine og perforator 18.174 kr. 01 øre. Andet bidrag

af en bevilling på 51.500 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Anders Reiz til brug ved det i forbindelse med Brorfelde-meridiankredsen forekommende udmålings- og reduktionsarbejde).

- l) Til køb af et Exakta kamera 2.044 kr. 66 øre. (Stillet til rådighed for cand. mag. Arne Schiøtz til brug på en zoologisk forskningsrejse til Vestafrika sommeren 1961).
- m) Til indkøb af et termostatskab og en seriesnitmikrotom 3.010 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Gunnar Thorson).
42. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF VIDENSKABELIGE HJÆLPEMIDLER. Til subscription på fortsættelse af ordbøger i fondets eje samt til indbinding af disse 446 kr. 50 øre.
43. CARLSBERGFONDETS UDGRAVNING I HAMA til bearbejdelse af materialet 17.946 kr. 13 øre. Treogtyvende bidrag af samlede bevillinger på 378.678 kr. 74 øre.
44. Kaptajn, fhv. viceskoleinspektør M. P. CHRISTIANSEN som tilskud til dækning af udgifterne ved klichéfremstilling og trykning af en afhandling over danske tremellaceer i tidskriftet »Friesia« 1.000 kr.
45. Samme til trykning af afhandlingen »Danish Resupinate Fungi« II 15.000 kr.
46. Fhv. rigsbibliotekar, dr. SVEND DAHL som tilskud til honorering af redaktion og medarbejdere og til korrekturudgifter ved færdiggørelse af »Dansk skønlitterært Forfatterleksikon 1900–1950« (bogstaverne N–Ø) 9.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 12.000 kr. årlig.
47. Professor, dr. HENRIK DAM til biokemiske og ernæringsmæssige undersøgelser 17.787 kr. 77 øre.
48. DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE til fortsat virksomhed 3.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 14.775 kr.
49. DANSK FOLKEMINDESAMLING til udsendelse af en ekspedition til Grønland i sommeren 1961 med det formål at foretage en systematisk indsamling af eskimoisk musik 7.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 14.000 kr.
50. DANSK NATURHISTORISK FORENING som tilskud til trykning af bind 66 i håndbogsserien »Danmarks Fauna« 10.000 kr.

51. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB til udarbejdelse og udgivelse af Diplomatarium Danicum, 1. række, bind IV og V 2.840 kr. 42 øre. Sidste bidrag af større bevilling.
52. Samme til afslutning af samme værk, 2. række 4.576 kr. 33 øre. Sidste bidrag af større bevilling.
53. Samme til udarbejdelse af samme værk og Danmarks Riges Breve, 3. række 44.000 kr. Del af større bevilling.
54. Samme til indsamling af seddelmateriale til Ordbog over det ældre danske Sprog 65.312 kr. 10 øre. Del af større bevilling.
55. Samme til fortsættelse af indsamlingen til og prøveredaktion af supplement til Ordbog over det danske Sprog 32.631 kr. 32 øre. Tredie bidrag af bevillinger på i alt 92.527 kr. 91 øre.
56. Samme til udgivelse af »Danmarks gamle Købstadslovgivning« 7.000 kr. Sidste bidrag af større bevilling.
57. Samme til udgivelse af Middelalderens danske Bønnebøger bind III–V 4.000 kr. Fjerde bidrag af en bevilling på 26.050 kr.
58. Samme til færdiggørelse og trykning af variantapparat og det tekstkritiske tillæg til Holbergs samlede Skrifter 1.760 kr. 68 øre. Sidste bidrag af en bevilling på 34.056 kr.
59. Samme til forberedelse og fuldstændig udarbejdelse af manuskript til en udgave af Jacob Worm's levned og skrifter 2.666 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 11.666 kr.
60. Samme til udarbejdelse af trykfærdigt manuskript til en udgave af Zoëgas korrespondance 750 kr. Femte bidrag af en bevilling på 19.000 kr.
61. Samme til honorar til dr. Aage Hansen for redaktionsarbejde ved Holberg-ordbogen 6.950 kr. 28 øre. Sjette bidrag af samlede bevillinger på 51.161 kr. 25 øre.
62. Samme til honorar til samme for arbejde med en beskrivelse af moderne dansk 6.950 kr. 28 øre. Sjette bidrag af samlede bevillinger på 50.826 kr. 24 øre.
63. Samme som tilskud til trykning af »Ordbog over Danmarks Plantenavne« 10.503 kr. 49 øre. Sidste bidrag af samlede bevillinger på 40.803 kr. 09 øre.
64. Samme til udgivelse af J. N. Madvigs sprogfilosofiske afhandlinger 3.000 kr. Tredie bidrag af en bevilling på i alt 32.650 kr.

65. Samme til honorar til bibliotekar, mag. art. Daniel Preiz for arbejde med udgivelse af Breve fra og til Adam Oehlen-schläger 1809–29 og til trykning af kommentaren til første tekstbind 2.400 kr. Fjerde bidrag af to bevillinger på i alt 29.700 kr.
66. Samme til udgivelse af H. A. Brorsons visitatsindberetninger og udvalgte breve 1.187 kr. 50 øre. Tredie bidrag af en bevilling på i alt 9.500 kr.
67. Samme til oversættelse af Olai Wormii et ad eum doctorum virorum Epistolae 5.000 kr. Tredie bidrag af en bevilling på i alt 15.000 kr.
68. Samme til honorar- og fremstillingsudgifter til en udgave af komponisten C. E. F. Weyses breve 6.000 kr. Første bidrag af en bevilling på i alt 67.830 kr.
69. Samme til delvis dækning af honorar- og fremstillingsud-gifter til en udgave af Anders Arrebo's samlede skrifter 6.000 kr. Første bidrag af en bevilling på i alt 61.500 kr.
70. Professor, dr. M. DEGERBØL, cand. med. & mag. scient. B. LØPPENTHIN og museumsdirektør, professor, dr. H. M. THAMDRUP til zootopografiske undersøgelser i Sønderjylland 2.000 kr. Andet bidrag af en treårig bevilling på i alt 15.000 kr.
71. KOMITEEN FOR DEN DANSKE DOKAN-EKSPEDITION til afvik-lingen af udgravningen i 1957 og til dækning af halvdelen af udgiften ved videreførelse i 1961 af bearbejdelsen af ekspeditionens materiale 15.638 kr. 34 øre.
72. Fhv. bibliotekar, dr. A. G. DRACHMANN til undersøgelse over teknikkens historie i græsk og romersk oldtid samt over sagatidens sværd 3.000 kr.
73. Arkitekt, dr. EJNAR DYGGE (†) til arkæologiske arbejder og studier 18.000 kr.
74. Samme til dækning af udgifter ved arkæologiske arbejder 4.667 kr. 50 øre.
75. Samme til manuel medhjælp ved færdiggørelsen af Jelling publikationen 389 kr. 18 øre. Andet bidrag af en bevilling på 855 kr.
76. Samme til en rejse til München 886 kr.
77. Chargé de Recherches au C.N.R.S. FRODE E. ECKARDT til et ophold på Disko for at undersøge den arktiske vegetations transpiration 2.000 kr.

78. Professor, dr. SØREN EGEROD til filologiske og lingvistiske studier under en 4 måneders ekspedition til Nordsiam og 3–4 måneders studieophold i Hongkong 28.000 kr.
79. Arkivar HANS ELLEKILDE til fremstilling af manuskript til »Nordens Gudeverden« III, Guder og Myter 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
80. Redaktør, cand. mag. POVL ENGELSTOFT (†) til kulturhistoriske undersøgelser, væsentlig i forbindelse med redaktionen af Trap: Danmark 5.000 kr.
81. Samme til ordning, komplettering og revision af det til en ny udgave af Wibergs Præstehistorie indsamlede stof 9.375 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 12.500 kr. årlig.
82. Samme og overarkivar, ordenshistoriograf, dr. BJØRN KORNERUP (†) som honorar vedrørende afslutning af indsamling af stof til en ny udgave af samme værk 3.125 kr. Sidste bidrag af større bevilling.
83. Universitetslektor, dr. W. ERICHSEN til arbejde inden for ægyptologien 18.000 kr.
84. Professor emer., dr. KNUD FABRICIUS til studier over Danmarks historie 1.200 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
85. Professor SVEND FREDERIKSEN som tilskud til en rejse fra U.S.A. via Grønland til Danmark med ophold her i ca. 1¹/₂ måned med henblik på udgivelse af canadiske eskimotekster 7.000 kr.
86. Professor, dr. ASTRID FRIIS til honorering af medhjælp til studier i 16. og 17. århundredes historie 2.140 kr. 50 øre.
87. KOMITEEN FOR CARLSBERGFONDETS ARKÆOLOGISKE EKSPEDITION TIL FØNIKIEN til videreførelse af den arkæologiske ekspedition til Fønikien i 1960 og 1961 under ledelse af professor, dr. P. J. Riis 167.492 kr. 55 øre. Fjerde bidrag af to bevillinger på i alt indtil 800.000 kr.
88. Fhv. lektor, dr. OLAF GALLØE til botaniske undersøgelser 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
89. Samme som yderligere bevilling til fremstilling af farveklicheer til »Natural History of the Danish Lichens« 4.000 kr.
90. Fhv. overinspektør, dr. GEORG GALSTER til studier i Eng-

- lands og Danelagens historie indtil 959 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
91. Dr. AXEL GARBOE til undersøgelser vedrørende geologiens historie i Danmark 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
 92. Sognepræst JØRGEN GLENTHØJ til dækning af udgifter ved studier over Dietrich Bonhoeffer og den tyske bekendelseskirkes historie fra midten af 1920'erne til midten af 1940'erne 2.445 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 13.345 kr.
 93. Samme til dækning af udgifter, navnlig rejseudgifter, ved indsamling af materiale vedrørende Dietrich Bonhoeffer og den tyske kirkekamp i Hitlertiden, med særligt henblik på forholdet mellem den tyske kirke og udlandets kirker 2.800 kr.
 94. Rigsantikvar, dr. P. V. GLOB til arkæologiske undersøgelser på Bahrain, i sheikedømmerne Qatar og Kuwait samt eventuelt sultanatet Oman 60.000 kr. Syvende bidrag af bevillinger på i alt 360.000 kr.
 95. Professor, dr. KAI GRAM (†) til dækning af udgifter ved en undersøgelse af enebærkrat 1.870 kr. 43 øre.
 96. Samme til dækning af udgifter til vegetationsundersøgelser af hedestrækninger under Ulborg statskovdistrikt 7.600 kr.
 97. Mag. scient. JOHN GRAAE til teknisk assistance ved enzymkinetiske undersøgelser 75 kr.
 98. Fhv. afdelingsleder, dr. OLAF HAGERUP (†) til bearbejdelse af botanisk materiale samlet i Indien, Afrika, Arktis og Danmark 1.000 kr.
 99. Samme og fhv. lektor VAGN PETERSSON som tilskud til udgivelse af »Botanisk Atlas« II 8.000 kr.
 100. Professor, dr. ANDERS HALD til dækning af udgifter ved beregning af tabeller over stikprøveplaner 4.700 kr. Første bidrag af to bevillinger på i alt 14.000 kr.
 101. Museumsinspektør, dr. MARGRETHE HALD til undersøgelser af primitive væve- og tekstiltekniker i hollandske museer 1.200 kr.
 102. Dr. MARIE HAMMER til bearbejdelse af Berlesemateriale fra Peru, Chile og sydlige Argentina 2.000 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 6.000 kr.

103. Professor, dr. LOUIS L. HAMMERICH til videnskabelig virksomhed, navnlig studier inden for middelalderfilologi og linguistik 4.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
104. Samme til sekretærhjælp 2.068 kr. 66 øre.
105. Professor, dr. KNUD HANNESTAD til 3 rejser til Italien i forbindelse med studier over Italiens historie i 6. århundrede, med særligt henblik på forbindelsen med Byzans 1.935 kr. Første bidrag af en bevilling på 6.300 kr.
106. Samme til litteraturanskaffelser til brug ved studier over Italiens historie i 6. århundrede, med særligt henblik på forbindelsen med Byzans 791 kr. 82 øre. Første bidrag af en bevilling på 900 kr.
107. Dr. KAJ HANSEN til undersøgelser over søernes sedimenter 1.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
108. Fhv. bibliotekar VALDEMAR HANSEN til en studierejse til Frankrig 2.000 kr.
109. Dr. AAGE HANSEN til medhjælp ved udarbejdelsen af »Hovedlinier af den lydlige udvikling i dansk« 1.902 kr. 88 øre. Andet bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
110. Konservator, dr. HANS HELBÆK til medhjælp og dækning af udgifter ved historisk-botaniske undersøgelser 1.202 kr. 37 øre. Andet bidrag af en bevilling på 7.000 kr.
111. Arkivar VELLO HELK til fuldførelse af en afhandling om jesuiterpateren Laurentius Nicolai Norvegus og modreformationen i Danmark-Norge 5.811 kr. 50 øre. Første bidrag af en bevilling på 8.500 kr.
112. Dr. AXEL M. HEMMINGSEN til trykning af en ornitologisk afhandling i Videnskabelige meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening 2.360 kr.
113. Samme til trykning af en entomologisk afhandling sammesteds 2.145 kr.
114. Samme til dækning af udgifter ved fuldførelse af en afhandling om tipulideæg 804 kr. 74 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
115. Samme til undersøgelser over den biologiske konvergens mellem ormløver (*Vermileonidae*) og myreløver (*Myrmeleonidae*) 1.500 kr. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
116. Fhv. direktør ved observatoriet og professor ved universitetet i Leiden, dr. EJNAR HERTZSPRUNG til arbejde på

- astrofysisk område 5.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
117. HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND til trykning af værket »Borgmestre og rådmænd, bysekretærer og byfogeder i Flensborg 1550–1848« 3.500 kr.
 118. Fhv. overarkivar, dr. HOLGER HJELHOLT til historiske studier 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
 119. Professor, dr. LOUIS HJELMSLEV til videnskabelig medhjælp 2.341 kr.
 120. Samme til medhjælp ved forberedelse af en udgave af en albansk tekst: Pall Sqiro's translitteration af og interpretation af Buzuk's Missale 2.288 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 8.500 kr.
 121. Amanuensis, cand. mag. KJELD HOLMEN til en botanisk forskningsrejse til Alaska sommeren 1961 6.976 kr.
 122. Dr. KR. HOLT-HANSEN til eksperimentelle undersøgelser af synsoplevelser, fortrinsvis ved korte tidsintervaller 3.284 kr. 99 øre. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 9.600 kr.
 123. Professor, dr. ERIK HOLTVED til bearbejdelse af østgrønlandske trommestridssange ved Jens Rosing 6.000 kr.
 124. Lektor, cand. mag. RIKARD HORNBY til trykning af Personnavneordbogen 6.972 kr. 45 øre. Syttende bidrag af samlede bevillinger på 234.950 kr.
 125. Vice-efor, cand. mag. ELISABETH HUDE til studier over Johanne Luise Heiberg 1860–90 3.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
 126. Professor, dr. CARSTEN HØEG (†) til en rejse til det græske patriarkats kloster i Jerusalem med henblik på farvefoto-grafering af et byzantinsk musikhåndskrift 30.620 kr. 16 øre.
 127. Samme og professor, dr. FRANZ BLATT til en dansk medarbejders ophold ved Thesaurus Linguae Latinae 7.781 kr. 59 øre. Sidste bidrag af tre bevillinger på i alt 20.531 kr. 59 øre, jfr. ovenfor nr. 15.
 128. Professor, dr. POUL HØYBYE til køb af fotokopier af senmiddelalderlige håndskrifter til brug ved undersøgelser over lærebøger i italiensk og tysk 79 kr. 09 øre. Første bidrag af en bevilling på 150 kr.
 129. Mag. art. ERIK IVERSEN til en studierejse til de ægyptiske samlinger i Leyden, Turin og Rom 4.400 kr.

130. Statsgeolog, dr. JOHS. IVERSEN til naturvidenskabelige undersøgelser i Draved skov 1.000 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 4.800 kr.
131. Samme til indretning af en træhytte i Draved med henblik på udførelsen af orienterende laboratoriearbejder og til anskaffelse af materiel til brug ved feltarbejde og bearbejdelse 942 kr. 52 øre. Tredie bidrag af en bevilling på 13.044 kr.
132. Samme til målinger og tilsyn i forbindelse med naturvidenskabelige undersøgelser i Draved 500 kr. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
133. Samme til indsamling af arkivmateriale om Draved skov i landsarkivet i Åbenrå 750 kr. Første bidrag af en bevilling på 1.000 kr.
134. Læge LARS JACOBSEN til et studieophold ved Columbia University, New York, med henblik på undersøgelser over stråleinducerede misdannelser 7.000 kr.
135. Dr. LIS JACOBSEN (†) til videnskabeligt arbejde (I Ibsenstudier, II Runologiske undersøgelser) 3.000 kr.
136. Samme til medhjælp ved videnskabeligt arbejde 2.609 kr. 67 øre.
137. Samme til sekretærhjælp 4.000 kr.
138. Samme til dækning af udgifter ved videnskabeligt arbejde 2.400 kr.
139. Samme til fremstilling af 4 plancher til en afhandling om Rökstenen 350 kr.
140. Samme til indkøb af et eksemplar af Hundreårsutgaven af Henrik Ibsens samlede værker I–XXI 1.977 kr. 98 øre.
141. Cand. mag. GOTTLIEB JAPSEN til udarbejdelse af en historisk fremstilling af det dansksprogede skolevæsen i Nordslesvigs landdistrikter fra slutningen af det 18. århundrede til ca. 1850 6.000 kr.
142. Professor, dr. KAI ARNE JENSEN til apparater og instrumenter 2.725 kr. Femte bidrag af en bevilling på 15.000 kr.
143. Mag. scient. POUL K. JENSEN og afdelingsleder, dr. EJGIL BOJESEN som tilskud til køb af et kombineret amperometer- og skriveapparat 1.550 kr.
144. Professor, dr. KNUD JEPPESEN til studier over italiensk musik særligt i det 16. århundrede 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.

145. Samme til dækning af de for ham forbundne udgifter ved rejse til og studieophold i Italien i 2 perioder à 9 måneder 13.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
146. Professor, dr. KNUD JESSEN til dækning af udgifter ved en kartografisk, biologisk og kemisk undersøgelse af det afgravede brunkulsareal ved Nr. Vium 800 kr. Første bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
147. Samme og direktør, dr. H. ØDUM til undersøgelse af søjleprofiler fra bunden af danske farvande 2.700 kr. Ellevte bidrag af samlede bevillinger på 27.800 kr.
148. Professor, dr. AAGE KABELL til dækning af udgifter ved udarbejdelse og udgivelse af »Metrische Studien II: Antiker Form sich nähernd« 1.500 kr.
149. Professor, dr. ANDERS KJÆR til medhjælp ved studiet af nye aminosyrer i højere planter 4.679 kr. 35 øre. Første bidrag af en bevilling på 4.800 kr.
150. Professor, dr. OLE KLINDT-JENSEN til tegning og fotografiering af oldsager til publikation af Bornholms yngre jernalder og ældste middelalder 525 kr. Andet bidrag af en bevilling på 4.000 kr.
151. Samme til en studierejse til polske og russiske museer 4.000 kr.
152. Professor, dr. HAL KOCH til udgivelse af »Religionshistorisk Brevveksling« – korrespondancer mellem dr. J. P. Jacobsen og hans fagfæller 2.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 39.000 kr.
153. Dr. LAUGE KOCH til geologiske og geografiske undersøgelser vedrørende Østgrønland 2.000 kr.
154. Fhv. overlæge, dr. KNUD H. KRABBE (†) til teknisk assistance (tegning) til et arbejde om hjerneudviklingen i fosterlivet hos en række urodele amfibier 1.023 kr. 78 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.250 kr.
155. Fhv. museumsbestyrer, dr. P. L. KRAMP til zoologiske undersøgelser, særlig over medusernes morfologi, systematik og zoogeografi 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
156. KULTURHISTORISK LEKSIKON til sikring af leksikonnets udnyttelse af Danmarks middelalderlige kilder ved ansættelse af en ansvarlig dansk redaktør (cand. mag. Allan Karker) 9.000 kr. Fjerde bidrag af samlede bevillinger på 36.000 kr.

157. Dr. VILH. LA COUR til studier over dansk borgbygning i oldtid og middelalder 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
158. Samme til rentegning af opmålingsplaner og snit fra gravningerne på Næsholm 1935–57 184 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 1.500 kr.
159. Samme til gravning syd for kernetårnet på Rugtved samt til en afsluttende kontrolgravning sammesteds i alt 3.000 kr.
160. UDVALGET TIL UDGIVELSE AF KILDER TIL LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE til færdiggørelse af udgaven af Åsum herreds tingbøger 1640–48 og til udarbejdelse og udgivelse af registre til nævnte tingbogsrække samt til Skast herreds tingbøger 1636–40, subsidiært 1636–38 5.687 kr. 89 øre. Ottende bidrag af to bevillinger på i alt 112.866 kr.
161. Samme som tilskud til udgivelsen af en kommenteret udgave af Århusgård og Åkær lens jordebøger 1544 3.506 kr. Andet bidrag af en bevilling på 7.400 kr.
162. Lektor, mag. scient. JOHAN LANGE som tilskud til en botanisk studierejse til Kenya 7.000 kr.
163. Professor, dr. MORTEN LANGE til videnskabelig medhjælp ved mykologisk arbejde 3.924 kr. Andet bidrag af en bevilling på 15.696 kr.
164. Professor, dr. JENS PETER LARSEN til en studierejse til amerikanske biblioteker i august 1961 4.000 kr.
165. Docent, dr. HILDE LEVI til teknisk assistance ved autoradiografiske undersøgelser i tiden 1.1.–31.3.1961 3.600 kr.
166. Fhv. lektor, dr. VILH. LORENZEN (†) til studier af dansk bykultur- og bybygningshistorie 2.000 kr.
167. Forfatteren HANS LYNGE til folkløristiske undersøgelser på Grønland 2.500 kr. Andet bidrag af en bevilling på 5.000 kr.
168. Professor, dr. JØRGEN LÆSSØE til medhjælp i 1 år ved bearbejdelsen af indskrifterne fra Tell Shemshāra 300 kr. Andet bidrag af en bevilling på 3.600 kr.
169. Samme til medhjælp i ti måneder ved den afsluttende bearbejdelse af indskrifterne fra Tell Shemshāra og ved udarbejdelsen af en monografi over det nordlige Mesopotamiens historie i det 3. og 2. årtusinde 3.600 kr.
170. Dr. GREGOR MALANTSCHUK til afslutning af et arbejde om Søren Kierkegaards dialektiske metode 4.200 kr.

171. MARINBIOLOGISK LABORATORIUM til drift af laboratoriet og fortsat publikation af det af Carlsbergfondets Dana-Ekspedition 1928–30 hjembragte materiale 82.938 kr. 03 øre.
172. Overinspektør, dr. THERKEL MATHIASSEN til studier over dansk stenalder 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
173. Professor emer. FR. JENS MATHIESEN til palæo-botaniske studier 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
174. Docent, lektor, dr. NIELS THYDSEN MEINERTZ til undersøgelser over ansigtsmuskulaturen og dens innervation hos pattedyrene 1.200 kr.
175. Universitetsadjunkt, dr. AGNETE MUNCH-PETERSEN til aflønning af en teknisk assistent til hjælp ved undersøgelse og karakterisering af enzymer, der katalyserer en fosforilyring af deoxynukleosider til deoxynukleotider, 10.822 kr. Første bidrag af to bevillinger på i alt 14.446 kr.
176. Fhv. redaktør, dr. ERIK MØLLER (†) til udarbejdelse af en håndbog i almindelig historie inden for liberalismens tidsalder 3.000 kr.
177. Ordbogsredaktør, dr. KRISTEN MØLLER til fuldførelse af en monografi over gamle fiskeredskaber og fiskemetoder inden for det danske fiskeri 500 kr. Sidste bidrag af to bevillinger på i alt 8.000 kr.
178. Samme til undersøgelser over gamle fiskeredskaber og fiskemetoder inden for det danske fiskeri 1.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 5.500 kr.
179. Dr. VILH. MØLLER-CHRISTENSEN til medicinsk-historiske studier 6.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 8.000 kr. årlig.
180. Samme til udgravninger i Næstved ved Sct. Jørgensgårdens kirkegård i Åderup og ved Sct. Jørgenskapellet ved Åkirkeby 362 kr. 68 øre. Sidste bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
181. Samme til skeletundersøgelse af Sct. Jørgens kapel og kirkegård i Åker sogn, Bornholm 6.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 10.000 kr.
182. Samme til trykning af monografien »Osseous Changes in Leprosy« 5.835 kr.

183. NATIONALMUSEET til udgivelse af »Danmarks Kirker« 37.332 kr. 50 øre. Del af større bevilling.
184. Teaterhistorikeren, museumsleder, dr. ROBERT NEIENDAM til teaterhistoriske studier 5.000 kr. Andet bidrag af en to-årig bevilling.
185. Universitetsadjunkt, mag. scient. JOHANNES NICOLAISEN til trykning og klichéfremstilling ved publicering af afhandlingen: »Essai sur la religion et la magie touarègues« 3.154 kr.
186. Docent, lektor, dr. ANKER NIELSEN til undersøgelser over genitalsegmenternes morfologi hos vårfluehunnerne 1.200 kr.
187. Afdelingsleder AXEL V. NIELSEN til ledelse af Astronomisk Selskabs sektion for iagttagelse af foranderlige stjerner 350 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 700 kr. årlig.
188. Afdelingsleder, lektor, dr. EIGIL NIELSEN til tegnearbejder til 3.—4. bind af en monografi over den grønlandske Trias-fiskefauna 862 kr. 75 øre. Sidste bidrag af en bevilling på 1.500 kr.
189. Samme til præparation af fossile hvirveldyr fra Østgrønland og fra Limfjordsområdet 2.411 kr. 16 øre. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
190. Samme og afdelingsleder, mag. scient. B. ESKE KOCH til palæontologiske og stratigrafiske undersøgelser i Limfjordsområdets molerforekomster 2.500 kr. Andet bidrag af en bevilling på 7.500 kr.
191. Afdelingsleder, lektor, dr. MARIUS NIELSEN til undersøgelser over respirationens, kredsløbets og legemstemperaturens regulering 2.000 kr.
192. Samme til teknisk medhjælp ved undersøgelser over varme-regulationen under muskelarbejde 2.850 kr. Andet bidrag af en bevilling på 11.400 kr.
193. Samme til lønning af en laboratorieassistent 3.525 kr. 99 øre.
194. Professor, dr. NIELS NIELSEN til Skalling-laboratoriets drift 10.000 kr. Trettende bidrag af samlede bevillinger på 168.000 kr.
195. Samme til udsendelse af »Meddelelser fra Skalling-laboratoriet« i året 1960 3.000 kr.
196. Samme til fremstilling af et atlas over Danmark 21.255 kr. 42 øre. Sidste bidrag af en bevilling på 105.000 kr.

197. Samme som afsluttende bevilling til dækning af udgifter ved en undersøgelse vedrørende afblæsning og muldflugt 5.000 kr.
198. Samme og amanuensis, cand. mag. BØRGE FRISTRUP til dækning af underskud ved Danmarks deltagelse i den glaciologiske afdeling af arbejdet under det internationale geofysiske år 1957/58 5.000 kr.
199. Overbibliotekar PEDER NIELSEN til udfærdigelse af tegninger til en monografi over de vest-palaearktiske Limoniider 197 kr. 44 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
200. Museumsinspektør HANS NORLING-CHRISTENSEN til en studierejse til Frankrig for at undersøge den gallo-romerske produktion af bronzekasseroller 2.700 kr.
201. Museumsinspektør, dr. OTTO NØRN til kunsthistoriske studier og dækning af udgifter ved disse 6.000 kr.
202. Samme til en udtømmende redegørelse for Kronborgs bygningshistorie 500 kr. Sidste bidrag af en femårig bevilling på 1.000 kr. årlig.
203. NUMISMATISK FORENING som tilskud til udgivelse af overretssagfører Holger Hedes værk om det dansk-norske monarkis mønter fra 1541 til nutiden 15.000 kr.
204. Professor, dr. PER NYKROG til et studieophold i Paris for at gøre forarbejder til en afhandling om Balzac's verdensbillede 7.500 kr.
205. Professor, dr. N. E. NØRLUND til matematiske og geodætiske studier 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
206. Dr. CARSTEN OLSEN til undersøgelser over planternes ionoptagelse 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
207. Fuldmægtig SIGURD OLSEN til dækning af udgifter ved en undersøgelse af kulturpåvirkninger af vegetationen i Tystrup-Bavelse sø 1.400 kr. Andet bidrag af en bevilling på 4.200 kr.
208. Fhv. afdelingsleder, mag. scient. C. V. OTTERSTRØM (†) til arbejde med de ferske vandes biologi (limnologi) i almindelighed og specielt med ferskvandsfiskenes biologi og faunistik 1.200 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
209. Afdelingsleder, dr. C. OVERGAARD NIELSEN til assistance i forbindelse med undersøgelser over enchytræerne 3.000 kr.

210. Professor, dr. S. A. PALLIS til sekretærhjælp til udarbejdelse af manuskript til en religionshistorie 4.074 kr. 43 øre. Første bidrag af en bevilling på 8.000 kr.
211. Professor, dr. CHRISTIAN POULSEN til lønning af videnskabelig medhjælp ved bearbejdelsen af ældre palæozoisk fossilmateriale fra Nordgrønland 3.750 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling på 5.000 kr. årlig.
212. Direktør, dr. VAGN POULSEN til studium af den græske og den romerske portrætkunsts historie 6.000 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 9.000 kr.
213. Videnskabelig assistent, mag. scient. ERIK RASMUSSEN til dækning af udgifter ved en undersøgelse over børsteormen *Pygaspio elegans'* forplantningsbiologi 208 kr. 51 øre. Ottende bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
214. Samme til dækning af udgifter ved fuldførelse af en biologisk-faunistisk undersøgelse af det lavere dyreliv i Isefjord 2.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 4.000 kr.
215. Lektor, dr. JENS RASMUSSEN til udarbejdelse af en afhandling om prosastilen i den romantiske tidsalder i Frankrig 4.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 8.000 kr.
216. Forfatteren POUL RASMUSSEN som tilskud til trykning af en afhandling om Århus bispestols jordegods og dets historie 1.800 kr.
217. Professor, dr. ANDERS REIZ til honorering af medhjælp til fremstilling af konstruktionstegninger for astronomiske instrumenter 4.800 kr.
218. Samme til honorering af medhjælp ved observationer med Brorfelde-observatoriets meridiankreds samt ved beregningsarbejder i forbindelse med disse observationer 4.775 kr.
219. RHODOSEKSPEDITIONEN til bearbejdelse og udgivelse af dens materiale 434 kr.
220. Samme til erhvervelse af en del af restoplaget af Lindos I 7.696 kr. 86 øre.
221. Samme til trykning samt til udsendelse af Lindos III 72.438 kr. 12 øre.
222. Professor ALFRED ROSENKRANTZ til medhjælp ved ordnings- og sorteringsarbejde under behandling af det siden 1938 i Vestgrønland indsamlede forsteningsmateriale fra kridt- og

- tertiærformationen 1.600 kr. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
223. Samme til afbildning (tegning) af mollusker fra danien-paleocæn-aflejringerne i Danmark og Grønland 3.562 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 7.600 kr.
224. Professor, dr. PAUL V. RUBOW til en rejse til England 2.000 kr.
225. Afdelingsleder, dr. FINN SALOMONSEN til undersøgelse af Grønlands fugle ved hjælp af ringmærkning 701 kr. 92 øre. Ellefte bidrag af samlede bevillinger på 16.425 kr.
226. Samme som yderligere tilskud til en økologisk undersøgelse af de grønlandske søfugle-kolonier 3.000 kr.
227. Professor, dr. C. E. SANDER-HANSEN til medhjælp og andre udgifter ved videreførelse af de leksikalske og grammatiske seddelsamlinger på universitetets ægyptologiske institut 5.600 kr. Tredie bidrag af en femårig bevilling på i alt 29.000 kr.
228. Samme til assistance til videnskabeligt arbejde 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 3.600 kr. årlig.
229. Pastor, dr. GUSTAV SCHERZ til studier over Niels Stensens liv og gerning og til dækning af udgifter ved disse studier 2.500 kr. Første bidrag af en toårig bevilling på 5.000 kr. årlig.
230. Direktionssekretær, cand. mag. ARNE SCHIØTZ til en zoologisk forskningsrejse til tropisk Vestafrika 20.366 kr.
231. Forfatteren AUGUST F. SCHMIDT til studier i den danske almues naturdyrkelse, sædvaneret og sagndigtning samt til egnshistoriske undersøgelser 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
232. Afdelingsleder, dr. A. SKOVSTED til studier af lavere svampe 2.400 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
233. Fhv. museumsdirektør, cand. mag. VILH. SLOMANN til studier over forbindelsen mellem Orientens og Europas kunst 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
234. Professor, dr. AXEL STEENSBERG til medhjælp ved bearbejdelsen af materiale fra undersøgelsen af middelalder-agre i Borupris skov ved Tystrup sø 335 kr. 06 øre. Andet bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
235. Samme til medhjælp ved bearbejdelse af det arkæologiske

- materiale fra undersøgelsen af landsbyen Borups tomt i Borupris skov ved Tystrup sø og til påløbende mindre udgifter i forbindelse med denne bearbejdelse 927 kr. 95 øre. Første bidrag af en bevilling på 15.000 kr.
236. Samme og overinspektør, dr. J. TROELS-SMITH til afsluttende pollenanalytisk datering af Andbjerg-ploven 1.075 kr. Sidste bidrag af to bevillinger på i alt 7.945 kr.
237. Professor, dr. HØLGER STEN til medhjælp ved udgivelsen af bind II og III af Kr. Sandfelds og Hedvig Olsens »Syn-taxte roumaine« 3.500 kr. Andet bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
238. Samme som tilskud til trykning af bind II af samme værk 4.737 kr. 72 øre.
239. Docent, dr. OVE STEN-KNUDSEN til et ophold på Stazzione Zoologica, Napoli, for at foretage en kombineret undersøgelse af de optiske og mekaniske ændringer i den initiale fase af muskelkontraktionen 4.464 kr.
240. Professor, dr. AD. STENDER-PETERSEN til anskaffelse af bøger i forbindelse med udarbejdelsen af en på tysk affattet »Polsk litteraturhistorie« 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
241. Samme til rejser i forbindelse med samme formål 1.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
242. Samme til en studierejse til Polen og Jugoslavien 6.775 kr.
243. Arboretforstander, dr. C. SYRACH LARSEN til undersøgelser over bævreaspens typer 2.400 kr.
244. SØE-LIEUTENANT SELSKABET til afsluttende udarbejdelse og udgivelse af et personalhistorisk arbejde om månedsløjtnanter i den danske flåde i årene 1801–14 3.568 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 5.479 kr. 60 øre.
245. Professor, havearkitekt C. TH. SØRENSEN som yderligere tilskud til udgivelse af bogen »Europas havekunst« 2.984 kr.
246. Professor, dr. THORVALD SØRENSEN til cytologisk assistance ved fortsatte studier over relationer mellem kromosomvariation og polymorfi hos nogle systematisk-kritiske planteslægter 195 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
247. Samme til cytologisk assistance til komplettering af studier over relationer mellem polymorfi og kromosomvariation

- hos samlearten *Caltha palustris* 285 kr. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
248. Samme til manuel assistance ved bearbejdelse af et foreliggende materiale vedrørende undersøgelser over polymorfien hos taxonomisk kritiske plantegrupper 230 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
249. Dr. ERIK TETENS NIELSEN til undersøgelse i Grønland af mygs sværmning 17.000 kr.
250. Museumsdirektør, professor, dr. H. M. THAMDRUP til undersøgelser over jyske landskabstypers økologi 8.000 kr.
251. Samme til undersøgelser over jordbundsfaunaens bidrag til omsætningen i forskellige jordbundstyper og sammenlignende studier over den totale energiomsætning i jordbund af forskellig karakter 1.350 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 24.400 kr.
252. Professor, dr. MATHIAS THOMSEN til dækning af udgifter ved undersøgelser over insekternes neurosekretoriske celler og endocrine kirtler 4.000 kr.
253. Professor, dr. RUDI THOMSEN til en studierejse til Grækenland i foråret 1961 5.000 kr.
254. Professor, dr. GUNNAR THORSON til dækning af udgifter ved studier over bunddyrlarvernes og de unge bundstadiers økologi i danske have 1.750 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 5.000 kr.
255. Samme til sorterings-, måle- og optællingsarbejde ved Marin-biologisk Laboratorium i Helsingør 2.100 kr. Første bidrag af en bevilling på 5.000 kr.
256. Samme til fremstilling af og eksperimenter med en »plovskraber« til brug på hårde sandbunde 700 kr. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
257. Direktør, dr. V. THORLACIUS-USSING til studier over billed- og møbelkunst i Danmark fra sidste halvdel af 18. og begyndelsen af 19. århundrede 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
258. Pastor NIELS THULSTRUP til religionsfilosofiske studier, herunder til rejser til København og til anskaffelse af mikrofilm 9.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 12.000 kr.
259. Samme til udarbejdelse af et værk om Søren Kierkegaards

- og Hegels filosofi 500 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 12.000 kr.
260. Overbibliotekar, dr. H. TOPSØE-JENSEN til H. C. Andersen-studier 1.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
261. Overinspektør, dr. J. TROELS-SMITH til pollenanalytiske undersøgelser af materiale fra den paleoeskimoiske boplads Sermermiut, Nordgrønland, ved magister Bent Fredskild 2.730 kr. 50 øre. Første bidrag af en toårig bevilling på 3.600 kr. årlig.
262. Samme til udarbejdelse af en kritisk oversigt over sen- og postglaciertidens transgressioner og regressioner i relation til Fennoskandias isostatisk bevægelser 3.600 kr.
263. Afdelingsleder, dr. S. L. TUXEN til medhjælp ved slibning af ravstykker indeholdende insekter 5.730 kr. Første bidrag af en bevilling på 8.000 kr.
264. Samme til trykning af resultaterne af en siden 1952 gennemført undersøgelse af insektfaunaen i Hansted-reservatet i Thy 3.000 kr.
265. Samme til en måneds ophold i Nancy for at studere proturer hos dr. B. Condé 2.500 kr.
266. UDGIVERSELSKABET FOR DANMARKS NYESTE HISTORIE til udgivelse af brevveksling mellem Frede Bojsen, Klaus Berntsen og Niels Neergaard 6.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 27.500 kr.
267. Samme til udgivelse af Frede Bojsens erindringer 1.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 45.000 kr.
268. Samme til registrering, indsamling og bearbejdelse af materiale samt affattelse af publikationer vedrørende besættelsestidens historie 27.500 kr. Første bidrag af en femårig bevilling på indtil 125.000 kr. årlig.
269. Samme til en publikation om Danmarks forhold til De forenede Stater under besættelsen 7.500 kr. Første bidrag af en treårig bevilling på indtil 30.000 kr. årlig.
270. UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND til videreførelse af »Danmarks gamle Folkeviser« 5.000 kr. Del af større bevilling.
271. Samme til afslutning af den danske del af Danmarks gamle Folkevisers melodibind 3.228 kr. Andet bidrag af en bevilling på 15.428 kr.

272. Samme til redaktion af udgaven Sydslesvigs Stednavne 5.000 kr. Del af større bevilling.
273. VIDENSKABERNES SELSKAB til trykning af selskabets jubilæumsskrift »Samlinger til Selskabets Historie« bind IV 36.066 kr. 50 øre. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 36.110 kr. 90 øre.
274. VIDENSKABERNES SELSKABS DUCANGEKOMMISSION til aflønning af medarbejdere ved den danske Ducange 528 kr. Del af større bevilling.
275. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION TIL UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE til kommissionens fortsatte virksomhed 2.500 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
276. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR VARETAGELSE AF A CRITICAL PĀLI DICTIONARY til honorering af medhjælp og til dækning af udgifter 36.575 kr. Del af større bevilling.
277. Direktør, dr. HELGE VOLSØE til tegninger til en afhandling om Nigerias padder af cand. mag. Arne Schiøtz 1.400 kr. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
278. Amanuensis, dr. AKSEL P. F. VOLTEN til bearbejdelse og udgivelse af demotiske papyri 2.000 kr.
279. Dr. SOPHUS WEBER til fysiske undersøgelser og beregninger 1.200 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
280. Professor, dr. TORKEL WEIS-FOGH til videnskabelig assistance i et år i forbindelse med studier over flyvebevægelsernes nervøse koordinering hos insekter 12.907 kr. 53 øre. Første bidrag af en bevilling på 17.378 kr.
281. Samme til laborantmedhjælp i to år ved undersøgelser over dannelsen af strukturproteinet resilin 3.600 kr. Første bidrag af en bevilling på i alt 26.536 kr.
282. Professor, dr. MOGENS WESTERGAARD til teknisk assistance ved populationsgenetiske undersøgelser over *Drosophila melanogaster* 7.909 kr. 31 øre.
283. Professor, dr. ÖJVIND WINGE til videnskabeligt arbejde 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
284. Rigsarkivar, dr. SVEND AAKJÆR til studier i ældre dansk landbrugs- og bebyggelseshistorie 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.

285. Samme til undersøgelse og afskrivning af kilder i arkiverne til brug ved disse studier 1.000 kr.

286. VIDENSKABERNES SELSKAB som årligt tilskud efter statutternes § X 20.000 kr. med tillæg på 20.000 kr.

287. CARLSBERGFONDETS UNIVERSITETSLEGAT FOR AARHUS UNIVERSITET (jfr. beretning 1943-44 s. 80). I 1960-61 er udbetalt 3.000 kr. til mag. art. FINN MATHIASSEN.

288. CARLSBERG-WELLCOME STIPENDIER FOR BRITISKE OG DANSKE VIDENSKABSMÆND (jfr. beretning 1956-57 s. 94-95). Stipendierne for det akademiske år 1961-62 er tildelt dr. A. F. HAYWARD, Department of Anatomy, University of Glasgow, til elektron-mikroskopiske studier ved Carlsberg Laboratoriets fysiologiske afdeling af enkelte cellers næringsoptagelse, dr. S. L. ROWLES, School of Dental Surgery, The Medical School, Birmingham, til studier på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole af kalciumfosfaterne med specielt henblik på dem, der forekommer i tandvæv, og docent ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, dr. EMIL POULSEN til studier ved the Medical Research Council Laboratories, Carshalton, Surrey, af den neurotoksiske virkning af alkylfosfater og lignende forbindelser. I 1960-61 er udbetalt 15.167 kr. 40 øre.

289. CARLSBERGFONDETS BIOLOGISKE INSTITUT. Til institutets drift i 1960-61 er udbetalt 434.683 kr. af afdeling B, jfr. regnskabet for afdeling B s. 118.

Af det den 4. september 1958 oprettede CARLSBERGFONDETS LEGAT FOR DEN KGL. VETERINÆR- OG LANDBOHØJSKOLE (jfr. beretning 1957-58 s. 106-107) har det i henhold til fundatsen nedsatte legatudvalg i tiden indtil 1. marts 1961 uddelt følgende beløb:

1. Professor, dr. ANDERS KJÆR til anskaffelse af LKB-Uvicord ultraviolet absorptiometer med automatisk registrering til hjælp i løbende undersøgelser af heterocycliske og svovlholdige indholdsstoffer i højere planter 6.200 kr.
 2. Amanuensis KJELD RASMUSSEN til studium i marken og laboratoriet af nedbrydningen af svovlforbindelser i brun-
kulsklæg, som udsættes for luften, 1.100 kr.
 3. Amanuensis HELGE VEDEL til aflønning af teknisk assistance i forbindelse med undersøgelser over danske enekrats økologi og topografi 2.000 kr.
 4. Professor, dr. E. K. GABRIELSEN til undersøgelser over fotosynteseprocessens initiale induktion hos etiolerede planter 5.000 kr.
 5. Amanuensis GUSTAV JENSEN til undersøgelser over have- og landbrugsplanters rodånding og ionoptagelse 5.000 kr.
 6. Dendrolog JOHAN LANGE til aflønning af en midlertidig ansat videnskabelig tegner ved dendrologisk afdeling under afdelingen for systematisk botanik 1.000 kr.
 7. Amanuensis, dr. KNUD VEJLBY til fortsættelse af undersøgelser over induktionsfænomener ved fotosyntesen 5.000 kr.
-

Carlsbergfondets biologiske Institut

Leder: Professor, dr. ERIK ZEUTHEN.

Professor ERIK ZEUTHEN har sammen med institutets assistenter og gæster fortsat de i beretningen for 1959–60 skitserede og nedenfor nærmere beskrevne cellefysiologiske undersøgelser. Cellens vækst og deling blev studeret med anvendelse af kunstigt synkroniseret *Tetrahymena*.

I årets løb har professor ZEUTHEN holdt et foredrag (marts 1961) i Selskabet for Medicin og Therapi: »Studier over cellens deling«. Ved et internationalt »Postgraduate Course in Cellular Biology« har han i april 1961 i Glasgow holdt en forelæsning om institutets arbejde. Universitetet i Edinburgh blev besøgt ved samme lejlighed. I maj 1961 deltog han i Prag i »First International Conference of Protozoologists« og gav en meddelelse.

Cand. med. PAUL PLESNER vendte d. $\frac{1}{8}$ 1961 tilbage fra et års ophold som Rockefeller stipendiat hos dr. Mahlon B. Hoagland ved Harvard University, hvor han havde status som Research Associate. Han fortsætter nu det arbejde over proteinsyntesemekanismerne igennem cellens cyklus, som blev påbegyndt i Boston.

Cand. mag. fru KIRSTEN HAMBURGER har afsluttet de i beretningen for 1957–58 omtalte undersøgelser over virkningen af cellegifte (hæmmere af den oxydative fosforylering) på celledelingen. En afhandling er indsendt til publikation. Hun har fortsat det i beretningerne for 1958–59 og 1959–60 omtalte arbejde over enzymerne i det synkroniserede cellemateriale. Sammen med dr. MIRO BRZIN (se denne) har hun desuden målt acetylcholinesterasens aktivitet i *Tetrahymena*. Fru Hamburger har haft orlov fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{6}$ 1961.

Med anskaffelsen i det forløbne år af et Akashi-elektronmikroskop til fælles anvendelse for institutet og for Carlsberg Laboratoriets fysiologiske afdeling fulgte oprettelsen af en extraordinær halvdagsassistentstilling, siden $^{15}/_3$ 1961 besat med mag. scient. fru JYTTE REICHSTEIN NILSSON. Undersøgelser af Tetrahymena's finstrukturer er påbegyndt. Fru NILSSON deltog i kongressen i Prag.

Cand. mag. LEIF RASMUSSEN har med støtte af Statens almindelige Videnskabsfond afsluttet de i beretningen for 1959-60 omtalte undersøgelser over proteinsyntese som betingelse for celledeling. Den postulerede proteinsyntese karakteriseres ved anvendelse af inhibitorer (p-fluorofenylalanin). En afhandling er indsendt til publikation. Cand. mag. LEIF RASMUSSEN har i samarbejde med dr. ROSEMARY CROCKETT (se denne) påbegyndt søjle-kromatografiske undersøgelser med det formål at adskille og karakterisere cellens proteiner i forskellige faser af delingscyklus. Cand. mag. LEIF RASMUSSEN deltog i det internationale kursus i Glasgow.

Dr. ROSE E. CERRONI (Vanderbilt University, Tennessee, U.S.A.) har fortsat de i beretningen for 1959-60 omtalte undersøgelser. Indbygningen af radioaktivt mærket thymidin i cellekernerne blev målt radioautografisk. Normalt må Tetrahymena efter en deling syntetisere DNA, før en ny deling er mulig. I det synkroniserede system er dette ikke tilfældet. DNA har her antaget karakter af en depotsubstans, der blot fordeles i 2 på hinanden følgende delinger, ligegyldigt om fortsat syntese finder sted eller er kunstigt undertrykt. I det synkroniserede celledelingssystem er DNA-syntesen ude af trit med, men samtidig generationer foran, andre synteser (sandsynligvis af proteiner), der må gå umiddelbart forud for enhver celledeling. To rapporter er under udarbejdelse.

Dr. JOSEPH FRANKEL (Yale University, Connecticut, U.S.A.) har studeret den morfogenetiske udvikling af de synkroniserede Tetrahymena celler. Forud for en deling danner Tetrahymena altid en ny mund, der i delingen (25 minutter senere) tildeles den bageste dattercelle. Mundudviklingen er reversibel indtil kort før sin fuldendelse. Reversibilitet er iagttaget efter varme- og kuldechok og efter kortvarige behandlinger med aminosyreanalogen p-fluorofenylalanin. Tiden, der medgår til regression og den efterfølgende reparation af den skete skade, øges med graden af ud-

viklingen før skaden, og den svarer til den delingsforsinkelse, der, som tidligere beskrevet, induceres med synkroniserende varmekok og med agenser, der hæmmer proteinsyntesen. Morfologisk udvikling og kemisk delingsforberedelse synes derfor at være tæt korrelerede fænomener. — Dr. FRANKEL deltog i kongressen i Prag og gav en meddelelse.

Dr. D. S. NACHTWEY (Stanford University, California, U.S.A.) har studeret celledelingen efter ultraviolet (U.V.) bestråling og efter varme- og kuldebehandling. På et tidligt og definerbart stadium af den morfogenetiske udvikling synes der at blive dannet et kompleks ved reaktion mellem en U.V.-følsom og en varmfølsom substans. Reaktionen kan være en forudsætning for, at deling kan finde sted en time senere. Dr. NACHTWEY deltog i kongressen i Prag og gav en meddelelse.

Dr. GEORGE G. HOLZ JR. (Syracuse University, New York, U.S.A.) har med specifikke hæmmere studeret sterolernes betydning for vækst og deling i Tetrahymena.

Dr. ROSEMARY CROCKETT (Queen's University, Belfast, Nordirland) har med støtte af Rask-Ørsted Fondet studeret proteiner i Tetrahymena som ovenfor beskrevet.

Dr. JAY BARTON (Saint Joseph's College, Collegeville, Indiana, U.S.A.) har udviklet en metode til kvantitativ isolering af cellekerner fra alle stadier af den synkroniserede cellecyklus. Cellemembranen åbnes med digitonin, kernerne stabiliseres med spermidin og høstes ved centrifugering i en vægtfyldegradient.

Dr. MIRO BRZIN (Univerza v Ljubljani, Jugoslavien) har med støtte fra Rask-Ørsted Fondet foretaget undersøgelser over acetylcholinesterasen i Tetrahymena som ovenfor beskrevet. Dr. BRZIN's, i beretningen for 1959–60 nævnte, mikrokemiske undersøgelser blev meddelt ved »Vth International Congress of Biochemistry« i Moskva, august 1961. Sammen med Dr. MILAN KOVIC (se denne) har han udviklet en metode til elektromagnetisk balancering af en særlig dykkervægt. Følsomheden ved vejningen er i samme område som ved Cartesiansk dykkervejning (10^{-7} – 10^{-8} mg RW). En rapport er under udarbejdelse.

Dr. MILAN KOVIC (Univerza v Ljubljani, Jugoslavien) har med støtte af Rask-Ørsted Fondet medvirket ved udviklingen af den elektromagnetiske dykkervejning som ovenfor beskrevet.

Ved årets slutning ankom dr. JOHN G. MONER (University of

Massachusetts, Amherst, U. S. A.) og dr. JOHN R. CANN (University of Colorado, Denver, U.S.A.) for at studere ved institutet.

Dr. A. H. HAYWARD (University of Glasgow, Skotland) har som gæst fra Carlsberg Laboratorium arbejdet med elektronmikroskopet.

Følgende har i kortere tid studeret ved institutet: Dr. BRONKA BRZIN (Ljubljana, Jugoslavien), cand. med. CARSTEN JENSEN (København), mag. scient. BIRGIT HEGNER (København), dr. CARL TH. FRIZ (Carlsberg Laboratorium), cand. real. ARNE LØVLIE (Oslo, Norge) og dr. PETER SATIR (Chicago, U. S. A.).

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

BRZIN, MIRO og ERIK ZEUTHEN:

Quantitative evaluation of the thiocholine method for cholinesterase as applied to single end-plates from mouse gastrocnemius muscle. *Compt. Rend. Lab. Carlsberg*, **32**, 139 (1961).

FRANKEL, JOSEPH:

The effect of high temperature on morphogenesis in synchronized *Tetrahymena pyriformis* GL.

Abstracts, First International Conference of Protozoologists, Prag, Aug. 22-30, 1961, p. 117.

HOLZ, GEORGE G., JR.:

Actions of inhibitors of lipid metabolism on synchronized *Tetrahymena pyriformis* GL.

Abstracts, First International Conference of Protozoologists, Prag, Aug. 22-30, 1961, p. 128.

LØVLIE, ARNE:

En oversigt over de Cartesianske dykkermetoder.

Kemisk månedsblad nr. 3, 17, 1961.

NACHTWEY, D. S.:

Studies on cell division of synchronized *Tetrahymena pyriformis* with heat shock, X-rays, and ultraviolet light.

Abstracts, First International Conference of Protozoologists, Prag, Aug. 22-30, 1961, p. 158.

SALT, G. W.:

Feeding activity by *Amoeba proteus*.

Exp. Cell Res. **24**, 618 (1961).

SATIR, P. og E. ZEUTHEN:

Cell cycle and the relationship of growth rate to reduced weight (RW) in the giant amoeba *Chaos chaos* L.

Comp. Rend. Lab. Carlsberg, **32**, 241 (1961).

ZEUTHEN, ERIK:

Biochemical mechanism in temperature synchronization (*Tetrahymena pyriformis* GL.).

Abstracts, First International Conference of Protozoologists, Prag, Aug. 22–30, 1961, p. 238.

Synchronized growth in *Tetrahymena* cells.

»Growth in Living Systems«. Proceedings of an International Symposium on Growth, held at Purdue University on June 16, 17, and 18, 1960. Basic Books, Inc., New York, p. 135, 1961.

Dr. TAGE ASTRUP og medarbejdere har med støtte fra »The Josiah Macy Jr. Foundation«, New York, bragt undersøgelserne over fibrindeponeringens og fibrinolysens biokemi og fysiologi til en foreløbig afslutning, og gruppens arbejde er overført til »The James F. Mitchell Foundation«, Institute for Medical Research, Washington Clinic, Washington, D.C.

Læge PREBEN OLLENDORFF har bragt sine undersøgelser over plasmathromboplastin-systemet til afslutning.

Læge HANS J. FAARVANG har afsluttet undersøgelserne over trypsininhibitoren i urinen hos dyr og mennesker.

Læge AAGE LADEHOFF har afsluttet undersøgelserne over den fibrinolytiske aktivitet i urin og urinvejene.

Læge PREBEN OLLENDORFF deltog den 3.–6. september 1961 efter indbydelse i et symposium i Wiesbaden, som blev afholdt af den internationale blodcoagulations-komité. Desuden deltog han i det europæiske hæmatologiske selskabs 8. kongres i Wien (28. august–2. september 1961) med et foredrag: An inhibitor against initiation of clotting by glass.

H. WALDMANN-MEYER, M.Sc., deltog i den 5. panamerikanske kongres for farmaci og biokemi i Santiago, Chile (12.–19. november 1960) med en meddelelse om zoneelektroforese.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

ASTRUP, T. og P. OLLENDORFF:

Estimation of thromboplastin activation in plasma.

Scand. J. Clin. Lab. Invest., 1961, **13**, 377.

ASTRUP, T. og S. VAN CREVELD:

Normal fibrinolytic system in blood in congenital afibrinogenemia and its significance.

Thromb. Diath. Haemorrhagica, 1961, **6**, 188.

COCCHERI, S. og T. ASTRUP:

The haemostatic balance in the wall of large human vessels.

- Acta Tertii Europaei de Cordis Scientia Conventus. Romae A.D. MDCCCCLX, Exerpta Medica 1961, 1127.
- GROSSMAN, B. J. og T. ASTRUP:
In vitro effects of heparin and chondrotin sulfuric acid B on the generation of thrombin.
Scand. J. Clin. Lab. Invest., 1961, **13**, 79.
- OLLENDORFF, P., T. GEILL, T. ASTRUP og E. LUND:
The influence of diets containing certain animal and vegetable fats on the initiation of blood coagulation.
Acta Medica Scand., 1961, **170**, 351.
- AMRIS, C. J. og P. OLLENDORFF:
Coagulation inhibitor revealed by thrombotest.
The Lancet, 1961, **I**, 948.
- LADDEHOFF, AA. og J. RASMUSSEN:
Fibrinolysis and thromboplastic activity in relation to hemorrhage in transvesical prostatectomy.
Scand. J. Clin. Lab. Invest., 1961, **13**, 231.
- OLESEN, E. S.:
Fibrinolytic activity produced in guinea-pig serum by some human body fluids and by hyaluronic acid.
Scand. J. Clin. Lab. Invest., 1961, **13**, 37.

A fibrinolytic system in human plasma activated by peptone or acid polysaccharides.
Scand. J. Clin. Lab. Invest., 1961, **13**, 410.
- OLLENDORFF, PREBEN:
Variability in the thromboplastic system in horse plasma and transition from one thromboplastic defect to another.
Proc. 7th Congr. europ. Soc. Haemat., London 1959; part II, pp. 865 (Karger, Basel, 1960).

Christmas factor-mangel og heparin.
Ugeskrift for Læger 1961, **123**, 73.

Glass effect and platelet activity in Hageman plasma.
Thromb. Diath. Haemorrhagica, 1961, **6**, 104-117.

Coagulability of blood in acute myocardial infarction.
Acta Medica Scand., 1961, **169**, 373.

Blodets koagulationsforhold ved angina pectoris og akut coronarocclusion.
Ugeskrift for Læger, 1961, **123**, 874.
- RASMUSSEN, J. og AAGE LADDEHOFF:
Fibrinolytic activity in blood plasma after prostatectomy for benign hypertrophy.
Proc. 7th Congr. europ. Soc. Haemat., London 1959, part II, pp. 902 (Karger, Basel, 1960).
- STORM, O.:
Prophylactic pre-, per- and postoperative treatment with antiprothrombinic drugs in surgery.

Proc. 7th Congr. europ. Soc. Haemat., London 1959, part II, pp. 642–645 (Karger, Basel, 1960).

Prä- und peroperative Prophylaxe der Thrombose.

Antikoagulantien in der Humanmedizin. III. Hamburger Symposion über Blutgerinnung, 1960.

Thromb. Diath. Haemorrhagica, 1961, vol. 5, Suppl. p. 90.

OLLENDORFF, PREBEN, OLE STORM, INGE RYGG og EBBE ARNFRED:
Activation of the Thromboplastic and the Fibrinolytic System
During Extracorporeal Circulation.

Acta Chir. Scand., 1961, **122**, 217.

WALDMANN, H.:

Nuevos rumbos de la electroforesis en zonas.

Quinto Congreso Panamericano de Farmacia y Bioquimica, Santiago, Chile. 12 al 19 de Noviembre de 1960. Memoria, p. 126.

Institutets personale består ved udgangen af året 1960–1961 af følgende:

Professor, dr. phil. ERIK ZEUTHEN er forstander (ansat i denne stilling 1. august 1957).

Dr. phil. TAGE ASTRUP er ordinær assistent (ansat 1. oktober 1937, i den nuværende stilling 1. oktober 1939). Fra 1. januar 1961 har han orlov i 2 år for at varetage en stilling som leder af et forskningsinstitut i Washington.

Cand. med. PAUL PLESNER er ordinær assistent (ansat 1. august 1957, i den nuværende stilling 1. august 1958).

Cand. mag. fru KIRSTEN HAMBURGER er ekstraordinær assistent (ansat i denne stilling 1. april 1958).

Mag. scient. fru JYTTIE REICHSTEIN NILSSON er ekstraordinær halvdags-assistent (ansat i denne stilling 15. marts 1961).

Skrifter indsendt til Carlsbergfondet

I henhold til de vilkår, der gælder for modtagelse af bevil-
linger af afdeling B, er der vedrørende tiden 1. oktober 1960–
30. september 1961 til fondet indsendt følgende publikationer
(ordnede efter modtagernes navne¹):

THOMAS OTTO ACHELIS.

1. Woher stammen die Angler Studenten bis 1864? Jahrbuch des Angler Heimatvereins 1960.

ADELSAARBOGSFORENINGEN.

1. Danmarks Adels Aarbog. Redigeret af Sven Houmøller og Albert Fabritius, Årg. 78. 1961.

BØRGE BAK.

1. —, S. Detoni, L. Hansen-Nygaard, J. Tormod Nielsen og J. Rastrop-Andersen: Microwave Determination of the Structure of Ethyl Fluoride. *Spectrochimica Acta*. Vol. 16. No. 3. London, New York, Oxford, Paris 1960.
2. —, J. J. Christiansen og E. Madsen: Raman and Infrared Spectra of 1,4-Dichloro-2-butyne. *Acta Chemica Scandinavica*. Vol. 14. 1960.
3. —, Jørn Christiansen og Jørgen Tormod Nielsen: Preparation of Carbon Isotopically Labelled Thiophenes. *Acta Chemica Scandinavica*. Vol. 14. 1960.
4. — og Jørgen Tormod Nielsen: Infrared Absorption Spectra of Benzonitrile and its Monodeuterated Derivatives. *Zeitschrift für Elektrochemie. Berichte der Bunsengesellschaft für physikalische Chemie*. Band 64. Heft 5. Weinheim/Bergstr. 1960.

C. BARKER JØRGENSEN.

1. Per Rosenkilde og Karl Georg Wingstrand: Demonstration of Thyroid Follicles by Means of Silver Precipitation. *Acta Endocrinologica*. Vol. 37. 1961.

¹ Trykkestedet for bøger er København, hvor intet andet er angivet. Ved afhandlinger i tidsskrifter o.l. angives kun årgang og/eller bind (uden sidetal), derimod ikke, om afhandlingen er indsendt i særtryk.

C. J. BECKER.

1. Førromersk jernalder i Syd- og Midtjylland. Nationalmuseets Skrifter. Større Beretninger. VI. 1961.

KAJ BERG.

1. Næringsfattige, næringsrige og overnærede («søsyge») søer. Danmarks Naturfredningsforenings Årsskrift 1961.
2. On the Oxygen Consumption of Some Freshwater Snails. Verhandlungen der internationalen Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie. Vol. XIV. Stuttgart 1961.
3. — og Henry F. H. Reiter: Hudsygdom fremkaldt af Cercarier. Ferskvandsfiskeribladet. 59. årg. Nr. 2. 1961.
4. — og Henry F. H. Reiter: Observations on Schistosome Dermatitis in Denmark. Acta Dermato-Venereologica. Vol. 40. No. 5. 1960.
5. Pétur M. Jónasson: Masseforekomst af mosdyr i nogle danske søer. Ferskvandsfiskeribladet. 59. årg. Nr. 2. 1961.
6. Ulrik Røen: Forholdet mellem småkrebsplankton og mængden af produceret organisk stof i Grane Langsø 1950–51. Flora og Fauna. 67. årg. 1.–2. hæfte. 1961.
7. Ulrik Røen: Iagttagelser over Stor Snegås (*Anser caerulescens atlanticus* (Kennard)) i Thule Distrikt sommeren 1959. Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift. Vol. 54. 1960.

FRANZ BLATT.

1. Novum Glossarium mediae latinitatis ab anno DCCC usque ad annum MXX. Meabilis-Miles. 1961.

KAJ BIRKET-SMITH.

1. Niels Fock: Inca Imperialism in North-West Argentina, and Chaco Burial Forms. Folk. Vol. 3. 1961.
2. Henny Harald Hansen: I skyggen af Kerbela. 1961.

ANDREAS BLINKENBERG.

1. — og Poul Høybye: Fransk-dansk ordbog. Hæfte 1. 1960.

NIELS BØHR.

1. Physical Models and Living Organisms. Light and Life. U.S.A. 1961.
2. Über die Einheit unseres Wissens. Universitas. 16. Jahrgang. Heft 8. Stuttgart 1961.
3. E. Arberman, S. Bjørnholm og O. B. Nielsen: Levels in Th²²⁸ Excited in the Electron Capture Decay of Pa²²⁸. Nuclear Physics. Vol. 21. Amsterdam 1960.
4. S. M. Berman og D. A. Geffen: The Electromagnetic Structure and Alternative Decay Modes of the π^0 . II Nuovo Cimento. Vol. XVIII. N. 6. 1960.
5. E. M. Bernstein og E. Z. Skurnik: Comparison of Inelastic Scattering from Sm¹⁵² with Coulomb Excitation Theory. The Physical Review. Vol. 121. No. 3. U.S.A. 1961.
6. Daniel R. Bès: A Study of Nuclear Potential Energy Surfaces and Gamma Vibrations. Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk. 33. No. 2. 1961.

7. U. Bertelsen, J. Borggreen og O. Nathan: Directional Correlation Measurements in Hf^{178} . The Physical Review. Vol. 123. No. 2. U.S.A. 1961.
8. J. K. Bøggild, K. H. Hansen, J. E. Hooper og M. Scharff: A Contribution to the K^+ -Decay Statistics. Il Nuovo Cimento. Serie X. Vol. 19. 1960.
9. Wieslaw Czyż og Sheldon L. Glashow: Multiple Production of Mesons in Pion-Nucleon Collisions. Nuclear Physics. Vol. 20. Amsterdam 1960.
10. W. Czyż og K. Gottfried: The Momentum Distribution in a Dilute Fermi Gas at Zero Temperature. Nuclear Physics. Vol. 21. Amsterdam 1961.
11. E. Dahl-Jensen: Automatic Silver Concentration Control for Nuclear Emulsion Fixing Baths. Journal of Scientific Instruments. Vol. 37. Woking og London 1960.
12. E. Dahl-Jensen: Fotografiske kerneemulsioner. Ingeniørens Ugeblad. Nr. 30. 1961.
13. Stevan Dedijer: Why Did Daedalus Leave? Science. Vol. 133. No. 3470. U.S.A. 1961.
14. B. Elbek, M. C. Olesen og O. Skilbreid: Inelastic Scattering from Even Rare Earth Isotopes. Nuclear Physics. Vol. 19. Amsterdam 1960.
15. C. J. Gallagher, Jr., og H. L. Nielsen: The 5.3 Sec Isomer of W^{183} . Nuclear Physics. Vol. 24. Amsterdam 1961.
16. C. J. Gallagher, Jr., H. L. Nielsen og O. B. Nielsen: Intrinsic Excited States in Hf^{178} Populated by the Allowed Decay of 9.3-min Ta^{178} . The Physical Review. Vol. 122. No. 5. U.S.A. 1961.
17. Sheldon L. Glashow: Partial-Symmetries of Weak Interactions. Nuclear Physics. Vol. 22. Amsterdam 1961.
18. Sheldon L. Glashow: Resonant Scattering of Antineutrinos. Physical Review. Vol. 118. No. 1. U.S.A. 1960.
19. G. Goldhaber, S. Goldhaber og B. Peters: Separation of High Energy Particles by Means of Strong Interactions. Nuclear Physics. Vol. 25. Amsterdam 1961.
20. O. Hansen, M. C. Olesen, O. Skilbreid og B. Elbek: Inelastic Scattering from Hafnium and Wolfram Isotopes. Nuclear Physics. Vol. 25. Amsterdam 1961.
21. J. Humblet og L. Rosenfeld: Theory of Nuclear Reactions. I. Resonant States and Collision Matrix. Nuclear Physics. Vol. 26. Amsterdam 1961.
22. Torben Huus: Coulomb Excitation. Nuclear Instruments and Methods. Vol. 11. Amsterdam 1961.
23. M. Jørgensen, O. B. Nielsen og O. Skilbreid: Levels in Ho^{162} and Dy^{162} . Nuclear Physics. Vol. 24. Amsterdam 1961.
24. N. O. Lassen og V. A. Sidorov: (α , p) Reactions in Medium Weight Elements. Nuclear Physics. Vol. 19. Amsterdam 1960.
25. J. Lindhard og M. Scharff: Energy Dissipation by Ions in the key Region. The Physical Review. Vol. 124. No. 1. U.S.A. 1961.

26. D. E. McCumber: Generalized Self-Consistent-Field and Random-Phase Approximations for Multi-Phase Systems. Nuclear Physics. Vol. 26. Amsterdam 1961.
27. Malcolm H. MacGregor: Neutron-Proton Phase-Shift Analysis at 95 Mev. The Physical Review. Vol. 123. No. 6. U.S.A. 1961.
28. A. S. Meligy: Expansions of the Poiseuille and the Irregular Coulomb Functions. Proceedings of the Cambridge Philosophical Society. Vol. 57. Part 4. Great Britain 1961.
29. C. Møller: Further Remarks on the Localization of the Energy in the General Theory of Relativity. Annals of Physics. Vol. 12. No. 1. U.S.A. 1961.
30. O. Nathan og V. I. Popov: Coulomb Excitation with 14–20 MeV α -Particles: Double Excitations and Systematics of Vibrational States in the Rare Earth Region. Nuclear Physics. Vol. 21. Amsterdam 1960.
31. O. B. Nielsen og O. Skilbreid: Preparation of Radioactive Sources for β - and γ -Ray Spectroscopy by Electromagnetic Isotope Separation. E. M. Separation of Radioactive Isotopes. Proceedings of the International Symposium, Vienna, May 1960. Wien 1961.
32. Lis Perch Nielsen: Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons. Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk. 33. No. 6. 1961.
33. Richard E. Prange: The Moment of Inertia of Large Superfluid Fermion Systems. Nuclear Physics. Vol. 22. Amsterdam 1961.
34. G. Sidenius og O. Skilbreid: Preparation of Targets and Radioactive Sources in an E. M. Separator. E. M. Separation of Radioactive Isotops. Proceedings of the International Symposium, Vienna, May 1960. Wien 1961.
35. G. Sidenius og O. Skilbreid: E. M. Separations with High Efficiency of Microgramme Quantities. E. M. Separation of Radioactive Isotopes. Proceedings of the International Symposium, Vienna, May 1960. Wien 1961.
36. E. Z. Skurnik, B. Elbek og M. C. Olesen: Inelastic Scattering from Th^{232} and U^{238} . Nuclear Physics. Vol. 22. Amsterdam 1961.
37. B. Skytte Jensen, O. B. Nielsen og O. Skilbreid: On the Decay of 5.8 d Sb^{120} , 5.1 h Sb^{118} and 1 h Sb^{116} . Nuclear Physics. Vol. 19. Amsterdam 1960.
38. D. J. Thouless og J. G. Valatin: Rotating Self-Consistent Fields and Rotational States of Nuclei. Physical Review Letters. Vol. 5. No. 11. 1960.
39. K. S. Toth og O. B. Nielsen: Dy^{155} and Dy^{157} Decay Schemes. Nuclear Physics. Vol. 22. Amsterdam 1961.
40. Roy Weinstein: Observation of Length by a Single Observer. American Journal of Physics. Vol. 28. No. 7. U.S.A. 1960.

JOHS. BOYE PETERSEN (†)

1. — og J. Benth Hansen: On Some Neuston Organism. II. Botanisk Tidsskrift. 56. 1960.

H. C. BROHOLM.

1. Victor Hermansen (†): Johan Roselius og portrættet af Holberg. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning. Nr. 245. 1961.

FRTZ BUCHTHAL.

1. The General Concept of the Motor Unit. Neuromuscular Disorders. Vol. XXXVIII. 1961.
2. Zur Deutung des Elektromyogramms. Berliner Medizin. Vol. 12. Berlin 1961.
3. — og Nenad Bokonjic: Postanoxic Unconsciousness as Related to Clinical and EEG Recovery in Stagnant Anoxia and Carbon Monoxide Poisoning. Cerebral Anoxia and the Electroencephalogram. Chapter 10. 1961.
4. —, Thomas W. Farmer og Poul Rosenfalck: Refractory and Irresponsive Periods of Striated Human Muscle Fibers. Neuromuscular Disorders. Vol. XXXVIII. 1961.
5. — og Ole Svensmark: Serum Phenobarbital and Phenytoin as Related to EEG Findings and Anticonvulsant Effects. Acta Psychiatrica et Neurologica Scandinavica. Vol. 36. Suppl. 150. 1961.
6. Jørgen Rud: Local Anesthetics. Acta Physiologica Scandinavica. Vol. 51. Suppl. 178. 1961.
7. Ole Svensmark: Effect of Sialidase on the Electrophoretic Properties of Human Serum Cholinesterase. Danish Medical Bulletin. 1961.
8. W. Trojaborg: The Conduction Velocity of Motor Nerve in Lower Motor Neuron Affection. Acta Psychiatrica et Neurologica Scandinavica. Vol. 36. Suppl. 150. 1961.
9. Gerta Vrbová: Changes of Motor Reflexes produced by Tenotomy. Proceedings of the Physiological Society, March 1960. Journal of Physiology. Vol. 152.

TYGE W. BÖCHER.

1. Experimental and Cytological Studies on Plant Species. V. The *Campanula Rotundifolia* Complex. Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk. 11. No. 4. 1960.
2. Experimental and Cytological Studies on Plant Species. VI. *Dactylis glomerata* and *Anthoxanthum odoratum*. Botanisk Tidsskrift. 56. 1961.
3. Studies in *Pyrolaceae* – Two Interesting Wintergreens from West Greenland. Botanisk Tidsskrift. 57. 1961.

CARLSBERGFONDETS DANA-EKSPEDITION 1928–30.

1. Elizabeth C. Alexander: A Contribution to the Life History, Biology and Geographical Distribution of the Bonefish, *Albula vulpes* (Linnaeus). DANA-Report. No. 53. 1961.
2. Vagn Kr. Hansen og Karl Georg Wingstrand: Further Studies on the Non-Nucleated Erythrocytes of *Maurolicus Mülleri*, and Comparisons with the Blood Cells of Related Fishes. DANA-Report. No. 54. 1961.

J. A. CHRISTIANSEN.

1. Bjørn Andersen og Thor A. Bak: A New Method of Investigating the Enzymatic Inversion of Sucrose. *Acta Chemica Scandinavica*. Vol. 14. No. 4. 1960.

M. P. CHRISTIANSEN.

1. Danish Resupinate Fungi. Part I. *Ascomycetes* and *Heterobasidiomycetes*. *Dansk Botanisk Arkiv*. Bd. 19. Nr. 1. 1959.
2. Danish Resupinate Fungi. Part II. *Homobasidiomycetes*. *Dansk Botanisk Arkiv*. Bd. 19. Nr. 2. 1960.

HENRIK DAM.

1. — og Frede Christensen: Alimentary Production of Gallstones in Hamsters. 8. Influence of Dietary Fat. *Zeitschrift für Ernährungswissenschaft*. Band 2. Darmstadt 1961.
2. — og F. Christensen: Alimentary Production of Gallstones in Hamsters. 9. Influence of Different Carbohydrate Sources on Gallstone Formation, Diarrhea and Growth. *Zeitschrift für Ernährungswissenschaft*. Band 2. Darmstadt 1961.
3. —, John G. Bieri, Inge Prange og Ebbe Søndergaard: Effect of Dietary Selenium Dioxide, Cystine, Ethoxyquin and Vitamin E on Lipid Autoxidation in Chick Tissues. *Acta Physiologica Scandinavica*. Vol. 52. 1961.
4. —, J. P. Funch og B. Krogh: Effects of Butter, some Margarine and Arachis Oil in Purified Diets on Serum Lipids and Atherosclerosis in Rabbits. *British Journal of Nutrition*. Vol. 14. No. 3. Great Britain 1960.
5. — og Gunild Hølmer: De essentielle fedtsyrer i dyrs og menneskers føde. *Nordisk Jordbrugsforskning*. Årg. 42. 1960.
6. —, E. Søndergaard og J. G. Bieri: Further Observations on the Effects of Selenium and Antioxidants on Exudative Diathesis in Chicks. *Experientia*. Vol. 16. Basel 1960.
7. —, Erling Lund, Torben Geill og Gunhild Kristensen: Serum Lipids in Relation to the Intake of Alcohol and Sodium Chloride. *Nature*. Vol. 193. No. 4793. Great Britain 1961.
8. Øyvind Sørbye og Inger Kruse: Studies on the Coagulation of Chicken Blood. I. Factors which Limit Plasma Coagulation Rate during Vitamin K Deficiency and Treatment with Coumarin Drugs. *Acta Chemica Scandinavica*. Vol. 14. 1960.

FORENINGEN DANMARKS FOLKEMINDER.

1. V. E. Clausen: Det folkelige danske træsnit i etbladstryk 1650–1870. *Danmarks Folkeminder* nr. 71. 1961.

DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE.

1. Anfred Pedersen: Kurvblomsternes udbredelse i Danmark. Nr. 28. *Botanisk Tidsskrift*. 57. 1961.

DANSK NATURHISTORISK FORENING.

1. Leif Lyneborg: *Tovinger*. 1960. (*Danmarks Fauna*. Bd. 66).

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB.

1. Danmarks gamle Købstadlovgivning. Bd. IV. Skaane, Bornholm, Halland og Bleking. Udg. af Erik Kroman. 1961.
2. Danmarks gamle Købstadlovgivning. Bd. V. Almindelige stadsretter og almindelig købstadlovgivning. Udg. af Erik Kroman. 1961.
3. Ordbog over Danmarks plantenaevne. III. Udg. ved Johan Lange. 1961.
4. Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi. Edd. Alfredus Otto & Henricus Roos. II. Martini de Dacia Opera. 1961.

LENNART EDELBERG.

1. Statues de bois rapportées du Kafiristan a Kabul après la conquête de cette province par l'Émir Abdul Rahman en 1895-96. Arts asiatiques. Tome VII. Fascicule 4. 1960.

HANS ELLEKILDE.

1. Danske Folkeminder. Udvalgte Afhandlinger og Artikler. Udgivet paa Forfatterens Halvfjerdsarsdag den 17. Februar 1961.

CHRISTIAN ELLING og KAY FISKER.

1. Monumenta Architecturae Danicae. Danske Arkitekturtegninger 1660-1920. 1961.

BØRGE FRISTRUP.

1. Studies of Four Glaciers in Greenland. Geografisk Tidsskrift. 59. bd. 1960.
2. Studies of Four Glaciers in Greenland. Int. Assoc. for Scientifical Hydrology, Snow and Ice Commission. Publication no. 54. Bruxelles 1960.
3. Danish Glaciological Investigations in Greenland. Geology of the Arctic. Toronto 1961.

GEORG GALSTER.

1. Knud den Stores og Dronning Emmas billeder. Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. 1960.

AXEL GARBOE.

1. Et manuskript til Erasmus Bartholins afhandling om lysets dobbeltbrydning 1669. Fund og Forskning i Det kongelige Biblioteks Samlinger. VIII. 1961.
2. Meteoriter fra Grønland. Lidt om fund og hjemtransport. Tidsskriftet Grønland. Februar 1961.
3. Farmaceuten og naturforskeren Carl (Charles) Hansen. Et fragment af en livshistorie som bidrag til dansk naturvidenskabs historie. Theriaca. 7. hefte. 1961.

JOHN GRAAE.

1. — og E. Skipper Rasmussen: The Action of Trypsin on Casein. Acta Chemica Scandinavica. Vol. 15. No. 3. 1961.
2. — og B. O. Hansen: The Action of α -Chymotrypsin on Tyrosine Ethyl Ester. Acta Chemica Scandinavica. Vol. 15. No. 4. 1961.

DET GRØNLANDSKE SELSKAB.

1. Kaj Birket-Smith: Eskimoerne. 1961.

MARIE HAMMER.

1. Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. II. Peru. Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk. 13. No. 1. 1961.
2. A Few More Oribatids from Greenland and Lapland. Ent. Medd. XXIX. 1960.
3. A few new species of Oribatids from Southern Italy. Zoologischer Anzeiger. Bd. 166. Heft 3/4. Leipzig 1961.

L. L. HAMMERICH.

1. (Anmeldelse af) J. Svennung, Anredeformen. Vergleichende Forschungen zur indirekten Anrede und zum Nominativ für den Vokativ, 1958. Studia Neophilologica. Vol. XXXII. No. 1. Uppsala 1961.

HENNY HARALD HANSEN.

1. The Pattern of Women's Seclusion and Veiling in a Shi'a Village. Folk. Vol. 3. 1961.

VALDEMAR HANSEN.

1. Professor Justus Hartnacks sidste bøger. Nordisk Tidskrift för Vetenskap, Konst och Industri. Utgiven av Letterstedtska Föreningen. Stockholm 1961.
2. Le principe de personnalité chez trois penseurs danois: Høffding, Kierkegaard, Poul Møller. Actes du 12. Congrès international de Philosophie, Venezia 1958. Firenze 1961.

HANS HELBÆK.

1. Comment on *chenopodium album* as a Food Plant in Prehistory. Bericht des Geobotanischen Institutes der Eidg. Techn. Hochschule, Stiftung Rübel. 31. Heft 1959. Zürich 1960.
2. Ecological Effects of Irrigation in Ancient Mesopotamia. Iraq. Vol. XXII. Spring and Autumn. 1960. Iraq 1960.
3. Late Bronze Age and Byzantine Crops at Beycesultan in Anatolia. Anatolian Studies. Vol. XI. Ankara 1961.

AXEL M. HEMMINGSEN.

1. Energy Metabolism as Related to Body Size and Respiratory Surfaces, and its Evolution. Reports of the Steno Memorial Hospital and the Nordisk Insulinlaboratorium. Vol. IX. Part II. 1960.
2. Instincts of *Ammophila* (*Psammophila*) *tydei* Guillon (*Hymenoptera*, *Sphecidae*). Ent. Medd. XXIX. 1960.
3. — og Birger Jensen: Relative Wing Length and Abdominal Prolongation in some Crane-Fly Species (*Tipulidae*) with Deep-Boring Ovipository Instincts. Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. Bd. 123. 1960.

HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND.

1. Aage Bonde og Johan Hvidtfeldt: Personalhistoriske oplysninger om borgmestre, rådmænd, byfogeder og byskrivere i Flensborg

1550–1848. Skrifter, udgivne af Historisk Samfund for Sønderjylland. Nummer 22. Tønder 1961.

HOLGER HJELHOLT.

1. On the Authenticity of F. F. Tillisch' Report of November 24th, 1849, Concerning Conditions in Slesvig under the Administrative Commission. *Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk.* 39. No. 3. 1961.
2. Sønderjylland under treårskrigen. Et bidrag til dets politiske historie. II. Fra foråret 1849 til freden med Preussen juli 1850. 1961.
3. Sandemanden og sjælesørgeren. En episode fra den slesvig-holstenske revolutions dage. Sønderjyske Årbøger. Aabenraa 1961.

ELISABETH HUDE.

1. Johanne Luise Heiberg 1860–1890. Første bog: Moderen og døtrene. Anden bog: Husets frue. 1961.

HARRY JACOBSEN.

1. Aarene der gik tabt. Den miskendte Herman Bang. 1961.

LIS JACOBSEN (†).

1. Rökstudier. Arkiv för nordisk filologi. Vol. LXXVI. Lund 1961.

P. K. JENSEN.

1. — og J. Neuhard: Steroid Inhibition of Reduced Diphosphopyridine Nucleotide-Oxidase Activity in Electron-Transport Particles. I. Kinetic Studies. *Biochim. Biophys. Acta.* Vol. 52. The Netherlands 1961.

KNUD JEPPESEN.

1. Palestrina. Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Bärenreiter Kassel, Basel, London, New York 1961.
2. Palestriniana. Ein unbekanntes Autogramm und einige unveröffentlichte Falsibordoni des Giovanni Pierluigi da Palestrina. *Miscelánea en homenaje a Mons. Higinio Anglés.* Vol. I. Barcelona 1958–61.
3. Et Par notationstekniske Problemer i det 16. Aarhundredes Musik og nogle dertil knyttede Iagttagelser (Taktinddeling-Partitur). Studier tillägnade Carl-Allan Moberg. *Svensk Tidskrift för Musikforskning.* Stockholm 1961.
4. A Forgotten Master of the Early 16th Century: Gaspar de Albertis. *The Musical Quarterly.* Vol. XLIV. No. 3. New York 1958.
5. Die italienische Orgelmusik am Anfang des Cinquecento. Zweite, neubearbeitete und wesentlich erweiterte Ausgabe. I–II. 1960.

AAGE KABELL.

1. Metrische Studien. II. Antiker Form sich nähernd. *Uppsala Universitets Årsskrift* 1960: 6. Uppsala 1960.

OLE KLINDT-JENSEN.

1. Øst og Vest i Bornholms jernalder. Nationalmuseets Arbejdsmark. 1961.
2. Gundestrupkedelen. 1961.

VILH. LA COUR.

1. Næsholm. 1961.

UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE.

1. Ældre danske Tingbøger.
Aasum herreds tingbog 1645–48. 4.–5. hefte. Ved Aksel E. Christensen og Troels Dahlerup. Under tilsyn af Chr. Lisse. 1960.
Skast herreds tingbog 1639. 4. hefte. Ved Poul Rasmussen. Under tilsyn af Johan Hvidtfeldt. 1960.
Sokkelund herreds tingbøger 1630–32. 1. hefte. Ved Ole Karup Pedersen. Under tilsyn af Carl Rise Hansen. 1960.

G. MALANTSCHUK.

1. Die ukrainische Lyrik. Anmeldelse af Hans Koch: Die ukrainische Lyrik 1840–1940. Orbis Litterarum. Vol. XVI. 1961.
2. Problemer omkring Selvet og Udødeligheden i Søren Kierkegaards Forfatterskab. Dansk teologisk Tidsskrift. 1961.

THERKEL MATHIASSEN.

1. Ravsmykker fra ældre stenalder. Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie. 1959.

FR. J. MATHIESEN.

1. On Two Specimens of Fossil Wood with Adhering Bark from the Nügssuaq Peninsula. Medd. om Grønland. Bd. 167. Nr. 2. 1961.

CHR. MATRAS.

1. — og M. A. Jacobsen: Færøsk-dansk ordbog. 2. udg. Tórshavn 1961.

VILH. MØLLER-CHRISTENSEN.

1. Bone Changes in Leprosy. 1961.

DEN KGL. MØNT- OG MEDAILLESAMLING.

1. Sylloge Nummorum Graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals. Danish National Museum. Part 37: Phoenicia. 1961. Part 38: Palestine-Characene. 1961.

NATIONALMUSEET.

1. Danmarks Kirker. Udgivet af Nationalmuseet. Sønderborg amt. Hefte 1–3. 1961.

ROBERT NEIENDAM.

1. Th. Overskou: Af mit Liv og min Tid. 1798–1818. Udgivet af Robert Neiendam. 1961.
2. Dyrehavsbakken og Det kgl. Teater. Københavner-Jul. 1961.

JOHANNES NICOLAISEN.

1. Essai sur la religion et la magie touarègues. Folk. Vol. 3. 1961.

OTTO NORN.

1. Hesselagergaard og Jacob Binck. 1961.

N. E. NØRLUND.

1. Sur les valeurs asymptotiques des nombres et des polynomes de Bernoulli. Comptes rendus des séances de l'Académie des Sciences. T. 251. Paris 1960.

KNUD OLDENDOW.

1. Groenlandica. Conspectus bibliographicus operum et opusculorum. I-II. 1961.

GUNNAR OLSEN (†).

1. Kronborg vestre Birk. Holbo herred fra oldtiden til vore dage. 1961.

C. OVERGAARD NIELSEN.

1. Jordbundens mikrofauna og Jordbundens mikrofauna II. Natur og Museum. 7. årg. nr. 4. 1960 og smst. 8. årg. nr. 3. 1961. Århus 1960-61.
2. Respiratory Metabolism of some Populations of Enchytraeid Worms and Freelifving Nematodes. Oikos. Vol. 12. Fasc. 1. 1961.
3. — og Bent Christensen: The Enchytraeidae, Critical Revision and Taxonomy of European Species. Natura Jutlandica. Vol. 10. Aarhus 1961.

RIGSARKIVET.

1. Grønland. Gengivelser af aktstykker og breve fra det 16. til det 20. århundrede. Ved Sune Dalgård. Udgivet af Rigsarkivet. 1960.
2. Meddelelser om Rigsarkivet og Landsarkiverne for årene 1956-1960. Udgivet af Rigsarkivet. 1961.

P. J. RIIS.

1. Grækere i Fønicien. Nationalmuseets Arbejdsmark. 1961.
2. L'Activité de la Mission Archéologique Danoise sur la Côte Phénicienne en 1959. Annales Archéologiques de Syrie. Tome X. 1960.
3. Excavations in Phoenicia. Archaeology. Vol. 14. No. 3. New York 1961.

GUSTAV SCHERZ.

1. Stenoniana Catholica. Berichte über Leben, Bedeutung und Prozess Niels Stensens, des Anatomen, Geologen, Bischofs und Dieners Gottes. 7. Jahrgang. Nr. 1. 1961. Redaktør: G. S.
2. Briefe aus der Bartholinerzeit. Centaurus. Vol. 7. No. 2. 1961.
3. Niels Stensen und Antonio Magliabechi. Sudhoffs Archiv für Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaften. Band 45. Heft 1. Wiesbaden 1961.

AUGUST F. SCHMIDT.

1. Bemærkninger om Salling Nørre Herred. Skivebogen. 1960.
2. Henrik Ussing. Aarvog for Historisk Samfund for Sorø Amt. 1961.
3. Kammerherre Thyge de Thygesen til Damgård. Vejle Amts Aarvog. 1960.
4. Bidrag til Harlev Sogns Historie. Århus Stifts Årbøger. 53. bind. Århus 1960.

5. Fra det gamle Folkeliv i Kastrup Sogn. Historisk Samfund for Præstø Amt. Aarbog 1959.
6. Hyrdepoesien. Venstres Månedssblad. Nr. 5. Okt. 1960.
7. Bemærkninger om Landbrugets Udvikling 1830–1960. Venstres Månedssblad. Nr. 2. Apr. 1961.

P. SKOV.

1. Aarenes Høst. 1961.

AXEL STEENBERG.

1. Universitetsundervisningen i folkelivsforskning i København. Folk-Liv. Vol. XXIII, 2. Stockholm 1960.

HOLGER STEN.

1. Kr. Sandfeld og Hedvig Olsen: Syntaxe roumaine. II: Les groupes de mots. 1960.

H. STENHOLT CLAUSEN.

1. *Denticipitidae*, a New Family of Primitive Isospondylous Teleosts from West African Fresh-Water. Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. Bd. 121. 1959.
2. Description of two subgenera and six new species of *Procatopus* Boul., a little-known West African genus of Cyprinodont Fishes. Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. Bd. 121. 1959.

STRØDAM-KOMITEEN.

1. Torben Andersen: En nordsjællandsk Natugle-bestand (*Strix aluco* L.) i yngletiden. Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift. Bind 55. 1961.

SØE-LIEUTENANT-SELSKABET.

1. J. Teisen: Månedsløjtnanter 1801–14. Udgivet af Søe-Lieutenant-Selskabet. Særnummer af Tidsskrift for Søvæsen. 1961.

E. THOMSEN.

1. — og I. Möller: Further Studies on the Function of the Neurosecretory Brain Cells of the Adult *Calliphora* Female. The Ontogeny of Insects. Acta symposii de evolutione insectorum Praha 1959. Praha 1960.

RUDI THOMSEN.

1. Early Roman Coinage. Vol. II–III. Nationalmuseets skrifter. Arkæologisk-historisk række IX–X. 1961.

NIELS THULSTRUP.

1. Søren Kierkegaard: Frygt og Bæven. Indledning og noter ved N. T. 1961.

S. L. TUXEN.

1. Über die Verwahrung und Verwertung von Typen. Bericht der Oberhessischen Gesellschaft für Natur- und Heilkunde zu Giessen. Neue Folge. Band 30. 1960.
2. Der Entomologe I. C. Fabricius und die Typen der von ihm beschriebenen Arten. Zoologischer Anzeiger. Bd. 163. Leipzig 1959.

UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND.

1. Danmarks gamle Folkeviser. Del 10. Tekst-tillæg. Udgivet af Erik Dal og Iørn Piø. Hæfte 7. 1961.
2. Danske Studier. Udgivet af Aage Hansen og Erik Dal. 1961.

STIG VEIBEL.

1. Organická analýza pomocí funkčních Skupin. Chemické listy. Vol. 54. 1960.
2. Survey of Methods Useful in Functional Group Determination of Organic Substances. Proceedings of the International Symposium on Microchemistry 1958. London, New York, Paris, Los Angeles 1959.
3. Analytik organischer Verbindungen. Berlin 1960.
4. The Identification of Organic Compounds. Fifth Edition. 1961.
5. — og Sonja Fila Hromadko: Notiz über Derivate des 6.8a-Diazabenzof[h]azulens. Chemische Berichte. 93. Jahrg. Nr. 11. Weinheim/Bergstr. 1960.

AKSEL VOLTEN.

1. Das ägyptische φ -Zeichen. Acta Orientalia. Vol. XXV, 3–4. 1961.
2. — og Giuseppe Botti: Florentiner-Fragmente zum Texte des Pap. Insinger. Acta Orientalia. Vol. XXV, 1–2. 1961.

TORSEL WEIS-FOGH.

1. A Rubber-Like Protein in Insect Cuticle. The Journal of Experimental Biology. Vol. 37. No. 4. Great Britain 1960.
2. — og Kenneth Bailey: Amino Acid Composition of a New Rubber-Like Protein, Resilin. Biochimica et Biophysica Acta. Vol. 48. The Netherlands 1961.

SVEN WERNER.

1. K. Maack Bisgård: Some Data for a Six Gap Beta Spectrometer. Preliminary Report. Aarhus universitet. Det fysiske institut. 1960.
2. K. Maack Bisgård, P. Dahl og K. Olesen: Multipolarities of U^{233} Transitions. Nuclear Physics. Vol. 12. Amsterdam 1959.

KOMITEEN FOR UDGIVELSE AF THE ZOOLOGY OF ICELAND.

1. The Zoology of Iceland. Vol. III. Part 55. C. Motas: Halacaridae. Cph. og Reykjavik 1961.
2. The Zoology of Iceland. Vol. III. Part 56. C. Motas: Hydrachnellae. Cph. og Reykjavik 1961.
3. The Zoology of Iceland. Vol. III. Part 57c. A. M. Hughes: Terrestrial Acarina III. Acaridiae. Cph. og Reykjavik 1961.

SVEND AAKJÆR.

1. Land Measurement and Land Valuation in Medieval Denmark. The Scandinavian Economic History Review. Vol. VII. No. 2. Uppsala 1960.
2. Måleenheder i landmål og jordvurdering. Jyske Samlinger. Aarhus 1961.

Afdeling C

Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg

Fra museets bestyrelse er modtaget følgende beretning¹:

I det forløbne år fra 1. oktober 1960 til 30. september 1961 har Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg forøget sine samlinger på følgende måde:

A. Ved køb:

1. Gruppebillede af kong Christian II's tre børn, prins Hans (f. 1518), prinsesse Dorothea (f. 1520) og prinsesse Christine (f. 1521), siddende ved et bord med frugter. Maleri på træ. Udført af Jan Gossaert (Mabuse) ca. 1524. Erhvervet i England. Hidrørende fra hertugen af Leeds' samling.
2. Kong Frederik den Tredie. Halv figur. I harnisk og med elefantordenen i det blå bånd samt bryststjerne. Malet oval. Udført i 1660'erne, antagelig af Abraham Wuchters.
3. Christian Eriksen til Erikstrup, søn af Erik Valkendorf til Glorup og en ufri kvinde, adlet 1615. Brystbillede. Lille oliemaleri på kobber fra ca. 1616. I sin tid afhændet fra Store Heddinge kirke.
4. Foregåendes hustru Sophie Nielsdatter Krabbe. Pendant til det foregående. Samme proveniens.
5. Lensbaron Jens Juel til Juellinge, fremtrædende statsmand i Christian V's regeringstid. Ovalt brystbillede. Med elefantordenens blå bånd. Malet i 1680'erne af en ubekendt, formentlig udenlandsk kunstner.

¹ Genpart af den allerunderdanigste beretning, som det påhviler bestyrelsen årligt at afgive til H. M. Kongen om museets virksomhed. Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. 119.

6. Rigs greve Werner von der Schulenburg, dansk feltmarskal, overkrigssekretær og gehejmeråd. Halv figur. Med elefantordenens blå bånd og bryststjerne. Gammel kopi efter maleri af J. S. Wahl.
7. Peter Christian Skovgaard, maler. Maleri på papir, opklæbet på lærred. Brystbillede. Malet af J. Th. Lundbye 1843; signeret.
8. Sabotageakt i besættelsestiden 1940–45. Maleri af Knud Raaschou-Nielsen 1945; signeret.

Til billedarkivet er i årets løb erhvervet en del tegninger og grafiske fremstillinger, hvoriblandt kan nævnes:

9. Kong Christian den Tredie. Farvelagt træsnit. Hel figur. Udført ca. 1544 af Niklas Stör og trykt af Hans Guldenmundt i Nürnberg. Eneste kendte aftryk. Erhvervet i Tyskland. Hidrørende fra den opløste hertugelige samling i Gotha.
10. Herman Vilhelm Bissen, billedhugger. Hel figur set fra ryggen. Blyantstegning, udført af Christen Købke 1837.
11. Christian Julius de Meza, generaløjtnant. Laveret blyantstegning. Udført af Sophus Schack 1850 som forlæg til et litografi; signeret.
12. Jørgen Nielsen Hansen Skrumsager, nordslesvigsk bonde og politiker. Blyantstegning. Udført af N. V. Dorph 1897; signeret.
13. Emmarenze (Emma) Henriette Margrethe Gad, født Halkier, forfatterinde. Halv figur, siddende. Blyantstegning, udført af Bertha Wegmann; signeret.
14. Peter Jørgen Christian Scharling, præst. Blyantstegning. Udført af L. Tuxen 1922; signeret.
15. Landskab med bygning. Blyantstegning. Signeret: F. C. C. den 2. januar 1832, betegnende prins Frederik Carl Christian, den senere kong Frederik VII.

B. Som gave:

Fra afdøde overretssagfører Frank Wilde, Århus, ifølge testamentarisk bestemmelse:

16. Otto Alexander Klemme Wilde, kommandør. Halv figur. Maleri af D. C. Blunck 1839.

Fra overretssagfører Stephan Hetsch, den portrætteredes sønnesøn:

17. Gustav Friedrich Hetsch, arkitekt, professor ved kunstakademiet. Dødsmaske.

Fra dr. phil. Erik Møller, den portrætteredes søn:

18. Lars Otto Møller, sognepræst i Gylling, forfatter. Portrætmedaillon i gips. Udført af Rasmus Andersen 1911; signeret.

Fra afdøde forfatterinde Astrid Margrethe Ehrencron-Kidde, født Ehrencron Müller, den portrætteredes enke:

19. Harald Henrik Sager Kidde, forfatter. Halv figur. Maleri af Sigurd Swane 1909; signeret.

Fra afdøde fru Mathilde Bie ifølge testamentarisk bestemmelse:

20. Hæderstegn for såredes pleje under krigen 1864 med inskriptionen ÆDEL DAAD GLEMMES EI samt den medfølgende af kong Christian IX undertegnede skrivelse, dateret 27. oktober 1865. Tildelt giverens moder Marie Petersen i Flensborg.

Fra mag. art. Jørgen B. Hartmann, Rom:

21. Et eksemplar af et af giveren udarbejdet kartotek over tegnede portrætter af nordiske kunstnere, digtere m. fl., tilhørende Den skandinaviske Forening i Rom.

Blandt erhvervelserne af møbler og kunstgenstande kan nævnes:

22. Norsk billedtæppe med stiliserede blomster- og dyremotiver. I midten det kronede danske rigsskjold, omgivet af tretten kredsstillede mindre skjolde for Norge, Unionen, Gøter, Vender, Gotland, Island, Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Oldenburg, Delmenhorst og Øsel. Derudenom i cirkelformet, dobbelt skriftbånd kong Christian IV's latinske titulatur i delvis misforstået gengivelse. Foroven kongens monogram i spejlvendt gengivelse. Udført i Gudbrandsdalen ca. 1640. Erhvervet i England.

23. Borddug af grønt silkestof med mangefarvet silkebroderi. I midten inden for en blomsterkrans Krag- og Høeg (Banner)-våben samt navnet JOMFRU ANNA CATHARINA KRAG og ANNO 1652. Derudenom strøblomster og bred kantbort med tætstillede stiliserede blomster- og bladmotiver; i hjørnerne frugter og papegøjer. Frynsebort. Tidligere i Roskilde adelige Jomfrukloster.
24. Borddug af lærred, broderet med rød og gul silke. Mønster med cirkelformede stiliserede bladkranse, der griber over i hinanden og er udfyldt med strøblomster samt dyre-, fugle- og plantemotiver. Smal kantbort med vinrankemotiv og derudenom en bred tunget bort med stiliserede blomstermotiver. Fra ca. 1650. Proveniens som foregående.
25. Damaskserviet med indvævet alliancevåben for storkansler, lensgreve Ulrik Adolph Holstein og hustru, Christine Sophie, født comtesse Reventlow. Fra ca. 1720.

Museets samling af portrætmedailler og historiske medailler, der er anlagt som et supplement til den i museet deponerede L. E. Bruuns Mønt- og Medaillesamling, er i årets løb blevet forøget med blandt andet følgende medailler:

26. Christian V. Forgyldt. Udført af Jeremias Hercules ca. 1672.
27. Samme. Til hest. 1670. Ukendt medaillør.
28. Samme. Tapperhedsmedaille 1673. Aversen af C. Schneider, reversen af J. Hercules.
29. Christian VII. Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs prismedaille. Guld. Udført af J. H. Wolff 1768.
30. Samme. Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs store prismedaille. Guld. Udført af D. J. Adzer 1769.
31. Samme. Ovennævnte selskabs mindre prismedaille. Guld. Udført af J. H. Wolff 1769 efter tegning af Johs. Wiedewelt.
32. Samme. Medaillen »PRO MERITIS«. Guld. Udført af D. J. Adzer 1771.
33. Samme. Universitetets prismedaille. Guld. Udført af D. J. Adzer 1793.
34. Frederik IX. Kongeparrets sølvbryllup. 1960. Plakette. Udført af H. Salomon.
35. Samme. Danmarks Sparekassers 150 års jubilæum. 1960. Legeringsmetal. Udført af H. Salomon.

36. H. C. Andersen, digter. Udført 1950 af A. Malinowski i 125-året for digterens fødsel.
37. Georg Brandes, litteraturkritiker. Rund bronzeplakette. Udført af Vilhelm Bissen 1902.
38. Samme. Støbt bronze. Udført af L. Brandstrup 1912.
39. Georg Carstensen, Tivolis grundlægger. Uden årsangivelse.
40. Henrik Gerner, søofficer, skibskonstruktør. Udført af G. Lindahl for »Søe-Lieutenant-Selskabet af 1784«.
41. Ludvig Holberg. Udført 1934 af A. Malinowski i 250-året for digterens fødsel.
42. Julius Lange, kunstkritiker. Støbt bronze. Udført af Georg Jensen 1901.
43. C. F. Tietgen, handels- og finansmand. Udført for Tietgen-Fonden af S. Lindahl 1901.
44. A. S. Ørsted, retslærd, gehejmestatsminister. Prisedaille. Guld. Indstiftet 1851 til minde om Ørsteds 50 års embedsvirksomhed. Udført af S. Petersen. I randen indslået: Carl Ferdinand Allen, DEN 29 MAI (medaillens indstiftelsesdag) – DEN 21 DECEMBER 1871.

Af samlingerne er i årets løb følgende genstande ført til afgang: To bygningsmodeller (inv. nr. B 1573 og B 2006), som igen mange år ikke har været anvendelige som udstillingsgenstande.

Museets håndbibliotek forøgedes med 310 bøger og publikationer, deraf 102 som gave eller ved bytte med danske og udenlandske museer.

I årets løb blev malerier og kunstgenstande deponeret i:

Amtsgården i Nykøbing F.,
 Museet på Koldinghus,
 Amtsgården i Holbæk,
 Holbæk kasernes officersmesse,
 Højesteretsskranken.

Der blev endvidere udlånt kunstgenstande til følgende udstillinger:

Statsministeriets Grønlandsudstilling i Paris og London.
 »Dansktidens Minnen« i Gotlands Fornsal, Visby.

Danmarks Naturfredningsforenings jubilæumsudstilling »Det danske landskab i kunsten« på Charlottenborg.
Foreningen for National Kunst's udstilling på Charlottenborg.
Statsministeriets udstilling »Les Rois de Danemark, Armes et Uniformes« i Paris, arrangeret af Tøjhusmuseet.
»The Arts of Denmark«, i Chicago, Minneapolis og San Francisco, U.S.A.

I sommerhalvåret blev der som sædvanlig i vid udstrækning stillet pædagogisk trænede omvisere vederlagsfrit til rådighed for besøgsgrupper fra skoler, seminarier, kursus o. lign.

Museet besøgte i det forløbne år bl. a. af 725 klasser fra folke- og realskoler, 59 fra gymnasieskoler, 28 fra seminarier samt af 218 grupper fra højskoler, faglige kurser m. v.

I marts 1961 afholdtes på fire lørdag eftermiddage uden for museets normale åbningstid en række specialomvisninger med korte foredrag af museets direktør og inspektører.

På 150-års dagen for brygger J. C. Jacobsens fødsel, lørdag den 2. september 1961, samledes museets og slottets personale ved stifterens laurbærkransede buste i museets forhal til en mindehøjtidelighed. Museumsdirektøren hyldede i en kort tale museets grundlægger, hvorefter der uddeltes boggaver og et i dagens anledning af Carlsbergfondet bevilget gratiale til samtlige museets og slottets medarbejdere.

Samme dag udgav museet et nyt billedhæfte med dansk og engelsk tekst, omfattende en kortfattet oversigt over slottets og museets historie samt 160 billedgengivelser – deraf 8 i farver – af eksteriører og interiører fra slottet samt af portrætter, møbler og kunstgenstande fra museets samling. 2000 eksemplarer af billedhæftet udsendtes, forsynet med en særlig fortale i anledning af J. C. Jacobsens 150-års dag, som gave til en række kulturinstitutioner (museer, arkiver, biblioteker, skoler, seminarier m. v.) og enkeltpersoner.

I årets løb publicerede museet et af konventualinde frøken Ingeborg Buhl i samarbejde med museets embedsmænd udarbejdet værk: Portrætsamlingen i Roskilde adelige Jomfrukloster, 1961, 109 s., ill.

Den engelske vejledning blev trykt i nyt oplag med de nødvendige ændringer og tilføjelser.

Registreringen og katalogiseringen af portrætter og historisk billedmateriale er blevet videreført på sædvanlig måde, ligesom fotograferingen af billeder og genstande til museets billedarkiv er blevet fortsat.

I museets konserveringsatelier, der ledes af konservator Steen Bjarnhof, færdigbehandlede i løbet af året i alt 44 malerier, deraf 25 af museets egne, 3 fra Rosenborg, 2 fra Gammel Estrup, 2 fra Rosenholm, 6 fra Vedbygård, 1 fra Københavns Universitet og 9 fra privat eje.

Med økonomisk støtte fra museet har konservator Niels Wivel i tidsrummet 1. marts–31. august 1961 været på studieophold ved Doerner-Institutet i München for at videreuddanne sig som konservator. Under hans fravær har konservator Ole Alkjær sig fra Nationalmuseet arbejdet som volontør i atelieret.

Inventarrevisionen, der foretages af museumsinspektør Gudmund Boesen og dr. phil. Jan Steenberg, er blevet videreført efter de fastsatte retningslinier.

I forbindelse med den almindelige vedligeholdelse af museumslokalerne blev der i årets løb foretaget nyophængninger i stuerne nr. 46 og 49, omfattende billeder og genstande fra 18. århundredes første halvdel.

Efter planer udarbejdet af slottets tilsynsførende arkitekt påbegyndtes på museets foranledning og bekostning indretningen i den såkaldte Husarstald af en kombineret foredrags-, undervisnings- og udstillingssal.

Af »Det nationalhistoriske Museums Understøttelsesfond« blev der på museets stiftelsesdag den 5. april uddelt legatportioner til følgende af personalet: Vagtmester N. H. Skovholm Hansen, bogholder Henning Møller, kontorassistent fru Kirsten Johansen, opsynsbetjentene N. P. Johansen og C. W. Oxild, postkortsælgerske fru Margrethe Prahl samt garderobedame fru Helga Andersen.

Ved skrivelse af 16. december 1960 har undervisningsministeriet, for et tidsrum af fem år fra 15. marts 1960 at regne, som udpeget af bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum genbeskikket bestyrelsens formand som medlem af bestyrelsen for »Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum«.

Samtidig blev museumsdirektøren genbeskikket som udpeget af undervisningsministeriet.

I forbindelse med ansættelsen af en ny slotsorganist ved Frederiksborg slotskirke blev der efter forhandling med boligministeriet og slotsforvaltningen truffet aftale om, at slotsorganisten fremtidigt mod ydelsen af et fast årligt honorar skal være til rådighed for museet, når der under særlige besøg ønskes spil på Compenius-orgelet i slotskirken.

Under 1. april 1961 ansattes efter en 2-årig prøvetid Svend Møllenberg som billetkasserer ved museet.

Museets faglige personale består ved udgangen af året 1960/61 af følgende:

Museumsdirektør, cand. mag. Jørgen Paulsen (ansat ved museet 1. oktober 1935, i sin nuværende stilling 1. oktober 1953).

Museumsinspektør, cand. mag. H. D. Schepelern (ansat ved museet 1. april 1943, i sin nuværende stilling 1. april 1946).

Museumsinspektør, cand. mag. Povl Eller (ansat ved museet 10. maj 1954, i sin nuværende stilling 1. april 1956).

Museet har i tiden 1. oktober 1960–30. september 1961 været besøgt af 245.172 gæster.

Frederiksborg, den 19. december 1961.

G. BARDENFLETH.

JOHANNES BRØNDSTED.

STIG IUUL.

C. ELLING.

JØRGEN PAULSEN.

Ny Carlsbergfondet

Fra Ny Carlsbergfondets direktion er modtaget følgende beretning:

Til nedenfor angivne fundatsmæssige formål er der for Ny Carlsbergfondets midler i regnskabsåret 1960–61 disponeret som følger.

A.

INDKØB OG UDDELING AF KUNSTVÆRKER, KUNSTNERISKE
UDSMYKNINGER M. M.

I.

Der er i løbet af året til museer eller andre offentlige institutioner skænket eller givet tilskud til erhvervelse af følgende kunstværker.

1. Museer og andre offentlige samlinger i København.

Ny Carlsberg Glyptotek:

1. Hank af bronzekar med løvehoved, achæmenidisk stil. 5. årh. f. Chr. Persien.
2. Kejser Nerva? Kolossalt portræthoved. 2. årh. e. Chr. Marmor. Formentlig græsk arbejde.
3. Claude Monet: Pyramideklipperne ved Port-Coton, Belle Isle-en Mer. 1886. Olie.
4. J. Th. Lundbye: »Bakker med enkeltstående træer over en sø«. Arresø? 1840. Olie. Erhvervet 1955–56.
5. Bevilling til Glyptotekets egen rådighed, for hvilken efter museets meddelelse er erhvervet:

- Sengeometrisk fugl på rund skive. Muligvis et spejl. 8. årh. f. Chr. Bronze. Græsk.
- Kande dekoreret med fugl og fisk. 7. årh. f. Chr. Ler. Fra Cumæ.
- Liggende gedebuk. 6. årh. f. Chr. Statuette. Bronze. Græsk.
- Tronende kvinde. 6. årh. f. Chr. Statuette af ler. Østgræsk.
- Herakles og havmand. Arula. 6. årh. f. Chr. Ler. Fra Sicilien.
- Romersk mandspor­træt. 2. halvdel af 1. årh. f. Chr. Marmor.
- Kejser Philippus Arabs. Kolossalt portræthoved. 3. årh. e. Chr. Marmor. Romersk arbejde.
- Gerhard Henning: Pige, der sidder på jorden. Statuette. 1928. Bronze.
- Samme: Amor og Psyche. 1920–22. Lille marmorgruppe.

Det danske Kunstindustrimuseum:

6. Tæppe af silkefløj, indvirket med sølv. Begyndelsen af det 17. årh. Persien.
7. Guldkande med prinsesse Magdalene Sibylles monogram og årstal 1660. Danmark? Tilskud.
8. Blomster i vase. Flisebillede af fajance. Holland. Slutningen af 17. årh.
9. Helge Refn: Pizetti: »Iphigenia«. Visionsbagtæppe. 1958. Akvarel. Erhvervet 1958–59.
10. Mario Prassinis: »Trois arbres et leur ombre«. 1960. 1. expl. udført 1958. Aubusson vævning.
11. Første bidrag af toårig bevilling til indkøb af ældre kunsthåndværk, for hvilket efter museets meddelelse er erhvervet:

8 stk. peruanske tekstiler. Ca. 600–1400.

Et glas. Tyskland. 1617.

En gaffel af sølv. Tyskland. 17. årh.

En billedvævning. Brüssel. 17. årh.

En syet reliefknipling. Venedig. 17. årh.'s 2. halvdel.

Et tegnebestik. England. 18. årh.'s begyndelse.

Et par kopper af porcelæn. Meissen. 1735–40.

Statens Museum for Kunst:

Den kongelige Malerisamling:

12. Francisco de Goya: Flået hoved af en ung tyr. Olie.
13. Harald Giersing: Bag Filosofgangen. Sorø. 1915. Olie. Erhvervet 1959–60. Deponeret.
14. Adam Fischer: Portræthoved. Kunstnerens Hustru. 1934. Granit. Deponeret.
15. Richard Mortensen: Propriano. 1960. Olie. Deponeret.
16. Mogens Andersen: Brev. 1961. Olie. Deponeret.

Den kongelige Kobberstiksamling:

17. Edouard Manet: La petite Fille. 1862. Radering.
18. Samme: La Toilette. 1862. Radering.
19. Camille Corot: Le Chevalier dans les Roseaux. Arras. 1871. Litografi.
20. Samme: Le Repos des Philosophes. 1871. Litografi.
21. Samme: Le Moulin de Cuincy, près Douai. 1871. Litografi.
22. Samme: Saules et Peupliers Blancs. 1871. Litografi.
23. Samme: Le Fort Detaché. Arras. 1874. Litografi.
24. Samme: Souvenir d'Eza. 1874. Glasradering.
25. François Rabelais: Pantagruel, illustreret med farvelagte træsnit af André Derain. Paris. 1943.
26. Biblen, illustreret med raderinger af Marc Chagall. Paris. 1946.
27. Pablo Picasso: Les Banderilles. 1960. Tuschtegnig.
28. Longus: Daphnis & Chloë, illustreret med farvelitografier af Marc Chagall. Paris. 1961.
29. Poul Bjørklund: Lis. 1959. Blyantstegning.
30. Samme: Katja. 1961. Blyantstegning.

Nationalmuseet:

II afdeling:

31. Porcelænsskål. Kina. Ming-tid. Wan-Li. Med sølvfatning af Jacob thor Borch (København). 1608.

Antiksamlingen:

- 32–33. To ægyptiske, bemalede relieffer med hoveder af syriske tributbringere. Amarna. Ca. 1370 f. Chr. Sandsten.
34. Vase i form af ko. Amlash. Oldpersisk. 1200–1000 f. Chr. Terrakotta.
35. Kampansk vase med fremstilling af to ansigter. 2. halvdel af 6. årh. f. Chr. Terrakotta.

Den kongelige Mønt- og Medaillesamling:

36. 46 antike mønter fra billedhuggeren William Larsens samling. Tilskud.

Museet for Danmarks Frihedskamp:

37. Yan: Udkast til mindesmærke for koncentrationslejr-fanger. 1952. Bronze.

De danske Kongers kronologiske Samling på Rosenborg:

38. Cornelius Høyer: Frederik V efter Saly. Ca. 1764. Miniature.

Den Hirschsprungske samling:

39. Albert Gottschalk: Landskab fra Samsø. 1886. Olie. Erhvervet 1959–60. Gave i anledning af museets 50 års jubilæum.

2. Museer og andre offentlige samlinger uden for København.

Esbjerg Kunstforening:

1. Erik Raadal: Landskab med vid udsigt. Gjern. 1936. Olie. Tilskud.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring:

2. Lågkrus af sølv, udført af Christen Povelsen Lam. Sæby. 17. årh.'s slutning. Tilskud.

Museet for Holbæk og Omegn:

3. Sølvoblåtæske, udført ca. 1745 af Jacob Jacobsen Schiötz. Holbæk. Tilskud.

Horsens Museum, Kunstafdelingen:

4. Jørgen Roed: Parti fra Frederiksborg. Ca. 1835. Olie. Tilskud.

Louisiana, Humlebæk:

5. Luciano Minguzzi: Seks personer. 1958. Bronzegruppe. Deponeret.

Kronborg Slot:

6. Billedtæppe, forestillende Loth og hans døtre, udført af Franz Geubels. Bruxelles. 1570. Deponeret.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum:

7. Jens Juel: Udsigt mod Frederiksgave på Fyen. Olie. Tilskud.
8. Dankvart Dreyer: Selvportræt. 1838. Olie. Tilskud.
9. J. F. Willumsen: Strandbred, Pouldu, Bretagne. 1909. Olie. Gave i anledning af Fyns Stiftsmuseums 100 års jubilæum.
10. Samme: Fysikeren. 1913. Olie. Gave i anledning af Fyns Stiftsmuseums 100 års jubilæum.
11. Sigurd Swane: Johannes Larsen. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60. Gave i anledning af Fyns Stiftsmuseums 100 års jubilæum.
12. Richard Mortensen: Mouvement dans la nature. 1938. Olie.
13. Samme: Maleri. 1939. Olie. Tilskud.
14. Mogens Andersen: Structure. Hommage à Henri Laurens. 1960. Olie.

Randers Kunstmuseum:

15. Lauritz Hartz: Landskab, Ulkerup. Efterår. 1957. Olie. Erhvervet 1957–58.
16. Niels Larsen Stevns: En samling, bestående af 35 akvareller og tegninger. Tilskud.

Reventlowmuseet, Pederstrup:

17. Lysekroner med glasprismer. 18. årh.'s midte. Deponeret.

Ribe Kunstmuseum:

18. C. W. Eckersberg: Havnen ved Kastrup. 1827. Olie. Erhvervet 1958–59.

Bornholms Museum, Rønne:

19. Kræsten Iversen: Kystlandskab i formiddagssol. Svaneke. Olie. Tilskud.

Skagens Museum:

20. P. S. Krøyer: Oscar Björck på Skagen strand. 1882. Olie.
21. Viggo Johansen: Landskab fra Skagens Vesterby. 1884. Olie. Erhvervet 1935–36.

Kunstmuseet i Sorø:

22. Peter Hansen: Fra Enghaveplads. Ca. 1912. Olie. Erhvervet 1959–60. Deponeret.
23. Niels Bjerre: Over en vestjysk kirkegaard. 1929. Olie. Erhvervet 1936–37. Deponeret.
24. Sigurd Swane: Skov, Sorø. 1917 (?). Olie. Deponeret.
25. Victor Haagen-Müller: Lagunen i Venedig. 1957. Olie. Erhvervet 1957–58. Deponeret.
26. Samme: Den blå Cenerarie. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59. Deponeret.

Vejen Museum:

27. Poul S. Christiansen: Fra Engene ved Bogenæs. 1919. Olie.

Vejle Museum:

28. William Scharff: Pige ved køkkenvinduet. 1920. Olie. Tilskud.

Købstadmuseet »Den gamle By«, Århus:

29. Sølvbæger, udført af Elias Geisler. Køge. 17. årh.'s slutning. Tilskud.

Aarhus Universitet. Den klassisk arkæologiske Studiesamling:

30. 18 antike mønter fra billedhuggeren William Larsens samling.

Aarhus Universitet. Institut for Kunsthistorie:

31. Otto Benesch: The Drawings of Rembrandt I–VI. London. 1954–57.

II.

35. uddeling af kunstværker til kunstmuseer i provinsen november 1960.

Esbjerg Kunstforening:

1. Ejler Bille: Varierede former, efterår. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.
2. Åge Vogel-Jørgensen: Blå komposition. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.

Horsens Museums Kunstafdeling:

3. Jørgen Haugen Sørensen: Kunstelskeren. 1959. Bronze. Erhvervet 1959–60.
4. Alfred Madsen: Maskineri. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59.

Kolding Kunstforening:

5. Erik Hoppe: Udsigt fra Thorvaldsens Museum mod Frederiksholms Kanal. 1935. Olie. Erhvervet 1958–59.
6. Jack Kampmann: Bedding I. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59.

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo:

7. Poul Hansen: Tilskueren. Barnebuste. 1956. Bronze. Erhvervet 1959–60.
8. Niels Østergaard: Landskab (skovbillede, efterår). 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum:

9. Poul Ekelund: Grusgrav. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59.
10. Gudmund Olsen: Bateaux I. 1958. Olie. Erhvervet 1957–58.

Randers Kunstmuseum:

11. Helge Ernst: Blåt billede. 1957. Olie. Erhvervet 1957–58.
12. Sven Havsteen-Mikkelsen: á Hesti (kystbillede fra Færøerne). 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.

Ribe Kunstmuseum:

13. Poul Bjørklund: Selvportræt. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.
14. Christine Swane: Udsigt over Kattegat. Vendsyssel. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.

Kunstmuseet i Sorø:

15. Lauritz Hartz: Landskab ved Mogenstrup. 1933. Olie. Erhvervet 1958–59.
16. Olivia Holm-Møller: Korntraver. 1956. Olie. Erhvervet 1958–59.

Museum for Tønder Amt og By:

17. Flemming Bergsøe: I haven. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.
18. Mogens Bøggild: Barnebuste. 1954. Bronze. Erhvervet 1958–59.

Vejen Musæum:

19. Frede Christoffersen: Aften. 1958–59. Olie. Erhvervet 1959–60.
20. Elof Risebye: Spændetrojen. 1935. Olie. Erhvervet 1959–60.

Vejle Museum:

21. Helge Holmskov: Ung pige. 1959. Bronzestatuetten. Erhvervet 1959–60.
22. Sigurd Swane: En krog af atelieret. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59.

Aabenraa Museum:

23. Holger J. Jensen: Selvportræt. 1924–25. Olie. Erhvervet 1959–60.
24. Agnete Madsen: Siddende pige. 1957. Bronze. Erhvervet 1958–59.

Aalborg Kunstmuseum:

25. Jørgen Andersen-Nærum: Byggeplads. Studie. 1958. Olie. Erhvervet 1958–59.
26. Bent Sørensen: Høstmand. 1957. Bronze. Erhvervet 1958–59.

Aarhus Kunstmuseum:

27. Arne Johannessen: Skovbillede. Oktober II. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.
28. Knud Nellemose: Højesteretssagfører C. B. Henriques. 1956. Bronze. Erhvervet 1959–60.

III.

Andre kunstindkøb.

1. Knud Agger: Sol bag skyer. 1959–61. Olie.
2. Else Alfelt: Gult med orange. 1943. Olie.
3. Samme: Impression i rosa. 1957. Mosaik.
4. Mogens Andersen: Nature morte med kande og bøger. 1953. Olie.
5. Samme: Komposition. 1954–55. Bemalet serigrafi.
6. Samme: »Promeneuse dans la ville«. 1960. Olie.
7. Flemming Bergsøe: Fra Rom. 1955. Olie.
8. Ejler Bille: Improvisation. 1960. Olie.
9. Karl Bovin: Selvportræt. 1929. Olie.
10. Samme: Ordrup Møllebakke, Odsherred. December 1931. Olie.
11. Ebba Carstensen: Opstilling med fuglebur. 1920–21. Olie.
12. Samme: Høstbillede. 1960. Olie.
13. Povl Christensen: 3 linoleumssnit. 1959–60.
14. Frede Christoffersen: Ting. 1959. Collage.

15. Gottfred Eickhoff: Solbad. 1960. Bronze.
16. Kaj Ejstrup: To kvinder. 1941. Olie.
17. Svend Engelund: Farvelitografi. 1960.
18. Samme: Landskab, forår. 1960. Olie.
19. Adam Fischer: Gående Mallorcakone. 1931. Bronzestatuette.
20. Samme: Kvinde fra Nicaastro. 1954. Bronzestatuette.
21. Edgar Funch: »Skulptur«. 1961. Granit.
22. Jørgen Gudmundsen-Holmgreen: Portrætbuste af Niels Bohr. 1956. Bronze.
23. Samme: Prima vera. 1961. Udkast til statue. Bronze.
24. Kjeld Hansen: Aften. 1960. Olie.
25. Knud Hansen: Akvatinte. 1960.
26. Svend Wiig Hansen: Torso. Kvinde. 1954. Bronze (støbt 1961).
27. Samme: Rom. 1960. Tuschtegning.
28. Lauritz Hartz: Enge ved Raunstrup. 1933. Olie.
29. Samme: Skrænter ved klint. 1960. Olie.
30. Henry Heerup: Måge ved klippe. 1961. Hvid kalksten.
31. Johannes Hofmeister: Landskab 1959. Skitse til udsmykning i Hundeleve skole. Olie.
32. Helge Holmskov: Tyrefægterscene. 1961. Jern.
33. Samme: Picador-maske. 1961. Jern.
34. Preben Hornung: Komposition. Juli 1961. Olie.
35. Gunnar Hossy: Min bedstemoder. 1958. Bronze.
36. Robert Jacobsen: Statique II. 1959. Jern.
37. Samme: L'homme grec. 1960. Jern.
38. Samme: L'homme de pont-point. 1960. Jern.
39. Arne Johannessen: Landskab. 1960. Olie.
40. Samme: Fra Palatin, Rom. 1960. Olie.
41. Asger Jorn: Komposition med fugl og lille figur. 1951. Akvarel.
42. Samme: Komposition med fugl og træ. 1951. Akvarel.
43. Samme: Komposition med fugl og ansigt. 1951. Akvarel.
44. Hasse Juul: Opstilling med havestol. 1960. Olie.
45. Ole Kielberg: Sne i haven. 1960. Olie.
46. Peder A. Linnet: Stående pige. 1958. Bronze.
47. Harald Leth: Stjernehimme, vinteraften. 1957-58. Olie.
48. Samme: Plojemark, våd og mørk vinterdag. 1960. Olie.
49. Knud Lollegaard: Selvportræt med stråhat. 1960. Olie.

50. Vilhelm Lundstrøm: Portræt af Yrsa Lundstrøm. Ca. 1924. Olie.
51. Alfred Madsen: Fabriksinteriør. 1960. Olie.
52. Egon Mathiesen: Mont Gros. 1956. Olie.
53. Richard Mortensen: »Prise de terre«. 1948. Olie.
54. Samme: Komposition. 1948. Olie.
55. Jane Muus: 12 træsnit. 1943–60.
56. Søren Hjorth Nielsen: »Ved Stranden«, København. 1958–61. Olie.
57. Samme: 4 raderinger. 1960.
58. Astrid Noack: Siddende portrætstudie (fru Helen la Cour). 1939. Brændt ler.
- 59–61. Hans Olsen: 3 relieffer. 1960. Kobber.
62. Chr. Poulsen: Lysgrøn cylinderkrukke. Stentøj.
63. Samme: Gul cylinderkrukke. Stentøj.
64. Samme: Blå og brun kumme. Stentøj.
65. Svend Rathsack: Uvej. 1937. Bronze.
66. Olaf Rude: Opstilling med ur. Paris. 1911. Olie.
67. Samme: Opstilling med Bojan og lorfad. Nature morte. Ca. 1912–14. Olie.
68. William Scharff: Studie til »Mosekonen brygger«. 1928. Olie.
69. Jón Stefánsson: Esjan. 1960. Olie.
70. Tage Stentoft: Radering.
71. Herman Stilling: 2 litografier. 1960.
72. Ernst Syberg: Vej gennem Egholm skov. 1960. Olie.
73. Jens Søndergaard: Portræt af kunstnerens moder. Olie.
74. Jørgen Haugen Sørensen: Kamp. 1960. Bronze.
75. Bent Stubbe Teglbjærg: Gråt landskab 1960–61. Olie.
- 76–79. Agnete Varming: 4 kopier fra Livias villa og Therme-museet, Rom. 1960. Akvareller.
80. Gertrud Vasegaard: Skål. Stentøj.
81. Samme: Fliser. Stentøj.
82. Samme: Lågekrukke. Stentøj.
83. Sigurd Vasegaard: 13 træsnit. 1950–60.
84. Samme: 32 illustrationer til Saxo, afsnittet Sveinsønnernes historie. 1959–60. Træsnit.
85. Edvard Weie: Havebillede fra Christiansø. Olie.
86. Åge Vogel-Jørgensen: Opbygning mod gråt. 1960. Olie.
87. Jeppe Vontilius: Siddende kvinde i hvid bluse. 1961. Olie.

88. Mogens Zieler: 15 grafiske blade. 1935–60. Zinktryk, litografi og linoleumssnit.
89. Samme: Hestekastanie. 1960. Olie.

IV.

Udsmykninger.

1. Assens. Amts- og Bysygehuset. HELGE HOLMSKOV: Mor og barn. 1958. Kobber. Erhvervet 1958–59.
2. Brejninggaard Efterskole. KARL OTTO JOHANSEN: Relief i rød bornholmsk granit. 2. og sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1959–60).
3. Bolderslev Skole. PREBEN SIGER: Kornmarker. 1960. Olie.
4. Frederiksberg Gymnasium. POUL HANSEN: Børn. 1957. Bronzegruppe.
5. Frederikshavn. Fladstrand Skole. NIELS FRANDBEN: Bronze-skulptur. 3. udbetaling (jvf. årsberetning 1956–57).
6. Havdrup Bibliotek. MARLIE BRANDE: Hedeskyen. 1956. Tegning. Erhvervet 1956–57.
7. Hillerød. Statens Forsøgsmejeri. S. HAVSTEEN-MIKKELSEN: 2 malerier til udsmykning af mødesalen. 3. og sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1958–59).
8. Holbæk. Slotsmarksskolen. HANS OLSEN: Børn i naturen. Mosen, skoven, engen. 3 relieffer i kobber til udsmykning af skolens facade. 1. udbetaling.
9. Horsens. Bygholm Landbrugsskole. RASMUS NELLEMAN: Udsmykning af tre felter over hovedindgangen. Keramik. 1. udbetaling.
10. Haarby Folke- og Realskole. HUGO LISBERG (død 1958): Galoperende giraf (udført af GUDRUN LAUESEN). Bronze. 5. og sidste udbetaling.
11. Juelsminde Kommuneskole. AUGUST KEIL: Fiskerbåde på Nilen ved solnedgang. Fresko på væg i forhallen.
12. Krusaa Forsamlingshus. EYWIN LANGKILDE: Haveanlæg ved forsamlingshuset. 4. og sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1957–58).
13. København. Handelshøjskolen. Følgende malerier deponeret i rektors kontor og mødesal, klubværelset og de studerendes kantine:

- JEPPE JUEL JENSEN: Grøn opstilling III. 1960. Olie.
 ERIK JØRGENSEN: »Maleri«. 1960. Olie.
 JACK KAMPMANN: Landskab »Mikines«. 1960. Olie.
 JAIS NIELSEN: Yport. Normandiet. 1913. Olie.
 PREBEN REINICKE: Blåt. 1959. Olie. Erhvervet 1959-60.
 OLAF RUDE: Aftenbillede med figur. Olie. Erhvervet 1957-58.
 SIGURD SWANE: Bygade. Andalusien. 1957. Olie. Erhvervet 1956-57.
 JULIANA SVEINSDOTTIR: Landskab, Island. 1960. Olie.

14. København. Kristeligt Studenter-Settlement, Saxogade:

- NIELS BJERRE: Klitter ved Bovbjerg. Aftensol. 1941. Olie. Erhvervet 1959-60.
 ERIK CLEMMESSEN: Løg og vase. 1958. Olie. Erhvervet 1958-59.
 HELGE JENSEN: Udsigt over kanalen, Karrebæksminde. 1958. Olie. Erhvervet 1958-59.
 ANNI LØGSTRUP: Badeliv i Nice. 1952. Olie. Erhvervet 1952-53.
 12 grafiske blade af følgende kunstnere:
 IB AGGER, POVL CHRISTENSEN, GERDA EICKHOFF, JANE MUUS, RASMUS NELLEMAN, SØREN HJORTH NIELSEN, SIGURD VASEGAARD og MOGENS ZIELER.

15. København. Statens Bibliotekstilsyn, Codanhus. Følgende malerier deponeret på direktions- og mødekontoret:

- OLAF RUDE: Aftenlandskab med kør. 1932? Olie. Erhvervet 1957-58.
 SIGURD SWANE: Ved tørrepladsen. 1959. Olie. Erhvervet 1959-60.

16. København. Vesterbro Ungdomsgård:

- SVEND ALBRECHTSEN: Byporten (Tarquinia). 1958. Akvarel. Erhvervet 1959-60.
 HELGE JENSEN: Udsigt over fjorden, Karrebæksminde. 1959. Olie. Erhvervet 1959-60.
 SVEND JOHANSEN: Commedia dell'arte. 1960. Gouache.
 TAGE KLÜWER: Fra Tenerifa. 1956-57. Olie. Erhvervet 1957-58.

TAGE MELLERUP: Hus i Bjærg. 1959–60. Olie. Erhvervet 1959–60.

12 grafiske blade af følgende kunstnere:

POVL CHRISTENSEN, ERIK CLEMMESSEN, JANE MUUS, SØREN HJORTH NIELSEN, SIGURD VASEGAARD, MOGENS ZIELER.

17. København. Østre Borgerdydskole. ASGER BREMER: Jysk landskab. Olie.
18. Nykøbing Falster Katedralskole. GERHARD HENNING: Sidende pige. Modelleret 1936. Bronze (støbt 1961).
19. Nørre Nissum Seminarium. ADAM FISCHER: Keramisk relief. 2. udbetaling (jvf. årsberetning 1959–60).
20. Silkeborg. Centralsygehuset for Skanderborg Amt. HELGE JENSEN: Efterår. Supplerende udsmykning i olie til dagligstue på 1. sal.
21. Silkeborg. Th. Langs Seminarium. ELSE ALFELT: Kloder i gyldent rum. Guldmosaik til væg i forhallen. 1. udbetaling.
22. Skjern byråd. BENT SØRENSEN: Bronzeskulptur til byens torv. 2. udbetaling (jvf. årsberetning 1959–60).
23. Sønderborg Statsskole:

SIGURD SWANE: Havremarken. 1936. Olie.
Samme: Jacobs drøm. 1960. Olie.
24. Sønder Broby Centralskole:

FLEMMING BERGSØE: Sadelgangen. 1956. Olie. Erhvervet 1956–57.
BØRGE BØKKENHEUSER: Opstilling med appelsin. 1960. Olie.
NIELS GRØNBECH: Interiør, stol og bord. 1960. Olie.
ALEX KLINGSPOR: Siddende mand. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.
25. Thisted Idrætshal. WILLIAM FRIDERICIA: »Hofter fat«. Figurgruppe i hvidglaceret stentøj. 1. udbetaling.
26. Viborg. Vestre Landsret. KNUD NELLEMOSE: Kunststensrelief i trapperummet. 4. udbetaling (jvf. årsberetning 1953–54).
27. Vraa-Em bibliotek. GUDMUND OLSEN: Røsnæs. 1960. Olie.
28. Ødis sogneråd. Tilskud til opstilling af JOHANNES BJERG: Jacobs kamp (jvf. årsberetning 1959–60).

29. Ørsted. Rougsøskolen:

SVEND ALBRECHTSEN: Palazzo comunale, Perugia. Natbelysning. 1957. Akvarel. Erhvervet 1957-58.

SIKKER HANSEN: Et gensyn. Tuschtegning. Erhvervet 1955-56.

AUGUST KEIL: Solnedgang ved Esna, Ægypten. 1955. Akvarel. Erhvervet 1955-56.

Samme: Sandstorm ved Edfoo. Ægypten. 1955. Akvarel. Erhvervet 1955-56.

KAJ MOTT LAU: Vikø. Akvarel. Erhvervet 1951-52.

30. Aabenraa Børnehavesanatorium. GUNNAR HAMMERICH: H. P. Hanssen. Gipsbuste. Jvf. nedenfor.

31. Aabenraa Statsskole. GUNNAR HAMMERICH: H. P. Hanssen. Brøzebuste, til erstatning for ovennævnte exemplar, der var skænket skolen af Ny Carlsbergfondet 1942. (jvf. årsberetning 1941-42).

32. Aarhus Universitet. JAN BUHL: Kalkstensrelief i forhallen. 9. udbetaling. (Jvf. årsberetning 1950-51).

33. Aarhus Universitet. OLAF STÆHR-NIELSEN: Emblem, symboliserende det naturvidenskabelige fakultet. Saxbokeramik. 1. udbetaling.

B.

I.

Publikationer.

I 1960-61 er følgende bøger, tidsskrifter m. v. udkommet med støtte af Ny Carlsbergfondet til en samlet sum af 204.312 kr.

Bøger:

1. TORBEN HOLCK COLDING: Cornelius Høyer. Kbh. 1961 (Selskabet til Udgivelse af Skrifter om danske Mindesmærker).
2. DANMARKS KIRKER, til værkets fortsatte udgivelse (Nationalmuseet).
3. DET DANSKE LANDSKAB I KUNSTEN (Udstillingskatalog). Kbh. 1961. (Danmarks Naturfredningsforening).

4. LEO ESTVAD: S. Hjorth Nielsen. Kbh. 1961 (Serien Danske Grafikere).
5. JOH. EXNER og HELGE FINSEN: Kirken i Landskabet. Kbh. 1961. (Støtte til fotografisk materiale).
6. ERIK FISCHER: Povl Christensen. Kbh. 1961 (Serien Danske Grafikere).
7. POUL GAMMELBO: Dutch Still-Life Painting from the 16th to the 18th Centuries in Danish Collections. Copenhagen 1960.
8. JAN GARFF (red.): Moderne dansk grafik og lyrik. Kbh. 1960. (Grafisk Kunstnersamfund).
9. HANS ERLING LANGKILDE: Arkitekten Kay Fisker. Kbh. 1960.
10. HARALD OLSEN: Italian Paintings and Sculpture in Denmark. Copenhagen 1961.
11. ELLEN POULSEN: Jens Juel. Kbh. 1961. (Serien Kunst i Danmark).
12. VAGN POULSEN: Fidias og den klassiske kunst. Kbh. 1960.
13. HAAVARD ROSTRUP: Ole Kielberg. Kbh. 1961. (Serien Vor Tids Kunst).
14. BENTE SKOVGAARD: Maleren Abildgaard. Kbh. 1961. (Serien Kunst i Danmark).

Tidsskrifter og årbøger:

15. ACTA ARCHAEOLOGICA. Kbh. (Red. C. J. Becker).
16. ARKITEKTUR. Kbh. (Udg. af Arkitektens forlag. Red. Poul Erik Skriver).
17. BOGVENNEN. Kbh. (Udg. af Forening for Boghaandværk. Red. Svend Dahl).
18. DANSK KUNSTHAANDVÆRK. Kbh. (Udgivet af Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Red. Bent Salicath og Knud Bidstrup).
19. HAVEKUNST. Kbh. (Udg. af Dansk Havearkitektforening i samarbejde med Foreningen af yngre Havearkitekter og Föreningen Svenska Trädgårdsarkitekter. Red. Ursula Hansen og Walter Bauer).
20. HAANDARBEJDETS FREMME. Kbh. (Udg. af Haandarbejdets Fremme. Red. Astrid Arfelt og Hans Lassen).
21. SIGNUM, Tidsskrift for moderne kunst. Kbh. (Red. Poul Vad). Tilskud til klicheer.

II.

Studierejser.

Til dette formål har Ny Carlsbergfondet i årets løb udbetalt bevillinger på i alt 114.042 kr. til nedennævnte.

1. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER: Tilskud til ophold ved Ecole Française d'Athènes i Athen for arkitekt Søren Harboe.
2. Samme: Rejse for 9 akademielever til Italien og Spanien. Tilskud.
3. Stud. mag. TROELS ANDERSEN: Stockholm 5 dage.
4. Kunsthistorikeren MERETE BODELSEN: Paris 1 uge.
5. Samme: Sydfrankrig 4 uger.
6. Lektor, dr. phil. J. A. BUNDEGÅRD: London og Oxford 3 uger.
7. Mag. art. EBBA BUSCH: Flensborg og Slesvig 7 uger.
8. Kunstkritikeren og maleren ERIK CLEMMESSEN: Paris 5 dage.
9. TORBEN HOLCK COLDING: Odense 2 dage.
10. Samme: Stockholm 7 dage.
11. Redaktionen af værket »DANMARKS BYGNINGSKUNST« til studierejser for medarbejderne.
12. Professor, dr. phil. CHRISTIAN ELLING: Italien 3 måneder.
13. Bibliotekar, mag. art. SVEND ERIKSEN: Frankrig 1 måned.
14. Samme: Frankrig 1 måned.
15. Kunsthistorikeren POUL GAMMELBO: Belgien 10 dage.
16. Professor OTTO KOEFOED-PETERSEN: Italien og Schweiz 5 uger.
17. Docent, mag. art. MOGENS KRUSTRUP: Syrien 6 uger.
18. KUNSTINDUSTRIMUSEET: Rejse for museets møbelkonservator Werner Andersen til Hamburg i 1 måned. Tilskud. (Bevilningen givet af særkontoen).
19. Museumsinspektør, cand. jur. ANDRÉ LETH: Ægypten 1 måned.
20. LISELUND GAMLE SLOT: Rejse for bibliotekar, mag. art. Svend Eriksen til Lübeck og Kassel i 7 dage.
21. Mag. art. IDE LØPPENTHIN: Italien 10 dage.
22. NATIONALMUSEET: Rejse for universitetsadjunkt, mag. art. Ole Næsgaard og museumsinspektør Tage E. Christiansen til London.

23. Museumsassistent INGER HJORTH NIELSEN: Norge og Sverige 3 uger.
24. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN: Sydtyskland og Østrig 14 dage.
25. Museumsinspektør, fil. dr. HARALD OLSEN: Paris 10 dage.
26. Samme: U.S.A. 7 uger. Tilskud.
27. Museumsdirektør, dr. phil. HAAVARD ROSTRUP: Paris 10 dage.
28. Samme: Ophold i England 3 uger.
29. Arkitekt ANNE MARIE RUBIN: Italien og Grækenland 3 måneder.
30. Kunsthistorikeren JØRGEN RØMER: Holland (Forhøjelse af tidligere bevilling).
31. Samme: Polen 14 dage.
32. Museumsinspektør, mag. art. POUL VAD: Paris 8 dage.
33. Samme: Paris 10 dage.
34. Mag. art. KNUD VOSS: Rejser i Danmark.
35. Museumsdirektør, mag. art. ERIK ZAHLE: Ophold i U.S.A. 1 måned.
36. NY CARLSBERG GLYPTOTEK har fået udbetalt en rejsekonto på 10.000 kr., der efter museets meddelelse er anvendt til rejser for:

Museumsdirektør, dr. phil. Vagn Poulsen.
 Museumsdirektør, dr. phil. Haavard Rostrup.
 Museumsinspektør, mag. art. Mogens Gjødesen.
 Konservator Aksel Theilmann.

III.

Ny Carlsberg Glyptotek.

1. Supplement til dækning af underskud 1960: 68.762,30 kr.
2. A conto-udbetaling på budgetteret underskud for 1961 65.000 kr.
3. Ombygning af flade betontage 51.256,46 kr. 3. og sidste udbetaling af bevilling på i alt 198.717,11 kr.
4. Ombygning af Dahlerups bygning. Restudbetaling 544,95 kr.
5. Indretning af kontor m. v. 45.026,88 kr. 1. udbetaling af bevilling på i alt 51.566,50 kr.

6. Hovedstandsættelse af magasinrum 27.123,52 kr. 1. udbetaling af bevilling på i alt 36.000 kr.
7. Publikationer: 3.600 kr.
8. Foredrag m. v. 2.996,40 kr.
9. Tilskud til koncerter af Poul Birkelund-Kvartetten 4.973,94 kr.
10. Tilskud til koncerter af Collegium Musicum 7.700 kr.
11. Fragt, indklarerung, kursdifference, forsikring m. v. 2.332,06 kr.
12. Rolleiflex-fotografiapparat 1.794,10 kr.

IV.

Til andre fundatsmæssige formål er anvendt følgende beløb:

1. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER, Biblioteket: Indkøb af fotografier efter polsk arkitektur 1.000 kr.
2. CARL JACOBSENS MUSEUMSMANDSLEGAT er for året 1961 tildelt museumsinspektør, mag. art. HARALD LANGBERG og museumsinspektør, mag. art. JØRGEN MELDGAARD med 4.000 kr. hver. Af tidligere uddelte portioner kom i regnskabsåret 1960–61 følgende til udbetaling:
 - Arkivleder, arkitekt KNUD MILLECH (1953) 4.000 kr.
 - Museumsinspektør ERIK LASSEN (1958) 4.000 kr.
 - Museumsinspektør, cand. mag. ERLING ALBRECHTSEN (1959) 4.000 kr.
 - Museumsinspektør, dr. phil. MARTHA BOYER (1960) 4.000 kr.
3. Foreningen af DANSKE KUNSTMUSEER: Til fotografering af interiører på udstillingen »Provinsmuseernes kunstskatte« 934,92 kr. 2. og sidste udbetaling af bevilling på i alt 1.000 kr.
4. Samme: Til fotografering af 30 kunstværker 540 kr.
5. Samme: Garantium til udstillingen »Provinsmuseernes kunstskatte« 13.612,43 kr.
6. DANSK KUNSTMUSEUMSFORENING: Årsbidrag for 1961 1.500 kr.
7. Samme: Extraordinært medlemsbidrag 1.000 kr. 2. udbetaling af treårig bevilling på i alt 3.000 kr.

8. Bibliotekar, mag. art. SVEND ERIKSEN: Til indkøb af fotografier i Frankrig 500,50 kr.
9. Samme: Til indkøb af fotostatisk reproduktion af snedkeren Louis Delanois' regnskabsbog 974,95 kr.
10. Foreningen FRANSK KUNST: Årsbidrag 1.000 kr.
11. Samme: Garantium til udstillingen »Franske portrætter fra Largillière til Manet« 12.440,74 kr.
12. HJØRRING CENTRALBIBLIOTEK: Restaurering af Niels Larsen Stevns fresker ved Istituto Centrale del Restauro, Rom. Tilskud 5.488,14 kr.
13. KUNSTHISTORISK PLADEARKIV: Optagelse af fotografier på Jens Juel-udstillingen i Odense 1.067,62 kr.
14. Museet LISELUND GAMLE SLOT: Driftstilskud 1.500 kr. 1. udbetaling af treårig bevilling på i alt 4.500 kr.
15. Samme: Honorar til bibliotekar, mag. art. Svend Eriksen for diverse undersøgelser med henblik på havesalens restaurering 750 kr.
16. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN: Til publikation om Kronborg med særligt henblik på de af arbejdet foranledigede rejser m. m. her i landet 1.000 kr. 5. og sidste udbetaling af femårig bevilling på i alt 5.000 kr.
17. Museumsinspektør, fil. dr. HARALD OLSEN: Dækning af udgifter ved fotografering af malerier og skulpturer til bogen »Italian Paintings and Sculpture in Denmark« 1.203 kr.
18. SKANDINAVISK FORENING FOR KUNSTNERE OG VIDENSKABSMÆND I ROM: Fotografering af foreningens billedsamling 1.000 kr. (Forhøjelse af tidligere given bevilling jvf. årsberetning 1958-59, særkontoen).
19. Museumsdirektør, cand. mag. VILHELM SLOMANN: Til kunsthistoriske studier 3.000 kr. 1. udbetaling af toårig bevilling på i alt 6.000 kr.
20. STATENS KUNSTHISTORISKE FOTOGRAFISAMLING: Indkøb af fotografier efter maler- og billedhuggerkunst i polske museer 2.000 kr.
21. STIPENDIAT TIL ITALIEN OG GRÆKENLAND (Romerstipendiet) 1953: Arkitekt EBBE CLEMMENSEN (tildelt 1959) 10.000 kr.
22. Samme 1960: Billedhugger JØRGEN HAUGEN SØRENSEN 12.500 kr.
23. Samme 1961: Arkitekt OLE THOMASSEN 12.500 kr.

24. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Bibliotekar HAKON LUND 4.000 kr. 2. udbetaling af toårig bevilling på i alt 8.000 kr.
25. Samme: Kunsthistorikeren, mag. art. KNUD VOSS 3.000 kr. 1. udbetaling af toårig bevilling på i alt 12.000 kr.
26. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL SEMINARIERNE: Dækning af underskud for skoleåret 1959–60. Tilskud 500 kr.
27. Samme: Tilskud for skoleåret 1960–61 3.000 kr.
28. Kunsthistorikeren, mag. art. KNUD VOSS: Opmåling og foto-grafering til brug for en undersøgelse om dansk rådhus-byggeri 1750–1850. 1. udbetaling 2.000 kr. af bevilling på i alt 3.000 kr.
29. AARHUS PERMANENTE Udstilling: Overflytning af Charlottenborgudstillingens afdeling for bygningskunst til Aarhus. Tilskud 700 kr.
30. AARHUS STUDENTERFORENING: Udstilling af arbejder af Asger Jorn og Robert Jacobsen. Tilskud 5.000 kr.

C.

Af SÆRKONTOEN (jvf. fundatsen § 6 in fine) er der i 1960–61 givet følgende bevillinger:

1. Foreningen »CLAUSHOLMS VENNER«: Bevarelse af historiske værdier. Tilskud 2.000 kr.
2. Forlagsboghandler ASGER FISCHER: Optagelse af lysbilleder af dansk kunstindustri til brug ved foredrag 3.000 kr.
3. KUNSTINDUSTRIMUSEET: Se afdeling B II under studierejser.

Direktionen for Ny Carlsbergfondet, den 31. marts 1962.

P. J. RIIS.

ELSE KAI SASS.

JØRGEN STHYR.

TORBEN HOLCK COLDING.

Regnskab og status
for Carlsbergfondet samt afdelingerne
A, B og C og Ny Carlsbergfondet

(Meddelt af kvæstor, regnskabschef Tage G. Andersen).

Carlsbergfondet.

Fondet har i 1960/61 haft følgende indtægt:

Bryggeriernes overskud for 1960/61 har efter foretagne henlæggelser udgjort	6.000.000 kr. » o.
Ny Carlsbergfondets andel heraf.....	2.648.408 - 04 -
	3.351.591 kr. 96 o.
Renteindtægt m. v.....	5.369.358 - 41 -
Ejendomsindtægter	36.264 - 09 -
	8.757.214 kr. 46 o.
Til administration m. v., fondets bygning og hovedbygningen på Gamle Carlsberg samt til udgifter i anledning af 150-årsdagen for brygger J.C.Jacobsens fødsel er medgået ..	1.062.199 - 40 -
Fondets overskud udgør herefter	7.695.015 kr. 06 o.
Heraf er afsat til uddeling som rådighedssum for afdelingerne for 1961/62 ¹	7.500.000 - » -
Til formueforøgelse er således	195.015 kr. 06 o.
Kursværdien på fondets værdipapirer viser efter en ændret kursansættelse en beregnet fremgang på	1.083.008 - 01 -
Den regnskabsmæssige formuefremgang bliver således	1.278.023 kr. 07 o.

hvilket beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ på grundfondet og $\frac{1}{3}$ på reservefondet.

Desuden er fra Gamle Carlsbergs særlige reservefond (jfr. beretning for 1918/19 s. 32) til grundfondet og reservefondet overført 10.800.000 kr., fordelt med $\frac{2}{3}$ på grundfondet og $\frac{1}{3}$ på reservefondet, hvorefter restsaldoen på Gamle Carlsbergs særlige reservefond modsvarer det som aktiv opførte krav på bryggerierne for tilbageholdt driftsoverskud.

¹ Det afsatte beløb er pr. 1. oktober 1961 fordelt med 1.000.000 kr. til afdeling A, 6.000.000 kr. til afdeling B og 500.000 kr. til afdeling C.

Status den 30. september 1961.**Aktiver:**

Carlsberg Bryggerierne:

Gamle Carlsberg	5.599.947	kr. 09 ø.	
Ny Carlsberg	4.030.930	- 59 -	
Carlsbergs aftapningsanstalt og andre nyanlæg med fradrag af afskrivning	115.383.862	- 06 -	
Andre faste ejendomme.....	3.702.593	- 52 -	
Beholdninger	24.752.853	- » -	
Kassebeholdning	11.248.139	- 93 -	
Udestående fordringer m. m. ...	45.422.027	- 56 -	
			210.140.353 kr. 75 ø.
Værdipapirer m.v.....	104.719.764	- 01 -	
Ejendomskonto	3.238.045	- 41 -	
Krav på bryggerierne for tilbageholdt driftsoverskud....	5.000.000	- » -	
Andet tilgodehavende	2.292.675	- 81 -	
Carlsberg Bryggeriernes understøttelsesfonds effekter....	14.938.410	- » -	
Bank- og kassebeholdning	889.607	- 25 -	
			<u>341.218.856 kr. 23 ø.</u>

Passiver:

Carlsberg Bryggerierne:

Prioritetskonto	1.642.031	kr. 22 ø.
Afskrivningskonto for gamle værdier.....	9.000.000	- » -
Tilbageholdt til driftskapital og nyanlæg af Carlsbergfondets andel i driftsoverskudet	5.000.000	- » -
Tilbageholdt til driftskapital og nyanlæg af Ny Carlsbergfondets andel i driftsoverskudet	5.000.000	- » -
Carlsbergfondets jubilæumslegater	400.000	- » -
Anden gæld	104.472.331	- 96 -
Gevinst- og tabskonto, saldo overført.....	2.333.354	- 08 -
At overføre...	127.847.717	kr. 26 ø.

	Overført...	127.847.717	kr. 26 ø.	
Reservefond I	64.000.000	- » -	
Fornyelsesfond	5.865.313	- 21 -	
				197.713.030 kr. 47 ø.
Carlsberg Bryggeriernes understøttelsesfond	14.938.410	- » -	
Særligt reservefond A	1.500.000	- » -	
— — B	4.826.949	- 22 -	
— — C	3.762.419	- 74 -	
Afdelingerne:				
Afdeling A	1.647.917	kr. 66 ø.	
— B	7.526.344	- 19 -	
— C	3.017.553	- 48 -	
Dispositionskonto	2.516.772	- 48 -	
				14.708.587 - 81 -
Afsat til uddeling til afdelingerne som rådighedssum for				
1961/62	7.500.000	- » -	
Prioritetskonto	421.208	- 93 -	
Varmekonto	1.230	- 38 -	
Det Jacobsenske familielegat	94.462	- 36 -	
Carlsbergfondets legat for Den kgl. Veterinær- og Landbo-				
højskole	511.689	- 48 -	
Reguleringskonto (saldo af ind- og udbetalinger efter ^{30/9}				
1961)	2.773.715	- 82 -	
Kapitalkonto	92.467.152	- 02 -	
				341.218.856 kr. 23 ø.
Til kapitalkonto svarer:				
Fondets stående konto i Gamle Carlsberg	6.952.692	kr. 14 ø.	
Fondets stående konto i Ny Carlsberg	5.474.631	- 14 -	
Gamle Carlsbergs særlige reservefond	5.000.000	- » -	
Fondets bygning på H. C. Andersens Boulevard	850.000	- » -	
Grundfond	49.459.885	- 82 -	
Reservefond	24.729.942	- 92 -	
				92.467.152 kr. 02 ø.

Afdeling A (Laboratoriet).

Indtægt:

Rådighedssum for 1960/61	900.000 kr.	» ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	35.000	- » -
Rente af kassebeholdning m. m.	22.854	- 70 -
Diverse indtægter	45.970	- 22 -
	<hr/>	
Samlet indtægt...	1.003.824 kr.	92 ø.

Udgift:

Lønninger	508.319 kr.	50 ø.
Ulykkesforsikring	4.258	- 09 -
Bygninger, fast inventar, haverne	120.218	- 64 -
Biblioteket	17.429	- 52 -
Forbrug	288.156	- 88 -
Udgivelse af »Comptes rendus«	11.120	- 91 -
Bestyrelsesudgifter	180	- 20 -
Ekstraordinære udgifter	24.480	- 51 -
	<hr/>	
Samlet udgift...	974.164 kr.	25 ø.
Overskud	29.660	- 67 -
	<hr/>	
	1.003.824 kr.	92 ø.

Formue ^{30/9} 1961:

Krav på fondets formue	700.000 kr.	» ø.
Kassebeholdning ÷ saldo af reguleringskonto	336.295	- 57 -
Laboratoriebygningen	530.000	- » -
Ejendommen Gl. Carlsbergvej 8	81.622	- 09 -
	<hr/>	
	1.647.917 kr.	66 ø.

Afdeling B (Fondets videnskabelige bevillinger).

Indtægt:

Rådighedssum for 1960/61	3.700.000	kr.	»	o.
Rente af afdelingens krav på fondets formue.....	250.000	-	»	-
Rente af kassebeholdning	89.961	-	56	-
Refusioner vedrørende ældre bevillinger	33.834	-	11	-
	<hr/>			
Samlet indtægt...	4.073.795	kr.	67	o.

Udgift:

Bevillinger til videnskabelige arbejder ¹	2.033.557	kr.	86	o.
Tilskud til Videnskabernes Selskab	40.000	-	»	-
Carlsbergfondets universitetslegat for Aarhus Universitet ...	3.000	-	»	-
Carlsbergfondets biologiske Institut:				
Lønninger	202.181	kr.	15	o.
Forsikringer, skatter m. m.....	17.350	-	03	-
Vedligeholdelse m. m.....	63.230	-	25	-
Forbrug.....	136.806	-	88	-
Ekstraordinære udgifter.....	15.114	-	69	-
	<hr/>			
	434.683	-	»	-
	<hr/>			
Samlet udgift...	2.511.240	kr.	86	o.
Overskud.....	1.562.554	-	81	-
	<hr/>			
	4.073.795	kr.	67	o.

Formue ^{30/9} 1961:

Krav på fondets formue.....	5.000.000	kr.	»	o.
Kassebeholdning ÷ saldo af reguleringskonto.....	2.009.344	-	19	-
Biologisk Instituts bygning	517.000	-	»	-
	<hr/>			
	7.526.344	kr.	19	o.

¹ Af de givne bevillinger henstod ved årets udgang som endnu ikke udbetalte kr. 4.072.556,65. En stor del af dette beløb var dog endnu ikke forfaldet til udbetaling.

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).

Indtægt:

Rådighedssum for 1960/61	400.000 kr.	» ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	115.000	- » -
Rente af kassebeholdning	33.770	- 02 -
Indtægter af billet salg og katalog salg	231.658	- 80 -
Forskellige indtægter	71.365	- 57 -
	<hr/>	
Samlet indtægt...	851.794 kr.	39 ø.
Underskud (dækket af formuen)	78.713	- 74 -
	<hr/>	
	930.508 kr.	13 ø.

Udgift:

Administration	234.866 kr.	59 ø.
Museets drift	265.437	- 40 -
Samlingerne	212.177	- 14 -
Oplysningsvirksomhed og videnskabeligt arbejde	108.715	- 32 -
Forskellige udgifter	109.311	- 68 -
	<hr/>	
Samlet udgift...	930.508 kr.	13 ø.

Formue ³⁰/₁₀₀ 1961:

Krav på fondets formue	2.300.000 kr.	» ø.
Kassebeholdning	706.293	- 86 -
Diverse debitorer	1.595	- 50 -
Overgangsperiodens indtægter ÷ udgifter	9.664	- 12 -
	<hr/>	
	3.017.553 kr.	48 ø.

Dispositionskonto for afdelingerne A, B og C.

Indtægt:

Rente af krav på fondets formue	121.272 kr.	20 ø.
	<hr/>	

Formue ³⁰/₁₀₀ 1961:

Krav på fondets formue	2.516.772 kr.	48 ø.
	<hr/>	

Foranstående regnskab for Carlsbergfondet og afdelingerne A, B og C har jeg gennemgået og fundet i overensstemmelse med bøgerne, som jeg har revideret og fundet rigtige. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af de opførte kasse- og bankbeholdninger samt værdipapirer. Henlæggelserne til grundfondet og reservefondet er i overensstemmelse med fondets fundats.

København, den 8. maj 1962.

H. E. NOIESEN.
Statsautoriseret revisor.

Ny Carlsbergfondet.

Fondets indtægt i 1960/61 har udgjort:

Andel i bryggeriernes overskud for 1960/61.....	2.648.408 kr. 04 ø.
Renteindtægt	1.529.164 - 43 -
Ejendomsindtægter	44.763 - 65 -
	<hr/>
	4.222.336 kr. 12 ø.

Til administration m. v. er medgået ...	407.368 kr. 59 ø.
Indskud i Carlsbergs Pensionskasse	33.274 - 96 -
Til legater og pensioner	14.346 - » -
Afskrivning på værdi af overtagne rettigheder	133.333 - 33 -
	<hr/>
	588.322 - 88 -

Fondets overskud udgør herefter... 3.634.013 kr. 24 ø.

Heraf er stillet til rådighed til anvendelse til fundatsmæssige formål	3.025.953 - 37 -
Til formueforøgelse er således	608.059 kr. 87 ø.
	<hr/>

Til fundatsmæssige formål er der i 1960/61 anvendt følgende beløb:

Kunstindkøb	2.236.600 kr. 53 ø.
Andre fundatsmæssige formål	738.938 - 98 -
	<hr/>
	2.975.539 kr. 51 ø.

Status den 30. september 1961.

Aktiver:

Værdipapirer til bogført værdi:

Stats- og kreditforeningsobligationer..	22.006.361 kr. 15 ø.		
Aktier	450 - » -		
		22.006.811 kr. 15 ø	
Indestående i faste ejendomme	444.331 - 93 -		
Krav på Carlsberg Bryggerierne for tilbageholdt drifts- overskud	5.000.000 - » -		
Andet tilgodehavende	34.000 - » -		
Værdi af rettigheder overtaget i forbindelse med opgørelse pr. 30/9 1951 med Carl og Otilia Jacobsens descendens..	2.666.666 - 67 -		
Kasse- og bankbeholdninger.....	1.538.177 - 29 -		
Reguleringskonto (saldo af ind- og udbetalinger efter 30/9 1961)	2.656.727 - 34 -		
		<u>34.346.714 kr. 38 ø.</u>	

Passiver:

Skyld til Carl og Otilia Jacobsens descendens i henhold til opgørelse pr. 30/9 1951	2.666.666 kr. 67 ø.		
Konto for fundatsmæssige bevillinger	4.502.958 - 48 -		
Grundfondet	23.743.403 - 81 -		
Reservefondet	600.000 - » -		
Særligt reservefond	252.947 - 45 -		
Kapitalkonto	2.580.737 - 97 -		
		<u>34.346.714 kr. 38 ø.</u>	

Grundfondet består pr. 30/9 1961 af følgende aktiver:

Krav på Carlsberg Bryggerierne for tilbageholdt drifts- overskud	3.671.801 kr. 16 ø.		
Stats- og kreditforeningsobligationer til værdi.....	19.274.839 - 88 -		
Kontant	796.762 - 77 -		
		<u>23.743.403 kr. 81 ø.</u>	

Foranstående regnskab for Ny Carlsbergfondet har jeg gennemgået og fundet i overensstemmelse med bøgerne, som jeg har revideret og fundet rigtige. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af de opførte kasse- og bankbeholdninger samt værdipapirer. Henlæggelserne til grundfondet er i overensstemmelse med fondets fundats.

København, den 8. maj 1962.

H. E. NOIESEN.
Statsautoriseret revisor.

Almindelige meddelelser

Carlsbergfondets direktion bestod i året 1. oktober 1960–30. september 1961 af følgende:

Professor, dr. FRANZ BLATT

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1962)

Professor, dr. P. BRANDT REHBERG

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1964)

Professor, dr. STIG IUUL

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1968)

Professor, dr. BØRGE JESSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1970), direktionens formand

Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1966)

Carlsberg Laboratoriets bestyrelse bestod i samme tidsrum af følgende:

Professor, dr. P. BRANDT REHBERG

Professor, dr. BØRGE JESSEN

Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN, bestyrelsens formand.

Som tilforordnede:

Fhv. forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske afdeling, cand. polyt. A. C. ANDERSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1965)

Direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polyt. HANS B. FOGH

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1965).

Bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum bestod i samme tidsrum af følgende:

Kammerherre G. BARDENFLETH, bestyrelsens formand

Fhv. rigsantikvar, dr. JOHS. BRØNSTED

Professor, dr. STIG IUUL

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1968).

Som tilforordnet:

Professor, dr. C. ELLING.

Ny Carlsbergfondets direktion bestod i samme tidsrum af følgende:

Professor dr. P. J. RIIS

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1967)

Professor, dr. ELSE KAI SASS, fra $9/1$ 1961

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1962)

Direktør JØRGEN STHYR, fra $9/1$ 1961 direktionens formand

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1972)

Direktør, dr. V. THORLACIUS-USSING, direktionens formand til sin udtræden den $9/1$ 1961

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1962 med forbehold af aldersgrænsen).

Fhv. rektor, professor, dr. ANKER ENGELUND, der havde været forretningskyndigt medlem af *Carlsbergfondets bryggeriråd* siden 1. juli 1946, afgik ved døden den 6. juni 1961.

Arkitekt, dr. EJNAR DYGGVE, der havde været medlem af *Ny Carlsbergfondets direktion* fra 1. oktober 1946 til 17. oktober 1957, afgik ved døden den 6. august 1961.

I anledning af 150-års dagen for brygger J. C. Jacobsens fødsel, hvorom i øvrigt henvises til første afsnit i nærværende beretning, besluttede direktionen at forhøje grundkapitalen for »*Carlsbergs mindelegat for brygger J. C. Jacobsen*« med 2 mill. kr. til 10 mill. kr.

Ved kgl. resolution af 2. maj 1961 godkendtes en af fondets direktion foreslået og af Det kgl. danske Videnskabernes Selskab vedtaget ændring af honorarbestemmelsen i § XVII i *Carlsbergfondets statuter*.

Carlsbergfondets direktion, den 26. juni 1962.

FRANZ BLATT. P. BRANDT REHBERG. STIG IUUL.
BØRGE JESSEN. AKSEL TOVBORG JENSEN.

J. MUNCK-HANSEN.

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1961–JUNI 1962

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1960–maj 1961. Med 1 portræt. Résumé en français. 1961	16,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 39:

5. JØRGENSEN, SVEN-AAGE: Johann Georg Hamann »Fünf Hirtenbriefe das Schuldrama betreffend«. Einführung und Kommentar. 1962	26,00
6. HAMMERICH, L. L.: Zwei kleine Goethestudien. I. Der frühe West-östliche Divan. – II. Grossherzogin Louise von Sachsen-Weimar – eine politische, keine schöne Seele. 1962	9,00
7. HOLT-HANSEN, KRISTIAN: Oscillation Experienced in the Perception of Figures. 1962	9,00

Historisk-filosofiske Skrifter.

BIND 4:

2. NEUGEBAUER, O.: The Astronomical Tables of Al-Khwārizmī. Translation with Commentaries of the Latin Version edited by H. SUTER supplemented by Corpus Christi College MS 283. 1962	80,00
---	-------

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 33:

4. BANG, EVA: The Structure of Barium Bromide Dihydrate. 1961	5,00
5. DAHL, J. P., and BALLHAUSEN, C. J.: The Electronic Structure of Ferrocene. 1961	6,00
6. NIELSEN, LIS PERCH: Energy Loss and Straggling of Protons and Deuterons. 1961	4,00
7. BAK, THOR A., and ANDERSEN, KNUD: Dissociation of Diatomic Molecules Considered as Diffusion in Phase Space. 1961	6,00

	kr. ø.
8. BRYDE, LISE, LASSEN, N. O., and POULSEN, N. O. ROY: Ranges of Recoil Ions from α -Reactions. 1962	5,00
9. KRISTENSEN, P.: On the Formulation of the Dynamical Laws in the Quantum Theory of Fields. 1962	6,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 1:

10. MØLLER, C.: Conservation Laws and Absolute Parallelism in General Relativity. 1961	15,00
11. SOLOVIEV, V. G.: Effect of Pairing Correlation on Energies and β -Transition Probabilities in Deformed Nuclei. 1961 ...	8,00

BIND 2:

1. HIGGINS, JOSEPH: Theory of Irreversible Processes. I. Parameters of Smallness. 1962	17,00
2. GALLAGHER, C. J., JR., and SOLOVIEV, V. G.: Two-Quasi-Particle States in Even-Mass Nuclei with Deformed Equilibrium Shape. 1962	18,00

Biologiske Skrifter.

BIND 12:

1. RASMUSSEN, H. WIENBERG: A Monograph on the Cretaceous Crinoidea. 1961	115,00
--	--------

BIND 13:

2. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. III. Chile. 1962	30,00
3. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. IV. Patagonia. 1962	13,00

Særskilt udgivne arbejder:

FENNE, TÖNNIES: Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607. Edited by L. L. HAMMERICH, ROMAN JAKOBSON, ELIZABETH VAN SCHOONEVELD, T. STARCK and AD. STENDER-PETERSEN. Vol. I. Facsimile Copy. Prefaced by ROMAN JAKOBSON and ELIZABETH VAN SCHOONEVELD. 1961. Bound	75,00
--	-------